

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה'

תורות והלכות

תורה ד'

מהספר הקדוש והנורא
ליקוטי מוהר"ן (תנינא)

וגלויים לה התפילה

וכלל מאמרי ליקוטי ההלכות

ויתר הביאורים הסובבים עליה

מהדורה מיוחדת ליומרי התורה הומנית

ספר

תורות והלכות

תורה ד - ואת העורבים

הנה הספר שלפניכם הוא קנקן מלא ישן השלימות שבכל ספרי רבינו הקדוש רבי נחמן בן פיגא מברסלב, מאחר שהוא חיבור בן חמה ולבנה, בן הרב רבינו הקדוש לבן תלמידו נאמן ביתו הממשיך דרכו לדורותיו רבי נתן מברסלב, שהוא מבאר את כל התורה שבכתב ובעל פה בספרו ליקוטי הלכות על פי הקדמותיו ויסודות שקיבל מרבו המובאים בליקוטי מוהר"ן ובשאר ספריו. ועד עתה שני המאורות האלו היו בשני ספרים וכל אחד היה צריך בעצמו לחברם ביחד, ומהסיבה הזאת הרבה לא זכו לטעום מהאור האמיתי השורה על ספרי ליקוטי הלכות, כי אין מי שיבין את דבריו לאמיתו אלא אם כן הוא יודע היטב התורה שבליקוטי מוהר"ן שעליה בנוים החידושי'ן הקדושים של התלמיד. והנה לשונו בהקדמתו לליקוטי הלכות: "פי דברי רבינו ז"ל הם עמקים ורחבים מאד, ובכל תורה ותורה יש פמה וכמה הקדמות וענינים וחדושים נפלאים, בכל החדושים שה' יתברך פקח עיני לחדש בהם, כלם קשורים ומהדקים בקשרים הרבה בדבריו הנוראים והקדושים, ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדשתי בעזרת ה' יתברך, בכלם צריכין לחזור בכל פעם לכל חלקי התורה שגלה רבינו ז"ל שכלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד. וכאשר שמעתי מפיו הקדוש ז"ל שאמר על החדושים שלי, שאין מי שיבינם היטב, מחמת שצריכין לזכר היטב מאד את דברי תורתו הקדושה, ולהיות בקי בכל חדריו ופרטיו ודקדוקיו. ועל-כן הכרחתי בכמה מקומות להאריך ולהרחיב הדבור ולחזור ענין אחד כמה פעמים, אולי יבנם בלב המעין תכן הפונה האמתית, לידע החדוש על ברו"ן עד כאן לשונו. והנה כאן בספר הזה חמה ולבנה מקובצים, כלומר שחיברנו את דברי רבי נתן המפוזרים בליקוטי הלכות אל דברי רבינו שעליהם הם מיוסדים, ועל ידי זה יכולים לטעום את נועם דבריו, להבין את עומק עצותיו הנפלאות, ואת עוצם התחזקותו! אשרי שיאחו בו!

דברי פתיחה

"אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה"

יתברך, בכלם צריכין לחזור בכל פעם
לכל חלקי התורה שגלה רבינו ז"ל
שכלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד.
והאשר שמעתי מפיו הקדוש ז"ל
שאמר על החודשים שלי, שאין מי
שיבינם היטב, מחמת שאיכין לזכר
היטב מאוד את דברי תורתו הקדושה,
ולחיות בקי בכל חודיו ופרטיו
וקדויו. ועלין הכרחתי בכמה
מקומות להאריך ולהרחיב הדבור
ולחזר ענין אחד כמה פעמים, אולי
יקנס בלב המעין תכן הפונה האמתית,
לידע החדוש על בריו.

החיבור הזה בנוי בצורה כזו שלאחר
כל מאמר בליקוטי מוהר"ן או בשיחות
הר" וכדומה, יופיעו כל ההלכות
שמוהר"ן ז"ל דרש על פי אותו
מאמר, והם מבארים אותו הדק
היטיב. בנוסף ליקטנו קטעים מפוזרים
ברחבי הליקוטי הלכות שהם גם
מבארים ומאירים את אותה למרות
שאינם בנוים עליה ממש. יש לציין כי
ליקטנו רק קטעים המתחייבים ממש
אל אותו המאמר שבו אנו עסוקים,
ודלגנו על הקטעים שרק מזכירים
אותו בקצרה.

ידוע כי רבינו ז"ל השתוקק מאד
שאנשיו יעינו בספרו הקדוש וילכו עם

ברגשי גיל וחדווה הננו להגיש לפני עם
הקדוש את הספר הנפלא הזה, שהינו
למעשה סידור חדש ומועיל של הספר
"ליקוטי הלכות", שהוא במקור מסודר
לפי סימני השולחן ערוך, וכעת סידרנו
אותו לפי המאמרים של הליקוטי
מוהר"ן, וזאת כדי להביא תועלת
מרובה אל הלימוד כמו שנבאר לקמן.
כידוע שהספר "ליקוטי הלכות" הוא
בנוי על פי ההקדמות הכתובות בספר
ליקוטי מוהר"ן או שאר ספרי רבינו
ז"ל מוהר"ן מברסלב, שעל פיהם ביאר
את סימני השולחן ערוך, ומבלי לדעת
מקודם את ההקדמות הנמצאות
בליקוטי מוהר"ן וכו' הלימוד הינו
שיטחי, ובכדי לעמיק בדברי הליקוטי
הלכות צריכים מקודם לדעת המאמר
שאותה ההלכה בנויה. וכל הדברים
האלו הם בעצם חלק מהקדמת
הליקוטי הלכות והנה לשונו:

כי דברי רבינו ז"ל הם עמקים ורחבים
מאד, ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה
הקדמות וענינים וחדושים נפלאים,
בכל החדושים שה' יתברך פקח עיני
לחדש בהם, כלם קשורים ומתדבקים
בקשרים הרבה בדבריו הנוצאים
והקדושים, ובכל מקום שמתרחב
הדרוש והחדוש שחשתי בעזרת ה'

ב. הצירוף של כל "הליקוטי הלכות" השייכים לאותה התורה, יסיפו הבנה, ו"הלכה" אחת משלימה את השניה, ויפרו את הלימוד.

ג. בכדי להבין יותר ביסודיות ובעמקות, טוב שהלומד יהיה מונח תקופה מסוימת באותו עניין ועסוק בו, וכשהוא לומד בצורה זו הוא לומד במשך תקופה את אותו מאמר ואינו קופץ בכל פעם מתורה לתורה.

ד. הלימוד בצורה כזו יאירו גם את התפילה וההתבודדות מאחר שיהיה מונח תקופה באותו מאמר, יוכל יותר לשפוך שיחו על פיו מאחר ויהיה בקי בו, שזה יאיר בחזרה את לימודו ויעשיר את הבנתו באותו מאמר.

ה. ממילא על ידי צורת לימוד זו, יזכה ללמוד את ספרי רבינו בעיון כבקיאות ביחד, כי על ידי קריאה גרידה בספר הזה הוא כבר מעיין בליקוטי מוהר"ן מאחר שהוא חוזר בכל פעם על אותם נושאים בתוספת ביאור.

ו. על ידי כל זה הלימוד יביא אותנו לידי מעשה שזהו עיקר כוונת רבינו לקיים עצותיו בפשיטות.

יהי רצון שנזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי רבינו הקדוש, לעסוק בספריו הקדושים ולצעוד בדרך אותה סלל לנו עד ביאת משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן.

תורותיו הנפלאות, וציוה אותנו שיהיה לנו שיעור בספרו בעיון רב, ומה לנו "הליכה" יותר מתאימה מאשר הלימוד בליקוטי מוהר"ן עם באיור של המובהק שבתלמידיו מורינו הרב רבי נתן ז"ל שכבר הכין לנו את "הליקוטי הלכות". וכל הלומד ליקוטי הלכות בצורה יתפלא לראות איך כל קטע ממש מבאר את הליקוטי מוהר"ן מה שלא נראה כן לכאורה, ובלימוד בצורה הזו מובטח שהאדם ירגיש גן עדן ממש בלימודו.

תועלת עצומה ללמוד ליקוטי הלכות בצורה שבה ערך הספר.

כשאדם לומד בצורה הזו:

א. בשעת לימוד "הליקוטי הלכות" הוא כבר מונח היטב באותו המאמר שבליקוטי מוהר"ן שרבי נתן מבאר. והנה מעט מזעיר דוגמאות מלשון רבי נתן:

עֵין הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה 'וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים' הֵנָּה לְ וְתַבִּין הַדְּבָרִים, כִּי כָּל זֶה נִכְתָּב בְּקִצּוֹר, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין הַיֵּטֵב הַדְּבָרִים כִּי אִם אַחַר הָעֵינָן בְּהַתּוֹרָה הֵנָּה ל': (הלכות נוטילת ידים הלכה א בסוף)

וְעֵין הַיֵּטֵב בְּכָל הַתּוֹרָה תִּקְעוּ הֵנָּה לְ מַרְיָשָׁא לְסִיפָא וּמְסִיפָא לְרִישָׁא וְתַבִּין בְּדַבְּרֵינוּ אִיךְ הַכֹּל מְקֻשָּׁר יָפָה עַל פִּי הַתּוֹרָה הֵנָּה ל'.

(בביעת חוב מהלקוחות ואפסטיקי הלכה ה' אות מו')

עֵין הַיֵּטֵב אֶת כָּל הַתּוֹרָה הֵנָּה לְ מַרְאָשָׁה לְסוּפָה, כִּי בְּלֹא זֶה לֹא תוּכַל לְהַבִּין כָּלֵל אֶת דְּבָרֵינוּ: (בירכת הפירות ד' אות יד)

שיחות וסיפורים השייכים לתורה

בשנת תקס"ט חזרו ונתגלגלו עלי מחדש מניעות עצומות מאד מאד מלהיות על שבועות וכל עקר הכלבול דעת שלי היה שהסיתו אותי, ששאל את פי רבנו זכרוננו לברכה בעצמו אם להיות אצלו על שבועות ולבלי להסתפל על מניעות כאלה, אם לא ואם הייתי שואל אותו בודאי לא היה מניח אותי להיות אצלו על שבועות בשום אופן כי בן היה דרכו זכרוננו לברכה שאף על פי שהיה חפץ שישבר האדם כל המניעות שבעולם ולבוא אצלו, אף על פי כן כששאלו אותו על דבר שהיו צריכין מסירת נפש לזה להיות אצלו ולשבר מניעות גדולות, היה מדחה את האדם ואמר לו שלא יהיה אצלו, והזהיר אותו שלא ימסר נפשו כל כך בשביל להיות אצלו ואמר שיש לו כמה מעמים על זה ומחמת זה נדחו כמה בני-אדם מלהיות אצלו בראש השנה ובעתים

הקבועים, כי תכף כששאלו אותו הזהירם שלא ימסרו נפשם להיות אצלו כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ועוד היו לו מעמים הרבה על זה ואני ידעתי כל זאת מכבר אבל אז קדם שבועות הנ"ל התגברו כנגדי המניעות בהתגברות ובהתפשטות חזק כל כך עד שעלה על דעתי לשאל אותו זכרוננו לברכה בעצמו מה לעשות, ואז היה הוא בעצמו בודאי מונע אותי מאד מלהיות אצלו כנ"ל אבל השם יתברך חזק לכבי וגם חברי רבי נפתלי חזק אותי הרבה ונוהרתי מאד מאד מלדבר עם רבנו זכרוננו לברכה כלל מזה והיה בדעתי לבלי לנסע לכאן עד סמוך לשבועות מאד כי אולי יודע לרבנו זכרוננו לברכה ממילא שלא על ידי, ויכול להיות גם בן שיחזיר אותי לביתי כאשר ארע לי בשנה הראשונה שנתקרבותי אליו, שמעצם המניעות

מִכְרַח לְשׁוֹב לְבִיתְךָ אֵד עֲתָה שְׂכָרְךָ
 אֶתָּה בְּכָאן, סוֹף כֵּל סוֹף בְּשִׁנְפָטְרִין
 מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאֲדָם אִזוּ בּוֹדְאִי
 עֲנִין זֶה טוֹב יוֹתֵר מִן הַכֵּל. אִז מַע
 קוּמַט אֲלֵדִינֵג אִיבְעֵר אִזוּ דָאָם פֶּאָרַט
 (בַּעֲסֵר) וְזִכְרִיתִי לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ עַל
 שְׁבוּעוֹת וְשִׁמְעֵתִי הַתּוֹרָה הַנּוֹרָאָה
 וְאֵת הָעוֹרְבִים צְוִיתִי (לְקוּמִי תִינָנִי ד'),
 וְכַתְּבִתִּי אוֹתָהּ בְּעִזּוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

(ימי מוהרנ"ת ח"א לה)

מֵאָמֵר וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים סִימָן ד'
 נֵאמֵר בְּשִׁבְעוֹת תִּקְס"ט.

שיחות הר"ן: השיחה מענין לשפך
 שיחו כבן המתחטא לפני אביו ומעשה
 מזקנו רבי נחמן סימן ז' היה אחר
 שבעות תקס"ט. סימן ג"א העולם
 הזה אינו בלום וכו' עד פי כבר הם
 יודעים מה לעשות על-ידי התורה,
 ליל א' של שבעות מוצאי-שבת
 תקס"ט, ואז אמר בתוך השיחה הנ"ל
 ענין תנו לבבכם לי וכו' המבאר
 במקום אחר (השתפכות הנפש בהקדמה).

שם ענה ואמר וכו' שיעמדו וישקמו
 שמרי המוח וכו' קיץ תקס"ט. (חיי

מוהר"ן נט)

מִזֵּב מֵאֵד מִי שְׂיִכּוֹל לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ

שְׁהִיוּ כְּנִגְדֵי הַחַיִּיר אוֹתִי עַל שְׁבוּעוֹת
 לְבִיתִי וְאָמַר לְעֲנִין זֶה מוֹטֵב שִׁיתְחַלֵּל
 שֶׁבֶת אַחַת וְכוּ' עַל כֵּן הָיָה בְּדַעְתִּי
 לְבָלִי לְבוֹא לְפָנָיו עַד סְמוּךְ לְשִׁבְעוֹת
 מֵאֵד, כְּדִי שְׁלֵא יִהְיֶה פְּנָאִי עוֹד לְהַשִּׁיב
 אוֹתִי לְבִיתִי אֵד גַּם בְּבִיתִי לֹא יִכְלֵתִי
 לְהִיּוֹת מַעֲצָם הַמְּנִיעוֹת שְׁהִיוּ לִי אִזוּ,
 וְהִיוּ לִי יוֹסוּרִים רַבִּים מִכָּל בְּנֵי בֵיתִי
 וּמִכָּל בֵּית אָבִי וּמִכָּל בְּנֵי הָעִיר
 וְהַכְּרַחְתִּי לְנִסֵּעַ אִיזָה יָמִים קִדָּם
 שְׁבוּעוֹת לְכָאן לְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה
 אֵד נִזְהַרְתִּי מֵאֵד מֵאֵד שְׁלֵא יִתּוּדַע
 הַדְּבָר לְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה וְאִז חָל
 שְׁבוּעוֹת בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וּבַעֲרֵב שֶׁבֶת
 קִדָּשׁ שְׁלִפְנֵי שְׁבוּעוֹת סְמוּךְ לְעָרֵב
 נוֹדַע הַדְּבָר לְרַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה מִפִּי
 אַחֲרִים שִׁישׁ לִי עֲתָה מְנִיעוֹת וְיוֹסוּרִים
 כְּאֵלֶּה וּבְשִׁהֲגִיעַ סְמוּךְ לַפְּנוֹת הַיּוֹם
 נִכְנַסְתִּי אֵלָיו זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה פִי יִדְעֵתִי
 שְׁעֲתָה אִי אֶפְשֶׁר שִׁיחַזִּיר אוֹתִי לְבִיתִי
 כִּי כָּבֵר פְּנֵה הַיּוֹם וְהַתְּחִיל הוּא זְכָרוֹנוּ
 לְבָרְכָה לְדַבֵּר עִמִּי בְּצַחוֹת לְשׁוֹנוּ
 הַקְּדוֹשׁ וְאָמַר לִי: לֹא יִדְעֵתִי כָּלֵל שִׁישׁ
 לָךְ עֲתָה מְנִיעוֹת כְּאֵלֶּה אֵלוֹ הֵייתִי
 יוֹדַע בּוֹדְאִי הֵייתִי מְכָרַח לְחֹזֵר לְבִיתְךָ
 וְלֹא הָיָה מוֹעִיל שׁוֹם דְּבָר רַק הֵייתִי

לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים
 כְּבֵן הַמִּתְחַטֵּא לִפְנֵי אָבִיו. כִּי הֲלֹא
 הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כְּבָר קָרְאֵנוּ בְּנִים כְּמוֹ
 שְׁכֹתוֹב (דברים יא, א): בְּנִים אַתֶּם לַה'
 אֱלֹקֵיכֶם. עַל כֵּן טוֹב מְאֹד לְפָרֵשׁ
 שִׁיחָתוֹ וְצַעְרוֹ לִפְנֵי יִתְבַּרְךָ כְּבֵן
 שְׁקוֹבֵל לִפְנֵי אָבִיו בְּתַנּוּעוֹת שֶׁל חֵן
 וְרַחֲמִים שְׁקוֹרִין "פְּיַעֲשֵׁמְשִׁין". וְאִם אִם
 נִדְמָה לְהָאָדָם שֶׁלִּפְנֵי מַעֲשָׂיו אֵינּוּ כְּבֵן
 לִפְנֵי יִתְבַּרְךָ עִם כָּל זֶה הֲלֹא הַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ קָרְאֵנוּ בְּנִים כְּנ"ל (כִּי בֵּין קֵד וּבֵין
 קֵד קְרוּיִים לֵךְ בְּנִים (קִידוּשֵׁין לו). וְאִם עֵתָה
 הוּא מְגַרֵּשׁ אוֹתִי חֵם וְשָׁלוֹם מִבְּחִינַת
 בֵּן, הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה. עָלֵי לַעֲשׂוֹת
 אֵת שְׁלֵי לַעֲשׂוֹת עֲצָמֵי כְּבֵן כְּנ"ל. וְזֶה
 טוֹב כְּשִׁיכוֹל לְעוֹרֵר לְבוֹ בְּתַחֲנוּנִים עַד
 שְׂיִבְבֶּה וְיִזְרִיד דְּמָעוֹת כְּבֵן לִפְנֵי אָבִיו:
**וְשָׁמַעְתִּי מַעֲשֶׂה מִזְּקֵנֵי רַבִּי נַחֲמָן
 וְזָרוּנוּ לְבָרְכָה בְּשֶׁהִיָּה עַל
 הַסְּפִינָה. פַּעַם אֶחָד לֹא הָיָה לָהֶם לֶחֶם
 וְלֹא אָכְלוּ כְּמָה יָמִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאִיזָה
 עִיר. וְלֹא הָיָה שָׁם יְהוּדִים רַק
 יִשְׁמַעְאֵלִים, וְלָקַח יִשְׁמַעְאֵל אֶחָד אֵת
 רַבִּי נַחֲמָן הַנּוֹכַח לְעִיל וְנָתַן לוֹ לֶאֱכֹל.
 וְהוּא כְּבָר לֹא אָכַל כְּמָה יָמִים וְנִטַּל יָדָיו
 וּבָרַךְ בְּרַפְתּוֹ הַמוֹצֵיא. וְקָדַם שֶׁהִתְחִיל**

לֶאֱכֹל בָּא לוֹ עַל מַחְשַׁבְתּוֹ אֵל תִּלְחַם
 אֵת לֶחֶם רַע עֵין (משלי כג, ו). וּמַחְשַׁבּוֹת
 שֶׁלֵּנוּ אֵינֵם דְּבַר רִיק כִּלְל (כֵּד אָמַר רַבִּי
 נַחֲמָן וְקֵנִי הַנּוֹכַח לְעִיל בְּסִפּוּרוֹ מַעֲשֶׂה זו), וְלֹא
 יִדְעֵתִי מַה לַּעֲשׂוֹת כִּי כְּבָר בְּרַכְתִּי בְּרַפְתּוֹ
 הַמוֹצֵיא. אֵךְ אִף עַל פִּי כֵן הָיָה בְּדַעְתִּי
 לְמַנַּע מִלְּאָכֵל כִּלְל מִחֲמַת הַמַּחְשַׁבָּה
 הַזֹּאת. אַחֵר קֵד בָּא עַל מַחְשַׁבְתּוֹ: וְאֵת
 הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלְךָ (מלכים א י, ד),
 וְאֵז אָכַל. (וְאָמַר רַבֵּנוּ וְזָרוּנוּ לְבָרְכָה גַּעַת
 סִפּוּרוֹ זֹאת. וְזֶה נִרְאֶה וְהוֹטֵב בְּעֵינֵי מְאֹד מַה
 שֶׁהִעֲמִידוֹ עַל הַמַּחְשַׁבָּה, שֶׁמִּסְתַּמָּא כְּשָׂבָא עַל
 מַחְשַׁבְתּוֹ קֵד בְּוֵדָא הוּא קֵד בְּאַמְתּוֹ). כְּמוֹ כֵּן
 לְעֵנָן כָּל הַמַּחְשַׁבּוֹת הַבָּאִים עַל הָאָדָם
 לְבַלְבְּלוֹ. אַחֵר קֵד עוֹזְרוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ
 וְשׁוֹלַח לוֹ מַחְשַׁבָּה אַחֲרַת שֶׁל
 הַתְּקַרְבוֹת. כְּגוֹן לְעֵנָן הַנּוֹכַח לְעִיל
 שֶׁלִּפְעָמִים יִדְמָה לְהָאָדָם בְּמַחְשַׁבְתּוֹ
 שְׂאִינוּ רְאוּי לְהִיוֹת כְּבֵן לִפְנֵי יִתְבַּרְךָ
 וְכִיּוֹצֵא בּוֹה אִף עַל פִּי כֵן עָלָיו לַעֲשׂוֹת
 אֵת שְׁלוֹ כְּנ"ל. וְאַחֵר קֵד יַעֲזוּר הַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ וְיִשְׁלַח לוֹ מַחְשַׁבּוֹת שֶׁל
 הַתְּקַרְבוֹת. כִּי בְּאַמְתּוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּלֶם
 קְרוּיִים בְּנִים אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ וְעַל כֵּן רְאוּי
 לָנוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחָתָנוּ וְצַעְרָנוּ לִפְנֵי יִתְבַּרְךָ
 כְּבֵן הַשְׁקוֹבֵל לִפְנֵי אָבִיו: (שיחות הר"ן ז)

מלאך ושרף אינו יכול להתפאר על זאת שיוכל לעבד אותו ותברך רק העקר הוא הרצון להיות רצונו חזק ותקיף תמיד להתקרב אליו ותברך. ואף על פי שהכל חפצים ורוצים לעבדו, אף על פי כן אין כל הרצונות שוין. ויש חלוקים רבים ברצון. אפלו באדם אחד בעצמו בכל עת ובכל רגע יש חלוקים גדולים בין הרצונות. והכלל שעקר הוא הרצון והכסופין שיהיה כופף תמיד אליו ותברך. ובתוך כך מתפלגין ולומדין ועושין מצוות. (ובאמת לפי גדלתו ותברך כל אלו העבודות אינם כלום רק הכל הוא ברך "כאלו", כי הכל הוא כמו שחזק בעלמא כנגד גדלתו ותברך. בלשון אשכנז קלאמירשט).

גם חכמות אינם כלום רק תמימות ופשיטות. גם בתמימות אסור להיות שוטה. אבל אף על פי כן חכמות אין צריכים כלל. וכמבאר במקום אחר (תורה יש מר ח"ב). גם אין טוב להיות זקן; הן חסיד זקן והן צדיק זקן. זקן אין טוב, כי צריך רק להתחדש בכל יום להתחיל בכל עת מחדש. רק יש מה שהוא משבית כשהוא זקן. הינו דבר אחר שמוסף כח כשמזקן

העולם הזה אינו כלום רק למשך אל התכלית הנצחי. ואין להסתפל אם יהיה לו מעות אם לאו. כי בין כך ובין כך יבלה ימיו בשוה, כי העולם הזה מטעה אותנו לגמרי. שמראה אל האדם כאלו הוא מרויח בכל פעם ובסוף אינו כלום. באשר נראה בחוש ברב בני אדם שעוסקים ועובדים ימים ושנים בסחורות ומשא ומתן ולבסוף כשבאין לחשבון אין נשאר בידם כלום ואם אפלו משיג מעות לוקחין אותו מן המעות. והכלל ששגניהם אין להם קיום ביחד דהינו האדם עם המעות, רק או שלוקחין המעות מן האדם או שלוקחין האדם מהמעות. ומעולם לא נמצא שישאר אחד עם המעות רק כנוכח לעיל. גם היכן הוא כל המעות שעושין מימות עולם כי מעולם עושין תמיד מעות והיכן הוא כל המעות רק באמת אינו כלום לגמרי.

ולעבד ה': איני יודע מי הוא שיוכל לומר שיעבד את ה' לפי גדלת הבורא ותברך. מי שידע מעט מגדלתו ותברך איני יודע איך יכול לומר שיעבד אותו ותברך. ושום

העולם אומרים שאין צריך לבקש גדולות, ואני אומר שצריך דוקא לבקש גדולות; לבקש ולחפש אחר הצדיק הגדול ביותר דוקא. וכבר מבאר מזה בספרים (תורה ל, א) שצריך לחפש דוקא אחר הצדיק והרבי הגדול ביותר.

ובנגד התאוות המטרידים את האדם. באמת אין נמצא שום תאוה כלל, כי אכילה ושתיה הוא הכרח לקיום הגוף, וגם בנים מכרחים להוליד. וכל זה האדם מכרת, ואם פן אין שום תאוה כלל, רק שצריכים להתנהג בהם בקדושה ובטהרה. והשכל של האדם יכול לעמוד כנגד כל התאוות, כי הקדוש ברוך הוא יהיב חכמתא לחכימין (דניאל ב, כא). כי יש לכל אחד חכמה בכת, רק שצריכין להוציאם מכת אל הפעל. ובזה השכל לבד שיש לכל אחד בכת חכמתו, דהיגו מה שיש לו מעצם בריאתו, מלבד מה שהשם יתברך מוסיף לתן חכמה לחכימין, בכת חכמתו לבד יכול גם כן לעמוד כנגד התאוות. ואפלו מי שכבר נמשך אחר תאוות עולם הזה ועבר מה

כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת עז:). גם הפקרות אין צריכים. אף על פי שבאמת אצלי אינו נקרא הפקרות כלל. אדרבא להפך כשרודף אחר עסקי עולם הזה ורחוק מעבודתו יתברך, זהו מפקר באמת. אך אף על פי כן אפלו מה שנקרא אצל העולם הפקרות, דהיגו מי שמפקיר כל עסקי עולם הזה מכל וכל ועוסק רק בעבודת ה' שזהו אצל העולם הפקרות, גם זה אין צריכים כי יכולים להיות איש כשר בלי הפקרות.

את זה תקבלו מאתי שלא להניח עצמו להעולם להטעות. שלא יטעה אותו העולם כי לא נמצא אחד שיהיה לו קץ וסוף טוב מן העולם. וכל בני אדם שהיו אפלו אותן שתפסו בידם כל העולם הזה בלו, היה סופם רע מאוד, גם לדורי דורות קלקלו והפסידו. ואפלו אמות העולם צריכים לידע מזה. מאחר שאין העולם הזה כלום, מה צריכים לעשות. על זה צריכים זכיה מן השמים לזכות לידע מה שצריכים לעשות, אך ישראל אין צריכים לזה. כי כבר הם יודעים מה לעשות על ידי התורה.

מאחר שאין לו שום תאוה ורצון כלל לשום דבר. רק להשם יתברך ולהתורה, נמצא שהכל שנה אצלו. בין בעולם הזה. בין בקבר. בין בהשם יתברך ובהתורה. כי מי שמקשר בעולם הזה יש חלוק בין העולם הזה שהוא רחבת ידים ובין הקבר שהוא מקום צר וכיוצא בזה. אבל מי שנודבד מחו ואין לו שום שמרים במח הכל שנה אצלו כנזכר לעיל: (שם נא)

בלקומוי תנינא סימן ד', מה שמבאר שם מענין רפואת המכה ולכאורה אין פרוש לדברים הללו ומה ענינם במאמר זה. אמר המעתיק שמעתי מאנשי-שלומו שקדם שבועות הזה שנאמר בו המאמר הנ"ל חלה וכו' איש חשוב אחד מאנשי-שלומו בלאדיון [רבי געציל], הינו שהיתה לו מכה גדולה בפי הטבעת רחמנא לצלן והיה חולה מאד. והרופאים משכו ידיהם ממנו כי אמרו שאינו יכול לחיות. כי אפלו אם תפתח המכה ותבקע, אז צריכין לנקות אותה ולהמשיך כל הלחות הרעה מתוכה, וכן שאר כל

שעבר ונפגם שכלו ונתבלבל ונתמעט, אף על פי כן במעט מעט שכל הנשאר יכול גם כן לעמוד. ואפלו נקדה אחת מן השכל יכולה לעמוד כנגד כל העולם עם התאוות. ובכל מקום שהוא יכולין להיות סמוכין לשם יתברך. ועין במקום אחר (תורה ו, ו. סו. ח"ב) מזה שגם בשאל תחתיות חס ושלום יכולין להתקרב אליו יתברך ולעבדו יתברך באמת.

ענה ואמר: או שצריכין לזה רחמנות מהשם יתברך, או יגיעות ועבודות, או שצריכין שניהם שיהיה לו יגיעות גדולות בעבודת ה' וגם רחמנות מאתו יתברך, קדם שזוכין שיעמדו וישקמו שמרי המח למטה עד שלא ירצה שום דבר בעולם ויהיה הכל שנה אצלו. בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך^(ו), הינו שהכל שנה ואין שום חלוק בין העולם הזה ובין הקבר ובין העולם הבא. כי בהתהלך תנחה אותך התורה. וכן בשכבך תשמר עליך, ששם בשכבך בקבר, שם גם כן השם יתברך והתורה, וכן והקיצות לעולם הבא וכו' (משלי ו, כב). כי

את הנגע' (ויקרא יג ד), שְׁעַל יְדֵי בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת כְּהֵן, נִסְגָּר הַמִּכָּה לְגַמְרֵי, וְנִתְרַפָּא בִּשְׁלֵמוֹת" - בְּאוֹתוֹ זְמַן מְמוֹשׁ הִיְתָה רְפוּאָתוֹ שֶׁל רַבִּי גְעִצִיל וּסְגִירַת מִכְתּוֹ, וּרְבִנּוּ ז"ל אָמַר תְּבוֹת אֵלוֹ בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה, מִחֻמַּת שֶׁהַמְּשִׁיךְ אֵז רְפוּאָה גְּשָׁמִית לְרַבִּי גְעִצִיל עַל יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָתוֹ; וְכֵךְ רָאוּ וְהִבְחִינוּ בְּרַבִּנּוּ עוֹד כִּמְה פְּעָמִים, שֶׁכְּשֶׁהַמְּשִׁיךְ רְפוּאָה אוֹ יְשׁוּעָה עַל יְדֵי אֲמִירַת תּוֹרָה - הִיָּה אֵז בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד: (שי"ק החדש ג-תרפח)

רַבִּי לְוִי יִצְחָק שָׁמַע מֵרַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן: בַּתּוֹרָה 'וְאֵת הָעֹרְבִים צוִיִּיתִי לְכָל־כְּלֵךְ' שֶׁבְּלִקּוּמֵי תַנְיִנָא סִימֵן ד', אֵיתָא שֵׁם בְּאוֹת ב': "כִּי כָּל הָעֲבוֹדוֹת וְכָל הַתְּשׁוּבוֹת, כָּל מַה שֶׁרוֹצִין לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָדָא בְּעֹבְדַת הַשֵּׁם - כִּמְה קָלִין שֶׁל 'אוֹי וְאַבּוֹי' וְכִמְה גְּנִיחוֹת וְכִמְה כְּפִילוֹת וְכִמְה הַמְּיוֹת (הֵינּוּ תַנּוּעוֹת מְשֻׁנוֹת שֶׁעוֹשִׂין יְרָאִי ה' בְּעֹבְדֵיהֶם) צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת קִדְּם שֶׁעוֹשִׂין אֵיזָה עֲבָדָא; וְעַקֵּר בַּהֲתַחֲלָה, שְׂאֵז קָשָׁה מְאֹד, כִּי 'כָּל הַתַּחֲלוֹת קָשׁוֹת' (מכילתא דר"י יתרו, מס' רבחודש ב), וְצְרִיכִין כִּמְה קָלִין וְכִמְה גְּנִיחוֹת

הַהִשְׁתַּדְּלוֹת הַצְּרִיכִין לְרְפוּאָת הַמִּכָּה, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר מִחֻמַּת שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַכְּרִפְשָׁתָא וּבְדוּאֵי יְמוֹת. וּבָאוּ אַנְשֵׁי לְאֲדִיזִין עַל שְׁבוּעוֹת וְסִפְרוּ לְרַבִּנּוּ זְכַר צִדִּיק לְבִרְכָה אֲדוּת כָּל הַנ"ל. אַחֲרֵי כֵךְ בְּשְׁבוּעוֹת אָמַר רַבִּנּוּ זְכַרְנוּ לְבִרְכָה הַמְּאָמַר הַנ"ל וְשֵׁם מְדַבֵּר מַעֲגִינֵן רְפוּאוֹת הַמִּכָּה בְּפִרְטִיּוֹת. וְכִשְׁבָּאוּ לְבֵיתֶם נוֹדַע לָהֶם שֶׁבִשְׁעָה שֶׁאָמַר רַבִּנּוּ ז"ל זֶה הַמְּאָמַר נִבְקָעָה הַמִּכָּה וְתַכְּף נִקַּל לוֹ [ר"ל] מִכָּבָב, וְאַחֲרֵי אֵיזָה יָמִים נִגְמַר רְפוּאָת הַמִּכָּה בִּשְׁלֵמוֹת. וְהַכֵּלֵל אֲשֶׁר נִרְאָה לְעֵינַיִם פְּעָמִים אִין מִסְפָּר אֲשֶׁר כָּל הָעֵנְיָנִים שֶׁעָבְרוּ בְּעוֹלָם, בְּפִרְט הָעֵנְיָנִים שֶׁעָבְרוּ עַל אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַכֵּל הִיָּה נִכְלָל בְּתוֹךְ דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְעַל-יְדֵי תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה הַמְּשִׁיךְ רְפוּאוֹת וְתַקּוּנִים וְהַמְּתַקֵּת לְכָל הָעֵנְיָנִים שֶׁעוֹלָם, בְּכִלְיוֹת וּבְפִרְטִיּוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת: (שם שצ)

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַזְּקֵנִים סִפְרוּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ שֶׁכְּשִׁסִּים רַבִּנּוּ אֵת הַנְּאָמַר שֵׁם בְּסוֹף סְעִיף י"ב 'וְעַל יְדֵי בְּחִינָה זוֹ, בְּחִינַת כְּהֵן, עַל יְדֵי זֶה נִסְגָּר פִּי הַמִּכָּה, בְּבְחִינַת 'וְהַסְּגִיר כְּהֵן

מוהען בעבודתו יתברך". וכעין שבתורה ס"ה הראה רבנו את עצמת העינים (ביאור הליקוטים סה, א). (שם תרפה)

מבאר שם בסוף התורה הנ"ל לשמצה הנחש הוא בחינת 'רשע ירא' וכו'; ואמר אז בלשון אשכנז בזה הלשון: "אזוי ווי א פרומער רשע" (הלכות ברכות השחר ה, עב). ובאר רבי לוי יצחק שרבנו הקדוש כנה את האפיקורסים שעסק עמהם בסוף ימיו בשם 'מצח הנחש'. ומהלשון 'פרומער רשע' יש לנו ללמוד גם ש'יכול להיות אחד שהוא 'פרומער' = 'ירא' - ואף על פי כן הוא 'רשע' ומרחיק אנשים מדרך האמת, ואדרבא, דוקא מחמת ה'פרומקט' = 'יראה' שלו שאינו בראוי, הוא בא לעשות מעשה רשעות חס ושלום, וזהו פגם גדול מאוד. (שם תרפט)

אהובי בני חביבי מכתבך קבלתי היום והיה לי לנחת, בפרט מה שכתבת שאתה מתחזק במעט טוב שאתה חושף בכל יום. יהי ה' עמך ויחזק את לבבך להוסיף בכל יום אור קרשה ודעת, כי חוץ מזה הכל

וכו' קדם שמתחילין איזהו התחלה; וגם אחר כך, לאחר ההתחלה, גם כן אינו בא בנקל עבודת השם, וצריכין כמה יגיעות וכמה תנועות כנ"ל קדם שזוכין לעשות איזה עובדא שיהיה לה הדור" - "ווארום דאס איז א כולל, אז אלע עבודות און אלע תשובות, וואס מען וויל טאן עפעס אן עבדא אין עבודת השם - איז וויפל דארף מען געבן קולות צום אויבערשטן שרייען 'אוי ואבוי' און וויפל זיפצן און וויפל קרעכצן, און וויפל דארף מען זיך בייגן זיך און וויפל דארף מען זיך גייגן זיך, איידער מען איז זוכה טאן עפעס אן עבדא זאל האבן אן הדור".

ובעת שאמר רבנו התורה הזו ודבר את הלשונות הללו, הטוה רבנו אז בעצמו כך את גופו הקדוש, ועשה את כל אלו התנועות שצריכים לעשות כמבאר שם, הינו את אותן ה'תנועות משנות שעושין יראי ה' בעבודתם' - "ווען דער רבי האט געזאגט די תורה, האט דער רבי אליין געבויען זיך אזוי, ער האט געמאכט די אלע תנועות וואס מען דארף טאן, די תנועות משנות וואס די יראי השם

יִצְרַף לָזֶה עוֹד ב' אָקִים שְׁאֵנִי רוֹצֶה
 לְקַנּוֹת מִמֶּנּוּ וְאִם יוּכַל לְקַח אֶצֶל ר'
 נַחְמָן ע"ח אוּ מֵאַחֲרִים לְקַבֵּץ מֵהֶם
 בְּעַד זֶה מַה טוֹב, וְאִם לֹא בּוֹדְאֵי
 אֶסְלַק בְּמִקְדָּם אוּ עַל כָּל פְּנִים
 כְּשֵׁאֲתוֹעֵד עִמּוֹ. וְתוֹכַר כָּל זֶה כִּי
 צְרִיכִין כָּל הַנַּ"ל וְיֹתֵר וְיֹתֵר בְּזֶה
 הָעוֹלָם הָעוֹבֵר. וְכַל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ
 כִּי כָּל זֶה וְכו' צְרִיכִין לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ.
 כִּי הַהִכָּרְחִיּוֹת רַבִּים מְאֹד וְכו', וְכו',
 עַד וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעוּ צֵאֲנֶכֶם וְכו'. (שם
 מכתב שעה מיום ב תרומה תר"ב)

אָחָד הַתּוֹאֲנִין לְפָנֵי הַרֵב נַחְמָן
 מִטּוֹלְמָשִׁין שְׁאֶפְשֵׁר לוֹ
 לְהִתְפָּרֵס עַל-יְדֵי מִשְׁרַת אֶצֶל אָחָד
 מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אִם הֵיָה חֶפְצֵן בּוֹ,
 וּמִחֲמַת שֶׁהוּא מְמָאן בּוֹ מְכַרְח הוּא
 לְהֵיוֹת נוֹשֵׂא מִשְׁרָה זֹו אֶצֶל אָחָד
 מִקְלֵי-עוֹלָם, וְנִמְצָא אֵינּוּ עוֹלָה יָפָה
 בְּרוּחָנִיּוֹת בְּעִבּוּדָתָהּ. אָמַר לוֹ עַל זֶה
 מְדוּעַ אֵינְךָ זֹכֵר "וְאֵת הָעוֹרְכִים צִוִּיתִי
 לְכַלְכֵּלְךָ" נִמְצָא שֶׁפְּרִנְסַת אֱלֹהֵי הֵיָתֵה
 דְּוָקָא עַל-יְדֵי

"הָעוֹרְכִים": (אבניה ברזל בסופו)

בְּעֵינֵין הַמְבַאֵר בְּתוֹרָה ד' חֶלֶק ב'
 בְּעֵינֵין ל"ט מְלֹאכּוֹת וְכו'

הַכָּל. (עלים לתרופה מכתב קו מיום א
 כמדבר תקצג)
 יִהְיֶה ה' עִמָּךְ שְׂתוֹכֶה לְחֹזֵר אֶל אֱהֵל
 תוֹרָה בְּקִבְעוֹת, וְתִהְיֶה תוֹרָתְךָ
 קִבְעָה וּמְלֹאכְתְּךָ עֲרֵאֵי. וְעֵלְיָךְ לְכַסֵּף
 לָזֶה בְּכָל עַת וְלְחַמֵּף לְעַת עֲתָה כָּל
 מַה שְׂתוֹכֵל, וְלִשְׁמַח נִפְשֶׁךָ בְּכָל נִקְדָּה
 וּנְקִדָּה טוֹבָה, וְלְהֵיוֹת מוֹדָה עַל הָעֵבֶר
 וְלִבְקֵשׁ בְּכָל יוֹם לְהוֹסִיף לְהִבָּא בְּכָל
 עַת קְדֻשָּׁה וְדַעַת וְכו', שְׁזַהוּ עֵקֶר
 אֲרִיכַת יָמִים בְּאַמַּת, כְּמִבְאֵר בְּדַבְּרֵיו
 וְל'. (שם מכתב קיא מיום א דברים תקצג)

הַדְּבָר עִם ר' חַיִּים הִירֵשׁ בְּאוּמָאן
 אוּלַי יֵשׁ בִּידוֹ אֵיזָה סֵד
 עֲבוּרֵי מֵאֲנָשֵׁי טִירְהָאוּוֹיִצֵּעַ, וְאִם לֹא
 יִרְאֶה לְגִבּוֹת מֵר' לִיבִילִי שְׂתַפּוֹ שֶׁל ר'
 נַחְמָן. כִּי הַבְּטִיחַ לִי לְשְׁלוֹחַ, וְיִרְאֶה
 שְׁיִגִיעַ עַל כָּל פְּנִים קוֹדֵם פֶּסַח. כִּי
 לְעַת עֲתָה כָּלָה הַפְּרוּטָה וְכו', הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ יִרְחַם. גַּם כְּשֵׁתִהוּיָה בְּטַעֲפִלִּיק
 תְּדַבֵּר עִם ר' נַחְמָן חֶתָן ר' נִתְנַאֵל
 שְׁיִשְׁלַח לִי עַל חֶשְׁבוֹנֵי אֵיזָה סֵד בְּאִשְׁר
 הַבְּטִיחַ לִי. יִתֵּר מִזֶּה אֵין פְּנֵאֵי לְהֵאָרִיךְ.
 גַּם תְּדַבֵּר עִם ר' שְׁכֵנָא בְּטַעֲפִלִּיק
 שְׁיִרְאֶה לְשְׁלַח לִי ה"א אָקִי (מדה) שְׁמֵן
 לְפֶסַח שֶׁהַבְּטִיחַ לִי. וְכֹאֲשֶׁר יִשְׁלַח

יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל במצות הצדקה היה מפריש מממונו פרוטות לצדקה כמעט לפני כל עשיית דבר מצוה, החל בקימתו לעריכת תקון חצות לילה, וקדם הלמוד, וקדם התפלה, ולפני ברפת המזון ולפני השנה וכו'. וכל זה כדי שיפתח לו פתח נכון לפעל מה שצריך, וכמבאר בלקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ד, עין שם. (שם ה-ריט)

דרך היה רבי פנחס יהושע במשערינו ז"ל בדירה עלובה מאד, משפרת בסך חמשה רובלים לשנה. הגיע פעם שלרב עניותו לא היה לו לשלם שכר הדירה, וכך גדל חובו משנה לשנה, ושהה הדבר משך שבע שנים עד שהיה צריך לשלם סך שלשים וחמש רובלים לבעל הדירה. אים עליו בעל הבית שאם לא יפרעהו עד תאריך מסים יפנהו בכח מהדירה. בלית בררה ושללא כדרכו הלך אל רבי אבאלה העשיר לבקשו נדבה. בהפנסו לביתו העניק והגדול נכנס ועבר מחדר לחדר עד הגיעו לחדר הפנימי שישב בו רבי אבאלה, ושטח לפניו את מר לבו. הוציא רבי אבאלה סך של

"כשעושה המלאכה בראוי", עד כאן. אמרו אנשי-שלומונו בענין לשון 'בראוי' שנקט, שהבונה שיעשה המלאכה באופן כזה שלא יהיה שקוע כל בלו במלאכה, שאז על ידי זה שולט עליו ל"ט קללות חלילה, הפך ל"ט מלאכות המשכן. (שיש"ק הישן 1-רפג)

היו מדגישים אנשי-שלומונו בהמבאר בתורה ד' חלק ב' בענין עבודת הצדקה, שקרא לזה רבנו בשם 'עבודה' שמה נשמע ונבין שכל ענין וענין שלמדנו רבנו הרי הוא עבודה ואינו דבר של מה בכך, ואף כשנותן רק פרוטה לעני הרי שהוא עבודה וצריך לשום לבו היטב לזה, וכשישים לבו נכון לזה יזכה לכל הדברים והזכות שבאות על ידו ואף אם עשה מעט, ועל כן גם משום זה הדגיש רבנו וקרא לזה 'עבודת הצדקה' וכן סובב והולך הדבר על כל דבר שבקדשה שכשעושהו נכונה אף דבר קטן הרי הוא "עבודה". כי כבר מתגבר עליו היצר על אף מעט זה. (שם רפד)

לרב והירותו של רבי מיכל בן רבי

שְׁבָכַל פֶּעַם הַתְּנַבֵּר לְשֹׁפֵר אֶת
הַקְּמֻצָנוֹת שָׁבוּ וְלִנְדָב שׁוֹב, וְכַמְבֹאֵר
הַדְּבָר בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן ד'
עַל הַפְּתוּב "וְאֵת הָעֹרְבִים צְוִיתִי
לְכַלְפֵּלֶךְ", עֵינֵי שָׁם. (שם רה)

מַעֲנִינֵן הַמְּבֹאֵר בַּתּוֹרָה (סְעִיף ד')
שֶׁחֶסֶד הוּא בְּחִינַת אֱהָרָן
(הַכְּהֵן), וְצָרִיד לְקַבְּלוֹ עַל יְדֵי הַכְּלִי,
שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת לִוִּי
וְכו'. עֵינֵי שָׁם. שְׁמַעְתִּי מֵהַרְבֵּי הַחֶסֶד
רַבִּי לִוִּי יִצְחָק בְּנֵדֶר ז"ל לְרַמּוֹז שְׁעַל-בֵּן
מוֹבָא (שְׁעָרֵי אוֹרָה שְׁעַר א'; וְעוֹד; וְכֵן אֵיחָא
בְּדַעַת זְקֵנִים מְבַעְלֵי הַתּוֹסְפוֹת עַל הַתּוֹרָה
בַּמְדָּבָר יט, יז) שְׁכָלִי הוּא רְאִישֵׁי-תִבּוֹת
בְּהֵן לִוִּי יִשְׂרָאֵל, וְהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל הוּא
בְּחִינַת הַנּוֹתֵן צְדָקָה, וְלִוִּי הוּא בְּחִינַת
הִירְאָה, וְכֵהֵן הוּא בְּחִינַת הַחֶסֶד, וְכֵן
נוֹצֵר הַכְּלִי לְקַבְּלַת הַחֶסֶד: (מַעֲדֵנֵי מֶלֶךְ
ח).

חֲמוּשָׁה רוֹבְלִים וְנָתַן לוֹ, וְאָמַר לוֹ: אֶת
הַשָּׂאֵר הַחֶסֶד לְךָ וְאֶסֶף מִשָּׂאֵר
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. הוֹדָה לוֹ ר' פִּנְחָס
יְהוֹשֻׁעַ וּלְקַחְסָם וְקָם וְהִלְךְ. כְּשֶׁהִגִּיעַ
בִּיצִיאָתוֹ לַחֲדָר הַסְּמוּךְ, קָרָאוּ רַבִּי
אֲבָא'לָה וְאָמַר לוֹ בְּהִרְהוּר: קַח עוֹד
חֲמוּשָׁה רוֹבְלִים. לְקַחְסָם וַיֵּצֵא. כְּשֶׁהִרְחִיק
לְלַבֵּת עַד לַחֲדָר הַשְּׁלִישִׁי, שָׁמַע שׁוֹב
אֶת קוֹלוֹ שֶׁל רַבִּי אֲבָא'לָה הַקּוֹרָא לוֹ,
וְנִכְנַס אֵלָיו. אָמַר לוֹ ר' אֲבָא'לָה שׁוֹב
בְּהִרְהוּר: קַח עוֹד חֲמוּשָׁה רוֹבְלִים.
לְקַחְסָם וַיֵּצֵא, וּכְשֶׁהִרְחִיק עַד הִגִּיעוּ
לַחֲדָר הָרְבִיעִי שָׁמַע שׁוֹב אֶת קוֹלוֹ
הַקּוֹרָא לוֹ, וְשׁוֹב חֲזוֹר הַדְּבָר, וְנָתַן לוֹ
עוֹד חֲמוּשָׁה רוֹבְלִים, וְכֵן חֲזוֹר וְנִשְׁנָה
הַדְּבָר עַד שֶׁנָּתַן לוֹ אֶת כָּל הַסֶּדֶךְ שֶׁל
שְׁלִישִׁים וְחֲמוּשָׁה רוֹבְלִים, שֶׁהוּא סֶדֶךְ
כָּל חוֹב דִּירְתוֹ. וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ
שְׂרוּאִים בְּזֹאת אֵיךְ הַתְּנַבֵּר רַבִּי
אֲבָא'לָה בְּעֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם וּפְעָם,

ליקוטי מוהר"ן

תורה ד

צריכין בצדקה כנ"ל. וכל הנדיבי לב, כל מי שהוא נדבן, צריך לילך ולעבר בתחלה דרך בחינה זו, בחינת: ואת הערבים הנ"ל, דהינו שבתחלה צריכים לשבר האכזריות שלהם, מה שיש להם אכזריות בתחלה, להפכו לרחמנות, להתנדב לצדקה, כנ"ל:

ב ובחינה זו, דהינו התחלת הצדקה, היא קשה וכבדה מאד. כי כל העבודות וכל התשובות, כל מה שרוצין לעשות איזה עבדא בעבודת השם, כמה קלין של אוי ואבוי וכמה גניחות וכמה כפילות וכמה הפיזות (הינו תנועות משנות שעושין יראי ה' בעבודתם) צריכין לעשות קדם שעושין איזה עבדא. ועקר בהתחלה, שאז קשה מאד, כי כל התחלות קשות (מכילתא פ' יתרו והובא בפירש"י שם),

וביום הפורים, בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם, מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו: (במדבר כח)

א ואת הערבים צויתי לכללך (מלכים א יז) - זה בחינת צדקה. כי בתחלה, כשמתחילין להתנדב לצדקה, אזי צריכין לשבר את האכזריות שלו להפכו לרחמנות, וזהו עקר עבודת הצדקה, כי מי שהוא רחמן בטבעו ונותן צדקה מחמת רחמנות שבטבעו, אין זה עבודה, כי יש גם כמה חיות שהם רחמנים בטבעם, רק עקר העבודה - לשבר האכזריות להפכו לרחמנות. וזה בחינת: ואת הערבים צויתי לכללך; כי העורב הוא בטבעו אכזרי, ונתהפך לרחמנות לכלכל את אליהו. כמו כן

הדרך, וזה בחינת: כל התחלות קשות, מחמת שבהתחלה צריכין לשפר ולפתח פתח מחדש, על פן קשה מאד. וסגלת כח הצדקה - להרחיב ולפתח הפתח יותר ויותר, שכשעושים איזה פתח באיזה עבודה ונותנין צדקה, אזי הצדקה פותחת ומרחבת הפתח יותר ויותר, כי צדקה היא ההתחלה של כל ההתחלות, כי היא פותחת ומרחבת כל הפתחים כנ"ל. וגם בצדקה עצמה יש התחלה, דהינו בשמתחילין לתן צדקה, שזה בחינת: ואת העורבים צויתי כנ"ל, ועל פן התחלת הצדקה היא קשה וכבדה מאד, כי היא בחינת התחלה של כל ההתחלות כנ"ל:

ג אך התועלת של הצדקה גדול מאד מאד, כי הצדקה מועלת תמיד, כי צרכי הגוף הם רבים מאד, ואפלו ההכרחיות הם רבים וגדולים מאד: אכילה ושתייה ומלבושים ודירות, שיכולין לבלות ימיו ושנינו אפלו על ההכרחיות לכד, והם מונעין את האדם מאד מעבודת הבורא, ואף על פי שגם הם בעצמן הם גם כן עבודת הבורא ותבונה, כי הם בחינת

וצריכין כמה קלין וכמה גניחות וכו' קדם שמתחילין איזהו התחלה. וגם אחר כך, לאחר ההתחלה, גם כן אינו בא בנקל עבודת השם, וצריכין כמה יגיעות וכמה תנועות כנ"ל קדם שזוכין לעשות איזה עבדא שיהיה לה הדור. אך ההתחלה קשה מאד כנ"ל, כי עקר תולדותיהן של צדיקים - מעשים טובים (תחומא פ' נח והובא בפירש"י שם); נמצא, שהמצוות ומעשים טובים וכל עבודת השם הם בחינת הולדה, וקדם ההולדה כמה קלין וכמה חקלים וצירים יש להיוולדת קדם שמוולדת ההולדה, ובפרט מבכירה, דהינו הולדה ראשונה של אשה, שאז קשה עליה מאד, כמו שכתוב (ירמיה ד): צרה כמבכירה; שזה בחינת ההתחלה, בחינת: כל התחלות קשות כנ"ל. וצדקה היא תמיד התחלה, בבחינת (דברים טו): פתוח תפתח; שאפלו כשיש פתח והתחלה, הצדקה היא פותחת יותר ויותר ומרחבת הפתח יותר, כי כל דבר ודבר מעבודת השם, כשרוצין לכנס באותו הדרך ואותו העבודה, צריכין לפתח שם פתח לכנס באותו

האדם שעושה המלאכה והעסק, על ידי זה נעשה בחינת משכן, כשעושה המלאכה והעסק פראוי, כמו שצריך לעשות, ועל ידי זה נותן חיות והארה למעשה בראשית, והוא קיום העולם.

נמצא, שגם זה הוא עבודת הבורא:

אף על פי כן אם היה שופע עלינו חסדו, לא היינו צריכים לכל זה, כי הלא אידך ברא השם יתברך את כל העולם בלז אחר העדר הגמור, שלא היה שום הויה שיהיה על ידה אתערותא דלתתא, ואף על פי כן ברא עולמות כאלו. והכל בחסדו, בלי אתערותא דלתתא כלל, בבחינת (תהלים פט): עולם חסד יבנה. ומאחר שהוא יתברך היה יכול לברא עולמות כאלו בלי אתערותא דלתתא כלל, רק על ידי חסדו, בודאי הוא יכול להחיות ולקיים העולמות רק על ידי חסדו, ולא היינו צריכים לעשות כלל שום עסק ומלאכה, ואפלו ההכרחיות היו נעשין על ידי אחרים, כמו שכתוב (ישעיה סא): ועמדו זרים ורעו צאנכם, ובני נכר אכריכם וכרמיכם, ואתם כהני ה' תקראו. כהני ה' דיקא, בחינת חסד, בחינת: עולם חסד יבנה, הינו

אתערותא דלתתא, כי בעבדא דלתתא אתער לעלא, כי על ידי כל עסקים ומלאכות שעושין בני אדם, על ידי זה נתעורר אותו הציור של אותו המלאכה למעלה במעשה בראשית, ומביא חיות והארה לאותו הציור של אותו המלאכה של מעשה בראשית שלמעלה, שהוא מכון כנגד אותו העסק והמלאכה שהאדם עושה למטה בעולם הזה, כי על ידי העסקים והמלאכות שעושים נעשה על ידי זה בחינת משכן. כי כל המלאכות כלולים בל"ט מלאכות, שהם אבות מלאכות, אבות מכלל דאכא תולדות (ב"ק ב.), כי כל מיני מלאכות ועסקים שעושין, בלם כלולים בל"ט מלאכות, שהם האבות, והשאר הם תולדות. ול"ט מלאכות הם כנגד מלאכת המשכן, כמו שאמרנו רבותינו וזכרונם לברכה (שבת מט:): אבות מלאכות ארבעים חסר אחת - כנגד מי כנגד מלאכת המשכן. וציורא דמשכנא כציורא דעבדא דבראשית (תק"ו דף יב בהקדמה), והאדם עושה המלאכה, וציורא דגופא כציורא דמשכנא (בהקדמת התיקונים שם). נמצא, שעל ידי

(תענית כג), וצריך לעשות כלי וצנור לקבל על ידו החסד. וזה נעשה על ידי יראה, כי על ידי יראה נעשה חקיקה וצנור לקבל על ידו החסד, בכחינת (בראשית מט): ומחוקק מבין רגליו. רגל הוא בחינת יראה, שהיא בחינת סוף, כמו שכתוב (סוף קהלת): סוף דבר הכל נשמע, את האלהים ירא; הינו שעל ידי יראה, שהיא בחינת רגל, נעשה חקיקה וצנור לקבל בתוכו את החסד. וזה בחינת (במדבר יז): והנה פרח מטה אהרן לבית לוי; הינו שהחסד, בחינת אהרן, צריך לקבלו על ידי הכלי, שהוא בחינת יראה, סטרא דלוי. וזה בחינת (תהלים כ): בנבורות ישע ימינו:

ה ועקר היראה נעשה על ידי התגלות הרצון, בבחינת: רצון יראיו יעשה (תהלים קמה), שעל ידי התגלות הרצון נעשה יראה, הינו על ידי שנתגלה שהכל מתנהג ברצונו יתברך, כי הוא יתברך ברא הכל ברצונו, בלי שום חיוב כלל, ומחיה ומקים הכל ברצונו יתברך, ואין שום חיוב הטבעי כלל, על ידי זה נעשה יראה, כי אזי יש שכל וענש, ושיך

שיהיו נקראים בהני ה', בחינת חסד, שאין צריכים לעשות שום מלאכה, רק העולם מתקים בחסדו כנ"ל. אך כשהחסד נתעכב, חס ושלום, ואין משפיע עלינו חסדו, אזי צריכין לעשות בשביל אתערותא דלתתא כנ"ל. וזה בחינת (תהלים סב): ולך ה' החסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו. הינו כשהחסד נתעכב אצלו יתברך, שזה בחינת: ולך ה' החסד - שהחסד נתעכב אצלו יתברך ואין משפיעו עלינו, אזי: כי אתה תשלם לאיש כמעשהו; הינו כפי העשיות והעסקים שעושה, בן הוא יתברך משלם. כי צריכין לעשות דוקא, מחמת שהחסד נתעכב אצלו יתברך ואינו משפיעו עלינו, אבל אם היה משפיע עלינו החסד, לא היינו צריכין לעשות כלל, ואזי היה נתקים: כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, כאלו הוא עושה, כי אין צריכין לעשות כלל כששופע חסדו כנ"ל:

ד אך צריך לקבל החסד בהדרגה, כי רב החסד אי אפשר לקבל, כי היו בטלים במציאות מחמת רב החסד, כי אין יכולין לקבל רב טובה

ויום טוב מכריז וקורא את הרצון
בבחינת מקרא קדש פנ"ל. ועל פן
הימים טובים נקראים רגל, שהיא
בחינת יראה פנ"ל, כי על ידי יום טוב,
שהוא התגלות הרצון, על ידי זה
נעשה יראה פנ"ל: אך לא תמיד
שומעין את קול הקריאה של יום טוב,
שמגלה את הרצון פנ"ל, וזה נכר
בשמחת יום טוב, כי כל אחד לפי מה
שמרגיש ושומע את קול הקריאה של
יום טוב, שמכריז וקורא את הרצון,
כמו כן יש לו שמחת יום טוב, כי
כשנתגלה הרצון, שהכל ברצונו
יתברך, אזי יודעים, שכל השעבודים
והגלות וכל ההכבדות של העכו"ם,
שהם מכבידים עלינו – על כלם ינקם
בהם הוא יתברך ויגאלנו מידם. אבל
כשפוקרים, חס ושלום, שהכל על פי
חיוב הטבע, אין שׂיך נקמה בהם,
מאחר שהכל מתנהג רק על פי סדר
הטבע, חס ושלום. וזה בחינת (תהלים
נח): ישמח צדיק כי חזה נקם, פעמיו
ירחיץ בדם הרשע. פעמיו דיקא, הינו
על ידי שלש פעמים בשנה (דברים טו),
שהם הימים טובים, שעל ידם נתגלה
הרצון, על ידי זה: ישמח צדיק כי חזה

להתירא מפניו יתברך, כמו שאמרו
רבותינו וזכרונם לברכה (ברכות ד):
ויירא יעקב מאד – אמר: שמא יגרם
החטא; אבל כשאין נתגלה הרצון,
וסוברים שיש חיוב הטבע, חס ושלום,
וכאלו מתנהג הכל על פי הטבע, חס
ושלום, אין שׂיך יראה כלל, כי אין
שׂיך וענש כלל, חס ושלום, מאחר
שהכל מתנהג רק כפי חיוב הטבע,
חס ושלום, נמצא, שעקר היראה –
על ידי התגלות הרצון:

ו והתגלות הרצון הוא על ידי ימים
טובים, כי כל אחד מהימים טובים
מכריז וקורא ומגלה את הרצון, שהכל
מתנהג רק על פי רצונו בלבד, בבחינת
(ויקרא כג): מקרא קדש, שהיום טוב
קדש קורא ומכריז את הרצון פנ"ל, כי
בכל יום טוב ויום טוב עשה השם
יתברך עמנו אותות נוראות, שהם
הפך הטבע, שעל ידי זה נתגלה
הרצון, שהכל ברצונו, ואין שום חיוב
הטבע כלל. בפסח – יציאת מצרים,
שהוציאנו ממצרים באותות נוראות;
בשבועות – מתן תורה, שנתת לנו
התורה באותות נוראות; בסוכות –
הקף ענני כבוד. ועל פן כל יום טוב

טוב, חס ושלום, פי עקר שמחת יום טוב - על ידי התגלות הרצון כנ"ל. וזה בחינת (שם ער): שאגו צורריך בקרב מועדיך, שמו אותם אותות - ששאגת הצוררים, דהינו קול החיות רעות, שהם חכמי הטבע, נכנס בקרב המועדים ממש, הינו בתוך קול הקריאה של יום טוב, שמכריו וקורא את הרצון כנ"ל, ושאגת הצוררים נכנס בתוכם ממש, ושואגים בקולם שהכל רק על פי חיוב הטבע, חס ושלום, כפי סדר אותות השמים. וזה: שמו אותות אותות - שמשמים אותות השמים לאותות, שאומרים שהכל רק על פי אותות השמים, כפי חיוב הטבע, חס ושלום:

ז והכנעתם של אלו החיות רעות, חכמי הטבע, הוא על ידי חכם גדול שבקדשה, שיכול לקשר כל הרצונות בשרש הרצון, ששם הוא בחינת הסתלקות משה, כידוע (זוהר פ' יתרו פח: וע' זוהר נשא קמט). והוא בחינת מצח הרצון, בחינת (שמות כח): והיה על מצחו לרצון. וצריך לקשר כל הרצונות שיש בעולם לשרש הרצון, ועל ידי זה הוא מתגבר ומכניע וסותר

נקם וכו', כנ"ל, וכמו שכתוב (תהלים נח): ויאמר אדם אף פרי לצדיק, אף יש אלקים שופטים בארץ. דהינו, שנתגלה שיש אלקים שופט ברצונו, ויש פרי לצדיק, ובהם ינקם, ועל ידי זה: ישמח צדיק. וזה בחינת שמחת יום טוב, על ידי התגלות הרצון, שנתגלה ביום טוב על ידי קול הקריאה, שהיום טוב מכריו וקורא את הרצון כנ"ל, אף לא כל אחד ואחד שומע קול הקריאה הנ"ל של יום טוב, פי יש חיות רעות דורסים וטורפים, והם חכמי הטבע, שמראין בחכמתם המטעית שהכל על פי הטבע, וכאלו אין שום רצון, חס ושלום, ואפלו האותות נוראות שעשה עמנו השם יתברך, משימים הכל בתוך דרך הטבע. והחכמים הללו הם בחינת חיות רעות, והם דורסים וטורפים רבים מבני עמנו, שמועים גם כן אחריהם וסוברים כמותם, כאלו הכל על פי חיוב הטבע, חס ושלום, וכשהם מתגברים, אזי קול שאגתם עולה ומתגבר על קול הקריאה של יום טוב, שקורא את הרצון, ואזי נשבת שמחת יום

הטבע, חס ושלום, ויש שנכנס בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, בתוך החכם שבקדושה, וחכמה זו של מצח הנחש מתחלת לבנם עמו מעיון לעיון, עד שנכנס בעיון דק מאד, עד שרוצה להטיל פגם, חס ושלום, בשרש הרצון ולכפר שם, חס ושלום, כאלו אין רצון כלל, חס ושלום:

ח ודע, שזה המצח הנחש יניקתו מזקני הדור, ממאריכי ימים שבדור, כשאין בהם שלמות, מזה יונק מצח הנחש הנ"ל, כי זקן - זה קנה חכמה (קידושין לבי), וצריך האדם, כל מה שמזקין, כל מה שנתוסף וקא לו יום מימי חייו, להוסיף בכל יום ויום שבא אחר כך תוספות אור קדשה ודעת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קנינים פ"ג): זקני תלמידי חכמים, כל זמן שמזקינין דעתן מתישבת עליהן; פי צריכין בכל יום ויום שבא אחר כך להוסיף בו קדשה ודעת, כמו שכתוב (בראשית א): ויקרא אלקים לאור יום - שכל יום צריך שיאיר ביותר כנ"ל. אבל כשהזקנים, המאריכי ימים שבדור, פוגמים את ימיהם, ואין מוסיפין אור קדשה ודעת

דעות חכמי הטבע, שכופרים ברצון, אף כנגד זה יש בחינת מצח הנחש, שהוא שרש חכמת הטבע, כי כל דבר יש לו שרש, ושרש חכמת הטבע הוא בחינת מצח הנחש, בחינת (שמואל א י): ומצחת נחשת על רגליו, הנאמר בגלית, הינו בחינת מצח הנחש הנ"ל, כי גלית היה כופר, והיה רוצה להראות שכל הסבות הכל על פי הטבע, חס ושלום, שזה בחינת מצח הנחש כנ"ל, וזהו: רגליו, בחינת סבות, כמו שכתוב (בראשית ל): ויברך ה' אותך לרגלי - בסבותי, כי כן הוא הפרוש שם, שיעקב אמר ללבן, שהשם יתברך היה מסבב אליו הברכה על ידו ובסבתו. נמצא, שרגל הוא בחינת סבות. רק שיעקב תלה כל הסבות בהשם יתברך כנ"ל, וגלית היה תולה כל הסבות שלו במצח הנחש, דהינו בחיוב הטבע. וזהו: ומצחת נחשת על רגליו, כנ"ל:

ולפעמים מתגבר בחינת מצח הנחש בפעל, דהינו על ידי איש פרטי, שיונק חכמתו ממצח הנחש, שהוא שרש חכמת הטבע, והוא מראה בחכמתו שהכל על פי

ליהורם (מלכים ב ג): לולי פני יהושפט
אני נשא אם אביט אליך ואם אראך
- שאלישע לא היה לו שום רצון
ליהורם, רק על ידי נשיאת פנים של
יהושפט, על ידי זה נתרצה אליו.
נמצא, שנשיאות פנים הוא בחינת
רצון, וזה בחינת זקן ונשוא פנים,
כנ"ל:

ז וצדקה מועיל לזה, שעל ידי
הצדקה מתקנין ומעלין פגם
נפילת הימים והדעת של הזקנים
מאריכי ימים שאינם כראוי, שמזה
יניקת מצח הנחש כנ"ל, בבחינת
(קהלת יא): שלח לחמד על פני המים,
כי כרב הימים תמצאנו - שפח
הצדקה מוציאין כרב הימים, דהינו
במאריכי ימים, כי על ידי הצדקה
מעלין ומתקנין הפגם שלהם כנ"ל.
וזהו: שלח לחמד על פני המים, הינו
שתתן צדקה, והכתוב מבטיחך,
שההפסד שאתה מפסיד ממונדך
שפורת לצדקה תרויח ותמצאנו כרב
הימים, במאריכי ימים כנ"ל, כי על
ידי הצדקה מעלין פגם נפילת הדעת
של המאריכי ימים, שמזה הוא יניקת
מצח הנחש כנ"ל, ומוציאין כל היניקה

בכל יום ויום, מזה יונק מצח הנחש,
חכמת הטבע הנ"ל, (כי מנפילת הימים
של הזקנים, אשר אין דעתם מתישבת כנ"ל,
מפגם הדעת הזה של אלו הזקנים יונק מצח
הנחש, שהוא חכמת הטבע) ומתגבר, חס
ושלום, דעת חכמת הטבע, שכופרים
ברצון על ידי נפילת הדעת והימים,
שנופלים מהזקנים המאריכי ימים
שאינם כראוי, כנ"ל. וזהו בחינת (איוב
יז): קצר ימים, שבע רגז; הינו שתי
הבחינות הנ"ל. קצר ימים זה בחינת
הזקנים שאינם כראוי, שאין מוסיפין
קדשה ודעת בכל יום, שזהו עקר
הזקנה והאריכות ימים כנ"ל,
וכשהזקנים פוגמים את ימיהם ואין
מאריכין את ימיהם בקדשה ודעת
כנ"ל, זה בחינת קצר ימים, ומזה יונק
מצח הנחש, שהוא הפך מצח הרצון,
וזהו: שבע רגז - הפך הרצון כנ"ל.
אבל בשהזקנים כראוי, בחינת: זקן -
זה קנה חכמה וכו' כנ"ל, על ידי זה
מתגבר התגלות הרצון, בבחינת
(ישעיה ט): זקן ונשוא פנים - שעל ידי
זקן שבקדשה מתגבר הרצון, שהוא
בחינת נשוא פנים, כי נשיאת פנים
[הוא] בחינת רצון, כמו שאמר אלישע

אלהים ותְרַצְנֵי (בראשית לג). כי גם מה שנותנין לעבדו, הוא גם בן בחינת צדקה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (כ"ב ט): ונוגשיד צדקה; ועל ידי צדקה נעשה רצון כנ"ל. וזהו שאמר לו: ולקחת מנחתי מידי, הינו צדקה, בחינת (מלאכי ג): מגישי מנחה בצדקה. כי על בן ראיתי פניך פראות פני אלקים, הינו כמו ראות פני אלקים, שהוא בחינת (דברים טו): שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה', דהינו ימים טובים, שעל ידם נתגלה הרצון, (ועקר התגלות הרצון על ידי ימים טובים הוא על ידי הצדקה כנ"ל); כמו בן יהיה נעשה אצל רצון על ידי הצדקה, וזהו: ותְרַצְנֵי, כנ"ל. (כי מאחר שהמנחה והצדקה שנתן לעשו היא בחינת צדקה ממש, בחינת: ונוגשיד צדקה, נמצא שעל ידי זה נתגלה הרצון העליון, שהוא נתגלה על ידי צדקה כנ"ל, ומשם נשתלשל הרצון למטה ונעשה רצון גם בעשו):

וזה בחינת מלחמת דוד ונלית (שמואל א יז), כי גלית היה רוצה להראות בחכמתו שהכל על פי הטבע, כי היה יונק ממצח הנחש,

והחיות של מצח הנחש, חכמת הטבע, ומתגבר בחינת מצח הרצון. כי עקר עבודת הצדקה היא בבחינת: ואת הערבים צייתי וכו' כנ"ל, דהינו מה שצריכים בהתחלה לשבר האכזריות, להפכו לרחמנות, ומה בעצמו מתגבר בחינת הרצון, כי מנה ובה אבא ליוזל בה נרנא (סנהדרין טז), מאחר שמתגבר ומהפך אכזריות שבטבעו לרחמנות, על ידי זה נתהפך הרגו לרצון. ואזי כשנכנע מצח הנחש ונתגלה בחינת מצח הרצון, אזי נכנעים ונופלים קול החיות רעות, ונשמע קול הקריאה של יום טוב, שהוא התגלות הרצון כנ"ל. ואזי כשנתגלה הרצון, נעשה יראה כנ"ל. ועל ידי היראה יכולין לקבל החדר כנ"ל. וכששופע החדר, אזי אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה כנ"ל, כי אזי נתקים: ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו וכו', כנ"ל. וכל זה נעשה על ידי הצדקה כנ"ל.

נמצא, שתועלת הצדקה גדול מאד: ו על בן כשרצה יעקב לעשות רצון בעשו, אמר: ולקחת מנחתי מידי, כי על בן ראיתי פניך פראות פני

והשפלתו את חכמי הטבע, חיות רעות, על ידי שהחזקתי בזקנו, בשרש וניקתם כנ"ל. ועל כן: והיה הפלשתי כאחד מהם - כי הוא גם כן בחינה זו ממש, שכל כחו ממצח הנחש, בחינת: ומצחת נחשת וכו' כנ"ל, ועל כן גם הוא כמותם, ואוכל להכניעו ולהפילו.

וזה שפתוב (ס): ותטבע האבן במצחו - הינו במצח הנחש, שהכניעו על ידי בחינת (משלי יא): אבן שלמה רצונו, בחינת רצון כנ"ל. וזה בחינת שהזהיר ישי את דוד בלכתו לשם: ואת ערכתם תקח. זה בחינת עורב, בחינת צדקה. כי עקר עבודת הצדקה - בבחינת עורב, בחינת: ואת הערכים צויתי וכו' כנ"ל, כי על ידי הצדקה הוא מוציא החיות של מצח הנחש, שיונק מזקני הדור כנ"ל:

ידע, שאפלו כשמכניעין וסותרין דעות חכמי הטבע ומשפילין אותם, אף על פי כן אם אין התגלות הרצון חזק ומקיף, דהינו שעדוין יש ספק ברצון, שאינו מברר בכרור חזק שמתנהג רק על פי הרצון, אף על פי שחכמת הטבע נכנעת, אף על פי כן מאחר שהרצון אינו חזק, עדוין יש

בבחינת: ומצחת נחשת על רגליו, שתלה כל הסבות בחיוב הטבע, שהוא בחינת מצח הנחש כנ"ל. ועל כן חרף מערכות אלקים חיים (ס), כי היה רוצה להראות שהכל על ידי מערכת השמים, כפי חיוב הטבע, חס ושלום:

וְדָוִד הָיָה אִישׁ חַיִל, וְעָמַד כְּנִגְדּוֹ וְאָמַר, שֶׁכָּבֵד הָיָה לוֹ מַעֲשֵׂה כֹזֵב: וְכֹא הָאָרִי וְהָדוֹב - דְּהִינּוּ חַיִּית רְעוּת הַנֶּ"ל הַדוֹרְסִים וְמוֹרְפִים, שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטֶּבַע כְּנ"ל. וְנִשְׂאָ זֶה מִהֶעֱדָר - הִינּוּ מִהֶעֱדָר הַגָּמוֹר, שֶׁנִּשְׂאָ וְסָלַק זֹאת מִהֶעֱדָר הַגָּמוֹר, דְּהִינּוּ שֶׁכָּפַר בָּזֶה שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּרֵא הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ אַחַר הֶעֱדָר הַגָּמוֹר, רַק שֶׁהַכֹּל עַל פִּי חַיִּיב הַטֶּבַע, חַס וְשְׁלוֹם. וְיִצְאֲתִי אַחֲרָיו וְהַפְתִּיו - הִינּוּ שֶׁהִיִּיתִי מִתְנַבֵּר עָלָיו וְהַכְנַעְתִּי וְהִשְׁפַּלְתִּי אוֹתוֹ. וַיִּקַּם עָלַי - הִינּוּ שֶׁאַחַר כֵּךְ הִתְנַבֵּר עוֹד כְּנִגְדִּי. וְהַחֲזַקְתִּי בְּזַקְנִי - הִינּוּ שֶׁהַכְנַעְתִּי, שֶׁכָּל כַּחוֹ וְיִנְיַקְתּוֹ עַל יְדֵי מִצַּח הַנְּחָשׁ, שְׁיוֹנֵק מִזְּקָנֵי הַדּוֹר שֶׁאֵינֶם בְּרֵאוּי כְּנ"ל, וְעַל כֵּן הַחֲזַקְתִּי בְּזַקְנִי, שֶׁהַחֲזַקְתִּי וְתַפְסִיתִי יָשָׁם, בְּשֵׁרֶשׁ יְנִיקְתּוֹ בְּזַקְנֵי הַדּוֹר. וְהַכְתִּיו וְהַמִּיתִיו - שֶׁהַכְנַעְתִּי

תנינא - הינו בחינת: אבן שלמה רצונו, בחינת הרצון הנ"ל. דהדר לה תנינא - זה מצח הנחש, שמסבב ומתגבר על הרצון כנ"ל. ונחת בר אמוראי לאתויה - הינו בחינת החכם שבקדשה, בחינת (משלי ז): אמר לחכמה אחותי את, שהחכם שבקדשה רצה להתגבר ולהעלות הרצון, לקשרו לשרש הרצון כנ"ל. אתא תנינא קא בעי בלע לספינתא - הינו שבא בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, ורצה לבלע הספינה, בחינת שרש הרצון, בחינת: כי שם חלקת מחוקק ספון, כי מצח הנחש רצה להתגבר גם בשרש הרצון, להטיל פגם וכפירה שם, חס ושלום, כנ"ל. אתא פושקנצא - הינו עורב, פסקה לרישה. פרוש, שבא בחינת עורב, דהינו צדקה כנ"ל, כי עקר עבודת הצדקה - בבחינת עורב, בחינת: ואת הערבים צייתי וכו'; להפך אכזריות לרחמנות, ועל ידי זה מתגברים על מצח הנחש, חכמת הטבע כנ"ל, כי מנה ובה אבא ליזיל בה נרנא כנ"ל. והוה שאתא פושקנצא, דהינו עורב, בחינת צדקה, ופסקה

יכלת, חס ושלום, למצח הנחש, חכמת הטבע, שיחזור ויתעורר ויתגבר כבתחלה, וגם על זה צריכין כח הצדקה, כי הצדקה מועלת תמיד ועומדת תמיד כנגד מצח הנחש כנ"ל: וזה פרוש: רב יהודא הנדואה משתעי: זמנא חדא הוה אזלינא בספינתא וחינא ההוא אבן טבא דהדר לה תנינא, ונחת בר אמוראי לאתויה. אתא תנינא, קא בעי בלע לספינתא. אתא צפרא פושקנצא, פסקה לרישה. אתהפכו מיא והוו דמא. אתא תנינא חברה, שקלה ותליא לה ואחיה. הדר אתי, קא בעי בלעה לספינתא. הדר אתי צפרא (פושקנצא), פסקה לרישה, שקלה לה הוא אבן טבא, שדיה לספינתא. הוה צפרא מליחי בהדן, אותבינהו עליהו, שקלוהו ופרחו להו בהדה: (כ"ב עד:)

זמנא חדא אזלינא בספינתא - זה בחינת שרש הרצון, ששם קבורת משה, שנסתלק בשרש הרצון כנ"ל. וזה בחינת ספינתא, בחינת (דברים לג): כי שם חלקת מחוקק ספון. וחינא ההוא אבן טבא דהדר לה

לְרִישָׁהּ, שְׁחַתְּךָ רֹאשׁ הַנְּחֹשׁ, בְּחִינֹת
 מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שֶׁהִכְנִיעוּ וְהָרְגוּ עַל יְדֵי
 הַצְּדָקָה בְּנ"ל. אֶתְהַפְּכוּ מֵיָד וְהוּוּ דְמָא
 - הֵינּוּ שֶׁעַל יְדֵי זֶה שֶׁהִכְנִיעַ מִצַּח
 הַנְּחֹשׁ, שָׂרֵשׁ חֲכָמַת הַטְּבַע, עַל יְדֵי זֶה
 נִבְנְעוּ וְנִפְּלוּ קוֹל שְׁאַגַּת הַחַיּוֹת רְעוֹת,
 הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים רַבִּים מִבְּנֵי עַמּוּנוּ
 בְּנ"ל, וְאֵזוּ נִשְׁמַע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם
 טוֹב, שֶׁהוּא הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן, וְאֵזוּ:
 יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזָה נֶקֶם וְכו', בְּנ"ל.
 וְהוּוּ: אֶתְהַפְּכוּ מֵיָד - הֵינּוּ שְׁאַגַּת
 הַחַיּוֹת רְעוֹת, בְּחִינַת (אִיּוֹב ג'): יִתְּבוּ
 כַּמִּים שְׁאַגְתִּי. וְהוּוּ דְמָא - זֶה בְּחִינַת:
 יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזָה נֶקֶם, פְּעַמְיוּ יִרְחֹץ
 בְּדָם הָרָשָׁע, בְּנ"ל. כִּי עַל יְדֵי הַכְּנַעַת
 קוֹל שְׁאַגַּת הַחַיּוֹת רְעוֹת, עַל יְדֵי זֶה:
 יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזָה נֶקֶם וְכו', כִּי
 נִשְׁמַע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב בְּנ"ל.
 אֵתָא תַּנְיָנָא חֲבֵרָה, שְׁקָלָה וְתִלְיָא לָהּ
 וְאַחֵיהּ - שָׁבָא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ,
 וְשְׁקָלָה לְאַבְּן טוֹב הַנ"ל, שֶׁנִּטַּל אֶת
 הָאֲבֶן טוֹב, בְּחִינַת: אֲבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוּ,
 וְתִלְיָא לָהּ, הֵינּוּ שֶׁהַטִּיל בּוֹ סֶפֶק, וְהוּוּ:
 וְתִלְיָא לָהּ, כְּמוֹ דְבָר הַתּוֹלָה בְּסֶפֶק,
 שֶׁהַטִּיל סֶפֶק בְּרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲבֶן
 טוֹב הַנ"ל, וְעַל יְדֵי זֶה: וְאַחֵיהּ - שְׁחֹזַר

וְחִיָּה חֲכָמַת הַטְּבַע, מִצַּח הַנְּחֹשׁ, כִּי
 חֲכָמַת הַטְּבַע חוֹרֵה וְנִתְגַּבְּרָה עַל יְדֵי
 שְׁהִיָּה סֶפֶק בְּרְצוֹן בְּנ"ל. וְהוּוּ: הַדָּר
 אֶתִּי קָא בְּעֵי בְּלָעָה לְסַפִּינְתָא - שְׁחֹזַר
 וּבָא הַתַּנִּין מִצַּח הַנְּחֹשׁ לְבַלְעַת הַסַּפִּינָה,
 בְּחִינַת שָׂרֵשׁ הַרְצוֹן, חֵם וְשְׁלוֹם, בְּנ"ל.
 הַדָּר אֶתִּי צִפְרָא פּוֹשְׁקִנְצָא, פְּסָקָה
 לְרִישָׁהּ - הֵינּוּ שְׁחֹזַר וּבָא הַעוֹרֵב,
 בְּחִינַת צְדָקָה בְּנ"ל, וּפְסָקָה לְרִישָׁהּ,
 שְׁהָרַג אֶת מִצַּח הַנְּחֹשׁ וְהִכְנִיעוּ, כִּי
 תָּמִיד מִכְּנִיעִין אֶת מִצַּח הַנְּחֹשׁ עַל יְדֵי
 הַצְּדָקָה בְּנ"ל. וְשְׁקָלָה לָהּ הוּא אֲבֶן
 טָבָא וְשִׁדְיָה לְסַפִּינְתָא - כִּי אַחַר
 שֶׁהִכְנִיעַ אֶת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, חֲכָמַת
 הַטְּבַע, לְגַמְרִי, אֵזוּ נִטַּל אֶת הָאֲבֶן
 טוֹב, בְּחִינַת הַרְצוֹן, בְּחִינַת: אֲבֶן
 שְׁלֵמָה רְצוֹנוּ, וְשִׁדְיָה לְסַפִּינְתָא -
 שֶׁהִשְׁלִיכוּ לְשָׂרֵשׁ הַרְצוֹן, שִׁשָּׁם
 מְקַשְׂרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת בְּנ"ל:
 הָיָה צִפְרֵי מְלִיחֵי בְּהַדָּן, אוֹתִיבְנֵיהוּ
 עֲלֵיהוּ, שְׁקָלוּהוּ וּפְרָחוּ לָהּ.
 פְּרוּשׁ, שְׁהִיָּה עַמּוּנוּ צִפְרֵי מְלִיחֵי, הֵינּוּ
 נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל מִבְּנֵי עַמּוּנוּ שִׁטְעוּ
 אַחֲרֵיהֶם, אַחֲרֵי חֲכְמֵי הַטְּבַע, שֶׁהֵם
 בְּחִינַת חַיּוֹת רְעוֹת, שְׁדוֹרְסִים וְטוֹרְפִים
 רַבִּים מִבְּנֵי עַמּוּנוּ בְּנ"ל. וְהוּוּ: צִפְרֵי

המכה היא על ידי כמה בחינות. שבתחלה צריכין שיפתח פי המכה, אחר כך צריך כח המושך, שימשך ויוציא הלחה והדמים המקלקלים מתוך המכה, אחר כך צריכין להדיח כל הדמים, שלא יהיה בהם שום קלקול ועכירות, כדי שיוכלו הדמים לילך ולסבב כל סדר סבובם בסדר, בלי שום עכוב. כי כשהדמים הולכים ומסבבים בגוף בדרךם, כשפאים למקום שיש בו קלקול, דהינו במקום המכה, נתעכבים שם, ושם נתעכב ונמשך כל עכירות וקלקול שיש בהדמים, כי כן הדרך - שבמקום המקלקל, שם נתעכב כל מיני עכירות וקלקול שיש בהדמים, ואזי נתעכבים שם הדמים, ואין יכולים לסבב סבובם בסדר הלוכם ומרוצתם, כי יש להדמים סדר ההלוח, שהולכים ומסבבים הגוף כך וכך פעמים בשעה, וכיוצא, וכשיש בהם עכירות, נתעכבים במקום המקלקל כנ"ל, ואינם יכולים לסבב בסדר, על כן צריכין להדיחם ולכבסם. אחר כך צריכים לסגר פי המכה. וכל אלו בחינות רפואות נעשים על ידי

מליחי, כי הם בצפרים האחוזות בפח (קהלת ט). וזהו מליחי - לשון ממלח, הינו מבלבל, כי גם הם נתבלבלו על ידי חיות רעות הנ"ל, וטעו גם כן אחריהם, ועכשו פרחו להו ויצאו לשלום על ידי האבן טוב הנ"ל, על ידי בחינת הרצון שנתגלה עתה כנ"ל. ואזי, כשנתגלה הרצון, אזי נעשה יראה, ועל ידי יראה מקבלין החסד כנ"ל. וזה גם כן בחינת פרחו, בחינת: והנה פרח מטה אהרן לבית לוי; הינו בחינת השפעת החסד על ידי היראה, שנעשה על ידי התגלות הרצון, כנ"ל: **יב** וזה בחינת רפואות, כי הוא רפואה לכל המכות, כי כל בחינות אלו הם בחינת רפואות. צדקה היא רפואה, בבחינת (מלאכי ג): צדקה מרפא בכנפיה. זקן - זה קנה חקמה (קידושין לב), הוא בחינת רפואה, בבחינת (משלי יב): לשון חכמים מרפא. רצון הוא בחינת רפואה, כמו שכתוב (ישעיה סא): ה' שלחני לחפש לנשברי לב, לקרא שנת רצון. מלאכת מעשה בראשית הוא רפואה, כמו שכתוב (ד"ה נ כד): ותעל ארוכה למלאכה בידם. כי רפואות

בחנינות הנ"ל, כי צדקה היא בחינת פתיחת פי המכה, בבחינת: פתוח תפתח. חכמה היא בחינת כח המושך, בבחינת (איוב כח): ומשך חכמה מפנינים - מלפני ומלפנים (וכמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי שבת פרק המצניע) על פסוק: יקרה היא מפנינים - מלפני ולפנים, עין שם), שבחינת חכמה מושכת ומוציאה הקלקול מלפני ולפנים, מכל מקומות הפנימיים. רגל, שהוא התגלות הרצון, על ידי זה נעשה בחינת הרתת וכבוס הדמים, כדי שיוכלו הדמים לסבב סבובם כסדר. וזה בחינת רגל, בחינת (מלכים א א): עין רוגל - עין כובס, כמו שפרש רש"י שם. הינו, שעל ידי רגל ויום טוב, שהוא התגלות הרצון, על ידי זה נעשה בחינת הרתת וכבוס הדמים כנ"ל, ואזי יכולים הדמים לסבב כסדר. ובשביל זה נקרא הרגל חג - לשון סבוב, כמו שכתוב (ישעיה מ): היושב על חוג הארץ - על סבוב הארץ, כי על ידי הרתת וכבוס הדמים, על ידי זה הם מסבבים כסדר כנ"ל. מעשה בראשית - דהינו

בחינת: עולם חסד יבנה, כי על ידי בחינות אלו הנ"ל זוכין להשפעת חסד, שיתקיים העולם בחסדו, בחינת: ואתם פהני ה' תקראו כנ"ל, ועל ידי בחינה זו, בחינת כהן, חסד - על ידי זה נסגר פי המכה, בבחינת (ויקרא יג): והסגיר הכהן את הנגע; שעל ידי בחינת חסד, בחינת כהן, נסגר המכה לגמרי ונתרפא בשלמות: וזה פרוש: וכיום הכפורים - זה בחינת התחלה, בחינת צרה כמכפירה. ואיזהו התחלה בהקריבכם מנחה חדשה לה' - הינו התחלת הצדקה, כשמתחילין מחדש לתן צדקה. וזה בחינת מנחה חדשה, בחינת צדקה חדשה, בחינת התחלת הצדקה. כי מנחה בחינת צדקה: כמו שכתוב: מגישי מנחה בצדקה. ועל ידי הצדקה נתמסן בחינת זקן כנ"ל, וזהו: בשבעתיכם - זה בחינת זקן, כי בסיני נדמה להם כזקן (כשפירש"י בפ' אכזי), כי על ידי בחינת מנחה חדשה, שהוא בחינת התחלת הצדקה, נתמסן בחינת זקן, שהוא בחינת שבועות כנ"ל, ואזי נתבטל יניקתו של מצח הנחש, שיונק מזקני הדור

שהוא בבחינת מצח הנחש, הוא רשע וכופר בלי שום הנאה, שאין לו שום הנאה מהכמתו, רק הוא (כמו רשע ירא, שהוא) רשע וכופר בלי שום הנאה כנ"ל:

בלל המאמר בלו אחד, וכלו קשור זה בזה, שהצדקה היא קשה מאד בהתחלה, אבל התועלת של הצדקה גדול מאד, כי על ידי הצדקה אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק, כי נתקנים העולם בחסדו, כי על ידי הצדקה מוציאין יניקת מצח הנחש שיונק מזקני הדור, ואזי נשמע קול הקריאה של יום טוב שמוגלה את הרצון, ואזי נתגלה יראה, כי עקר היראה - על ידי התגלות הרצון, ועל ידי היראה נעשה בלי וצנור לקבל על ידו השפעת החסד, כי בלא הפלי והצנור אי אפשר לקבל את החסד, רק על ידי היראה, שהוא צנור וכלי, על ידה מקבלין את החסד, ואזי מתקנים העולם בחסדו, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקנים: ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', כנ"ל:

שאנכם בתקוננו כנ"ל, ונשמע קול הקריאה של יום טוב, שמוגלה את הרצון כנ"ל. וזהו: מקרא קדש יהיה לכם - הינו קול הקריאה של יום טוב, שהוא התגלות הרצון, שזה בחינת מקרא קדש כנ"ל, שהוא נשמע עתה על ידי הצדקה, שמתקנים את מצח הנחש, חכמת הטבע, כנ"ל. ואזי, על ידי התגלות הרצון, כל מלאכת עבודה לא תעשו - כי על ידי התגלות הרצון נעשה יראה, ועל ידי יראה נשפך חסד, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקנים העולם בחסדו, בבחינת: עולם חסד יבנה, ואזי: ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ואתם כהני ה' תקראו, כנ"ל. וזהו: כל מלאכת עבודה לא תעשו - כי אין צריכין לעשות שום מלאכה ושום עסק, כי נתקנים העולם בחסדו, בבחינת: ואתם כהני ה' תקראו, כנ"ל: יש חלוק בין החיות רעות ובין המצח הנחש, כי חכמי הטבע, שהם בחינת חיות רעות, הם החכמים שאוחזים בחכמת הטבע להנאתם, כי יש להם הנאה מזה, כדי להתחזק דעת ושקר שלהם וכיוצא. אבל החכם,

קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש

תורה ד: ובלים הבכורים - ואת העורבים צויתי

קיצור ליקוטי מוהר"ן

דָּרָךְ וְעִבּוּדָה מְעֻבָּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי הוּא צָרִיךְ לִפְתּוֹחַ שֵׁם פְּתַח לְכַנֵּס בְּאוֹתוֹ הַדָּרָךְ, וְעַל-יְדֵי הַצְדָּקָה מְרַחֵב הַפְּתַח, כִּי הַצְדָּקָה מְרַחֶבֶת וּפּוֹתַחַת בְּיוֹתֵר כָּל הַפְּתָחִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה:

ד. הַתְּחִלַּת הַצְדָּקָה הִיא קְשָׁה וְכִבְדָּה מְאֹד, אָבֵל הַתּוֹעֵלֶת שֶׁל הַצְדָּקָה גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם מְעֻבָּדַת ה' מַחְמַת צָרְכֵי הַגּוּף שֶׁהֵם רַבִּים מְאֹד, אֲשֶׁר אִפְלוּ בְּשִׁבִיל הַכְּרַחֲיוֹת לְכַד יְכוּלִין לְכַלּוֹת יָמָיו וְשָׁנָיו לְרִיק חֵס וְשָׁלוֹם, וְהֵם מוֹנְעִין אֶת הָאָדָם מְאֹד מְעֻבָּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכָל אֵלּוּ הַמְּנִיעוֹת מַחְמַת צָרְכֵי הַגּוּף, מִתְבַּטְּלִים עַל-יְדֵי הַצְדָּקָה, כִּי עַל-יְדֵי צְדָקָה זוֹכֵה שֶׁיְהִיָּה מְלַאכְתּוֹ נַעֲשֵׂית עַל-יְדֵי אַחֲרִים:

א. עֵקֶר עֲבוּדַת הַצְדָּקָה, הוּא לְשַׁבֵּר הָאֲכֻזְרִיּוֹת שֶׁלֹּו לְהַפְכוֹ לְרַחֲמָנוּת לְהַתְנַדֵּב לַצְדָּקָה, כִּי מִי שֶׁהוּא רַחֲמָן בְּטַבְּעוֹ אֵין הַצְדָּקָה שֶׁלֹּו חֲשׁוּבָה כָּל כָּךְ, כִּי עֵקֶר הָעֲבוּדָה הוּא כְּשֶׁמְשַׁבֵּר הָאֲכֻזְרִיּוֹת שֶׁלֹּו וּמְהַפְכוֹ לְרַחֲמָנוּת:

ב. כָּל הַתְּחִלּוֹת קְשׁוֹת, עַל-כֵּן כָּל מִה שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָדָא בְּעֻבּוּדַת ה' אוֹ כְּשֶׁרוּצָה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אִי אִפְשָׁר שְׂיָבֵא לוֹ בְּנִקְלָה, רַק צָרִיךְ שֶׁיְהִיָּה לוֹ חֲבִלֵי לְדָה וְלַצְעוּק כְּמִה קָלִין וְכְמִה גְּנִיחוֹת וְכִיּוּצָא קְדָם שׁוֹזְכָה לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָדָא אוֹ תְּשׁוּבָה, בְּפֶרֶט בְּהַתְּחִלָּה שֶׁקְשָׁה בְּיוֹתֵר:

ג. הַצְדָּקָה מְרַחֶבֶת כָּל הַפְּתָחִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, שְׂכַשְׂאָדָם נִכְנָס בְּאֵיזָה

בעולם שהכל ברצונו יתברך ואין שום טבע כלל, כמו שראינו שעשה עמנו השם יתברך אותות ונראות בכל הימים טובים שלא בדרך הטבע:

י. על-ידי זקני הדור הינו מאריכי ימים שבודר שאין בהם שלמות,

על-ידיה מתגבר חכמת הטבע חס ושלוּם, כי צריך האדם כל מה שמוזקן - כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי

חיו, להוסיף בכל יום קדשה ודעת, כי כל יום ויום שבא אחר-כך צריך שיאיר ביותר, וכשאין נוהרים בזה, וימיהם פגומים חס ושלוּם, על-ידיה יונק ומתגבר חס ושלוּם חכמת הטבע:

יא. כשפוגם את ימיו חס ושלוּם, אף-על-פי שמוזקן אינו נקרא זקן כלל,

רק אדרבא הוא נקרא 'קצר ימים':

יב. על-ידי צדקה, מתקנין הפגם של הזקנים שאינם כראוי, ועל-ידי-

זה נתבטל חכמת הטבע כנ"ל:

יג. צדקה היא רפואה לכל המכות:

ה. על-ידי יראה, זוכין לחסד:

ו. על-ידי כבוד יום-טוב, זוכין לבטל חכמת הטבע, ולגלות ולפרסם בעולם שאין שום טבע בעולם כלל, רק הכל ברצונו יתברך, ועל-ידיה זוכין ליראה:

ז. כפי הבטול שמתבטל על-ידי ימים טובים חכמת הטבע, כמו כן זוכים לשמחת יום-טוב:

ח. חכמי הטבע שמראין על פי טעות חכמתם שהכל על פי הטבע חס ושלוּם, הם חיות רעות שדורסים ומורפים רבים מבני עמנו, כי כמה נפשות מישראל שקעו בזה רחמנא לצלן, ואלו הנפשות הם בצפריים האחוזות בפת, על-כן כל מי שחס על נפשו ימהר לברח ולמלט נפשו שלא תהיה נפשו נטרפת ונדרסת חס ושלוּם על-ידי חיות רעות הנ"ל, על-כן חלילה להסתכל כלל באלו הספרים המדברים מחקירות, אפלו בספרים שחברו גדולי ישראל, כי אין רעה גדולה מזו:

ט. על-ידי צדקה, זוכין לבטל חכמת הטבע, כי על-ידי צדקה מקבלין כח הימים טובים לגלות ולפרסם

ליקוטי עצות

ובכפרט בהתחלה שאז קשה מאד, כי 'כל התחלות קשות' (מכילתא יתרו), ואז צריכין ביותר כמה קלין וכמה גניחות וכו' קדם שמתחילין איזה התחלה. וגם לאחר-כך לאחר ההתחלה אינו בא בנקל עבודת ה', וצריכין כמה יגיעות וכמה תנועות כנ"ל קדם שזוכין לעשות איזה עבדא שיהיה לה הדור, אך ההתחלה קשה מאד, כנ"ל. על-כן אל יבהלוד רעיוניך על כל מה שעובר עליך, כי בהכרח לסבל הכל כנ"ל, ולפום צערא אנגרא.

(יראה ועבודה כב)

ג. הצדקה מרחבת כל הפתחים של הקדשה, שכשאדם נכנס באיזה דרך ועבודה מעבודת השם יתברך, אזי הוא צריך לפתח שם פתח לכנס באותו הדרך, ובשכיל זה כל ההתחלות קשות, ועל-ידי הצדקה מרחיב הפתח, כי הצדקה מרחבת ופותחת ביותר כל הפתחים של הקדשה. (צדקה לו)

ד. הצדקה מרחבת הפתחים של הקדשה, על-כן קדם כל מצוה

א. עקר עבודת הצדקה הוא לשפר האכזריות שלו, להפכו לרחמנות, להתנדב לצדקה. כי מי שהוא רחמן במבועו ונותן צדקה מחמת רחמנות שבמבועו, אין זה עבודה. על-כן כל הנדיבי לב שרוצים לקים מצות צדקה כראוי, צריכים לילך ולעבר בהתחלה דרך בחינה זאת, דהינו שפתחלה צריכים לשפר האכזריות שלהם שבמבועם, להפכו לרחמנות, לתן צדקה, כי זה עקר עבודת הצדקה כנ"ל. (צדקה לה)

ב. כל המצוות ומעשים טובים וכל עבודת ה' הם בחינת הולדה, כי 'עקר תולדותיהן של צדיקים הם מעשים טובים' (תנחומא פרשת נח). וכמו שהולדת קדם הולדה צריכה לסבל כמה חבלים וצירים, ולצעק כמה קלין של אה ואבוי וכו', כמו כן ממש בעבודת ה' - בשרועה לעבד איזה עבודה או תשובה, בהכרח שיהיה לו כמה יגיעות, וצריך לצעק כמה קלין של אה ואבוי וכמה גניחות וכמה כפילות וכמה המיות וכו',

יום-טוב ויום-טוב עשה השם יתברך
 עמנו אותות נוראות שהם הפך
 הטבע. בפסח - יציאת מצרים,
 שהוציאנו ממצרים באותות נוראות.
 בשבועות - מתן תורה, שנתן את
 התורה באותות נוראות. בסכות -
 הקף ענני כבוד, שעל-ידי כל אלו
 האותות והמופתים נוראים שעשה
 עמנו בכל השלש רגלים, נתגלה
 שהכל ברצונו יתברך לבד ואין שום
 חיוב הטבע כלל.

אף צריכין להטות אזנו ולבו היטב
 לשמע קול הקריאה הקדושה
 הזאת, ועל-ידי-זה זוכין לשמחת יום-
 טוב, כי כל אחד בפני מה שזוכה
 לשמע בלבו קול הקריאה הנ"ל של
 יום-טוב שהכל ברצונו יתברך לבד,
 כמו כן זוכה לשמחת יום-טוב. וכל זה
 זוכין על-ידי צדקה [ע"נ להלן אות
 יא]. על-כן צריכין להרבות בצדקה
 קדם כל רגל, כדי לזכות על-ידי-זה
 לשמחת יום-טוב בשלמות. (מועדי ה' -
 שלש רגלים ח)

ח. חכמי הטבע שרוצים להראות על
 פי חכמתם המטעית שהכל על פי
 הטבע חס ושלום, הם חיות רעות

ועבודה טוב למן צדקה, כדי להרחיב
 פתח הקדושה שצריך לעשות
 בעבודתו, ולא יהיה קשה וכבד עליו
 כל כך לכנס בהם [ע"נ לעיל אות ג].
 (יראה ועבודה כג)

ה. התחלת הצדקה היא קשה וכבדה
 מאד, אבל התועלת של הצדקה
 גדול מאד מאד, כי צרכי הגוף הם
 רבים מאד, ואפלו ההכרחיות הם
 רבים מאד, אכילה ושתיה ומלבושים
 ודירות, והם מונעים את האדם מאד
 מעבודת הבורא יתברך. ועל-ידי
 צדקה מתבטלים כל אלו המניעות, כי
 על-ידי צדקה זוכה שישפיע חסדו
 יתברך, עד שלא יצטרך לעשות שום
 עסק ומלאכה בשביל פרנסה, רק
 תהיה מלאכתו נעשית על-ידי אחרים,
 והוא יעסק בעבודתו יתברך. (צדקה לו)
ו. על-ידי צדקה זוכין ליראה, ועל-ידי
 יראה זוכין לחסד, ואז יכולין לעסק
 בעבודת ה' בלי מניעה מהפרנסה [ע"נ
 לעיל אות ה ולהלן אות יא]. (יראה
 ועבודה כד)

ז. יום-טוב קדש קורא ומכריז ומגלה
 את הרצון, שהכל ברצונו יתברך
 ואין שום חיוב הטבעי כלל, כי בכל

ידי-יהוה מתגבר חכמת הטבע חס ושלום. כי צריך האדם כל מה שמזקין - כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי חייו, להוסיף בכל יום קדשה ודעת, כי כל יום ויום שבא אחר-כך, צריך שיאיר ביותר בעבודת ה', ורק זה נקרא זקן וקדשה באמת. אבל כשפוגם את ימיו חס ושלום, ואינו מוסיף קדשה בכל יום, אף-על-פי שמזקין אינו נקרא זקן כלל, רק אדרבא הוא נקרא 'קצר ימים', ועל ידו יונק ומתגבר חס ושלום חכמת הטבע בעולם. והתקון לזה - צדקה. (יראה ועבודה כה)

יא. על-ידי צדקה, מתקנין הפגם של הזקנים מאריכי ימים שבדור שאינם בראוי [עין לעיל אות י], ועל-ידי-יהוה זוכין לבטל שרש חכמת הטבע, וזוכין לשמע קול הקריאה של יום-טוב קדש, שקורא ומגלה את הרצון, שהכל ברצונו יתברך, כמו שראינו שעשה השם יתברך עמנו אותות נוראות בכל הימים טובים ובטל הטבע, ועל-ידי-יהוה זוכין לשמחת יום-טוב, ועל-ידי-יהוה זוכין ליראה, ועל-ידי יראה נשפע חסד, עד שאין צריכין

שדורסים ומורפים רבים מבני עמנו, כי כמה נפשות מישראל שקעו בזה רחמנא לצלן, ואלו הנפשות הם בצפרים האחויות בפת. על-כן כל מי שחם על נפשו, צריך לברח ולמלט נפשו מהם, שלא תהיה נפשו נטרפת ונדרסת חס ושלום על-ידי חיות רעות הנ"ל. על-כן חלילה להסתפל כלל באלו הספרים המדברים מחקירות, אפלו הספרים שחברו גדולי ישראל, כי אין רעה גדולה מזו. (חקירות וחכמות חיצוניות יב)

מ. על-ידי צדקה מבטלין פח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע, ועל-ידי-יהוה מפילא נצולין מחיות רעות הנ"ל שהם חכמי הטבע. ולפעמים אפלו בשמכניעין אותם, עדין הם חוזרים ומטילים איזה ספק ברצון, אם הכל מתנהג על-ידי רצונו יתברך לבד, ואז צריכין לחזר ולהרבות בצדקה, כי צדקה מכנעת ומשפלת חכמת הטבע תמיד ומגלית שהכל מתנהג ברצונו יתברך לבד. (חקירות וחכמות חיצוניות יג)

י. על-ידי הזקנים מאריכי ימים שבדור שאין בהם שלמות, על-

לעשות שום עסק בשביל פרנסה יב. צדקה היא רפואה לכל המכות.
כנ"ל. (צדקה לח) (צדקה למ; רפואה ט)

ליקוטי עצות מהדורא בתרא

- א.** צרכי הגוף הם רבים מאד, ואפלו ההכרחיות הם רבים וגדולים מאד: אכילה ושתייה ומלבושים ודירות. ויכול האדם לבלות ימיו ושניו חס ושלום, אפלו רק על ההכרחיות לבד, והם מונעין את האדם מאד מעבודת השם ותברך.
- ואף-על-פי** שגם הם בעצמן הם גם-כן עבודת הבורא ותברך, כי על-ידי כל המלאכות והעסקים שעושה האדם, כשעושה אותה פראוי כמו שצריך לעשות, אזי נעשה על-ידיה בחינת משכן, ועל-ידיה נותן חיות והארה למעשה בראשית, והוא קיום העולם [עין פנים]; אף-על-פי-כן בשזוכין לקבל בשלמות השפעת החסד על-ידי הכלי הנעשה על-ידי יראה, אזי אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה, ואפלו ההכרחיות נעשין על-ידי אחרים, ואז העולם מתקיים בחסדו ותברך לבד.
- זה זוכין על-ידי צדקה. (מזון ופרנסה ו)
- ב.** על-ידי יום-טוב, שהוא התגלות הרצון, על-ידיה נעשה יראה. (מועדי ה' שלש רגלים א)
- ג.** החכם גדול שבקדושה, הוא יכול לקשר כל הרצונות שבעולם לשרש הרצון ששם הוא בחינת הסתלקות משה פדוע, ועל-ידיה הוא מתגבר ומכניע וסותר דעות חכמי הטבע שכופרין ברצון, הינו שרוצים להראות בחכמתם המטעת שהכל על פי הטבע וכאלו אין שום רצון חס ושלום. אך כנגד זה החכם שבקדושה הנ"ל יש בחינת מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע, ויניקתו מזקני הדור שאין בהם שלמות [עין פנים], וצריכין להכניע אותו על-ידי צדקה. (צדיק נד)
- ד.** על-ידי שמתגבר האדם ומהפך אכזריות שבטבעו לרחמנות, על-ידיה נתהפך הרגו לרצון. (צדקה ו).

ליקושי הלכות

ראשי פרקים

תלמידיו של אברהם אבינו, עין טובה וכו'. ההפך -

תלמידיו של בלעם הרשע, עין רעה וכו'. כי אברהם זכה למה שזכה רק על-ידי רצון הטוב שהיה מוציא בפיו וכו'. וזה בלעם לעמת זה התגבר ברצונות רעים והוציאם בפיו. ומה בין תלמידיו וכו', כי הלא שניהם פועלים פעולות כרצונם בזה העולם. אבל 'אחרית לאיש שלום', ו'אחרית רשעים נכרתה', כי תלמידיו של אברהם אבינו עליו השלום נוהלין העולם הזה וכו', ותלמידיו של בלעם הרשע יורדים לבאר שחת וכו'. וזה שאמרו רבותינו ז"ל במדרש רבה (בראשית רבה פרשה ג) אור - אלו מעשיהם של צדיקים, חשך - אלו מעשיהם של רשעים. ועדין איני יודע באיזה מהם חפץ, תלמוד לומר: וירא אלקים את האור כי טוב. כי מקרה אחד לצדיק

הלכות תפלה הלכה ו' נכללת בהלכות ברפת השחר

הלכה ה':

ראשי פרקים שיכים להלכות תפלה הלכה ו', שנכללת בהלכות ברפת השחר הלכה ה' על-פי התורה "ואת הערבים" סימן ד' לקושי תניינא. **הושיעה** ה' וכו' כי פסו אמונים וכו', אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו. כי הדבור יש לו כח גדול, כמו שכתבתי שם על מאמר רבותינו ז"ל (במדבר רבה פרשה כ) אף אנו באין עליו באדם שכתבו בפיו וכו':

ויעמד פינחס ויפלל וכו' ותחשב לו לצדקה, כי פינחס קנא אז קנאת ה' צבאות שנתשב לצדקה וכו'. **ואברהם** זמן בא בימים - דיסיב ועל ביומין, שהיה מתחדש בכל יום וכו'.

בחינת היריעות שהם גבוהים מהשכל, בחינת מקיפים שהם גבוהים ורמים, שעל-ידי זה נתפקרו הרבה רחמנא לצלן, אבל ישראל בני האבות עולים על כלם, כי הם נקראים עבריים, והעקר על-ידי הרצון וכו':

הן עם לבדד ישכן, שהם מתבודדים בינם לבין עצמן, ומישבין עצמן היטב היטב מה יהיה בסופם ותכליתם, שזה כל ענין ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו. ובגוים לא יתחשב, שאינם חושבים בדעתם מעשה הגוים שרודפים אחר המזון שהוא בחינת שמד ועבודה זרה. מי מנה עפר יעקב, מה שנעשה מכל פסיעה ופסיעה מזה וכו'. ומספר את רבע ישראל, בחינת ארבעה דגלים בחינת ד' דאחד וכו'. תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו, כי עקם את פיו והכרח להודות, שבעת המיתה והאחרית והסוף אז יבינו החלוק שבין ההולך בדרך ובין ההולך בדרך אבותינו המחזקים את הרצון וכו':

ולדשע וכו', אך מי יודע רוח האדם העלה וכו', ורוח ההקמה הידרת וכו', ואיך ימות החכם עם הפסיל:

מה אקב לא קבה אל, ומה אועם לא זעם ה'. כי באותן ימים לא פעם (ברכות ז), כי משה בכחו המושך אז דיקא עת שיהיה רק רצון הפך הזעם וכו'.

כי מראש צרים אראנו ומנבעות אשורנו - שהם האבות והאמהות, שכל עבודתם היה רק רצון טוב. וזה בחינת "צורים", בחינת צור לכבי וחלקי אלקים לעולם. וזה בחינת "גבעות", בחינת הר המור וגבעת הלבונה, מקום הבית המקדש ששם עלה הכל לרצון, כי שם אור הפנים וכו' שעולין לשם בשלשה רגלים. וצור וגבעה הם "חזקת" חזקים מאד, וגבוהים ורמים מאד, כי הרצון עולה על הכל. ואצל הסטרא אחרא להפך, שהעמידו פסיליהם על גבעה גבוה וכו', ולכם חזק מצור להשכיל אל האמת. אבל זרע אברהם וכו' הם חזקים כי צור ברצונם הטוב, ועולים למעלה מכל ההרים והגבעות, שהם

הלכות קריאת התורה הלכה ד

של משה רבנו עליו השלום, ושל כל נביאי האמת וצדיקים האמתיים הנאים אחריהם עד היום הזה, בלם הם על-ידי תפלה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגלה כו.): ואלישע מה דעביד על-ידי תפלה הוא דעביד, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (בסימן סו ובסימן רלד). נמצא, שתפלה הוא עקר בחינת קדשת יום טוב מקראי קדש, שהם זכר ליציאת מצרים, זכר להאזנות הנוראות שעשה ה' יתברך בכל יום טוב ויום טוב, כמבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי זה הם קוראין ומגלין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבר כנ"ל, כי כל עקר קדשה זאת שהוא התגלות הרצון על-ידי האזנות והמופתים הנוראים, כל זה נעשה על-ידי תפלה כנ"ל.

ועל-בין הם שלש תפלות ביום כנגד תלת אבהן, שהם בחינת שלש רגלים, בידיע ומוכא בספרים שהשלש רגלים הם כנגד שלשה אבות, שזהו בחינת שלש תפלות ביום, שהם גם כן כנגד שלשה אבות

על-פי התורה "ואת העורבים צויתי לכלכלך" וכו' בלקוטי תניינא סימן ד', עין שם כל התורה:

א וזה בחינת קריאת התורה אחר התפלה, כי התפלה הוא בחינת מקרא קדש שקוראת ומגלה את הרצון שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך ואין שום חיוב הטבע כלל, כי בזה שאנו מתפללין לה' יתברך על כל דבר, כגון על מטר ופרנסה ורפואה, בני חיי ומזוני וכיוצא בזה, בזה אנו מראין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך לבר ואין שום חיוב הטבע כלל, כי התפלה משנה הטבע וכמבאר במקום אחר (סימן ז). נמצא, שהתפלה הוא בחינת מקרא קדש, בחינת יום טוב שקורא ומגלה שהכל ברצונו יתברך לבר ואין שום טבע כלל, כי גם כל האזנות הנוראות והמופתים הגדולים וכל היד החזקה והמורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל שכל הימים טובים מקראי קדש הם זכר להם, הכל היה רק על-ידי תפלה, כי כל המופתים האמתיים

זה יש חיות רעות הנ"ל, שהם בחינת השלש חיות רעות, המובא בתקונים (תקון כא דף סב.) שהם קטרוגא דשלש תפלות, שהם פֶּלֶב, חמור, גִּז, שמושם נמשכין כל המחשבות זרות שבתפלה. וידוע ומוכן בדברי רבנו ז"ל שעקר כל המחשבות זרות שבתפלה נמשכין מכפירות ואפיקורסות ופגם אמונה של כל אחד ואחד. [כי אפלו אנשים הכשרים קצת והמון עם שאינם הולכים בדרך החקירות של הפילוסופים והאפיקורסים, אף-על-פי-כן רבם יש להם בלבולי אמונה ונזרק בהם קצת אפיקורסות בלבם שנמשך להם על-ידי חטאת נעורים וכו'. וצריכין התגברות גדול וישועה ורחמים גדולים לְגַרְשׁ ולְבַעַר הכפירות ובלבולי אמונה מלבם, וכמבאר בשיחותיו הקדושים של רבנו ז"ל (בשיחות הר"ן לב).]

וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַשְּׁלֹשׁ חַיּוֹת רְעוּת הַנ"ל, שֶׁהֵם קִטְרוּגָא דְשִׁלְשָׁה תַּפְלוֹת כַּנ"ל, כִּי הֵם בְּחִינַת קוֹל הַחַיּוֹת רְעוּת הַנ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטַּבֵּעַ, שֶׁהֵם שׂוֹאֲגִים בְּקוֹלָם כְּנֶגֶד קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל

שֶׁתִּקְנֶנּוּ שְׁלֹשׁ תַּפְלוֹת אֵלּוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת כו:). כִּי הַתַּפְּלָה הַיָּא בְּחִינַת יוֹם טוֹב בְּחִינַת מִקְרָא קֹדֶשׁ שְׁקוּרָא וּמְגִלָּה אֶת הַרְצוֹן שֶׁהֵפֵל מִתְּנַהֵג רַק בְּרֻצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךְ לְבָר וְאִין שׁוּם חַיּוֹב הַטַּבֵּעַ כָּלָל כַּנ"ל.

אָבֵל מִבְּאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל שֶׁכְּנֶגֶד קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב שְׁקוּרָא וּמְגִלָּה אֶת הַרְצוֹן שֶׁהֵפֵל מִתְּנַהֵג בְּרֻצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךְ לְבָר, כְּנֶגֶד זֶה יֵשׁ קוֹל שֶׁאֲגַת הַחַיּוֹת רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְמוֹרְפִים וְכו', שֶׁהֵם שׂוֹאֲגִים בְּקוֹלָם עַל-פִּי חֲכָמָתָם הַרְעָה הַמוֹטְעִית שֶׁהֵפֵל עַל-פִּי הַטַּבֵּעַ חֵם וְשָׁלוֹם וְכו', עֵינַי שֵׁם. וְלִזֶּה צְרִיכִין חֲכָם גָּדוֹל דִּקְדָּשָׁה שְׂיֻכַּל לְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצַּח הַרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת רַעוּא דְרַעוּיִן, בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׁה שֶׁנִּסְתַּלַּק שֵׁם בַּתּוֹךְ רֻצּוֹן שֶׁבְּרֻצּוֹנוֹת וְכו', עֵינַי שֵׁם כָּל זֶה הַיֵּטֵב:

בְּזֶה בְּחִינַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה אַחֵר הַתַּפְּלָה, כִּי הַתַּפְּלָה קוֹרְאָה וּמְגִלָּה אֶת הַרְצוֹן כַּנ"ל, אֵךְ כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ הַתַּפְּלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ רְגָלִים מִקְרָא קֹדֶשׁ שֶׁמְגַלִּים אֶת הַרְצוֹן, כְּנֶגֶד

דקדשה שמקשר כל הרצונות לשרש הרצון לרצון שברצונות. וזהו בחינת קריאת התורה אחר התפלה, כי התורה הוא בחינת חכם דקדשה שמקשר כל הרצונות לבחינת רצון שברצונות שמשם שרש התורה כנ"ל, שעל-ידי זה נכנעין ונופלין ונתבטלין קול החיות רעות שהם חכמי הטבע ונשמע קול הקריאה של התפלה שהוא בחינת יום טוב שקוראה ומגלה את הרצון כנ"ל. נמצא, שקריאת התורה הוא תקון התפלה, על-כן קוראין בתורה בשעת התפלה. ועל-כן אין קורין בתורה בפחות משלשה פסוקים ותלתא גברי כנגד שלש תפלות שהם בחינת שלש רגלים שמגלים את הרצון שתקונם על-ידי התורה שמקשרת כל הרצונות לשרש הרצון כנ"ל:

ג ועל-כן קוראין בתורה בשני וחמישי שהם ימי רצון, ימי רצון דיקא, כי עקר קריאת התורה הוא בשביל לגלות הארת הרצון שנתגלה על-ידי התפלה וכנ"ל, כי עקר הארת הרצון שמאיר בשני וחמישי הוא מחמת שבו עלה משה לקבל לוחות

יום טוב, שהוא בחינת קול התפלה וכנ"ל. ובשביל זה קוראים בתורה אחר התפלה כדי להכניע ולשבר קול שאגת הצוררים שהם קול החיות רעות הנ"ל שהם חכמי הטבע, כי התורה היא בחינת חכמה דקדשה שיש לה כח לקשר כל הרצונות לשרש הרצון בחינת רעוא דרעוין שישם שרש התורה, כי משם יוצאת ונמשכת התורה שנתנה בשבועות על-ידי משה רבנו עליו השלום, ששרש נשמתו הוא משם מבחינת רעוא דרעוין, ועל-כן נסתלק נשמתו לשם, כי משה רבנו הוא כלליות התורה ששרשה מבחינת רעוא דרעוין, ועל-כן נתנה התורה בשבועות ואז נדמה להם כזקן, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מכילתא בשלח). כי זקן הוא בחינת מצח הרצון, בחינת רעוא דרעוין שמתגלה על-ידי בחינת הזקן דקדשה, כמבאר בהתורה הנ"ל. נמצא, שהתורה שרשה מבחינת רצון שברצונות. ועל-כן קוראין בתורה אחר התפלה, כי זהו בחינת מה שכתוב בהתורה הנ"ל שלהכניע קול החיות רעות הוא על-ידי חכם

שנתפטר היצר הרע של עבודה זרה
 התגבר היצר הרע של פילוסופיא,
 שהם כפירות של חכמי הטבע
 שמכניסין כפירות על-פי חכמתם
 הרעה. ובאמת הכל אחד, כי שרש
 חכמתם של חכמי הטבע נמשך
 מחרטמי מצרים שהיו מכשפים גדולים
 ובעלי שמות הטמאה, ועל-ידי זה
 ידעו גם חכמות גדולות בחכמת
 הטבע. ועל-כן יסוד ושרש ועקר של
 כל החכמות שבעולם נמשך מהם,
 כמוכא בספרי המקרים, שתחלת
 חכמה זו היה אצל בני קדם ואצל
 חרטמי מצרים. ואחר כך הלכה
 מאמה לאמה עד שבאה לינונים. וכן
 מאמה לאמה עד שבעונותינו הרבים
 התחילו גם בני ישראל להיות נלכדים
 ברשת חכמתם הרעה העוקרת את
 האדם משני עולמות. (וכרב הימים נשכח
 חכמת הכשוף לגמרי, עד שהם מתלוצצים
 מעניני כשוף ושדים, וכופרים בדברי רבותינו
 ז"ל שאמרו מפרש בנזקא ומדרשים הרבה
 מעשיות לאין מספר מעניני כשוף ושדים,
 אשר באמת גם כל חכמתם הרעה בעצמה
 נמשך מהם כנ"ל).

הכלל, שכל עניני עבודה זרה של

האחרונות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל
 (תוספות בבא קמא דף פב בשם המדרש).
 וכל זה הוא בחינה הנ"ל המבאר
 בתורה הנ"ל, דהינו להכניע הכפירות
 של חכמי הטבע ולהגביר התגלות
 הרצון, דהינו חיזוק האמונה הקדושה
 לגלות האמת שהכל מתנהג רק
 ברצונו יתברך לבד, כי ארבעים ימים
 האחרונים שקבל בהם משה הלווחות
 האחרונות היו ברצון, כמו שאמרו
 רבותינו ז"ל (מוכא בפרוש רש"י שמות
 לג): "ואתנפל וכו' בימים הראשונים"
 - מה הראשונים ברצון, אף האחרונים
 ברצון. אמר מעתה: אמצעיים היו
 ככעס. כעס הוא הפך הרצון. וכל זה
 היה מחמת חטא העגל שעברו עבודה
 זרה וכפרו ברצון שלא האמינו שהכל
 מתנהג רק ברצונו הפשוט יתברך לבד
 ומעו בעבודה זרה ורצו להמשיך
 כחות ממקום שרצו להמשיך, שזה
 היה ענין העבודות זרות שלהם.

נמצא, שחטא העגל הוא פגם
 הרצון בחינת כפירות של
 חכמי הטבע, כי בדורות הראשונים
 היו כל הכפירות על-פי דרכי העבודה
 זרה שלהם, ועכשו בדורות אלו מעת

וְנִהְיִין לְקִנְיָתוֹ בְּדָמִים יְקָרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשִׁלְחַן עֲרוּד (סִימָן קמו סעיף א).

כִּי מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְשָׁא שֶׁאֵפְלוּ בְּשִׁמְקֻשְׁרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן, לַפְעָמִים מִתְגַּבֵּר חֵם וְשָׁלוֹם מִצַּח הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא כְּנֶגֶד מִצַּח הַרְצוֹן שֶׁהוּא שֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן. וְאֵיזוֹ חוֹזְרִים וּמִתְגַּבְּרִים קוֹל הַחַיּוֹת רַעוֹת, שֶׁהֵם הַדְּעוֹת זֵרוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ וְכוּ'. וְלִזְוָה צְרִיכִין צְדָקָה, כִּי עַל-יְדֵי מִצְוֹת צְדָקָה מוֹצִיאִין הַחַיּוֹת שֶׁל מִצַּח הַנְּחָשׁ שְׁיוֹנֵק חַיּוֹתוֹ מִזְקְנֵי הַדּוֹר שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת. וְעַל-יְדֵי מִצְוֹת צְדָקָה מוֹצִיאִין הַחַיּוֹת מִמֶּנּוּ וְחוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר הַתְּגִלּוֹת מִצַּח הַרְצוֹן וְאֵיזוֹ נִשְׁמָע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב שֶׁמְגַלָּה אֶת הַרְצוֹן וְכוּ', עֵין שֵׁם כָּל זֶה הַיֵּטֵב.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מִצְוֹת הַגְּבִיחָה אַחֵר קְרִיאַת הַתּוֹרָה שְׁקוֹנִין אוֹתוֹ בְּדָמִים יְקָרִים, כִּי אַחֵר קְרִיאַת הַתּוֹרָה שְׂאֵנּוּ מִקְשְׁרִין עַל-יְדֵי זֶה אֵת כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן, עֲדִין צְרִיכִין תְּקוּן שֶׁלֹּא יִתְגַּבֵּר חֵם וְשָׁלוֹם מִצַּח הַנְּחָשׁ וְכוּ' כִּנְ"ל, וּבִשְׁבִיל זֶה מְגַבְּהִין אֶת הַתּוֹרָה, לְהוֹרוֹת שְׂאֵנּוּ מְגַבְּהִין

הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים וְחֲטָא הָעֵגֶל, הַכּל הוּא בְּחִינַת פְּגַם הַרְצוֹן שֶׁל חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ שְׁכוּפְרִים בְּרָצוֹן וְאוֹמְרִים, שְׁחָם וְשָׁלוֹם, הַכּל עַל-פִּי מַעֲרַכַת הַמְּזוֹלוֹת שֶׁהוּא חַיּוֹב הַטֹּבֵעַ חֵם וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי זֶה הָיוּ הָאֲרַבְעִים יָמִים הָאֲמֻצְעִים בְּכַעַס שֶׁהוּא הַפֶּךָ הַרְצוֹן, אֲבָל אַחֵר כֶּךָ בְּיָמִים הָאֲחֵרוֹנִים הַמְּתִיק מֹשֶׁה הַכַּעַס וְנִתְרַצָּה ה' וַיִּתְּרַךְ לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן הֵם יְמֵי רָצוֹן, כִּי בָהֶם חוֹר מֹשֶׁה וְהַמְּשִׁיךְ הָאֶרֶץ הַרְצוֹן וְהַכְּנִיעוּ כְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם חֲטָא הָעֵגֶל כִּנְ"ל שֶׁתִּקֵּן בְּיָמִים אֵלּוּ וְהַמְּשִׁיךְ הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, וְעַל-כֵּן הֵם 'יְמֵי רָצוֹן'. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁנֵי וְחֲמִישִׁי, שֶׁהֵם יְמֵי רָצוֹן מַחֲמַת שְׂבָהּ עָלָה מֹשֶׁה לְקַבֵּל לוֹחֹת אֲחֵרוֹנוֹת, שֶׁהֵם הַתְּקוּן שֶׁל חֲטָא הָעֵגֶל, שֶׁהוּא פְּגַם הַרְצוֹן כִּנְ"ל. וְעַל-כֵּן קוֹרְאִין בָּהֶם בְּתוֹרָה, כִּי עָקַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה הוּא בְּשִׁבִיל לְהַגְבִּיר הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה כִּנְ"ל:

ד וְזֶה בְּחִינַת הַגְּבִיחָת הַתּוֹרָה, שְׂאֵחֵר הַקְּרִיאָה מְגַבְּהִין אֶת הַתּוֹרָה וְכוּ',

וְעַל-בֵּין הַגּוֹלָל סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁהוּא
הַמְּגִיבָה, הוּא כְּנֶגֶד בָּלֶם,
כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מְגִלָּה לז.).
כִּי זֶה הָעֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁל כָּל קְרִיאַת
הַתּוֹרָה, כִּי עַל-יְדֵי הַהִגְבָּהּ מְכַנְיָעִין
מִצַּח הַנְּחֹשׁ וּמַגְלִין מִצַּח הַרְצוֹן כִּנ"ל.
וְזֶה שֶׁכָּתַב בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ שְׁנוֹהֲגִין
לְקַנּוֹת מִצְוָה זֹאת שֶׁל הַגְּבָהָה בְּדָמִים
יִקְרִים, כִּי עֵקֶר הַכְּנַעַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ
הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה כִּנ"ל. וְעַל-בֵּין
נוֹתְנִין מָמוֹן הַרְבֵּה בְּעַד מִצְוָה זֹאת, כִּי
הַמָּמוֹן שְׁנוֹתְנִין הוּא בַּחֲנִית צְדָקָה,
שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מְכַנְיָעִין מִצַּח הַנְּחֹשׁ,
שְׁזֵהוּ עֵקֶר הַגְּבָהַת הַתּוֹרָה כִּנ"ל:

הַ יְעַתָּה מְבֹאֵר וּמוֹכֵן מִה שְׁנוֹהֲגִין
לְגֹזֵר תַּעֲנִית בְּשָׁנֵי וַחֲמִישֵׁי לְאַחֵר
יוֹם טוֹב (אַרְבַּ חַיִּים סִימָן תצב). וְאֵיתָא
(בְּטוֹר שָׁם) שֶׁהַטַּעַם שֶׁמָּא מַחְמַת
שְׁמַחַת יוֹם טוֹב בָּאוּ לְיַד אֵיזָה חֲטָא,
חַס וְשָׁלוֹם, וְלִכְאוּרָה אֵיךְ שֶׁיֵּךְ לְגֹזֵר
וְלַחֲשֹׁשׁ חֲשָׁשָׁא כְּזֹאת, הֲלֵא שְׁמַחַת
יוֹם טוֹב הִיא מִצְוָה גְּדוּלָּה מִן הַתּוֹרָה,
וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים שְׂמַחִים אִזְ בַּה' וְיִתְבָּרַךְ
וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁעָשָׂה
עִמָּנוּ נְסִים וּנְפִלְאוֹת וְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם
וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְקִרְבָּנוּ לְשִׁמּוֹ

אֶת הַתּוֹרָה שְׁכַלּוּלָה מִכָּל הַמִּדּוֹת
וּמִכָּל הַיָּמִים וּמִכָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
הַכֹּל אָנוּ מְגִבִּיהִין לְמַעֲלָה לַה' יִתְבָּרַךְ,
כִּי אָנוּ מְרַאֲיִן הַכְּתָב לְעַם וְהַכֹּל קוֹרְאִין
וּמַעֲדִינִין כִּי זֹאת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה.
"וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה" וכו'.
לִידַע וְלַהֲוִידַע וְלַהֲוִידַע שֶׁשָּׂרַשׁ הַרְצוֹן,
שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ הַתּוֹרָה, הוּא מַה' יִתְבָּרַךְ
בְּעִצְמוֹ לְהַכְנִיעַ וְלַעֲקֹר וְלִכְבֹּטֵל מִצַּח
הַנְּחֹשׁ שֶׁמִּטִּיל פָּגָם וּכְפִירָה בְּשָׂרֵשׁ
הַרְצוֹן בְּעִצְמוֹ חַס וְשָׁלוֹם.

כִּי הַהִגְבָּהָה הוּא בְּיָדִים וְהוּא תְּקוּן
לְפָנֶם חֲטָא הַעֲגָל, שֶׁהוּא פָּגָם
הַרְצוֹן כִּנ"ל, שֶׁעַל זֶה נֹאמַר (שְׁמוֹת לב):
"וַיִּשְׁלַךְ מֹשֶׁה מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחֲת". כִּי הָיוּ
כְּבָדִים עָלָיו מַחְמַת שֶׁכִּפְרוּ בְּרָצוֹן, וְכְמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תְּהוֹמָא כִּי תִשָּׂא כו.
ל). וְעַכְשָׁו אָנוּ מַתְּקִינִים זֹאת וּמְגִבִּיהִים
הַתּוֹרָה בְּיָדִים וְקוֹרְאִין וּמוֹדִיעִין
שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא,
שֶׁאָנוּ מַעֲדִינִין עַל שָׂרֵשׁ הַרְצוֹן שֶׁהוּא
הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא מַה' יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי זֶה
מִמּוּלָא אָנוּ מְקַשְּׂרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת
לְשָׂרֵשׁ הַרְצוֹן, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה
מְקַשְּׂרִים כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשָׂרֵשׁ הַרְצוֹן
שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ הַתּוֹרָה כִּנ"ל.

הגדול, כמו שאנו אומרים בימים טובים: אתה בחרתנו מכל העמים וכו'. ואיך שיך לחשש חששא זאת שמא באו לידי חטא על-ידי זה חס ושלום?
אך על-פי הנ"ל מבאר היטב, כי עקר שמחת יום טוב נמשך על-ידי התגלות הרצון, בחינת (תהלים נח): ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ורחץ וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל. אבל יש קול החיות רעות הנ"ל, שהם קול חכמי הטבע, שהם רוצים להתגבר כנגד קול הקריאה של יום טוב חס ושלום, וכשהם מתגברים חס ושלום, על-ידי זה נשבת שמחת יום טוב, כמו שכתוב שם, עין שם. על-כן אחר יום טוב אנו חוששין שלא יתגברו חס ושלום, קול החיות רעות הנ"ל, כי זה כָּלֵל, כי את זה לעמת זה עשה אֱלֹקִים, ותכף שמתגבר סמרא דקדשה מתגבר כנגדה הסמרא אחרא. וכל זמן שהיתה הקדשה נחה ולא התגברה לגלות הרצון, היו גם הם נחים, אבל תכף בשמתחילין להתגבר לגלות הרצון, אזי מתחילין גם הם להתגבר ומתחילין לשאג בקולם כנ"ל, כי הענין

הוא כמו שני בני אדם הנלחמים, שכש אחד מתחיל להתגבר אזי מתחזק השני כנגדו ביותר, כמבאר במקום אחר (בסימן סה). ועל-כן אנו מתיראין אחר יום טוב שמא מתוך שמחת יום טוב בא איזה פגם, הינו שמא מתוך שמחת יום טוב שבא על-ידי קול הקריאה של יום טוב שמגלה את הרצון, שמא על-ידי זה דיקא בא איזה פגם חס ושלום, כי מחמת התגברות התגלות הרצון, שזהו עקר שמחת יום טוב כנ"ל, יכול להיות שמחמת זה התגבר כנגדו קול החיות רעות עד שנכנס איזה מחשבה רעה חס ושלום, שנמשכת מדעות חכמי הטבע, כי מחמת שהתגבר קול דקדשה של יום טוב, התגברו הם כנגדם כנ"ל.

ועל-כן אנו גוזרין תענית שני וחמישי אחר יום טוב. 'שני וחמישי' דיקא, כי הם ימי רצון שבהם קבל משה לוחות האחרונות ותקן חטא העגל, שהוא פגם הרצון כנ"ל. ועל-כן על-ידי תענית של שני וחמישי מתגבר הארת הרצון ונתתקן שמחת יום טוב שנמשך על-ידי

הגדול, כמו שאנו אומרים בימים טובים: אתה בחרתנו מכל העמים וכו'. ואיך שיך לחשש חששא זאת שמא באו לידי חטא על-ידי זה חס ושלום?
אך על-פי הנ"ל מבאר היטב, כי עקר שמחת יום טוב נמשך על-ידי התגלות הרצון, בחינת (תהלים נח): ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ורחץ וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל. אבל יש קול החיות רעות הנ"ל, שהם קול חכמי הטבע, שהם רוצים להתגבר כנגד קול הקריאה של יום טוב חס ושלום, וכשהם מתגברים חס ושלום, על-ידי זה נשבת שמחת יום טוב, כמו שכתוב שם, עין שם. על-כן אחר יום טוב אנו חוששין שלא יתגברו חס ושלום, קול החיות רעות הנ"ל, כי זה כָּלֵל, כי את זה לעמת זה עשה אֱלֹקִים, ותכף שמתגבר סמרא דקדשה מתגבר כנגדה הסמרא אחרא. וכל זמן שהיתה הקדשה נחה ולא התגברה לגלות הרצון, היו גם הם נחים, אבל תכף בשמתחילין להתגבר לגלות הרצון, אזי מתחילין גם הם להתגבר ומתחילין לשאג בקולם כנ"ל, כי הענין

לְרַצוֹן וְהַמְשִׁיךְ הָאֵרֶת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם, שְׂזָהוּ בְּחֵינֵת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שְׂנִתְגַּלָּה לוֹ אִזְ שְׁקוֹרֵין אוֹתָן בְּיוֹם הַתַּעֲנִית, כִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הֵם בְּחֵינֵת רְצוֹן. וְעַל־כֵּן הֵם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת כְּנֶגֶד תְּלִיסַר תְּקוּנֵי דִיקְנָא כִּידוּעַ, שְׂזָהוּ בְּחֵינֵת זְקָן דְקַדְשָׁה שְׁעַל יְדוֹ מִתְגַּלָּה מִצַּח הַרְצוֹן כַּנִּל. גַּם הַתַּעֲנִית הוּא בְּחֵינֵת צְדָקָה, בְּחֵינֵת (בְּרֻכּוֹת ו:): אֲגֵרָא דְתַעֲנִיתָא, צְדָקָתָא. וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּהַתּוֹרָה "דְרִשׁוּ" (סִיּוֹן לו) בְּלִקוּטֵי חֶלֶק א, עֵין שָׁם. וְעַל־יְדֵי הַצְדָקָה עֵקֶר הַכְּנַעַת מִצַּח הַנְּחָשׁ, עַל־כֵּן מִתְעַנֵּין אַחַר יוֹם טוֹב וְכַנִּל:

הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן כַּנִּל. כִּי עֵקֶר מִצַּח הַנְּחָשׁ יִנְיָקְתוּ מִנְּחָשׁ הַקְדָּמוֹנִי שֶׁהַתְּגַבֵּר עַל־יְדֵי חֲטָא וּפְגָם אֲכִילָה, שֶׁהוּא אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת הַתְּגַבְרוֹת חֲכָמַת הַטָּבֵעַ, כִּי אָדָם הִרְאִישׁוֹן כְּפָר בְּעֵקֶר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲרִין לח:). וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַתַּעֲנִית שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי מִתְקַנִּים פְּגָם הָאֲכִילָה וְאִזְ מִתְגַּבֵּר הָאֵרֶת הַרְצוֹן, כִּי בְּהֵם קָבַל מוֹשֶׁה הַלּוּחוֹת אַחֲרוֹנוֹת, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת תְּקוּן חֲטָא הַעֲגָל, שֶׁהוּא פְּגָם הַרְצוֹן וְכַנִּל. וְעַל־כֵּן קוֹרִין בְּהֵם "וַיִּחַל", שֶׁהוּא תַּפְלַת מוֹשֶׁה שֶׁהַתַּפְלָל לְהַמְתִּיק הַכַּעַס וְהַחֲרוֹן אַף שֶׁל חֲטָא הַעֲגָל, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה בִּטַּל הַכַּעַס וְהַפְּכוּ

ענין קדיש

לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק וְשׁוּם מְלָאכָה. כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁכָּל הַעֲסָקִים וְהַמְשָׂא וּמִתָּן הֵם בְּחֵינֵת אַתְּעוּרוֹתָא דְלִתְתָא, כִּי נִמְשָׁכִין מַל"ט מְלָאכּוֹת הַמְשָׁכֵן שֶׁהֵם כְּנֶגֶד עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית וְכוּ', אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם הֵיךְ שׁוֹפֵעַ חֲסֵדוֹ וַתְּבַרְךְ לֹא הֵינִי צְרִיכִין לְשׁוּם עֵסֶק,

עַל־פִּי הַמְּאָמֵר 'וּבְיוֹם הַבְּבוּרִים וְאֵת הָעוֹרְבִים צוִּיתִי לְכַלְכְּלֶךְ' (בְּלִקוּטֵי תְּנִינָא סִיּוֹן ד), עֵין שָׁם כָּל הַמְּאָמֵר וְהוּבָא קֶצֶת בְּכַרְךְ אַחַר בְּהַלְכוֹת תַּפְלַת הַמְּנַחֶה (הַלְכָה ב). וְקֶצֶת הַקְדָּמוֹת הַיּוֹצֵא מִשָּׁם בְּקֶצֶר: א כִּי עַל־יְדֵי צְדָקָה זוֹכִין שְׁאִין צְרִיכִין

שאיין בהם שלמות שאיין מוספין קדשה ורעת בכל יום וכו' עין שם. ועל-ידי צדקה מעלין אלו הימים הנפולים, ועל-ידי זה נכנע מצח הנחש ומתגבר ומתגלה מצח הרצון, ועל-ידי זה נשמע קול הקריאה של יום טוב שמגלה הרצון ועל-ידי זה נעשה יראה. ועל-ידי היראה נשפע החסד ואזי אין צריכין לשום עסק, כי נתקנים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' עין שם כל זה היטב:

ב וזה בחינת תפלה שהיא התגלות הרצון. כי התפלה מגלה הרצון ומכניע ומכפיל חכמת הטבע, כי הטבע מחיב כד וזה התפלה משנה הטבע, וכמבאר בדברי רבנו ז"ל כמה פעמים. ועל-כן הם שלש תפלות ביום, כנגד שלשה אבות שהם בחינת שלשה רגלים פמובא, כי שלש תפלות הם בחינת שלש רגלים שמגלין הרצון כנ"ל, וכמבאר כל זה היטב בהלכות תפלת המנחה על-פי מאמר הנ"ל.

וזה בחינת סדר התפלה בשחרית, שבתחלה מסדרין ואומרים סדר הקרבנות לתקן ולברר עולם העשיה פידוע, זה בחינת מלאכת מעשה

כי היה מתקים העולם בחדו. ואפלו ההכרחיות היו נעשין על-ידי אחרים, בבחינת (ישעיה סא) ועמדו זרים ורעו צאנכם וכני נכר אפריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו, בחינת חסד שהוא בחינת כהן וכו'. ולקבל החסד צריכין כלי וצנור. ועל-כן צריכין יראה, סטרא דלוי, שהוא בחינת כלי לקבל שפע החסד. ויראה נעשה על-ידי רצון על-ידי שנתגלה שהכל מתנהג על-ידי רצונו ותברך לבד ואין שום חיוב הטבע כלל. וזה נתגלה על-ידי השלש רגלים שהם בחינת מקרא קדש, כי קדשת יום טוב קורא ומגלה הרצון שהכל רק על-ידי רצונו לבד, כי בכל הימים טובים עשה ה' ותברך אותות נוראות שעל-ידי זה נתגלה הרצון. אך יש קול שאגת החיות רעות שהם חכמי הטבע שהם רוצים להתגבר על קול הקריאה של יום טוב שמגלה את הרצון. והכנעתם הוא על-ידי חכם שבקדשה שיודע לקשר כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת מצח הרצון בחינת רעוא דרעוין. אך יש מצח הנחש שרש חכמת הטבע ויניקתו מזקני הדור

היראה, שמחיה ומקים כל העולם כנ"ל. והיראה נעשה על-ידי הרצון. ועל-כן אחר פסוקי דזמרה שהם בחינת יראה, סטרא דלוי, אחר כך אומרים ברפת קריאת שמע שהם בחינת התגלות הרצון. פי בקריאת שמע אנו מעידין על יחודו יתברך שהוא יתברך לבדו יחיד בעולמו והוא לבדו מנהיג העולם ברצונו לבד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות יג) שצריך להאריך בד' דאחד כדי שתמליכוהו למעלה ולמטה ובארבע רוחות, דהינו שהוא יתברך לבדו מושל בעולמו, פי הוא לבדו יתברך מנהיג העולם ברצונו לבד.

וזה בחינת ברפת קריאת שמע, שאומרים יוצר אור ובורא חשך וכו' יוצר המאורות, וכזה אנו מגלין ומפרסמין שאין שום מערכת השמים כלל, ומכניעין ומבטלין חכמת הטבע שהיא חכמת הכוכבים ומזלות. פי אנו מודים ומעידים שה' יתברך ברא את המאורות שבשמים, והוא מנהיג ומחיה אותם את כל המאורות, ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ואין שום טבע כלל רק הכל

בראשית שהם בחינת מעשה המשכן שמשם נמשכין כל המלאכות וכל העשיות וכל המשא ומתן והעסקים שהם כלולים בל"ט מלאכות שזה בחינת עשיה, בחינת ומעשה ידיו כוננה עלינו וכו' שפרכם משה בגמר מלאכת המשכן: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. וזה בחינת הקרבנות שמסדרין, פי כל הקרבנות היו במשכן שעל ידם מבררין בחינת עשיה שהוא בחינת כל העשיות וכל המשא ומתן והמלאכות שהם כלולים במלאכת המשכן כנ"ל, והם נתבררים על-ידי סדר הקרבנות שהם בחינת מעשה המשכן ששם קרבין כל הקרבנות, וזה עקר מעשה המשכן להקריב שם קרבנות:

ג ואחר כך אומרים פסוקי דזמרה שהם בחינת יראה, סטרא דלוי, פי כל הזמירות והנגונים הם מסטרא דלוי כידוע. פי אנו מעלין כל העולמות על-ידי סדר התפלה מתתא לעלא כידוע. ועל-כן אנו מעלין כל העשיות והעסקים על ידי סדר הקרבנות לבחינת יראה שמשם נמשך החיות להם על-ידי החסד הנשפע על-ידי

ברצונו. וזה בחינת יום טוב שמגלה את הרצון בחינת וירא אלקים את האור כי טוב ויקרא אלקים לאור יום. כי כשיודעין שה' יתברך מנהיג הכל ברצונו לבד והוא לבדו יצר המאורות שבשמים זה עקר אור יום. פי להפך חכמת הטבע הוא בחינת חשך, בחינת חשך השמש בצאתו וירח לא יגיה אורו, וכמוכא לעיל מזה בהלכות גטילת ידים שחירת (הלכה ב), פי עקר האור הוא ה' יתברך לבד. וכשמגלין שהכל על-ידי רצונו לבדו זה בחינת יום טוב בחינת אור יום שהוא בחינת טוב בחינת ובטובו מחדש וכו' בחינת וירא אלקים את האור כי טוב ויקרא אלקים לאור יום וכו' כנ"ל. ועל-ידי שביום טוב נתגלה הרצון כנ"ל. וכן בכל נקרא יום טוב, פי אז דיקא מאיר אור יום שהוא בחינת טוב כנ"ל. וכן בכל יום ויום אנו ממשיכין קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון שמגלין בכרפת המאורות שהוא ברפת קריאת שמע שאז מעדין שה' יתברך ברא כל המאורות שבשמים, וכל הכוכבים ומזלות כלם הוא לבדו יתברך בראם ואין שום טבע כלל. וזה עקר אור יום

וכו' בחינת יום טוב וכו' כנ"ל: וזה בחינת סדר קדשה שאומרים בכרפת יוצר המאורות, זה בחינת מקרא קדש שהקדש קורא ומגלה את הרצון, כי בכל מקום שיש קדשה נתגלה הרצון בבחינת מקרא קדש כנ"ל. פי קדש היא בחינת חכמה כידוע, הינו בחינת החכמים שבקדשה שהם בחינת קדש שהם מגלין את הרצון. ועל-כן עקר קדשת יום טוב תלוי בחכמי הדור שהם קובעים את השנים והחדשים וכל הימים טובים תלויים בהם, כמו שכתוב (ויקרא כג) אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש כמו שדרשו רבותינו ו"ל (ראש השנה כד). פי עקר בחינת מקראי קדש דהינו לקרות ולגלות את הרצון, הוא על-ידי חכמי הדור שעל ידם נשמע קול הקריאה של יום טוב על-ידי שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון כנ"ל. וזה בחינת סדר קדשה שבכרפת המאורות שהם בחינת התגלות הרצון, פי על-ידי בחינת קדשה נתגלה הרצון בבחינת מקרא קדש כנ"ל. נמצא שעל-ידי קריאת שמע ובכרפותיה נתגלה הרצון, ואחר

העולם. הינו בחינת רצון שברצונות
 בחינת רעוא דרעוין ששם מתקשרין
 כל הרצונות, בחינת שרש הרצון. כי
 בקדיש עולים ומתקשרים לבחינת
 שרש הרצון הנ"ל. ועל-כן הקדיש
 הוא גבוה מכל הקדשות שהם בחינת
 התגלות הרצון כנ"ל, כי הקדיש הוא
 בחינת שרש הרצון כנ"ל.

ועל-כן נתתקן בלשון תרגום. כי
 לשון תרגום משם עקר
 יניקת של חכמי הטבע, כי התרגום
 הוא בחינת עין הדעת טוב ורע, כמו
 שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (לקוטי
 מוה"ר חלק א סימן יט). וזה בחינת
 הטבע ששם מערב טוב ורע ושם עקר
 בחינת הבחירה. כי בשמאמינים
 שהטבע בעצמה מתנהגת ברצונו לבד
 זה בחינת הטוב שבטבע, ואז הטבע
 נכלל בהשגחה ורצון. ולהפך
 בשמתגברים חס ושלום חכמי הטבע
 שמפרידין הטבע מהשגחה זה בחינת
 הרע שבטבע. נמצא שהטבע הוא
 בבחינת עין הדעת טוב ורע שהיא
 בחינת לשון תרגום. ועל-כן הקדיש
 שהוא עקר התגלות הרצון על-ידי
 שעולין ומתקשרין לשרש הרצון כנ"ל,

כד מתפללין התפלה בלחש ואז עולין
 למקום שעולין, ואז מתקשרין לבחינת
 רצון שברצונות, רעוא דרעוין, שזה
 עקר בחינת התפלה, בבחינת (תהלים
 טו): ואני תפלתי לך ה' עת רצון:

ד וזה בחינת קדיש שאומרים בין
 עולם לעולם, והוא בחינת העמוד
 שבין עולם לעולם שדרך שם עולין
 מעולם לעולם כמבאר בפונות. כי
 מעלת הקדיש גבוה מאד מאד כמו
 שאמרו רבותינו ז"ל וכמו שכתוב
 בזהר הקדוש, כי הוא מתברר כל
 שלשלאין דפרזלא. כי הקדיש הוא
 בחינת התגלות הרצון בבחינת בעלמא
 די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה.
 ומעלין ומקשרין הרצון לשרש הרצון
 שהוא בחינת רעוא דרעוין, בבחינת
 מה שאומרים בקדיש יתברך וישתבח
 וכו' לעלא מן כל ברכתא ושירתא
 תשבחתא וכו' דאמירן בעלמא וכו'.
 כי כל השירות והתשבחות שאומרים,
 כלם הם בחינת התגלות הרצון
 שמודים ומשבחים לה' יתברך שברא
 הכל ברצונו. ובקדיש אומרים לעלא
 מן כל ברכתא ושירתא וכו', זה בחינה
 למעלה מבחינת התגלות הרצון שבוה

רצון, כי ישראל הם למעלה מהטבע לגמרי.

כי יעקב אבינו הוא בחינת זקן ופנים שבקדושה בחינת זקן נשוא פנים בחינת מבקשי פניו יעקב סלה. ועל-כן כשבכרח יעקב מפני עשו ברח אצל לבן, כי עשו הוא בחינת חזיר היער כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פרשה סה), בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים בחינת חכמי הטבע שהם בחינת אמות העולם שכלם כלולים בעשו שהוא עקר מלכות הרשעה בבחינת ראשית גוים עמלק שהוא מזרעו של עשו. וכל החיות רעות שהם אמות העולם חכמי הטבע שכלם כלולים בעשו עמלק, מקבלין כח מבחינת מצח הנחש שהוא בחינת לבן הארמי. ועל-כן יעקב כשראה שעשו מתגבר כנגדו שזה בחינת שחכמת הטבע מתגבר כנגד התגלות הרצון כנ"ל, על-כן ברח אצל לבן היקא. כי ראה שאי אפשר להכניע את עשו כי אם על-ידי שיכניע תחלה את שרשו שהוא לבן הארמי שהוא בחינת מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע. כי כשיתגבר כנגד לבן שהוא בחינת

על-כן נתתקן בלשון תרגום, כי זה עקר שלמות התגלות הרצון כשמהפכין חכמת הטבע לרצון כמו שכתב רבנו ז"ל, כי מנה ובה אבא ליזיל ביה נרגא. כי התרגום הוא בחינת הטבע בחינת עין הדעת טוב ורע שעקר יניקת חכמי הטבע הוא משם מבחינת תרגום כנ"ל.

וזה בחינת (דברים כו) ארמי אבד אבי וירד מצרימה. כי לבן הארמי הוא בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע שמתגבר אפלו כנגד בחינת שרש הרצון בחינת מצח הרצון. ועל-כן נקרא לבן, לשון לבנונית. כי מצח הרצון שמתגלה על-ידי זקני הדור שבקדושה שיש בהם שלמות כמבאר במאמר הנ"ל זה בחינת לבן העליון פידוע, שהוא בחינת זקנה ושיבה שבקדושה שהוא תכלית הרחמים, בחינת לבנונית הזקן שבזקנים. ועל-כן לבן הארמי שהוא בחינת מצח הנחש נקרא לבן, בחינת לבן שבקלפה, כי את זה לעמת זה וכו'. ועל-כן לבן בקש לעקר את הכל, כי רצה להטיל פגם חס ושלום בשרש הרצון שישם עקר אחיות ישראל שהם בבחינת

בחינת חכמת הטבע היה מתקנא ביעקב על שקבל הברכות מיצחק שהם בבחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' בחינת (בראשית כו) ויתן לך האלקים מטל השמים וכו' יעבדוך עמים וכו'. כי עשו חכמת הטבע הוא הפך הברכות הבאים על-ידי בחינת חסד כנ"ל, כי עקר החסד נמשך רק על-ידי התגלות הרצון וכו' כנ"ל. וכמו שכתוב בעשו (תהלים קט עין שם בפרוש רש"י) ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה. כי עשו חכמת הטבע הוא ההפך מברכה שהוא בחינת חסד כנ"ל. ועל-כן היה מתקנא ביעקב על הברכות, כי עשו בחינת חכמת הטבע מתגבר תמיד להעלים בחינת הרצון ולבטל הברכות חס ושלוה. עד שהלך יעקב לבית לָבָן והכניע חכמת הטבע בשרשו כנ"ל, ואז נתבטל ממילא כח עשו כח חכמת הטבע כנ"ל. ואז הודה לו על הברכות כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פרשה עח) על פסוק יהי לך אשר לך, כאן הודה לו על הברכות וכנ"ל. ועל-כן בן בלעם ובלק שרצו לקלל את ישראל נאמר שם מן ארם ינחני בלק

מצח הנחש, כשל עוזר ונפל עוזר, כי ממילא יתבטל כח של עשו הינו בחינת חכמת הטבע, על-ידי שיבטל חכמת הטבע בשרשו על-ידי שיקניע ויתגבר על לָבָן וכו' כנ"ל. ועל-כן כשיצא מבית לָבָן וזכה להכניעו ולבטלו ולצאת ממנו, על-כן שלח אל עשו: עם לָבָן גרתי וכו'. הינו שהודיעו שכבר זכה לעמד כנגד לָבָן שהוא שרש חכמת הטבע, ועל-כן ממילא אין כח לעשו בחינת חכמת הטבע, כי כבר הכניעו בשרשו כנ"ל.

ותרגום הוא לשון הארמי, כי משם עקר וניקת חכמת הטבע, בחינת מצח הנחש לָבָן הארמי וכנ"ל: ה וזה בחינת (במדבר כג) מן ארם ינחני בלק וכו'. כי בלק ובלעם רצו להתגבר על ישראל ולקללם חס ושלוה על-ידי בחינת ארמי, דהינו לשון ארמי לשון תרגום שמושם וניקת חכמת הטבע, שעל-ידי זה אין יכולין לקבל החסד כנ"ל. וכשנשפע החסד שהוא בחינת כהן בחינת ואתם כהני ה' תקראו, זה בחינת ברכה בחינת ברפת כהנים, כי עקר כל הברכות הם בבחינת כהן איש החסד. ועל-כן עשו

אַרְמֵי (סוּפָה לג), מַחְמַת שְׁשָׁם עֶקֶר
בְּחִינַת הַבְּחִירָה וְהֵם אֵין לָהֶם בְּחִירָה
כִּי נִקְרְאִים עוֹמְדִים. וְעַל־כֵּן הַתְּרֻגוֹם
שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת שְׁשָׁם עֶקֶר
בְּחִינַת הַבְּחִירָה אֵין מְלֹאכֵי הַשְּׂרָת
נִזְקָקִין, כִּי הֵם אֵין לָהֶם בְּחִירָה וְאֵינֶם
רוֹצִים לְהוֹדֵקֵק כָּלֵל לַבְּחִינַת הַבְּחִירָה
שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּרֻגוֹם כַּנ"ל.

כִּי עֶקֶר הַתְּגִלּוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא
הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן הוּא רַק עַל־יְדֵי
לְשׁוֹן הַקְּדוּשָׁה, כִּי לְשׁוֹן הַקְּדוּשָׁה הוּא
קוֹרָא וּמְגַלָּה אֶת הַרְצוֹן בְּבְחִינַת מַקְרָא
קְדוּשָׁה, שֶׁבְּחִינַת קְדוּשָׁה קוֹרָא וּמְגַלָּה אֶת
הַרְצוֹן. וְזֶה בְּחִינַת לְשׁוֹן קְדוּשָׁה, כִּי בְּכָל
מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ קְדוּשָׁה הוּא קוֹרָא וּמְגַלָּה
אֶת הַרְצוֹן בְּחִינַת מַקְרָא קְדוּשָׁה כַּנ"ל. כִּי
עֶקֶר הַקְּרִיאָה דְּהֵינּוּ לְקָרוֹת וּלְגִלּוֹת
אֶת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי הַדְּבּוּר, כִּי
הַדְּבּוּר שֶׁל קְדוּשָׁה קוֹרָא וּמְגַלָּה אֶת
הַרְצוֹן. וְעֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַדְּבּוּר שֶׁבְּקְדוּשָׁה
הוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־כֵּן כָּל
הַבְּרָכוֹת וְהַקְּדוּשׁוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת
בְּלִם נִתְקַנּוּ בְּלְשׁוֹן הַקְּדוּשָׁה, כִּי כָּל
הַבְּרָכוֹת וְהַקְּדוּשׁוֹת בְּלִם הֵם בְּחִינַת
הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן. וְעַל־כֵּן נִתְקַנּוּ בְּלְשׁוֹן
הַקְּדוּשָׁה, כִּי עֶקֶר הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן הוּא

וְכו', כִּי דִיקָא עַל־יְדֵי בְּחִינַת אֶרֶם הֵינּוּ
לְשׁוֹן אֶרְמֵי לְשׁוֹן תְּרֻגוֹם עַל־יְדֵי זֶה
רָצָה לְהַתְּגַבֵּר, עַל־יְדֵי חֻמַּת הַטְּבַע
שֶׁיִּנְקָתָהּ מִבְּחִינַת לְשׁוֹן אֶרְמֵי כַּנ"ל,
שֶׁעַל־יְדֵי זֶה אֵין יְכוּלִין לְקַבֵּל בְּרָכָה
חַס וְשְׁלוֹם כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר חֻמַּת הַטְּבַע
כַּנ"ל. אָבָל לֹא הָיָה לָהֶם כַּח לְגַמֵּר
מִחֻשְׁבָּתָם הַרְעָה חַס וְשְׁלוֹם, כִּי
בְּאֵמַת יִשְׂרָאֵל הָיָה לָהֶם אֲמוּנָה גְּדוּלָה
בַּה' וּבַמֶּשֶׁה, וְאוֹתוֹ הַדּוּר גְּלָה הַרְצוֹן
בְּעוֹלָם שֶׁהַכֵּל בְּרֻצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ לְכַד, כִּי
עֵינֵיהֶם הִרְוֹאוֹת אֶת כָּל מַעֲשֵׂה ה'
הַגְּדוּל אֲשֶׁר עָשָׂה, אֶת כָּל הָאוֹתוֹת
וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר עָשָׂה מִשֶּׁה לְעֵינֵי כָּל
יִשְׂרָאֵל. כִּי מִשֶּׁה הוּא בְּחִינַת רַעְוָא
דְּרַעְוִין כִּי שָׁם נִסְתַּלַּק מִשֶּׁה, וְעַל־כֵּן
הָיָה לוֹ כַּח לְקַשֵּׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת
לְבְּחִינַת שְׂרֵשׁ הַרְצוֹן, וְלֹא הָיָה כַּח
לְבַלְעֵם לְקַלֵּל חַס וְשְׁלוֹם, רַק אֲדַרְבָּא
נִתְהַפֵּךְ הַקְּלָלָה לְבְּרָכָה עַל־יְדֵי גְּדֵל
הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן שֶׁהָיָה אִזּוֹ בְּדוּרוֹ שֶׁל
מִשֶּׁה כַּנ"ל:

ו נִמְצָא שֶׁתְּרֻגוֹם הוּא בְּחִינַת עֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁמִּשָּׁם עֶקֶר יִנְקַת
מִצַּח הַנְּחֹשׁ שֶׁרֵשׁ חֻמַּת הַטְּבַע. וְעַל־
כֵּן אֵין מְלֹאכֵי הַשְּׂרָת נִזְקָקִין לְלְשׁוֹן

שהם חכמי הטבע. ועל-בן עקר
 יניקתם מפנס זקני הדור כשאין בהם
 שלמות ואין זוכין כל זמן שמוזקנים
 לבחינת שבועים פנים לתורה שזה
 עקר בחינת הזקנה, אזי על-ידי זה
 מתגבר בחינת שבועים לשונות שהם
 כנגד שבועים פנים הנ"ל. ולשון הקדש
 שהוא ההפך משבועים לשונות העמים
 הוא בבחינת שבועים פנים לתורה, כי
 התורה נתנה בלשון הקדש, וכל
 השבועים פנים שבועין אנפין גהירין
 כלולים בלשון הקדש. נמצא שלשון
 הקדש הוא בבחינת זקני הדור שיש
 בהם שלמות שמוסיפין דעת בכל יום,
 שהם בבחינת שבועים פנים לתורה,
 שזה בחינת לשון הקדש שהוא בחינת
 שלמות הדבור שלמות הדעת כנ"ל.
 וזה בחינת (איוב לב) ימים ידברו ורב
 שנים יודיעו חכמה, כי כל מה
 שמוסיפין ימים נשלם הדבור יותר
 שהוא בחינת לשון הקדש על-ידי
 שמוסיפין חכמה בכל יום ויום
 שמוזקנים יותר. וזהו: ימים ידברו ורב
 שנים יודיעו חכמה, כשזוכין ברב
 שנים לדיעת חכמה אזי הימים ידברו,
 כי על-ידי החכמה נשלם הדבור

על-ידי לשון הקדש שהוא עקר
 שלמות הדבור, שקורא ומגלה את
 הרצון כנ"ל. כי לשון הקדש שהוא
 שלמות הדבור הוא בבחינת זקן
 שבקדשה, דהינו שמוסיפין חכמה
 ודעת בכל יום ויום. ועל-ידי שלמות
 הדעת נשלם הדבור, כי הדבור הוא
 התגלות הדעת. וכל מה שנשלם
 הדעת יותר על-ידי הזקנים שבקדשה
 שמוסיפין קדשה ודעת בכל יום נשלם
 הדבור ביותר, כי הדבור הוא התגלות
 הדעת כמו שכתוב (משלי ב) מפיו דעת
 ותבונה. ושלמות הדבור הוא לשון
 הקדש, כי כל לשונות העמים הם
 חסרים ונקראים לשון עלגים, ואין
 שלמות כי אם ללשון הקדש. נמצא
 שלשון הקדש שהוא עקר שלמות
 הדבור, יניקתו מזקני הדור שבקדשה
 כנ"ל:

ז כי אין זקנה ושיבה פחותה
 משבועים. ושבועים שנה הם בחינת
 שבועים פנים לתורה כמו שכתב רבנו
 ז"ל במקום אחר (בסימן ס). וכנגד
 שבועים פנים לתורה שהם שבועין
 אנפין גהירין יש שבועין אנפין חשוכים,
 שהם שבועים אמות, שבועים לשונות,

יתגלה הרצון ואז נכנע חכמת הטבע לגמרי. ועל-כן הקדיש בלשון תרגום מתבר כל שלשלאין דפרזלא, כי בלם מתבטלים לגמרי על-ידי שהתרגום בעצמו מגלה את הרצון וכו' כנ"ל:

ח ועל-כן הקדיש הוא בחינת העמוד שבין עולם לעולם, שדרך בו עולים מעולם לעולם. כי עקר עליית העולמות מעולם לעולם הוא רק על-ידי בחינת רצון שברצונות, שהוא בחינת המדרגה העליונה תכלית המעלה שבאותו העולם שנמשך מעולם הגבוה יותר. ועקר העליה מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, העקר הוא על-ידי שלמות הרצון, כשזוכין לבטל הכל עד שבאים לשלמות הרצון בחינת רצון שברצונות, אז עולים לעולם גבוה יותר, כי משם נמשך בחינה זו בזה העולם כמובן בכונות. ועל-כן הקדיש שמתקשרים על ידו לבחינת שרש הרצון רצון שברצונות עד שנתהפך הכל לרצון, ואפלו חכמת הטבע שניקתה מבחינת לשון תרגום נתהפך הכל לבחינת רצון, על-כן על-ידי זה עולים מעולם לעולם, כי עקר העליה על-ידי בחינת

ביותר כנ"ל, שהוא בחינת לשון הקדש כנ"ל. נמצא שלשון הקדש יניקתו מזקני הדור שבקדשה, שעל-ידי זה עקר התגלות הרצון. ועל-כן כל הקדשות והברכות וכו' שבלם הם בחינת התגלות הרצון בלם הם בלשון הקדש, כי עקר התגלות הרצון הוא על-ידי לשון הקדש כנ"ל.

אבל הקדיש שהוא קדשה גבוה מאד למעלה מכל הקדשות כמו שכתוב בזהר הקדוש, והוא מתבר כל שלשלאין דפרזלא, דהינו שעולים לשרש הרצון ומקשרין כל הרצונות לשם, עד שמתגבר התגלות הרצון מאד עד שנתהפך חכמת הטבע להתגלות הרצון. וזה בחינת קדיש בלשון תרגום, כי עכשו קוראין ומגלין את הרצון על-ידי לשון תרגום דיקא, כי אנו מהפכין על-ידי קדשה זו הרגו לרצון, דהינו חכמת הטבע שניקתה מלשון תרגום מתהפך וקורא ומגלה את הרצון, ומנה ובה אבא ליזיל בה נרגא שזה עקר שלמות התגלות הרצון, כמובן במאמר הנ"ל. דהינו שלשון תרגום דיקא שדרך שם יניקתם של חכמי הטבע, על ידו דיקא

יש לנו כח לשבר חכמת הטבע ולהפכה לרצון על-ידי התנגרות התגלות הרצון שמתגלה אז וכו' כנ"ל. ועל-כן אז אומרים שבח גדול ונורא שהוא אקדמות בלשון תרגום דיקא, שזה עקר שלמות התגלות הרצון כש'לשון תרגום נכלל בקדשה, ולשון תרגום דיקא שמשם יניקתם, מגלה ומפרסם את הרצון כנ"ל, ומנה ובה אבא ליזיל בה גרנא. וזה עקר שלמות התגלות הרצון שמתגלה בשבועות שאז נתגלה שרש הרצון כנ"ל. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

יא ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה, כדי לזכות לבחינת עת רצון בשעת התפלה. כי עקר התגלות מצח הרצון שהוא בחינת עת רצון הוא על-ידי הצדקה, כמבאר במאמר הנ"ל. וכבר מובא זה בהלכות תפלת המנחה:

שרש הרצון כנ"ל:

ט וזה בחינת ברכו שאומרים בין ישתבח ליוצר. כי ברכה מסמרא דכהני, בחינת כה תברכו. ועל-ידי פסוקי דזמרה שעל-ידי זה מעלין את היראה, ואזי נמשך חסד בבחינת (במדבר יז) והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, כמו שכתב רבנו ז"ל שם במאמר הנ"ל, ועל-כן על-ידי זה זוכין לבחינת ברכה שהוא בחינת כהן כנ"ל. וזה בחינת 'ברכו', בחינת ברכה, בחינת ואתם כהני ה' תקראו כנ"ל:

י וזה בחינת 'אקדמות' שאומרים בשבועות שהוא שבח גדול ונורא מאד, ונתתקן בלשון תרגום דיקא. כי שבועות הוא בחינת זקן שבקדשה בחינת שרש הרצון הנ"ל, כמו שכתב רבנו ז"ל במאמר הנ"ל שגאמר בשבועות, כי בשבועות נתגלה ה' יתברך בזמן מלא רחמים, ועל-כן אז

ענין ברכת שהחינו הלכה ג

חדתא נמי אמינא זמן. וכן על כל הטובות והשמחות מברכין שהחינו: **כי** איתא במאמר וביום הכפורים של

עקר שהחינו ברנלים כמבאר בגמרא. וחכמים הוסיפו עוד אפלו אפירי חדש, כמו שאמרו אנא אקרא

כמו שכתוב שם. וזהו שהחנינו וכו', כי עקר החיות הוא רק על-ידי התגלות הרצון, כי כשיודעין שהכל ברצונו יתברך ואין שום טבע כלל, אזי יש חיות כי אזי החיים חיים. וכמו ששמעתי מרבנו נרו יאיר שמי שאין לו אמונה ונאטה אחר חכמות הטבע אין חיי חיים כי אין לו שום נחת רוח, מאחר שהולך בלי ה' יתברך ובלי השגחה. כי העולם מלא יסורים, ומי שהוא מאמין בו יתברך שהכל ברצונו, אז יש לו חיים, כי כשייש לו טובה בודאי טוב, ואפלו כשחס ושלום להפך גם-כן טוב, כי מאחר שיודעין שהכל מאתו יתברך, כל מה דעבד רחמנא לטב עבד. ואין שום רע בעולם כלל, רק הכל טוב מאחר שמאמינים שהכל מאתו יתברך. אבל מי שהוא כופר חס ושלום ותולה הכל בחיוב הטבע וכאלו הכל מתנהג על-פי טבע חס ושלום אין חיי חיים כלל, כי תכף כשבא עליו איזה דבר שלא ברצונו, תכף אין לו חיים כלל כי אין לו במה לנחם עצמו. וגם כל הטובות של עולם הזה אינם בלובם, כשאינ מאמין בהתכלית הטוב. אבל

רב יהודא הנדואה משתעי (בלקושי תנינא סימן ד) שעל-ידי יום-טוב נתגלה הרצון. שזה בחינת מקרא קדש. שהיום-טוב קורא ומכריז את הרצון שהכל ברצונו ואין חיוב הטבע כלל וככל עין שם. ועל-ידי זה נעשה שמחת יום-טוב וכו' עין שם:

וזהו בחינת ברפת שהחנינו שמברכין ביום-טוב אחר הקדוש, אחר שמקדשין את היום-טוב בבחינת מקרא קדש וזכר ליציאת מצרים שאומרים בקדוש. כי עקר המקרא קדש הוא על-ידי זכר ליציאת מצרים שאז עשה עמנו אותות נוראות. ולזכרון אותן האותות שעשה עמנו אז ביציאת מצרים, אנו עושין תימים טובים, ועל-ידי זה הם בחינת מקרא קדש, דהינו שהם קוראין ומגלין את הרצון על-ידי האותות נוראות שעשה עמנו באותן הזמנים בשעת יציאת מצרים. ועין היטב במאמר הנ"ל ותבין הדברים היטב. ועל-כן ביום-טוב אחר הקדוש אנו מברכין שהחנינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, כי הברכה זו שיכה שפיר ליום-טוב שהוא התגלות הרצון. ועל-ידי זה נעשה שמחת יום-טוב

עוברת ואין לה שום קיום כלל. רק כשמאמינים שהוא על-ידי רצונו יתברך אז יש שמחה על שה' יתברך מגדיל חסדו וטובו עמנו, ואזי החיים חיים. וזה שאנו מגלין את הרצון ומברכין שהחנינו על זה, להורות ולגלות שעקר החיות על-ידי התגלות הרצון. וזהו שהחנינו וכו' לזמן הזה, שבא שמחה חדשה שאנו תולין הכל ברצונו יתברך ומברכין אותו יתברך על זה. וזהו בעצמו חיותנו וקיומנו, כי עכשו שאנו שמחין על הטובה ומברכים ומודים אותו יתברך על זה, כי אנו מאמינים שהכל ברצונו יתברך. על-כן עתה יש לנו חיות, כי עתה חיים חיים כנ"ל. ועל-כן בהברכה עצמה אנו מזכירין זאת. וזהו שהחנינו וכו' לזמן הזה כנ"ל, כי עקר החיות תלוי בזה שאנו מאמינים שהכל ברצונו כנ"ל:

כשמאמין בו יתברך שהכל ברצונו יתברך, אפלו בשעובר עליו מה שעובר חס ושלום, הוא מנחם עצמו שאף-על-פי-כן יהיה הכל לטובה, כי ה' יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו כנ"ל. נמצא שעקר החיים הוא רק כשמאמינים ברצונו יתברך. וזהו שאנו מברכין ביום-טוב שהוא התגלות הרצון, שהחנינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, כי עקר החיות תלוי רק בזמן הזה שהוא יום-טוב שהוא התגלות הרצון, כי על-ידי זה יש חיות וחיו חיים כנ"ל:

ובן על כל דבר שמחה הבאה לאדם כגון פרי חדש או מלבוש וכלים חדשים וכיוצא מברכין שהחנינו וכו', כי אנו מאמינים שהכל רק על-ידי רצונו יתברך. ומאחר שהכל רק על-ידי רצונו יתברך, אזי יש שמחה וחיות כנ"ל, כי אם לאו אין שמחה וחיות כלל אפלו מן הטובה, כי היא טובה

הלכות תפלת המנחה הלכה ב

בלקוטי תנינא סימן ד' עין שם היטב כל המאמר.

על-פי המאמר 'וביום הבורים' של רב יהודא הנדואה משתעי

ביום כנגד שלשה רגלים שהם התגלות הרצון, כי התפלה היא גם-כן התגלות הרצון כנ"ל. כי ידוע ששלשה רגלים פסח שבועות סכות הם כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב. וכן שלש תפלות הם גם-כן כנגד שלשה אבות, כי אברהם תקן שחרית יצחק תקן מנחה וכו'. כי שלש התפלות הם בכחינת שלשה רגלים שהם התגלות הרצון כנ"ל. ועל-כן עקר התפלה כשיש עת רצון, כמו שכתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון. כי עת רצון הוא בחינת התגלות מצח הרצון כמובא. ואז יש כח להתפלה, והתפלה מקבלת על-ידי התגלות מצח הרצון שרש הרצון. כי עקר בלבול התפלה ומחשבות זרות שבתפלה, הם פאים מחיות רעות שהם כנגד חיות קדושות, שהם אריה שור נשר שהם בחינת שלש תפלות כמובא. וכנגדם כלב חמור גין, שהם חיות רעות הדורסים וטורפים שהם כנגד שלש תפלות שמבלבלין את התפלה במחשבות זרות. ואלו המחשבות זרות שהם בחינת חיות רעות הנ"ל הם הם החיות רעות המבארין

והיוצא משם בקצור שעל-ידי הצדקה מתקנין הפגם של זקני הדור שאינם בראוי. ואזי נכנע מצח הנחש דהינו שרש חכמת הטבע שיינקתו משם. ואזי נשמע קול הקריאה של יום-טוב שהיא התגלות הרצון, על-ידי שמקשרין לשרש הרצון שהוא מצח הרצון שהיא בחינת הסתלקות משה וכו'. כי נכנע קול שאגות החיות רעות שהם חכמי הטבע וכו' עין שם היטב. ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה. ועל-ידי יראה נשפע החסד, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק, כי נתקיים העולם בחסדו ואזי נתקיים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' עין שם:

א וזה בחינת התפלה. כי התפלה היא התגלות הרצון, כי על-ידי התפלה שאנו מתפללין אליו יתברך מתגלה שהכל ברצונו יתברך. ונכנע חכמת הטבע, כי התפלה משנה הטבע. כי הטבע מחיב כף והתפלה משנה הטבע כמבאר בדברי רבנו גרו יאיר כמה פעמים. נמצא שהתפלה היא בחינת התגלות הרצון בחינת יום-טוב. ועל-כן תקנו שלש תפלות

(אף-על-פי שגם תפלת הצדיק שהיא זכה לגמרי, לפעמים אין נעשה בקשתו כמו שכתוב בזהר הקדוש ומנין דשמע ומנין דלא שמע, אף-על-פיר-כן תפלת הצדיק עושה רשם בודאי ומקבלת לרצון בודאי. רק שאף-על-פיר-כן אין ה' יתברך עושה בקשתו. ובאמת אין אנו מבינים דרכי ה')

ועל-כן עקר התפלה לכוון העת רצון, דהיינו כשנתגלה מצח הרצון. ואז נכנעין החיות רעות חכמי הטבע ונכנעין מחשבות זרות שבתפלה ואז התפלה צחה ונקיה וזכה בשלמות ואז היא מקבלת לרצון לפניו כנ"ל. וזהו שאמר רבי חנינא בן דוסא: אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקבל ואם לאו יודע אני שהוא מטרף. 'מטרף' דיקא, בחינת חיות רעות הדורסים ומורפים שהם מתגברים כנגד התפלה כנ"ל. וכמו שפרש רש"י מטרף לשון מורפין תפלתו בפניו. כי רבי חנינא בן דוסא היה מבין בתפלתו שהיתה זכה בודאי בלי שום תערובת מחשבות זרות. ועל-כן בעת שהיה מרגיש שיש התנגרות חיות רעות מחשבות זרות, וזה היה יודע על-ידי שלא היתה תפלתו

במאמר הנ"ל שהם חכמי הטבע שכופרין ברצון כמבאר שם ע"ן שם. כי עקר המחשבות זרות שבתפלה הם על-ידי קלקול האמונה כמבאר היטב בדברי רבנו גרו יאיר. נמצא שמחשבות זרות נמשכין רק מן החיות רעות שהם חכמי הטבע שכופרין ברצון שזהו הפך התפלה. כי עקר התפלה על-ידי אמונה שמאמין שהכל ברצונו כנ"ל, ומחשבות זרות שהם כנגד התפלה הם על-ידי החיות רעות חכמי הטבע כנ"ל, שהם כנגד האמונה וכופרין ברצון כנ"ל. נמצא, שהכל בחינה אחת דהיינו חיות רעות מחשבות זרות שבתפלה הם הם החיות רעות המבארין במאמר הנ"ל שהם חכמי הטבע כנ"ל. אבל כשנתגלה שרש הרצון מצח הרצון ואז נכנעין חיות רעות חכמי הטבע כמבאר שם, ועל-כן אז הוא עת רצון ונתקבלין אז כל התפלות והבקשות, על-ידי שהתפלות הם אז כראוי בלי תערובת מחשבות זרות הפוגמים בתפלה. כי זה יודע שבשעתפלה זכה בלי מחשבות זרות אזי נתקבלת בודאי ועולה לרצון לפניו יתברך:

שגורה בפיו והדברים מרצים ונאמרים מפיו כסדר כמו שפרש רש"י שם. אבל בשיש איזה בלבול אין התפלה שגורה בפה. ועל-כן היה רבי חנינא בן דוסא מבין בשלא היתה תפלתו שגורה בפיו כראוי שבדאי יש התגברות החיות רעות חס ושלום שהם כנגד התפלה. כי גם הצדיק הגדול יש לו מלחמה בתפלתו לפי בחינתו בדרקות גדול. וזהו אם שגורה תפלתי בפי ואין לי שום עכוב ומניעה בהתפלה, וזה מורה שמתגלה מצח הרצון ונכנעין חיות רעות שהם כנגד התפלה, אזי יודע אני שהוא מקבל. כי כשנתגלה מצח הרצון אזי היא עת רצון, ואזי התפלה מקבלת. ואם לאו, שאין התפלה שגורה בפיו, זה מורה שאין עת רצון חס ושלום, ומתגברים חיות רעות הדורסים וטורפים. וזהו יודע אני שהוא מטרף, מטרף דיקא כנ"ל. ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה, כדי להכניע מצח הנחש, שהוא כנגד מצח הרצון. ואזי נתגלה מצח הרצון, ואז הוא עת רצון, ואז התפלה מקבלת. כמו שכתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון כנ"ל. וזהו

שאמרו רבותינו ז"ל על חסידים הראשונים שהיו שוהין שעה אחת קדם שמתפללין ושעה אחת בתפלתם וכו' והקשו מלאכתן מתי נעשית וכו'. ותרצו, מתוך שחסידים היו תורתן משתמרת ומלאכתן מתברכת. הינו על-פי המאמר הנ"ל פרוש כי על-ידי שהיו חסידים והיו שוהין כל כך בתפלתם כדי להתפלל כראוי, ועל-ידי זה בעצמו מלאכתן מתברכת מאליה ואין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק. כי התפלה היא התגלות הרצון, ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה, ועל-ידי היראה נשפע חסד. ואז אין צריכין לעשות שום עסק, כי נתקים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' כמבאר שם עין שם. נמצא שאלו החסידים על-ידי זה בעצמו שהיו מתפללים כראוי, על-ידי זה בעצמו מלאכתן מתברכת מאליה. כי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקים ועמדו זרים וכו' כנ"ל. ועל-כן התפלה נקראת יראה, כי על-ידי התפלה שהיא התגלות הרצון נעשה יראה:

ב והנה היוצא לנו שהאדם צריך

שגורה בפיו והדברים מרצים ונאמרים מפיו כסדר כמו שפרש רש"י שם. אבל בשיש איזה בלבול אין התפלה שגורה בפה. ועל-כן היה רבי חנינא בן דוסא מבין בשלא היתה תפלתו שגורה בפיו כראוי שבדאי יש התגברות החיות רעות חס ושלום שהם כנגד התפלה. כי גם הצדיק הגדול יש לו מלחמה בתפלתו לפי בחינתו בדרקות גדול. וזהו אם שגורה תפלתי בפי ואין לי שום עכוב ומניעה בהתפלה, וזה מורה שמתגלה מצח הרצון ונכנעין חיות רעות שהם כנגד התפלה, אזי יודע אני שהוא מקבל. כי כשנתגלה מצח הרצון אזי היא עת רצון, ואזי התפלה מקבלת. ואם לאו, שאין התפלה שגורה בפיו, זה מורה שאין עת רצון חס ושלום, ומתגברים חיות רעות הדורסים וטורפים. וזהו יודע אני שהוא מטרף, מטרף דיקא כנ"ל. ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה, כדי להכניע מצח הנחש, שהוא כנגד מצח הרצון. ואזי נתגלה מצח הרצון, ואז הוא עת רצון, ואז התפלה מקבלת. כמו שכתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון כנ"ל. וזהו

התנגברות יותר נגד החיות רעות כנ"ל שהם חכמי הטבע שהם בחינת רגז כנ"ל. גם עקר וניקת החיות רעות הוא ממצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע כמבאר שם. ומצח הנחש יונק מזקני הדור ממאריכי ימים שבדור כשאינם כתקונם, דהינו כשאינם מוסיפים קדשה ודעת בכל יום ויום שהם מזקינים. כי האדם צריך להוסיף קדשה ודעת בכל יום ויום שבא אחר כך. ומי שפוגם ימיו שהוא מאריך ומזקין, מאלו זקני הדור יונק מצח הנחש כמבאר שם היטב:

ובאשר נסתכל נמצא שעקר וניקת מצח הנחש שיונק מזקני הדור הוא עקר בשעת מנחה שהיא לעת פנות היום, ואז היום עולה למעלה. ומי שהוסיף קדשה ודעת באותו היום אשרי לו. אבל כשעולה למעלה היום של המאריכי ימים הנ"ל שאינם בראוי שלא הוסיפו קדשה ודעת באותו היום ופגמו את היום, מזה מתגבר מצח הנחש חס ושלום שהוא בחינת רגז. נמצא שעקר וניקת מצח הנחש מזקני הדור הנ"ל הוא במנחה שאז פנה היום שלהם בחשך

לכון בתפלתו שיוכל לעזר ולגלות מצח הרצון שרש הרצון כדי שיהיה עת רצון שתתקבל תפלתו. כי על-ידי התגלות שרש הרצון, על-ידי זה יוכל לכון בתפלתו ולהתגבר על החיות רעות שהם בחינת חכמי הטבע הכופרים ברצון שמהם באים מחשבות זרות כנ"ל. וביותר צריך לזהר ולהתגבר בתפלת המנחה, כי בשעתא דמנחה דינא תקיפא שלטא, ומהשתלשלות הדינים משם אחיות הסטרא אחרא כמובא. ועל-כן אלו החיות רעות חכמי הטבע הנ"ל שהם מן הסטרא אחרא מתגברים ביותר חס ושלום בעת שליטת הדינים חס ושלום, דהינו במנחה, כי משם אחיותם כנ"ל. כי אלו החיות רעות חכמי הטבע שכופרים ברצון הם בבחינת רגז שהוא הפך הרצון. בחינת קצר ימים שבע רגז, כמבאר היטב במאמר הנ"ל עין שם. כי הם בחינת רגז, כי אחיותם מרגז ודינים חס ושלום כנ"ל. ועל-כן נקראים בשם חיות רעות הדורסים וטורפים על-ידי התגברות הרגז שבהם. נמצא שבמנחה שאז דינא תקיפא שלטא, אז צריך

דוקא נמתק הדין והרגו על-ידי העת
 רצון שממשיכין משבת לימי החל
 כנ"ל. אך לזה צריכין צדקה כדי
 להכניע מצח הנחש כמבאר היטב
 במאמר הנ"ל. ועתה נכון ומתקן מאד
 תמיתה הפוסקים שתמיהו למה קראו
 תפלה זו דוקא בשם מנחה הלא גם
 בבקר הקריבו מנחה, כמובא במגן
 אברהם (סימן רלב). והשתא ניחא שפיר
 כי בודאי ראוי ויפה לקרות תפלה זו
 בשם מנחה, על-פי דברי רבנו ז"ל
 במאמר הנ"ל. כי עקר תקון תפלה זו
 הוא על-ידי צדקה, שעל ידה נתתקן
 פגם זקני הדור. ואזי נכנע מצח הנחש
 שניקתו משם. ואזי נתגלה הרצון
 כנ"ל. ועל-כן נקראת בשם מנחה
 שהיא בחינת צדקה, בחינת מגישי
 מנחה בצדקה, כמו שכתב רבנו שם
 עין שם כי ביותר צריכין לצדקה
 בשעת תפלה זו כנ"ל:

ג וזה שהביא שם רבנו ז"ל מה
 שאמר יעקב לעשו ולקחת מנחתי
 מידי וכו' עין שם. כי עשו הוא זהמת
 הנחש, בחינת מצח הנחש הנ"ל. והוא
 כנגד יעקב שהוא בחינת רצון בחינת
 פנים כמו שכתוב מבקשי פניו יעקב

ופגם בלי קדשה ומזה הוא יניקתם
 כנ"ל. ואפשר מחמת זה בעצמו דינא
 תקיפא שלטא במנחה. מחמת שאז
 היום פנה, ואזי עולין כמה ימים
 פגומים של זקני הדור הנ"ל ומזה
 מתגברים דינים חס ושלום. הינו
 שיונק מצח הנחש מאלו הימים
 פגומים כנ"ל שהוא בחינת רגו הפך
 הרצון כנ"ל. ועל-כן במנחה שליטת
 הדינים בחינת רגו. על-כן צריכין
 להתגבר ביותר בתפלת המנחה לכוון
 בה מאוד, להתגבר על החיות רעות
 הנ"ל שמתגברין אז כנ"ל. והעקר
 לראות לעורר ולגלות אז דוקא בחינת
 מצח הרצון שהוא בחינת עת רצון. כי
 עקר התגלות מצח הרצון עת רצון
 הוא במנחה של שבת שאז היה
 הסתלקות משה כמשה כמובא. ועל-כן
 צריכין גם בחל במנחה להמשיך
 קדשה של שבת לימי החל לעורר
 ולגלות במנחה דוקא של חל את העת
 רצון כמו בשבת. כדי להמתיק הדין
 הקשה בחינת הרגו שמתעורר במנחה
 כנ"ל. ומניה וביה אבא ליזיל ביה
 נרנא. דהינו שבמנחה דוקא שאז
 מתעורר דין קשה ורגו חס ושלום, אז

סלה. ופנים הוא בחינת רצון כמו שכתוב ישא ה' פניו אליך וכמו שכתב רבנו במאמר הנ"ל. ועקר יניקת עשו הוא מיצחק שהוא בחינת תפלת המנחה, כי יצחק תקן מנחה. כי אחיות מצח הנחש הוא מבחינת מנחה שהוא בחינת דינים כנ"ל. והתגברותו חס ושלום בשיש וקני הדור שאינם בתקונו. שעל-ידי זה מתעורר הדין של מנחה שהוא בחינת יצחק הנ"ל. כי אף-על-פי שיצחק הוא בחינת דין שבקדשה, אף-על-פי-כן זה מבאר ששיש פגם חס ושלום מתעורר הדין שבקדשה. ומשם מתגברין שאר הדינים, כי בלם נאחזים ומקבלין מדין שבקדשה. וזה בחינת ויהי כי וכן יצחק, הינו בשמתעורר חס ושלום הדין של יצחק על-ידי וקני הדור הנ"ל שזה בחינת התעוררות הדינים של מנחה כנ"ל, אזי ויקרא לעשו וכו', הינו שאזי חס ושלום מחיב הדין הקדוש לתן יניקה לעשו שהוא מצח הנחש מפגם וקני הדור הנ"ל. כי יניקת מצח הנחש מקני הדור כנ"ל, אך ה' יתברך ברחמיו מודיע זאת ליַעקב שהוא הצדיק שהוא בחינת

רצון כנ"ל, ומורו שיקדים לפנים הדין על-ידי הצדקה שיתן לאכל לעניים שבהם נאחזים הדינים כמובא. ומי שנותן להם צדקה ומאכילן בזה מפנים הדין. וזהו שמזוירת השכינה בחינת רבקה את יַעקב לילך אל הצאן שהם צאן קדשים, דהינו ישראל קדושים, ולקח מהם שני גדיי עזים לעשות אותם מטעמים ליצחק שהוא בחינת הדין דהינו לקבל מהם צדקה לתן לעניים שהם מאנין תכירין שנאחזין בהם הדינים. שעל-ידי הצדקה שנותנין להם מפיו הדין של יצחק. ואזי על-ידי הצדקה נכנע מצח הנחש שניקתו מזקני הדור כנ"ל. וזה שהתמיה יצחק בשאמר לו יַעקב כי הקרה ה' אליך לפני ותמה ואמר הקל קול יַעקב וכו'. כי בודאי היה פלא גדול בעיני יצחק, כי עשו היה רוצה עתה לינק ולהתגבר חס ושלום כנגד הרצון, כי הוא בחינת מצח הנחש שהוא חכמת הטבע כנ"ל. ועכשו הוא שומע ההפך ממש, דהינו כי הקרה ה' אליך וכו', שתולה כל הסבות והמארעות בה' יתברך. על-כן אמר שבודאי הוא קול יַעקב, שהוא

מנחה כמבאר כל זה במאמר הנ"ל עין שם. וכל זה היה לתקן ולהכניע יניקת עשו שיונק מבחינת מנחה בחינת יצחק כנ"ל. על-כן הוא נותן בחינת צדקה לתקן זאת כנ"ל:

ה וזה שאמרו רבותינו ז"ל לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא במנחה שנאמר וכו'. כי אליהו רצה אז להכניע עובדי עבודה זרה שבימיו. ועקר העבודה זרה שלהם היה עבודת כוכבים ומזלות. כי תלו הכל במערכת השמים, על-כן היו עובדים עבודתם להמשיך בחותם למטה. נמצא שאליהו היה צריך להכניע חכמת הטבע שתולה כל הסבות במערכת השמים ולגלות כי ה' הוא האלקים, שכל הסבות על-ידי רצונו יתברך לבד. ועל-כן אלו שעמדו כנגד אליהו היו מתגברים ומתחזקים עד עלות המנחה, כי סברו שעל-ידי מנחה יהיה להם יניקה והתגברות חס ושלום כנ"ל. אך אליהו היה ממתיק הדין של מנחה. ועל-כן התגבר עליהם דיקא במנחה. כי כשממתיקין הדין של מנחה נעשה אז בחינת עת רצון כנ"ל.

בחינת רצון, שמאמין שהכל רק על-ידי רצון ה' יתברך, ואין שום מקרה וסבה על-פי טבע חס ושלום. ועל-כן מאחר שנמתק הדין של יצחק ונתגבר יעקב שהוא בחינת רצון, אזי קבל הברכות. וזהו שברכו ויתן לה האלקים מפל השמים וכו', הינו שברכו שיהיה שופע עלינו חסדו הגדול עד שלא נצטרך לשום עסק ומלאכה. וזה יעבודק עמים בחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו'. כי על-ידי שגכנע מצח הנחש בחינת עשו ונתגלה הרצון, על-ידי זה נשפע החסד, ואז נתקים ועמדו זרים וכו'. שזהו בחינת ויתן לה האלקים מפל השמים וכו' ורב דגן ותירש, הינו רב השפעת החסד בלי מעשה ידינו כלל, רק יעבודק עמים וכו' כנ"ל. ומה שהזכיר אלקים ויתן לה האלקים, כי החסד צריך לקבל על-ידי היראה שנעשה על-ידי הרצון כמבאר שם. ואלקים בחינת יראה כמו שכתוב את האלקים אני ירא:

ד ועל-כן אחר כך כשבא יעקב כנגד עשו אמר לו ולקחת מנחתי וכו', רמוז לו שהוא נותן בחינת צדקה בחינת ונגשד צדקה שהיא בחינת

נאמר פסוק זה ואת הערבים צויתי לכלכלך סמוך לאותה מעשה הנ"ל. כי אחר מעשה זו שהיה נסתר והעורבים כללוהו הלך להראות אל אחאב, ואז הכניע עובדי הבעל הנ"ל. על-כן היה פח באליהו להמתיק הדין של מנחה להפכו לרצון בנ"ל, על-ידי בחינת ואת הערבים צויתי וכו'. כי מנייה וביה אבא ליזיל ביה נרגא. ומאחר שזכה להפך את אכזריות העורב לרחמים לכלכל אותו, על-ידי זה היה בו פח גם-כן להמתיק הדין של מנחה להפכו לרצון עד שהכל הודו ואמרו ה' הוא האלקים בנ"ל:

ועל-כן ויהי פעלות המנחה אז דיקא ויגש אליהו וכו'. והתפלל וגלה הרצון על-ידי האות והמופת הגדול שעשה אז. ואז ענו ואמרו כלם ה' הוא האלקים וכו', שהכל על-ידי ה' יתברך לבד על-ידי רצונו יתברך. כי ה' הוא האלקים השליט ומושל ומנהיג הכל ברצונו. וכל זה היה עושה אליהו במנחה דיקא על-ידי שהיה יכול להמתיק הדין של מנחה להפכו לעת רצון כמו בשבת. וזה נעשה על-ידי הצדקה שהיא בחינת ואת הערבים צויתי לכלכלך כמבאר היטב שם. ואליהו שזכה לבחינה זו, כי באליהו

הלכות שבת הלכה ב

ומאחר שאז נתגלה הרצון, מזה נעשה יראה. וזה בחינת 'ירא שבת', כי בשבת נעשה יראה על-ידי התגלות הרצון בנ"ל. ועל-ידי היראה נשפע חסד, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקנים העולם בחסדו, ועל-כן אסור לעשות שום מלאכה בשבת, כי פוגם בכבוד שבת שאז נשפע חסד גדול ונתקנים העולם בלי

על-פי המאמר 'וביום הבבורים' של רבי יהודה הינדואה משתעי (בלקוטי חנינא סימן ד), עין שם כל המאמר היטב: והנה על-פי הנאמר שם מוכן היטב מעם אסור ל"ט מלאכות בשבת, כי בשבת הוא התגלות שרש הרצון מצח הרצון שנתגלה בשבת במנחה שאז היתה הסתלקות משה.

ושבת הוא בחינת רצון שברצונות, שרש הרצון, ששם מקשרים כל הרצונות, כמו שמבאר שם. נמצא שכל הימים טובים שהם בחינת 'מקראי קדש' מחמת שהם קוראים את הרצון, הם מקבלים משבת שהוא בחינת שרש הרצון כנ"ל. וזהו שנקרא שבת: תחלה למקראי קדש, למקראי קדש דיקא, כי הימים טובים נקראים 'מקראי קדש' על ידי שהם קוראים את הרצון, כמו שמבאר שם, ושבת היא תחלה למקראי קדש, כי התגלות הרצון שזה בחינת מקרא קדש, הם צריכים לקבל כח משבת שהוא שרש הרצון כנ"ל. נמצא שכל השלשה ימים טובים מקבלים משבת, ועל כן גם בשבת בעצמו מקימים שלש סעודות, כנגד שלשה הימים טובים הנ"ל.

כי שלש סעודות של שבת הם בחינת התגלות הרצון, כי שלש סעודות הם נלמדוין מפסוק (שמות טו): אכלוהו היום וכו' הנאמר במו, נמצא שאכילת שבת הוא זכר למו, שמושם אנו למדין השלש סעודות. וכמבאר בשלחן ערוך שראוי לעשות בסעודות שבת זכר למו, כגון לאכל מולייתא, וכן הפת

אתערותא דלתתא כלל. נמצא כמו שבחודש העולם בעת שברא ה' יתברך את העולם ברא בששת ימי המעשה וכיום השביעי שבת ונה, כמו כן עתה בקיום העולם, אנו עושין מלאכות בששת ימי המעשה, שהוא בחינת אתערותא דלתתא קיום העולם, ובשבת אסור לנו לעשות מלאכה, כי אז נשפע החסד, ואין צריכין לאתערותא דלתתא כלל בשביל קיום העולם, כי נחקים העולם בחסדו.

ועל כן חיב לאכל שלש סעודות בשבת, כי אלו השלש סעודות הם כנגד השלשה ימים טובים, שהם בחינת התגלות הרצון, כמו שמבאר שם. כי איתא ששלש סעודות של שבת הם כנגד שלשה אבות, וכן שלשה ימים טובים הם גם כן כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב. כי כל הימים טובים מקבלים משבת, ובשביל זה נקרא שבת 'תחלה למקראי קדש', כי שבת הוא ראש והתחלה לכל המקראי קדש שבלם מקבלים משבת. כי הימים טובים הם בחינת התגלות הרצון כמבאר שם,

בטול מלאכה לְבַד אֵין נֶכֶר כְּבוֹד שֶׁבַת
 כָּל כֶּף עַל-יְדֵי שֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה, רַק
 עַל-יְדֵי כְבוֹד שֶׁבַת, דִּהְיִינוּ שְׁלֹשׁ
 סְעֻדוֹת שֶׁל שֶׁבַת, בְּזֶה נִתְגַּלָּה כְּבוֹד
 קִדְשֵׁת שֶׁבַת שֶׁהוּא מוֹרָה עַל חֲדוּשׁ
 הָעוֹלָם, כִּי הוּא זִכָּר לְמֶן שֶׁהָיָה בּוֹ
 אוֹתוֹת נּוֹרְאוֹת. נִמְצָא שֶׁנִּתְגַּלָּה בְּזֶה
 הָרִצּוֹן שֶׁהִכָּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא
 יִתְבָּרַךְ חֲדָשׁ הָעוֹלָם בְּרִצּוֹנוֹ, וְעוֹשֶׂה
 בָּהּ בְּרִצּוֹנוֹ כַּנֵּ"ל. וְעַל-כֵּן הֵם שְׁלֹשׁ
 סְעֻדוֹת, כַּנֵּגֵד שְׁלֹשָׁה יָמִים טוֹבִים
 שֶׁהֵם הַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן, שֶׁכֻּלָּם מְקַבְּלִים
 מִשֶּׁבַת כַּנֵּ"ל:

בֵּין שְׁנֵי מִפּוֹת כְּמוֹ הַמָּן. נִמְצָא כְּשֶׁאָנוּ
 אוֹכְלִין בְּשֶׁבַת, אָנוּ מְעִידִין שְׂאֵכְלוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַמָּן שֶׁהָיָה בּוֹ אוֹתוֹת
 נּוֹרְאוֹת שְׂיִרֵד בְּשֶׁשֶׁת יָמִים וּבְשֶׁבַת לֹא
 יֵרֵד, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי אֲכִילַת שֶׁבַת
 נִתְגַּלָּה הָרִצּוֹן שֶׁהִכָּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי
 עַקֵּר קִדְשֵׁת שֶׁבַת הוּא הָאֲכִילָה שֶׁל
 שֶׁבַת, כַּמּוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ גְרוֹ יְאִיר
 (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א סִימָנִים נו. רעו),
 וְשֶׁבַת הוּא הַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן כַּנֵּ"ל, כִּי
 שֶׁבַת מוֹרָה עַל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם שֶׁה'
 יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּרִצּוֹנוֹ
 כַּמּוֹכָא, נִמְצָא שְׁעַל-יְדֵי אֲכִילַת שֶׁבַת,
 שִׁזְהוּ עַקֵּר כְּבוֹד שֶׁבַת, כִּי עַל-יְדֵי

הַלְכוֹת חַל הַמוֹעֵד הַלְכָה ג

שׁוּם חַיִּיב הַטּוֹבֵעַ כָּלָל. וְאִזִּי כְּשֶׁנִּתְגַּלָּה
 הָרִצּוֹן מִזֶּה נַעֲשֶׂה יִרְאָה וְכו'. וְעַל-יְדֵי
 הִירְאָה נִשְׁפָּע הַחֶסֶד וְכו'. וּבְשִׁזְזוּכִין
 לְהַשְׁפִּיעַ הַחֶסֶד אִזִּי אֵין צְרִיכִין
 לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֲבָדָא וְעַסְק מַל"ט
 מְלָאכּוֹת וְכו', כִּי נִתְקַנֵּים וְעִמְדוּ זָרִים
 וְרַעוּ צְאֻנְכֶם וְכו'. אֵךְ כַּנֵּגֵד קוֹל
 הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב שֶׁקוֹרָא וּמְגַלָּה
 אֶת הָרִצּוֹן יֵשׁ קוֹל שְׂאֵגַת חַיּוֹת רַעוֹת

עֲנִין חַל הַמוֹעֵד שֶׁהוּא בֵּין יוֹם טוֹב
 הָרִאשׁוֹן לְיוֹם טוֹב הַאַחֲרוֹן וְרַב
 מְלָאכּוֹת אֲסוּרִים בּוֹ וְקִצְתָּ מִתְּרִים בּוֹ,
 דִּהְיִינוּ דְבַר הָאָבֵד וְכו':
 כִּי מְבָאֵר בַּמֶּאמֶר "יְבִיּוֹם הַבְּפוּרִים
 וְאֵת הָעֲרֵבִים צוּיִתִּי לְכַלְפֵּלְךָ",
 שְׁעַל-יְדֵי הַשְּׁלֵשׁ רְגָלִים נִתְגַּלָּה הָרִצּוֹן,
 כִּי הֵג' רְגָלִים קוֹרְאִין וּמְגַלִּין שֶׁהִכָּל
 מִתְּנַהֵג רַק בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְאִין

מלאכה וכו' כנ"ל, על-פני אסורים
ביום טוב כל המלאכות, כי אז
נתבטלין כל המלאכות על-ידי
התגלות הרצון כנ"ל:

ב ועל-כן עקר קדשת יום טוב תלוי
בישראל, דהיינו בחכמי הדור
האמתיים שהם מקדשין את החדש
ועל-ידי זה נעשה יום טוב כפי מה
שמקדשין החדש, כמו שדרשו
רבותינו ז"ל: אלה מועדי ה' אשר
תקראו אתם. אל תקרי אתם' אלא
'אתם' וכו'. כי עקר קדשת יום טוב
שהוא התגלות הרצון תלוי רק בחכמי
הדור האמתיים שיש להם כח לקשר
הרצון לשרש הרצון בחינת מצח
הרצון שעל-ידי זה עקר קדשת יום
טוב שהוא התגלות הרצון כנ"ל. וזה
שהקדימה התורה שבת למועדים
וכללה שבת בפרשת המועדות, כמו
שכתוב: אלה מועדי ה' ששת ימים
תעשה מלאכה וכו'. כי עקר קדשת
יום טוב הוא מקבל משבת, כמובא.
כמו שאומרים בשבת: תחלה למקראי
קדש, ששבת הוא ראש ותחלה
למקראי קדש, כי כל המקראי קדש
מקבלין הקדשה משבת, הינו כי עקר

הדורסים ומורפים שהם חכמי הטבע
וכו', אבל החכמים אמתיים שבדור
הם מקשרים את הרצון לשרש הרצון
שהוא בחינת מצח הרצון וכו'. אך יש
בחינת מצח הנחש שרש חכמת
הטבע וכו' וצריכין להכניעו ולהפילו,
וזה נעשה על-ידי צדקה וכו' (עין שם
כל זה היטב). אך אפלו כשמכניעין
שרש חכמת הטבע על-ידי הצדקה
וכו', על כל זה כשאין התגלות הרצון
חזק ותקוף עדן הם יכולין חס ושלום
לחזור ולהתגבר וכו'. וגם על זה צריכין
כח הצדקה, כי הצדקה מכניעה אותם
תמיד וזוכין שיתחזק ויתגבר בחינת
התגלות הרצון וחקמת הטבע יפל
ויתבטל לגמרי ואז נשמע קול הקריאה
של יום טוב וכו'. וזה עקר שמחת יום
טוב וכו' ואז נשפע החסד על-ידי
הקריאה וכו', ואז אין צריכין לעשות
שום עסק ושום מלאכה וכו' כנ"ל (עין
שם כל זה היטב בספר לקוטי מוה"ר תנינא
בסימן ד):

א וזה בחינת חל המועד, כי ביום
טוב שאז מתגלה הרצון ועל-ידי
התגלות הרצון נשפע החסד ואז אין
צריכין לעשות שום עסק ושום

טוב. וכן עקר קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון הוא על-ידי צדקה כנ"ל במאמר הנ"ל:

ד נמצא, שעקר קדשת יום טוב הוא התגלות הרצון שנתגלה ביום טוב שהכל מתנהג רק כרצונו יתברך לבר על-ידי האותות והמופתים נוראים שעשה עמנו ה' יתברך בכל יום טוב ויום טוב (כמבאר במאמר הנ"ל), ועל-ידי זה נתבטלים כל המלאכות ביום טוב. וזה בחינת חל המועד, כי מבאר במאמר הנ"ל שעל-ידי צדקה מכניעין מצח הנחש שרש חכמת הטבע ועל-ידי זה נתגלה הרצון על-ידי יום טוב, אבל אף-על-פירכּוּן אם עדין התגלות הרצון אינו חזק וכו' אזי יכול לחזור ולהתעורר בחינת חכמת הטבע וכו'.

ועל זה מועיל גם-כן צדקה שעל-ידי צדקה נתחזק התגלות הרצון וכו' וכו'. ולכאורה הדבר תמוה: מאחר שיש ב"ח להצדקה להכניע לגמרי חכמת הטבע ולחזק הרצון לגמרי, כי גם בסוף לענין חזק הרצון התקון הוא רק על-ידי צדקה, אם כן מדוע לא נתתקן הכל בפעם אחד לבר, דהיינו על-ידי צדקה ראוי לזכות תכף

קדשת יום טוב בחינת מקרא קדש שקורא ומגלה את הרצון הנ"ל, זה הכח מקבל רק משפת שהוא בחינת שרש הרצון, בחינת מצח הרצון וכו', בחינת הסתלקות משה בשפת במנחה וכו' (כמבאר במאמר הנ"ל). וזה בחינת 'מקדש השבת וישראל והזמנים', כי שבת קביעא וקיימא וקודם לבלם, הינו כי עקר קדשת יום טוב שהוא התגלות הרצון הוא רק על-ידי ישראל, דהיינו חכמי הדור, על-ידי שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא מצח הרצון, שהוא בחינת שבת כנ"ל. ועל-כן יום טוב נמי אקרי שבת, כי משם מקבל קדשתו מבחינת שרש הרצון, שהוא בחינת שבת כנ"ל:

ג ועל-כן נצטוינו ביותר לתן צדקה ביום טוב, כמו שכתוב: ושמתת לפני ה' אלקיך אתה ובנך וכו' והגר והיתום והאלמנה וכו'. וכן מחיבים להביא קרבנות הרבה ביום טוב, כמו שכתוב: ולא יראו פני ריקם איש כמתנת ידו. שזהו בחינת צדקה. וכן מבאר בזהר גדל הענש, רחמנא לצלן מאן דחדו ולא חדו למסכנא ביום

להכניע חכמת הטבע ולחזק הרצון
 תכף מאחר שכל התקון בתחלה
 ובסוף הכל על-ידי הצדקה. ולמה
 נחלק התקון לשנים, שבתחלה
 מכניעין חכמת הטבע ונתגלה הרצון,
 אבל יוכל להיות שעדין הרצון אינו
 חזק וכו' וצריכין לחזר ולתן צדקה וכו'
 כנ"ל. ומדוע לא נעשה הכל בפעם
 אחת? אך זה בחינת חל המועד
 שבתחלה הוא יום טוב ואחר כך הוא
 יום טוב ובימים הוא חל המועד. וכל
 זה הוא טובה גדולה מה' יתברך
 שחושב מחשבות לכל ירח ממנו נדח,
 על-כן נתחלק התקון לשנים כנ"ל, כי
 יש נשמות נפולות שנתפסו גם-כן
 בטעותים אלו של חכמי הטבע שהם
 חיות רעות שדורסים וטורפים רבים
 מבני עמנו (כמבאר שם במאמר הנ"ל, עין
 שם). ועל-ידי שנתגלה הרצון על-ידי
 הצדקה, על-ידי זה מתקנים ומעלים
 גם אותם שנבכו ונתעו באלו
 הטעותים, כמבאר שם בסוף על
 מאמר רבותינו ז"ל הנה צפרי מליחי
 בהרן וכו', ופרחי להו וכו' עין שם.
 ובשביל תקון אלו הנשמות הנפולות
 הנ"ל צריכין בהכרח שיתחלק התקון

לשנים כנ"ל, שאחר שזוכין להכניע
 חכמת הטבע על-ידי הצדקה וכו'
 שעל-ידי זה נשמע קול הקריאה של
 יום טוב שמגלה הרצון וכו', אף-על-
 פ"כ עדין יכולים להטיל ספק וכו'
 אם אין הרצון חזק עדין וכו', ואז
 צריכין לחזר ולעסוק בתקון זה לתן
 צדקה וכו' לחזק התגלות הרצון כנ"ל.
 ואז דקא בין תקון לתקון אז עוסקים
 לתקן ולהעלות אלו הנשמות
 הנפולות, כי קדם הכל קדם שמתחיל
 התקון של הכנעת מצח הנחש שרש
 חכמת הטבע וכו' בודאי אי אפשר
 לעסוק בתקונם, כי הם נפלו ונבכו
 מאד ובודאי אי אפשר להוריד עצמו
 עליהם להעלותם כל זמן שלא התחיל
 להכניע מצח הנחש הנזכר לעיל. אבל
 אחר שהכניע מצח הנחש ונכנע
 ונשפל חכמת הטבע, אז אפשר
 להוריד עצמו עליהם להעלותם
 ולתקנם. ועל-כן חשב ה' יתברך
 מחשבות וסבב סבות ברחמיו שיהיה
 להם עוד איזה כח לחזר ולהתעורר
 ולהטיל ספק כנ"ל אף-על-פי שכבר
 נכנעו כל זמן שלא נתחזק התגלות
 הרצון כנ"ל כדי שעל-ידי זה שחוזרים

לתקן הספק שרצו להטיל חס ושלום, ואז דיקא כשחזר ותקן זאת ונתחזק הרצון אז דיקא הוה צפרי מליחי בהרן ופרחי להו, כי עקר תקונם הוא על-ידי שחוזרים ומתקנים שנית את בחינת חלישות התגלות הרצון שעל-ידי זה רצו לחזר ולהתגבר, אז דיקא מתקנים נשמות הנפולות הנ"ל כנ"ל. כי זה עקר תקונם על-ידי שמתקנים את בחינת הספק שרצו להטיל על-ידי חלישות התגלות הרצון כנ"ל, כי גם עקר נפילתם בא משם ושם עקר תקונם, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, כי עקר שרש אחיות חכמת הטבע שעל ידם נפלו אלו הנשמות הנ"ל הוא רק בבחינה הנ"ל, כי בתחלה בודאי אינם יכולים להכניס בפירה. רק בתחלה מטילים ספק וכן הולך עמהם ממחשבה למחשבה עד שנתעה ונבוך מאוד מאוד כצפריים האחוות בפח עד שאי אפשר להם לצאת, כי גם שרש אחיותם הוא מבחינה זו (כמוכן במקום אחר), על-כן עקר תקונם על-ידי שחוזרים ומתקנים את חלישות הרצון את בחינת הספק שרצו להטיל חס ושלום, שעל-ידי זה

ועסקין בתקון זה של התגלות הרצון על-ידי זה יעלו ויגביהו כל הנשמות הנפולות שנבוכו בזה. כי עכשו דיקא יכולים לתקנם ולהעלותם מאחר שצבר הכניעו והשפילו חכמת הטבע כנ"ל:

ה זה מרמו קצת בסוף המאמר הנ"ל, מה שכתוב שם על סוף המימרא של רבי יהודה הינדואה משתעי: הדר אתי תנינא חברי, שקלא ליה ותלא ליה ואחיי, הינו שחזר ובא מצח הנחש והטיל ספק וכו' הדר אתי צפרא פושקנצא וכו', שחזר ובא בחינת עורב, בחינת צדקה והכניע מצח הנחש חכמת הטבע וכו', עין שם. אחר כך מסים המימרא הוה צפרא מליחי בהרן אותבוניה עליהו שקלוהו ופרחו להו. פרוש שהיה עמם נפשות ישראל מבני עמנו שטעו אחריהם וכו', כי גם הם נתבלבלו וטעו וכו' ועכשו פרחי להו ויצאו לשלום על-ידי התגלות הרצון שנתגלה עתה וכו' כי פרח מטה אהרן לבית לוי וכו', עין שם. נמצא, שלא נזכר התקון של אלו הנפשות הנפולות עד הסוף אחרי שחזר ועסק בתקון

לגמרי התגלות הרצון שעל-ידי זה הם רוצים לחזור ולהתגבר חס-ושלום כנ"ל, אף-על-פי-כן אין להם עכשו כח הראשון, כי כבר נחלשו מאד ביום טוב הראשון. וזה בחינת חל המועד. ועל-כן קצת מלאכות אסורים בו וקצת מתרים בו, כי בטול חכמת הטבע והתגברות התגלות הרצון, כי על-ידי התגלות הרצון נתבטלין כל המלאכות כנ"ל. ועל-כן ביום טוב, שהוא התגלות הרצון, נתבטלין כל המלאכות כנ"ל. אבל בחל שאז יש אחיזה לזהמת הנפש חכמת הטבע, על-כן צריכין לעשות הל"ט מלאכות ולעורר על ידם דיקא אתערותא דלעלא בשזוכין לקדש ימי החל ולעשות הל"ט מלאכות כראוי (כמבאר שם, ענן שם). ועל-כן בחל המועד שאז כבר נכנע מצח הנפש רק שעדן הם רוצים לחזור ולהתעורר קצת וכו' כנ"ל, על-כן קצת מלאכות אסורים וקצת מתרים בו כפי התגלות הרצון שמתגלה אז, כי אז אינו מתגלה בשלמות כמו ביום טוב, כי הוא בין תקון לתקון כנ"ל. ועל-כן עקר

דיקא מתקנים את הנשמות הנ"ל, כי אי אפשר לתקנם ולהעלותם כי אם בין תקון לתקון וכו' כנ"ל:

ו זה בחינת חל המועד, כי אחר שבא יום טוב ואז נתגלה הרצון וכו' כנ"ל, אחר כך צריכין שיהיה חל המועד ואחר כך חוזר ונעשה יום טוב. וחל המועד הוא גם-כן יום טוב מקרא קדש, רק שקצת מלאכות מתרים בו והעקר הוא דבר האבד, כי יום טוב שהוא התגלות הרצון ההכרחי שיהיה נעשה התקון בשתי פעמים שהוא יום טוב הראשון ויום טוב האחרון ובינתים הוא חל המועד שהוא בין תקון לתקון, שהוא בחינה הנ"ל שאחר שמכניעין מצח הנפש ונתגלה קדשת יום טוב, עדן אין הרצון חזק כל כך ויכולין להטיל ספק חס ושלום, וזה בחינת חל המועד שאין מתגבר בו חכמת הטבע כמו בחל ממש, כי בחל ממש אז מתגברים ביותר ועקר הכנעתם הוא בשבת ויום טוב. אבל בחל המועד אין מתגברים כל כך, כי בודאי אחר שבא קדשת יום טוב הראשון ונכנע מצח הנפש אף-על-פי שעדן לא נתחזק

לשנים, שזה בחינת יום טוב האחרון ויום טוב הראשון, ובינתיים הוא חל המועד שאז עוסקים רק לתקן בחינת דבר האבד שהם בחינת הנשמות הנ"ל, כי ה' יתברך חשב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. ודיקא אז הוא זמן תקונם כנ"ל:

המלאכות שמתרים בו הם מלאכת דבר האבד, כי עקר מה שיש בחינת עשית איזה מלאכה בחל המועד שבאמת הוא גם-כן מקרא קדש הוא רק בשביל בחינת דבר האבד שהם בחינת הנשמות הנ"ל שנפלו ונאבדו על-ידי מעות של חכמי הטבע כנ"ל ובשבילם צריכין שיתחלק התקון

הלכות דגים הלכה ג

ידי החכם שבקדשה שיודע לקשר כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת מצח הרצון, שהוא בחינת רעוא דרעוין, בחינת הסתלקות משה בשבת בשעתא דמנחה וכו'. אך יש בחינת מצח הנחש שרוצה להתגבר אפלו כנגד מצח הרצון חס ושלום, אך עקר יניקתו הוא מזקני הדור שאין בהם שלמות כנ"ל, ועל ידי צדקה מוציאין ממנו החיות שיונק משם, ואזי נכנע ונתבטל מצח הנחש, ואזי מתגלה מצח הרצון, ואזי נכנעים ונופלים כל חכמי הטבע שהם בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים וכו', ואזי נתגלה ונשמע קול הקריאה של יום טוב

סימני דגים: סנפיר וקשקשת. והעקר הוא קשקשת, כי כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר [ואין לו קשקשת] וכו': כי איתא במאמר 'וביום הכבודים' - 'את הערבים צויתי לכלבלב' בלקוטי תניינא (סימן ד), שעל ידי צדקה, על ידי זה מוציאין החיות שיונק מצח הנחש מזקני הדור שאין בהם שלמות, ואזי נתגלה מצח הרצון. כי יש חכמי הטבע שהם בחינת חיות רעות וכו', והם רוצים להתגבר חס ושלום על קול הקריאה של יום טוב שקורא ומגלה את הרצון שהכל ברצונו יתברך וכו'. והתקון לזה על

שְׁכָל הַחַיּוֹת וּבְהֵמֹת וְעוֹפוֹת וְכִיצֵא, שְׂאִין לָהֶם דַּעַת אָדָם, בְּלִם הֵם בְּבַחֲיֵינָת חֻכְמַת הַטְּבַע שֶׁהוּא בְּחֵינַת בְּהֵמִיּוֹת כְּסִילוֹת כִּנ"ל, כִּי גִדְרַת הָאָדָם הוּא הַדַּעַת - שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, כִּי רַק חֻכְמַת הַתּוֹרָה הוּא חֻכְמָה וְדַעַת אֲמִתִּי, וְכֹל שְׂאֵר הַחֻכְמֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל חֻכְמֵי הַטְּבַע בְּלִם הֵם כְּסִילוֹת גְּמוּר בְּחֵינַת בְּהֵמִיּוֹת כְּנֶגֶד חֻכְמֹת הַתּוֹרָה.

וְעַל כֵּן אֶסוּר לָנוּ לֵאכֹל שׁוֹם כֵּן חַי בְּחַיּוֹ, כִּי אִם עַל יְדֵי הַשְּׁחִיטָה, שְׂעַל יְדֵי זֶה מְכַנְּעִין רוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת וְאִז מַעֲלִין חַיֵּי לְמַדְבַּר שְׁזֶה עֵקֶר כּוֹנֵן הַשְּׁחִיטָה, דִּהְיִנוּ שְׂמַכְנִיעִין הַחַיּוֹת שֶׁל בְּחֵינַת חֻכְמֹת הַטְּבַע וּמַעֲלִין וּמְבַרְרִין אוֹתוֹ לְבַחֲיֵינָת אָדָם שֶׁהוּא הַחֻכְמָה הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת הֵיא הַחֻכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קֹהֵל ז'): הַחֻכְמָה תַּחֲיָה, וְחַיּוֹת דַּקְדְּשָׁה בְּחֵינַת חַיּוֹת אָדָם הוּא בְּחֵינַת חֻכְמֹת הַתּוֹרָה, וְחַיּוֹת בְּהֵמֹת וְכו' הוּא מְבַחֲיֵינָת חֻכְמַת הַטְּבַע וְכו'.

אֵד יֵשׁ מִיָּנִים טְהוֹרִים וּמִיָּנִים טְמֵאִים, כִּי בְּאֲמַת גַּם הַטְּבַע בְּעֵצְמָה הוּא הַשְּׁנֵחַת ה' יַחְבְּרֶה, וְהַטְּבַע בְּעֵצְמָה

שְׁקוּרָא וּמְגַלָּה אֶת הַרְצוֹן. וְעַל יְדֵי הַתְּגַלוֹת הַרְצוֹן נַעֲשֶׂה יְרָאָה, וְעַל יְדֵי הַיְרָאָה שׁוֹפֵעַ חֶסֶד וְכו' וְכו' (עַן שֵׁם כָּל זֶה הֵיטֵב הֵיטֵב):

א וְזֶה בְּחֵינַת דְּגִים טְהוֹרִים וְדְגִים טְמֵאִים, כִּי אֵימָה שְׂדֵדִים הֵם בְּבַחֲיֵינָת עֵינָא פְּקִיחָא שֶׁהוּא בְּחֵינַת עֵינָא חַד דְּרַחֲמֵי, שֶׁהוּא בְּחֵינַת רַעוּא דְרַעוּי, בְּחֵינַת מִצַּח הַרְצוֹן כִּנ"ל. וְעַל כֵּן דְּגִים אֶסִּיפְתָּן הוּא מְטַהֲרָתָן (חֵלִין כו:): וְאִין צְרִיכִין שְׁחִיטָה כְּלָל, כִּי עֵקֶר הַשְּׁחִיטָה שֶׁל כָּל הַבְּעֵלֵי חַיִּים הוּא בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ רוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת שֶׁהוּא בְּחֵינַת חֻכְמַת הַטְּבַע, שֶׁהוּא בְּחֵינַת כְּסִילוֹת, בְּחֵינַת בְּהֵמָה שְׂאִין לָהּ דַּעַת, כְּנֶגֶד חֻכְמַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּא עֵקֶר הַחֻכְמָה הָאֲמִתִּיּוֹת שֶׁהוּא בְּחֵינַת אָדָם. כְּמוֹכָא בְּמֵאֲמָר 'דְּרִשׁוּ' (סִימָן לו) שְׂחֻכְמֹת חִיצוֹנִיּוֹת כְּנֶגֶד חֻכְמֹת הַתּוֹרָה הֵם בְּבַחֲיֵינָת בְּהֵמָה כְּנֶגֶד אָדָם. וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל הַדְּבֻקִים בַּתּוֹרָה קְרוּיִין 'אָדָם', אֲבָל אֲמוֹת הָעוֹלָם שְׂעוֹסְקִין בְּחֻכְמֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁהוּא חֻכְמַת הַטְּבַע הֵם קְרוּיִין 'בְּהֵמָה', כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (יְבָמוֹת סא:): אֲתֵם קְרוּיִין אָדָם וְאִין עֵפֶס"ם קְרוּיִין אָדָם. נִמְצָא,

בלא אכילה תצא נפשו. וגוף ונפש זה בחינת חכמות חיצוניות וחכמות התורה, כי חכמות חיצוניות חכמת הטבע הוא בחינת גוף, בהמה, כסילות כנגד חכמת התורה שהוא בחינת נפש, בחינת אדם, בחינת דעת אמת (כמבאר כל זה במאמר 'דרשו'). וצריך כל אחד להכניע הגוף והחומר לגבי הנפש, דהינו להכניע ולבטל חכמת הטבע כנגד חכמת התורה, ולקשר הכל אל התורה הקדושה בבחינת (תהלים ט): ותורתך בתוך מעי. כי זה עקר פונת האכילה; להעלות ולקשר דומם, צומח, חי אל בחינת מדבר, דהינו להעלות ולקשר כל החכמות תחתונות להעלותם ולקשרם בלם אל שרשם דקדושה, שהוא חכמה האמתיות של התורה, שהיא בחינת אדם, שהוא שרש הכל. ועקר הוא האמונה שהיא עקר תקון וברור כל המאכלים, כי צריכין לידע ולהאמין שגם הטבע בעצמה הוא השגחתו יתברך, והוא יתברך מחיה את בלם, והכל מאתו יתברך. ועל כן יש מינים טהורים ומינים טמאים, כי מינים טהורים הם

בראה ה' יתברך והוא יתברך מנהיג הטבע ברצונו. נמצא, שגם הטבע הוא השגחה, רק שזה סוד הבחירה שברא ה' יתברך טבע בעולם שיהיה אפשר לבני אדם למטות חם ושלום כאלו הטבע עקר. וכשעוקרין את הטבע מן ההשגחה, אזי כופרין באלקים חיים חם ושלום, ויורד לשאול תחתיות. ואם ירצה לבחור בחיים באמת, אזי מקשרין את הטבע אל ההשגחה, שיודעין ומאמינים שהכל בהשגחתו יתברך ואפלו הטבע בעצמה היא גם כן מתנהגת בהשגחתו יתברך, נמצא שהטבע והשגחה בלו חד. כי "ה' הוא האלקים", ה' - זה מדת רחמים בחינת השגחה, ואלקים - זה מדת הדין בחינת טבע, כי "אלהים" בגימטריא "הטבע" כמובא. וצריכין ליחדם ביחוד גמור לדעת כי ה' הוא האלקים - שהטבע והשגחה בלו חד. וזה עקר בחינת אכילת ישראל שהוא אכילה דקדושה, בחינת (משלי יג): צדיק אכל לשבע נפשו - לקשר הגוף והנפש יחד, כי על ידי האכילה מתקים חיות האדם, דהינו שמתקשרים הגוף והנפש יחד, כי

חכמי הטבע כנ"ל, ועל ידי זה נעשה יראה, בחינת (תהלים קמה): רצון יראוי יעשה (כנ"ל במאמר הנ"ל). ויראה זו בחינת חרב פיפיות, בחינת מלכות, בחינת סכין של שחיטה. ועל פן צריכין לקבל הספין של שחיטה שהוא חרב פיפיות בחינת יראה, בבחינת (איוב ט): גורו לכם מפני חרב, צריכין לקבלו מן החכם דקדשה, כי עקר היראה נעשה רק על ידי התגלות הרצון שנתגלה על ידי החכם דקדשה, על ידי שמקשר כל הרצונות לשרש הרצון כנ"ל. ועל ידי החליף הזה שהוא בחינת היראה הנעשה על ידי התגלות הרצון, על ידי זה מכניעין בחינת רוח הבהמיות שהוא בחינת חכמת הטבע כנ"ל:

ג ועל פן דגים אין צריכין שחיטה, כי דגים הם בבחינת שרש הרצון, בחינת עינא פקוחא וכו' כנ"ל, על פן שם אין צריכין שחיטה כנ"ל, כי הם בעצמן בבחינת שרש הרצון שמושם חיותם כנ"ל, כי דגים מים מכסין עליהן שהוא בחינת מימי הדעת, שהוא בחינת השגחה, שהוא עקר הדעת. ואין עין הרע שולטת בהם,

אלו המינים שיש לנו כח לקשרם אל הקדשה, לבררם מחי לאדם. ומיני ממאים הם אלו שאין לנו כח לבררם מחי לאדם לקשרם אל הקדשה כמובא. ואפלו המינים טהורים אי אפשר לנו לאכלם כי אם על ידי השחיטה, שעל ידי זה מכניעין רוח הבהמיות ומעלין מבהמה לאדם שזה עקר בחינת השחיטה כנ"ל:

ב ועל פן השחיטה במקום הצואר, כדי להכניע קולות הרעים של חכמי הטבע שהם בחינת חי בחינת חיות רעות כנ"ל, כי הקול יוצא מן הצואר, בחינת (תהלים עה): ידברו בצואר עתק וכו', שהם חכמי הטבע המדברים עתק על ה' ועל משיחו, והם בחינת בהמות וחיות ומכניעין את קולם וצוארם על ידי הספין של שחיטה.

ועל פן צריך השוחט לקבל את הספין של שחיטה מחכם הדור, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (חלוין י:), שצריך השוחט להראות ספינו לחכם, כי החכם דקדשה יש לו כח לקשר כל הרצונות אל הרצון דקדשה לשרש הרצון ועל ידי זה מכניע דעת

(איוב לד): רוחו וּנְשַׁמְתוּ אֵלָיו יֵאָסֵף, שהוא בחינת הסתלקות של צדיקים שְׁנֵאָמַר בָּהֶם גְּיוּעָה וְאִסְיָפָה (בבא בתרא טז:), שְׁמַתְקֻשְׂרִים נַפְשָׁם וְרוּחָם וּנְשַׁמְתָם בְּשַׁעַת הַהִסְתַּלְקוֹת בְּשֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן, שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַסְתַּלְקוֹת מִזְּשֵׁה וְכו' כַּנ"ל. הֵינּוּ שֶׁהַדְּגִים חוֹזְרִים לְשֵׁרֶשׁם תַּכְף בִּיצִיאַתָּן מִן הַמַּיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן שֶׁמִּשָּׁם חֵיוֹתָם כַּנ"ל. וְעַל כֵּן אֵין צְרִיכִין שְׁחִיטָה כְּלָל, כִּי אֵין לְבְּחִינַת הַחַיּוֹת רְעוּת וְכו' שׁוּם אַחִיזָה בָּהֶם כַּנ"ל, כִּי הֵם בְּבְּחִינַת שֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן כַּנ"ל.

אךְ אַף עַל פִּי כֵּן יֵשׁ דְּגִים טְהוּרִים וְדְגִים טְמֵאִים, כִּי כַּנֶּגֶד שֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן, מִצַּח הָרְצוֹן, יֵשׁ בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ וְכו' כַּנ"ל, וְזֶה בְּחִינַת דְּגִים טְמֵאִים, שֶׁהֵם כַּנֶּגֶד דְּגִים טְהוּרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת עֵינָא פְּקִיחָא שֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, וְדְגִים טְמֵאִים הֵם כַּנֶּגֶד בְּבְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא כַּנֶּגֶד מִצַּח הָרְצוֹן.

ועַל כֵּן הַסִּימָן שֶׁל דְּגִים טְהוּרִים הוּא קֶשֶׁשִׁים - זֶה בְּחִינַת כַּח הַצְּדָקָה שֶׁמְקַבְּלִין, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִכְנָע מִצַּח הַנְּחֹשׁ וְאֵין לוֹ כַּח לְהַתְּנַבֵּר כַּנֶּגֶד

דְּהֵינּוּ דְעוֹת חֲכָמֵי הַטְּבַע שֶׁהֵם בְּחִינַת עֵין רְעָה. כִּי עֵינַיִם עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נֵאָמַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרַאשִׁית ג): וַתִּפְקַחְנָה עֵינָיו שְׁנֵיהֶם. וּפְרַשׁ רַש"י: עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נֵאָמַר. וְעֵין רְעָה זֶה בְּחִינַת דְעוֹת רְעוּת, חֲכָמוֹת רְעוּת שֶׁל חֲכָמֵי הַטְּבַע. וְאֵין לָהֶם שְׁלִיטָה בְּדְגִים שְׂבִיִּים שְׁחִיטָתָם מִשֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן כַּנ"ל, כִּי מִיָּמֵי הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם כַּנ"ל.

ועַל כֵּן נִתְבָּרְכוּ זֶרַע יוֹסֵף: 'וַיִּדְגוּ לְרַב' וְכו' - מֵה דְגִים שְׂבִיִּים וְכו' (בְּרַכּוֹת כ), כִּי יוֹסֵף הוּא בְּחִינַת זָקֵן דְּקַדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן, שֶׁהוּא י"ג תְּקוּנֵי דְקָנָא כִּידוּעַ, שְׂכָל זֶה תְּלוּי בְּשִׁמְרַת הַבְּרִית כְּמוּבָא. וְעַל כֵּן נֵאָמַר בְּיוֹסֵף (בְּרַאשִׁית לו): כִּי כֵּן זָקֵנִים הוּא לוֹ, כִּי מַחְמַת שֵׁשְׁמֵר בְּרִיתוֹ, עַל כֵּן זָכָה בִּילְדוּתוֹ בְּהִיוֹתוֹ כֵּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, לְהַקְרִיא בְּשֵׁם 'כֵּן זָקֵנִים', כִּי הוּא בְּבְּחִינַת זָקֵן שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁרֶשׁ הָרְצוֹן, בְּחִינַת מִצַּח הָרְצוֹן, שְׂכָל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית כְּמוּבָא:

ד וְעַל כֵּן דְּגִים אִסִּיפְתָּן הוּא מְטַהֲרָתָן - זֶה בְּחִינַת רְצוֹן דְּקַדְשָׁה, בְּחִינַת

ושלום גם כח הצדקה, כדי לקלקל
 חס ושלום כח הצדקה שמכנעת מצח
 הנחש, מחמת שניקתו היה ממצח
 הנחש (כמבאר שם במאמר הנ"ל). ועל כן
 נאמר בגלות (שמואל שם): ושריון
 קשקשים הוא לבוש, כי רצה להמשיך
 לעצמו כח הצדקה חס ושלום, כי יש
 רשעים ועכו"ם שנותנין צדקה והם
 מתכוננים חס ושלום לקלקל כח
 הצדקה של ישראל שמכנעת מצח
 הנחש חכמת הטבע כנ"ל, אבל
 באמת אין להצדקה שלהם שום כח
 כלל; "כי צדקה תרומם גוי" - אלו
 ישראל, "וחסד לאמים חפאת" - אלו
 העכו"ם, כי כל חסד וכל טיבו דעבדין
 לגרמיהו עבדין, כמו שאמרו רבותינו
 ז"ל (בבא בתרא יז), כי עקר כח הצדקה
 הוא רק בבחינת ואת העורבים צויתי
 לכלפלד, דהינו להפך רגו לרחמים,
 דהינו לשבר מבעו מה שיש לו
 אכזריות בטבעו להפכו לרחמנות. ועל
 ידי זה דיקא יש לנו כח להכניע מצח
 הנחש - להכניע הטבע שהוא בחינת
 רגו, להפכו לרחמנות, לבחינת רצון
 (כמבאר במאמר הנ"ל, עין שם). אבל
 העכו"ם והרשעים שנותנין צדקה

מצח הרצון חס ושלום, כי לבוש
 הקשקשים זה נמשך מבחינת צדקה
 בבחינת (שמואל א יז): ושריון קשקשים
 הוא לבוש. וזה בחינת צדקה, בחינת
 (איוב כט): צדק לבישתי וילבשני,
 בחינת (ישעיה נט): וילבש צדקה
 כשריון. הינו כי הקשקשים מגנים על
 הדגים שלא יתאחו בהם בחינת מצח
 הנחש חס ושלום, כי הקשקשים הם
 בבחינת צדקה שהיא מכנעת מצח
 הנחש כנ"ל. וזה בחינת (קהלת יא):
 שלח לחמך על פני המים, הנאמר
 בצדקה, כמובא שם במאמר הנ"ל.
 על פני המים דיקא, כי שם בבחינת
 המים, דהינו דגים שבמים, שם מוצאין
 כח הצדקה, כי שם צריכין כח הצדקה
 להגן על הדגים שהם בבחינת מצח
 הרצון להגן עליהם על ידי לבוש
 הקשקשים מבחינת מצח הנחש שלא
 יתאחו בהם חס ושלום, ועל כן אלו
 מיני דגים שאין להם קשקשים הם
 טמאים, כי נאחו בהם אחוזה מבחינת
 מצח הנחש על ידי שאין עליהם לבוש
 הקשקשים הנמשך מן הצדקה להגן
 עליהם כנ"ל.
 ונגלית רצה להמשיך לעצמו חס

בָּהֶם בְּחֵינַת רְצוֹן, אַף עַל פִּי כֵן עֲדוּן
 אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְאַכְלֵם כֹּל זְמַן שְׂאִין
 לָהֶם קִשְׁקֶשֶׁת, שֶׁהוּא בְּחֵינַת לְבוּשׁ
 קִשְׁקֶשִׁים הַנִּמְשָׁךְ מִבְּחֵינַת צְדָקָה,
 שְׁעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא מִתְגַּלֶּה וּמְאִיר
 בְּחֵינַת מִצַּח הַרְצוֹן וְכו' כִּנ"ל. וְעַל כֵּן:
 'יֵשׁ שֵׁישׁ לוֹ סַנְפִיר וְאֵין לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת',
 כִּי יְכוּל לֵהוּיֹת שִׁיתְגַּלֶּה בּוֹ אִיזָה
 בְּחֵינַת מִבְּחֵינַת הַרְצוֹן, אָבֵל אֵין עֲלָיו
 קִשְׁקֶשִׁים לְהִגַּן מִמִּצַּח הַנְּחֹשׁ כִּנ"ל.
 וְעַל כֵּן אֵין אָנוּ יְכוּלִין לְאַכְלוֹ עֲדוּן
 כִּנ"ל, אָבֵל 'כֹּל שֵׁישׁ לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת יֵשׁ לוֹ
 סַנְפִיר', וְהוּא עֵקֶר סִימֵן טְהָרָה, כִּי
 הָעֵקֶר הוּא הַקִּשְׁקֶשִׁים הַנִּמְשָׁכִין
 מִבְּחֵינַת צְדָקָה שֶׁהֵם מְגִינִים מִמִּצַּח
 הַנְּחֹשׁ, וְאֵז נִכְנַע מִצַּח הַנְּחֹשׁ, וְאֵז
 בְּדַאֵי מִתְגַּלֶּה בְּחֵינַת מִצַּח הַרְצוֹן,
 שֶׁרֵשׁ הַרְצוֹן, וְאֵז זֹכִין לְהַתְגַּלוּת
 הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחֵינַת סַנְפִיר, בְּחֵינַת
 אָבֵן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ כִּנ"ל, וְאֵז יְכוּלִין
 לְאַכְלֵם.

כִּי אֲכִילְתֶּנוּ צְרִיכָה לֵהוּיֹת רַק
 בְּבְחֵינַת הַתְגַּלוּת הַרְצוֹן, שְׁנִזְכָּה
 לְקִשְׁר עַל יְדֵי אֲכִילְתֶּנוּ כֹּל הַדְּבָרִים
 לְשֶׁרֵשׁ הַרְצוֹן, לְדַעַת וּלְהַכִּיר וּלְהֶאֱמִין
 כִּי הַכֹּל בְּרְצוֹנוֹ לְבַד בְּהִשְׁגָּחָתוֹ לְבַד,

בְּמַבְעָם, מַחְמַת רַחֲמֹנוֹת שְׁלָהֶם
 בְּמַבְעָם, אִזּוּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדָם, מִכָּל שִׁבְן
 וְכֹל שִׁבְן בְּשִׁנּוּתֵינִים בְּשִׁבִיל בְּנוֹת
 הַרְשָׁעוֹת שְׁלָהֶם, שְׁצַדְקָה כּוֹז לְחַטָּאת
 נַחֲשֶׁבֶת אֲלֵיהֶם, בְּחֵינַת וְחֹסֵד לְאֵמִים
 חַטָּאת', וְאֵין לָהֶם שׁוּם כַּח עַל יְדֵי
 צְדָקָה זֹ.

וְעַל כֵּן הַכִּנִּיעַ דְּוֹד הַמִּלְךְ אֶת גְּלוּת
 אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה לְבוּשׁ שְׂרִיֹן
 קִשְׁקֶשִׁים - עַל יְדֵי הָאָבֵן שֶׁהִשְׁלִיךְ
 עָלָיו, שֶׁהוּא בְּחֵינַת (מִשְׁלֵי יא): אָבֵן
 שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ, כִּי דְוֹד הָיָה לוֹ כַּח
 הַצְּדָקָה דְקָדְשָׁה, בְּחֵינַת (שְׁמוּאֵל שם):
 וְאֶת עֲרַבְתֶּם תִּקַּח, שֶׁהוּא בְּחֵינַת וְאֶת
 הָעֲרֻבִים צִוִּיתִי וְכו' (כִּנ"ל כִּמְאִיר הַנ"ל):
 הַ זֶּה בְּחֵינַת סַנְפִיר, זֶה בְּחֵינַת רְצוֹן,
 בְּחֵינַת לוֹחֹת הָאָבֵן שֶׁהָיוּ שֶׁל
 סַנְפִירִינוּן (תַּחֲנוּמָא כִּי תִשָּׂא כַּט), שֶׁהֵם
 בְּחֵינַת 'אָבֵן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ', כִּי עֵקֶר
 הַתְגַּלוּת הַרְצוֹן מִתְגַּלֶּה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה,
 עַל יְדֵי לוֹחֹת הָאָבֵן, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
 רְצוֹנוֹ שֶׁל ה' וְתִבְרָךְ שְׁעַל יְדֵהּ הוּא
 מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּרְצוֹנוֹ וְתִבְרָךְ
 (כִּמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחֵר). וְעַל כֵּן הַסַּנְפִירִין
 לְבַד אֵינָם סִימֵן טְהָרָה כֹּל זְמַן שְׂאִין
 לָהֶם קִשְׁקֶשֶׁת, כִּי אַף עַל פִּי שֶׁמִּתְגַּלֶּה

לתקן פגם אכילת עץ הדעת טוב ורע, שעל ידי אכילתו נפגם הדעת ונתגבר דעות חכמי הטבע שיינקתם רק משם. ועל כן צריכין לאכל בקדושה על פי התורה כדי לתקן זאת, כדי לזכות על ידי האכילה להכניע חכמי הטבע ולקשר הטבע לרצון כנ"ל:

ו וזה בחינת אכילת שבת יום טוב, כי אז מתגלה הרצון כנ"ל, כי כל הימים טובים קוראים ומגלים את הרצון כנ"ל, וכל הימים טובים מקבלים משבת שהוא 'תחלה למקראי קדש', שהוא שרש הרצון, כי בשבת מתגלה מצח הרצון, רעוא דרעוין פידוע, ועל כן אז האכילה יקרה מאד, כי אז מכניעים על ידי האכילה את חכמות הטבע ומקשרים הכל אל הרצון כנ"ל.

ועל כן נצטוינו להביא קרבנות הרבה ברגלים, כי כל הקרבנות הם בבחינה הנ"ל; להכניע רוח הפהמיות ולהעלות מבהמה לאדם פידוע. הינו כנ"ל, להכניע חכמות הטבע שהוא בהמיות כסילות, ולקשר הטבע לרצון כנ"ל. ועל כן הזהירה התורה ביותר לתן צדקה

ברגלים, כמו שכתוב (דברים יב):
 ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנד
 וכו' והגר והיתום וכו' (וכמוכא בזהר
 הקדוש), כי אז צריכין ביותר כח
 הצדקה כדי להכניע מצח הנפש כדי
 שיתגלה מצח הרצון, כדי שזוכה על
 ידי זה לשמע קול הקריאה של יום
 טוב שקורא ומגלה את הרצון בבחינת
 מקרא קדש כנ"ל, ואז דיקא זוכין
 לשמחת יום טוב, כי עקר שמחת יום
 טוב הוא כפי מה שזוכין לשמע קול
 הקריאה של יום טוב, בבחינת (תהלים
 נח): ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו
 ירחץ בדם הרשע וכו' (כנ"ל במאמר
 הנ"ל). וזה שפרש רש"י על פסוק
 'ושמחת הנ"ל: אם אתה משמח את
 שלי אני משמח את שלך, הינו אם
 תתן צדקה ותשמח את העניים, אז
 דיקא אשמח את שלך, כי אז דיקא
 תזכה לשמחת יום טוב, כי עקר
 שמחת יום טוב על ידי הצדקה דיקא,
 שעל ידי זה זוכין לשמע קול הקריאה
 של יום טוב שמגלה את הרצון, שזה
 עקר שמחת יום טוב כנ"ל:

ו וזה שאמרו רבותינו ז"ל לענין
 שמחת יום טוב (פסחים קט): אין

ועל כן נצטוינו להביא קרבנות הרבה ברגלים, כי כל הקרבנות הם בבחינה הנ"ל; להכניע רוח הפהמיות ולהעלות מבהמה לאדם פידוע. הינו כנ"ל, להכניע חכמות הטבע שהוא בהמיות כסילות, ולקשר הטבע לרצון כנ"ל. ועל כן הזהירה התורה ביותר לתן צדקה

ועל כן נצטוינו להביא קרבנות הרבה ברגלים, כי כל הקרבנות הם בבחינה הנ"ל; להכניע רוח הפהמיות ולהעלות מבהמה לאדם פידוע. הינו כנ"ל, להכניע חכמות הטבע שהוא בהמיות כסילות, ולקשר הטבע לרצון כנ"ל. ועל כן הזהירה התורה ביותר לתן צדקה

ועל כן נצטוינו להביא קרבנות הרבה ברגלים, כי כל הקרבנות הם בבחינה הנ"ל; להכניע רוח הפהמיות ולהעלות מבהמה לאדם פידוע. הינו כנ"ל, להכניע חכמות הטבע שהוא בהמיות כסילות, ולקשר הטבע לרצון כנ"ל. ועל כן הזהירה התורה ביותר לתן צדקה

מאחר שהקרננות, בפרט הקרננות של יום טוב מקרא קדש, מגלין את הרצון, על פן צריכין לתן צדקה מהם, להזמין עליהם עניים וגר ויתום וכו', כדי שעל ידי הצדקה יהיה נכנע מצח הנחש כדי שיתגלה מצח הרצון, כדי שעל ידי זה יהיה נשמע קול הקריאה של יום טוב מקרא קדש שמגלה את הרצון, שזה עקר שמחת יום טוב בחינת: 'ושמחת' וכו' - אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך. 'משמח' דיקא, כי עקר שמחת יום טוב שהוא על ידי התגלות הרצון כנ"ל, תלוי בצדקה שעל ידה נתגלה מצח הרצון, שאז נשמע קול הקריאה של יום טוב וכו', שזה עקר שמחת יום טוב כנ"ל:

שמחה אלא בבשר בהמה של קרננות, כי עקר השמחה של יום טוב שהיא על ידי התגלות הרצון דיקא, על ידי שנכנעין חכמת הטבע, זה נעשה על ידי הקרננות, שעל ידי זה מכניעין רוח הבהמיות שהוא כסילות, בחינת חכמת הטבע, ומעלין מבהמה לאדם - מטבע לרצון והשגחה שיודעין שהכל בהשגחתו יתברך כנ"ל. נמצא, שעל ידי הקרננות נכנעין חכמת הטבע ונתגלה הרצון, וזה עקר שמחת יום טוב כנ"ל. על פן עקר שמחת יום טוב בבשר הקרננות דיקא כנ"ל.

ועל פן מקרא הנ"ל: 'ושמחת לפני ה' אתה ובנגד וכו' והגר והיתום וכו', נאמר על ענין הקרננות, כי

הלכות כלי היין הלכה א

יתברך לבד ואין שוב חיוב הטבע כלל וכו'. ועקר הרצון נתגלה על ידי שלש רגלים. בבחינת 'מקרא קדש', שיום טוב קדש קורא ומגלה את הרצון וכו'. אך יש חיות רעות וכו' שהם חכמי הטבע שהם מתנגדים כנגד התגלות

על פי המאמר "וביום הבפורים" - ואת הערכים צייתי לכלכלך" וכו' (בלקוטי תננא סימן ד), עין שם כל המאמר בלו מראשו לסופו. והכלל; שעקר היראה נעשה על ידי הרצון, על ידי שיודעים שהכל מתנהג ברצונו

התנגלות הרצון נעשה יראה פנ"ל, בבחינת: רצון יראיו יעשה וכו'. ועל ידי היראה נעשה חקיקה וצנור לקבל את החסד בבחינת: ומחקק מבין רגליו וכו'. ועל ידי השפעת החסד אזי אין צריכין לעשות שום עובדא ועסק בשביל פרנסה, כי מתקים העולם בחסדו, בבחינת: ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו וכו', עין שם כל זה היטב היטב:

א וזה בחינת אסור וין נסך ואסור כלי היין של עכו"ם, כי היין הוא בחינת גבורות כידוע, שהוא בחינת יראה, בבחינת: אל תרא וין כי יתאדם - שאחריתו דם. ודם הוא בחינת גבורות שהוא בחינת יראה, וכמו שכתוב: "גבורים לשמות וין". ועל פן היין כלול משתי בחינות, כי יש בחינת 'וין המשמח', בחינת וין ישמח לבב וכו'. ויש בחינת 'וין המשכר'. ועקר החלוק הוא לפי בחינת הכלי המקבל את היין כמו שנראה בחוש, בגשמיות, כי יש אחד שהוא יכול לשמות וין ואזי היין משמח אותו, אבל יש אחד שאינו יכול לשמות וין ואזי היין משכרו

הרצון וכו'. והכוננתם על ידי חכמי הדור האמתיים שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון, שהוא בחינת מצח הרצון, בחינת רצון שברצונות, שהוא בחינת הסתלקות משה בשבת במנחה וכו', אך פנגד זה יש בחינת מצח הנחש וכו' שהוא שרש חכמת הטבע וכו', אך עקר וניקת מצח הנחש הוא מוקני הדור שאין בהם שלמות, כי כל מה שהאדם מוקין, כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי חייו הוא צריך להוסיף בו קדשה ודעת בחינת ויקרא ה' לאור יום, שכל יום ויום שבא אחר כך צריך שיאיר ביותר. ועל ידי זקני הדור שאין בהם שלמות, מנפילת ימיהם, משם יונק מצח הנחש וכו'. ועל ידי צדקה מכניעין מצח הנחש, כי על ידי צדקה מעלין ומתקנין פנים גפילת הימים של זקנים הנ"ל, שאין בהם שלמות בבחינת: שלח לחמך על פני המים כי כרב הימים תמצאנו וכו'. ואזי מכניעין מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, ואזי נכניעין חכמי הטבע ואזי נתגלה וגשמע קול הקריאה של יום טוב שקורא ומגלה את הרצון. ועל ידי

יתברך מלא רחמים וכוננתו יתברך
 בודאי לטובה ולא לעולם ריב וכו',
 ובודאי ישיב ה' וירחמהו ויטיב
 אחריתו והיסורים יתהפכו לו לטובה
 גדולה לעולמי עד ולנצח נצחים, ועל
 כן הוא בשמחה תמיד. אבל מי
 שנוטה חס ושלוש מאמונה וטועה חס
 ושלוש בכפירות של חכמי הטבע,
 וסובר שיש טבע חס ושלוש, אזי אין
 לו שום חיים כלל, כי כל ימיו בעם
 ומכאובות וכל ימי רשע הוא מתחולל
 וכו' בשלוש שודר יבאנו, כי מתירא
 פן יבוא עליו שבר פתאם וכשבא עליו
 איזה צרה או יסורין אין לו למי לפנות
 להישע. ועל כן הוא מלא צער ויסורין
 ופחדים ועצבות תמיד ואין לו שום
 חיים כלל וכמבאר כל זה בשו"ת
 הקדושים של רבנו ז"ל, וקצתם נדפסו
 בספר המעשיות, עין שם. נמצא, מי
 שיש לו אמונה שלמה ברצון, שיודע
 שהכל ברצונו יתברך, אזי זוכה
 לשמחה גדולה על ידי היראה הנעשה
 על ידי הרצון בבחינת וגילו ברעדה,
 כי כל היראות והפחדים שיש לו
 מאיזה דבר שבעולם כלם נתהפכין
 לשמחה גדולה, כי על ידי זה הוא

ומערבב דעתו. וכל זה מחמת שאין
 לו כלי לקבלו. כמו כן ברוחניות עקר
 תקון היין שיהיה בקדושה הוא לפי
 בחינת הכלי המקבלו, כי היין הוא
 בחינת יראה, בחינת גבורות ודינים.
 ומי שלבו שלם עם ה' ואמונתו חזקה
 ומאמין שהכל ברצונו יתברך, אזי הוא
 בשמחה תמיד ואין לו שום דאגה
 ופחד כלל משום דבר שבעולם
 בבחינת אל תירא מפחד פתאם וכו',
 כי מאחר שהכל רק ברצונו יתברך,
 אם כן אין לו להתירא משום דבר, כי
 מי יוכל לעשות לו דבר גדול או דבר
 קטן בלי רצונו יתברך חס ושלוש, כמו
 שכתוב: "ה' לי לא אירא וכו'". ועל
 כן הוא שמח תמיד. ואפלו אם
 לפעמים באין עליו איזה יסורים חס
 ושלוש, אף על פי כן מאחר שיודע
 שהכל ברצונו יתברך לכו, הוא יכול
 לשמח עצמו תמיד, כי כונת השם
 יתברך שמביא עליו איזה יסורין חס
 ושלוש, הוא בודאי רק לטובה, אם
 להזכירו שישוב, אם למרק עוונותיו.
 ואם כן כל היסורין חס ושלוש הם
 טובות גדולות. ועל כן הוא יכול
 לשמח את עצמו תמיד, כי יודע שה'

שם, על ידי זה נעשה יראה כנ"ל. וכן להפך התגלות הרצון נמשך על ידי היראה, כי כשכא עליו יראה על ידי התגלות הרצון, שאז יודע שהכל ברצונו יתברך, ואז יש לו יראה ממנו יתברך בבחינת 'וירא ויצר', כמו שכתוב שם. ועל ידי היראה שמתגלה ממנו יתברך, על ידי זה הוא חוזר לה' יתברך ושב בתשובה שלמה. וכל מה שמתקרב יותר לה' יתברך נתגלה לו ביותר התגלות הרצון, שזהו בחינת יראת ה' תוסף ימים, דהינו בחינת זקן שבקדשה שהיא בחינת אריכת ימים, שמאריך ימיו בתוספות קדשה בכל פעם, שעל ידי זה עקר התגלות הרצון כמבאר שם, עין שם. ועל כן על ידי זה זוכה לשמחה, כי על ידי התגלות הרצון נעשה שמחה, שזהו בחינת שמחת יום טוב כנ"ל. נמצא, שיראה דקדשה אפלו יראת העגש הוא בחינת שמחה, כי אפלו יראת העגש הוא גם כן טובה מאד, כמבאר בדברי רבנו ז"ל במקום אחר, כי מאחר שמאמין שהכל ברצונו יתברך ומתגיר מה' יתברך שלא יענישהו חס ושלוש על ידי מעשיו הרעים, זאת

חוזר לה' יתברך יודע שהכל לטובה כנ"ל. וכמבאר שם במאמר הנ"ל, שזהו בחינת שמחת יום טוב על ידי התגלות הרצון בבחינת ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו וכו'. וכמו שכתוב: 'ויאמר אדם אך פרי לצדיק וכו'', אבל הרשע הנזטה להכמת הטבע חס ושלוש, הוא בחינת 'קצר ימים ושבע רגז', כמבאר שם, כי הוא שבע רגז ממש, כי כל ימיו בעם ומכאובות, כי אין לו שום חיים ושמחה כלל כנ"ל:

ב זהו בחינת יין המשמח ויין המשכר, והכל תלוי בשלמות אמונה, דהינו להאמין שהכל ברצונו יתברך כנ"ל, שאז היין שהוא בחינת גבורות, בחינת יראה, הוא בחינת יין המשמח כנ"ל, כי כשיש לו אמונה שלמה ומאמין שהכל ברצונו יתברך, אזי נתוסף לו שמחה גדולה על ידי היראה, כי יודע שפגנת ה' יתברך הוא בודאי לטובה. וזה בחינת יראת ה' תוסף ימים, שהיראה מוספת לו חיים ואריכות ימים, כי הא בהא תליא, הינו, כי על ידי התגלות הרצון שנמשך מזקנים שבקדשה, כמבאר

שאינם עובדים עבודה זרה ממש, אף על פי כן הם מלאים בפירות של חכמי הטבע, שהם ברוכים אחריהם תמיד, וכל הפירות הם בחינת עבודה זרה, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר, והם מטילין פגם חס ושלוש, בהיראה והפחדים שהוא בחינת יין, כי אינם תלויין הכל ברצון רק בפטע חס ושלוש, ואזי היין, שהוא בחינת יראה, הוא בחינת יין המשבר, כי זה הוא שכרות ממש שמרמוז על כל הצרות והיסורים, כמו שכתוב: "שכרת ולא מיין". כי אז הוא עקר התגברות הפחד והצער, בבחינת כל ימי רשע הוא מתחולל, כי בשאינו מאמין חס ושלוש ברצון, אזי הוא מלא יראה ופחד קשה תמיד וכל ימיו צער פעם ומכאובות, כי אין לו שום חיים כלל, כי כשבא עליו צרות אין לו למי לפנות להושע ואין לו שום נחמה ושעשוע על הצער והפחדים שלו כמבאר בדברי רבנו ז"ל, ועל כן אין היין, שהוא בחינת יראה, משמח אותו כלל, אדרבא, משבר ומערבב דעתו. וזה עקר בחינת שכרות וטרוף הדעת, דהינו כשנתערבב דעתו

היראה טובה מאד, כי על ידי זה חוזר לה' יתברך. ועל כל פנים איד שהוא על כל פנים היסורין והענשים חס ושלוש ממרקין עוונותיו, וגם אפלו אם אינו זוכה להתגבר לשוב בתשובה שלמה באמת על ידי היסורים חס ושלוש, על כל פנים יש לו בודאי כמה וכמה הרהורי תשובה על ידי היראה מהיסורים חס ושלוש, ואיד שהוא על כן פנים מגיע לו בודאי טובות גדולות על ידי היסורים והיראה חס ושלוש ועל כן אפלו על ידי יראת הענש זוכין לשמחה גדולה, מאחר שיודע שהכל ברצונו יתברך כנ"ל. וזה בחינת יין המשמח, כי יין הוא בחינת יראה וגבורות שזוכין על ידי זה לשמחה, כשזוכה לאמונה שלמה וכו' כנ"ל, אבל כשנוגע עכו"ם בהיין, אזי תכף נעשה יין נסך ואסור לישראל, כי יין שנגע בו עכו"ם זה בחינת שהעכו"ם שהם בחינת בפירות וחכמי הטבע שהם נוגעים בהיין חס ושלוש, דהינו בהיראות והפחדים, אזי תכף נפגם היין, שהוא בחינת היראה, כי מטילין פגם על ידי נגיעתם בו, כי סתם מחשבתן לעכו"ם. ואפלו עכשו

אז הוא עקר הזמן שיכולין לשתות ויין בקדשה בבחינת יין המשמח, כי הם ימי שמחה, כי אז הוא התגלות הרצון, שעל ידי זה עקר התגלות היראה שהוא בחינת יין המשמח כנ"ל:

ה וזה בחינת כלי היין שצריכין לשמור את היין מפלים של עב"ם, כי עקר קדשת היין על ידי שיתקבל בכלי טוב כנ"ל. ועל כן עקר שתית היין בקדשה הוא רק כבוס של ברכה. 'כוס' של ברכה דיקא ולא אמרו 'יין' של ברכה, רק נתנו עקר המעלה להכוס וקראו אותו "כוס של ברכה", כי עקר קדשת היין תלוי בקדשת הכוס, ועל כן קראוהו רבותינו ז"ל כוס של ברכה, 'כוס' דיקא, כי הכל תלוי בהכלי המקבל את היין שהוא בחינת יראה, כי כוס בגימטריא אלקים פידוע. ואלקים בגימטריא הטבע פידוע. וזה עקר הקדשה כשיודעין שאין שום טבע בעולם כלל, כי הטבע בעצמה הוא מה' יתברך אשר הוא מנהיג לפעמים העולם באיזה טבע בשביל לנסות בני האדם כדי שיהיה בחירה בעולם. וכדי

ותולה בטבע חס ושלום, ועל כן נפגם היין שהוא בחינת יראה בנגיעת העב"ם, כי נעשה יין נסך שהוא בחינת עבודה זרה, בחינת כפירות, כי סתם מחשבתו לעב"ם, דהינו כפירות של חכמי הטבע ועל ידי זה נפגם היין שהוא בחינת יראה, ונעשה בבחינת יין המשפר כנ"ל:

ג ועל כן אמרו רבותינו ז"ל (מגלה טו), שיוסף שלח ליעקב ויין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו. 'דעת זקנים' דיקא, כי אין מי שיוכל לשתות יין בקדשה כי אם זקנים דקדשה, שעל ידם עקר התגלות הרצון כנ"ל, שעל ידי זה נעשה היראה שהוא בחינת יין המשמח, ואז היין בקדשה כנ"ל:

ד ועל כן בשבת ושלוש רגלים שאז הוא עקר התגלות הרצון כמבאר במאמר הנ"ל, שעקר התגלות הוא ביום טוב. והתגלות הרצון של יום טוב נמשך מבחינת מצח הרצון, רעוא דרעוין, עין שם, שזה מתגלה בשבת במנחה וכו', כי יום טוב מקבל משבת, כמבאר במקום אחר מזה. נמצא, שעקר התגלות הרצון הוא בשבת ויום טוב. ועל כן אז בשבת ויום טוב,

ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁעַקֵר בְּרֶכֶת הַמְּזוּן הוּא לְבָרֵךְ אֶת ה' עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁנֵתָן לָנוּ, וְעַקֵר קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן, כַּמְבָאָר בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל כִּמְהָ פְעָמִים. וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, שֶׁבִשְׂבִיל זֶה פָתַח אֶת הַתּוֹרָה בְּבִרְאשִׁית, כִּי בְרָצוֹנוֹ נִתְּנָה לָהֶם וּבְרָצוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְּנָה לָנוּ. נִמְצָא, שֶׁעַקֵר קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׁנֵתְגָלָה שֶׁהִפֵּל בְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעַל כֵּן כָּל הָעֵשֶׂר קִדְשוֹת הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶה עַקֵר הַקִּדְשָׁה, כְּשֵׁנִתְגָלָה שֶׁהִכֵּל בְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁקִּדֹּשׁ בְּיוֹתֵר שֵׁם הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן בְּיוֹתֵר וְעַל כֵּן מְבִיאִין שָׁם כָּל הַקְּרָבָנוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם "לְרָצוֹן וְכוּ'". וְזֶה בְּחִינַת כִּי רָצוֹ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבֹנֶיהָ וְכוּ', כִּי הֵם בְּבְחִינַת הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן כַּ"ל. וְאֵבֶן שְׁתֵּייהָ הִיא קִדְשׁ קִדְשִׁים זֶה בְּחִינַת שֶׁרֵשׁ הָרָצוֹן, רָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת. וְעַל כֵּן שֵׁם אֵין מִי שְׂיֻכַּל לְכַנֵּס כִּי אִם הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל זֹכֵה לְבְּחִינַת מִצַּח הָרָצוֹן, בְּבְחִינַת וְהָיָה עַל מִצְחוֹ לְרָצוֹן, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר שָׁם, שֶׁזֶהוּ

לְהִרְאוֹת שֶׁהַטֵּבַע בִּידּוֹ, עַל כֵּן הוּא מְשַׁנֵּה הַטֵּבַע כִּמְהָ פְעָמִים כַּאֲשֶׁר כָּבַר רַאִינוּ אוֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו הַנּוֹרְאִים כְּבָל הַיָּמִים טוֹבִים שֶׁהֵם זָכַר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם וְכוּ' כַּ"ל, אָבֵל בְּאֵמֶת גַּם הַטֵּבַע בְּעֵצְמָה הוּא הַשְּׁנֵנְחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הִכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ לְבַד, כִּי הַטֵּבַע בְּגִימַטְרִיא אֱלֹקִים, כִּי הַטֵּבַע בְּעֵצְמוֹ מֵאֵת הָאֱלֹקִים חַיִּים וּמְלֻךְ עוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וְאֵז הַיַּיִן בְּקִדְשָׁה בְּבְחִינַת יַיִן הַמְּשַׁמֵּחַ כַּ"ל, שֶׁזֶה תְּלוּי כְּשֶׁהַכֵּלִי הַמְּקַבֵּל אֶת הַיַּיִן הוּא בְּשִׁלְמוֹת. וְעַקֵר שְׁלֹמוֹת הַכֵּלִי הוּא עַל יְדֵי אֲמוּנָה כַּ"ל, כִּי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה כָּאֵמִיד בְּמִקּוֹם שֵׁינֵשׁ הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן, דְּהֵינּוּ בְּשֶׁבֶת יוֹם טוֹב שֶׁאֵז מְקַדְשִׁין עַל הַיַּיִן וּמְגַלִּין עַל הַכּוֹס יַיִן דִּיקָא קִדְשֵׁת שֶׁבֶת יוֹם טוֹב שֶׁהוּא הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן כַּ"ל, כִּי עַקֵר קִדְשֵׁת שֶׁבֶת יוֹם טוֹב, שֶׁהוּא הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן, מְמַשְׁיכִין עַל יְדֵי הַקִּדּוּשׁ עַל הַיַּיִן וְאֵז מְגַלִּין הָרָצוֹן בְּבְחִינַת מְקַרָּא קִדְשׁ זָכַר לִיְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁאֲמָרִים בְּקִדּוּשׁ עַל הַכּוֹס:

וְזֶה בְּחִינַת כּוֹס שֶׁל בְּרֶכֶת הַמְּזוּן, בְּחִינַת וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבְרֶכְתָּ אֶת

בצדקה, פי זה עקר שמחת יום טוב, כמבאר בתורה כמה פעמים, בכל מקום שמזכיר שמחת יום טוב, מזכיר שם נדבת לבו לצדקה, כמו שכתוב: ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנדו וכו' והגר והיתום והאלמנה וכו', ואמרו רבותינו ז"ל: אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך, פי באמת עקר שמחת יום טוב על ידי התגלות הרצון, שזה נתגלה על ידי הצדקה דיקא כנ"ל וכמבאר היטב במאמר הנ"ל בבחינת: שלח לחמך על פני המים כי כרב הימים תמצאנו. וזה שנסמך לשם במקרא הסמוך: תן חלק לשבעה וגם לשמונה, ודרשו רבותינו ז"ל על ימי הרגלים וכו' הינו כנ"ל, כי עקר קדשת הרגלים, דהינו שמחת יום טוב הוא על ידי הצדקה, בחינת שלח לחמך וכו' הנ"ל. נמצא, שמביאין כוס של ברכה בשביל קדוש בשבת ויום טוב להמשיך קדשת שבת ויום טוב על ידי הכוס יין. ובשבת ויום טוב צריכין להרבות בצדקה, כי בשבת עקר הארת ושלמות של כל הצדקה בבחינת שמש בשבת צדקה לעניים, כמבאר בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לא לקישי חלק א). וכיום טוב צריכין בודאי להרבות

בחינת רצון שפרצונות. ועל כן בכל השלש רגלים מחיבים להראות לפני ה' כמו שכתוב: שלש פעמים בשנה וכו' את פני ה'. 'פני ה'" זה בחינת רצון שהוא בחינת פנים, כמו שמבאר שם. וזה צריכין ברגלים דוקא, שאז הוא התגלות הרצון. ועל כן צריכין להראות אז בבית המקדש, ששם התגלות הרצון כנ"ל:

ז כי כוס של ברכה הוא בחינת צדקה שעל ידו עקר התגלות הרצון, כמו שמבאר שם בבחינת טוב עין הוא יברך כי נתן מלחמו לרל, שזה נאמר על כוס של ברכה, כי באמת בכל מקום שבא כוס של ברכה שם צריכין ביותר להיות טוב עין, לתן מלחמו לרל, דהינו צדקה, כי בשבת ויום טוב מביאין כוס של ברכה בשביל קדוש, להמשיך קדשת שבת ויום טוב על ידי הכוס יין. ובשבת ויום טוב צריכין להרבות בצדקה, כי בשבת עקר הארת ושלמות של כל הצדקה בבחינת שמש בשבת צדקה לעניים, כמבאר בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לא לקישי חלק א). וכיום טוב צריכין בודאי להרבות

ואי אפשר להתקרב לה' יתברך כי אם על ידי יראת הענין, כמו שכתב רבנו ז"ל וכו"ל, אבל בשמועה חס ושלוש בחכמת הטבע כנ"ל, אזי כל היראות שלו הם יראות רעות, שהם דיון גמור הקשה בחינת יין המשפר, כי אין לדיון הזה שום המתקה, כי אין לו שום נחמה על הצער והיראה והפחד שלו וכו' כנ"ל. ועל כן היין, שהוא בחינת יראה ונבורות, נפגם כשנכנס בכלי העכו"ם, כי תכף כשנכנס בכליהם שהם פגומים מחמת חכמת הטבע, על כן נעשה היין בבחינת יין המשפר, בבחינת דיון קשה וגמור, וכששותין זה היין חס ושלוש הנאסר על ידי כלי העכו"ם כאלו עובר עבודה זרה, כי מתגברין בו הכפירות של חכמת הטבע ביותר, כי היין שלהם נמשך משם, שזה עקר טרוף וערבוב הדעת כשנפגם האמונה על ידי חכמת הטבע חס ושלוש, שזהו בחינת יין המשפר כנ"ל. ועל כן כל פרענותם נקרא בשם "יין תרעלה". ופרש רש"י לשון אטם, שאטם ומטמטם את לבם, כי זה עקר ענין, מחמת שתעו מאמונה הקדושה והלכו

בצדקה ושולחין לעניים נדבת לבם הטוב, כי אי אפשר לקבל קדשת ושמחת יום טוב כי אם על ידי הצדקה, שעל ידי זה זוכין שיתגלה הרצון, שזה עקר קדשת ושמחת יום טוב כנ"ל:

ובן בברכת המזון שאז מביאין כוס של ברכה בפעדה, ומכל סעדה צריכין לתן חלק לעני, כמבאר בספרים. וזה עקר שלמות של הכוס של ברכה שאין נותנין אותו אלא לטוב עין, בחינת טוב עין הוא יברך כי נתן מלחמו לך. כי עקר הוא הצדקה, שעל ידי זה נתגלה הרצון ואזי הכוס מלא ברכת ה', כי אז היין בקדשה, כי על ידי הרצון נעשה יראה דקדשה שהוא בחינת שמחה, בחינת יין המשמח כנ"ל. ועל כן צריכין לשמר את היין מפני עכו"ם, כי היין נפגם על ידי כלי היין של עכו"ם שהם תועים ונבוכים בחכמת הטבע, שעל ידי זה היראה שלהם פגום וזה עקר היראה רעה רצועה בישא, כי כל מי שזוכה לאמונה שהכל ברצונו יתברך, אזי אפלו יראת הענין טוב, ואדרבא, צריכין דוקא יראת הענין

המשמח, שעל ידי כל היראות והדינים נתקרבו לה' יתברך וזכו לשמחה, על ידי זה יזכו לעתיד, מדה כנגד מדה, ליום שכלו טוב, ויזכו ליין המשמר וכו', כי אז יהיה עקר שמחתנו ואז יהיה היין בבחינת יין המשמח, כי אז יתגלה שהכל לטובתנו בחינת בלוי טוב בלוי אחר, שזהו בחינת יין המשמח כנ"ל בחינת כוסי ונוה, כי עקר הקבול ש"כר לעתיד הוא שנוכה להכלל ברצונו יתברך, שזהו בחינת הסתלקות משה ברעוא דרעוין, וזה בחינת יין המשמח, בחינת יין המשמר שנמשך על ידי התגלות הרצון כנ"ל. ומי שהיה לו אמונה שלמה בעולם הזה והאמין שהכל ברצונו יתברך, יזכה לזה לעתיד לבחינת יין המשמח, יין המשמר וכו'.

דהינו להכלל ברצונו יתברך בבחינת רעוא דרעוין אשרי הזוכה לזה. ועל כן נקרא יין המשמר בענביו מששת ימי בראשית, כי זה עקר קדשת היין כשמאמינים שהכל ברא ה' יתברך בששת ימי בראשית והכל מתנהג ברצונו יתברך, שזה עקר קדשת היין, בחינת יין המשמח, שהוא בחינת יין

אחר חכמת הטבע, על כן ה' יתברך יביא עליהם ענשם הקשה, וענשם הוא בחינת יין תרעלה שאומם את לבם, כי נתבלבל דעתם על ידי הענש והפחדים ביותר, כי אין להם למי לפנות ואין להם שום נחמה כנ"ל, כמו שכתוב: ונבט לארץ והנה חשך וכו'. וזה בחינת כי כוס ביד ה' ויין חמר מלא מסך אף שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ, כי עקר הענש הוא בבחינת יין המשמר, בחינת כוס התרעלה חם ושלום כנ"ל, ועקר על ידי פגם חכמת הטבע, כי כל זמן שיודע שהכל מה' יתברך אין שום צער ויסורים בעולם כלל, רק בלוי טוב, כמבאר מזה בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות. ועל כן הקבול ש"כר של צדיקים שהאמינו בה' תמיד נקרא בשם יין המשמר בענביו מששת ימי בראשית, כי זה עקר הקבול ש"כר, כשיתגלה רצונו בעולם ויראו הכל שכל הצרות שסבלנו בגלות היה הכל לטובתנו, ואלו הצדיקים שהאמינו גם בגלות וצער ויסורים שלהם שהכל לטובה ברצונו יתברך ונתקרבו לה' יתברך על ידי זה, שזהו בחינת יין

המזשור וכו' כנ"ל:

ח וזה בחינת הנגפה, כי מלכות יון הרשעה עמדה על ישראל להשכיחם תורתך וכו', כי מלכות יון הם בחינת חכמי הטבע שהם בופרים בכל התורה כלה, כי עקר חקמתם הממטעית של חכמי הטבע נקרא בדברי רבותינו ז"ל "חקמת יון", כמו שאמרו רבותינו ז"ל: מהו שילמד אדם את בנו חקמת יוגית שהוא חקמת הטבע. ועל כן בשעמדה מלכות יון הרשעה על ישראל היתה עת צרה גדולה מאד לישראל, כי זהו בחינת התנגבות חכמי הטבע שפופרים ברצון חס ושלום כנ"ל. ועל כן כשזכו בית חשמונאי ונצחום, נעשה הגם על ידי השמן וקבעו לדורות להדליק נר של שמן בחנכה, כי שמן הוא בחינת רצון, כמו שאמר: "יהי רצוי אחיו וטובל בשמן רגלו", וכמו שפרש רש"י על פסוק: "וחבל על מפני שמן". ופרש רש"י: מפני חזקתו המלך שהיה נוח לדורו בשמן, כי שמן הוא לשון רצון ונחת רוח, כי עקר הרצון הוא על ידי בחינת מצח הרצון, בחינת והיה על מצחו לרצון,

הנאמר בבהן הגדול וזה בחינת שמן, בחינת פשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזן אהרן וכו', כי התגלות הרצון בחינת מצח הרצון זה בחינת זקן דקדשה, כמבאר במאמר הנ"ל, בחינת זקן אהרן, כי אהרן היה בהן גדול שזכה למצח הרצון, שהוא בחינת זקן, בחינת רעוא דרעוין כנ"ל. (כי מצח הרצון וזקן הם בחינה אחת, בחינת רעוא דרעוין, כמובא בפתחים עין שם), ועל כן בחנכה שאנו צריכין להכניע חקמת הטבע, חקמת יון, אנו ממשיכין השמן הזה שהוא בחינת משח רבות קדשא, בחינת התגלות הרצון כנ"ל. ועל ידי זה אנו מדליקין נרות חנכה. והדלקת הנר זה בחינת התגלות היראה שהוא בחינת אש אכלה, בבחינת כי ה' אלקיך אש אכלה הוא אל גדול ונורא, כי היראה הוא בחינת אש, הינו שעל ידי הרצון בחינת שמן, על ידי זה מדליקין הנר שהוא בחינת יראה, כי היראה נעשה על ידי הרצון כנ"ל. ועל ידי היראה זוכין לקבל את החסד שהוא בהן בחינת ואתם כהני ה' תקראו, כמו שמבאר שם. וזה בחינת שהיה עקר הגם בכהנים:

דמכסין על עינין שהם בחינת דעות זרות של חכמי הטבע שחופין על השכל ומערפבין ואוטמין את השכל והלב בדעות זרות שלהם, ועל פן צריכין לחתך הערלה החופה על הברית כדי להכניע זהמת הנחש בחינת ומצחת נחשת על רגליו, על רגליו דיקא, שעקר אחיזתו על ידי פגם הברית חס ושלום, שהוא בחינת רגליו. וכשחוזתכין את הערלה אזי נתגלה העטרה, שהוא בחינת אמונה, בחינת התגלות הרצון, שהוא בחינת זקן דקדשה, כי עקר בחינת זקן דקדשה הוא על ידי תקון הברית בבחינת והדרת פני זקן, כי סריס אין לו זקן, כמובא במקום אחר, כי עקר שלמות האמונה הוא על ידי תקון הברית, כמבאר במקום אחר. ואז על ידי התגלות הרצון נעשה יראה דקדשה שתלויה גם כן בתקון הברית, כמובא במקום אחר. אחר בבחינת "בראשית" - ברית אש, ירא בשת. ועל פן נאמר ביוסף הצדיק ששמר את הברית: "את האלקים אני ירא", ועל פן מילה היא מצוה שקבלו ישראל עליהם בשמחה, כמו שאמרו

ועל פן מרבין בצדקה בחנכה, כי עקר התגלות הרצון, שהוא בחינת שמן, להכניע חכמת הטבע בחינת מלכות יון הרשעה, הוא על ידי הצדקה, בחינת שלח לחמד וכו' כנ"ל. וזה בחינת שמן למנחות ויון לגסכים שנסמכו זה אצל זה בפרשת נסכים, כי עקר קדשת היין, שהוא בחינת יראה שיהיה בבחינת יין המשמח, הוא על ידי השמן, שהוא בחינת רצון כנ"ל. וזהו בחינת ויון ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן, כי על ידי בחינת להצהיל פנים משמן, שהוא בחינת רצון, שהוא בחינת נשיאת פנים כנ"ל, על ידי זה ויון ישמח וכו', כי על ידי זה דיקא היין הוא בחינת יין המשמח כנ"ל. וענין בהלכות חנכה שם מבאר עוד הפעם ענין זה שרב התורה הנ"ל מרמזות במצות חנכה, ענין שם. וענין בכונת חנכה בפרי עין חיים, שבשמונת ימי חנכה ממשיכין הארת שלש עשרה תקוני דקנא, שהוא בחינת זקן הנ"ל, ענין שם:

מ וזה בחינת מצות מילה, כי ערלה דחפאי על ברית זה בחינת ענין

לגמרי כנ"ל. ועל בן צריכין להתגבר
אחר כך לפרע ולגלות העטרה, דהיינו
לגלות הרצון, שיתגלה הרצון בתקף
וחזק גדול, שידעו הפל שהעולם
מתנהג רק ברצונו ויתברך לבר, ואז
הוא עקר הכנעתם. וזה בחינת
התגלות העטרה על ידי הפריעה
כנ"ל:

י וזה בחינת כוס של יין שמביאין
במילה, כי אז על ידי התגלות
הרצון והיראה אז היין בבחינת יין
המשמח כנ"ל. כי מ"ל בגימטריא
שבעים, ו"יין" בגימטריא שבעים. וזה
בחינת רצון שנמשך על ידי זקן
שבקדשה. ועקר זקנה ושיבה הוא
בחינת שבעים שנה, שהם בחינת
שבעים פנים לתורה כנגד שבעים
אמות, שהם בחינת חכמי הטבע, ועל
בן על ידי מילה בחינת תקון הברית,
על ידי זה זוכין לבחינת זקן, בחינת
רצון כנ"ל, ואז היין בקדשה, כי עקר
תקון היין בקדשה על ידי שמירת
הברית, שעל ידי זה נתגלה הרצון
כנ"ל. ועל בן אמרו רבותינו ז"ל:
הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן
היין. ועל בן אחר המילה שהוא תקון

רבותינו ז"ל, כי על ידי התגלות הרצון
והיראה, על ידי זה זוכין לשמחה
גדולה כנ"ל. ועל בן נקרא תקון
הברית עז וחדוה (דברי הימים א טו, כז),
כמובא במקום אחר (לקוטי מוהר"ן סימן
כו). 'עז', זה בחינת יראה דקדשה,
שהוא בחינת שמחה וחדוה כנ"ל:

ועל בן אף על פי שחותכין את
הערלה, עדוין כל זמן שלא
פרע וגלה את העטרה, כאלו לא מל.
זה בחינת מה שכתוב שם במאמר
הנ"ל, שאף על פי שזוכין להכניע
ולשבר ולבטל חכמת הטבע, אף על
פי כן כל זמן שאין התגלות הרצון
חזק עדוין הם יכולים להתגבר חס
ושלום וכו'. וזה בחינת הדר תליא
ליה וכו', עין שם היטב. וזה בחינת
פריעה, שאף על פי שחותכין הערלה
שהוא זהמת הנחש החופה על
הברית, בחינת חכמת הטבע החופה
על הדעת, אף על פי כן כל זמן שאין
מגלין העטרה דקדשה שהוא בחינת
תקון הברית, בחינת התגלות הרצון
כנ"ל עדוין יש להם אחיזה חס ושלום,
ויכולין להתגבר עדוין, אף על פי
שכבר הכניע אותם וחתכו הערלה

הברית בחינת התגלות הרצון, בחינת זקן דקדושה אז מביאין כוס יין, כי אז כנ"ל.

הלכות גלוּחַ הַלְכָה ב

א ועל כן הזהירה התורה אותנו שלא נשחית פאות הזקן חס ושלום, ועקר האסור בתער דיקא. כי השערות הזקן הם בחינת ימי הזקנה ממש, כי השערות הזקן הם אורות עליונים וגבוהים מאד שנתצמצמו בבחינת שערות, שהם בחינת צנורות וצמצומים. וזה בחינת ימים, כי הימים הם בחינת צמצומים ומדות כמובא (בסימן נו). ועל כן צריך האדם כל מה שמזקן יום מימי חייו להוסיף בכל יום קדושה ודעת ביותר כדי שיזכה להמשיך ולהאיר בזה היום אור הדעת. וזה בחינת שערות ממש. ועל כן צריכין שלא לפגם חס ושלום ולהשחית פאת הזקן חס ושלום, כדי שלא לפגם בבחינת הזקן, שלא לתן יניקה חס ושלום לבחינת מצח הנחש שיניקתו מנפילת ימי הזקנה, שזהו ממש השחתת ונפילת שערות הזקן, כי שערות הזקן הם בחינת ימי הזקנה

על פי המאמר "יביום הבכורים" יאת הערבים צוית לבלבלך בלקומי תנינא סימן ד', עין שם היטב. כי צריכין לעשות כלי וצנור לקבל את החסד, וזה נעשה על ידי היראה, והיראה נעשה על ידי הרצון. ועקר הרצון נעשה על ידי התקשרות לשרש הרצון והוא בחינת מצח הרצון. וכנגד זה יש בחינת מצח הנחש שהוא הפך הרצון. ועקר יניקת מצח הנחש הוא מזקני הדור שאין בהם שלמות, שאין מוסיפין קדושה ודעת בימיהם כל ימן שמוקנים וכו', עין שם, ולזה מועיל צדקה וכו', עין שם. וזה בחינת (איוב יד, א) "קצר ימים שבע רגו", שמפגם הזקנים, שזה בחינת קצר ימים, מזה יונק מצח הנחש שהוא בחינת רגו, הפך הרצון. אבל על ידי זקן דקדושה זוכין לרצון בחינת (ישעיה מ, יד) "זקן ונשוא פנים", פנים הוא בחינת רצון, עין שם היטב כל זה:

כנ"ל.

ועקר האסור הוא בתער שהוא בחינת חרב שהוא בחינת קצר ימים כי החרב נברא לקצר ימיו של אדם, ואינו בדין שיונף על המאריך שהוא הזקן הקדוש (אדרא רבא, זיר קלבי:) שהוא בחינת אריכות ימים כנ"ל. כי תער וחרב זה בחינת עשו שנתברך בזה, כמו שכתוב (בראשית כו, ט): "ועל חרבך תחיה". והוא מקצר ימיו של אדם, כי עקר קצור ימים של אדם חס ושלום הוא כשאינו מוסיף קדשה ודעת בכל יום מימי חייו כנ"ל.

וזו נעשה חס ושלום על ידי עשו שהוא הס"מ, שמסית את האדם מדרכי חיים ומקצר ימיו על ידי זה חס ושלום כנ"ל. ועל כן נתברך בחרב שהוא מקצר ימי האדם כמו שדרשו רבותינו ז"ל (מכילתא פרק י). ומזה בעצמו שהוא מקצר ימי האדם חס ושלום, דהינו שהוא מונע ומסית את האדם מלהוסיף קדשה בימיו כנ"ל, מזה בעצמו יש לו יניקה לעשו שהוא בחינת מצח הנחש, בחינת רגו, הפך הרצון, תקף הדין, כי הוא בחינת

עמלק שיצא ממנו שהוא בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, תקף התנברות האפיקורסות. כי עקר הפירות והאפיקורסות הוא בחינת עמלק כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן תנינא, סימן יט). נמצא, שעשו עמלק הוא בחינת (איוב יד, א) "קצר ימים שבע רגו", כי הוא בחינת חרב בחינת חרבו של ס"מ, שהוא מקצר ימים בגשמיות ורוחניות כנ"ל, ומזה בעצמו הוא יונק שהוא בחינת רגו, בחינת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, הפך מצח הרצון חס ושלום. ועל כן עקר האסור השחתת הזקן הוא בתער שהוא בחינת חרב, כי 'בדין הוא שלא יונף המקצר על המאריך', כי עקר אסור השחתת הזקן הוא כדי שלא לתן חס ושלום יניקה למצח הנחש מפגם גפילת הימים של הזקנים שהוא בחינת השחתת שערות הזקן כנ"ל, ועל כן עקר האסור בתער וחרב, כי בזה הוא פוגם מאד מאד רחמנא לצלן, כי הוא משחית הזקן הקדוש על ידי תער וחרב ונותן חס ושלום יניקה להתער וחרב שהוא בחינת עשו בחינת מצח הנחש,

על חמשה לאוין ביד רמה והם משחיתים זקנם בתער ממש. אוי לנפשם, כי גמלו להם רעה ועל ידי זה מתגבר שם חכמת הטבע, כי מצח הנחש, שהוא שרש חכמת הטבע, יונק מפגם נפילת הזקן כנ"ל והבן:

ג וזה בחינת אסור הקפת פאת הראש. ועקר הפאות הם אצל הפדחת שהוא המצח, כי הפאות הם בחינת יראה, כי 'פאה' בגימטריא 'אלקים' בחינת יראה כמו שכתוב את האלקים ירא. ועקר היראה הוא על ידי הרצון כנ"ל. ועל כן מניחים הפאות אצל המצח, כי מבחינת המצח הרצון שהוא שרש הרצון, משם נעשה יראה, שהוא בחינת פאות כנ"ל. אך כדי שלא יתגבר חס ושלום מצח הנחש, שהוא שרש חכמת הטבע, והוא מטיל פגם וכפירה אפלו בשרש הרצון, במצח הרצון כנ"ל, על כן צריכין להניח פאת הזקן ושלם נשחיתתו חס ושלום, כדי שלא יתגבר חס ושלום מצח הנחש כנ"ל, אבל על ידי הזקן הקדוש, על ידי זה מתגבר הארת הרצון, כי נכנע מצח הנחש ומתגבר מצח הרצון, שרש

מנפילת שערות הזקן חס ושלום ועל כן עקר האסור בתער, כי זה עקר הפגם, שלא לתן יניקה חס ושלום לבחינת התער והתרכ שהוא בחינת רגו בחינת מצח הנחש מנפילת שערות הזקן כנ"ל:

ב ויבזה מבאר ונגלה לעין המשכיל, אשר בשביל זה התגבר ביותר חכמת הפילוסופיה והאפיקורסים במדינת אשקנו ודומיהם, כי בעוונותינו הרבים, נלכדו במקמורות הבעל דבר ונתפשטו בעוון הגדול הזה שמשחיתים פאת זקנם. ובאמת על פי כתבים וספרי קדש גם ההשחתה בשאר דברים המתרים על פי דין הוא גם כן פגם גדול ונורא מאד מאד, רחמנא לצלן, רחמנא לשיוכן מהאי עונשא. כי כל שערות הזקן הם צנורות עליונים ונבוהים ונוראים מאד, ואין מי שיכול לשער ולתפס בדעתו עצם מעלת קדשת הזקן הקדוש. וכן להפך אין לשער חס ושלום עגש המשחית ומרים יד ומקלקל קדשה גבוה כזו. אך בעוונותינו הרבים, ברבות הימים פרצו הגדר רבים מהם והם עוברים

על ידי זה נתגלה בחינת הרצון, על ידי בחינת הזקן כנ"ל, בחינת זקן נשוא פנים כנ"ל. ואזי זוכין ליראה שהוא בחינת פאות כנ"ל, וכשזוכין ליראה אזי ממילא שופע החסד, כי החסד שופע תמיד, רק שצריכין כלי וצנור לקבל על ידו את החסד, כמבאר שם, עין שם. נמצא, על ידי זקן ופאות זוכין ליראה, ואזי זוכין לקבל שפע החסד, ואזי אין צריכין לעסק בשום עסק, כי מתקים העולם בחסדו, ואזי יכולין לעסק בעבודת ה' כל היום. וזה עקר תשוקתנו של ישראל להגיע לזה. ועל כן עקר היתדות תלוי בזקן ופאות כנ"ל. עין במאמר "יביום הבכורים" הנ"ל, עין שם היטב כל המאמר:

הרצון, ואזי זוכין ליראה שהוא הפאות שאצל הפדחת כנ"ל. וזה בחינת אסור גלות הפאות והזקן, שהם מענין אחד, כי זה תלוי בזה כנ"ל. ועל כן כל היתדות תלוי בזה, כי זה עקר מגמת בני ישראל ועקר עבודתנו שנוכח לבוא לבחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו'. הינו, שלא נצטרך לעסק בשום עסק מעסקי עולם הזה, רק בעבודת ה' כל היום. וזה אי אפשר כי אם שיהיה נשפע עלינו חסדו, בחינת ואתם כהני ה' תקראו. ואי אפשר לקבל החסד כי אם על ידי היראה, והיראה נעשה על ידי הרצון, על ידי בחינת מצח הרצון וכו', כמבאר כל זה במאמר הנ"ל, עין שם היטב. ועל כן עקר היתדות תלוי בפאות וזקן, כי

הלכות פדיון בכור הלכה ד

א על-פי התורה ואת הערכים צויתי לכולך (בלקוטי תנניא בסימן ד) עין שם כל התורה היטב. והכלל לעניניו שהימים טובים הם קוראין ומגלין את הרצון שהכל מתנהג ברצונו ויתברך לבד ואין

שום חיוב הטבע כלל כי בכל הימים טובים עשה ה' ויתברך עמנו אותות נוראות וכו' אך יש חיות רעות הדורסים ומורפים שהם חכמי הטבע שמתגברים בקול שאגתם כנגד קול הקריאה של יום טוב שרוצים להראות

הטבע ואז נשמע קול הקריאה של יום טוב שהכל ברצון הבורא יתברך ואז נמשך יראה וכו' ועל-ידי היראה שופע חסד בבחינת כי פרח מטה אהרן לבית לוי וכו'. ועל-ידי החסד נתקנים העולם בחדו לכו וכו' בבחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו וכו'. וזהו גדל מעלת הצדקה שהוא קשה מאד בהתחלה וכו' עין שם כל זה היטב:

ב וזה בחינת קדש בבורים כי עקר התגלות הרצון היה בשעת יציאת מצרים, כי כל הימים טובים שמגלים את הרצון בלם הם זכר ליציאת מצרים כי אז בשעת יציאת מצרים עשה ה' יתברך עמנו נסים ואותות נוראות. ועקר יציאת מצרים היה על-ידי מפת בכורות, כי פרעה הכביד את לבו ולא רצה לשלח את ישראל בכל האותות נוראות שעשה עמו במכות הראשונות עד שהביא עליו מפת בכורות. וכל זה מחמת התנברות החיות רעות הנ"ל שהם בחינת חכמי הטבע שבורים ברצון ואפלו כשרואין גם ואות נפלא ונורא הם חותרים להכחישו. וזה בחינת חרממי מצרים

בחכמתם המטעית שהכל על-פי הטבע חס ושלום וכופרים ברצון וכו' והכנעתם של אלו החיות רעות חכמי הטבע הוא על-ידי חכם גדול שבקדשה שיכול לקשר כל הרצונות לשרש הרצון ששם היא בחינת הסתלקות משה בידוע והוא בחינת מצח הרצון בחינת והיה על מצחו לרצון וכו' אך כנגד זה יש בחינת מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע וכו'. וזה המצח הנחש יניקתו מזקני הדור ממאריכי ימים שבדור כשאין בהם שלמות כי זקן זה קנה חכמה וצריך האדם כל מה שמזקין כל מה שנתוסף ובא לו מימי חייו להוסיף בכל יום ויום אור קדשה ודעת וכו' אבל כשהזקנים המאריכי ימים שבדור פוגמין את ימיהן וכו' מזה יונק מצח הנחש וכו' וזה בחינת קצר ימים שבע רגו. והתקון לזה צדקה, שעל-ידי צדקה מתקנין ומעלין פגם נפילת הימים והדעת של הזקנים שאינם כראוי וכו' שמשם היה יניקת מצח הנחש. ואזי נכנע ונפול מצח הנחש ויכולין לקשר כל הרצונות לשרש הרצון. ונכנעים החיות רעות חכמי

דור דעה, הינו שישאל הם בחינת בכור בחינת דעת שהם יכולים לקשר כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת מצח הרצון שעל-ידי זה נכנעים החיות רעות שהם חכמי הטבע הכופרים ברצון וכמבאר לעיל שעל-ידי חכמה ודעת דקדשה מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת מצח הרצון שעל-ידי זה נכנעים החיות רעות כנ"ל. ועל-כן היה עקר יציאת מצרים על-ידי מפת בכורות כי אז הכניע והפיל בכור דסמרא אחרא שהיא דעת דסמרא אחרא דעת וחכמה של החיות רעות חכמי הטבע והגביר וחזק דעת וחכמה של הקדשה שהוא בחינת בכור ישראל כי בכור בחינת דעת כנ"ל. ועל-כן השתדל מאד ועקב אבינו לקח הבכורה מעשו כי עשו הוא חזיר היער בחינת חית קנה בחינת חיות רעות הנ"ל שהם חכמי הטבע כנ"ל. ועל-כן לקח ממנו הבכורה כדי להכניע ולהפיל דעתו שלא יינק מבחינת בכור שהוא הדעת דקדשה רק לקח הבכורה לעצמו לזכות בה לזרעו שיהיו ישראל נקראים בכורים כי עקר הדעת

שהיו חכמים גדולים להרע כי כל יסודות החכמה של המחקרים בלם נמשכים מחכמת בני קדם שמשם היו חכמת חרממי מצרים רק שאז היו יודעים גם חכמת הכשוף וישמות הממאה ועכשו נשפח חכמה זאת ולא נשאר כי אם חכמת הטבע של המחקרים שירשו היסודות שלהם מחכמת בני קדם כנ"ל. ואלו החכמים להרע בחינת חרממי מצרים התגברו בכל פעם בחכמתם הרעה להכחיש האותות נוראות שעשה משה במכות הראשונות, כי הם בחינת החיות רעות הנ"ל שמתגברים תמיד לכפר ברצון ולהגביר חכמת הטבע חס ושלום כנ"ל. ועל-ידי זה היה כבוד לב פרעה ומאן לשלח את העם עד שהביא עליו ה' יתברך מפת בכורות, ואז הכרח להודות על האמת שה' יתברך מנהיג עולמו ברצונו ושלח את ישראל כי בכור הוא בחינת ראשית בחינת דעת (כמו שכתוב במקום אחר) ועל-כן נקראים ישראל בכורים כמו שכתוב בני בכרי ישראל כי כל ישראל כלולים במשה שהוא הדעת פי'דוע. ועל-כן נקראו ישראל שבאותו הדור

ונמלטו מבין בכורי מצרים שעל-ידי זה נתגלה שעקר הדעת בחינת בכורה הוא רק אצל ישראל, כי בכור דסמרא אחרא בחינת בכורי מצרים נפלו ומתו בלם. ואז התגבר דעת דקדשה עד שקשרו והעלו כל הרצונות לשרש הרצון, שעל-ידי זה נפלו כל החיות רעות חכמי הטבע ואז הכרח פרעה להודות ברצון ואז שלח את בני ישראל כנ"ל:

ג ועל-כן אז נתקדשו בכורות לתנם לכהן כי הכהן הוא בחינת מצח הרצון כי כל הפהנים קדושים בקדשתו של אהרן שנאמר בו והיה על מצחו לרצון, ועל-כן הבכור שהוא בחינת הדעת צריכין לתנו ולקשרו לכהן כדי שיהיה הדעת מקשר וכלול תמיד בבחינת מצח הרצון שהוא בחינת כהן כדי לקשר על-ידי זה כל הרצונות בשרש הרצון וכו' כנ"ל. וזה בחינת פדיון בכור שצריכין לפדותו בכסף, כי הכסף שנותנין בעד הבכור לכהן זה בחינת צדקה שהוא עקר התקון, כי עקר התקון על-ידי צדקה שמתקן פגם נפילת הימים של הזקנים שאינם פראוי וכו' כנ"ל. ועל-

בשלמות בחינת בכורה שיד לישראל שהם בשלמות דעתם הם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שעל-ידי זה מכניעים ומפילים החיות רעות בחינת חית קנה בחינת עשו בחינת חכמי הטבע כנ"ל. כי שר של עשו הוא שר של מצרים כמובא, ועל-כן לא יצאו מצרים עד שהביא עליהם מכת בכורות שאז נכנע ונפל שר של עשו בחינת בכור דסמרא אחרא בחינת דעת דסמרא אחרא של חכמי הטבע והתגבר בכור דקדשה בחינת דעת של ישראל שהם מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת משה שנסתלק לשם ואז נכנעו החיות רעות הנ"ל ונשמע קול הקריאה של הרצון על-ידי כל האותות נוראות שעשה עמו ה' יתברך, ואז הכרח פרעה להודות על האמת שהפל ברצון הבורא יתברך שמו ולהוציא את ישראל כי לא היה עוד כח להחיות רעות לשאג כנגד התגלות הרצון שנתגלה אז על-ידי האותות נוראות שעשה אז מחמת שכבר נפל דעתם ונתגבר ונתעלה דעת דקדשה שהוא בחינת בכורי ישראל שנצולו

מצח הנחש כנ"ל. ואז נכנע מצח הנחש ומאיר מצח הרצון ונתגלה שהכל מתנהג ברצון הבורא ותברך שמו כנ"ל. וזה בחינת הפדיון בכור שצריכין לתן לכהן דיקא כי הכהן הוא בחינת זקן ודקדשה כנ"ל שאילו דיקא צריכין לתן הפדיון שהוא בחינת צדקה כדי להכניע מצח הנחש כדי לגלות הרצון כנ"ל. ועל-כן נקרא פדיון כי הוא פדיון ממש שהוא המתקת הדינים כי ממתיקין ומבטלין תקף הדין והרגו בחינת מצח הנחש שהוא בחינת קצר ימים שבע רגו ומאירין וממשיכין הארת הרצון שהוא רחמים וחסדים גדולים כי על-ידי זה מתנהג העולם בחסדו בבחינת עולם חסד יבנה בחינת ואתם כהני ה' תקראו כנ"ל:

ד ועל-כן נפדה הבכור מן הדש כמו שכתוב ופדויו מן הדש תפדה וכו' כי עקר פדיון בכור הוא לתקן פגם נפילת הימים של הזקנים שאינם כראוי שגתתקן על-ידי הפדיון מכהן שהוא בחינת צדקה לזקנים ודקדשה כנ"ל. ואזי ממשיכין קדשת הזקנה ודקדשה שהיא הקדשה של

כן צריכין לתן הפדיון שהוא הצדקה להכהן כי הכהן הוא בחינת זקן ודקדשה בחינת פשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזן אהרן בחינת דקנא דכהנא רבא. והזקן ודקדשה הוא דיקא צריך לקבל כל הצדקות של ישראל ועל-ידי זה עקר התקון דהינו להכניע מצח הנחש שיוצק מהזקנים הפגומים וכו', כי בשנותנין חס ושלום הצדקה להזקנים הפגומים הנ"ל אזי נתגדל חס ושלום הפגם יותר כי מתגבר יותר מצח הנחש חס ושלום מאחר שנתן כח וחיות להזקנים הפגומים הנ"ל וזה בחינת בעת אפך עשה בהם הכשילם בעניים שאינם מהגנים שהם הזקנים הפגומים הנ"ל. וזהו בעת אפך דיקא כי הם בבחינת אף ורגו הפך הרצון בחינת קצר ימים שבע רגו כנ"ל. על-כן צריכין לבקש מאד מה' ותברך שיוזבה שתגיע הצדקה שלו להזקנים ודקדשה שהם מוסיפין דעת וקדשה בכל יום ויום ואז דיקא נכנע מצח הנחש מאחר שמגביר הזקן ודקדשה על הזקנים דסטרא אחרא ואז מעלה כל החיות והימים הנפולים של הזקנים הפגומים שמהם היה יניקת

מחדש. וזה עקר זקנה דקדושה בשמחתחילין בכל יום מחדש ומוסיפים בכל יום קדושה ודעת ועל-כן נקראין כל ישראל בכורים כמו שכתוב בני בכרי ישראל כי זה עקר קדושת ישראל שלא יהיו זקנים דסמרא אחרא חס ושלום שנמשכין ממלך זקן וכסיל שהם בחינת קצר ימים שבע רגו רק יתחדשו בכל יום כאלו נולדו היום שזוהו בחינת בכור בחינת ראשית והתחלה בכל פעם שזוהו עקר הזקנה דקדושה כנ"ל. ועל-כן נפדה הבכור מבן חדש כי בכל חדש מתחדשת הלבנה וישראל מוזנין ללבנה כי זה עקר קדושת ישראל שהם מתחדשים בכל פעם כמו הלבנה. ועל-כן הם עתידים להתחדש כמותה כי כל אחד כמו שהתגבר לחדש עצמו בכל פעם כמו כן יזכה לעתיד לחדש נפשו לטובה בבחינת התחדש כגשר נעוריקי ועל-כן עקר קדושת ראש חדש הוא על-ידי הזקנים דקדושה שיודעים סוד העבור שהם קובעין החדשים כי זקנים דקדושה בחינת זקן זה קנה חכמה הם בבחינת התחדשות בכל פעם בקדושתו ועבודתו יתברך

הצדיקים אמתיים זקנים דקדושה שרק הם נקראים זקנים בחינת זקן זה קנה חכמה כי הם מוסיפים קדושה וחכמה ודעת בכל יום יום כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה בחינת קדושת הבכור כי בכור הוא ראשית לשון התחלה וראשית שזה עקר הקדושה של איש ישראל שצריך להתגבר להתחדש בכל יום להתחיל בכל יום מחדש ממש ולא יפל לעולם לידי זקנה ושיבה דסמרא אחרא. דהינו שלא יהיה נזקן חס ושלום בעבודתו ובמעשיו הן טובים הן רעים חס ושלום רק צריך להתחדש בכל יום כאלו היום נולד כמו שאמר רבנו ז"ל בעת שגלה התורה הזאת שאסור לאדם להיות זקן אפלו צדיק וחסיד אסור להיות זקן בעבודתו רק להתחיל בכל פעם מחדש. מפל שכן הקטנים במעלה מכל שפן הגרועים ממש שבודאי אסור להם באסור חמור להיות בעיניהם זקנים כאלו הם כבר זקנים במעשיהם הרעים חס ושלום ואי אפשר להם לשוב עוד חס ושלום רק צריכין להתגבר בכל יום מחדש ולשכח כל העבר רק כאלו נולדו היום

כי זה עקר בחינת תפלין שהם בחינת התחדשות המוחין בכל יום כאלו נולד היום שזהו בחינת בכור בחינת ראשית וכנ"ל. ועין בהלכות תפלין על-פי התורה של אריכות אפים ועל-פי המעשה של העור וכו' שם מבאר כל ענין זה באריכות נפלא עין שם:

ה' וענין החמשה שקלים של הפדיון יש לרמוז שהם כנגד החמשה תקונים המבארים בהתורה הזאת. כי מבאר שם שעל-ידי הצדקה מעלין ומתקנין פנים נפילת הימים של הזקנים שאינם כראוי, ואזי נכנע ונופל מצח הנחש שיוגך משם. וזה בחינת תקון אחד ואז מתגבר ומאיר האור של הזקנים דקדשה שהם בחינת מצח הרצון. וזה בחינת תקון שני ואז יכולים החכמים לקשר כל הרצונות לשרש הרצון ונתגלה הרצון בעולם שהכל מתנהג ברצונו יתברך לכד וזה בחינת תקון שלישי, ועל-ידי הרצון נמשך יראה וזהו בחינת תקון רביעי ועל-ידי היראה נעשה כלי לקבל החסד ואז מתקנים כל מלאכת מעשה בראשית בחסדו יתברך לכד וזהו בחינת תקון חמישי. וכל אלו החמשה

שזהו בחינת קדשת ראש חדש שהיא חדוש הלכנה שהוא סוד העבור שלא נמסר אלא לזקנים הנ"ל בחינת זקן זה קנה חכמה בחינת: כי הוא חכמתכם ובינתכם וכו'. ועל-כן נפדה הבכור מבן חדש כי זה עקר הפדיון עקר קדשת הבכור בבחינת חדש להתחדש בכל פעם שזהו בחינת קדשת הזקן דקדשה שבשביל זה בא הפדיון שהוא בחינת צדקה כדי להעלות הימים הנפולים של הזקנים שאינם כראוי שנפלו לבחינת זקנה דסטרא אחרא שאינם מוסיפים קדשה בכל יום ולהמשיך קדשת הזקן דקדשה שמתחדש בכל יום שזהו בחינת בכור בחינת ראשית והתחלה בחינת בני בכרי ישראל כנ"ל שעל-ידי זה נכנע מצח הנחש ונתגלה מצח הרצון שעל-ידי זה נשמע קול הקריאה של הרצון וכו' כנ"ל. וזה בחינת תפלין שהם במצח כדי לגלות מצח הרצון לקשר התגלות הרצון שנתגלה ביציאת מצרים לקשרו לבחינת מצח הרצון כי הפרשיות של תפלין מדברים מיציאת מצרים ושהכל ברצונו יתברך. ועל-כן פרשה ראשונה היא קדש לי כל בכור

שבעולם הם בשביל לגלות הרצון בעולם כי בשביל זה ה' יתברך מקים העולם ומחדש בכל יום מעשה בראשית ונותן כח וחיות להוליד מדור לדור הכל כדי לגלות אלקותו בעולם כמו שכתוב: דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגדו, שידעו ויודיעו זה לזה מעשי ה' וגבורותיו שברא הכל ברצונו ומנהיג ומקים הכל ברצונו. ועל-כן צריכין לקדש הבכור שהוא הולדה הראשונה וכל ההולדות נמשכין אחריו כדי שבעל-ידי זה יתגלה שהכל ברצון הבורא יתברך כנ"ל. ועל-כן עקר ההולדה תלויה במצח כי שרש הרצון במצח בחינת מצח הרצון וכו' כנ"ל:

תקונים נמשכים ונתתקנים על-ידי הצדקה שמתקנת את הזקנים שאינם פראוי וכו' שבעל-ידי זה נתתקן כל אלו התקונים כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן הצדקה בחינת ה' (כמבאר במקום אחר) וזהו בחינת החמשה שקלים של פדיון בכור וכו' ל':

נמצא שעקר קדשת בכור לכהן כדי לגלות מצח הרצון כדי לקשר כל הרצונות לשם כדי לגלות הארת הרצון להודיע בעולם שאין שום חיוב הטבעי לכל רק הכל מתנהג ברצונו יתברך לבד כנ"ל. וזה שאיתא בשלחן ערוך שמשניצא הפדחת הרי הוא כילוד כי עקר הלדה תלויה בהפדחת שהוא המצח, כי עקר כל ההולדות

הלכות תרומות ומעשרות הלכה ב

הנחש ומתגבר מצח הרצון ואזי נשמע קול הקריאה של יום טוב וכו', ואזי נתגלה הרצון. ועל-ידי התגלות הרצון נעשה יראה ועל-ידי היראה נעשה כלי לקבל את החסד, ואזי כששופע החסד אין צריכין לעשות שום מלאכה ומשא ומתן כי נתקם העולם בחסדו

על-פי המאמר וכיום הכפורים המתחיל ואת הערבים צייתי לכלפלוך וכו' המדבר מצדקה (בלקוטי הנניא סימן ד) עין שם היטב שבעל-ידי צדקה מעלין ומתקנין פגם הדעת של זקני הדור שאין להם שלמות. ועל-ידי זה מכניעין מצח

וְאִזִּי נִתְקַיֵּם וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעְיוֹ צִאֲנָכֶם
 וּבְנֵי גֵבֶר אֶבְרִיכֶם וְכַרְמִיכֶם וְאִתֶּם
 כִּהְיֵה ה' תִּקְרָאוּ, כִּהְיֵה ה' דִּיקָא בְּחֵינֵת
 חֶסֶד וְכוּ' וְכֹל זֶה נֶעֱשֶׂה עַל-יְדֵי
 הַצְדָּקָה. נִמְצָא שֶׁתּוֹעֵלַת הַצְדָּקָה גְדוֹל
 מְאֹד כִּי עַל יְדֵה אֵין צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת
 שׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה כִּנ"ל כִּי הַעֲסָקִים
 וְהַמְלָאכּוֹת שֶׁהֵם בְּשִׁבִיל צְרִיכֵי הַגּוֹף
 הֵם מְכַמְלִין מְאֹד מִעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ.
 וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גַּם-כֵּן עֲבוּדַת
 הַבּוֹרָא וְכוּ' וְכוּ', אַף-עַל-פִּי-כֵּן
 כְּשׁוֹפֵעַ חֶסֶדוֹ יִתְבָּרֵךְ אֵין צְרִיכִין
 לְשׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה וְכוּ' כִּנ"ל. עֵין
 שָׁם כֹּל זֶה הֵיטֵב:

וְהִנֵּה אֲנִי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ
 תְּמִיד הַהֲנַהֲגָה זוֹ שֶׁל לְעֵתִיד
 לְבֹא שְׂאֵז יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּחֶסֶדוֹ וְלֹא
 יִצְטָרְכוּ לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה כִּי
 הַל"ט מְלָאכּוֹת אַף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גַּם-כֵּן
 עֲבוּדַת הַבּוֹרָא כִּמְבָאָר שָׁם בַּמֶּאֱמָר
 הַנ"ל, אַף-עַל-פִּי-כֵּן הֵם סִכְנָה גְדוֹלָה
 וְצְרִיכִים בְּרוּר גְדוֹל מְאֹד שִׁיחֶיהָ
 בְּקִדְשָׁהּ. כִּי עַקֵּר זֶה־מֵת הַנְּחָשׁ הוּא
 נֶאֱחָז מַל"ט מְלָאכּוֹת כִּידוּעַ וְכַמְבָּאָר
 בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל בְּכַמְּהָ מְקוֹמוֹת
 וְאַפְשָׁר שׁוּהָ גַם-כֵּן בְּכֹל דַּבְרֵי רַבֵּנוּ

ז"ל שֶׁבָאָר שָׁם בַּמֶּאֱמָר הַנ"ל בְּעֵצֶם
 מִעֵלַת הַצְדָּקָה שֶׁעַל יְדֵהּ זֹכִינ׳ לְהַנְהִיגָה
 שֶׁל לְעֵתִיד שִׁיחֲקִים הָעוֹלָם בְּחֶסֶדוֹ
 וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְשׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה
 מַל"ט מְלָאכּוֹת. וְבָאָר שָׁם בְּתַחֲלַת
 הַמֶּאֱמָר אַף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גַּם-כֵּן
 עֲבוּדַת הַבּוֹרָא כִּי ל"ט מְלָאכּוֹת הֵם
 בְּחֵינֵת מְלָאכּת הַמְשָׁכֵן וְכוּ' אַף-עַל-
 פִּי-כֵּן אִם הִיָּה שׁוֹפֵעַ עֲלֵינוּ חֶסֶדוֹ לֹא
 הֵינּוּ צְרִיכִים לְכֹל זֶה וְכוּ' עֵין שָׁם
 הֵיטֵב. וְלְכַאֲוָרָה קָשָׁה קִצַּת בְּדַבְרֵיוֹ
 מֵהַ תְּרִץ עַל הַקְּשִׁיָּא שֶׁהַקְּשָׁה בְּעֵצְמוֹ
 עַל דַּבְרֵיוֹ אַף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גַּם-כֵּן
 עֲבוּדַת הַבּוֹרָא וְאִם כֵּן מָה אֲכַפֵּת לָן
 שְׂאֵנוּ צְרִיכִין לְעֵסֶק בְּמְלָאכּוֹת וּמִשְׂאָ
 וּמִתֵּן מֵאַחַר שֶׁהֵם גַּם-כֵּן עֲבוּדַת
 הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ וּמָה זֶה הַתְּרוּץ עַל
 קְשִׁיָּא זוֹ מֵהַ שְׁפִים אַף-עַל-פִּי-כֵּן אִם
 הִיָּה שׁוֹפֵעַ חֶסֶדוֹ לֹא הֵינּוּ צְרִיכִים
 לְכֹל זֶה וְכוּ' עֵין שָׁם, כִּי עֲדִין קָשָׁה:
 וּמָה אֲכַפֵּת לָן אִם אֲנִי צְרִיכִים לְזֶה
 לְעֵסֶק בְּמְלָאכּוֹת וּמִשְׂאָ וּמִתֵּן מֵאַחַר
 שֶׁהֵם גַּם-כֵּן עֲבוּדַת הַבּוֹרָא. אֵךְ בְּאִמַּת
 כּוֹנְנָתוֹ כִּי בְּוֹדָי אַף-עַל-פִּי שֶׁהַעֲסָקִים
 הֵם גַּם-כֵּן עֲבוּדַת הַבּוֹרָא אַף-עַל-פִּי-
 כֵּן בְּוֹדָי הָעֲבוּדָה שֶׁל תּוֹרָה וְתַפְלָה

וְאִזִּי נִתְקַיֵּם וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעְיוֹ צִאֲנָכֶם
 וּבְנֵי גֵבֶר אֶבְרִיכֶם וְכַרְמִיכֶם וְאִתֶּם
 כִּהְיֵה ה' תִּקְרָאוּ, כִּהְיֵה ה' דִּיקָא בְּחֵינֵת
 חֶסֶד וְכוּ' וְכֹל זֶה נֶעֱשֶׂה עַל-יְדֵי
 הַצְדָּקָה. נִמְצָא שֶׁתּוֹעֵלַת הַצְדָּקָה גְדוֹל
 מְאֹד כִּי עַל יְדֵה אֵין צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת
 שׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה כִּנ"ל כִּי הַעֲסָקִים
 וְהַמְלָאכּוֹת שֶׁהֵם בְּשִׁבִיל צְרִיכֵי הַגּוֹף
 הֵם מְכַמְלִין מְאֹד מִעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ.
 וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גַּם-כֵּן עֲבוּדַת
 הַבּוֹרָא וְכוּ' וְכוּ', אַף-עַל-פִּי-כֵּן
 כְּשׁוֹפֵעַ חֶסֶדוֹ יִתְבָּרֵךְ אֵין צְרִיכִין
 לְשׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה וְכוּ' כִּנ"ל. עֵין
 שָׁם כֹּל זֶה הֵיטֵב:

וְהִנֵּה אֲנִי צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ
 תְּמִיד הַהֲנַהֲגָה זוֹ שֶׁל לְעֵתִיד
 לְבֹא שְׂאֵז יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּחֶסֶדוֹ וְלֹא
 יִצְטָרְכוּ לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק וּמְלָאכָה כִּי
 הַל"ט מְלָאכּוֹת אַף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גַּם-כֵּן
 עֲבוּדַת הַבּוֹרָא כִּמְבָאָר שָׁם בַּמֶּאֱמָר
 הַנ"ל, אַף-עַל-פִּי-כֵּן הֵם סִכְנָה גְדוֹלָה
 וְצְרִיכִים בְּרוּר גְדוֹל מְאֹד שִׁיחֶיהָ
 בְּקִדְשָׁהּ. כִּי עַקֵּר זֶה־מֵת הַנְּחָשׁ הוּא
 נֶאֱחָז מַל"ט מְלָאכּוֹת כִּידוּעַ וְכַמְבָּאָר
 בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל בְּכַמְּהָ מְקוֹמוֹת
 וְאַפְשָׁר שׁוּהָ גַם-כֵּן בְּכֹל דַּבְרֵי רַבֵּנוּ

העולם בחסדו ואז יתבטלו הל"ט מלאכות לגמרי מישראל כמו שכתוב ועמדו זרים וכו' ואז יתבטל זהמת הנחש לגמרי. ובשביל זה אנו צריכים לברר כל הדברים מבחינת הל"ט מלאכות שהוא בחינת ההנהגה של עכשו:

ודבקות הבורא יתברך כמו שיהיה לעתיד הוא בודאי גבה ביותר מהעבודה של קיום העולם דהינו העבודה שיש בעסק הל"ט מלאכות ובפרט על-פי הנ"ל שהל"ט מלאכות הם ספנה גדולה מחמת שנאחזו שם זהמת הנחש. על-כן צריכים להשתדל לזכות להנהגה של לעתיד שיתקיים

הלכות ערב הלכה ג

השיחה הקדושה הנרפסת בהשיחות הר"ן המתחלת: עולם הזה אינו כלום, שמבאר שם עצם מעלת הרצון אל הקדושה, כי אמר רבנו ז"ל שעקר עבודת ה' הוא הרצון, כי לעבד ה' אינו יודע מי הוא זה שיוכל לומר שיעבד ה' יתברך, ואפלו מלאך ושרף אינו יכול להתפאר שיוכל לעבד ה' וכו', רק העקר הוא הרצון לה' יתברך. ואף-על-פי שגדמה שהכל רוצים להתקרב לה' יתברך, כי הכל חפצים ליראה את שמו, אף-על-פי-כן לא מבעיא שאין אדם אחד דומה לחברו בענין הרצון כי אם גם באדם אחד אין יום אחד דומה לחברו בענין

ערב בשעת מתן מעות - משתעבד בלא קנין. שלא בשעת מתן מעות - אינו משתעבד אלא בקנין: ענין ערבות על-פי המאמר "וביום הבכורים - ואת הערבים צויתי לכלבלבך" וכו' בלקוטי תניינא (בסימן ד), עין שם כל המאמר:

א כי עקר הוא הרצון. שצריך האדם להרגיל את עצמו לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע בכל עת לה' יתברך ולתורתו ומצוותיו ולהשתדל תמיד שיהיו לו רצונות טובים חזקים דקדושה. וכמו שאמר רבנו ז"ל בשיחתו הקדושה עמנו באותה העת שגלה התורה הנ"ל, כי אז שמענו

הוא שזכה בעת הסתלקותו הקדושה להכלל ברעוא דרעוין, שהוא רצון שברצונות, כמבאר בזהר הקדוש (תרומה) שהסתלקות משה היה בשבת במנחה ברעוא דרעוין. נמצא, ששלמות הרצון הוא גבה מן הכל וכל עקר התכלית של כל התורה והמצוות הוא לזכות לרצון ולהכלל ברצון העליון, כי משה רבנו הוא בעצמו בחינת התורה והמצוות ועל-כן משה רבנו גימטריא תר"ג, כי הוא בעצמו בחינת כלליות תר"ג מצוות התורה, ותכלית שלמות מעלת משה רבנו הוא שנכלל ברצון שברצונות ברעוא דרעוין כנ"ל. נמצא, שתכלית כל המצוות, שהם בחינת משה רבנו כנ"ל, עקר התכלית הוא לזכות לרצון בשלמות, שהוא בחינת רצון שברצונות כנ"ל, כי כל המצוות אנו עושין שיהיה לרצון לפנינו, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל: "נחת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני", הינו שנזכה על-ידי המצוות להכלל ברצון העליון, שהוא בחינת הסתלקות משה, שהוא כלליות התורה והמצוות כנ"ל:

ג כי עקר ירידת הגשמה לזה העולם

הרצון וכו', כמבאר שם, עין שם. וכן דבר מזה רבנו ז"ל כמה פעמים בכמה לשונות, שהעקר הוא רק הרצון והכסופין שירצה ויכסף תמיד ברצון חזק לעשות רצונו יתברך באמת. ואם אף-על-פי-כן אינו זוכה - מה לעשות, ויתגבר לבלי להפסיק ולכטל הרצון חס ושלום, רק ירצה יותר ברצונות חזקים יותר ויתגבר ברצון חזק וכסופין גדולים לה' יתברך תמיד בכל עת לעולם ועד, כי העקר הוא הרצון:

ב כי באמת עקר התכלית הטוב של הגשמה הקדושה הוא שתזכה לתכלית שלמות הרצון שהוא בחינת רצון שברצונות שתזכה הגשמה שיהיו לה רצונות חזקים אמתיים לה' יתברך עד שתזכה להכלל ברעוא דרעוין שהוא רצון שברצונות שזהו השלמות והמעלה העליונה מכל המעלות. כמו שמצינו שמושה רבנו עליו השלום, שהוא מבחר מין האנושי ומי לנו גדול ממושה רבן של כל הנביאים והצדיקים האמתיים של כל הדורות, וכסוף בעת הסתלקותו שאז זכה בודאי לתכלית שלמות המעלה שאי אפשר להשיג, וכל עקר עצם הפלגת מעלתו

העכור והשפל הוא רק בשביל הרצון, כדי שתזכה לרצון בשלמות ובשביל זה הכרחה הנשמה לירד ולהתרחק ממקום מעלתה ולבוא בעולם הגשמי העכור והשפל ולהתלבש בגוף גשמי בחמר עב ומגושם בזה העולם העשייה בתכלית הרחוק ממקום כבודה. וכל זה היה בשביל הרצון, כי ה' יתברך רצה לזכות את ישראל שיזכו לכל טוב, לטוב האמתי בשלמות העולה על הכל. וה' יתברך יודע שעקר תכלית הטוב הוא לזכות לרצון בשלמות כנ"ל, על-כן הכרחה הנשמה להתרחק ממקום כבודה ולירד לזה העולם הגשמי כדי שיתגבר הרצון ביותר, כי זה ידוע בחוש שכל מה שנתרחקו יותר מתגבר הרצון ביותר, כי הכן כל זמן שהוא אצל אביו אף-על-פי שאהבתו חזקה מאד, אף-על-פי-כן אין שיך לומר שיש לו רצון ונגועים לאביו מאחר שהוא אצלו תמיד, אבל כשהכן נוסע מאביו לאיזה מקום או הוא מתגעגע ברצון חזק לאביו. וכל מה שהכן נתרחק יותר מאביו, מתגברים ביותר הרצונות והכפופים והנגועים לאביו. ועל-כן

הכרחה הנשמה לירד ממקומה הגבה מאד מאד ולהתלבש בזה העולם הגשמי הרחוק בתכלית הרחוק משרש נשמת ישראל כדי שיתגבר הרצון של הנשמה ביותר מחמת שהיא רחוקה מאד משלחן אביה, כי כל מה שרחוקו יותר מאביו מתגבר הרצון יותר כנ"ל. ובאמת זה עקר הנסיון והבחירה של האדם, כי באמת כל מה שרחוקו יותר הרצון מתגבר ביותר, וכל זמן שהרצון בשלמות פראוי בודאי יזכה על-ידי זה ההתרחקות דיקא למעלה נפלאה, כי יזכה להכלל ברצון העליון, ברצון שברצונות על-ידי רצונו החזק מאד שזכה בזה העולם הרחוק דיקא כנ"ל. כי דיקא מחמת גדל ההתרחקות זכה לרצון חזק בשלמות כנ"ל, אשר רק בשביל זה ירד לזה העולם כדי לזכות כן דיקא לרצון העליון, מחמת שזה העולם רחוק ביותר בתכלית הרחוק כנ"ל, אבל ה' יתברך נתן בחירה לאדם ועל-כן את זה לעמת זה עשה אלקים. כי ברא בזה העולם כמה דברים והלביש בהם חיותו יתברך ונתן בחירה להאדם, דהינו שיש גם

הזה השפּל והגשמי הרחוק בתכלית הרחוק ממקום קדשָתה, אֲשֶׁר מחמת זה מתגבר פּאן בעולם הזה הרצון יותר ויותר כנ"ל, ועל־כּן מגדל הפלגת עצם הרצון החזק שיש להנשמה בעולם הזה לשוב למעלה לשרשה לא היה אפשר להנשמה שתתקיים בהגוף אפלו שעה קלה, על־כּן למחיה שלח אלקים כל עניני אכילה ושתיה וכיוצא אשר ברא אלקים בזה העולם, אֲשֶׁר על־ידיהם יכולה הנשמה להתקיים בהגוף בזה העולם, כי בכל התאוות שבזה העולם מלבש בהם רצונות עליונים, כי יש בכלם ניצוצות קדושות עליונות שהם נמשכין מרצון העליון, ומחמת שהנשמה מוצאת גם בזה העולם רצונות עליונים המלבשין בכל דבר, על־כּן היא מרצה קצת להתמהמה בזה העולם כדי להעלות אלו הרצונות, כדי שיתוסף עליה אור הרצון יותר ויותר על־ידי שתזכה להעלות כל הרצונות הנפולים המלבשין בכל עסקי העולם הזה באכילה ושתיה וכיוצא. נמצא, שבאמת כל הדברים של העולם הזה שיש להאדם רצון ותאוה אליהם הכל

רצונות לתאוות עולם הזה שאלו הרצונות הם מתנגדים כנגד רצון דקדשה, כי עקר כל התאוות הם רצונות נפולים ועל־כּן נקראים 'תאוות' שהוא בחינת חמדה ורצון, וכשמתנגדים חס ושלום התאוות של העולם הזה שהם רצונות דסטרא אחרא, אזי חס ושלום נפגם הרצון דקדשה, עד שחס ושלום יכול לשבח לגמרי את הרצון דקדשה עד שישבח מלכסף ולהשתוקק לה' ותברך. ובאמת ה' ותברך ברא כל הדברים שבעולם הזה שיש לאדם תאוה אליהם ברא הכל למטובתנו בשביל קיום האדם, כי באמת לא היה אפשר להאדם להתקיים בעולם הזה אפלו שעה קלה לגדל רצון וכסופין והשתוקקות הנשמה הקדושה שבאדם אשר היא משתוקקת תמיד לשוב אל דודה למקור חצבה ברצון חזק ותקוף מאד, כי שרש הנשמה למעלה הוא ממקור הרצון, מבחינת רעוא דרעוין שהוא שרש נשמות ישראל הכלולים במשה רבנו אשר טבע הנשמה תמיד לכסף ברצון חזק מאד לה' ותברך, בפרט בכואה לעולם

הוא למוֹכָה בשביל קיום העוֹלָם כּנ"ל. ועל־כֵּן מתקנים נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּקִרְבּוֹ עַל־יְדֵי אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה מִחַמַּת שְׂבָהֶם מְלַבֵּשׁ רְצוֹנוֹת עֲלוּיִים, אֲשֶׁר רַק עַל־יְדֵי זֶה יֵשׁ קִיּוֹם לְהַנְשָׂמָה בְּזֶה הָעוֹלָם מִחַמַּת שְׂמוּצָאֵת גַּם כֵּאֵן רְצוֹנוֹת עֲלוּיִים כּנ"ל, אֲבָל מִחַמַּת שְׂאֵלוֹ הָרְצוֹנוֹת מְלַבְּשִׁים בְּדַבְּרִים גְּשְׁמִיִּים יֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא, עַל־כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְנַבֵּר מְאֹד שְׁלֹא יִפְּלֵ לְתַאֲוָה, לְרְצוֹן גְּשְׁמֵי חַס וְשְׁלוֹם, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי זֶה חַס וְשְׁלוֹם יִהְיֶה נִפְגָּם הָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, חַס וְשְׁלוֹם, כּנ"ל. עַל־כֵּן צָרִיכִין לְהִסְתַּפֵּק בְּמוּעַט מְאֹד בְּכָל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאִפְּלוּ מְעַט הַמְּכַרְח צָרִיכִין לְהִתְנַבֵּר מְאֹד מְאֹד שְׂיִהְיֶה בְּקַדְשָׁה וּבְטַהֲרָה בְּאִפְּן שְׁלֹא יִהְיֶה נִפְגָּם עַל־יְדֵי זֶה הָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, רַק אֲדַרְבָּא עַל־יְדֵי כָּל מָה שְׂאֹכֵל וּשׁוֹתָה וּכְיוּצָא יִזְכָּה לְרְצוֹן דְּקַדְשָׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּמוֹ שְׂכַתְּב רַבְּנוּ ז"ל בְּמִקּוֹם אַחַר שְׁמֵי שְׁזוּכָה יָכוֹל לְקַבֵּל בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא הָאֲרַת הָרְצוֹן:

ד נִמְצָא, שֶׁהַכֶּלֶל הוּא הָרְצוֹן לְה' יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַק בְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה וְהוּא עֶקֶר הַתְּכֵלִית

שֶׁל הָאָדָם וּכְנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה שְׂגֵדוּלָה מְאֹד, עַד שְׂיִכּוּלִין לִזְכוֹת עַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שְׂיִתְחַפְּכוּ הָעוֹנוֹת לִזְכוֹת. וְזֶהוּ בְּחִינַת יְרִידָה קָדָם הָעֲלִיָּה שְׂקָדָם שְׂיֵשׁ לְהָאָדָם עֲלֶיהָ בְּעִבּוּדַת ה' צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לוֹ יְרִידָה קָדָם הָעֲלִיָּה, כִּי הִירִידָה הִיא תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה כְּמוּבָא. וְלִכְאוּרָה הַדְּבָר תְּמוּהָ וְאִינוּ מוּבָן: מְדוּעַ עַל־יְדֵי הִירִידָה דִּיקָא יִזְכָּה לְעֲלִיָּה. אִךְ עַל־פִּי הַנ"ל מוּבָן הַיֵּטֵב, כִּי עֶקֶר מָה שְׂבָא הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה הוּא בְּשִׁבִיל הָרְצוֹן אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה הַכְּרַחָה הַנְּשָׂמָה לִירֵד לְזֶה הָעוֹלָם הַרְחוֹק בְּיוֹתֵר כְּדֵי שְׂיִתְנַבֵּר הָרְצוֹן בְּיוֹתֵר לְגַדֵּל הַהִתְרַחֲקוּת כּנ"ל, עַל־כֵּן כְּשִׁינְרֵד וְנוֹפֵל חַס וְשְׁלוֹם לְאִיזָה תַּאֲוָה אוֹ עֲבָרָה חַס וְשְׁלוֹם, וְאִזֵּי נִתְרַחַק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאִזֵּי אִם זוֹכָה אַחֲר־כֵּךְ לְהִזְכִּיר אֶת עַצְמוֹ וּלְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה לְה' יִתְבָּרַךְ, אִזֵּי אַחֲר־כֵּךְ בּוֹדָאי מִתְנַבֵּר הָרְצוֹן יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִחַמַּת שְׂיִוִּדַע בְּעַצְמוֹ גְּדֵל רַחוּקוֹ מִה' יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי רַבּוּי עוֹנוֹתָיו. עַל־כֵּן בּוֹדָאי רְצוֹנוֹ חֲזַק וְתַקוּף וְאִמּוּץ מְאֹד מְאֹד לְה' יִתְבָּרַךְ בְּלֵי שְׁעוֹר וְעֶרְךְ וְעַל־כֵּן יָכוֹל לִזְכוֹת עַל־יְדֵי זֶה דִּיקָא לְמַעְלָה יִתְרָה, כִּי

הוא למוֹכָה בשביל קיום העוֹלָם כּנ"ל. ועל־כֵּן מתקנים נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּקִרְבּוֹ עַל־יְדֵי אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה מִחַמַּת שְׂבָהֶם מְלַבֵּשׁ רְצוֹנוֹת עֲלוּיִים, אֲשֶׁר רַק עַל־יְדֵי זֶה יֵשׁ קִיּוֹם לְהַנְשָׂמָה בְּזֶה הָעוֹלָם מִחַמַּת שְׂמוּצָאֵת גַּם כֵּאֵן רְצוֹנוֹת עֲלוּיִים כּנ"ל, אֲבָל מִחַמַּת שְׂאֵלוֹ הָרְצוֹנוֹת מְלַבְּשִׁים בְּדַבְּרִים גְּשְׁמִיִּים יֵשׁ בָּהֶם אֲחִיזַת הַסְּטָרָא אַחֲרָא, עַל־כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְנַבֵּר מְאֹד שְׁלֹא יִפְּלֵ לְתַאֲוָה, לְרְצוֹן גְּשְׁמֵי חַס וְשְׁלוֹם, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי זֶה חַס וְשְׁלוֹם יִהְיֶה נִפְגָּם הָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, חַס וְשְׁלוֹם, כּנ"ל. עַל־כֵּן צָרִיכִין לְהִסְתַּפֵּק בְּמוּעַט מְאֹד בְּכָל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאִפְּלוּ מְעַט הַמְּכַרְח צָרִיכִין לְהִתְנַבֵּר מְאֹד מְאֹד שְׂיִהְיֶה בְּקַדְשָׁה וּבְטַהֲרָה בְּאִפְּן שְׁלֹא יִהְיֶה נִפְגָּם עַל־יְדֵי זֶה הָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, רַק אֲדַרְבָּא עַל־יְדֵי כָּל מָה שְׂאֹכֵל וּשׁוֹתָה וּכְיוּצָא יִזְכָּה לְרְצוֹן דְּקַדְשָׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּמוֹ שְׂכַתְּב רַבְּנוּ ז"ל בְּמִקּוֹם אַחֲרֵ שְׁמֵי שְׁזוּכָה יָכוֹל לְקַבֵּל בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא הָאֲרַת הָרְצוֹן:

ד נִמְצָא, שֶׁהַכֶּלֶל הוּא הָרְצוֹן לְה' יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַק בְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה וְהוּא עֶקֶר הַתְּכֵלִית

דסמרא אחרא שהם תאוות עולם הזה עד שיוכל לשכח את הרצון דקדושה לגמרי. ועל-כן באמת בודאי אשרי מי שלא חטא, כי גם האדם מה שהוא מלבש בעולם הזה לכד הוא גם-כן בסכנה גדולה שיוכל לשכח את הרצון דקדושה חס ושלום על-ידי הרצונות הפגומים של העולם הזה, ואפלו על-ידי הרצונות של החר, מכל שבן וכל שבן כשחם ושלום נכשל באיזה עוון וחטא ונתרחק יותר ויותר, בודאי הוא מסכן מאד, כי יכול חס ושלום לשכח לגמרי את הרצון דקדושה מחמת שנתרחק מאד אבל מי שכבר נכשל באיזה חטא ועוון ואפלו אם הרבה לפשע מאד מאד, ואפלו אם עשה מה שעשה, אף-על-פי-כן אם יתגבר את עצמו על-כל-פנים לכלי לשכח את ה' יתברך ועל-כל-פנים יזכר את עצמו בכל פעם וירגיל את עצמו לכסף ולהשתוקק לה' יתברך ברצון חזק תמיד זה עקר התשובה. ויכול לעונות על-ידי זה לעליה גדולה וכל העונות יתהפכו לזכויות, כי יכול לזכות לרצון חזק מאד מאד מחמת שנתרחק יותר כנ"ל:

במקום שבועלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד, כי הם זוכין לרצון חזק יותר מחמת שנתרחקו יותר כנ"ל. ועל-כן קדם שהאדם צריך לעלות לעליה גדולה יותר צריך שיהיה לו ירידה מקדם, כי כל העליות והמדרגות הם בכחינת הרצון, כמוכן מדברי רבנו ז"ל, ועל-כן כשהאדם צריך לעלות לעליה גדולה יותר, הינו שזכה לרצון יותר ויותר, בודאי צריך שיהיה לו ירידה קדם העליה כדי שיתגבר הרצון ביותר כנ"ל, שעל-ידי זה יזכה לעליה למדרגה גבה יותר, כי התגברות הרצון יותר זהו בעצמו העליה כנ"ל:

ובאמת כשיש להאדם ירידה קדם העליה הוא אז בסכנה עצומה, כי הרבה נשקעו בירידתם רחמנא לצלן כמובא בספרים, כי אף-על-פי שעל-ידי הירידה וההתרחקות מתגבר הרצון ביותר, הינו אם יזכה לזכר את מעלתו ולכלי לשכח לכסף ברצון חזק תמיד לה' יתברך, אבל יכול להיות חס ושלום שעל-ידי שירד ונתרחק ישכח חס ושלום את ה' יתברך ויפל חס ושלום לרצונות

ו"ל, כפי מה שזכינו לשמע מפיו הקדוש בעצמו, כי בכתב אי אפשר לבאר אפלו קצה אפלו חלק מאלה. וכבר גלה כמה וכמה תורות גבוהות על זה אשר נדפסו כבר, אבל יותר מזה הבננו מפיו הקדוש ומתנועותיו הקדושים ורמזותיו הנפלאים בעת שדבר מזה כמה וכמה פעמים. וצריך כל אדם כפי מה שהוא להרגיל עצמו מאד בזה לכסף ולהשתוקק תמיד לה' יתברך ברצון חזק ותקוה. ודבר זה יכול בודאי כל אדם לקום אפלו הפחות שבפחותים ואי אפשר לקלקל ולסתור עצה הזאת בשום אופן מי שירצה לקומה, פי בשלמא כל הדברים והעצות שבעולם יכול הבעל-דבר להתגבר לבלי להניח את האדם לעשותם, אבל רצון לבד זה אי אפשר לסתור בשום אופן, פי יהיה איד שיהיה, אף-על-פי-כן אני רוצה לשוב לה' יתברך ברצון חזק, כי מי פתי ומשגע שלא ירצה טוב האמתי והנצחי רק שקשה לו להתגבר על מה שצריך להתגבר, אבל על-כל-פנים הרצון של כל ישראל המאמינים בה' יתברך בודאי חזק מאד מאד לשוב

ה והכלל הוא, שאין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו אם האדם הוא כמו שהוא כל זמן שעדין הוא זוכר את ה' יתברך ויש לו רצון לשוב אליו יתברך, אף-על-פי שזה כמה אשר הוא פוסף לשוב אליו יתברך ועדין לא זכה לתשובה, אדרבא, פגם יותר והוסיף חטא על פשע חס ושלום, אף-על-פי-כן יחזק עצמו בהרצון יותר ויותר, וירגיל עצמו בכל עת לכסף ולהשתוקק לה' יתברך תמיד בכל עת, ועל-ידי זה בודאי סוף כל סוף יזכה לצאת משטותיו, ויזכה בודאי לתשובה בלי ספק. ודרך זה הוא עצה טובה ונכונה לכל אדם שבעולם מגדול ועד קטן, הן צדיק גדול מאד או איש כשר באמת הצריך לצאת מדרגא לדרגא גבה יותר, והן אנשים הקמנים במעלה מאד, ואפלו המנחים בשאול תחתיות המלכלכים במעשים רעים מאד, אף-על-פי-כן על-ידי בחינת רצון הכל יכולים לעלות מתכלית דיוטא התחתונה עד רום המעלות. ואי אפשר לבאר בכתב עצם מעלת הרצון והכסופין דקדשה כפי מה שהבננו מדברי רבנו הקדוש

בהתורה הנ"ל שמהם עקר כח היצר הרע שנקרא אל אחר - כפירות בידוע. וישראל קדושים אומרים להם שלא יועיל להם שום דבר שהם עושין ומשתדלין לקלקל חס ושלום האהבה שבין ישראל לאביהם שבשמים על-ידי הפתויים והסתות שמפתין ומסיתין את כל אחד ואחד במה שמסיתין אותו לרחקו מה' יתברך חס ושלום, שכל זה לא יועיל להם, כי אף-על-פי שצבר נכשלו בננו במה וכמה, אף-על-פי-כן אנו עדין חפצים ומשתוקקים לה' יתברך בחפץ ורצון ותשוקה גדולה מאד מאד. וזהו: 'מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ', כי לא יועיל לכם מה שאתם עוסקים לעשות שנאה וקלקול חס ושלום כמו שפרש רש"י שם, כי לא יועיל כלום מאחר שלעולם אי אפשר לכבול הרצון דקדושה, כי בודאי כל אחד מישראל כפי מה שהוא עדין הוא חפץ ומשתוקק לשוב לה' יתברך. ומאחר שעדין יש להם רצון וכסופין אליו יתברך בודאי לא יוכלו להרחיק ישראל מה' יתברך לעולם, כי סוף כל סוף ישונו כלם אליו מאחר שלעולם

אליו יתברך, רק מחמת שאין יודעין מעלת הרצון שהרצון בעצמו טוב מאד, על-כן בשרואין שבמה פעמים רצו ברצון חזק לה' יתברך ואף-על-פי-כן עדין לא זכו לעבודת ה' יתברך וגם קצת פגמו יותר על-כן הם מתנאשים בעצמן ושוכחים לכסף יותר עד שנתעלם הרצון אצלם. ובאמת זה הפגם קשה יותר מן הכל, כי איך שהוא על-כל-פנים אל ירפה את הרצון ולא ימש ולא יעזב את הרצון, אדרבא, ריגיל עצמו לכסף ולהשתוקק בכל פעם יותר ויותר ברצון חזק יותר ויותר לה' יתברך. וזה הרצון בעצמו טוב מאד ויכול ליכות על-ידי זה לתשובה שלמה באמת ולעלות לכל המעלות דקדושה כנ"ל: וזה שכתוב: "השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ". הינו שכנסת-ישראל אומרים להאמות והסטרא אחרא, שהם נקראים צבאות ואילות השדה, שהם בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים, שהם בחינת חכמי הטבע, שהם פגם הרצון, כמבאר

הנ"ל, ועל-כן על-ידי שמירת שבת קדש מוחלין לו כל עוונותיו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קט), כי על-ידי הרצון נתהפכין כל העוונות לזכיות, כי עקר התשובה הוא בחינת רצון דקדשה כנ"ל, כי עקר התשובה היא החרטה שמתחרט מאד על שעשה המעשה הזאת. ועקר החרטה היא הרצון שיש לו עכשו רצון דקדשה שהוא מתחרט מאד על מה שעשה, דהינו שהיה מרצה מאד אם לא היה עושה זאת. נמצא, שעקר החרטה הוא הרצון דקדשה, דהינו שעכשו אינו רוצה את העברה כלל רק רצונו הוא הלואי ולא היה עושה את העברה ועל-ידי החרטה הזאת שהוא רק רצון דקדשה, על-ידי זה מוחלין לו. ועל-כן בשבת שאז זוכין לרצון דקדשה, על-ידי זה זוכין לתשובה שהוא בחינת שבת, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר בחינת 'ישבת עד ה' אלקיך', כי עקר התשובה היא בחינת רצון דקדשה שמתחזק ביותר אחר החטא אם זוכה להתעורר לתשובה שעל-ידי זה נתהפך הירידה לעליה והעוונות

הרצון חזק לשוב אליו יתברך כנ"ל: (כי הרצון הוא נמשך מבחינת רעוא דרעוין, שהוא בחינת 'עתיקא קדישא', ששם אין מגיע שום פגם כידוע, ששם נאמר: "אם חטאת מה תפגע בו וכו'" כידוע. ועל-כן כנגד הרצון אין יכול לקלקל שום פגם וחטא, כי הרצון מתגבר על הכל, כי שם אין מגיע שום פגם והבן).

כי בחינת רצון שהוא נמשך מבחינת רעוא דרעוין זה בחינת אור האין סוף, ועל-כן בחינת הרצון אי אפשר לקלקל בשום אופן, כי אור הרצון הוא בחינת אור אין סוף שאינו נפסק לעולם, כי אין לו סוף ותכלית, כי אחר כל הקלקולים חס ושלום, סוף כל סוף אנו משתוקקים אליו יתברך ברצון חזק, כי אור הרצון הוא בחינת אור אין סוף שאין לו סוף כנ"ל:

ז וזהו עצם גדלת מעלות קדשת שבת קדש שעולה על הכל, כי שבת הוא בלוי רצון, כמו שאנו אומרים: "ישבת קדשך באהבה וברצון הנחלתני". כי בשבת מאיר רעוא דרעוין, רצון שברצונות, ועל-כן אז בשבת בטלים כל השלשים ותשע מלאכות, כמבאר היטב בהתורה

דקדושה אין שום מצר דסמרא אחרא
 וקלפות שייכל לקלקלו, חס ושלום,
 בחינת מה תעירו וכו' עד שתחפץ
 וכו' כנ"ל:

ח והנה הכלל, שעקר התכלית של
 האדם בעולם הזה הוא הרצון
 דקדושה לה' יתברך כנ"ל. ועקר
 ההתחלה בעבודת ה' והסוף והתכלית
 הכל הוא בחינת הרצון, כי עקר הוא
 הרצון כנ"ל, כי הנשמה הוא בחינת
 רצון, כי כלליות נפש רוח נשמה
 נקרא נפש, ונפש הוא לשון רצון, כמו
 שכתוב: "אם יש את נפשכם וכו'". כי
 הנשמה שרשה מבחינת רצון העליון
 ועקר תכליתה שתחזר למקום אשר
 חצבה משם, שתזכה להכלל ברצון
 שברצונות בבחינת נשמת משה רבנו
 כנ"ל, אבל מחמת שהנשמה מלכשת
 בגוף הנשמי בעולם העשייה הרחוק
 ומגשם מאד על-כן היא בסכנה
 ובנסיון, כי חס ושלום, תוכל לשכח
 את הרצון דקדושה על-ידי גדל רחוקה
 ועל-ידי הרצונות הנפולים המלכשים
 בתאוות עולם הזה וכו', על-כן חמל
 ה' יתברך עלינו ונתן לנו את תורתו
 ומצוותיו הקדושים שהם נקראים

נתהפכין לזכויות, פי על-ידי העוונות
 שזכה אחר-כך לשוב עליהם, על-ידי
 זה זוכה לרצון חזק יותר וכו'ל:

וזו שאמרו רבותינו ז"ל (שפת קיח):
 כל המענג את השבת נותנין לו
 נחלה בלי מצרים. כי קדשת ענג
 שבת, שהוא בחינת רצון, בחינת
 רעוא דרעוין, זהו בחינת נחלה בלי
 מצרים שאין שולט ונוגע שם שום
 מצר, שהוא בחינת סמרא אחרא
 ודינים שהם נקראים מצרים של
 הקדושה, כי בבחינת הרצון דקדושה
 אין יכול לגע שם שום סמרא אחרא
 וקלפות כנ"ל, כי הרצון דקדושה של
 ישראל אין יכולין לבטל לעולם, כי
 לפעמים חס ושלום, יכולין להתגבר
 לבטל את ישראל מאיזה מצוה או
 להכשילם חס ושלום באיזה מכשול
 על-ידי התגברותם חס ושלום, אבל
 הרצון אין יכולין לבטל לעולם, כי
 אף-על-פירבן אנו רוצים ברצון חזק
 לשוב לה' יתברך שזהו בחינת מה
 תעירו ומה תעוררו את האהבה עד
 שתחפץ כנ"ל. ועל-כן נקרא קדשת
 שבת, שהוא בחינת רצון דקדושה
 נחלה בלי מצרים, כי כנגד הרצון

דברים גשמיים דיקא של זה העולם
ובגוף הגשמי, כי עקר שלמות הרצון
הוא פשעולה הרצון מזה העולם
הגשמי הרחוק ביותר, כי זה הרצון
חזק ומאיר ביותר מחמת גדל הרחוק
כנ"ל:

מ וזה בחינת צדקה שהיא שקולה
כנגד התורה בלה, כי עקר הארת
הרצון היא על-ידי צדקה, כמבאר
במאמר הנ"ל, עין שם מה שכתוב
שם שעל-ידי צדקה מעלין ומתקנין
פגם גפילת הימים של הזקנים שאינם
כראוי שמהם יונק חס ושלום מצח
הנחש שהוא מתנגד לבחינת מצח
הרצון, שהוא בחינת רצון שפרצונות.
ועל-ידי צדקה מבטלין יניקת מצח
הנחש ואז מתגבר ומתגלה מצח
הרצון בחינת רצון שפרצונות, ועל-ידי
זה נשמע קול הקריאה של יום-טוב
שקורא ומגלה את הרצון בבחינת
מקרא קדש ועל-ידי התגלות הרצון
זוכין ליראה ועל-ידי היראה נשפע
חסד, כי על-ידי היראה נעשה חקיקה
וכלי לקבל השפעת החסד. ואז
פששופע החסד, אזי אין צריכין
לעשות שום עבדא ועסק בשביל

תרי"ג עמין דאורייתא, כמו שכתוב
בזהר הקדוש אשר על-ידי עשית אלו
המצוות הקדושים אנו זוכין לקדש
את גופנו ואת כל העולם המעשה
הזה, כי כל מצוה ומצוה נמשכת
מרצונו יתברך, כי רצונו היה שנעשה
המצוה הזאת באופן זה כגון ציצית של
צמר ופשתים על כנף הבגד דיקא
וכיוצא בזה בשאר המצוות כמו
שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לג,
לד). ועל-ידי שאנו עושין המצוה
הזאת בגופנו הגשמי בדברים גשמיים
של עולם הזה דיקא, על-ידי זה אנו
מקדשין חלק מגופנו. וכמו כן חלק מן
העולם הזה שהוא מכון כנגד המצוה
הזאת, ועל-ידי זה אנו זוכין כפי
בחינת המצוה להזכיר עצמנו בעולם
הזה ובגוף הזה לכסף לה' יתברך
ברצון חזק ואז נכלל עשיה ברצון,
שזהו עקר התכלית בחינת סוף מעשה
במחשבה תחלה, כי זה עקר מענוגיו
ושעשועיו יתברך בשזוכין על-ידי
עשית מצוותינו להכליל תכלית
העשיה ברצון העליון. שזה זוכין על-
ידי המצוות הקדושים שהם רצונות
עליונים שאנו מקימין אותם על-ידי

לכלכל את אליהו, כמו כן צריך כל אחד להפך האכזריות שיש לו בטבעו לרחמנות ולפזר צדקה יותר מטבעו. ועל-ידי זה עקר התגלות הרצון, כי מניה וביה אבא ליזיל ביה נרנא, כי על-ידי שהוא מהפך הרגו והאכזריות שבטבעו לרחמנות ולתן צדקה, על-ידי זה נתבטל הרגו, שהוא הפך הרצון ונתגלה הרצון וכו', ועל-ידי זה נתבטלין כל העסקים והעבודות וכל הל"ט מלאכות, כי נתקיים "ועמדו זרים וכו'" כנ"ל, עין שם כל זה היטב: י והנה על-פי הנ"ל מבאר הענין היטב כי עקר הרצון הוא בשזוכין לרצון אמת בעולם העשייה הזה, אשר בשביל זה ירדה הנשמה לזה העולם דיקא ואז בשזוכין לרצון גזה העולם הרחוק ביותר, שעל-ידי זה הרצון חזק ומאיר ביותר כנ"ל, אזי נכלל עשייה ברצון, ונתהפך עשייה שהוא בחינת רגו ודיון, לרצון, שזהו עקר שלמות הרצון להפך רגו לרצון שהוא בחינה הנ"ל להפך עשייה לרצון, כי עשייה, הינו כל העבודות דחל וכל העסקים, שהם בחינת ל"ט מלאכות, הם הפך הרצון ממש, כי הרצון הוא בחינת

פרנסה, כי נתקיים "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אפריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו". כהני ה' דיקא בחינת חסד, כי מתקיים העולם בחסדו ונתבטלין כל הל"ט מלאכות שהם כל העסקים והממשא ומתן והמלאכות שעושין, כי אף-על-פי שגם הל"ט מלאכות הם בחינת עבודת הבורא, כי ל"ט מלאכות ממשכן גמרינו וכל העסקים והממשא ומתן והמלאכות שעושין שכלם כוללים בל"ט מלאכות, כלם הם בבחינת מלאכת המושפן בשזוכין לעשותם בקדושה, וציורא דמשכנא כציורא דעבדא דבראשית וכו'. אף-על-פי-כן אם היה שופע חסדו לא היינו צריכין לעשות שום עסק כלל וכו'. ועקר השפעת החסד הוא על-ידי הרצון שמתגלה על-ידי הצדקה כנ"ל, כי עקר הצדקה היא בבחינת ואת הערבים צויתי לכלכלה, דהינו שיהפך האכזריות לרחמנות, כי מי שנותן צדקה בטבעו שהוא רחמן אינו חשוב כל כך, רק העקר לשפר לב האכזר לרחמנות כמו העורב שהוא אכזר בטבעו ונתהפך לרחמנות

לְרָצוֹן כַּנִּלְשׁוֹן שֶׁל יְדֵי זֶה זֹכֵה לְהַמְשִׁיךְ
הָאֵרֶת הַרְצוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה,
לְבַטֵּל וְלַהֲפֹךְ עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה לְרָצוֹן
שִׁיתַּבְטְלוּ כָּל הַלְ"ט מְלָאכּוֹת וְכָל
הָעִסְקִים מִיִּשְׂרָאֵל, וְיִזְכּוּ רַק לְכַסֵּף
וְלַהֲתַעֲנַעַע וְלַהֲשַׁתְּקַק לְה' יִתְבַּרַךְ
בְּרָצוֹן חֲזַק וְתַקִּיף מְאֹד כָּל יְמֵיהֶם
לְעוֹלָם:

יא כִּי עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה שְׁנוֹתָן לְעָנִי.
וְהָעָנִי הוּא בְּבַחֲנֵי הָעֲשִׂיָּה, כִּי
שָׁם עָקַר אַחֲזִיז הָעֲנִיּוֹת, כִּידוּע
שֶׁבַחֲנֵי הָעֲשִׂיָּה נִקְרָא עָנִי, כִּי עָקַר
הָעֲנִיּוֹת נִמְשָׁךְ מִבַּחֲנֵי בְּעֲצָבוֹן
הַאֲכַלְנָה שֶׁזֶהוּ בַּחֲנֵי עֲשִׂיָּה, בַּחֲנֵי
לְ"ט מְלָאכּוֹת כַּנִּלְשׁוֹן. וְעַל־כֵּן עַל־פִּי
הַרְבֵּ הָעָנִי הוּא כַּכֶּסֶף וּבְרָגוֹ תָּמִיד, כִּי
הוּא בְּבַחֲנֵי עֲשִׂיָּה שְׁמִשָּׁם עָקַר
אַחֲזִיז הַדִּין וְהַרְגוֹ. וְזֶה הַנִּדְבָּן הַמְהַפֵּךְ
אֲכַזְרִיּוֹתוֹ וּמַתְנַדֵּב לְתַן צְדָקָה זֶהוּ
בַּחֲנֵי רָצוֹן, שֶׁהוּא בַּחֲנֵי רוּחַ גְּדִיבָה
גְּדַבְתָּ לֵב שְׁמַתְרָצָה בְּרָצוֹן וְנִדְבַת לְבוֹ
הַטּוֹב לְתַן צְדָקָה. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי
הַצְּדָקָה שֶׁהוּא בַּחֲנֵי רוּחַ גְּדִיבָה,
בַּחֲנֵי רָצוֹן שְׁמִשְׁפִּיעַ לְהָעָנִי, שֶׁהוּא
בַּחֲנֵי עֲשִׂיָּה, בַּחֲנֵי רָגוֹ, עַל־יְדֵי זֶה
הוּא מִמְשִׁיךְ הָאֵרֶת הַרְצוֹן לְבַחֲנֵי

בַּטּוֹל, בַּחֲנֵי שַׁבָּת. וְכָל הָעֲשִׂיּוֹת הֵם
בְּהַפֵּךְ מִמְנוּ מִמְשִׁי, כִּי הָעֲשִׂיּוֹת הֵם
בַּחֲנֵי רָגוֹ וְדִין, כִּי עָקַר אַחֲזִיז כָּל
הַדִּינִים הוּא בְּעֲשִׂיָּה כִּידוּע, כִּי כָּל
הָעֲשִׂיּוֹת, שֶׁהֵם בַּחֲנֵי לְ"ט מְלָאכּוֹת,
הֵם נִמְשָׁכִין מִחֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן
שֶׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְקַלַּל: "בְּעֲצָבוֹן
הַאֲכַלְנָה, בְּזַעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם",
שֶׁעַל־יְדֵי זֶה מְכַרְחִין לְהַתְנַעַע בְּאֵלוֹ
הַלְ"ט מְלָאכּוֹת. וְצָרִיכִין לְהַתְנַעַע מְאֹד
לְעֲשׂוֹת הַלְ"ט מְלָאכּוֹת בְּקִדְשָׁה גְּדוּלָּה
כִּדִּי לְבָרְרָם מִזְּהֵמַת הַנְּחָשׁ, שֶׁהוּא
לְ"ט קְלָלוֹת שְׁנַתְקַלְלוּ אֹז בְּחֲטָא אָדָם
הָרָאשׁוֹן, שֶׁהֵם בַּחֲנֵי לְ"ט מְלָקִיּוֹת,
שֶׁכָּל זֶה הוּא בַּחֲנֵי רָגוֹ וְדִין. וְעָקַר
הַמְשַׁכֵּת הַקְּדוּשָׁה עַל כָּל הָעוֹלָם
הָעֲשִׂיָּה וְעַל כָּל הַלְ"ט מְלָאכּוֹת הוּא
עַל־יְדֵי הַרְצוֹן כַּנִּלְשׁוֹן, כִּי עַל־יְדֵי הַרְצוֹן
שְׁנִכְסְפִין לְה' יִתְבַּרַךְ בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה
הַזֶּה בְּרָצוֹן חֲזַק וְתַקִּיף מְאֹד יְמֵים
וְשָׁנִים הַרְבֵּה, עַל־יְדֵי זֶה זֹכֵכִין לְהַפֵּךְ
עֲשִׂיָּה לְרָצוֹן עַד שִׁיכּוֹלִין לְזַכּוֹת לְבַטֵּל
מִיִּשְׂרָאֵל כָּל הַלְ"ט מְלָאכּוֹת וְכָל
הָעִסְקִים, וְהַכֵּל עַל־יְדֵי הַרְצוֹן וְכַנִּלְשׁוֹן
בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְשׁוֹן. וְעַל־כֵּן עָקַר הַתְּגַלּוֹת
הַרְצוֹן עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה שְׁמַהֲפֵךְ רָגוֹ

עשיה, ועל-ידי זה מהפך עשיה ורגו
 לרצון. וגם בחוש רואין זאת, כי
 מתחלה היה העני בצער ורגו מחמת
 גדל עניותו ודחקו והיה מתרעם חס
 ושלום על ה' יתברך, ועל-ידי זה
 שנתן לו די מחסורו, על-ידי זה רוחו
 נחה ומתרצה ומתפנים ונתבטל הרגו
 שנאחו בו בתחלה ונמשך עליו בחינת
 הארת הרצון. וזה עקר מצות הצדקה
 לבטל הרגו, להפך הרגו לרצון, כמו
 שמצינו בכמה מקומות, שעקר הזהרת
 הצדקה לבטל תרעמת העני, כמובא
 בזהר הקדוש בהוא עניא דהיה
 מתרעם וכו', שהיה חס ושלום, דין
 גדול על-ידי זה, רחמנא לצלן, וכמו
 שכתוב: "והיה כי יצעק אלי וכו'".
 נמצא, שעל-ידי הצדקה שנותן לעני,
 על-ידי זה מהפך בחינת הרגו, בחינת
 עשיה לרצון, שהוא עקר ירידת האדם
 לעולם הזה וזה עקר פלליות כל
 המצוות שבתורה כנ"ל. ועל-כן
 שקולה מצות צדקה כנגד כל התורה
 וכל מקום שזכר מצוה סתם היא
 מצות צדקה כמובא. כי עקר פלליות
 עשית כל המצוות בזה העולם
 המעשה דיקא הוא להפך עשיה לרצון

שזה נעשה על-ידי צדקה ביותר כנ"ל.
 וזהו שהזהירה תורה: "ולא ירע לברך
 בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברך
 ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח
 ידך", כי עקר הצדקה הוא הרצון
 טוב, להפך הרגו והאכזריות לרצון
 כנ"ל. ועל-כן צריך לתן צדקה ברצון
 טוב בלי שום רע הלב כדי לבטל הרגו
 ולהמשיך הרצון שהוא עקר הצדקה,
 שעל-ידי זה זוכין לבטל כל הל"ט
 מלאכות של חל, שיש בהם אחיזת
 זהמת הנחש בחינת ל"ט קללות. וזהו
 "כי בגלל הדבר הזה יברך ה'",
 'ברך ה' דיקא הפך הקללות של
 חטא אדם הראשון שהוא בעצבון
 תאכלנה בחינת ל"ט מלאכות, כי על-
 ידי צדקה ברצון טוב זוכין להמשיך
 הארת הרצון על עולם העשיה ונקבל
 עשיה ברצון, ועל-ידי זה נתבטל כל
 העשיות וכל הל"ט מלאכות, כי
 נתקנים העולם בחדו לבד שהוא
 בחינת ברכה וחסד כנ"ל. וזהו "כי
 בגלל הדבר הזה יברך ה' אלקיך
 בכל מעשך ובכל משלח ידך", כי
 נמשך ברכה וחסד על כל העשיות
 על-ידי הארת הרצון עד שזוכין לבטל

הלוה להשתדל מאד לקיים מצות 'פריעת בעל-חוב - מצוה', להשתדל לפרע להמלוה בזמנו. ואזי מבטל בחינת העבדות, בחינת ההלוואה והחוב שהוא בחינת העשיה, וחוזר ונכלל ברצון, כי חזר הדבר למקומו להמלוה שהוא בחינת רצון, כי גמל עמו חסד בנדבכת לבו ורצונו הטוב, כי גמילות חסד הוא בחינת צדקה וגדולה יותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ספ"ה מט): גדולה גמילות חסד יותר מן הצדקה. כי כל העשירות נמשך מבחינת רצון העליון שמשם כל ההשפעות בנ"ל ועל-כן נקרא המזון כסף לשון כסופין ורצון, כי משם שרשו בקדשה וכנ"ל ועל-כן "וכל הרע לאיש מתן" (משלי יט) "אהבי עשיר רבים" (שם יד). והכל משתוקקים ונכספין אליו ומתחברים עם העשיר, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (סימן סח). כל זה מחמת שהמזון בשרשו נמשך מבחינת רצון בנ"ל, ועל-כן מוזני לאו בזכותא תליא כי אם במזלא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שהוא בחינת מזל העליון, שהוא בחינת דקנא קדישא פידוע, שהוא בחינת רצון, כמבאר

כל העשיות לגמרי, כי נכלל עשיה ברצון בנ"ל. והכל על-ידי הצדקה שמהפך רגו, בחינת עשיה, לרצון בנ"ל. וזהו יברכה ה' דיקא, בחינת ברפת כהנים שמתחילין "ברכה ה" - במזון וכו', כי על-ידי הרצון זוכין לבחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו בנ"ל:

יב וזה בחינת ערב, כי הערב שנקנס בין הלוה להמלוה ומבטיח להמלוה שהלוה יפרע לו זהו בחינה הנ"ל, שמחייב את עצמו לחזר הדבר לשרשו שנקלח ממנו להעלות עשיה לרצון, כי הלוה הוא בבחינת עשיה ועבדות, בחינת עבד לזה לאיש מלוה, כי עקר כל ההלוואות והחובות שהם בחינת עניות ודחקות הכל נמשך מבחינת בעצבון תאכלנה וכו' שהוא בחינת ל"ט מלאכות שמתחמת זה הוא כל חסרון הפרנסה שעל-ידי זה מקרחין לעשות כל העסקים, וכל מי שנאחז בו ביותר זהמת הנחש נופל לטרדות ועבדות ועסקים יותר, עד שנופלים לחובות והלוואות שהם עבדות ממש תקף העשיה, בחינת עבד לזה לאיש מלוה בנ"ל. וצריך

וכו' והעבודות הוא תקף העשייה, שישם עקר אחיזת העניויות. וכל מה שיורדים חס ושלום יותר לבחינת עשייה לעבודות חס ושלום, העניויות מתגבר ביותר חס ושלום, ועל-כן זה הלזה שהוא בחינת עבד לזה, בחינת עבודות ממש קשה לו מאד לבטל העניויות בחינת עבודות ולסלק החוב, כי סלוק החוב הוא בחינת בלליות עשייה ברצון כנ"ל שזהו בחינת כל עבודת האדם בעולם הזה, אשר בשביל זה ירדה הנשמה לזה העולם המעשה כדי לכלל עשייה ברצון כנ"ל וכמבאר לעיל (בהלכות העושה שליח) שכלליות העבודה בעולם הזה הוא בחינת סלוק החוב שאנו מסלקין חובתנו לה' יתברך, שאנו מחיבים להעלות כל העולמות לה' יתברך, עין שם:

ובאמת גם האדם בעולם הזה הוא מסכן מאד מאד. ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל: טוב לו שלא נברא משנברא. כי אף-על-פי שמה שיירד לזה העולם הרחוק הוא טובה גדולה אליו אם זכה, כי על-ידי זה דיקא יכול לזכות להארת הרצון בשלמות

בהתורה הנ"ל שהארת הרצון על-ידי בחינת הזקן הקדוש, עין שם. ועל-כן כשהלזה מסלק החוב להמלוה, ומקים פריעת בעל-חוב מצוה, על-ידי זה מבטל בחינת העבודות, שהוא בחינת חוב ועולה העבודות והעשייה וחוזר ונכלל ברצון שהוא בחינת המלוה הגומל חסד בחינת רצון כנ"ל:

אבל מחמת שלפעמים אין המלוה רוצה להאמין להלזה שיפרענו פראוי על-כן נכנס הערב ומבטיח להמלוה שיפרענו הלזה בזמנו. נמצא, שהערב מבטיח על סלוק החוב מהלזה להמלוה שהיא בחינת בלליות עשייה ברצון כנ"ל. ועל-כן באמת אמרו רבותינו ז"ל: הרחק מן הערבנות. כי אף-על-פי שהוא מצוה גדולה להלוות לעני ואם-כן גם זה הערב בודאי עושה מצוה, כי על-ידי הלזה המלוה להלזה, אבל אף-על-פי-כן הוא צריך להתרחק מזה בכל האפשר, כי מי יודע אם ימלט מהפסד, כי זה שבא לידי כך עד שצריך ללוות ולהיות בעל-חוב קשה מאד שיוזבד לפרע פראוי, מאחר שגפיל לעבודות ממש בחינת עבד לזה

בשם ערבות, כמו שכתוב (משלי ו):
 "בני אם ערבת לרעה תקעתי לזר כפיך
 וכו' עשה זאת אפוא בני והנצל. כי
 כאת בכף רעה לך התרפס ורהב
 רעיד". ופרש רש"י 'בני, אם ערבת',
 ערבות ממון כמשמעו וכו'. דבר אחר:
 'בני, אם ערבת לרעה' אחר שנעשית
 ערב להקדוש-ברוך-הוא שהוא רעה,
 כדכתיב: "זה דודי וזה רעי". וקבלת
 עליך בסיני ובערבות מואב באלה
 ובשבעה לשמור מצוותיו, 'תקעתי לזר
 כפיך' שתשוב ותסור מדרכיו ותדבק
 באפיקורסין וכו'. 'עשה זאת אפוא בני
 והנצל' וכו'. נמצא, שהחיוב והקבלה
 שקבלנו עלינו לשמור מצוותיו
 הקדושים נקרא ערבות כנ"ל, כי
 באמת הוא בחינת ערבון ממש
 והכל אחד ושני הפרושים של רש"י
 כלולים יחד, כי עשית כל המצוות
 בעולם הזה הוא לכלל עשיה ברצון
 כנ"ל שזהו בחינת ערבות ממש
 כנ"ל, כי כמו שהערב מחיב את עצמו
 שיסלק הלזה והוא מחיב להשתדל
 בזה, כי נעשה ערב על זה שיסלק
 הלזה להמלוה, שעל-ידי זה הוא
 בחינת כלליות עשיה ברצון כנ"ל, כמו

ולכלל עשיה ברצון שזה עקר
 שעשועיו ותענוגיו ותברך כנ"ל, אבל
 מי יודע אם יזכה לזה, כי מעצם
 גשמיות העולם העשיה הזה חס
 ושלום יכול לשכח לגמרי את הרצון
 כנ"ל. ועל-כן בודאי צריכין להרחיק
 מן הערבות שהוא בחינה שמחייב
 עצמו להיות ערב שבודאי יסלק הלזה
 להמלוה שהוא בחינת כלליות עשיה
 ברצון כנ"ל, כי מי יודע אם יקום
 הלזה מצות פרעון, כי מאחר שירד
 לבחינת הלואה וחוב קשה מאד
 לפרע. וצריך יגיעה גדולה לזה כמו
 שרואין בחוש שמי שחם ושלום
 נעשה בעל-חוב קשה לו מאד לצאת
 מן החובות כמעט כל ימיו ועל-פי רב
 הם מתים בעלי חובות, וכל הכפירות
 וההכחשות שכחיים ביותר בין הבעלי
 חובות. וזה שאמרו רבותינו ז"ל: ולואי
 שיפרע בזמנו. 'ולואי' בודאי, כי קשה
 מאד לצאת מן החוב, כי זהו בחינת
 כלליות עשיה ברצון שצריכין לזה
 זכות גדול כנ"ל ועל-כן הזהירו
 רבותינו ז"ל: הרחק מן הערבונות
 כנ"ל:
 יג על-כן כלליות כל התורה נקרא

שְׂמַאֲמִינִים שֶׁהֵבֵל מִתְנַהֵג בְּרִצּוֹנוֹ
 יִתְבַּרְךְ לְבַד, כְּמִבְאֵר בְּהַתּוֹרָה הַג' ל':
 (וּאֶף-עַל-פִּי שֶׁלְעִיל דִּבְרַנּוּ בְעֵינֵי הַרְצוֹן
 וְהַשְׁתַּקְּקוֹת אֵלָיו יִתְבַּרְךְ
 וּבְהַתּוֹרָה הַג' ל' מְדַבֵּר מֵעֵינֵי הַרְצוֹן שֶׁל ה'
 יִתְבַּרְךְ שֶׁאֵנוּ מֵאֲמִינִים שֶׁהֵבֵל בְּרִצּוֹן ה' יִתְבַּרְךְ
 לְבַד, בְּאֵמֶת הַכֹּל אַחֵר, כִּי זֶה תְּלוּי בְּוֵה, כִּי מִי
 שְׂמַאֲמִין בְּאֵמֶת בְּרִצּוֹן הַג' ל', הֵינּוּ שֶׁהֵבֵל
 מִתְנַהֵג רַק בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךְ לְבַד, בְּוֵדָאֵי הוּא
 מִשְׁתַּוְּקֵק וְרוֹצֵה וְכוּסֵּף אֵלָיו וְלַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבַּרְךְ
 בְּרִצּוֹן חֶזֶק מְאֹד. וְאֶפְלוּ אִם לְפַעְמִים נֹפֵל
 מִמְּדֻרְגָתוֹ, וְאֶפְלוּ אִם נֹפֵל לְעִבְרוֹת חֵם וְשְׁלוֹם,
 רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל זְמַן שֵׁישׁ לוֹ
 אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה' יִתְבַּרְךְ וּמֵאֲמִין שֶׁהֵבֵל
 מִתְנַהֵג רַק בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרְךְ לְבַד, בְּוֵדָאֵי עֲדוּן יֵשׁ
 לוֹ רִצּוֹן חֶזֶק מְאֹד לַה' יִתְבַּרְךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף
 מֵה יִהְיֶה בְּסוּפוֹ, כִּי אֵין חֶשֶׁד וְאֵין צְלֻמּוֹת
 לְהַסְתֵּר שֵׁם פְּעִלֵי אֲנִן כִּי בְּוֵדָאֵי רַבּוּי עוֹנוֹתָיו,
 רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, לֹא יִכְלֹו לְהַסְתִּירוֹ מִפְּנֵי יִתְבַּרְךְ
 וְסוּף כָּל סוּף יִצְטַרְךְ לְמַן דִּין וְחֶשְׁבוֹן לְפָנָי
 כִּסּא כְבוֹדוֹ יִתְבַּרְךְ וּמֵה יַעֲשֶׂה לְיוֹם פְּקָדָה.
 עַל-כֵּן אֶף-עַל-פִּי שֶׁיִּכְוֹל לְהִיּוֹת לְפַעְמִים
 שֶׁהָאֲדָם מֵשִׁים כָּל זֶה אֶל לְבוֹ וְיוֹתֵר מִזֶּה וְאֶף-
 עַל-פִּי-כֵן אֵינוּ יִכּוֹל לְהִתְנַבֵּר עַל תְּאוֹתוֹ, אֲבָל
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל-כֵּל-פְּנִים רִצּוֹן חֶזֶק מְאֹד
 מְאֹד יֵשׁ לוֹ תְּמִיד לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרְךְ מֵאַחֵר

כֵּן כָּל אָדָם מַחֲיֵב אֶת עַצְמוֹ לַה'
 יִתְבַּרְךְ בִּירִידָתוֹ לְזוֹה הָעוֹלָם שֶׁיַּעֲלֶה
 וְיִקְשֶׁר כָּל הָעֲשִׂיָה לְרִצּוֹן שֶׁיַּחֲזֹר וְיִכְלַל
 הָעוֹלָם בְּשֶׁרְשׁוֹ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת סְלוּק
 הַחֹב, כְּמִבְאֵר לְעִיל בְּהַלְכוֹת הָעוֹשֶׂה
 שְׁלִיחַ, עֵינֵי שָׁם, הֵינּוּ שֶׁיַּחֲזֹר וְיִכְלַל
 עֲשִׂיָה בְּרִצּוֹן שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ הַכֹּל בַּג' ל'.
 נִמְצָא, שֶׁהָאֲדָם חַיֵּב אֶת עַצְמוֹ בְּחִיּוּב
 עֲרֻבוֹת מִמֶּשׁ לַה' יִתְבַּרְךְ וְעַל-כֵּן נִקְרָא
 בְּשֵׁם עֲרֵב בַּג' ל':

יֵד וְזֶה בְּחִינַת עֲרֵב בְּשַׁעַת מִתֵּן
 מְעוֹת מִשְׁתַּעֲבֵד בְּלֹא קִנְיָן, אֲבָל
 לְאַחֵר מִתֵּן מְעוֹת אֵינוֹ מִשְׁתַּעֲבֵד אֶלֶּא
 בְּקִנְיָן:

כִּי עֵקֶר מַה שֶּׁצָּרִיכִין אֵיזֵה קִנְיָן דִּיקָא
 לְקַיָּם כָּל הַמְּשָׂא וּמִתֵּן וְהַעֲסָקִים
 שְׂבִין אָדָם לְחִבְרוֹ הוּא רַק כְּדִי
 לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת הַרְצוֹן שֶׁעַל-יְדֵי זֶה
 נִתְקַיָּמִין כָּל הַדְּבָרִים וְלֹא יִכְלֹו לְשַׁנּוֹת
 עוֹד, כִּי בְּאֵמֶת בְּוֵדָאֵי רָאוּי לְאָדָם
 לְעַמּוֹד בְּדַבּוּרָו וּכְשֶׁמוּכָר אוֹ קוֹנֵה חֶפְצֵי
 מִחִבְרוֹ בְּדְבָרִים בְּלִבְדוֹ בְּוֵדָאֵי רָאוּי לוֹ
 לְקַיָּם אֲמוּנַת דְּבִירוֹ, אֵךְ מַה שֶּׁשְׂכִּיחִים
 שְׂנוּיִים וְהַכְחָשׁוֹת בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן זֶה
 נִמְשָׁךְ רַק מִפְּנֵי הַרְצוֹן, כִּי הַרְצוֹן הוּא
 בְּחִינַת אֲמוּנָה, כִּי עֵקֶר הַרְצוֹן הוּא

העסקים וכל המשא ומתן שבלם נמשכים מבחינת ל"ט מלאכות הם בבחינת פגם הרצון שהוא בחינת אמונה במבאר בהתורה הנ"ל שששזוכין לרצון בשלמות או אין צריכין לעשות שום עסק ושום משא ומתן כלל, כי מתקנים העולם בחסדו כנ"ל. נמצא, שאם היינו זוכין לרצון בשלמות לא היינו צריכים לעשות שום משא ומתן ועסק כלל ועל-כן שכיחים ביותר בפירות והכחשות ושונויים בהמשא ומתן מחמת שהמשא ומתן נמשך מבחינת פגם הרצון שהוא בחינת פגם אמונה. ומפגם אמונה נמשכין כל ההכחשות והכפירות והשונויים שבמשא ומתן כנ"ל. ועל-כן צריכין להתגבר מאד מאד להשתדל לעשות משא ומתן באמונה שלמה שיהיה ההן הן והלאו לאו ולא ישנה ולא יחליף דבורו לעולם, כי מחמת ששכיחים שם כפירות ושונויים שנמשכים מפגם הרצון כנ"ל, על-כן כל מי שמכרח לעשות משא ומתן צריך התגברות גדול להנצל מכפירות והכחשות השכיחים שם כנ"ל. ועקר העצה לזכות לזה שיהיה משאו ומתנו

שמאמין ברצון ה' יתברך והכל מתנהג ברצונו יתברך וה' יתברך ישלם לכל אדם כפעלו וכמעשה ידו, מי פתי שלא יכסף וירצה ברצון חזק מאד מאד בכלות הנפש לשוב אליו יתברך להנצל מן השאול תחתיות ומשאר ענשים קשים ומרים מאד, רחמנא לצלן, ולזכות לחיי עולם הקא ולנצחי. נמצא, שעל-ידי אמונת הרצון הנ"ל שמאמינים בה' יתברך שהכל ברצונו לבר, על-ידי זה בודאי יש לו רצון חזק לה' יתברך וכל זמן שזוכה לרצון אף-על-פי שעדין אינו זוכה לעבודתו יתברך עדין לא אבדה תקותו מה', כי סוף כל סוף יזכה להיות איש כשר ברצונו יתברך על-ידי ההשתוקקות והרצון אם יתמיד וירגיל עצמו בזה הרבה להשתוקק תמיד לה' יתברך ולתורתו ולעבודתו וכו"ל). וענין זה מבאר היטב ממשמעות השיחה ששמענו בעת שגלה התורה הנ"ל:

וְכָל הַכַּפְּרוֹת וְהַהֲכָשׁוֹת וְהַשְּׁנוּיִים שְׂבִין בְּנֵי-אָדָם בְּמִשְׁא וּמִתֵּן הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת כְּפִירוֹת מִפְּגָם אָמוּנָה, כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ אָמוּנָה שְׁלֵמָה בַּה' יִתְבָּרֵךְ וּמֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ לְבַד בְּוֹדָי עוֹשֶׂה הַמִּשְׁא וּמִתֵּן שְׁלוֹ גַם-כֵּן בְּאָמוּנָה שְׁלֵמָה וְאִינוּ מְשַׁנְּה דְבוּרוֹ לְעוֹלָם. וּמִחֲמַת שֶׁכָּל

נמשכין מזהמת הנחש הנאחזין בל"ט
מלאכות, כי על-ידי צדקה מבטל
מצח הנחש כנ"ל ואז זוכה שיהיו
הל"ט מלאכות בבחינת ל"ט מלאכות
המשכן שהם בבחינת הארת הרצון,
כי המשכן נעשה מנדבת לב ורצון
הטוב של כל אהד ואחד מישראל,
כמו שכתוב: "מאת כל איש אשר
ידבנו לבו תקחו את תרומתי", שזהו
בחינת צדקה נדבת לב, בחינת רצון,
כי מי שזוכה להמשיך הארת הרצון
על-ידי הצדקה אפלו כשעושה הל"ט
מלאכות ומשא ומתן אינו נופל
לעשיה גשמיית, רק אדרבא, הוא
מקדש בחינת העשיה וממשיך הארת
הרצון אפלו בעשיה כנ"ל, שזהו עקר
שלמות הרצון ומעלה עשיה לרצון
כנ"ל עד שיכול לזכות לבטל עשית
הל"ט מלאכות ומשא ומתן לגמרי ואז
יזכה להרבות בצדקה יותר ויותר,
שעל-ידי זה ימשיך הרצון יותר ויותר
עד שנתבטל המשא ומתן לגמרי
כנ"ל:

זו נמצא, שעקר קדשת המשא
ומתן לזכות לעשית משא ומתן
באמונה לבלי לשנות דבורו זוכין על-

באמונה הוא להרבות בצדקה, כי על-
ידי צדקה ממשכין הארת הרצון
שהוא בחינת אמונה כנ"ל. ועל-ידי זה
זוכין להמשיך אמונה ורצון בהמשא
ומתן ואז יזכה שיהיה משא ומתנו
באמונה שהוא בחינת רצון כנ"ל, כי
באמת אם היינו בלנו זוכין לתן צדקה
כראוי כבר היה מתבטל המשא ומתן
לגמרי ולא היינו צריכין לעשות שום
משא ומתן ומלאכה ועסק כלל בנוכח
לעיל בתורה הנ"ל, כי על-ידי צדקה
מאיר ונתגלה הרצון שעל-ידי זה
נתבטל כל עשיות הל"ט מלאכות וכל
המשא ומתן כנ"ל, כי היה מתקיים
ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' כנ"ל,
אבל גם כל זמן שאין זוכין לזה לבטל
המלאכות והמשא ומתן לגמרי
ומכרחין עדן לעסק במשא ומתן
ומלאכה בשביל פרנסה, אף-על-פי-כן
צריכין על-כל-פנים לראות ולעשות
המשא ומתן בקדשה באמונה שלמה,
וזה זוכין גם-כן על-ידי צדקה שעל-
ידי זה מאיר הרצון שהוא בחינת
אמונה כנ"ל. וכפי הארת הרצון
בחינת אמונה על-ידי צדקה, כמו כן
נרחין כפירות מהמשא ומתן שהם

שבתורה כְּדִי לְהַעֲלוֹת עֲשִׂיהָ לְרָצוֹן, כְּמִבְאֵר כֹּל זֶה לְעֵיל הַיֵּטֵב. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַלְבוּשִׁין, בְּחִינַת חֲלוּקָא דְרַבְנָן שְׁכַל הַמְצוּוֹת וְהַזְכִּיּוֹת שְׁעוֹשִׂין בְּעוֹלָם הַזֶּה נַעֲשֶׂה מֵהֶם חֲלוּקָא דְרַבְנָן שֶׁהוּא לְבוּשִׁין לְהַנְשָׂמָה שְׁתוּכַל לַעֲלוֹת וְלִכְלֹל בְּמִקוֹם שְׁצָרִיכָה לַעֲלוֹת וְכֹל זְמַן שֶׁאֵין לְבוּשִׁין לְהַנְשָׂמָה אֵינָה יְכוּלָה לַעֲלוֹת לְמִקוּמָהּ. וְלִכְאוּרָה תְּמוּנָה: הֲלֹא עֵקֶר הַתְּכֵלִית הוּא לְזוֹכֹת לְהַכִּיר אֵת ה' יִתְבָּרֵךְ אֲפִין בְּאֲפִין וְלִהְפֹּלֵל בְּרָצוֹן הַעֲלוּיִן בְּרַעְיוֹן דְרַעְוִין, וְלָמָּה צְרִיכָה הַנְשָׂמָה לְבוּשִׁין דִּיקָא כִּי הֲלֹא הַלְבוּשׁ הוּא בְּחִינַת הַסְתָּרָה וְצִמְצוּמִים שְׂמֻסְתִּירִין וּמְלַבִּישִׁין הָאוּר בְּלְבוּשִׁין? אֵךְ עַל-פִּי הַנ"ל מִבְּאֵר הַיֵּטֵב, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַנְשָׂמָה הוּא שְׁתוּזָה לְרָצוֹן כְּנ"ל וְעֵקֶר הָרָצוֹן הוּא עַל-יְדֵי הַתְּרַחֲקוֹת כְּנ"ל אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה יֵרְדֶה הַנְשָׂמָה לְזֶה הָעוֹלָם הַרְחוּק דִּיקָא כְּדִי שְׁתוּזָה כָּאֵן לְרָצוֹן בְּשֵׁלֵמוֹת כְּנ"ל. וְאֵן כִּשְׁהַנְשָׂמָה זוֹכֶה לְהַיֵּטֵב מַעֲשֵׂיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, אִזְ נַעֲשֶׂה מִכֹּל מְצוּהָ וּמַעֲשֶׂה הַטוֹב שְׁעֲשִׂתָּהּ בְּזֶה הָעוֹלָם נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ לְבוּשׁ לְהַנְשָׂמָה. וְהַלְבוּשׁ הוּא בְּחִינַת הָאֲרֶת הָרָצוֹן

יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֲרֶת הָרָצוֹן כְּנ"ל. וּמַחֲמַת זֶה תִּקְנוּ רַבּוּתֵינוּ וְ"ל שֶׁאֵין הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן נִקְנָה כִּי אִם בְּקִנְיֵן הַשִּׁיחַ לְכֹל דְּבַר, כֹּל זֶה מַחֲמַת שְׂשֻׁכִּיחִים כְּפִירוֹת וְשִׁנּוּיִים בְּהַמַּשָּׂא וּמִתֵּן שְׁנַמְשָׁכִין מִפְּנֵי הָרָצוֹן כְּנ"ל עַל-כֵּן עָמְדוּ עַל סוּף דַּעְתָּן שֶׁל בְּנֵי-אָדָם שֶׁאֵין גּוֹמְרִין הַמִּקַּח בְּרָצוֹנָם בְּשֵׁלֵמוֹת כֹּל זְמַן שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ קִנְיֵן גָּמוּר, כִּי הִדְעָה וְהָרָצוֹן שְׂכַמְשָׂא וּמִתֵּן הוּא פְּגוּם קָצַת כְּנ"ל עַל-כֵּן שְׂכִיחִים בּוֹ שִׁנּוּיִים וְרָצוֹנוֹת מִתְחַלְפִּים הִרְבֵּה שְׁכַל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּנֵי הָרָצוֹן שְׂמֻשֵׁם נִמְשָׁךְ הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן כְּנ"ל. עַל-כֵּן אָמְרוּ שֶׁאֵין הַמִּקַּח נִגְמָר כִּי אִם בְּקִנְיֵן שְׁתַּקְנוּ לְכֹל דְּבַר, כִּי עַל-יְדֵי הַקִּנְיֵן נִמְשָׁךְ הָאֲרֶת הָרָצוֹן לְתוֹךְ הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן וְאֵן אִי אֲפָשֶׁר לְשַׁנוֹת עוֹד:

וְזֶה בְּחִינַת קִנְיֵן סוּדֵר שְׁקוּנָה בְּכֹל הַדְּבָרִים, כִּי הַבְּגָדִים הֵם בְּבְחִינַת הָאֲרֶת הַצְּדָקָה, בְּבְחִינַת (אִיּוֹב כ"ט) צֶדֶק לְבִשְׁתִּי וּלְבִשְׁנִי, כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה עֵקֶר הַמַּשְׁכַּת הָרָצוֹן כְּנ"ל, כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה מֵהַפֶּךְ הָרַגְוִן, בְּחִינַת עֲשִׂיהָ, לְרָצוֹן שֶׁזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָרָצוֹן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲשִׂית כֹּל הַמְצוּוֹת

שזוכה הנשמה על-ידי המצוה, הינו שהיא זוכה בעולם העליון לאור הרצון העליון, שהוא בחינת 'מטי ולא מטי' בחינת רצוא ושוב, כי עקר הוא רק בשיש מניעה בחינת לבוש המעלים ומונע האור, אבל בעולם הזה הלבוש עב וגשמי מאד עד שאין רואין האור כלל, אבל בעולם העליון זוכין ללבושים רוחניים דקים שהלבושים בעצמן הם בחינת רצונות, הינו שהלבושים מצמצמין ומעלימין האור רק בשביל שיתגבר הרצון, והלבוש בעצמו הוא בחינת אור הרצון, בחינת ארבע מאות עלמין דכסופין דירתין צדיקא לעלמא דאתי, כי יש לבושין ועולמות של רצון בחינת עלמין דכסיפין, כי יש כמה חלוקים ברצון, כמו שכתב רבנו ז"ל.

והו מעלת הנשמה של הצדיק על המלאכים, כי מחמת שהיתה בעולם הזה בעולם העשיה וזכתה להארת הרצון בזה העולם על-ידי מעשיה הטובים, על-ידי זה הוא זוכה בעולם העליון לשלמות הארת הרצון שהוא על-ידי לבושין קדושים דיקא שהוא בחינת מטי ולא מטי שזהו עקר שלמות הרצון בשמאיר על-ידי לבושין רבים בחינת חלוקא דרבנן וכל מה שזוכין למצוות ומעשים טובים יותר נתרבין לבושין יותר וכמו כן זוכה להארת הרצון יותר, כי עקר הארת הרצון הוא על-ידי בחינת לבושין קדושים כנ"ל. נמצא, שהלבושין הם בבחינת הארת הרצון, בחינת צדקה, ועל-כן על-ידי קנין סודר ממשכין הארת הרצון בהמשא ומתן על-ידי שלוקחין כסף בגדו, כי הלבושין הם בבחינת הארת הרצון כנ"ל. ואזי נגמר המקח ואי אפשר לשנות, כי נתבטלן כל השנויים שנמשכים מפנים הרצון, כי כבר נמשך הארת הרצון על-ידי הלבושין על-ידי קנין סודר כנ"ל:

מז ועל-כן הערב שלא בשעת מתן מעות אינו משתעבד כי אם בקנין, כי בשעת מתן מעות נשתעבד מיד, כי בשעת מתן מעות, הינו כשהמלוה נותן המעות להלוה אז הוא בחינת הארת הרצון, כי עקר הארת הרצון על-ידי הצדקה וגמילות חסד כנ"ל. ועל-כן בשעת הלוואה ומתן מעות שנמשך מהמלוה ללוה זהו בחינת המשכת הרצון מהמלוה

שזוכה הנשמה על-ידי המצוה, הינו שהיא זוכה בעולם העליון לאור הרצון העליון, שהוא בחינת 'מטי ולא מטי' בחינת רצוא ושוב, כי עקר הוא רק בשיש מניעה בחינת לבוש המעלים ומונע האור, אבל בעולם הזה הלבוש עב וגשמי מאד עד שאין רואין האור כלל, אבל בעולם העליון זוכין ללבושים רוחניים דקים שהלבושים בעצמן הם בחינת רצונות, הינו שהלבושים מצמצמין ומעלימין האור רק בשביל שיתגבר הרצון, והלבוש בעצמו הוא בחינת אור הרצון, בחינת ארבע מאות עלמין דכסופין דירתין צדיקא לעלמא דאתי, כי יש לבושין ועולמות של רצון בחינת עלמין דכסיפין, כי יש כמה חלוקים ברצון, כמו שכתב רבנו ז"ל.

נשפח וסוף כל סוף מה יתרון לעשיר
 מן העני ואין מלוין לו לאדם לא כסף
 ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות
 אלא תורה ומעשים טובים בלבד.
 ובדאי מי שאינו רוצה להיות פתוי
 וכסיל וחסר דעה להמעות את עצמו
 חס ושלום, בודאי ראוי לו לכלי לשום
 אל לבו שום צער ודאגה בנגד הצער
 הזה של צרת הנפש וראוי לו
 להשתוקק כל ימיו לזכות לעבודת ה'
 יתברך ולכלי לרצות שום רצון אחר
 רק להתקרב לה' יתברך, אבל אין לנו
 שום נחמה לנחם עצמנו על צרת
 הנפש, שאנו רואין גדל התרחקותנו
 מה' יתברך והכל חפצים ליראה את
 שמו ועדן אין אנו זוכין להתקרב
 אליו באמת ועל-כן כל נחמותינו הוא
 רק שבת קדש שהוא בחינת הרצון
 כנ"ל, הינו על-ידי שבת אנו זוכין
 לרצון בשלמות לכסף ולהשתוקק
 תמיד לה' יתברך יהיה איד שיהיה.
 וזה עקר הנחמה, כי כל זמן שרוצים
 ברצון חזק לה' יתברך בודאי יש
 תקנה עדן, כי סוף כל סוף נזכה
 לשוב אליו יתברך באמת כנ"ל בחינת
 מה תעירו ומה תעירו את האהבה

הגומל חסד, שהוא בחינת נדיב לב,
 בחינת רצון, שמשם כל העשירות
 והממון, ובשביל זה נקרא הממון
 בתורה כסף לשון כסופין, כי משם
 שרש הממון מבחינת רצון כנ"ל, ועל-
 כן בשעת מתן מעות מהמלוה ללוה
 נמשך הארת הרצון שהוא בחינת
 אמונה כנ"ל. ועל-כן אז בודאי
 נשתעבד הערב בלא קנין כלל, כי אין
 צריכין שום קנין מאחר שיש כאן
 הארת הרצון, שזהו בחינת כל
 הקנינים כנ"ל, אבל שלא בשעת מתן
 מעות אז אין משתעבד אלא בקנין
 שעל-ידי זה נמשך הארת הרצון,
 שעל-ידי זה נגמרים כל הקנינים ואי
 אפשר לשנות עוד כנ"ל:

יז וזה בחינת שבת נחמו, כי עקר
 הנחמה מכל הצרות הוא שבת
 קדש שהוא בחינת הארת הרצון
 כנ"ל, כי עקר כל הצרות הם צרות
 הנפש שאין זוכין לעשות רצונו
 באמת, שזהו עקר התכלית בעולם
 הזה, וחזן מזה הכל הבל כי מה יתרון
 לאדם בכל עמלו ובין שיהיה לו ממון
 בין לאו בין כך ובין כך יבלה ימיו
 בשהו ובשפכר הימים הבאים הפל

בהתורה הנ"ל על השלש רגלים שנקראים מחמת זה מקרא קדש וכו', עין שם. ועקר קדשת הבית המקדש הוא מבחינת קדשי קדשים ששם עקר הקדשה, כי קדשי קדשים בחינת רעוא דרעוין, רצון שברצונות, כי הרצון נקרא קדש ועל-כן בחינת רצון שברצונות הוא בחינת קדשי קדשים, ועל-כן עקר היראה נמשכת מהבית המקדש שנקרא יראה וכמו שכתוב: "מה נורא המקום הזה", כי היראה נעשה על-ידי הרצון שמאיר בבית המקדש כנ"ל. ועל-כן בשלש רגלים היינו צריכין לעלות להגל לראות פני ה' בבית המקדש, כי שלש רגלים הם מקראי קדש שאז התגלות הרצון כנ"ל בהתורה הנ"ל. ועל-כן צריכין לעלות אז לבית המקדש ששם עקר התגלות הרצון שנמשך מבחינת רצון שברצונות בחינת קדש קדשים, וכמבאר בהתורה הנ"ל שצריכין לקשר כל הרצונות לבחינת הרצון שברצונות וזה זוכין בבית המקדש כנ"ל. וזהו (דברים טו) "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה'". פני ה' דיקא זהו בחינת הארת הרצון

עד שתחפץ כנ"ל. וזהו: נחמו נחמו עמי וכו' דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי נרצה עונה, 'כי נרצה עונה' דיקא. כי תקון העוון על-ידי תשובה שהוא בחינת רצון כנ"ל ואז נתהפך העוון לזכות, כי נעשה מהעוון בחינת הארת הרצון, כי על-ידי העוון שזכה לשוב עליו זכה להארת הרצון יותר כנ"ל וזהו "כי נרצה עונה", כי נתהפך העוון לזכות ונכלל בבחינת רצון, שזהו עקר התכלית כנ"ל:

יח כי שבת נחמו הוא הנחמה על החרבן בית המקדש, דהינו שמתאבלין עליו בין המצרים משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. ועקר חרבן בית המקדש הוא בחינת פגם הרצון שהוא פגם האמונה, כי הבית המקדש הוא בחינת הארת הרצון, כי שם היו מקריבים כל הקרבנות שהם בחינת רצון, כמו שכתוב: "לרצונכם תזבחהו". ועל-ידי זה נקרא בית המקדש בחינת קדש, שהוא בחינת רצון שנקרא קדש, כי זה עקר הקדשה להאמין שהכל ברצונו יתברך ולכסוף ולהשתוקק אליו יתברך תמיד ברצון חזק כנ"ל כמו שכתב שם רבנו ז"ל

חזה נקם פעמיו ירחץ וכו', עין שם. ועקר התגלות הרצון הוא על-ידי צדקה כנ"ל. ועל-כן ביום-טוב שאז צריכין לגלות הרצון, על-כן צריכין אז להרבות בצדקה כנ"ל. ועל-ידי זה עקר שמחת יום-טוב, כי עקר השמחה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל. וזהו: אם אתה משמח את שלי, דהינו שאתה נותן צדקה, אז אני משמח את שלך, כי עקר השמחה על-ידי הארת הרצון שזוכין על-ידי צדקה כנ"ל:

ימ נמצא, שבבית-המקדש היה הארת הרצון שהוא בחינת אמונה כנ"ל, שזהו עקר שמחת ישראל כנ"ל. ועקר חרבן בית-המקדש היה על-ידי פגם הרצון שהוא פגם האמונה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קיט): לא חרבה ירושלים אלא על שפסקו ממנה אנשי אמונה גם לא היה להם רחמנות זה על זה ולא נתנו צדקה, כי, אדרבא, היו גוזלים את העניים, כמו שכתוב (ישעיה ה): "הוי מגיעי בית בבית" וכו'. וכמו שכתוב (משלי ל): "לאכלל עניים מארץ וכו'". וכיוצא בזה בכמה פסוקים. ומחמת זה נפגם הארת הרצון כנ"ל עד שנגברו

שנקרא פנים כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל. וזהו (שמות כג) "ולא יראו פני ריקם". כי אי אפשר לקבל אור הפנים שהוא בחינת רצון כי אם על-ידי צדקה כנ"ל. ועל-כן הצריכו אז ביום-טוב להביא קרבנות נדרים ונדבות שהם בחינת צדקה נדבת לב, בחינת רצון, כדי להמשיך הארת הרצון, שהוא בחינת הארת פנים, שזוכין ברגלים בבית-המקדש שעולין שם ברגל כנ"ל:

וזהו "מה יפו פעמיו ברגלים בת נדיב", 'בת נדיב' דיקא בחינת נדבת לב, בחינת הארת הרצון שזוכין כשעולין ברגל שלש פעמים בשנה שעל זה נאמר מקרא זה: 'מה יפו פעמיו', כמו שפרש רש"י שם. ועל-כן הזהירה תורה ביותר לתת צדקה ברגלים, כמו שכתוב: "ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנדך ובתדך והגר והיתום והאלמנה וכו'". ודרשו רבותינו ז"ל: אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך. כי עקר שמחת יום-טוב הוא כפי התגלות הרצון שזוכין, כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל בחינת ישמח צדיק כי

ממתיקין ומבטלין בח הבכיה של עשו הרשע אשר על ידי זה היה חרבן בית המקדש. ועקר אריכות הגלות המר הזה הוא רק בשביל זה כמוכא, כי עשו הרשע הוא בחינת זהמת הנחש שהוא בחינת ל"ט מלאכות גשמיות. ועל-כן נקרא עשו לשון עשיה, כי הוא עקר תקף זהמת העשיה גשמית שהוא זהמת הל"ט מלאכות שהם בחינת ל"ט קלאות, ל"ט מלקיות שהם טרדות ויגיעת ורדיפת העולם הזה הגשמי. ואלו הל"ט מלאכות שהם בחינת עשו הם בחינת עצבות ומרה שחרה בחינת בעצבון תאכלנה, כי עקר אחיזת העצבות הוא בבחינת עשיה גשמית, בחינת ל"ט מלאכות, הפך הארת הרצון שהוא הפך העשיה שהוא בחינת שמחה כנ"ל. ויעקב שהוא כלליות ישראל הוא בבחינת רצון שמשם שרש גשמת ישראל בחינת שמחה כנ"ל בחינת שבע שמחות את פניו שהוא בחינת יעקב, כמו שכתוב: "מבקשי פניו יעקב סלה". כי הארת פנים הוא בחינת הארת הרצון כנ"ל, כי ישראל יש להם לשמח תמיד על

החיות רעות הדורסים וטורפים שהם העכו"ם הכופרים ברצון והחריבו את הבית המקדש, כמו שכתוב: "שאנו צרוד בקרב מועדך וכו'". ועל-פי פשוטו כונת הפסוק על חרבן בית-המקדש שהחריבו הצוררים כמו שפרש רש"י שם, ורבנו ז"ל פרש המקרא הזה בהתורה הנ"ל על שאנת הצוררים שהם האפיקורסים שנקראים חיות רעות הכופרים ברצון וכו' עין שם. ובאמת הכל אחד, כי שאנת הצוררים הכופרים ברצון זהו בעצמו בחינת חרבן בית-המקדש כנ"ל. ומיום שנחרב בית מקדשנו ערכה כל שמחה, כי "שבת משוב לבנו נהפך לאבל מחולנו", כי עקר השמחה הוא על-ידי התגלות הרצון כנ"ל וחרבן בית-המקדש הוא בחינת פגם הרצון כנ"ל ועל-כן נשבת השמחה כנ"ל:

ב ועל-כן צריך כל אחד להתאבל ולבכות מאד על חרבן בית-המקדש. ועקר הבכיה על פגם הרצון על מה שאין אנו זוכין עכשו להארת הרצון בשלמות מחמת שנחרב בית מקדשנו כנ"ל, כי על-ידי האבלות והבכיה על חרבן בית-המקדש

על-כל-פנים היה ראוי לברך את יעקב הצדיק תחלה בכוננה. אך באמת בודאי ידע יצחק אבינו שחלקו של יעקב הוא בתורה ותפלה ועבודת ה' וחלקו של עשו הוא רדיפת העולם הזה, כי היה יודע ציד איש שדה, אך עשו הרשע המטעה את אביו עד שסבר שגם הוא חפץ בהתמכלות ואוהב לומדי תורה ורוצה להחזיק אותם, כי באמת עשו הרשע, אף-על-פי שחלקו היה העולם הזה הגשמי ולא לשא עליו על תורה ומצוות, אף-על-פי-כן אם היה רוצה היה יכול להיות מרובה אל הקדשה אם היה אוהב את יעקב. כי היה ראוי לו להחזיק את יעקב, ולעמול ולעבד כל ימיו בשביל יעקב אחיו כדי להחזיקו שיוכל לעסק בתורה כמו זבולון ויששכר שנאמר עליו: "שמח זבולון וכו'". כי באמת זהו עקר התמכלות של ההמון עם אנשים פשוטים שאינם עוסקים בתורה ועוסקים בפרנסה ומשא ומתן בל"ט מלאכות הם צריכים להשתדל בכל כחם להחזיק לומדי תורה הפשרים וזה עקר התמכלות שלהם, כי על-ידי זה נכלל

שזכינו להיות בחלקו יתברך, ולהאמין בו יתברך שהכל ברצונו יתברך שזהו עקר השמחה בנ"ל, כי כשיודעין ומאמינים באמת שהכל ברצונו יתברך לכד בודאי שמחים וששים תמיד, כי כונתו ורצונו יתברך הוא בודאי למובה תמיד, כי כל מה דעבד רחמנא למב עבד. ועפ"ם שהם בחינת עשו הם בבחינת עצבות ובכיה ואבלות, כי בודאי ראוי להם להתעצב ולהתאבל כל ימיהם על חלקם הרע, כי רודפים כל ימיהם אחר העולם הזה הגשמי שהוא מלא דאגות ועצבות וכל ימיהם כעם ומכאובות ורחוקים מה' יתברך ומהתמכלות הנצחי:

כא והנה עקר בכיתו של עשו הרשע היה על ענין הברכות שלקח יעקב ממנו במרמה, כי יצחק רצה לברך את עשו. ולכאורה הדבר פלא: איך טעה יצחק אבינו לאהב את עשו הרשע עד שרצה לברכו? ואפלו אם המטעה אותו עשו, על-כל-פנים בודאי היה יודע שיעקב צדיק ממנו הרבה, כי היה איש תם ישב אהלים ולא תהא כהנת כפונדקית,

שנותנין לכהנים חלף עבודתם אשר הם עובדים באהל מועד, שזהו בחינת צדקה שנותנין להתלמיד חכם שנקרא כהן העוסק בעבודת ה' יתברך, שעל-ידי זה עקר הארת הרצון שממשיכין הארת הרצון לבחינת עשיה כדי לבטל זהמת הנחש כדי שיכלל עשיה ברצון כנ"ל. ובשביל זה עקר תרומות ומעשרות ומתנות עניים הם מתבואות השדה, כי עבודת השדה הוא עקר הל"ט מלאכות, כי רב המלאכות הם בשדה, כי השדה היא עקר בחינת עשיה גשמיית ושם עקר אחיות וזהמת הנחש בחינת ונחש עפר לחמו, ועל-כן הזהירה תורה את ישראל לקדש את התבואה היוצאה מן השדה על-ידי תרומות ומעשרות ומתנות עניים שהם בחינת צדקה שעל-ידי זה מקדשין בחינת עשיה כנ"ל שממשיכין הארת הרצון בעשיה ונכלל עשיה ברצון כנ"ל. נמצא, שעקר קדשת העשיה להכלל ברצון הוא על-ידי צדקה וזהו בחינת והיה מעשה הצדקה שלום. 'מעשה' דיקא, כי על-ידי זה נתקדש העשיה כנ"ל ונעשה שלום בין שני הפכים, כי עשיה נכלל

עשיה ברצון, כי התורה היא בחינת רצון כנ"ל. והם עוסקים בעשיה, דהינו בעשית המשא ומתן ול"ט מלאכות. ועל-ידי שהם מחזיקים התלמידי חכמים מהמשא ומתן שלהם על-ידי זה נכלל עשיה ברצון, שזהו עקר התכלית כנ"ל:

ועשו הרשע הטעה את אביו ברמאות גדול עד שסבר שהוא אוחו במדה זו שהוא אוהב תלמידי חכמים ורוצה להחזיקם. וזהו: "ויהיב יצחק את עשו כי ציד בפיו". ותרגומו: ארי מצדיה הוה אכיל. והדבר תמוה שצדיק כמו יצחק אבינו יאהב את הרשע בשביל שנותן לו לאכל, אך באמת עקר אהבתו היה, כי סבר שעשו הרשע אוהב את התלמיד חכם ורוצה להחזיקו. ועל-כן היה אוהבו בשביל האכילה שנתן לו שעל-ידי זה סבר שרוצה להחזיק את התלמיד חכם, שזהו עקר התכלית של עשו אם היה עושה זאת באמת. וזה שהיה מרמה אותו ושאל לו: אבא, איך מעשרין את המלח ואת התבן? כי תרומות ומעשרות שנותנין לכהן זהו בחינת צדקה נדבת לב

לעתיד באמת שיקים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו'", כי עקר התכלית שלהם הוא להחזיק את ישראל שיוכלו לעסוק בתורה ועבודת ה' יתברך. ועל-כן אמר יצחק: "הביאה לי ציד ואכלה וכו'", כי דיקא על-ידי זה שביאי לו ציד לאכל להחזיק התלמיד חכם על-ידי זה יקבל הברכות, כי בודאי אם היה עשו רוצה בכך באמת שהוא יעבד בעבודת השדה ויחזיק את יעקב אחיו התלמיד חכם בודאי היה מגיע לו הברכה בזכות יעקב כדי שיוכל להחזיק אותו, אבל באמת הרשע בחינת עשו אינו חפץ בזה כלל רק רוצה לקבל הברכות בשביל תאוות לבו הרע כדי שיוכל למלאות כל תאוותו, ואדרבא, רוצה לרדף, חס ושלום את הצדיק אחיו:

כב "ורבקה שמעת בדבר יצחק", כי רבקה ידעה כל זאת היטב שעשו הוא רשע גמור וכוננתו להרע, על-כן שלחה את יעקב לקבל הברכות ברמאות מאביו, כי יעקב הצדיק אי אפשר לו לקבל הברכות שהם שפע הפרנסה בעולם הזה כי אם על-ידי

ברצון פנ"ל. ועל-כן עשו שהיה מרמה את אביו עד שסבר שהוא רוצה להחזיק התלמיד חכם על-כן שאל אותו: אבא, איך מעשרין וכו'? כאלו הוא חפץ להרבות בצדקה בתרומות ומעשרות עד שמספק אפלו אם להפריש מעשרות מתבן ומלח, אבל באמת כל זה היה רמאות, כי, אדרבא, לא די שלא רצה להחזיק את יעקב אחיו הצדיק, אף גם אדרבא, היה שונא גדול להצדיק יעקב ומחמת הרמאות הוזה שהטעה את אביו על-כן רצה יצחק לברכו, דהינו שרצה לתן לו שפע הפרנסה בעולם הזה, כמו שכתוב: "ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ" שזאת הברכה רצה לברך את עשו הרשע, כי סבר שהוא רוצה לעסוק בעבודת השדה כל"ט מלאכות ולהחזיק את אחיו התלמיד חכם, על-כן אמר שטוב לברך אותו בברכה זו כדי שיעסק בעבודת השדה ויחזיק את אחיו התלמיד חכם, כי יעקב אין צריך כלל לברכה זאת, כי הוא אינו צריך לעסוק בשום עסק כלל רק בתורה ועבודת ה' ועשו אחיו יחזיק אותו. כמו שהיה

וכו", וכמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי: אִפְשֵׁר אָדָם חוֹרֵשׁ בְּשַׁעַת חֲרִישָׁה וְזוֹרֵעַ בְּשַׁעַת זְרִיעָה וְכוּ' תוֹרָה מֵה תְהֵא עָלֶיהָ? אֵלֶּא בְּזִמְנֵי שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם מְלֹאכְתָּן נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי אַחֲרִים, כִּי יִצְחָק רָצָה שִׁיתְנַהֵג הָעוֹלָם תַּקָּף כְּמוֹ שִׁיְהִיָּה בַסּוּף כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי יִצְחָק הוּא בְּחִינַת תַּקָּף הִירָאָה הַקְדוּשָׁה, בְּחִינַת פֶּחַד יִצְחָק שְׁנִמְשָׁד עַל-יְדֵי בְּחִינַת רְצוֹן בְּנִ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם, כִּי אֲבִרְהָם הוּא בְּחִינַת רְצוֹן, כִּי נִקְרָא נְדִיב לֵב הָרֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פֶּסוּק: "נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ". כִּי כָל עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל אֲבִרְהָם הָיָה רַק עַל-יְדֵי הָרְצוֹן שֶׁהָיָה מִשְׁתַּוְּקֵק וְנִכְסָף תְּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּרְצוֹן חֶזֶק מְאֹד עַד שִׁזְכָּה לְמֵה שִׁזְכָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ ז"ל בְּמְקוֹם אַחֵר, כִּי הוּא הָיָה רֹאשׁ לְגֵרִים. וְעַדִּין לֹא הָיָה שׁוֹם תּוֹרָה וּמִצְוָה וְלֹא הָיָה לוֹ שׁוֹם עֲבוֹדָה רַק הָרְצוֹן לְבַד וְעַל-יְדֵי זֶה בְּעַצְמוֹ זָכָה שֶׁגָּלָה לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ כָּל הַתּוֹרָה וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. נִמְצָא שֶׁאֲבִרְהָם הוּא בְּחִינַת רְצוֹן. וְעַל-כֵּן

רַמְבַּאֵם הַזֹּאת שֶׁמְכַרְח לְהַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּבְחִינַת עֲשִׂיָּה גִשְׁמִייתָ שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשׂוֹ כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְקַבֵּל פְּרִנְסָה. וְהוּ שֶׁהַלְבִּישָׁה אוֹתוֹ בְּלְבוּשֵׁי עֲשׂוֹ וְלֹא הַכִּירוֹ, 'כִּי הָיָה יְדִיו כִּיֵּדֵי עֲשׂוֹ אֲחִיו שְׁעֵרַת וַיְבַרְכֵהוּ', כִּי בְּאֵמַת יַעֲקֹב בְּשֵׂרְשׁוֹ רְחוּק מִפְּרִנְסָה גִשְׁמִייתָ, כִּי חָלְקוּ רַק תּוֹרָה וּמִצְוֹת בְּחִינַת הָאֵרֶת הָרְצוֹן שֶׁהוּא הַפֶּךְ עֲשִׂיָּה גִשְׁמִייתָ. וּבְאֵמַת לְעֵתִיד כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ לֹא יַעֲסֻקוּ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹם עֶסֶק, כִּי יִתְקַיֵּם: "וְעַמְדוֹ זָרִים וָרַעוּ צֹאנֵכֶם וְכוּ'". וְעַל-כֵּן אִם הָיָה יַעֲקֹב נִכְנָס לִיִצְחָק בְּלִי לְבוּשֵׁי עֲשׂוֹ וְהָיָה מִבְּקִשׁוֹ שִׁיבְרָכוּ שִׁיתֵּן לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁפַע וְהַצְלָחָה בְּעַסְקֵי פְּרִנְסָתוֹ לֹא הָיָה יִצְחָק מְרָצָה לָזֶה, כִּי הָיָה אוֹמֵר לוֹ: לְמָה לָךְ לְחַשֵּׁב פְּרִנְסָה כָּלֵל, כִּי אֵתָה צָרִיד רַק לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה וּפְרִנְסָתְךָ תִּהְיֶה נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי אַחֲרִים. וְהֵם צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ עַל פְּרִנְסָה כְּדֵי לְהַחְזִיק אוֹתָךְ, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּכָלִית שְׁלָחֶם, אֲבָל אֵתָה צָרִיד לְהִיּוֹת רַק יוֹשֵׁב אֶהָל. וְלְכֵלִי לְחַשֵּׁב שׁוֹם פְּרִנְסָה כָּלֵל כְּמוֹ שִׁיְהִיָּה לְעֵתִיד בְּאֵמַת שִׁיתְקַיֵּם: "וְעַמְדוֹ זָרִים וָרַעוּ צֹאנֵכֶם

היוצר, כי הוא יתברך ברא את הטבע והוא מנהיג ומחיה את הטבע והוא ברצונו משנה את הטבע בכל עת שרוצה, כי הכל ברצונו לבד. ויצחק אבינו רצה שיתנהג העולם תכף בכחינה זו בכחינה ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', ועל-כן לא היה מרצה לברך את יעקב בטל ומטר בשביל פרנסה, כי פרנסתו תהיה נעשית על-ידי אחרים ולמה לו לחשב כלל צרכי מל ומטר גשמיים שהם בשביל עבודת השדה שזה אין שיך לו כלל רק אותן שיעסקו בפרנסתו הם יקבלו הברכה הזאת בזכות יעקב כדי שיוכלו להחזיק אותו וכו"ל. אבל באמת אז עדיו לא נודפדו ולא נטהר העולם לגמרי מזהמת הנחש שנמשך על-ידי חטא אדם הראשון. ונתדבק אז תקף זהמת הנחש בעשו הרשע על-ידי מעשיו הרעים עד שנעשה שונא לאחיו הצדיק יעקב ולא היה רוצה להחזיקו כלל, אדרבא, רצה לרדף אותו ולא היה חפץ לקבל ברפת הפרנסה גשמיית כי אם בשביל עצמו ותאותו למלאות תאוות בטנו וכדי לרדף יותר את יעקב ועליו נאמר: "ויאהב קללה

הוליד את יצחק שהוא בחינת יראה, כי היראה נעשה על-ידי הרצון. ועל-כן רצה יצחק שיתנהג העולם מיד כמו שיהיה לעתיד בעת הגאולה שתהיה בבחינת יצחק, בבחינת ושבועתו ליצחק פמוכא, כי עקר הגאולה תהיה על-ידי היראה שתתגלה על-ידי הארת הרצון, שעל-ידי זה יתקיים העולם בחסדו בחינת עולם חסד ויבנה שזהו בחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' כנ"ל:

ועל-כן כתיב במשיח: "והריחו ביראת ה'". כי עקר החסד שיתגלה לעתיד בחינת "ועשה חסד למשיחו" לדוד יהיה על-ידי היראה כנ"ל, שעל-ידי זה יתקיים העולם בחסדו. וכל זה יהיה על-ידי עצם התגלות הרצון שיהיה לעתיד, כי אז כלם ידעו אותו למקטנם ועד גדולם, כי תמלא הארץ דעה את ה' וכו' וכלם יפירו וידעו שהכל מתנהג רק ברצונו והשגחתו לבד, ואין שום טבע כלל, כי אפלו הטבע בעצמה של עכשו היא גם-כן הכל ברצונו והשגחתו בכל עת ורגע והטבע בידו יתברך בכל עת ורגע כחמר ביד

מועט. והכל כפי זכות הצדקה שעל-
 ידה נדחה זהמת הנחש ל"ט מלאכות
 וכמו בן נתמעט העסק, עד לעתיד
 שיתקיים: "ציון במשפט תפדה ושביה
 בצדקה", אז יתגלה הרצון ואז לא
 נצטרך לעסק בשום עסק ומלאכות
 כלל, כי נתקיים: ועמדו זרים ורעו
 צאנכם וכו', אבל עכשו כל זמן שאין
 זוכין לזה צריכין גם ישראל לעסק
 באיזה עסק ומשא ומתן כדי להמשיך
 פרנסה וכנ"ל:

וזהו בחינת מה שיעקב אבינו
 התלבש עצמו בלבושי עשו
 כדי לקבל הברכה מאביו שהיא ברבת
 טל ומטר בשביל פרנסה, כי עשו הוא
 בחינת עשייה גשמיות, בחינת ל"ט
 מלאכות כנ"ל. ויעקב הוא באמת
 רחוק מזה, כי הוא בבחינת רצון כנ"ל,
 אבל מחמת שאין העולם מתקן ואין
 הרשע רוצה להחזיק הצדיק על-בן
 צריכין גם ישראל הכשרים שהם
 בחינת יעקב להתלבש בלבושי עשו
 בעשיות גשמיות שהם עסקי משא
 ומתן ול"ט מלאכות בשביל להמשיך
 פרנסה וזהו "ולא הכירו, כי היו ידיו
 כידי עשו אחיו שערת וכו'", כי

ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק
 ממנו". כי היה אוהב קללה שהוא
 הקללות שנתקלל מחטא אדם
 הראשון ל"ט קללות שהם בחינת ל"ט
 מלאכות גשמיות בחינת בעצבון
 האבלנה בזעת אפיך תאכל לחם וכו'.
 והוא אהב קללה זאת וכי בחר זאת
 לחלקו כי היה איש שדה ולא חפץ
 בברכה כלל, כי לא היה חפץ כלל
 להיות מרובה ליעקב להחזיק אותו
 כדי לכלל בברכה ועל-ידי זה באמת
 ותרחק ממנו הברכה, כי יעקב קבל
 כל הברכות, כי כל זמן שלא נתתקן
 עדיו וזהמת הנחש לגמרי ואין ההמון
 עם העוסקים במלאכות ומשא ומתן
 מחזיקים את התלמידי חכמים כמו בן
 צריכין עדיו לעסק במלאכות ומשא
 ומתן, כי כפי מה שמרביץ ישראל
 בצדקה, ועקר הצדקה להחזיק תלמידי
 חכמים, כמו בן הם דוחין וזהמת
 הנחש בחינת ל"ט מלאכות ונתמעטין
 התרדות והעסקים, כי אפלו מי
 שעוסק במשא ומתן ומלאכות לאו
 הכל שוין, כי לפעמים הפרנסה באה
 בנקל בסבה קלה בלי יגיעה רבה
 ולפעמים צריכה יגיעה גדולה והשכר

מלאכות שלהם הם בבחינת ל"ט
מלאכות המשכן כנ"ל:

וזהו בחינת "וירח את ריח בגדיו וכו'
ויאמר ראה ריח בני כריח שדה

אשר ברכו ה"'. ואמרו רבותינו ז"ל
שהוא ריח גן עדן שנכנס עמו זה

בחינת מלאכת המשכן, כי ציורא
המשכנא בציורא דגן עדן, הינו

כשיעקב בחינת בני ישראל הכשרים
באמת, כשמלבישין עצמן בבגדי עשו

הינו כשעוסקים במשא ומתן ועסקים
שזהו בחינת בגדי עשו, אזי עסקיהם

ומלאכתם מעלה ריח טוב כריח גן
עדן שהוא בחינת ציורא דמשכנא, כי

כל מלאכתם ועסקיהם הם בבחינת
מלאכת המשכן כנ"ל. ואז קבל יעקב

הברכות של טל ומטר וכו' שהוא
ברכת הפרנסה, כי כל זמן שאין שופע

החסד בשלמות, צריכין עסקים ול"ט
מלאכות לעשותן בקדושה, בבחינת

מלאכת המשכן כדי להמשיך פרנסה,
כמבאר היטב בהתורה הנ"ל, ענן שם

היטב, כי רק הצדיקים והתלמידים
חכמים והכשרים אמתים זוכין קצתם

לבחינת ההנהגה של לעתיד שיתקום:
"ועמדו זרים וכו'", דהינו שאין עושין

שערות הם מותרים מחין שמשם אחיות
הרגו והדינים, כמו שכתב רבנו ז"ל

במקום אחר (סימן ט), כי המוח הוא
בחינת רחמנות שהוא בחינת רצון,

ושערות הם בחינת מותרים מחין
בחינת רגו ודינים. ועל-כן עשו שהוא

תקף העשייה תקף הרגו והדין, על-כן
היה מלא שערות בלו באדרת שער

ועל-כן קראו שמו עשו, עשו דיקא
בחינת עשייה גשמית שהוא בחינת

רגו כנ"ל שהוא בחינת שערות כנ"ל.
ועל-כן הכרח יעקב להתלבש עצמו

בבחינת לבושי עשו בבחינת שערות
שהם בחינת עשייה, בחינת ל"ט

מלאכות, זהו רמו כי גם ישראל
הכשרים צריכין לעסק באיזה עסק

בשביל פרנסה עכשו מחמת שעדין
לא נתגלה הארת הרצון בשלמות

כנ"ל, אבל כשיעקב בחינת בני ישראל
הכשרים מתלבישין עצמן בלבושי עשו

בשביל פרנסה, דהינו שעוסקין באיזה
עסק ומשא ומתן בשביל פרנסה כנ"ל

הם מקדשין ומטהרין את העסק
והמשא ומתן והל"ט מלאכות בקדושה

גדולה, כי עושין משא ומתן באמונה
שלמה ואזי כל העסקים והל"ט

שְׁמֹכְרִין וּמַעֲלִין בְּחֵינַת עֲשִׂיָה שְׁהוּא
 בְּחֵינַת בְּהִמּוּיִת, מַעֲלִין אוֹתָהּ לְבְּחֵינַת
 רְצוֹן שֶׁהוּא בְּחֵינַת דַּעַת, בְּחֵינַת אָדָם,
 כִּי עָקַר גֶּפֶשׁ הָאָדָם הוּא בְּחֵינַת אוֹר
 הָרְצוֹן כִּנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָאִין מַעֲשֵׂה
 הַקְּרִבָּנוֹת עֲבוּדָה, כִּי בְּאֵמֶת זֶה עָקַר
 הָעֲבוּדָה לְהַעֲלוֹת בְּחֵינַת עֲבֹדוֹת
 בְּחֵינַת עֲשִׂיָה, בְּחֵינַת בְּהִמּוּיִת לְבְּחֵינַת
 רְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחֵינַת נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהֵם קְרוּיִים "אָדָם". וְזֶה שְׂאֵנו
 מִתְּפַלְּלִין "רְצָה" עַל עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת
 שִׁיתְקַבְּלוּ לְרְצוֹן, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים:
 "וַיִּתְּהִי לְרְצוֹן תְּמִיד עֲבוּדַת". וְעַל-כֵּן
 נִקְרָא בְּרַבְתַּי רְצָה עֲבוּדָה, כְּמִבְּאֵר
 בְּגִמְרָא וּפּוֹסְקִים, כִּי עָקַר עֲבוּדַת
 הַקְּרִבָּנוֹת שִׁיכְלְלוּ בְּרְצוֹן הָעֲלִיוֹן, הֵינּוּ
 שִׁיכְלְלָה עֲשִׂיָה בְּרְצוֹן וְעַל-כֵּן הָיוּ כָּל
 הַקְּרִבָּנוֹת בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁשֵׁם הָאֶרֶץ
 הָרְצוֹן. וְעָקַר עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת עַל-יְדֵי
 הַכֹּהֲנִים וְצִרְיִכִין לְהֵיוֹת כֹּהֲנִים
 בְּעֲבוּדַתָּם וּלְוִיִּים בְּדוּכָנָם וַיִּשְׂרָאֵל
 בְּמַעֲמָדָם, כִּי הִכְהִין הוּא בְּחֵינַת הַחֹסֵד
 שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל-יְדֵי הִירָאָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-
 יְדֵי הָרְצוֹן שְׁעַל-יְדֵי הַחֹסֵד הַזֶּה
 נִתְבַּטְּלִין כָּל הַל"ט מְלָאכּוֹת שֶׁהֵם
 זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ שֶׁנִּמְשָׁכִין מִפְּנֵם הָרְצוֹן

שׁוּם עֶסֶק וּמְלָאכָה כָּלָל, אֲבָל שְׂאֵר
 יִשְׂרָאֵל צִרְיִכִין לְעֶסֶק בְּמִשְׂא וּמִתָּן
 וּמְלָאכָה בְּקִדְשָׁה כִּנּוּ"ל. וְעָקַר תְּקוּנָם
 שִׁיכְוִנוּ בְּעֶסְקָם בְּמִשְׂא וּמִתָּן לְהַחְזִיק
 אֶת הַתְּלִמִּיד חָכָם הָאֵמֶת וְכִנּוּ"ל, וְעַל-
 יְדֵי זֶה זוֹכֶה כָּל אֶחָד לְפִי הַצְּדָקָה
 שְׁנוֹתָן לְהַתְּלִמִּיד חָכָם לְכַפֵּל זְהֻמַּת
 הַנְּחָשׁ שֶׁהֵם ל"ט מְלָאכּוֹת עַד שִׁיזְכוּ
 כָּל יִשְׂרָאֵל שְׂלֵא יִצְטָרְכוּ לְעֶסֶק בְּשׁוּם
 עֶסֶק וּמִשְׂא וּמִתָּן כָּלָל. וְזֶה הַתְּקוּן
 יִהְיֶה נִגְמָר בְּשְׁלֵמוֹת כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ
 בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, שְׂאֵן יִתְקַיֵּם: "וְעַמְדוֹ
 זָרִים וְרַעוּ צִאֲנֹכֶם וְכוּ'" וַיִּשְׂרָאֵל לֹא
 יַעֲסֻקוּ בְּשׁוּם עֶסֶק וּמְלָאכָה כָּלָל
 וְכִנּוּ"ל:

כג וְזֶה בְּחֵינַת "אֵת בְּכַרְתִּי לְקַח
 וְהִנֵּה עַתָּה לְקַח בְּרַכְתִּי", כִּי
 עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת הִיְתָה מִתְּחִלָּה
 בְּפִכּוּרוֹת וְאַחֲרֵי-כֵן נִתְּנָה לְכֹהֲנִים כְּמוֹ
 שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְעָקַר עֲבוּדַת
 הַקְּרִבָּנוֹת הוּא בְּחֵינַת הַתְּגַלּוֹת הָרְצוֹן
 שֶׁהָיָה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כָּל הַקְּרִבָּנוֹת
 הֵם נִדְּבַת לֵב בְּחֵינַת רְצוֹן וְעַל-כֵּן
 נֶאֱמָר בְּכָל הַקְּרִבָּנוֹת: "לְרְצוֹנְכֶם
 תִּזְבַּחְהוּ" כִּנּוּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי הַקְּרִיבָן
 מַעֲלִין מִבְּהֵמָה לְאָדָם כִּידוּעַ, הֵינּוּ

עשיה ואז נכלל עשיה ברצון שזהו עקר בחינת הקרבן כנ"ל. ועל-כן אדם חוטא מביא קרבן, כי כל החטאים נמשכין מזהמת הנחש שהוא תקף העשיה בחינת ל"ט מלאכות, בחינת עצבות בעצבון תאכלנה שמשם נמשכין כל החטאים חס ושלום, ועל-כן על-ידי הקרבן שמקריב הבהן בבית-המקדש שעל-ידי זה מבטלין בחינת הל"ט מלאכות ונתבטל זהמת הנחש מעולם העשיה ונכלל עשיה ברצון, על-ידי זה נתכפרין ונתבטלין כל העוונות שנמשכו משם כנ"ל. ונתהפכין העוונות לזכויות, כי נכללין העוונות בבחינת רצון, בבחינת כי נרצה עונה כנ"ל:

כד ועל-כן ברנלים שאז עקר התגלות הרצון, על-כן היו אז מרבין בקרבנות צבור ויחיד. וכך אחד היה מחיב להביא עולת ראיה ושלמי שמחה כפי גרבת לבו, כי אז ברנלים צריכין לגלות הרצון כנ"ל. ועל-כן צריכין להרבות בקרבנות, כי הקרבנות הם בחינת התגלות הרצון, בחינת פלליות עשיה ברצון כנ"ל, ועל-כן עקר השמחה של יום-טוב על-ידי

כנ"ל, ועל-כן היו צריכין ישראל במעמדן שהיו עוסקין בתורה שהוא בחינת התגלות הרצון, כי התורה בלה היא רצונו כנ"ל ועקר התגלות רצונו הוא על-ידי עסק התורה, כי שם מלבש רצונו יתברך, כמבאר בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לג). ועל-כן היו עוסקין במעמדן במעשה בראשית, כי מעשה בראשית מגלין שהכל ברצונו יתברך, כי הוא יתברך ברא הכל מראש ועד סוף ועל-כן בודאי הכל ברצונו ועל-ידי זה שהיו מגלין הרצון על-ידי זה נעשה יראה שהוא בחינת לויים בדוכנם, כי יראה הוא סטרא דלואי פידוע ועל-ידי היראה נמשך חסד שהוא בחינת כהן כנ"ל ועל-ידי החסד הזה נתקיים: "ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו", 'כהני ה' דיקא בחינת 'עולם חסד ויבנה'. ונתבטלין כל הל"ט מלאכות שהם בחינת עשיה ועל-כן עקר העבודה בכהנים, כי עקר מעשה העבודה הוא לטהר עולם העשיה שיכלל עשיה ברצון כנ"ל שזה נעשה על-ידי הבהן איש החסד שהוא מבטל זהמת הל"ט מלאכות בחינת

העבודה בבכורות ועשו היה כבוד. ואם היה זוכה להיטיב מעשיו היה זוכה לעבד עבודת הקרבנות, כי בודאי היה לו בחירה לבחור בטוב, אך אפלו אחר-כך בשנטה לדרך אחר ולא רצה לעסק בעבודה תמה כמו יעקב אחיו אם היה חפץ על-כל-פנים באהבת אחיו, והיה מחזיק אותו, והיה נותן לו כל הצטרכותו, היה זה נחשב גם-כן לעבודת הקרבנות ממש שמחויב הכבוד לעבד כנ"ל. כי מי שמחזיק תלמיד חכם נחשב כאלו הקריב כל הקרבנות, כי אכילת הצדיק גדול יותר מקרבנות, כמו שכתב רבנו ז"ל בספר הא"ב החדש (אות א אכילה סימן ז) כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו הקריב בכורים וכו'. גם איתא (ברכות י): כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו כאלו הקריב תמידו, כי על-ידי הצדקה שנותן לתלמיד חכם ומחזיק אותו, על-ידי זה נכלל עשיה ברצון כנ"ל שזהו ממש בחינת קרבנות, אבל עשו לא חפץ בזה, אדרבא, רדף את יעקב, כי לא חפץ בברכה, כי לא רצה כלל להתקרב לה' יתברך ולצדיקים, רק כל

הקרבנות, כמו שכתוב: "ואכלת לפני ה' אלקיך מעשר וכו' ושמת וכו'". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: אין שמחה אלא בכשר בהמה שמביאין ממנה קרבן. כי עקר שמחת יום-טוב כפי התגלות הרצון. ועקר התגלות הרצון הוא על-ידי הקרבנות כנ"ל וזה שכתוב בפגנות שקרבנות הם מטהרין בחינת עשיה ובשביל זה אומרים הקרבנות בתחלת התפלה, שאז הוא תקון ועלית העשיה. ואיתא בזהר הקדוש שסלוקא דקרבניו עד אין סוף, כי אין סוף זה בחינת רצון שברצונות, רעוא דרעוין כידוע, כי עקר הקרבנות לטהר ולזכך עולם העשיה שזהו עקר הארת הרצון כשזוכין לרצון חזק בעולם העשיה. ואז נכלל עשיה ברצון ועל-ידי זה עולין ונכללין באין סוף ברעוא דרעוין, כי אי אפשר להכלל באין סוף ברעוא דרעוין כי אם כשזוכין ומטהרין בחינת עשיה וכוללין עשיה ברצון אשר בשביל זה ירד האדם לעולם הזה כנ"ל:

כה נמצא, שכל הקרבנות הם בחינת הארת הרצון, הינו בחינת כלליות עשיה ברצון ובתחלה היתה

בשכילו חס ושלום, ויתן לו לאכל למלאות בטנו הרע ועל-כן קים יעקב אבינו "עם עקש תתפתל". ואמר לו: "מכרה כיום את בכרתך לי", כי מאחר שאין חפץ בשום עבודה כלל, ואין אתה רוצה להמשיך עצמו אל הרצון דקדושה ולהחזיק את התלמיד חכם שזהו בחינת עבודת הקרבנות השיך להככור כנ"ל ואתה אינך חפץ בזה כלל רק כל רצונך הוא להפוך ממש, רק למלאות בטנך ולרדף אחר זהמת העשיה גשמית בחינת והוא עיף, על-כן בודאי ראוי לך למכר לי הבכורה, כי אין לך עוד שום חלק בהקדשה כלל, ואז מכר לו הבכורה ברצון שלם כי לא חפץ בהכרה ובככורה כלל, כמו שכתוב: "למה זה לי בכרה". כי הבכרה והככורה הם בחינת רצון, בחינת פלליות עשיה ברצון, שזהו עקר הבכרה שנמשכת מרצון העליון וזה בחינת קרבנות, בחינת בכורה. והוא לא חפץ בזה כלל רק, אדרבא, כל חפצו היה חס ושלום להפך הרצון לעשיה, כי כל הרצונות שלו היו רק אחר תאוות ותמידות העולם העשיה על-כן לקח יעקב

חפצו ורצונו היה רק להמשיך לעצמו כל תאוות לבו הרע ועל-כן מכר את הבכורה בשביל תאוות אכילה כמו שכתוב: "ויבא עשו מן השדה והוא עיף ויאמר הלעיטני נא מן האדם וכו'". כי המעשה היה דיקא בעת שבא מן השדה והוא עיף, דהינו שהיה עיף ויגע מזהמת עבודת העשיה שרדף אחר עבודת העולם הזה העשיה הגשמי ולא המשיך עצמו אל הרצון דקדושה כלל רק אל ההפך ממנו לתקף העשיה ורדיפת העולם הזה הגשמי ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל: "והוא עיף" - מן הרציחה ושאר עברות שחשבו רבותינו ז"ל, כי הכל כלול בבחינת 'והוא עיף' שהוא בחינת שהמשיך על עצמו הקללה בעצבון תאכלנה בחינת זהמת הל"ט מלאכות שמשם נמשכין כל העוונות כנ"ל, כי הם זהמת הנחש כנ"ל, על-כן הכל בכלל 'והוא עיף' כנ"ל. ואז אמר ליעקב: "הלעיטני נא וכו'" ובההרהרה רשעותו הגדולה, כי לא די שהוא אינו רוצה להחזיק את התלמיד חכם בחינת יעקב, אף גם הוא רוצה לגול את הצדיק ורוצה שהצדיק יטרח

יִצְחָק שֶׁעָשָׂו הִרְשָׁע מְכַר הַבְּכוֹרָה וְכוּהָ הִרְאָה זְרוּגוֹ שְׂאִינוֹ חֲפִיץ בְּבִרְכָה, כִּי אֵינוֹ חֲפִיץ כָּלֵל לְכַלֵּל בְּרָצוֹן עַל-יְדֵי הַתְּלִמִּיד חָכֵם שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת בְּכוֹרָה, בְּחִינַת קְרִבְנוּת כִּנ"ל וְהוּא אֵינוֹ חֲפִיץ בְּבְחִינָה זֹו כָּלֵל, רַק, אֲדַרְבָּא, מְכַר בְּכוֹרְתּוֹ לְיַעֲקֹב בְּשִׁבְלֵי תַאֲוֹת אֲכִילָה הַגְּשָׁמִיית עַל-כֵּן אָמַר יִצְחָק: עַל זֶה הָיִיתִי מִצְטַעֵר וְכוּ' עֲכָשׁוּ בְּוֹדָי גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה, כִּי בְּוֹדָי מְגִיעַ הַבְּרָכָה רַק לְיַעֲקֹב, כִּי הַבְּרָכָה וְהַשְּׁפַע נִמְשָׁךְ מִמְּקוֹר הַרְצוֹן שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת יַעֲקֹב רַק מֵה שְׂרָצִיתִי לְבָרֹךְ אֶת עֲשׂו הַכֵּל הָיָה בְּשִׁבְלֵי יַעֲקֹב כְּדִי שְׁתּוּכַל לְהַחְזִיק וְכוּ' כִּנ"ל, אֲבָל עֲכָשׁוּ שְׂאִין אֶתָּה חֲפִיץ בְּזֶה בְּוֹדָי מְגִיעַ הַבְּרָכָה וְהַבְּכוֹרָה לְיַעֲקֹב וְכוּ' כִּנ"ל:

כז ואז: 'וַיִּשָּׂא עֲשׂו קֶלֶו וַיִּבְדֵּ', 'וַיִּבְדֵּ' דִּיקָא, כִּי הַבְּכִיָּה הִיא מוֹתְרוֹת הַמְּרָה שְׁחָרָה שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת תַּקְפָּה זְהֵמַת הָעֲשִׂיָּה בְּחִינַת בְּעֲצָבוֹן תַּאֲכִלְנָה, כִּי עֲצָבוֹת הוּא מְרָה שְׁחָרָה שְׂמֻשָּׁם הַבְּכִיָּה וְהַדְּמָעוֹת וְעַל-כֵּן עֲשׂו הִרְשָׁע עַל-יְדֵי בְּכִיתוֹ הִרְעָה הָיָה מְעוֹרֵר תַּקְפָּה זְהֵמַת הַנְּחָשׁ תַּקְפָּה הָעֲשִׂיָּה שְׁהִיָּה נֶאֱחָז שָׁם. וְצַעֲקַ צַעֲקָה גְּדוּלָה

אֲבִינוֹ אֶת הַבְּכוֹרָה מִמֶּנּוּ כְּדִין וְנָתַן לוֹ בְּעֵדָה תַאֲוֹת אֲכִילָה גְּשָׁמִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא לַחֵם וְנוֹיֵד עַדְשִׁים וְכוּ' וְנִשְׂאָר כָּל אֶחָד בְּחִלְקוֹ, כִּי יַעֲקֹב קָבַל לְעֲצָמוֹ כָּל הַטּוֹב שֶׁהָיָה כְּבוֹשׁ אֲצִל עֲשׂו בְּגִלּוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת נִיצוּצֵי אוֹר הַרְצוֹן שֶׁהָיָה אֲצִלוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּכוֹרָה כִּנ"ל. וְיַעֲקֹב נָתַן לוֹ הָאֵדָם הָאֵדָם הַזֶּה שֶׁהוּא תַקְפָּה הַדִּין, תַּקְפָּה הָעֲשִׂיָּה הַגְּשָׁמִיית, שֶׁהוּא פְּסֻלַת הָאֲכִילָה, פְּסֻלַת הָעֲשִׂיָּה בְּחִינַת אֲחִיּוֹת הַסְּמִירָא אֲחָרָא וְסֻלַּק הַפְּסֻלַת מִמֶּנּוּ וְנָתַן הַכֵּל לְעֲשׂו וְנִשְׂאָר כָּל אֶחָד בְּחִלְקוֹ אֲשֶׁר בָּחַר לוֹ:

כז וזה שכתב רש"י שִׁיִּצְחָק הָיָה מִצְעַר בְּתַחֲלָה וְאָמַר אוֹלֵי עֲשִׂיתִי שְׁלֵא כְּדִין שְׂבִרְכִיתִי אֶת יַעֲקֹב תַחֲלָה, אֲדָ כִּשְׂשֻׁמֵע מִמֶּנּוּ שְׁגַם הַבְּכוֹרָה מְכַר לוֹ אִז אָמַר: "עַל זֶה הָיִיתִי מִצְטַעֵר וְכוּ' עֲכָשׁוּ גַם בְּרוּךְ יִהְיֶה", הִינּוּ כִּנ"ל, כִּי עַקֵּר הַפְּעוּת שֶׁל יִצְחָק הָיָה שֶׁהָיָה סְבוּר שֶׁעֲשׂו אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא רָשָׁע הוּא אוֹהֵב אֶת הַתְּלִמִּיד חָכֵם וְרוֹצֵה לְהַחְזִיקוֹ וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְבָרְכוֹ בְּפִרְסָה כְּדִי שְׁיִוָּכַל לְהַחְזִיק אֶת הַתְּלִמִּיד חָכֵם כִּנ"ל. אֲבָל כִּשְׂשֻׁמֵע

יונקים ממנו. ועל־ידי זה התגבר עד שהחריב בית קדשנו, כי עקר החרבן על־ידי פגם הרצון כנ"ל וזה בחינת 'והיה כאשר תריד ופרקת עלו', תריד הוא לשון יללה ועצבות, כמו שכתוב (ישעיה טו): "יוד בככי". וכמו שפרש רש"י שם, הינו כאשר תתגבר חס ושלום ותכניס עצבות בישראל אז ופרקת עלו, כי אז תוכל להתגבר חס ושלום, כי עקר התגברות הסמרא אחרא שהוא בחינת עשו הרשע הוא על־ידי עצבות חס ושלום, כשמכניסין חס ושלום עצבות בישראל. ועקר העצבות הוא בחינת פגם הרצון כנ"ל, כי עקר השמחה הוא כשיודעין שהכל ברצונו כנ"ל ועל־כן עקר התגברותו על־ידי עצבות חס ושלום, שהוא פגם הרצון:

בח והנה באמת ישראל עם קדוש צריכין לשמח תמיד, כי הם נמשכין ממקור השמחה שהוא בחינת רצון, כי תהלה לאל חי ותברך שמו לעד יש לנו לשמח כל ימינו לעולם אשר בראנו לכבודו והבדילנו מן התועים וכו' ולא שם חלקנו בהם וכו'. אך מאחר שגחרכ בית מקדשנו

שיתן לו תאוות העולם הזה ואז הכרח יצחק לסתם את פיו ולתן לו תאוותו הרעה, כי אז עדין לא נתמקן העולם והיה עדין אחיזת הסמרא אחרא בעולם, וכל זמן שלא נתבטל הסמרא אחרא לגמרי צריכין בהכרח לתן לה חיותה בידוע. ועל־כן כשנתעורר עשו בתקף אחיזתו בשרשו שהוא בכיה ועצבות ומרה שחרה שהוא תקף זהמת הנחש תקף העשיה אז הכרח יצחק למלאות בטנו כנ"ל. וכל הצרות והגלות וחרבן בית-המקדש הכל נמשך על־ידי בכייתו הרעה בידוע, כי על־ידי בכייתו הרעה היה מעורר זהמת הנחש שהוא בחינת בעצבון תאכלנה, בחינת ל"ט מלאכות העשיה וכו' שהם פגם הרצון. ועשו הוא הס"מ בעצמו, ועל־כן התגבר על־ידי זה עד שהכניס מזמא שלו בעולם ופגם ברצון והכניס בפירות בלב עד שגם קצת מישראל נלכדו ברשתו, כי הוא עקר מצח הנחש אשר כל החיות רעות הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו שהם האפיקורסים המכניסים בפירות ודעות זרות גם בקצת בני ישראל כלם הם

הבכיה של עשו הרשע היה על תאוות לבו הרע, כי כל חפצו שיתן לו אביו כל תאוות לבו ובכה על זה. וזאת הבכיה היא תכלית הזהמא שהוא תקף העשיה שהוא עצם העצבות וכו' וכנ"ל. אבל הבכיה של ישראל-עם קדוש הוא בהפוך ממש, כי כל בכיותינו הוא על חרבן בית-המקדש שנתרחקנו מאבינו שבשמים ואין אנו זוכים להארת הרצון שהיה מאיר בבית-המקדש. ועקר הבכיה הוא שכל אחד ואחד בוכה על עוונותיו, כי מה דהוה הוה, כי כבר נחרב הבית-המקדש והעבר אין רק הבכיה הוא שצריך כל אחד ואחד להתאבל ולבכות מאד מאד על עוונותיו ומעשיו הרעים שהם גורמים חרבן בית-המקדש בכל דור ודור, כי כל מי שלא נבנה בית-המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו. נמצא, שעקר הבכיה של ישראל הוא בחינת רצון, כי אנו בוכים ומצטערים על שנתרחקנו מרצונו יתברך ואנו מתגעגעים ומשתוקקים ברצון חזק לשוב אליו יתברך באמת וזה כל עקר בכיותנו ועל-כן הבכיה של ישראל הוא

שהוא בחינת הארת הרצון שהוא שמחתן של ישראל ועל-ידי זה התגבר חס ושלום העצבות והבכיה של עשו הרשע על-כן אנו מוכרחין להתאבל בכל יום על חרבן בית-המקדש, ובפרט בין המצרים ולבכות מאד מאד על חרבן בית-המקדש כדי לבטל על-ידי זה הבכיה של עשו הרשע, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו ומניה וביה אבא ליזיל ביה נרנא, כי כל התגברותו הוא על-ידי זהמת העשיה שהוא בחינת ל"ט מלאכות בחינת עצבות ומרה שחרה ובכיה שכל זה הוא הפך הרצון כנ"ל. ועל-כן אנו צריכין להתאבל ולבכות על חרבן בית-המקדש וכנה אנו ממתקין ומבטלין הבכיה והעצבות על-ידי הבכיה בעצמו, כי מניה וביה אבא ליזיל ביה נרנא:

כי באמת בכל דבר יש בו טוב ורע וישרים ודרכי ה' וצדקים ילכו כם ופושעים יכשלו כם, כי יש בבכיה שני בחינות, טוב ורע, כי עצם הבכיה והעצבות הוא מהסטרא אחרא מבחינת עשו שהוא בחינת עשיה ששם עקר העצבות כנ"ל, כי כל

הטוב ורחמנותו עלינו וכנ"ל:

כט ועל-כן אחר אבלות והבכיה של בין המצרים ותשעה באב זוכין אחר-כך לשבת נחמו, 'שבת נחמו' דיקא, כי שבת עקר הנחמה, כי עקר הנחמה הוא הארת הרצון כנ"ל. וזה זוכין על-ידי הבכיה דיקא בבחינת 'שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה', כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. כי על-ידי הבכיה של ישראל על-ידי זה זוכין לרצון שהוא בחינת שמחה, כי עקר השמחה על-ידי הרצון כנ"ל, כי הם בוכין לשוב אליו יתברך ועל-ידי זה מהפכים הבכיה לרצון וכוה בעצמו מהפכין האבלות והבכיה לשמחה בחינת שישו אתה וכו' כל המתאבלים וכו', כי עקר השמחה הוא על-ידי הארת הרצון שזהו בחינת שמחת יום-טוב כנ"ל:

ל ועל-כן שנים שלוו מאחד כל אחד נעשה ערב בעד חברו, כי כל ישראל ערבים זה בזה, כי כלליות קיום התורה והמצוות הוא בחינת ערבות כנ"ל, כמו שכתוב: "בני אם

בחינת רצון. נמצא, שהם מהפכים הבכיה שהוא בחינת עשיה כנ"ל, מהפכים אותה לרצון וממתיקים הדין בשרשו, כי מהפכים הבכיה לרצון, כי בוכים מתקף הרצון שיש לנו לשוב אליו יתברך ולעבודתו ולבית מקדשנו וכו' והוא מהפך אל הפוך של כחית עשו הרשע שפכה בשביל תאוות העשיה כנ"ל ועל-כן על-ידי הבכיה דיקא מבטלין כח הבכיה של עשו שהוא בחינת עשיה, כי אנו מהפכים הבכיה בחינת עשיה לרצון. ועל-כן הבכיה של ישראל גדולה ויקרה מאד בעיני ה' יתברך, כמו שכתוב: "בבכי יבאו ובתחנונים אובילם". כי הבכיה של ישראל היא בחינת כלליות עשיה ברצון שזהו עקר התכלית כנ"ל, כי עקר הבכיה של ישראל צריכה להיות כמו תינוק הבוכה מגדל הנענועים שיש לו לאביו כמו ששמעתי מרבנו ז"ל וזהו בחינת והנה גער בכה, מיד ותחמל עליו, כמו שכתוב בתקונים, כי כשישראל בוכים כמו תינוק הבוכה לשוב לאביו אז בודאי ותחמל עליו, כי זהו בחינת רצון שמהפכים עשיה לרצון שעל-ידי זה מעוררין רצונו

שיכללו כל ישראל יחד באהבה ואחדות גדול, כי עקר הארת הרצון כפי מה שזוכין להפיל באחד הפשוט יתברך, כי עקר הארת הרצון הוא על-ידי האמונה, הינו על-ידי שמאמינים שהכל מתנהג רק ברצון האחד הפשוט לבד ואין שום רצון בעולם רק רצון אחד של הבורא היחיד יתברך שמו אשר הוא לבדו מנהיג עולמו ברצונו המיוחד וכמצביה עבד בחיל שמאי וארעא ולית די ימחא בדיה'. וכפי אמונתו ברצון האחד יתברך כמו כן זוכה כל אחד לרצון, דהינו לכסף ולהשתוקק ברצון חזק להתקרב ולעבד אותו יתברך וכנ"ל. נמצא, שעקר הארת הרצון הוא בחינת אחדות ועל-כן כל מה שישאל נכללים ביחד ביותר זוכין ביותר להפיל באחד שהוא בחינת שנכללין בהרצון כנ"ל. ועל-כן ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, כי עקר התורה הוא הרצון ואי אפשר לזכות לרצון כי אם על-ידי אהבה ואחדות כדי להפיל ברצון האחדות יתברך כנ"ל. ועל-כן ישראל עם קדוש שהם בבחינת אחדות כמו שאמרו

ערכת לרעך וכו' כנ"ל. כי הערב מחיב את עצמו שיחזר הלונה ויסלק למלוא שנה בחינת כלליות עשיה ברצון שזהו בחינת כלליות התורה והמצוות שהכל הוא בחינת הארת הרצון לכלל עשיה ברצון כנ"ל. ועל-כן כל ישראל ערבים זה בזה, כי אי אפשר לקיים התורה והמצוות כי אם על-ידי בחינת רצון, כי עקר עבודת ה' הוא בחינת הרצון כנ"ל וכל אחד כפי מה שמרגיל עצמו לחזק רצונו וכספיו ונעוגעויו לה' יתברך ברצון חזק ביותר, כמו כן הוא זוכה להתקרב לה' יתברך ולתורתו ולמצוותיו. וכל העליות מדרגא לדרגא וממעלה למעלה שצריך כל אחד מישראל לעלות בכל עת הכל הוא כפי התגברות הרצון, כי עקר הוא הרצון כנ"ל. ועקר התכלית הוא הרצון, כי גם עקר התכלית הוא להפיל ברצון שברצונות ברעוא דרעוין כנ"ל, כי התחלת התקרבות לה' יתברך וסוף התכלית הוא הכל בחינת רצון, כי ההתחלה והסוף הכל הוא בחינת רצון כנ"ל. ולהפיל ברצון אי אפשר כי אם על-ידי אחדות ואהבה ושלוש

רבותינו ז"ל שיעקב היו לו שבועים נפש ונקראים נפש בלשון יחיד ועשו שש עשרה נפשות היו לו ונקראים נפשות ביתו לשון רבים, פי ישראל הם ממקור האחדות וכל ישראל חשוכים פאיש אהד. על-כן זכו לקבל את התורה בשבועות שהוא בחינת רצון, כי בשבועות נתגלה להם כוון שהוא התגלות הרצון בחינת רעוא דרעוין שהוא בחינת דקנא קדישא, בחינת מצח הרצון, כמבאר בהתורה הנ"ל, כי על-ידי האחדות המפלא שהיה ביניהם אז, כמו שכתוב: "ויחן שם ישראל נגד ההר" ואמרו רבותינו ז"ל: 'ויחן, בלם כאחד באחדות גדול וכו', ועל-כן זכו להכלל בשבועות ברעוא דרעוין שעל-ידי זה קבלו כל התורה שהיא בחינת רצון כנ"ל ועל-כן כל ישראל ערכים זה בזה לענין קיום התורה והמצוות.

ולכאורה הדבר תמוה: מדוע יהיה כל אחד מחייב להיות ערב בעד חברו, הלא די להפקיע את עצמו? וגם קשה, הלא ערבך ערבא צריך, פי כל אחד אינו בטוח בעד עצמו שיזכה לצאת בשלום מן זה

העולם ואיך יטיל עליו גם חוב הערכות בעד חברו? אך באמת אי אפשר לקיים התורה והמצוות כי אם על-ידי הערכות שכל אחד נעשה ערב בעד חברו, כי עקר קיום התורה שהוא בחינת הרצון כנ"ל הוא על-ידי האחדות כנ"ל ועל-כן כל מי שרוצה לקבל עליו על תורה ומצוות שהעקר על-ידי התגברות הרצון כנ"ל צריך להכלל בכלליות ישראל באחדות גדול כנ"ל. ועל-כן בשעת קבלת התורה בודאי נעשו מיד ערכים זה לזה, כי תכף כשרוצים לקבל התורה צריכים תכף להכליל יחד בלם כאחד, כדי לכלל ברצון כנ"ל ואזי בודאי כל אחד ערב בעד חברו, מאחר שהכל חשוכים כאחד. ודיקא על-ידי זה שכל אחד ערב בעד חברו שהוא בחינת אחדות על-ידי זה דיקא יכולים לקיים את התורה ובלא זה לא היה אפשר כלל לקיים את התורה, כי עקר קיום התורה שהוא בחינת הרצון הוא על-ידי האחדות שנחשבין בלם כאחד כנ"ל. נמצא, שדיקא על-ידי הערכות שזהו בחינת שבלם נחשבין כאחד על-ידי זה דיקא עקר קיום התורה

מי שראוי להוכיח וכו'. ומאחר שאין
 אנו זוכין לקיים מצות תוכחה ולצאת
 ידי חובת הערכות והלואי שנפקיע
 את עצמנו, על-כן אין אנו יכולין לקיים
 מצוה זאת כי אם על-ידי הרצון
 שיהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת
 חברינו ובטובת כל ישראל, הינו שזיכנו
 בלם למטובה האמתית והנצחית שזיכנו
 לשוב אל ה' באמת ולהתקרב אליו
 יתברך אשר רק זה הוא טובה
 והצלחה אמיתית, וחיוץ מזה הפל הכל,
 כי באמת אפלו המצוות שאפשר
 לקיים אין אנו יכולין לקיים כי אם
 על-ידי הרצון כגון מצות ציצית
 ותפלין ועסק התורה וצדקה וכו',
 בודאי מי שמאמין ויודע מעט בגדלת
 כל מצוה ומצוה, יודע שכל המצוות
 רחוקים מאתנו מאד מאד, ועל-כן
 באמת יש לנו כפיה מניעות ועכובים
 קדם שאנו זוכין לקיים איזה מצוה
 כמאמרה, כי מתחלה יש כפיה מניעות
 ועכובין ובלבולים קדם שמניחין
 הטלית ותפלין ואחר-כך אפלו
 כשמניחים אותם יכול להיות שעדין
 מחו מבלבל במחשבות זרות, עד
 שאינו יודע כלל אם לכוש בלבושין

כנ"ל, כי אהבה ואחרות הוא בחינת
 רצון, כמו שאומרים: "באהבה
 וברצון". כי עקר האהבה ואחרות הוא
 בבחינת הרצון שכל אחד מרצה
 לחברו ואין שום שנוי רצון ביניהם
 ונכללים בלם ברצון אחד, שעל-ידי זה
 נכללין ברצון העליון שהוא תכלית
 האחרות כנ"ל:

לא ובאמת גם הערכות בעצמו שכל
 אחד ערב בעד חברו גם בזה אי
 אפשר לקיים ולצאת ידי חובתו של
 הערכות כי אם על-ידי הרצון, כי עקר
 הערכות מה שכל אחד ערב בעד
 חברו הוא שכל אחד חייב להוכיח את
 חברו, כמבאר בדברי רבותינו ז"ל.
 ובאמת מי יכול להוכיח את חברו, כי
 אינו יודע מה שחסר לחברו וגם מי
 יודע אם חברו ישמע לדברו ואפלו
 אם ישמע מי יודע אם יוכל להתגבר
 על מה שצריך להתגבר לשוב אליו
 יתברך, על-כן בודאי קשה מאד לקיים
 מצות תוכחה ולצאת ידי חובת
 ערכותו שנתערב בעד כל ישראל,
 כמו שאמרו רבותינו ז"ל שלאו כל
 אדם ראוי להוכיח וכמו שאמר רבי
 עקיבא: תמה אני אם יש בדור הזה

לְקַיֵּם, כְּגוֹן מִצְוֹת תּוֹכְחָה הֵנּוּ ל', בְּרָדָי אִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּמָה כִּי אִם עַל-יְדֵי הַרְצוֹן כֵּ"ל, כִּי כָל אֶחָד מִחַיִּב לְאַהֲבָה אֶת חֲבֵרוֹ וְכָל יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשׁוֹ מִמֶּשֶׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְאֵהָבֶתָ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ". וְכֵמוֹ שֶׁהָאָדָם בְּעֶצְמוֹ בְּרָדָי אִם יֵשׁ לוֹ מִחַ בְּקַדְקָדוֹ, בְּרָדָי רָאוּי לוֹ שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוֹם רְצוֹן אַחֵר רַק לְיִבּוֹת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ שְׂרָק זֶה הוּא טוֹבָה אֶמְתִּיית וְחוּץ מִזֶּה אֵין שׁוֹם טוֹבָה בְּעוֹלָם כֻּלָּל. וְכֵמוֹ כֵּן מִחַיִּב כָּל אֶחָד לְהִתְנַעֵנֵעַ וּלְכַסֵּף שְׂיִזְבוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וּבִתְוֹךְ כֵּךְ אִם אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר אֵיזֶה דְבוּר עִם חֲבֵרוֹ מֵעֵינֵן עֲבוּדַת ה' בְּרָדָי מַה טוֹב וּמַה נְעִים, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מִחַיִּב לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת-שָׁמַיִם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב רַבְּנוּ ז"ל בְּכִמְהָ מְקוֹמוֹת, אָבָל הָעֶקֶר הוּא הַרְצוֹן כֵּ"ל. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרַעֲיָא מֵהִימְנָא עַל מִשְׁהָ רַבְּנוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם: וּבְגִין דִּהְיוּת חֲשִׁיב בְּחִיךָ דְאֵלוֹ הָוָה אֶפְשָׁר לָךְ הָיוּת מֵהִדָּר כֵּלָּא עֲלֵמָא תַּחְזוּת קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', עֵינֵן שָׁם, שְׁמִבְאָר שָׁם גְּדַל מַעְלַת מִשְׁהָ בְּשִׁבִיל זֶה שֶׁהָיָה חוֹשֵׁב כָּל יָמָיו שֶׁאֵלוֹ הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ הָיָה מִחְזִיר כָּל הָעוֹלָם

דְּמִלְפָּא בְּכַנְפֵי מִצְוָה שֶׁל הַפְּלִית הַקְדוּשׁ וְהַצִּיצִית הַקְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד וּמְכֻתָּר בְּכַתְרֵי דְּמִלְפָּא בְּעַמְרַת תַּפְאֶרֶת הַתְּפִלִּין הַקְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים וְלָבוֹ רְחוֹק מְאֹד מִקְדָּשְׁתָּם. נִמְצָא, שֶׁאֲנִי רְחוֹקִים מְאֹד מִקְיוֹם מִצְוָה בְּשִׁלְמוֹת אֶפְלוֹ הַמִּצְוֹת הַרְגִילִים מְאֹד, מִכָּל שֶׁבֶן הַמִּצְוֹת שֶׁאֵינָם רְגִילִים כֹּל-כֵּךְ בְּכָל יוֹם בְּרָדָי יֵשׁ עֲלֵיהֶם מְנִיעוֹת רַבּוֹת בְּלִי שְׁעוּר קָדָם שְׁמִקְיָם וְאֶפְלוֹ כְּשֶׁמְקַיֵּם צְרִיכִים זְכוּת גְּדוֹל לְקַיֵּם כְּרָאוּי. עַל-כֵּן בְּרָדָי אֵין אֲנִי יְכוֹלִין לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת אֶפְלוֹ מִצְוֹת הַרְגִילִים כִּי אִם עַל-יְדֵי הַרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל כֵּ"ל שֶׁעֶקֶר הוּא הַרְצוֹן לְכַסֵּף תְּמִיד בְּהַשְׁתַּקְּקוֹת וְרְצוֹן חִזָּק לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ וּבִתְוֹךְ כֵּךְ לִזְמַדִּין כְּאֵלוֹ לִזְמַדִּין, וּמִתְפַּלְּלִין כְּאֵלוֹ מִתְפַּלְּלִין, וְעוֹשִׂין מִצְוֹת כְּאֵלוֹ עוֹשִׂין מִצְוֹת (וְאָמַר בּוֹה הַלְשׁוֹן: נָאֵר וְעֵלִין, דַּעַר וְוִייל דְּאִוִּינֵט מְעַן קְלָאמִירְשֵׁט דַּעַר וְוִייל לַעֲרִינֵט מְעַן קְלָאמִירְשֵׁט דַּעַר וְוִייל טוֹט מְעַן מִצְוֹת קְלָאמִירְשֵׁט). וְכָּל זֶה אֶפְלוֹ בְּהַמִּצְוֹת הַרְגִילִים שֶׁאֶפְשָׁר לְקַיֵּם גַּם-כֵּן הָעֶקֶר הוּא הַרְצוֹן כֵּ"ל, מִכָּל שֶׁבֶן הַמִּצְוֹת שֶׁאֵינֵן בְּיַד הָאָדָם

שְׂאוּמְרִים בְּשֶׁבֶת בְּמִנְחָה כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה צְדִיקִים שְׂנִסְתְּלָקוּ אִזְּ שָׂהֵם: יוֹסֵף, מֹשֶׁה, דָּוִד, כִּי הֵם נִסְתְּלָקוּ בְּשֶׁבֶת בְּמִנְחָה שְׂאִז מְאִיר רַעְוֵא דְרַעְוִין בְּחִינַת מִצַּח הָרָצוֹן וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים כְּנֶגְדָם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים צְדָקְתָּךְ דִּיקָא, כִּי עֵקֶר הָאֵרֶת הָרָצוֹן מִצַּח הָרָצוֹן הוּא עַל־יְדֵי הַצְדָּקָה דִּיקָא, כִּי עַל־יְדֵי הַצְדָּקָה מְכַנְיַעִין מִצַּח הַנְּחָשׁ וְאִז מְאִיר מִצַּח הָרָצוֹן כְּנִ"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל בְּחִינַת הָאֵרֶת דִּיקָא קְדִישָׁא, בְּחִינַת רַעְוֵא דְרַעְוִין. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הָאֵרֶת הָרָצוֹן בְּחִינַת מִצַּח הָרָצוֹן שְׂמְאִיר בְּשֶׁבֶת בְּמִנְחָה הוּא עַל־יְדֵי הַצְדָּקָה וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים אִז שְׁלֹשׁ פְּעָמִים צְדָקְתָּךְ דִּיקָא כְּנִ"ל. וְעַל־יְדֵי הָאֵרֶת מִצַּח הָרָצוֹן בְּחִינַת רַעְוֵא דְרַעְוִין שְׂמִתְגַּלָּה עַל־יְדֵי שְׁלֹשָׁה צְדִיקִים אֵלוֹ: יוֹסֵף, מֹשֶׁה, דָּוִד, עַל־יְדֵי זֶה נִשְׁמָע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל הַשְּׁלֹשׁ רְגָלִים שֶׂהֵם קוֹרְאִים וּמְגַלִּים אֶת הָרָצוֹן, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל, כִּי הַשְּׁלֹשׁ רְגָלִים הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה צְדִיקִים אֵלוֹ וּבָהֵם נַעֲשִׂים כָּל הַבְּחִינּוֹת הַמְּבֹאָרִים בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל, עֵינֵי שָׁם. וְהַפְּלֵל בְּקַצּוֹר, שְׂעַל־יְדֵי הָרָצוֹן שְׂנִתְגַּלָּה בְּיוֹם־טוֹב

לְה' יִתְבָּרֵךְ. נִמְצָא, שְׂאֵפְלוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, עֵקֶר מִצּוֹת תּוֹכְחָה הָיָה מְקִים עַל־יְדֵי הָרָצוֹן שֶׂהָיָה כּוֹסֵף תְּמִיד לְהַחְזִיר כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטֵב וְעַל־יְדֵי זֶה זָכָה לְמָה שְׂזָכָה וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שְׂאִין מוֹכִיחִין אֶת הָאָדָם אֲלֵא סְמוּד לְמִיתָה, שְׂכֵן מֹשֶׁה לֹא הוֹכִיחֵן אֲלֵא סְמוּד לְמִיתָה וְכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ וכו', הֵינּוּ כִּי עֵקֶר הַתּוֹכְחָה שֶׂהוּא לְקִים מִצּוֹת עֲרֻבוֹת הוּא עַל־יְדֵי הָרָצוֹן כְּנִ"ל, כִּי עֵקֶר בְּחִינַת הָעֲרֻבוֹת הוּא לְכַלֵּל עֲשִׂיָה בְּרָצוֹן כְּנִ"ל. וְעַל־כֵּן עֵקֶר הַתּוֹכְחָה הוּא רַק סְמוּד לְמִיתָה שְׂאִז מִתְחִילִין לְהַפְּלֵל בְּרָצוֹן וְאִז מְאִיר בּוֹ הָרָצוֹן בְּיוֹתֵר, מַחֲמַת שֶׂהוּא סְמוּד לְהַסְתְּלָקוֹת, כִּי הַהַסְתְּלָקוֹת שֶׁל הַצְדִּיק הוּא שִׂיחָה נִסְתְּלָק וְנִכְלָל בְּבְחִינַת רָצוֹן כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׂנִכְלָל בְּשַׁעַת מִיתָתוֹ בְּרַעְוֵא דְרַעְוִין כְּנִ"ל. וּמַחֲמַת שֶׂסְמוּד לְמִיתָתוֹ מִתְחִיל לְהֵאִיר בּוֹ בְּחִינַת הָרָצוֹן עַל־כֵּן אִז דִּיקָא יְכוֹל לְהוֹכִיחֵם, כִּי עֵקֶר הַתּוֹכְחָה, בְּחִינַת עֲרֻבוֹת, הוּא הָרָצוֹן כְּנִ"ל:

לְב וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים צְדָקְתָּךְ

הוציאנו ה' ממצרים במסות באותות
 וכמופתים נוראים, שעל-ידי זה נתגלה
 שהכל רק ברצונו לבד, כמבאר
 בהתורה הנ"ל לענין כל השלש רגלים
 שכלם קוראים ומכריזין את הרצון
 מחמת שבכל השלש רגלים עשה ה'
 יתברך עמנו אותות נוראות וכו'. אבל
 עקר האותות והמופתים נוראים היו
 בפסח שהוא ראש לרגלים שאז יצאנו
 מעבדות לחרות באותות נוראות ועל-
 ידי זה נתגלה שהכל מתנהג רק
 ברצונו לבד. ועקר יציאת מצרים,
 שהוא פסח, היה בזכות יוסף, כמו
 שכתוב: "ויקח משה את עצמות יוסף
 עמו". וכמוכא, כי אלמלא ירד יוסף
 למצרים תחלה לא היה אפשר
 לישראל לצאת משם מגדל הזהמא
 שהיה שם, אך על-ידי שירד יוסף
 תחלה ונמכר לשם לעבד, שהוא
 בחינת עבדות תקוף העשייה, ששם
 אחיות זהמת הנחש בכחינת עבדות
 כנ"ל ועקר בחינת העבדות הוא
 במצרים שהיה מזרע חם שנתקלל
 זרעו להיות עבד עבדים ונתדבק בכל
 זרעו זהמת הנחש ביותר פידוע. ויוסף
 בגדל קדשתו העצומה שירד לתוך

נעשה היראה, אך שיש חיות רעות
 הדורסים וטורפים שהם האפיקורסים
 שפוגמים ברצון שעל-ידי זה אין
 נשמע קול הקריאה של יום-טוב וכו',
 על-כן צריכין לקשר כל הרצונות
 לבחינת רעוא דרעוין שמאיר בשבת
 במנחה וכו', אך שיש בחינת מצח
 הנחש וכו' שרוצה להטיל פגם
 וכפירות אפלו בשרש הרצון וכו', על-
 כן צריכין להרבות בצדקה שעל-ידי
 זה מכניעין מצח הנחש ואזי נתגלה
 מצח הרצון בחינת רעוא דרעוין, ואזי
 נשמע קול הקריאה של יום-טוב
 שמגלה הרצון. ועל-ידי הרצון נעשה
 יראה ועל-ידי היראה נעשה כלי לקבל
 את החסד ואזי אין צריכין לעשות
 שום עסק, כי נתקים: "ועמדו זרים
 ורעו צאנכם וכו'" על-ידי גדל
 השפעת החסד בחינת עולם חסד
 יבנה וכו', עין שם כל זה היטב. וזה
 בחינת שלש רגלים: פסח, שבועות
 וסכות, וראש השנה ויום כפור
 והושענא רבא וכלם מקבלים משבת,
 שהוא תחלה למקראי קדש:

לג כי עקר התגלות הרצון הוא
 בפסח שהוא ראש לרגלים, שאז

מצרים מעבדות לחרות, דהיגו להכניע
 בחינת עבדות, בחינת עשיה על-ידי
 הרצון שהוא עקר קיום התורה כנ"ל
 כדי לכלל עשיה ברצון כנ"ל. ועל-כן
 בכל דור חוב אדם לראות את עצמו
 כאלו הוא יצא ממצרים, כי כל אדם
 צריך לצאת מעבדות לחרות, להכניע
 ולבטל זהמת העשיה בחינת עבדות,
 בחינת על התרדא של העולם הזה
 שהם בחינת ל"ט מלאכות ולזכות
 להכלל ברצון להשתוקק תמיד לה'
 יתברך כנ"ל להפך עשיה לרצון כנ"ל:
 לד' וזה שאמרו רבותינו ז"ל: בזכות
 ארבעה דברים נגאלו ישראל:
 שלא שנו את שמם ולא שנו את
 לשונם והיו גדורים מן עריות ומן
 העבודה זרה. (אמר המסדר: כבר מבאר
 ביונה דעה הלכות דם הלכה א', שאל ותפלא
 המענין מה שחושב גם הזכות של פרישת
 עבודה זרה אשר נמצא בכמה מקומות בדברי
 רבותינו ז"ל ההפך מזה, אבל נמצא מבאר
 במדרש רבה במדבר פ"שה ג על פסוק
 "מוציא אסירים בכושרות", שבזכות הכשרים
 שבהם שלא עבדו עבודה זרה, על-ידי זה
 נגאלו, עין שם. נמצא, שאלו ואלו דברי
 אלקים חיים שנגאלו גם בזכות פרישת עבודה

תקף זהמת מצרים לתוך בחינת
 עבדות כנ"ל והיה לו נסיון גדול שם,
 ואף-על-פי-כן כבש את יצרו מאשת
 אדוניו, על-ידי זה שבר והכניע ובטל
 את הזהמא של מצרים ורק על-ידי זה
 היה כח לישראל להיות במצרים
 ולבלי להשתקע שם חס ושלום, כמו
 שכתוב: "כי למחיה שלחני אלקים
 לפניכם וכו'". כי רק על-ידו זכו
 ישראל לצאת משם להנצל מתקף
 זהמתם. נמצא, שיציאת-מצרים
 שיצאנו מעבדות לחרות זהו בחינת
 שהכניעו בחינת עבדות שהוא בחינת
 עשיה ששם אחיזת הזהמא כנ"ל והם
 הכניעו זאת על-ידי גדל רצונם שהיה
 להם תמיד לה' יתברך, ועל-ידי זה
 זכו לצאת מעבדות לחרות והכניעו
 בחינת עבדות וזכו לכלל עשיה ברצון,
 כי זכו לקבל את התורה בשבועות
 שאז נכללו ברצון שברצונות כנ"ל.
 ועל-כן התחיל ה' יתברך: "אנכי ה'
 אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
 מבית עבדים". וכן בכמה מקומות
 הוא תולה קיום התורה ביציאת-
 מצרים וכמו שמקשה הוהר וכו', כי
 קיום התורה היא בחינת יציאת-

הָאָדָם: מה שמו, כי כלליות התורה הוא בחינת רצון, שהוא בחינת שמו כנ"ל. ועל-כן ישראל במצרים שלא פסקו רצונם מלכסוף לה' יתברך, על-כן לא שנו את שמם, שזה מורה על גדל הרצון דקדושה כנ"ל, ועל-ידי זה זכו לגאולה לצאת מעבדות לחרות שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל. ועל-כן אלו האפיקורסים השכיחים עכשו שהם פוגמים ברצון כנ"ל, על-כן על-פי רב הם משנים את שמם וקורין את עצמם בהכנויים הרעים שכנו להם, אוי להם, אוי לנפשם, בודאי לא יזכו לגאולה אם לא ישובו, כי גם במצרים היו רשעים שלא זכו לגאולה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "וחמשים עלו וכו'" - אחד מחמש מאות וכו':

וזהו 'שלא שנו את לשונם', כי עקר התגלות הרצון דקדושה שהוא הנפש הוא בהדבור בבחינת נפשי יצאה בדברו, כמו שכתב רבנו ז"ל. ועל-כן לשון הקדש של ישראל מורה על הרצון דקדושה בחינת נפש שעקר התגלותה היא בהדבור הקדוש, שהוא בחינת לשון הקדש, כי הלשון היא

זרה. עמה מצאתי עוד במדרש רבה הנ"ל פרשה י"ג, שכל השלשה שבמים: ראובן, שמעון, לוי, לא עבדו עבודה זרה ולכן זכו למנות לעצמם ביציאת מצרים, עין שם. הרי מבאר קשט אמריו ז"ל שגם בזכות פרישת עבודה זרה נגאלו, כי כל אלו הארבעה דברים הם מורים על גדל הרצון שהיה להם תמיד לה' יתברך גם בהיותם בארץ מצרים.

וזהו בחינת שלא שנו את שמם, כי השם הוא בחינת רצון, שהוא הנפש, שהוא לשון רצון כנ"ל. וזהו בחינת השם בחינת נפש חיה הוא שמו, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר. ועל-כן 'שמו' בנימטריא 'רצון', כמוכא. וזה בחינת לשמוך ולזכרך תאות נפש. וכל אחד מישראל כפי שרשו ברצון העליון שהוא שרש כל נשמות ישראל, כמו כן יש לו שם ישראלי וכמו כן צריך להתגבר תמיד להאיר על שמו ונפשו הארת הרצון שמשם שרש נפשו ושמו. וזה שאמרו רבותינו ז"ל: "לעולם ילמד אדם במקום שלבו חפץ". כי מקום התורה שלבו חפץ ביותר, שם שרש נפשו ושמו ועל-כן אחר מיתתו שואלין את

ונפגם על-ידי תאוות נאוף. ועל-כן כפירות ונאוף תלויים זה בזה כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר, כי הא ביה תליא כפי מה שגודר עצמו מתאוות נאוף, כמו כן זוכה לרצון דקדושה שהוא בחינת אמונה כנ"ל וכן להפך. נמצא, שכל אלו הארבעה דברים הם בחינת הרצון דקדושה שעל-ידי אלו הארבעה דברים שלא שנו את שמם וכו', בזה הראו גדל השתוקקות שלהם ועצם רצונם דקדושה להתקרב לה' יתברך ועל-כן על-ידי אלו הארבעה דברים דיקא זכו לצאת ממצרים מעבדות לחרות ולקבל את התורה שכל זה הוא בחינת הארת הרצון כנ"ל וכל זה היה בזכות יוסף הצדיק כנ"ל:

שבועות הוא בחינת משה שאז קבלו ישראל את התורה על-ידי משה רבנו, שהוא כלליות התורה, ואז נתגלה עליהם כגון מלא רחמים בחינת רעוא דרעוין. ועל-כן שבועות הוא בבחינת שבת כמוכא, כי בשבועות אז הוא בחינת שמקשרין כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת רעוא דרעוין שמאיר בשבועות שהוא

קלמוס הלב וכל אחד כפי רצונו שיש לו אם טוב אם להפך, כמו כן יכולין להבין ולשמע מדבוריו שהם התגלות הנפש, שהוא הרצון כנ"ל. ועל-כן לשון הקדש הוא בחינת רצון דקדושה, ועל-כן בזה שלא שנו את לשונם וכל דבורים היו דבורים קדושים בבחינת לשון הקדש, בזה הורו על גדל רצונם הקדוש להתקרב לה' יתברך כנ"ל:

וזהו שהיו גדורים מן העריות ומן העבודה זרה, כי עבודה זרה הוא כפירות שהוא פגם הרצון, כי עקר הארת הרצון הוא על-ידי אמונה שמאמינים שהכל ברצונו לבד כנ"ל, שזהו הפך עבודה זרה וכפירות. וזהו בחינת גדורים מן העריות, כי על-ידי הרצונות דסמרא אחרא, שהם תאוות עולם הזה, נפגם הרצון דקדושה כנ"ל וכל אחד כפי מה שגופל לרדיפות אחר תאוות עולם הזה כמו כן נפגם אצלו הרצון דקדושה. והעקר הוא לגדר עצמו מתאוות נאוף ששם עקר התגברות הרצון דסמרא אחרא ועל-כן: "נאף אשה חסר לב", כי נחסר ונפגם אצלו הלב שהוא רצון דקדושה שכלל כל אחד מישראל שהוא נחסר

בחינת משה כנ"ל:

לה ובעוונותינו הרבים אף-על-פי שזכו ישראל לקבל את התורה בשבועות וזכו להארת רעוא דרעוין, אף-על-פי-כן אחר-כך היה מה שהיה, כי פגמו באמונת הרצון ועבדו עבודה זרה ועשו את העגל שכל זה היה על-ידי התגברות מצח הנחש שהוא זהמת הנחש שהם הערב רב שהתגברו על ישראל והטעו אותם עד שפגמו בשרש הרצון במצח הרצון, ועבדו עבודה זרה שהוא בחינת כפירות פגם הרצון כנ"ל ועל-כן התגברו ברשעותם ונקבצו על אהרן דיקא, כי אהרן הוא בחינת מצח הרצון, כמו שכתוב באהרן הכהן: "והיה על מצחו לרצון". כי הם פגמו אז במצח הרצון כנ"ל עד שנגע הפגם גם במשה, כמו שכתוב: "לך רד וכו'". כי משה שרשו בבחינת רעוא דרעוין כנ"ל. והפגם שלהם הגיע עד שרש הרצון, עד שהגיע הפגם למשה שהוא בעצמו בחינת שרש הרצון כנ"ל, ועל-כן מיום שעשו את העגל, שהוא שבעה-עשר בתמוז, ופגמו אז ברצון, נגזר אז על חרבן בית-המקדש,

כמו שאמרו רבותינו ז"ל שהגזרה שנגזר על-ידי המרגלים: אתם בכיתם בכיה של חנם וכו', התחילה מיום שעשו את העגל, שמאז התחילו כל הגזרות, רחמנא לצלן, כמו שכתוב: "ויביום פקדי וכו'". כי חרבן בית-המקדש הוא בחינת פגם הרצון כנ"ל ומשה רבנו עליו השלום התפלל לפני ה' יתברך ארבעים יום. ואמרו רבותינו ז"ל שארבעים יום האמצעיים היו בכעס, כי כעס ורגז הוא הפך הרצון, כי הם פגמו ברצון כנ"ל, אבל על-ידי רבוי התפללות וההפצרות של משה, על-ידי זה נתפס לו ה' יתברך והפך הרגז לרצון ונתרצה לישראל בארבעים ימים האחרונים, שהם מראש-חדש אלול עד יום הכפורים ועל-כן אלו הימים הם ימי רצון, ימי רצון דיקא, כי בהם מאיר הרצון העליון בכל שנה ושנה בכל דור ודור. ואז צריכין להתגבר ביותר להמשיך על עצמו רצונות חזקים וכסופין גדולים לה' יתברך. ועל-ידי הרצון נעשה יראה כנ"ל ועל-כן אלו הימים נקראים "ימים נוראים" שהם אלול ועשרת ימי תשובה עד יום-כפור, כי אז עקר

עד שנתבטל הארס הרע של החיות הרעות שהם הכופרים ואז נתהפך לב הכופרים מרע לטוב, עד שכלם מודים ברצון, כמו שכתוב בסוף התורה הנ"ל על מאמר רבותינו ז"ל: הוה צפרי מליחי בהרן פרחו להו, שאותן שהיו נבוכים בתחלה בטעות של האפיקורסים פרחו ויצאו מטעותם על-ידי גדל התגלות הרצון ואז נתהפכין החיות רעות, שהם הכופרים, מהפך אל הפך, כי מה שבתחלה היו שואגים בקולם כנגד הרצון שנתגלה ביום-טוב, כי היו שואגים בסברתם המטעית והיו כופרים ברצון ועכשו נתהפכו עד שהם בעצמם שואגים וקוראים התגלות הרצון שעל-ידי זה נעשה יראה כנ"ל. וזהו בחינת אריה שאג מי לא ירא, שהארי בעצמו שהוא ראש החיות רעות השואגים כנגד הרצון בחינת וכא הארי והדב כנ"ל ועכשו נתהפך עד שהארי בעצמו שהוא בחינת החיות רעות, בחינת הכופרים, הם בעצמן שואגים ומכריזים את הרצון ומודיעין בעצמם שהכל ברצונו יתברך לבד שעל-ידי זה נעשה יראה כנ"ל בחינת אריה

התגלות עצם היראה דקדשה שנמשכת על-ידי התגלות הרצון שמתגלה אז ביותר כנ"ל: ועל-כן נוהגין כל ישראל להרבות בצדקה מאד באלו הימים, כי עקר התקון על-ידי הצדקה, כי עקר הקלקול הוא על-ידי מצח הנחש כו' כנ"ל וצריכין עכשו להכניעו ולבטלו. ועקר הכנעתו הוא על-ידי צדקה כנ"ל, על-כן צריכין אז בימים הנוראים להרבות מאד בצדקה לעניים הגונים כדי להכניע מצח הנחש כדי לגלות הארת הרצון כדי לזכות ליראה שהוא עקר בחינת ראש השנה ויום הכפורים, בחינת וכן תן פחדך וכו': לו וזה שנתנו הקדמונים סימן לימים אלו: "אריה שאג מי לא ירא" (עמוס ג ח), כי אז נתעורר יראה גדולה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל וזהו 'אריה שאג' דיקא, כי יש חיות רעות הדורסים וטורפים, שהם האפיקורסים הכופרים ברצון כנ"ל, שהם בחינת וכא הארי והדב וכו', שנאמר במעשה דדוד עם גלות וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל. ועכשו בימים הנוראים על-ידי רבוי הצדקה זוכין להכניע מצח הנחש

התפלה בשלמות, כי עקר התפלה היא כפי הארת הרצון, כי עקר התפלה היא בחינת דבקות, בחינת רצון כדי להמשיך רצון העליון כמו שאנו אומרים בכל התפלות: 'יהי רצון מלפניך וכו', יהיו לרצון אמרי פי' ועל-כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה כדי להאיר הארת הרצון שזהו עקר שלמות התפלה כנ"ל ועל-כן אז ביום הכפורים שאז הוא עקר הארת הרצון, כי אז נתהפכין כל העוונות לרצון כנ"ל, אז התפלה בשלמות ועל-כן מתפללין אז חמש תפלות שזהו בבחינת הה' של צדקה, שעל-ידי זה עקר הארת הרצון, שהוא בחינת תפלה כנ"ל, כי צדקה ותפלה הם בחינה אחת כידוע, ועקר שלמות הצדקה הוא בחינת הה' של צדקה שעל-ידי זה נמתק הדין והרגו ונתהפך לרצון ונעשה מ'צדק' שהוא דינא, נעשה ממנו 'צדקה' שהוא בחינת רחמים ורצון על-ידי שהפך לבו האכזר מרגו לרצון, על-ידי זה זכה להפך מצדק לצדקה כנ"ל וזאת הה' היא בחינת חמש תפלות של יום הכפורים שהוא בחינת שלמות הארת הרצון כנ"ל:

שאז מי לא יירא כנ"ל. ואז נתגלה עצם היראה בראש השנה שהוא בחינת פחד יצחק, בחינת היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, שכל זה זוכין על-ידי התגלות הרצון שנתגלה אז, כי הם ימי רצון כנ"ל. וביום הכפורים אז הוא גמר וסוף הארבעים ימי רצון, ואז הוא גמר קבלת התורה שנמשכת מבחינת רצון שברצונות, בחינת רעוא דרעוין כנ"ל, כי יום הכפורים שנקרא "שבת שבתון", שהוא בחינת רעוא דרעוין שמאיר אז, כי שבת הוא בחינת רצון כנ"ל ועל-כן אז ביום הכפורים עקר התשובה ואז מוחל ה' יתברך כל עוונות ישראל, כי העוונות נתהפכין לרצון בחינת כי נרצה עונה כנ"ל. ועל-כן אז בערב יום-כפור מרבין בצדקה ביותר ויותר, כי אז עקר הארת הרצון בחינת מצח הרצון. ועל-כן כל העבודה של יום הכפורים אינה כשרה כי אם ככהן גדול שהוא בחינת מצח הרצון כנ"ל, ועל-כן צריכין להרבות בצדקה ביותר כדי להכניע מצח הנחש וכו' ולגלות מצח הרצון כנ"ל. ועל-כן אז ביום הכפורים זוכין לחמש תפלות, כי אז

ועל-כן בסבות אנו מקריבין שבועים פרים בשביל שבועים אמות, כי אז יש לנו שלום עמהם, כי בכר הכירו בלם האמת, כי סבות מרמו על ימות המשיח כנ"ל שאז יתקיים: "עולם חסד יבנה", ואז יכירו בלם האמת שהכל ברצונו יתברך, וגדל יקרת קדשת חשיבות ישראל עד שבכלם יתבטלו אלינו ונעשו כל מלאכתנו בחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', כי ידעו שזה עקר התכלית שלהם. ועל-כן אנו מקריבין אז שבועים פרים בשבילם, זה מורה על גדל השלום גם עמהם מאחר שבכר הכירו האמת כנ"ל:

לח ואחר-כך עושין הושענא-רבא ואז הוא גמר החותם בחינת חותם בתוך חותם, כי ביום הכפורים בנעילה נעשה חותם אחר ועכשו עושין חותם על חותם והכל בכח הצדקה שנותנין ישראל בכל השנה ובפרט באלו הימים, כי צריכין שני החותמות אל הקדשה על-ידי הצדקה, כי הכנעת מצח הנחש הוא על-ידי הצדקה שעל-ידי זה נתגלה אמונת הרצון שמאמינים שהכל ברצונו

לו ועל-ידי היראה שזכינו לקבל באלו הימים הנוראים על-ידי הארת הרצון, על-ידי זה נמשך חסד גדול כנ"ל. וזהו בחינת סבות שאז מאירין כל החסדים הפנימים והמקיפים שמתחילין להתגלות ולהאיר תכף אחר יום הכפורים ועקר הארתם ביום-טוב של סבות, הינו בחינת השפעת החסד ששופע על-ידי היראה כנ"ל. וסבות הוא בבחינת דוד, בחינת ספת דוד שאנו צריכין להקים על-ידי מצות ספה בבחינת ביום ההוא אקים את ספת דוד הנפלת וכו', כי דוד הוא משיח, שאז ישלמו כל הבחינות הנ"ל ואז נזכה לחסד הנ"ל שהוא בחינת סבות בבחינת ועשה חסד למשיחו לדוד ואז תתגדל השמחה, כמו שכתוב: "כי בשמחה תצאו וכו' ששון ושמחה ישיגו וכו'". כי עקר השמחה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל ועל-כן נקרא סבות זמן שמחתנו, כי אז הוא עקר שלמות הארת הרצון שעל-ידי זה עקר השמחה של יום-טוב כנ"ל, ואזי כל האמות מורחין בשביל פרנסתנו בבחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו'.

וְרַעו צִאנְכֶם וְכוּ" וְכַנ"ל. וְאֵן אָנוּ
מִתְרִאִים מִחַמַּת שְׁכָבֵר נִתְחַבְרוּ עִמָּנוּ
אוּלַי חֵם וְשִׁלּוֹם יִחְזְרוּ וְיִטְּלוּ אִיזָה
סִפְק בְּרִצּוֹן, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׁכָבֵר נִכְנְעוּ
וְאִין לָהֶם עוֹד כַּח לְהִלָּחֵם וּלְהִכְנִים
כְּפִירוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יְכוּלִים חֵם
וְשִׁלּוֹם, לְהִכְנִים סִפְקוֹת כָּלֵב כַּנ"ל,
עַל-כֵּן צְרִיכִין עוֹד לְעוֹרֵר כַּח הַצְּדָקָה
בְּהוֹשְׁעָנָא-רַבָּא. וְאֵן חוֹתְמִין חוֹתֵם עַל
חוֹתֵם, שְׁחוֹתְמִין עוֹד הַפֵּעַם אֶת
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּכַח הַצְּדָקָה כְּדִי
לְכַטֵּל כָּל הַסִּפְקוֹת וּלְחַזֵּק אֶת אֱמוּנַת
הַרְצוֹן בְּתַקְּףָה גְדוֹל:

וְזֶה שְׁכָתוֹב בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ בְּהוּא
יֹמָא: "וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחֲפֵר אֶת
בְּאֵרֵת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אַבְרָהָם
אָבִיו וַיִּסְתַּמּוּם פְּלִשְׁתִּים וְכוּ". בְּאֵרֵת
הַמַּיִם זֶה בְּחֵינַת כַּח הַצְּדָקָה שְׁנִקְרָא
מַיִם, בְּחֵינַת שְׁלַח לְחַמֵּד עַל פְּנֵי
הַמַּיִם, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב שֵׁם בְּהַתּוֹרָה
הַנ"ל. וַיִּצְחָק הוּא בְּחֵינַת הִירָאָה
הַקְּדוּשָׁה שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הַרְצוֹן
שְׁנַתְּגַלָּה עַל-יַדֵּי הַצְּדָקָה כַּנ"ל וְעַל-כֵּן
בְּהוֹשְׁעָנָא-רַבָּא אֵן חוֹזֵר יִצְחָק שְׁהוּא
הִירָאָה, וּמְעוֹרֵר כַּח זְכוּת הַצְּדָקָה שֶׁל
יִשְׂרָאֵל כְּדִי לְחַתֵּם חוֹתֵם עַל חוֹתֵם,

יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְאֱמוּנָה הוּא בְּחֵינַת
חוֹתֵם כְּיֹדְעָה, הֵינּוּ שְׁעוֹשִׂין חוֹתֵם אֶל
הַקְּדוּשָׁה לְבַל יִשְׁלְטוּ עוֹד זָרִים וְלֹא
יִוָּכְלוּ לְפָגֵם עוֹד בְּרִצּוֹן. וְזֶה הַתְּקוּן שֶׁל
הַחוֹתֵם נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הַצְּדָקָה, כִּי
צְדָקָה הוּא בְּחֵינַת מַלְכוּת שְׁהוּא
בְּחֵינַת חוֹתֵם דְּקְדוּשָׁה כְּיֹדְעָה, אָבֵל
אִפְלוּ כְּשִׁמְכִנְעִין מִצַּח הַנְּחַשׁ עַל-יַדֵּי
הַצְּדָקָה וּמְגַלִּין הַרְצוֹן אִם אִין הַרְצוֹן
חִזֵּק עֲדִין הֵם יְכוּלִין לְהַטִּיל סִפְק חֵם
וְשִׁלּוֹם בְּרִצּוֹן, וְעַל-יַדֵּי זֶה חֵם וְשִׁלּוֹם
יִוָּכְלוּ לְחַזֵּר וּלְהַתְּנַבֵּר מִצַּח הַנְּחַשׁ חֵם
וְשִׁלּוֹם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין עוֹד לְתַן צְדָקָה,
כִּי תָמִיד הַכְּנַעְתֶּם עַל-יַדֵּי הַצְּדָקָה
כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל,
עֵינֵן שֵׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. וְזֶהוּ בְּחֵינַת שְׁנֵי
חוֹתְמוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שְׁצְרִיכִין לְחַתֵּם
אֶת הָאֱמוּנָה שְׁהוּא בְּחֵינַת הָאֵרֵת
הַרְצוֹן הַנ"ל, צְרִיכִין לְחַתֵּם בְּשְׁנֵי
חוֹתְמוֹת עַל-יַדֵּי הַצְּדָקָה, דְּהֵינּוּ שְׁלֹא
יָגְעוּ בָּהּ הַכְּפִירוֹת וְהַסִּפְקוֹת כַּנ"ל, וְזֶה
נַעֲשֶׂה בְּיוֹם הַכְּפִירוֹת שְׁאֵן הוּא חוֹתֵם
הַרְאִשׁוֹן וְאַחֲרֵי-כֵן זֹכִין לְחַסֵּד
שְׁנַתְּגַלָּה עַל-יַדֵּי הִירָאָה שְׁנַעֲשֶׂה עַל-
יַדֵּי הַרְצוֹן. וְאֵן יֵשׁ לָנוּ שִׁלּוֹם גְּדוֹל עִם
הָאֱמוּנָה כַּנ"ל, כִּי נִתְקַיֵּם: "וְעָמְדוּ זָרִים

נפלא, כי כל ספר תהלים בלם הם דבורים קדושים של השתוקקות וכסופין ורצון מפלג לה' יתברך שזוהו עקר התפלה והתחנות והבקשות ושירות ותשבחות שכלול ספר תהלים שכל זה הוא בחינת רצון נפלא לה' יתברך כנ"ל. ואחר-כך זוכין לשמחת תורה, כי כשזוכין להארת הרצון בשלמות אז עקר השמחה כנ"ל. ועל-כן אז קורין בתורה הסתלקות משה שנסתלק ברעוא דרעוין, ברצון שברצונות, כי עקר השמחה בחינת שמחת תורה נמשך מהתגלות הרצון שזכינו על-ידי משה רבנו עליו השלום, שהוא האיר עינינו וגלה לכל העולם שהכל ברצונו יתברך על-ידי כל האותות והמופתים אשר שלחו ה' וכו' "ולכל האותות והמופתים ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל" שעל-ידי כל זה נתגלה שהכל ברצונו יתברך לבד ועל-ידי זה זכה משה להכלל ברצון שברצונות, ועל-ידי זה נמשך שמחה גדולה ונפלאה מאד בחינת שמחת תורה, כי עקר השמחה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל, שזוהו בחינת שמחת יום טוב:

כדי שלא יוכלו עוד לפגם את הרצון כלל כנ"ל, כדי שתהיה היראה בשלמות שהיא מדתו של יצחק כנ"ל. ועל-כן אז לוקחין ערבי נחל שמרמוז לפושעי ישראל, שזוהו בחינת הוה צפרי מליחי בהרן פרחו להו וכו', דהינו שכל הפושעי ישראל, שהם הנפשות של ישראל שנלכדו ברשת הטעות של הפילוסופים, עכשו יוצאין לשלום וחוזרים אל הקדשה על-ידי גדל התגברות הרצון שנתגלה אז כנ"ל. ועקר כח הערבי נחל לכלל בקדשה הוא על-ידי הצדקה כנ"ל וזוהו בחינת ערבי נחל, בחינת ערב הנ"ל, בחינת ואת ערבכם תקח, כמבאר בהתורה הנ"ל, כי על-ידי הצדקה בחינת ערב על-ידי זה נתגלה הרצון, שעל-ידי זה חוזרים הפושעי ישראל אל הקדשה, שזוהו בחינת ערבי נחל, 'ערבי דיקא, ואז אומרים משנה תורה שהיא התוכחה שהוכיח משה את ישראל סמוך למותו בערבות מואב, כי התוכחה סמוך למותו זה בחינת התגלות הרצון כנ"ל. וזוהו בחינת ספר תהלים שאומרים אז, כי תהלים הוא כלו רצון ודבקות

כלו מתי מדבר. נמצא, שהרגו שהיה על-ידי חטא העגל שהוא פגם הרצון שעל-ידי זה היו מתי מדבר זה הרגו נפסק ונתבטל בחמשה עשר באב. נמצא, שחמשה עשר באב אז נפסק הרגו, כי אז הוא סמוך לסוף הארבעים יום אמצעים שאז התחיל ה' יתברך להתרצות למושה ולהפך הרגו לרצון עד שאמר לו: פסל לך וכו' שעל-ידי זה זכה לקבל לוחות אחרונות ביום הכפורים. נמצא, שיום הכפורים וחמשה עשר באב הם בחינה אחת, כי עקר הארת הרצון של יום הכפורים שאז קבל לוחות אחרונות זה הרצון התחיל להאיר מחמשה עשר באב כנ"ל ועל-כן הם ימים טובים, כי עקר קדשת הימים טובים הוא על-ידי הארת הרצון כנ"ל. וזה שהיו אומרים: "צאינה וראינה בנות ציון וכו' ביום חתנתו" - זה מתן תורה, "וביום שמחת לבו" - זה בנין בית-המקדש שיבנה במהרה בימינו כמו שאמרו רבותינו ו"ל. כי התורה ובנין בית-המקדש הם בחינת הארת הרצון שמתחיל להאיר בחמשה עשר באב כנ"ל, כי התורה נמשכת מבחינת רצון שברצונות שהוא

למ וזהו בחינת מה שסמכו רבותינו ז"ל את חמשה עשר באב ליום הכפורים, כמו שאמרו במשנה: 'לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב ויום הכפורים וכו''. כי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות שהוא בחינת פגם הרצון, שהוא כלליות התורה וכו' וכנ"ל. ואז התחילו ארבעים ימים האמצעים שהיו ככעס הפך הרצון, אבל עקר הכעס לא נמשך כי אם עד תשעה באב ואחר-כך התחיל הכעס והרגו להתמתק ולהתהפך לרצון, כי באלו הארבעים ימים האמצעים אף-על-פי שהיה ככעס, אף-על-פי-כן בהם נתרצה ה' יתברך למושה עד שאמר לו בסוף אלו הארבעים יום: "פסל לך שני לוחות וכו'". נמצא, שבסוף הארבעים ימים אמצעים התחיל ה' יתברך להתרצות למושה. ועקר ההמתקה היא בחמשה עשר באב, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שבו כלו מתי מדבר, ומתי מדבר זה בחינת פגם הרצון, כי עקר מתי מדבר היו מחטא העגל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שמאז נגזרה גזרה זו. ובחמשה עשר באב

בדברי רבנו ז"ל (סימן כב), כי עקר הפלגת השמחה הוא על-ידי גדל הארת הרצון בנ"ל:

מא וזהו שאומרים במוצאי שבת "ויהי נעם וכו' ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו", כדי להכניע קלפת עשו שאחיותו בעשיה, כידוע, כדי לקדש את העשיה ולכלל עשיה ברצון ולהמשיך מקדשת שבת, שהוא בחינת רצון, על ששת ימי החול, שהם בחינת עשיה וכנ"ל. ועל-כן אומרים במוצאי שבת: "ויתן לך האלקים", שהיא ברכת יעקב שקבל מיצחק וגרש את עשו מן הברכה, כי על-ידי קדשת שבת, בחינת רצון, אנו מגרשין ומבטלין זהמת עשו, שהוא זהמת הל"ט מלאכות, ואנו זוכין להמשיך קדשת שבת על ימי המעשה לקדש הל"ט מלאכות ולהמשיך ברכת יעקב לבחינת עשיה לקדש את העשיה כדי שיכלל עשיה ברצון שהוא בחינת כלליות ששת ימי המעשה בשבת, שהוא בלוי רצון ושמחה וכנ"ל. וענן בפרי עץ חיים פוגת ויהי נעם וכו':

מב וזה בחינת (משלי טז) ברצות ה'

שרש נשמת משה בנ"ל וזהו בחינת הבית-המקדש, כי עקר הבית-המקדש הוא בחינת רצון בנ"ל:

מ וזהו בחינת נעשה ונשמע, שהקדימו ישראל בשעת מתן תורה נעשה ונשמע, זה מורה על עצם תשוקת רצונם שהיה אז בתקף גדול עד שהקדימו נעשה לנשמע והיו מרצים לעשות כל מה שירצה ה' יתברך. אף-על-פי שאינם יודעים עדן מה לעשות, אף-על-פי-כן היו מרצים לעשות, כי עקר הרצון הוא בחינת רצון מפלג בלי שום ידיעה כלל, רק תשוקה ורצון נפלא וחזק מאד לה' יתברך, כמובן מדברי רבנו ז"ל. וזהו נעשה קדם לנשמע, כי נשמע הוא בחינת רצון הלב, כי שמיעה תליא בלבא, הינו שאמרו שאנו רוצים לעשות יהיה מה שיהיה ועקר התכלית כדי שנוכח להארת הרצון יותר ויותר שהיא עקר התכלית שזהו בחינת נשמע שהוא בחינת לב, בחינת רצון בנ"ל. ועל-כן קראו רבותינו ז"ל נעשה ונשמע בחינת שמחה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק: "ושמחת עולם על ראשם", כמובא

אָבַל עַל-יְדֵי הָאֵרֶת הָרְצוֹן, שְׂאֵז נִתְבַּטְּלָא הַרְגָּו, אֵז יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַחַיּוֹת רְעוּת, כִּי יִתְבַּטְּל כַּעֲסָם וְרַגְזָם וַיְהִי שְׁלוֹם גְּדוֹל כְּעוֹלָם בְּחִינַת וְגַר זָאב עִם כֶּבֶשׂ כַּנ"ל. וְזֶהוּ "בְּרִצּוֹת ה' דְּרַכִּי אִישׁ" עַל-יְדֵי הָאֵרֶת הָרְצוֹן, עַל-יְדֵי זֶה "גַּם אוֹיְבוֹי יִשְׁלַם אֹתוֹ". בְּחִינַת וְעִמְדוֹ זְרִים וְרַעוּ צֹאנֵכֶם וְכו', כַּנ"ל. וְזֶהוּ יִשְׁלַם דִּיקָא בְּחִינַת שְׁלוֹם שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הָרְצוֹן בְּחִינַת וְגַר זָאב עִם כֶּבֶשׂ כַּנ"ל:

מִגַּ וְעַל-כֵּן נִקְרָאת הַצְּדָקָה בְּשֵׁם עֲרֻבוֹת, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "וְאֵת עֲרֻבְתָם תִּקַּח", שִׁפְרֵשׁ רַבְנוּ ז"ל שֵׁם שֶׁהוּא בְּחִינַת צְדָקָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת עוֹרֵב, עֵין שָׁם. כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה נִכְלָל עֲשִׂיָה בְּרִצּוֹן, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲרֻבוֹת כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן כָּל צְרַכֵי הָאָדָם נִקְרָאִים בְּשֵׁם עֲרֻבוֹת, כְּמוֹ שִׁכְתוּב (בִּיחֻזְקָא לֵב): "כָּל אֲנִיּוֹת הַיָּם וּמִלְחֵיהֶם הָיוּ כִּד לְעֵרֵב מִעֲרֻבָד". וּפְרֵשׁ רַש"י וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: לְעֵרֵב מִעֲרֻבָד לְשׁוֹן עֲרֻבָה הֵם כָּל צְרַכֵי הָאָדָם שֶׁהוּא חַי בָּהֶם וּמְמוֹנָו הוּא עֲרֻבָתוֹ וְהַצְּלָחָתוֹ וְחַיּוֹ, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. כִּי הַתְּקֻשּׁוֹת וְחִבּוּר הַנֶּפֶשׁ עִם הַגּוּף הוּא עַל-יְדֵי אֲכִילָה וּשְׂתִיָה וּשְׂאֵר צְרַכֵי הָאָדָם הַמְּקַרְחִים

דְּרַכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבוֹי יִשְׁלַם אֹתוֹ, 'בְּרִצּוֹת ה'" הֵינּוּ כְּשֹׂזְכִין לְהַכְלִיל בְּרִצּוֹן עַל-יְדֵי הַכְּסוּפִין וְהַהִשְׁתַּוְּקוּת לְה' יִתְבַּרַךְ כַּנ"ל אֵזוּ נִתְבַּטְּלוּ כָּל הָאוֹיְבִים וְהַשׁוֹנְאִים, כִּי עַקֵר יִנִּיקַת הַשׁוֹנְאִים הוּא מִבְּחִינַת עֲשִׂיָה שֶׁהִיא בְּחִינַת רַגְזָו, בְּחִינַת שְׁעֵרוֹת וְכו', שְׁמֻשֵׁם אֲחִיזַת הַשׁוֹנָא הַגְּדוֹל שֶׁהוּא עֲשׂוֹ אִישׁ שְׁעִיר וְכַנ"ל, אָבַל עַל-יְדֵי הָאֵרֶת הָרְצוֹן נִתְבַּטְּלָא זְהֻמַּת הָעֲשִׂיָה וְנִתְבַּטְּלָא הַרְגָּו וְנִתְהַפֵּד לְרִצּוֹן וְאֵזוּ נִתְבַּטְּלוּ כָּל הַשׁוֹנְאִים, כִּי נִתְקִים: "וְעִמְדוֹ זְרִים וְרַעוּ צֹאנֵכֶם וְכו'" שֶׁהַשׁוֹנְאִים נִתְהַפְּכִים לְאוֹהֲבִים, וּמוֹרְחִים בְּשִׁבִיל פְּרַנְסְתָנוּ, כִּי נִמְשָׁד שְׁלוֹם גְּדוֹל כְּעוֹלָם כְּמוֹ שִׁיְהִיָה לְעֵתִיד שְׂאֵז יְהִיָה עַקֵר הַתְּגִלוֹת הָרְצוֹן, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "וְגַר זָאב עִם כֶּבֶשׂ וְכו' וְאִרְיָה כְּפָקֵר יֹאכַל תְּבֵן וְכו'". כִּי נִתְבַּטְּלוּ כָּל הַחַיּוֹת רְעוּת הַדּוֹרְסִים וּמוֹרְפִים, כִּי חֲכָמֵי הַטְּבַע שֶׁהֵם הָאֲפִיקוֹרְסִים נִקְרָאִין חַיּוֹת רְעוּת כַּנ"ל וּבְכַאֲמַת כָּל יִנִּיקַת הַחַיּוֹת רְעוּת מִמֻּשׁ הוּא מִהָאֲפִיקוֹרְסִים שֶׁהֵם כּוֹפְרִים בְּרִצּוֹן, שְׁעַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר חַס וְשְׁלוֹם הַרְגָּו כַּנ"ל, שְׁמֻשֵׁם נִמְשָׁד הַכְּעַס וְהַרְגָּו שֶׁל הַחַיּוֹת רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְהַמוֹרְפִים,

זה כְּדֵי לְכַלּוֹל הַכּוֹל בְּרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן כִּנ"ל. ועל־כֵּן כָּל צָרְכֵי חַיּוּתוֹ הֵם בְּכַחֲנִית עֲרֻבוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן כִּנ"ל. ועל־כֵּן צָרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד שִׁיְהִיָּה כָּל אֲכִילָתוֹ וּשְׂתִיתוֹ וּשְׂאָר צָרְכָיו בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה שִׁיְהִיָּה כָּל פּוֹנְתוֹ רַק בְּשִׁבְלֵי רִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "בְּכָל דְרִכְיָךְ דַּעְהוּ וְכוּ" כְּדֵי לְכַלּוֹל הַכּוֹל בְּרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן אֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵי זֶה יָרַד לְזוֹה הָעוֹלָם לְהַגְבִּיר הַרִצּוֹן דְּקִדְשָׁה עַל הָעֲשִׂיָּה וּלְכַלּוֹל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן כִּנ"ל. ועל־כֵּן צָרִיכִין לְהִסְתַּפֵּק בְּמַעַט מְאֹד בְּכָל צָרְכָיו הַגְּשָׁמִיִּים וּלְבַלִּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כִּי אִם בַּהֲכַרְחִיּוֹת כְּדֵי שְׂלֵא יִהְיֶה נִפְגָּם חַס וְשְׁלוֹם בְּרִצּוֹנוֹת הַנְּפֹלִים וְהַפְּגוּמִים הַמְּלַבְּשִׁין בְּזוֹה הָעוֹלָם שֶׁהֵם פּוֹגְמִין חַס וְשְׁלוֹם בְּרִצּוֹן דְּקִדְשָׁה כִּנ"ל, כִּי בְּאֵלוֹ הַרִצּוֹנוֹת הַמְּלַבְּשִׁים בְּצָרְכֵי הַגְּשָׁמִיִּים שֶׁם הוּא מְקוּם סִכְנָה מְאֹד וְצָרִיכִין לְהִתְרַחֵק מֵהֶם בְּכַחֲנִית הַרְחָק מִן הָעֲרֻבוֹנוֹת וְכוּ"ל כִּי אִם מֵה שְׂמֻכְרָח מְאֹד עַל־פִּי הַתּוֹרָה, כִּי עַל־יְדֵי מְצוּוֹת הַתּוֹרָה מְקַדְּשִׁין וּמְטַהְרִין כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם וְנִכְלָלִין בָּלֵם בְּרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן שְׂזוּהוּ בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הַתּוֹרָה כִּנ"ל:

שֶׁהוּא חַי בְּהֵם, כִּי בְּלִי זֶה לֹא הָיָה אֲפֹשֶׁר לְהַנְפִּישׁ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הָאָדָם לְהַתְקִים בְּזוֹה הָעוֹלָם כְּלָל אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד לְגַדֵּל תְּשׁוּקָתָהּ וּרְצוֹנָהּ לְשׁוּב לְמִקּוֹר אֲשֶׁר חָצְבָהּ מִשָּׁם, כִּי הִיא נִמְשַׁכֶּת מֵהַרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן כִּנ"ל, אִךְ עַל־יְדֵי שֶׁהַנְּפִישׁ מוֹצֵאת גַּם בְּזוֹה הָעוֹלָם רִצּוֹנוֹת עֲלִיּוֹנִים הַמְּלַבְּשִׁין בְּכָל צָרְכֵי הָאָדָם בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וּשְׂאָר הַכַּרְחִיּוֹת, עַל־כֵּן מִתְקַיֶּמֶת בְּגוֹף הָאָדָם כְּדֵי לְהַעֲלוֹת אֵלּוֹ הַרִצּוֹנוֹת הַמְּלַבְּשִׁין בְּזוֹה הָעוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה כְּדֵי לְכַלּוֹל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן שְׂזוֹה עִקַּר תַּעֲנוּגָיו וּשְׂעִשׂוּעָיו יִתְבָּרֵךְ. ועל־כֵּן עִקַּר קִיּוּם הַנְּפִישׁ בְּקַרְבּוֹ הוּא עַל־יְדֵי אֲכִילָה דִּיקָא מַחֲמַת שְׂשֵׁם מְלַבְּשִׁין רִצּוֹנוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׂעִל־יְדֵי זֶה מִתְקִים הַנְּפִישׁ בְּהַגּוֹף כִּנ"ל, וְעַל־כֵּן נִקְרָא הָאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וּשְׂאָר צָרְכִים בְּשֵׁם עֲרֻבוֹת כִּנ"ל וְכְמוֹ שְׂמֻבְאָר בְּפִסּוּק וְאֵת עֲרַבְתֶּם תִּקַּח הַנ"ל עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ שְׂפִירוּשׁוֹ שֶׁם עַל הַצְּטַרְכוֹת הָאָדָם, עֵינֵי שֶׁם, כִּי עַל־יְדֵי צָרְכֵי הָאָדָם שֶׁהֵם חַיִּי הָאָדָם מִתְקִים הַנְּפִישׁ בְּקַרְבּוֹ וְעַל־יְדֵי זֶה נִכְלָל עֲשִׂיָּה בְּרִצּוֹן, כִּי הָאָדָם נִבְרָא וּמִתְקִים בְּעוֹלָם כָּל יְמֵי חַיָּיו רַק בְּשִׁבְלֵי

הלכות שומר שכר הלכה ב

ובו יתבאר ענין חנכה:

א על-פי התורה ואת הערבים צויתי לכללך בלקוטי תנינא (סימן ה)

עין שם כל הענין.

והכלל בקצור שעל-ידי צדקה זוכין להכניע מצח הנחש שהוא

שרש חכמת הטבע שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות. כי עקר הזקנה

הוא להוסיף בכל יום ויום אור קדשה ודעת שכל יום ויום שבא אחר-כך

יאיר ביותר בעבודת ה' אבל כשאין מוסיפין אור קדשה ודעת בכל יום אזי

אפלו כשמזקין נקרא קצר ימים. ומזקנים באלו שאין בהם שלמות מהם

יונק מצח הנחש שרש חכמת הטבע. ועל-ידי צדקה מבטלין יניקות מצח

הנחש שרש חכמת הטבע, ואזי נתגלה מצח הרצון שיונק מזקנים

שפקדשה בחינת זקן וגשוא פנים כמבאר שם, ואזי נתגלה ונשמע קול

הקריאה של הימים טובים מקראי קדש שקוראין ומגלין את הרצון עין

שם. ועל-ידי התגלות הרצון שנתגלה שהכל ברצונו יתברך ואין שום חיוב

הטבע כלל על-ידי זה נעשה יראה והיראה היא כלי לקבל השפעת

החסד ששופע תמיד. ואזי כששופע חסדו עלינו אזי אין צריכין לעשות

שום עסק ומלאכה ומשא ומתן בשביל פרנסה כי נתקיים ועמדו זרים

ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם ואתם ביהני ה' תקראו וכו'

עין שם. נמצא שזוכין על-ידי צדקה שאין צריכין לבלות זמן על שום עסק

ומלאכה ומשא ומתן בשביל פרנסה ויכולין לעסק בעבודת ה' תמיד. ועל-

ידי צדקה זוכין להרחיב כל הפתחים של כל ההתחלות, כי כל ההתחלות

קשות כי בשעת ההתחלה צריכין לעשות פתח מחדש עין שם. ועל-ידי

צדקה מרחיבין כל הפתחים שצריכין לעשות בשעת ההתחלה בבחינת

פתח תפתח עין שם כל זה באר היטב:

ב וזה בחינת חנכה כי עקר חנכה הוא להכניע מלכות יון הרשעה

שעמדה על ישראל להשפיעם תורתך וכו' כי מלכות יון הרשעה הם בחינת

דקדושה שעל-ידי זה מתגבר הרצון בבחינת זקן ונשוא פנים. וזה בחינת הדלקת גר חגבה פי השמן של גר חגבה זהו בחינת אור הדעת בחינת שמן משחת קדש שממשיכין אור הדעת בכל יום ויום. ובכל יום ויום מוסיף והולך כי גר חגבה מוסיף והולך כי כל יום ויום שבא אחר-כך צריך שיאיר ביותר כנ"ל שזהו עקר הזקנה דקדושה כנ"ל. וזהו בחינת השמן של גר חגבה בבחינת פשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן וכו' ועל-ידי זה נתגלה הרצון ונכנע חכמת הטבע בחינת חכמת זון שזהו עקר בחינת חגבה כנ"ל:

ג וזה בחינת שמונת ימי חגבה פי צריכין שכל השבעה ימים שהם בחינת שבעת ימי הבגן שבעת ימי בראשית כלם יאירו מיום השמיני שהוא בחינת עולם הבא שהוא למעלה מהזמן שהוא בחינת יום שכלו ארץ טוב ששם עקר הזקנה דקדושה שזהו בחינת ימי שנתינו בהם שבעים שנה ואם נבכורות שמונים שנה שהם עקר הזקנה פי שבעים שנה הם בחינת שבעת ימי הבגן ועקר הזקנה

חכמי הטבע שכל חכמתם נקראת חכמת זון והם רצו להתגבר על ישראל לבטל התורה חס ושלוש ולהגביר חכמת הטבע בעולם חס ושלוש. פי כל התורה הוא בחינת אמונת הרצון שאנו מאמינים שהכל ברצונו ותברך שזהו יסוד כל התורה בלא פידוע והם רצו לבטל אמונת הרצון חס ושלוש כלליות התורה ולהמשיך חס ושלוש חכמת הטבע. ועל-כן אנו צריכין בכל דור ודור בכל שנה ושנה להכניע מלכות זון הרשעה הינו חכמת הטבע בימי חגבה הקדושים הללו. ועקר הכניעת חכמת הטבע והתגברות התגלות הרצון הוא על-ידי שמקשרין כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת מצח הרצון שמתגבר על-ידי זקני הדור שבקדושה כנ"ל, ועקר הזקנה דקדושה הוא בחינת זקן זה קנה חכמה דהינו להוסיף בכל יום אור קדושה ודעת כי כך צריך האדם לנהוג כל ימי חייו שכל יום ויום שהוא מזקין יותר יאיר ביותר בעבודת ה' ובכל יום ויום מימי חייו שבא אחר-כך יוסיף בו אור קדושה ודעת ביותר. וזה עקר הזקנה

הטוב על הראש יורד על הזקן וכו' כנ"ל.

ד וזהו בחינת הצדקה של חנכה שנוהגין כל ישראל להרבות בצדקה בחנכה פי על-ידי הצדקה מכניעין מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות כנ"ל שלא יתגבר מצח הנחש כנגד מצח הרצון חס ושלוש שזה נעשה רק על-ידי צדקה כמבאר היטב בהתורה הנ"ל. נמצא שעקר הכניעת מצח הנחש שרש חכמת הטבע הוא על-ידי צדקה על-בין מרבין בצדקה בחנכה כדי להכניע מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות, ולהגביר שרש הרצון שמתגבר על-ידי זקנים שבקדשה שמוסיפין אור ודעת בכל יום ויום שמוזקנים שזהו בחינת גר חנכה בחינת גר חנכה מוסיף והולך וכו':

ועל-ידי הצדקה מרחיבין הפתחים של כל ההתחלות ויכולין להתחיל בעבודת ה' ועל-פני נקרא חנכה לשון חנוך בחינת חנך לנער על-פי דרכו כי אז יכולין להתחנך להתחיל בעבודת ה' פי צדקה היא ההתחלה של כל ההתחלות כמו

הוא למעלה משבעים שנה שהוא בחינת למעלה מהזמן פי למעלה משבעת ימי הבנין שהם בחינת הזמן בחינת שבעים שנה למעלה מהם הוא בחינת בינה אפוא עלאה שהוא בחינת יום השמיני שהוא בחינת ואם בגבורות שמונים שנה ומשם עקר הזקנה פי שם הוא בחינת אריכות ימים ושנים פי הוא בחינת עולם הבא יום שכלו ארץ. ועל-פני משה רבנו שהוא עקר התגלות הרצון פי הוא גלה שהכל ברצונו יתברך על-ידי כל האותות והמופתים שעשה לעיני פרעה וכו' ביציאת מצרים וקריעת ים-סוף ומתן תורה, על-פני משה בן שמונים שנה בעמדו לפני פרעה שזהו בחינת ואם בגבורות שמונים שנה שזהו עקר הזקנה שעל-ידי זה התגלות הרצון כנ"ל ועל-פני נסתלק משה בשבת במנחה בעת רצון שברצונות רעוא דרעוין כידוע וכמבאר בהתורה הנ"ל פי עקר התגלות הרצון על-ידי פי הוא בחינת זקן שבקדשה וכו'. וזהו בחינת שמונת ימי חנכה שבהם ממשיכין אור הזקנים שבקדשה על-ידי השמן של חנכה בחינת כשמן

שְׂמֻבָּאָר שֵׁם עֵין שֵׁם:

ה וְזֶהוּ בְּחִינַת חֲנֻכָּה. שְׁנִקְרָא עַל שֵׁם חֲנֻכַּת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ. כִּי עָקַר הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן הוּא עַל־יְדֵי שְׁלֹשׁ רְגָלִים שְׁקוֹרָאִים וּמְגִלִּים אֶת הַרְצוֹן. וְעָקַר קְדֻשַׁת הַשְּׁלֹשׁ רְגָלִים הוּא בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ שֵׁשֶׁם הָיוּ צְרִיכִין לְעֹלוֹת בְּרָגֵל. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פָּנָי ה' אֱלֹקֶיךָ וְכוּ' כִּי שֵׁם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הָיוּ כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁכָּבֵלְם נֹאמַר לְרְצוֹן. וְזֶהוּ בְּחִינַת כְּהֻנִּים בְּעֹבוֹדְתָן וְלוֹוִיִּם בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָן, כְּהֻנִּים וְלוֹוִיִּים זֶה בְּחִינַת אֹרֶךְ הַחֶסֶד שֶׁמִּקְבָּלִין עַל־יְדֵי הִירָאָה שְׁזֵהוּ בְּחִינַת כִּי פָּרַח מִטָּה אַהֲרֹן לְבֵית לֹוי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם, וְכֹל זֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָן שֶׁהָיוּ עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וּבַפְּרָשַׁת הָאֲזִינוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן שֶׁמְגִלִּין שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא הַכֹּל בְּרְצוֹנוֹ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שֶׁהָיוּ קוֹרִין אֲנָשֵׁי הַמַּעֲמָד וְכֵן פְּרָשַׁת הָאֲזִינוּ מְדַבְּרֵת גַּם־כֵּן הָעָקַר מֵאֲמוּנָה שֶׁהַכֹּל בְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁמוֹכִיחֵם שֵׁם זָכַר

יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דֶּר וְדֶר וְכוּ' וְסוּם שֵׁם רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא אֲנִי אֲמִית וְאַחִיהַּ וְכוּ' וְאִין מִיְדֵי מְצִיל, הִינּוּ שֶׁהַכֹּל בְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אִם לְמוֹת אִם לְחַיִּים וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת הָאֲבֹן שֶׁתִּיָּה שֶׁהָיָה בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא קְדֻשֵׁי קְדֻשִׁים שֶׁמִּשְׁשֵׁם עָקַר קְדֻשַׁת הַבַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ. כִּי הָאֲבֹן שֶׁתִּיָּה קְדֻשֵׁי קְדֻשִׁים הוּא בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁבְּרְצוֹנוֹת רַעוּא דְרַעוּיִן שֵׁשֶׁם מְקַשְׂרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁלָּקַח יַעֲקֹב אֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֵאשׁוֹתָיו וְנִכְלְלוּ בָלֵם בְּאֲבֹן אַחַת בְּהָאֲבֹן שֶׁתִּיָּה, כִּי אֲבֹן הוּא בְּחִינַת רְצוֹן בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יא) אֲבֹן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ. הִינּוּ שֶׁלָּקַח כָּל הַרְצוֹנוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲבָנִים כַּנ"ל וְכֻלָּלֵם בָּלֵם בְּהָאֲבֹן שֶׁתִּיָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁבְּרְצוֹנוֹת כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַת אֹרֶךְ הַרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת זְקֵן וְנִשְׂוֵא פָּנִים בְּחִינַת מְבַקְשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב בְּחִינַת וְהִדְרַת פָּנָי זְקֵן בְּחִינַת שׁוֹפְרִיָּה דִּיעֲקֹב. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהִקִּיץ יַעֲקֹב מִשְׁנַתּוֹ וְנָדַר יַעֲקֹב נֶדֶר וְעָקַר הַנֶּדֶר הָיָה וְהָאֲבֹן הַזֶּה וְכוּ' יִהְיֶה בֵּית אֱלֹקִים וְכוּ' אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֵׂר אֲעֲשֶׂרְנִי לָךְ, הִינּוּ שֶׁנֶּדֶר לַת צְדָקָה כִּי עָקַר הַתְּגִלּוֹת הַרְצוֹן

בחינת נר חנכה כנ"ל:

ועל-כן ה'יה הנס של חנכה על-ידי כהנים זהו בחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו וכו' שזהו נעשה על-ידי צדקה שעל-ידי זה נתגלה הרצון שזהו בחינת חנכה כנ"ל:

ו זהו בחינת נר חנכה סמוך לפתח, הפתח זהו בחינת צדקה שמרחבת כל הפתחים בבחינת פתח הפתח ועל-ידי זה עקר הארת הרצון על-ידי הזקנים שבקדשה שזהו בחינת נר חנכה כנ"ל כי על-ידי צדקה נכנע מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות ואז נתגלה הארת הזקנים שבקדשה שעל-ידם נתגלה הרצון כנ"ל וזהו בחינת נר חנכה סמוך לפתח כי הארת הזקנים שבקדשה שמגלין הרצון הוא על-ידי צדקה שהיא בחינת פתח הפתח כנ"ל:

ז וזהו בחינת השמן של חנכה כי שמן הוא בחינת רצון כמו שכתוב יהי רצוי אחיו וטבל בשמן רגלו וכמו שפרש רש"י על פסוק (ישעיה י) וחבל על מפני שמן, שמן זה חזקיהו המלך

שזהו עקר קדשת האבן שתיה קדשת הבית-המקדש הוא על-ידי צדקה כנ"ל. נמצא שעקר הרצון נתגלה בבית-המקדש ששם עלית כל התפללות שהם התגלות הרצון כי התפלה היא הפך הטבע כי הטבע מחיב כד והתפלה משנה הטבע ומגלה שהכל ברצונו יתברך כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן ט) ועל-כן היו בבית-המקדש כמה נסים תמיד כמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פרק ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית-המקדש כי הנסים הם הפך הטבע בחינת התגלות הרצון וכנ"ל. ועל-כן הבית-המקדש הוא מקום היראה כמו שכתוב מה נזרא המקום הזה וכו' כי עקר היראה נעשה על-ידי התגלות הרצון כנ"ל. וזהו בחינת חנכה בחינת חגבת הבית-המקדש כי אז ממשיכין הארת הרצון ומכניעין חכמת הטבע כנ"ל שעל-ידי זה מחנכין הבית-המקדש כי עקר המשכת הקדשה להבית-המקדש הוא על-ידי התגלות הרצון שנתגלה על-ידי הזקנים שבקדשה שמוסיפין אור קדשה בכל יום ויום שמזקנים שזהו

מזיקי עֲלָמָא וְכָל הַקְּלָפוֹת וּמְזִיקֵי עֲלָמָא נִמְשָׁכִין מִן הַכְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ הַכּוֹפְרִים בְּרִצּוֹן כִּי כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת הֵיא שְׂרָשׁ הַסְּמָרָא אַחְרָא וְהַקְּלָפוֹת כִּי הַיֵּצֵר הָרַע נִקְרָא אֶל אַחַר - כְּפִירוֹת כַּמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַשְּׁמִירָה מִכָּל הַהֲזָקוֹת הוּא עַל-יְדֵי אֲמוּנַת הַרִצּוֹן כִּי כָּל מֵה שֶׁמֵּאֲמִין בְּיוֹתֵר בְּכַחֲנֵיַת הַרִצּוֹן שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְאִין שׁוּם טֹבֵעַ כָּלֵל עַל-יְדֵי זֶה גְדַחִין הַכְּפִירוֹת וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַקְּלָפוֹת וְכָל מְזִיקֵי עֲלָמָא הַנִּמְשָׁכִין מֵהֶם וְעַל-יְדֵי זֶה הוּא נִשְׁמָר מִכָּל רַע וְעַל-כֵּן מִדַּת אֲמוּנָה נִקְרָא שְׁמוֹר כְּפִדוּעַ כִּי עֵקֶר הַשְּׁמִירָה הוּא עַל-יְדֵי אֲמוּנָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַרִצּוֹן הַנ"ל הֵינּוּ לְהֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׁמִירָה כַּנ"ל:

מִן זֶה בְּחִינַת גְּנֻבָה וְאֲבֵדָה וְאֶנְסִין שְׂיֵישׁ חֲלוּקֵי דֵינִים בִּינֵיהֶם לְעֵנִין שׁוֹמֵר שְׂכָר וְשׂוֹאֵל כַּנ"ל כִּי שְׁנֵי מִינֵי הַזָּקוֹת אֵלּוּ הֵבְאִים מִפְּגַם הַרִצּוֹן כַּנ"ל הֵם נִמְשָׁכִים חֵס וְשְׁלוֹם כְּפִי הַפְּגָם בְּרִצּוֹן: כִּי מְבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל שְׂיֵישׁ חֲלוּק

שֶׁהֵיָה נוֹחַ לְדוֹרוֹ בְּשֶׁמֶן הֵינּוּ שֶׁהֵיָה נוֹחַ וּמְרֻצָּה לְדוֹר בְּשֶׁמֶן נִמְצָא שְׁשֶׁמֶן הוּא בְּחִינַת רִצּוֹן וְהַתְּגַלּוֹת הַרִצּוֹן הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת זָקֵן שֶׁבִקְדֻשָּׁה כַּנ"ל שְׁזוּהוּ בְּחִינַת בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן כִּי שֵׁם מִתְּגַלָּה הַרִצּוֹן בְּחִינַת שֶׁמֶן אֶצֶל הַזָּקֵן שֶׁבִקְדֻשָּׁה. וְזוּהוּ זָקֵן אֶהְרֵן זָקֵן אֶהְרֵן דִּיקָא כִּי עֵקֶר בְּחִינַת הַכֶּהֱנָה בְּחִינַת אֶהְרֵן הַכֶּהֱן נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַרִצּוֹן שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁפָּע יִרְאָה וְעַל-יְדֵי יִרְאָה נִשְׁפָּע הַחֲסֵד שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּהֱן בְּחִינַת וְאַתֶּם כֶּהֱנֵי ה' תִּקְרְאוּ כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן בְּחִנְיָה שְׁעִקְרוּ לְהַכְנִיעַ חֲכָמוֹת יוֹן שֶׁהוּא חֲכָמַת הַטֹּבֵעַ וְלַגְלוֹת הַרִצּוֹן עַל-כֵּן מִצְוַתוֹ בְּשֶׁמֶן כַּנ"ל (וְעַן בְּהַלְכוֹת חֲנֻכָּה הַנִּכְלָל בְּהַלְכוֹת כְּלֵי הַיּוֹן הַלֶּכֶה א' אוֹת ח' שֵׁם מְבָאָר גַּם-כֵּן עֵנִין חֲנֻכָּה עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנ"ל אֵךְ אֵי אֲפָשָׁר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ כְּלֵי הַדִּישׁ): ח זֶה בְּחִינַת דֵּינֵי שׁוֹמְרִים שֶׁחִיבָה הַתּוֹרָה אֶת הַשׁוֹמֵר שְׂכָר בַּגְּנֻבָה וְאֲבֵדָה, וּמִן הָאֶנְסִין הוּא פְּטוֹר אֲבָל הַשׁוֹאֵל חִיב גַּם בְּאֶנְסִין:

כִּי זֶהוּ כָּלֵל גְּדוֹל וּמְבָאָר בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים שֶׁכָּל הַהֲפָסְדוֹת וְהַהֲזָקוֹת נִמְשָׁכִין מִן הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם

המחלקת הוא בין הרצונות שְׁזָה רצונו כְּדִ וְזֶה רצונו לְהַפְדֵּי וּמַחֲמַת זֶה נַעֲשֶׂה מחלקת חס ושלום וכל זה מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחינת רעוא דרעוין בחינת משה, כי שרש מחלקת של הסמרא אחרא שהם חכמי הטבע שכופרים ברצון שְׁזָה עקר בחינת מחלקת כנ"ל, שרשם ממחלקת שבקדשה שהוא המחלקת שבין הצדיקים האמתיים ומשם נשתלשל מחלקת של הסמרא אחרא שהוא כפירות של חכמי הטבע כמבאר במקום אחר. ועקר המחלקת שבין הצדיקים והכשרים הוא מחמת שאין מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא רעוא דרעוין בחינת משה כנ"ל. כי באמת הצדיקים והכשרים כל אחד ואחד פונתו רצויה לשם שמים. ואף-על-פי-כן בודאי דעתם חלוקה זה מזה כי אי אפשר שיהיו דעותיהם שוות לגמרי כי אין שני בני אדם דומים זה לזה וכשם שמשנים בני אדם בצורותיהם כך משנים בדעותיהם, ועל-כן בהכרח שיהיה שניים ביניהם בדעותיהם ודרכיהם והנהגותיהם.

כמו אנם ורצח וגולן שבא בחזקה ואונם בפרהסיא ומצח אשה זונה היה לו בלי הכלם, כי הוא מכנים אפיקורסות באתגליא בלי בושה ובלי תאוות רק מעו פניו ומצחו ככלב נגד בורא כל עולמים רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין רעוא דכל רעוין סתימא דכל סתימין, ועל-כן מאלו האפיקורסים נמשכים בחינת גולות ורציחות שהם בחינת אנסין וכנ"ל.

י וזה בחינת מכירת יוסף למצרים וכל המחלקת שהיה בינו ובין אחיו. כי כל מיני מחלקת נמשכין מפגם הרצון על-ידי שאין מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון כי באמת עקר המחלקת הוא מחלקת היצר הרע שחולק על האדם ורוצה להורידו לשאול תחתיות חס ושלום ועקר היצר הרע הוא בחינת חקירות וכפירות שהוא בחינת חלק לבם כמו שכתב רבנו ז"ל במאמר ויסב אלקים סימן סב) ענין שם, ומשם נמשכין כל המחלקת שבעולם שכלם באים מבחינת מחלקת היצר הרע ששרשו כפירות פגם הרצון. כי באמת המחלקת הוא פגם הרצון כי עקר

ושעשוע מִיָּחַד מֵה שְׂאִין בְּחֶבְרוֹ שָׁהוּ
 בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּדָ אֶתְפָּאֵר שֶׁהֵם
 כְּלוּלִים מִגְּוִינֵי סִינְאִין. כִּי אִין הַקְדוּשָׁה
 בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה שְׁנֵי דְבָרִים שְׁוִין רַק
 כֹּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ דְרָךְ וְנִתִּיב כְּפִי שְׂרִישׁוֹ
 בְּרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן. אֲכַל הַבַּעַל דְּבָר הוּא
 מִתְגַּרָּה וּמִתְקַנָּא בְּחֶבְרוֹת הַצַּדִּיקִים
 וְהַכְּשָׁרִים וּמְכַנִּים בְּהֵם מִחֻלְקָתָהּ, וְעָקֵר
 הַמִּחְלָקָתָהּ הוּא מִחֻמַּת שְׂכָל אֶחָד אֵינִי
 מֵאֲמִין בְּחֶבְרוֹ שְׁגַם כְּוַנְתּוֹ וְרִצּוֹנוֹ לְשֵׁם
 שְׁמַיִם אֶתְפָּאֵר-פִּי שְׂאִין חֶבְרוֹ מִתְנַהֵג
 בְּדַרְכּוֹ וְרִצּוֹנוֹ. כִּי הַבַּעַל דְּבָר מִמַּעֲהָ
 הַלֵּב עַד שְׁנִדְמָה לְכָל אֶחָד שְׂחֶבְרוֹ
 חוֹלֵק עֲלָיו וְנוֹטָה מִן הָאֲמִתָּה, כִּי הַבַּעַל
 דְּבָר הוּא גִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹף וְאִישׁ
 מְדִינָה לְחֶרְחֵר רִיב, כִּי הוֹלֵךְ וּמִסְכָּסֵךְ
 זֶה בְּזֵה וְהוּא בֵּין אֲחִים יִפְרִיא עַד
 שְׁלַפְעָמִים יֵשׁ שְׁשֵׁנֵי בְנֵי אָדָם שְׁנִיָּהֶם
 רוֹצִים רִצּוֹן אֶחָד, וְאֶתְפָּאֵר-פִּי-כֵן יֵשׁ
 בִּינֵיהֶם מִחֻלְקָתָהּ גְּדוּל מִחֻמַּת שְׂכָל
 אֶחָד אֵינִי יוֹדַע שְׂחֶבְרוֹ רוֹצֵה גַם-כֵּן
 בְּזֵה, וְאֵינִים מִתּוֹעֲדִים יַחַד לְדַבֵּר אֶחָד
 עִם חֶבְרוֹ לְגַלּוֹת דַּעְתּוֹ וּפְנִימִיּוֹת רִצּוֹנוֹ
 וּמִחֻמַּת זֶה גִרְמָה לְחֶבְרוֹ שֶׁהוּא אֵינִי
 רוֹצֵה בְּזֵה וּמִחֻמַּת זֶה נַעֲשֶׂה בִּינֵיהֶם
 מִחֻלְקָתָהּ גְּדוּל עַד שְׂאֶחָר-כָּךְ אֲפִלוּ

וּמִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם לֹא הָיוּ עֲדוֹן שְׁנֵי
 צַדִּיקִים וּכְשָׁרִים אֲמִתִּים שְׁוִים לְגַמְרֵי
 כְּכֹל תְּנוּעוֹתֵיהֶם אֶתְפָּאֵר-פִּי שֶׁשְׁנֵיהֶם
 הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אֶחָד וְיוֹנְקִים מִרַב אֶחָד
 אֶתְפָּאֵר-פִּי-כֵן יֵשׁ חִלּוּקִים רַבִּים
 בְּדַרְכֵיהֶם וְהַנְהַגוּתֵיהֶם וְכִמוֹ שֶׁהָאֵרִיךְ
 רַבְנּוּ ז"ל לְסַפֵּר וְלַהֲפִלִּיג בְּגִדְל
 הַחִלּוּקִים בֵּין הַצַּדִּיקִים הַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ
 סְמוּכִים לְזִמְנֵנו שְׂכָלֵם הֵם מִתְלַמְּדֵי
 הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְהַמְגִיד זְצוּק"ל וְהָיָה
 שְׁלוֹם גְּדוּל בִּינֵיהֶם וְאֶתְפָּאֵר-פִּי-כֵן הָיוּ
 מִחֻלְקִים מְאֹד בְּדַרְכֵיהֶם שְׁזֵה הָיָה
 נוֹסֵעַ עַל הַמְדִינָה וְדַרְשׁ כְּרַבִּים וְזֵה
 יֵשׁב בְּבֵיתוֹ, זֵה הָאֵרִיךְ מְאֹד בְּתַפְלָה
 וְהַתְּפַלֵּל לְפָנָי הַתְּכַה בְּצַעֲקוֹת
 וְהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוּל, וְזֵה הַתְּפַלֵּל כְּלַחֵשׁ
 עִם הַצַּבּוֹר בְּדֶרֶךְ הַקְּמוֹן, וְזֵה הַרְבֵּה
 בְּתוֹרָה יוֹתֵר וְזֵה הַרְבֵּה בְּצַדִּיקוֹת וּפְדִיּוֹן
 שְׂבוּיִים, וְכִיּוֹצֵא בְּזֵה שְׁנוּיִים רַבִּים
 לְאִין מִסְפָּר אֶתְפָּאֵר-פִּי שְׂכָלֵם יִנְקוּ
 מִרַב אֶחָד. כִּי אִי אֲפָשָׁר שִׁיְהִיו כְּלָם
 שְׁוִין כִּי כֹל אֶחָד עוֹבֵד אֶת ה' כְּפִי
 מִדְתּוֹ וְכְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְזֵה עָקֵר
 שְׁעִשְׁוֹעֵיו וְיִתְבָּרַךְ שֵׁישׁ לוֹ צַדִּיקִים
 וּכְשָׁרִים הַרְבֵּה בְּעוֹלָם שְׂכָל אֶחָד
 וְאֶחָד עוֹשֶׂה לוֹ נַחַת רוּחַ וְתַעֲנוּג

שְׁאֵנִי חֹזֵק בְּדַעְתִּי מְאֹד וַיֵּשׁ לִי רְאוּת
וְהוֹכַחְתִּי אֲמִתִּיּוֹת שְׂצָרִיכִין לְהַחֲזִיק
בְּיֹתֵר בְּדַרְךְ זֶה וּבְמִצְוֵה הַזֹּאת אַף־
עַל־פִּי־כֵן אֶפְלוּ אִם הָאֱמֶת הוּא
בְּדַעְתִּי, מִי יוֹדֵעַ מֵאִיזֵה שְׂרֵשׁ נִמְשָׁךְ
חֲבָרֵי אֶפְשָׁר לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ הוּא
צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּדַרְךְ אַחֵר כִּי בְּאֱמֶת
כָּל הַדַּעוֹת וְהִרְצוּנוֹת נִמְשָׁכִין מֵרְצוֹן
הָעֲלִיּוֹן רַק שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת.
וְאִם כָּל אֶחָד יֹאמֵר בְּלִבּוֹ כִּדְבַר־
יִתְבַּטֵּל הַמַּחְלֶקֶת כִּי עֵקֶר הַמַּחְלֶקֶת
הוּא מַחְמַת שְׂאִין מְקַשְׂרִין כָּל הִרְצוּנוֹת
לְרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן שְׂשֵׁם כָּלוּ חַד וְשֵׁם כָּלוּ
שְׁלוֹם כִּי הֵבֵל נִכְלָל בְּאַחֵד. וְעַל־כֵּן
עֵקֶר הַשְּׁלוֹם הוּא עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הַדּוֹר
הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה שֶׁהוּא בְּכַחֲנִית מִשֶּׁה
שֶׁנִּשְׁמָתוֹ מְכַחֲנִית רַעְוֵא דְרַעְוִין רְצוֹן
שֶׁבְּרְצוּנוֹת שֶׁהוּא יוֹדֵעַ רְצוֹן כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מֵהֵיכֵן הוּא נִמְשָׁךְ וְעַל־כֵּן הוּא
אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ שִׁיּוֹדֵעַ לְהִלָּךְ נֶגֶד
רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּי יוֹדֵעַ רוּחוֹ
וְרְצוֹנוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וַיּוֹדֵעַ לְקַשֵּׁר
וּלְיַחַד רוּחוֹ וְרְצוֹנוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
בְּשֵׁרֵשׁ הִרְצוֹן וְשֵׁם מִיַּחַד וּמְקַשֵּׁר כֻּלָּם
בְּרְצוֹן אֶחָד הָעֲלִיּוֹן. וְאִזּוֹ נִמְשָׁךְ אֲהַבָּה
וְשְׁלוֹם גָּדוֹל וְנִפְלָא בִּינֵיהֶם מֵאַחֵר

בְּשִׁמְתוֹעֲדִים יַחַד אִי אֶפְשָׁר לְכָל אֶחָד
לְגַלוֹת לְחֲבֵרוֹ פְּנִימִיּוֹת דַּעְתּוֹ וְרְצוֹנוֹ,
כִּי מַחְמַת הַקְּמָטוֹת וְהַמְרִיבוֹת
וְהַקְּפָדוֹת שְׂבִינֵיהֶם אִין אֶחָד מֵהֶם
יּוֹדֵעַ וּמְכִין רְצוֹן חֲבֵרוֹ שְׂבִאֲמַת אִין
שׁוֹם שְׁנוּי בִּינֵיהֶם וְדָבָר זֶה מְצוּי כַּמָּה
פְּעָמִים. וְהַכֹּלֵל שְׁעֵקֶר הַמַּחְלֶקֶת
מַחְמַת שְׁנוּי הִרְצוּנוֹת וְכָל זֶה מַחְמַת
שְׂאִין מְקַשְׂרִין כָּל הִרְצוּנוֹת לְשֵׁרֵשׁ
הִרְצוֹן שֶׁהוּא רְצוֹן שֶׁבְּרְצוּנוֹת, כִּי
בְּאֱמֶת רְאוּי לְדַעַת שְׂכָל הִרְצוּנוֹת שֶׁל
כָּל בְּנֵי הָאָדָם אַף־עַל־פִּי שִׁישׁ בִּינֵיהֶם
שְׁנוּיִים גְּדוּלִים אַף־עַל־פִּי־כֵן כֻּלָּם
נִמְשָׁכִין מֵרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן שְׂאִין בּוֹ שׁוֹם
שְׁנוּי שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁבְּרְצוּנוֹת
רַעְוֵא דְרַעְוִין. וּמִי שִׁיּוֹדֵעַ וּמֵאֲמִין בְּזֶה
בְּשִׁלְמוֹת בּוֹדְאֵי לֹא יַחֲזִיק בְּמַחְלֶקֶת כִּי
יִדִּין אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוֹת תְּמִיד כִּי
יֹאמֵר בְּלִבּוֹ אַף־עַל־פִּי שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ
בְּעֲצָמִי שְׂכּוֹנָתִי לְשֵׁם שְׂמוֹם לְגַמֵּר
מִצְוֵה הַזֹּאת וְחִפְצֵי שְׂמוֹם בְּאֱמֶת
וְחֲבָרֵי מַעֲכָב מִזֵּה, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם
כּוֹנְנָתוֹ לְשֵׁם שְׂמוֹם כִּי יֵשׁ לוֹ דַּעַה
אַחֲרַת וְנִדְמָה לוֹ שְׂאִין זֶה מִצְוֵה כֻּלָּל
אוֹ שְׂצָרִיכִין לְעַסֵּק בְּמִצְוֵה אַחֲרַת
הַגְּדוּלָּה מִזֹּאת לְפִי דַּעְתּוֹ, וְאַף־עַל־פִּי

מעל כל העולם כי באמת הכל רחוקים ממנו כי כל אחד רחוק מחברו מחמת שנוי הרצונות שבינו ובין חברו שאינו מאמין ששני הרצונות כלולים באחד בשרשם, אבל השנוי והרחוק שבין אדם לחברו הוא מעט מאוד כי ברב הריבוי הם שוין זה לזה בתאוותיהן ומדותיהן רק שיש איזה רחוק ושנוי ביניהם. אבל מזה הצדיק הגדול הכל רחוקים לגמרי כי הוא מרום ומנשא מכל שנוי הרצונות של כל בני העולם כי הוא רחוק לגמרי מכל העולם ואין לו שום רצון בזה העולם כלל רק הוא כלול תמיד ברצון העליון בבחינת רעוא דרעוין ומי שמאמין בו ומתקרב אליו אזי כל אחד ואחד יכול למצא את עצמו בתוך זה הצדיק כי הוא שרש נשמת ישראל וכלול מכלם כי הוא בבחינת רצון שברצונות הינו הרצון העליון המלבש בכל הרצונות והנפשות של כל בני עולם. אבל כשהבעל דבר מכניס בפירות ומחלקת בלב בני אדם לחלק לבם מעליו אזי המחלקת עליו גדול יותר מכל מיני מחלקת מחמת שהוא רחוק ומרום

שבכל ברעותיהם ורצונותיהם המשנות מקשרים ומיוחדים ברצון אחד העליון שאין בו שום שנוי שהוא בחינת רעוא דרעוין כנ"ל:

יא ובכל דור ודור נמצא צדיק כזה שיודע להלך נגד רוחו ורצונו של כל אחד ואחד שעל-ידו היה נעשה שלום בעולם ועל-ידי זה היו הכל שבים לה' ותברך כי הכל תלוי בשלום כמבאר במקום אחר כי על-ידי השלום יכולים למשך כל העולם לעבודתו כי על-ידי השלום שהוא בחינת רצון ואהבה ואחדות על-ידי זה נכללין ברצון האחד העליון ונתבטלים כל כחות היצר הרע שנינקתו מבחינת שנוי רצונות שמשם יונק ומכניס בפירות ומחלקת כי היצר הרע נקרא מחלקת, ובטול היצר הרע הוא על-ידי השלום ועל-כן גדול השלום מאד כמו שהפליגו רבותינו ז"ל בכמה מקומות. אבל כשרואה הבעל דבר שנמצא צדיק כזה שהוא בחינת רעוא דרעוין שיכול לעשות שלום בין הכל אזי הוא מעורר מחלקת גדול על זה הצדיק הגדול בעצמו עד שהכל חולקין עליו ביותר

שהוא בחינת התקשרות הרצונות יחד
 אבל כל הקשרים והיחודים צריכין
 לבוא להצדיק הדור שהוא בחינת
 יוסף שהוא בחינת רעוא דרעוין שהוא
 מקשר כל הקשרים והיחודים לרצון
 העליון בבחינת והנה תספינה
 אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי. ועל-כן
 היה החלום בענין עבודת השדה פי
 תקון עבודת השדה הוא על-ידי
 הארת הרצון שעל-ידי זה נתבטלין כל
 הל"ט מלאכות פי נחקים העולם
 בחסדו וכו' כמבאר בהתורה הנ"ל
 (ועין מזה לעיל בהלכות ערב (הלכה ג) שם
 מבאר ענין זה היטב). ועל-כן גלה
 להם שתקון עבודת השדה לבטל
 זהמת הנחש שנתקללה האדמה על-
 ידי זה בזעת אפיקו תאכל לחם וכו'
 ולבטל כל זה שזה תלוי על-ידי הארת
 הרצון כמבאר לעיל בהלכות ערב עין
 שם וכל זה תלוי ביוסף שהוא בחינת
 רצון שברצונות כנ"ל. וזהו בחינת
 חלום השני והנה השמש והירח ואחד
 עשר כוכבים משתחוים לי, השמש
 והירח ואחד עשר כוכבים המשתחוים
 ליוסף הצדיק שהוא בחינת רעוא
 דרעוין כנ"ל זה בחינת בטול הטבע פי

מכל הרצונות של כל באי עולם
 שבלם יש בהם שנויים והוא אין לו
 שום שנוי רצון של זה העולם ועל-כן
 בלם חולקים עליו ואין יכולים לסבלו.
 וזהו בחינת המחלקת של השבטים על
 יוסף הצדיק פי יוסף הצדיק הוא
 בחינת הצדיק הזה הנ"ל בחינת רעוא
 דרעוין בחינת משה פי יוסף משה דוד
 בלם בחינה אחת שנסתלקו שלשתם
 בשבת במנחה ברעוא דרעוין וכל
 השבטים הקדושים אף-על-פי שבלם
 היו צדיקים גדולים ונוראים אף-על-
 פיר-כן היו צריכין בלם להתקשר אליו
 שזהו בחינת התקשרות כל הרצונות
 לשרש הרצון שהוא בחינת הזקן
 שבקדשה שהוא בחינת יוסף הצדיק
 כמו שכתוב פי בן זקנים הוא לו, בן
 זקנים דיקא ששרשו בבחינת זקן
 שבקדשה שהוא בחינת מצח הרצון
 בחינת רעוא דרעוין כנ"ל. וזהו בחינת
 מה שספר להם יוסף חלומו והנה
 אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה
 והנה קמה אלמתי וכו' והנה תספינה
 אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי. פי כל
 השבטים שהם כלליות ישראל
 מקשרים קשרים ומיחדים יחודים

הַרְצוֹן לְהֵאָמִין שֶׁהַכֹּל בְּרָצוֹנוֹ לְבַד
 יִתְבָּרַךְ וְאִין שׁוּם טַבַּע כְּלָל, עַל-כֵּן הָיוּ
 שׁוֹמְרִים כִּי הַמְּשִׁיכוֹ הַשְּׂמִירָה מִשְׂרָשָׁה
 שֶׁהִיא הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא בְּחִינַת
 שְׂמֹרָה כִּי בִשְׂעַת שְׂמִירָתָם קִשְׂרוּ
 רְצוֹנָם בְּרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם הַשְּׂמִירָה
 כַּנִּזְכָּר וְעַל-יְדֵי זֶה הַמְּשִׁיכוֹ וּגְלוֹ אָמוּנַת
 הַרְצוֹן בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל
 דוֹד הַמְּלֶכֶךְ עִם הָאָרִי וְהַדָּב שֶׁהֵם
 חַיּוֹת רְעוּת בְּחִינַת חֲכָמֵי הַטַּבַּע
 כַּמְבָאָר הַיֵּטֵב בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר, הָיָה
 בִּשְׂעַת מַרְעָה הַצֵּאֵן כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב רוּעָה
 הָיָה עֲבָדְךָ וְכוּ' וְכֹא הָאָרִי וְהַדָּב וְנִשְׂאָ
 זֶה מִהֶעֱדָר וְכוּ' כִּי הַכֹּל אֶחָד כִּי
 בִשְׂעַת מַרְעָה צִאֲנוּ וּשְׂמִירָתוֹ אוֹתָם
 שָׂאוּ הָיָה עוֹסֵק לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגִלוֹת
 הַרְצוֹן בְּעוֹלָם כַּנִּזְכָּר אִזְ כֹּא הָאָרִי וְהַדָּב
 וְכוּ' וְכִמוֹ שֶׁכֹּא הָאָרִי וְהַדָּב בְּגִשְׂמִיּוֹת
 כְּמוֹ כֵּן כֹּא עָלְיוֹ הָאָרִי וְהַדָּב מִשְׂרָשָׁם
 שֶׁהֵם חַיּוֹת רְעוּת שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת שֶׁל
 חֲכָמֵי הַטַּבַּע. וְדוֹד הַמְּלֶכֶךְ עָלְיוֹ הַשְּׁלֹמֹם
 הָיָה גְבוּר וְאִישׁ חֵיל וְעַמּוּד בְּנִגְדָם
 בְּגִשְׂמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת וְהַכְּנִיעַ וְהַכָּה אֶת
 חַיּוֹת רְעוּת שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת וּבִטָּל
 אוֹתָם בְּרוּחָנִיּוֹת בְּשִׂרְשָׁם וּבְגִשְׂמִיּוֹת
 הַתְּגַבֵּר וְהַכָּה וְהַמִּית אֶת הָאָרִי וְהַדָּב

כֹּל חֲכָמַת הַטַּבַּע הוּא עַל-פִּי מַעֲרַכַת
 הַמְּזוֹלוֹת עַל-פִּי הַלּוּךְ הַגְּלָגְלִים שֶׁל
 הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְכוּכְבֵּים וְכִמוֹ שֶׁכְּתַב
 שָׁם רַבְּנוּ ז"ל בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר עַל פְּסוּק
 שָׂמוּ אוֹתָתָם אוֹתוֹת שְׂאוּמְרִים שֶׁהַכֹּל
 עַל-יְדֵי אוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם חֵם וְשִׁלּוּם
 שֶׁהוּא הַטַּבַּע. אֲבָל בְּאֵמַת הַכֹּל עַל-יְדֵי
 רְצוֹנוֹ לְבַד יִתְבָּרַךְ וְהַטַּבַּע בְּעֲצֻמָּה
 מִתְנַהֵגֶת רַק בְּרָצוֹנוֹ לְבַד יִתְבָּרַךְ
 וְכַמְצַבִּיָּה עֲבַד בְּחֵיל שְׂמִיָּא וְאַרְעָא כִּי
 הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוּכְבֵּים שֶׁמִּשָּׁם
 נִמְשָׁךְ הַטַּבַּע כְּלָם מִתְנַהֵגִים רַק בְּרָצוֹן
 הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם שֶׁרֵשׁ יוֹסֵף כַּנִּזְכָּר
 בְּכַחֲבִינַת וְהִנֵּה הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאֶחָד
 עֲשָׂר כּוּכְבֵּים מִשְׂתַּחֲוִים לִי כִּי הַטַּבַּע
 מִתְנַהֵגֶת רַק בְּרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא
 בְּחִינַת רְעוּא דְרַעוּיִן שֶׁמִּשָּׁם שֶׁרֵשׁ
 נִשְׁמַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק כַּנִּזְכָּר:

יב וְכֹל הַשׁוֹמְרִים אִי אֶפְשָׁר לָהֶם
 לְשַׁמֵּר כְּרֵאוּי כִּי אִם עַל-יְדֵי
 אָמוּנַת הַרְצוֹן כִּי אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר
 שְׂוֹא שֶׁקָּד שׁוֹמֵר כִּי עֵקֶר הַשְּׂמִירָה
 מִמְּזִיקֵי עֲלָמָא הוּא עַל-יְדֵי הַתְּגִלוֹת
 הַרְצוֹן כַּנִּזְכָּר. וְעַל-כֵּן הָיוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם
 שׁוֹמְרִים וְרוּעֵי צֵאֵן כִּי הֵם הָיוּ צְרִיכִין
 לְגִלוֹת הָאָמוּנָה בְּעוֹלָם שֶׁהוּא הַתְּגִלוֹת

לְגַמְרֵי כִּי הַבַּעַל דָּבָר הוּא רוֹצֵה לְפָגֵם
וּלְכַפֵּר בְּשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן לְגַמְרֵי חֵם
וְשָׁלוֹם. אָבֵל ה' יִתְבָּרֵךְ חֶמֶל עֲלֵיהֶם
וְעַל כָּלֵלִיּוֹת הָעוֹלָם וְסַבֵּב בְּרַחֲמָיו
שֶׁלֹא הִרְגוּהוּ לְגַמְרֵי רַק מָכְרוּ אוֹתוֹ
בְּכֶסֶף לְמִצְרַיִם הֵינּוּ כַּנְ"ל כִּי הֵם פָּגְמוּ
רַק בְּכַחֲמֵי גְנֵבָה וְאַבְדָּה כִּי גָּנְבוּ אוֹתוֹ
וּמְכָרוּהוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי גָּנַב גְּנֵבְתִּי
מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְכו'. הֵינּוּ שֶׁהַפָּגֵם
בְּרָצוֹן בְּכַחֲמֵי יוֹסֵף לֹא הָיָה רַק
בְּכַחֲמֵי גְנֵבָה שֶׁהוּא כַּחֲמֵי פָּגֵם
הַנְּמֻשָּׁד עַל־יְדֵי חַיֵּי רְעוּת שֶׁהֵם
חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ לְהַנְּאֹתָם שֶׁמְכַנְּסִים
טְעוֹת בְּלֵב הָאָדָם בְּגִנְבָה וְהַסַּח הַדַּעַת
שֶׁזֶהוּ כַּחֲמֵי וְכֹא הָאֵרִי וְהַדָּב וְנִשְׂא זֶה
מֵהַעֲדָר, שֶׁנִּשְׂא זֶה מֵהַעֲדָר שֶׁכָּפַר
בְּרָצוֹן כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנְ"ל אָבֵל
הָיָה בְּדָרְךְ גְּנֵבָה כְּמִי שֶׁנִּשְׂא שֶׁהָיָה מִן
הַעֲדָר הַגִּשְׁמִי בְּגִנְבָה אָבֵל לֹא הִרְגוּ
אֶת יוֹסֵף לְגַמְרֵי שֶׁזֶהוּ כַּחֲמֵי רוֹצְחִים
וְגוֹלְגָנִים שֶׁהֵם בְּכַחֲמֵי מִצַּח הַנְּחֻשׁ
הַכּוֹפֵר בְּשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן לְגַמְרֵי. כִּי אִלוּ
הִרְגוּ אֶת יוֹסֵף לֹא הָיָה אֶפְשָׁר עוֹד
לְהַתְמַקֵּן מֵאַחַר שֶׁהָיָה מְסַלְּקִים חֵם
וְשָׁלוֹם שֶׁרֵשׁ הַרְצוֹן מִן הָעוֹלָם. אָבֵל
מֵאַחַר שֶׁנִּשְׂא יוֹסֵף חֵי רַק שֶׁמְכָרוּהוּ

עַל־יְדֵי שֶׁבִטַּל כַּח גְּבוּרָתָם לְהִזְיֵק
מִשֵּׁרֵשׁ עַל־יְדֵי שֶׁבִטַּל אֶת כָּל
הַכְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ שֶׁהֵם
כַּחֲמֵי חַיֵּי רְעוּת וְכַנְ"ל:
וְזֶהוּ כַּחֲמֵי מֵהַ שֶׁשִּׁלַּח יַעֲקֹב אֲבִינוּ
אֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְאַחֵי בַעַת
שֶׁהָיוּ רוֹעִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב הֲלוֹא אַחִיד
רֹעִים בְּשִׂבְכֶם לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם,
הֵינּוּ כַּנְ"ל כִּי מֵאַחַר שֶׁאַחִיד רוֹעִים
בְּשִׂבְכֶם שֶׁכָּל עֲבוּדָתָם לְהַמְשִׁיד
הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם עַל־פְּנֵי לָכֵה
וְאַשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם כִּי אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם
לְהַמְשִׁיד הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן כִּי אִם עַל־
יְדֵי יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁהוּא כַּחֲמֵי רְעוּא
דְרַעוּיִן שֶׁשָּׂם מְקַשְׂרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת
וְעַל־יְדֵי זֶה עִקְר הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן כַּנְ"ל:
יֵג וְהַשְּׂבָמִים שֶׁפָּגְמוּ בְיוֹסֵף שֶׁהוּא
כַּחֲמֵי הַתְּגָלוֹת הַרְצוֹן כַּנְ"ל עַל־פְּנֵי
כְּתִיב וְאַמְרָנוּ הִיָּה רְעָה אֶכְלֶתְהוּ וְכו'.
וְכֵן יַעֲקֹב אָמַר חִיָּה רְעָה אֶכְלֶתְהוּ
טָרַף טָרַף יוֹסֵף, זֶה כַּחֲמֵי חַיֵּי
רְעוּת הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים שֶׁהֵם כַּחֲמֵי
חֲכָמֵי הַטֹּבֵעַ שֶׁהֵם פּוֹגְמִים בְּרָצוֹן
שֶׁהוּא כַּחֲמֵי יוֹסֵף כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה
הַנְ"ל. וְהִנֵּה הַבַּעַל דָּבָר הַתְּגָרָה בָּהֶם
אִז וְרָצָה לְהַסִּיתָם שֶׁיִּהְרְגוּ אֶת יוֹסֵף

צדקה כמבאר בהתורה הנ"ל:
 יד ועל-כן השומר שכר חייב בגנבה
 ואבדה ופטור מאנסין והשואל
 חייב גם באנסין. כי המזון והחפצים
 של כל אדם הם נמשכין משרש הרצון
 העליון בבחינת פותח את ידו ומשביע
 לכל חי רצון וכמבאר ומוכן בהתורה
 הנ"ל שעל-ידי התגלות הרצון זוכין
 לשפע הפרנסה בלי שום עבדא כלל.
 נמצא שקל המזון והפרנסה נמשך
 על-ידי התגלות הרצון ועל-כן הרצון
 מלכש בהמזון והחפצים בחינת
 ומשביע לכל חי רצון כנ"ל וזה שכתוב
 נפתלי שבע רצון ומלא ברפת ה' כי
 העשירות והפרנסה הוא בחינת הארת
 הרצון וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (בבא
 קמא דף צג.) בתר מרי נכסי ציבי משוקי,
 משוקי כי הכל נמשכין אחר רצונו של
 העשיר מחמת שהמזון בשרשו נמשך
 מהארת הרצון. וזה הבעל הבית
 שהמזון והכלים שלו, אצלו בחינת
 שרש הרצון המלכש בהמזון כי יכול
 לעשות בו כחפצו ורצונו כאות נפשו,
 ועל-כן מטל עליו לקשר הרצון
 שבמזון לשרש הרצון העליון על-ידי
 שישעבד כל המזון לה' ותברך

למצרים שזהו בחינת שלא קשרו
 עצמן ליוסף לשרש הרצון רק אדרבא
 מקרוהו בכסף בגנבה שזהו בחינת
 פגם החיות רעות שהם האפיקורסים
 להנאתם כנ"ל, על-כן נתתקן אחר-כך
 ביתר שאת ובמה שקלקלו נתתקנו כי
 סוף פיוסם יחד ה'יה על-ידי הגנבה
 שהעליל עליהם יוסף שגנבו גביע
 הכסף כמו שכתוב ואיך נגנב מבית
 אדניך וכו'. כי על-ידי שתפסם בגנבים
 על-ידי זה הרגישו בעצמן והכירו מה
 שפגמו כמו שכתוב מה זאת עשה
 אלקים לנו והתחילו לשוב בתשובה
 ולהתחרט על גנבת יוסף ועל-ידי זה
 תקנו פגם הגנבה ונתנו דעתם לחזר
 אליו ולפדותו בכל קמון שבעולם.
 דהינו שישבו בתשובה על פגם הרצון
 ונתנו דעתם לחזר ולקשר עצמן
 לשרש הרצון לבחינת יוסף ועל-ידי זה
 חזרו ונתקבצו והתודע יוסף אל אחיו
 ובאו בלם אליו כי בלם הכרחו
 להתקשר אליו כי הוא בבחינת שרש
 הרצון שבלם צריכין להתקשר אליו
 כנ"ל. ועל-כן יוסף הצדיק עשה צדקה
 הרבה וכלכל ופרנס כל בית אביו כי
 עקר התגלות הרצון הוא על-ידי

לְקַשֵּׁר הַרְצוֹן לְשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן שְׁעַל-יְדֵי
 זֶה אֵין נִשְׁמְרִין כִּי אִם מִגְּנֵבָה וְאִבְדָּה
 כִּי עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת הַרְצוֹן לְשֵׁרֵשׁ
 הַרְצוֹן עַל-יְדֵי זֶה מְכַנְיְעִין הַחַיּוֹת רְעוֹת
 שְׂמִמְעִין הָעוֹלָם בְּבַחֲנֵית גְּנֵבָה וְאִבְדָּה.
 אֲבָל מֵאַנְסִין אִי אֶפְשֵׁר לְהַנְצִל כִּי אִם
 כְּשִׂמְתַּקְנִים גַּם בַּחֲנֵית שֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן
 עַל-יְדֵי שְׂמִכְנִיעִין מִצַּח הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא
 שֵׁרֵשׁ חֲכַמַת הַטְּבַע כִּנ"ל. וְזֶה יְדוּעַ
 שְׂבִכָל בַּחֲנִינָה וּבַחֲנִינָה וּבְכָל דְּבָר וְדָבָר
 כְּלוּלִים כָּל הַבַּחֲנִינּוֹת וְעַל-כֵּן הַבַּעַל
 הַבֵּית שֶׁהִמְמוֹן שְׁלוֹ אֶצְלוֹ בַּחֲנֵית שֵׁרֵשׁ
 הַרְצוֹן שֶׁל הַמְמוֹן וְעַל-כֵּן הוּא צָרִיךְ
 לְתַקֵּן גַּם בַּחֲנֵית הַשֵּׁרֵשׁ שְׁעַל-יְדֵי זֶה
 נִשְׁמְרִין גַּם מֵאַנְסִין וְעַל-כֵּן הַשּׁוֹאֵל
 שְׂכָל הַנְּאָה שְׁלוֹ כְּמוֹ הַבַּעַל הַבֵּית חָל
 עָלָיו כָּל הָאֲחֵרִיּוֹת גַּם מֵאַנְסִין כִּנ"ל,
 אֲבָל הַשּׁוֹמֵר שְׂכָר שְׂאִין לוֹ רַק
 הַמְּשַׁכֵּת הַרְצוֹן שֶׁהוּא שְׂכָרוֹ הַנְּמַשְׁךְ
 לוֹ מִבַּעַל הַבֵּית שֶׁשֵּׁם בַּחֲנֵית שֵׁרֵשׁ
 הַרְצוֹן עַל-כֵּן אֵין חָל עָלָיו הָאֲחֵרִיּוֹת
 כִּי אִם מִגְּנֵבָה וְאִבְדָּה שְׁנִשְׁמְרִים מֵהֶם
 עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת כָּל הַמְּשַׁכֵּת
 הַרְצוֹנוֹת לְשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן אֲבָל אֲנִסִּין
 שְׂנִמְשָׁךְ מִפְּנֵם מִצַּח הַנְּחֹשׁ שְׂפּוֹגִם
 בְּשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן בְּעֶצְמוֹ זֶה אֵין בִּירוֹ

לְהַתְּנַחַג בְּהִמְמוֹן כְּרִצּוֹנוֹ לְבַד יִתְבָּרַךְ
 לַעֲשׂוֹת בּוֹ צְדָקָה וּמִצְוֹת, וְעַל-יְדֵי זֶה
 נִשְׁמֵר הַמְמוֹן מִכָּל הַזְּקוֹת כִּי עָקֵר
 הַשְּׂמִירָה עַל-יְדֵי הָאֵרֶת הַרְצוֹן שְׂנִמְשָׁךְ
 עַל-יְדֵי צְדָקָה עַל-יְדֵי שְׂמִקְשֵׁר הַמְמוֹן
 לְרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וְכִנ"ל. כִּי כְּמוֹ שְׂמִקְשֵׁר
 עֶצְמוֹ גּוֹפּוֹ וּנְפִשׁוֹ וּמְמוֹנוֹ לְרִצּוֹנוֹ
 יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו רִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן
 וְעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁמֵר מִכָּל רַע בְּבַחֲנֵית
 עֲשֵׂה רִצּוֹנוֹ כְּרִצּוֹנוֹ כְּדִי שִׁיעֲשֵׂה
 רִצּוֹנוֹ כְּרִצּוֹנוֹ בְּטוֹל רִצּוֹנוֹ וְכו'. כְּדִי
 שִׁיבְטֹל רִצּוֹן אֲחֵרִים וְכו'. וְזֶהוּ הַחֲלוּק
 שְׂבִין הַשּׁוֹאֵל וְהַשּׁוֹמֵר שְׂכָר כִּי שּׁוֹאֵל
 כָּל הַנְּאָה שְׁלוֹ וְעַל-כֵּן הוּא חַיֵּב לְשַׁמֵּר
 הַמְמוֹן גַּם מֵאַנְסִין הַבָּאִין מִבַּחֲנֵית
 מִצַּח הַנְּחֹשׁ כִּי הוּא צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ גַּם
 בַּחֲנֵית מִצַּח הַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא שֵׁרֵשׁ חֲכַמַת
 הַטְּבַע עַל-יְדֵי שִׁיעֲלָה שֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן
 שְׂבִמְמוֹן לְשֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן עַד
 שִׁיכְנִיעַ בַּחֲנֵית מִצַּח הַנְּחֹשׁ שְׁעַל-יְדֵי
 זֶה נִשְׁמְרִין מֵאַנְסִין כִּנ"ל. אֲבָל הַשּׁוֹמֵר
 שְׂכָר שְׂאִין כָּל הַנְּאָה שְׁלוֹ וְאֵין לוֹ רַק
 שְׂכָר בְּעַד שְׂמִירָתוֹ שֶׁהוּא בַּחֲנֵית
 שְׂנִמְשָׁךְ אֵלָיו הַמְּשַׁכֵּת הַרְצוֹן מִהִמְמוֹן
 מִהַבַּעַל הַבֵּית שֶׁאֶצְלוֹ שֵׁרֵשׁ הַרְצוֹן
 שְׂבִמְמוֹן עַל-כֵּן אֵין בִּיבְלָתוֹ כִּי אִם

הֲרִצוֹן בַּעֲצָמוֹ שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין
הָאֲמֵנוֹת וְהַמְּלָאכוֹת לְגַמְרֵי אָבֵל
הָאֲמֵנוֹן הַעוֹסְקִין בְּאֲמֵנוֹתָם וּמְלָאכְתָּם
זֶהוּ בְּחִינַת תְּקוּן הַמְּלָאכוֹת עַל-יָדֵי
הַתְּקַשְׁרוֹת הֲרִצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁוֹ, וְלֹא זָכוּ
עַדוֹן לְתִקּוּן שֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן בַּעֲצָמוֹ לְבַטֵּל
מִמֶּנּוּ פָּגַם כְּפִירַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ כִּי אִזּוֹ
הָיָה מִתְבַּטֵּל הָאֲמֵנוֹת וְהַמְּלָאכוֹת
לְגַמְרֵי כְּנ"ל וְעַל-כֵּן אֵין אַחֲרֵיּוֹת
הָאֲנָסִין עֲלֵיהֶם כִּי אֲנָסִין אֵין נִתְבַּטֵּל
כִּי אִם עַל-יָדֵי הַכְּנַעַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ
שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִתְגַּלָּה שֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן, וְאֵין
חֵיבִין כִּי אִם בְּאַחֲרֵיּוֹת גְּנֵבָה וְאַבְדָּה
שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל-יָדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת הֲרִצוֹנוֹת
לְשֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּקוּן
הַמְּלָאכוֹת בְּבְחִינַת מְלָאכַת הַמּוֹשֵׁבֵן
וְכַנ"ל וְהֵבֵן הַיֵּטֵב:

מִזּוֹ וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בַּעֲשׂוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת
עֲמֻלָּה בְּחִינַת שֶׁרֶשׁ חֲכָמַת הַטְּבַע
(עוֹבְדֵיהָ א, ה ו) אִם גְּנָבִים בָּאוּ לָךְ וְכו')
אִיךְ נִדְמִיתָהּ וְכו') אִיךְ נִחַפְּשׂוּ עֲשׂוֹ
נִבְעוּ מִצְפָּנוֹי, כִּי לְעֵתִיד יִהְיֶה נִכְנַע
מִצַּח הַנְּחֹשׁ וְיִתְגַּלָּה מִצַּח הֲרִצוֹן וְאִזּוֹ
יִתְבַּטְּלוּ הַכְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטְּבַע
שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשׂוֹ לְגַמְרֵי וְזֶהוּ אִם
גְּנָבִים וְכו') הֵינּוּ שְׂלֵא יִבֹּאוּ עִם חֲכָמֵי

לְתִקּוּן כִּי תְּקוּן בְּחִינַת שֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן
שֶׁבְּמִזּוֹן הוּא אֲצֵל הַבַּעַל הַבֵּית אוֹ
הַשּׂוֹאֵל שֶׁנֶּחֱשֵׁב כְּבַעַל הַבֵּית שֶׁכָּל
הַנְּאָה שָׁלוֹ וְכַנ"ל:

מִזּוֹ וְעַל-כֵּן כָּל הָאֲמֵנוֹן שׁוֹמְרֵי שְׁכָר
הֵן כִּי כָּל הָאֲמֵנוֹת נִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ל"ט
מְלָאכוֹת הַמּוֹשֵׁבֵן, וְכִשְׂזוֹכִין לְהֵאָרֵת
הֲרִצוֹן עַל-יָדֵי צְדָקָה שְׁעַל-יָדֵי זֶה
נִתְתַּקֵּן הַתְּגַלּוֹת שֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן אִזּוֹ
נִתְבַּטְּלִין כָּל הַמְּלָאכוֹת לְגַמְרֵי כִּי
נִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּחֶסֶדוֹ וְכו') אָבֵל כָּל
זְמַן שֶׁאֵין זוֹכִין לְהַתְּגַלּוֹת הֲרִצוֹן
בְּשִׁלְמוֹת וְאֵין מִכְנִיעִין מִצַּח הַנְּחֹשׁ
בְּשֶׁרֶשׁוֹ רַק שֶׁמְקַשְׁרִין כָּל הֲרִצוֹנוֹת
לְשֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן עַדוֹן אֵין נִתְבַּטְּלִין כָּל
הַמְּלָאכוֹת לְגַמְרֵי, רַק עַל-יָדֵי
הַתְּקַשְׁרוֹת הֲרִצוֹן לְשֶׁרֶשׁ הֲרִצוֹן עַל-
יָדֵי זֶה זוֹכִין לְעֲשׂוֹת הַמְּלָאכוֹת בְּקִרְשָׁה
בְּבְחִינַת מְלָאכַת הַמּוֹשֵׁבֵן (וְעֵינּוּ זֶה מִכְּבָר
וּמִכּוֹן הַיֵּטֵב לְעֵיל בְּהַלְכוֹת עֶרֶב) וְעַל-כֵּן
הָאֲמֵנוֹן שׁוֹמְרֵי שְׁכָר הֵן כִּי תְּקוּן
הָאֲמֵנוֹן הוּא בְּבְחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת הֲרִצוֹן
לְשֶׁרֶשׁוֹ שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִשְׁמְרִין מִגְּנֵבָה
וְאַבְדָּה לְכַד לֹא מְאָנְסִין כִּי מְאָנְסִין אֵין
נִצְלוֹלִין כִּי אִם עַל-יָדֵי תְּקוּן שֶׁרֶשׁ

יתגלו כל מצפוני רשעותו וכפירותו כי
 יוכלו להכניעו באתגליא ביד רמה כי
 יתגלה אמונת הרצון לעין כל ואז
 יתקום ועלו מושעים בהר ציון לשפט
 את הר עשו והיתה לה' המלוכה כי
 יקבלו בלם את על מלכותו יתברך
 באהבה כי יתגלה לכל באי עולם
 שהכל ברצונו יתברך לכד כי ה' הוא
 האלקים אין עוד מלבדו: ברוך ה'
 לעולם אמן ואמן:

הטבע עוד בגנבה, כי עכשו הם באים
 לפעמים בגנבה והטעיות כנ"ל וצריכין
 להתנהג כנגדם גם כן בגנבה להטות
 הדעת לאמונת הרצון לגנב הנפשות
 שנלכדו אצלם ברשת טעותם להטותם
 אל האמת כי עכשו אי אפשר ליצאת
 כנגדם ביד רמה כי עדין לא נכנע
 מצח הנחש בשרשו לגמרי. אבל
 לעתיד שיהיה נכנע מצח הנחש
 לגמרי ויתגלה שרש הרצון אז יתקום
 איד נחפשו עשו נבעו מצפניו, כי

ליקוטים מליקוטי הלכות

הלכות ברכת השחר אות כח - מח

צְרִיכִין אִז לְמִסַּד נַפְשׁוֹ לְמוֹת עַל קְדוּשׁ
הַשֵּׁם כִּי צְרִיכִין אִז לְבַטֵּל עֲצֻמוֹ
בְּתַכְלִית הַבְּטוּל בְּבַחֲנֵינָת מִיָּתָה מִמּוֹשׁ
עַל קְדוּשׁ הַשֵּׁם כְּמוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
שֵׁיִצְתָּה נִשְׁמַתוּ בְּאַחַד (שם סא), כִּי
לְכָלֵּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ צְרִיכִין בְּטוּל
גְּמוּר עַד שֵׁיִתְקַשֵּׁר וְיִכְלֵל בְּבַחֲנֵינָת
הַצְדִּיקִי אֲמַת בְּחֵינָת מוֹשֶׁה שֶׁנִּכְלָל
בְּרַעְוָא דְרַעְוִין וְכוּ'. אֲבָל לְזַכּוֹת לְזֶה
שֶׁהוּא בְּחֵינָת מִצַּח הָרִצּוֹן, בְּחֵינָת עֵת
רִצּוֹן, צְרִיכִין כַּח הַזְּקֵנִים דְקִדְשָׁה,
בְּחֵינָת זְקֵן וְנִשׂוּא פְּנִים, שֶׁהֵם מְכַנְיָעִים
בְּחֵינָת הַזְּקֵנִים דְסִטְרָא אַחְרָא שֶׁהֵם
הַזְּקֵנִים שְׂאֵינֵם מוֹסִיפִים אוֹר קְדֻשָּׁה
וְדַעַת, בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
בְּהַתּוֹרָה וְאֵת הָעוֹרְבִים וְכוּ' (בְּלִקּוּטֵי

אֲמָרוֹ רַבּוּתֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת יא): בְּשַׁחַר
מְבָרֵךְ שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת
לְאַחֶיהָ. וּבְעֶרֶב שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּים
לְאַחֶיהָ. וְהִתְחַלַּת בְּרֵכוֹת קְרִיאַת
שְׁמַע הֵם בְּרֵכַת הַמְּאוֹרוֹת. וּבְכָר
תָּמָהוּ הַפּוֹסְקִים מִה עֲנִין בְּרֵכַת
הַמְּאוֹרוֹת לְקְרִיאַת שְׁמַע וְכַמוֹכָא
בְּדַבְּרֵינוּ מִזֶּה. אִךְ כְּבָר מְבֹאֵר שֶׁעָקַר
עֲנִין קְרִיאַת שְׁמַע הוּא אֲמוּנַת הָרִצּוֹן
שֶׁאֵנוּ מוֹחֲדִים שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמֵאֲמִינִים
שֶׁהַכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ
רַבּוּתֵינוּ ז"ל (שם יג) שֶׁצְּרִיךְ לְאַרְכָּא
בְּד' דְאַחַד כְּדִי לְהַמְלִיכוֹ לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה וּבְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם
לְהֵאֱמִין שֶׁבְּרָא הַכֵּל יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט
וּמִנְהֵיג הַכֵּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־כֵּן

במהדורה זו הבאנו רק הלכות ברכת השחר, ושאר הליקוטים והמפרשים הדפסנו רק בקונטרס הגדול

הכל ומנהיג הכל ברצונו, על ידי זה נתוסף אור וקדושה גדולה על האדם ועל כל העולם כלו ועל כל העולמות התלויים בו.

כי כל מי שמועה ונתעה חס ושלום אחר טעות הטבע ואומר שמתנהג חס ושלום בטבע, עליו נאמר (ישעיה יג) חשך השמש בצאתו וירח לא יגיה אורו, כי חשך עליהם היום, כי עליהם נאמר (שם ה): "ואת פעל ה' לא יביטו ואת מעשה ידיו לא ראו", וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קיט) שלא ברכוהו ויצר אור שחרית ומעריב ערכים ערבית:

כי זה ידוע שעקר האור הוא אור הדעת האמתי, כמו שכתוב שיש יתרון לחכמה מן הסכלות ביתרון האור מן החשך, ועקר החכמה והדעת הוא לדעת האמת שהכל מתנהג ברצונו יתברך, כי דעת של שקר וכזב אינו דעת כלל, אדרבא הוא גרוע מן הכסיל והפתי והמשגע מאחר שהוא חכם בעיניו ונתעה בחכמתו לבאר שחת לכפר חס ושלום ברצון הבורא יתברך הבורא ומנהיג הכל ברצונו ותולה בטעות הטבע

מתנא סימן ד) עין שם היטב היטב, ועקר הכנעתם על ידי הצדקה וכו' עין שם.

ובשביל זה מתחילין קדם קריאת שמע לברך אותו יתברך על המאורות אשר ברא ברצונו, דהינו ברכת יוצר אור ובורא חשך להעיד ולגלות ולפרסם בכל יום ויום מחדש שה' יתברך בעצמו ברא את האור ואת החשך את היום ואת הלילה וכל הגלגלים וחמה ולבנה וכוכבים וכל צבאם ואין שום טבע כלל הפך דעת חכמי הטבע שאומרים שיש טבע ותולין הכל בטבע ובאותות השמים בחינת (תהלים עד) שמו אותותם אותות, כי שוא ושקר והבל וכזב ידברו, כי כל המאורות וכל הנהגתם הכל מאתו יתברך, שזהו בחינת קדשת יום טוב שקורא ומגלה את הרצון וכו', כמו שכתוב שם, וזה עקר אור יום בחינת (בראשית א) ויקרא אלקים לאור יום שצריכין שבכל יום יאיר ביותר בתוספת אור קדשה ודעת כמו שכתוב שם, כי עקר הוא האמונה דהינו אמונת הרצון, וכל מה שאנו מעידין ומפרסמין שהוא יתברך ברא

מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, שזה העקר שצריכין להאמין שאין הקדוש ברוך הוא עושה דבר אחד שגני פעמים, מפל שפן פעמים אין מספר, שמיום בריאת שמים וארץ הוא מעביר יום ומביא לילה וכו' גולל אור וכו' וגולל חשך מפני אור וכו' בכל יום יום בחכמה נפלאה כזאת ומי בער ולא ידע וכסיל ולא יבין את זאת, איך שיך שחכם כזה יעשה חכמה נפלאה כזאת פעמים אין מספר בלי התחדשות נפלא בכל פעם. ובשביל תכלית נצחי וקיים לטובת כל הברואים לנצח. אך באמת אנו מאמינים שהוא יתברך עושה חדשות בכל עת ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. 'מחדש' ממש, שבכל יום נעשים חדשות נפלאות ממש שלא נעשו מעולם, וכמובא בדברינו בשם העין חיים מהשנויים שנעשים בכל עת ורגע, וכמו שכתוב בהתורה "ויהי מקץ" וכו' (סימן נד), וכל עקר כוננתו יתברך לרמוז ולעורר כל בני אדם לרצונו יתברך. ואנו צריכין לעורר עצמנו בכל יום יום לברך אותו יתברך על זה ולברך

וכמו שכתוב (ישעיה ה) הוי חכמים בעיניהם וכו', וכתוב (משלי כ) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו, וכתוב (ירמיה ט) אל יתהלל חכם בחכמתו וכו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השפיל וידוע אותי, וכתוב (שם ה) הנה בדבר ה' מאסו וחכמת מה להם, וכמו שכל המחקרים בעצמן כותבים כמה פעמים בלי שעור שעקר החכמה הוא אמת, ומאחר שאנו רואים שהם פורקין על תורה ומצות בפרהסיא ובהצנע עד שבסוף רבם ממירים דתם בפרט בעתים הללו כאשר אנו רואין בעינינו כמעט בכל יום, אזי לעינים שפך ראות, איך יפצה פיהם שהם חפצים בהאמת כאשר הם מדפיסים בקרחיהם הרעים בכל פעם:

הפלה, שעקר האור יום הוא אור דעת האמת שהוא בחינת ברפת יוצר אור שחרית ומעריב ערבים ערבית שאנו מאמינים ומפרסמין בפה ובלב שלם שהוא יתברך יוצר אור ובורא חשך וכו', וכוה מאיר כל יום יום בתוספת אור יותר כמו שאומרים בכל יום: ובטובו

מה שזוכין לאמרה בכונה ובלב שלם נתוסף אור וקדשה על האדם בכל יום וכו"ל. וכן בסיום הברכה ב'לא ברוד געימות' חוזרים ומזכירים עושה חדשות ומסימין 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', כי זה עקר שבח הברכה להאמין שהוא יתברך מחדש בכל יום ממש מעשה בראשית בחכמה נפלאה באפן שיגלה שהכל ברצונו לכל מי שחפץ להכלל ברצונו יתברך, כי הבחירה הפשוטה זה' יתברך עושה חדשות נפלאות בכל יום ובכל עת ובכל שעה באפן שיתעורר האדם להסתכל על האמת לאמתו. ואף-על-פי-כן אינו מגלה הכל לגמרי, רק באפן שיהיה נשאר להאדם בחירה, אך בחכמתו וטובו הנפלא מחדש בכל יום מעשה בראשית באפן שתהיה מדה טובה מרבה שיתגלה הארת רצונו בכל פעם יותר עד שבכל יום ויום נתעוררין כמה וכמה לשוב לרצונו יתברך עד שסוף כל סוף ישובו הכל אליו ויתגלה הרצון לעין כל שעל זה מבקשין בכל יום אחר 'המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית וכו'" אור

ברכת קריאת שמע וקריאת שמע בפה מלא ובלב שלם ולשום לבנו היטב למה שאנו מוציין בפנינו, בבחינת (ברכות יג) השמע לאנגד מה שאתה מוציא מפיד, שאנו אומרים בכל יום יוצר אור ובורא חשך וכו' ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, מחדש ממש כנ"ל, וזה שאנו משימין לב לזה ומאמינים בזה בלב שלם, כמו שמבאר בדברינו על פסוק (איכה ג): חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו', עין שם, בזה דיקא מאיר כל יום ויום בתוספת אור יותר וכו"ל.

וזה בחינת קדשה שאומרים בברכת יוצר אור, כי זה עקר קדשתו יתברך בשמפרסמין שהכל ברצונו יתברך בחינת מקרא קדש הנ"ל בתורה הנ"ל שמבאר שם שקדש בחינת רצון, כי זה עקר קדשתו כנ"ל. ועל-ידי הקדשה שמזכירין אז, על-ידי זה האדם ממשיד על עצמו בכל יום תוספות קדשה. נמצא, שעל-ידי ברכת המאורות אנו נכללין בהזקנים דקדשה שמוסיפין אור קדשה ודעת בכל יום, כי על-ידי ברכה זאת כפי

רַבְּנוּ שְׁעוּסְק בְּזָה לְקִשְׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת
 לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, לְמִצַּח הַרְצוֹן וְכוּ', כְּמוֹ
 שְׁכֵתוֹב שָׁם. וּבְחֻמְלָתוֹ חִמַּל עָלֵינוּ
 וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל-
 יָדֵי זֶה יִהְיֶה לָנוּ כַּח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד
 לְעֵסְק בְּזָה לְקִשְׁר כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ
 הַרְצוֹן, כִּי כָּל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הֵם
 בְּלִם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ (ספָּרִי):
 נַחַת רוּחַ לְפָנַי שְׁאָמַרְתִּי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי.
 וְעַל-כֵּן, עַל-יָדֵי שְׁמִקְיָמִין מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה מְקַשְׁרִין כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ
 הַרְצוֹן שֶׁהוּא רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיִנַת
 (אבות ב) בְּטוֹל רְצוֹנָךְ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ וְכוּ',
 כִּי זֶה כֻּלָּל כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה שִׁישְׁרָאֵל
 מְקַיְמִין בְּכָל יוֹם כְּמוֹ לְמִשְׁלֵ שְׁרָצוֹנוֹ
 שֶׁל אָדָם לֵאכֹל מִיַּד בְּבִקְרָה וְהוּא מְבַטֵּל
 רְצוֹנוֹ מִפְּנֵי רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ וּמְמַתִּין עַד
 אַחַר הַתְּפִלָּה, וְהַרְבֵּה מוֹסִיפִים
 לְהַרְעִיב עֲצָמָן עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה וְלוֹמְדִין
 וְאוֹמְרִים תְּהִלִּים וְכוּ' אַחַר הַתְּפִלָּה,
 וְכֵן אַחַר הַתְּפִלָּה אֵינּוּ אוֹכְלֵ מַה
 שְׁאָסְרָה תּוֹרָה וּמְמַתִּין בְּאִכְלֵתוֹ עַד
 שִׁיטֵּל יָדָיו וְכוּ', וְכִיּוֹצֵא בְּזָה בְּכָל
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאִים מוֹסִיפִים
 לְקַדֵּשׁ עֲצָמָן גַּם בְּמִתָּר לְהֵן וְכוּ'.
 נְמַצָּא, שְׁכָלֵל הַתּוֹרָה הוּא לְקִשְׁר כָּל

חֲדָשׁ עַל צִיּוֹן תֵּאִיר וְכוּ', כִּי אִזּוּ יִתְגַּלֶּה
 אֲמַתַּת הַרְצוֹן לְעֵין כָּל, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב:
 כִּי כָּלֵם יִדְעוּ אוֹתִי וְכוּ', הֵינּוּ כְּאוֹמֵר
 מֵאַחַר שְׁאֵתָה מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבְךָ בְּכָל יוֹם
 מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית בְּחַדוּשִׁים נִפְלְאִים
 חֲדָשִׁים בְּכָל פֶּעַם, וְכָל בּוֹנֵתְךָ בְּשָׁבִיל
 הַתְּכֵלִית הַטּוֹב הַנִּצְחִי לְהֵאִיר בְּלִבּוֹת
 בְּנֵי אָדָם הָאֵרַת הַרְצוֹן וְכוּ"ל, עַל-כֵּן
 אָנוּ מְבַקְשִׁים אוֹתְךָ שְׁתַּמְהַר לְגַמֵּר
 זֹאת לְהֵאִיר הָאוֹר חֲדָשׁ עַל צִיּוֹן שֶׁהוּא
 אוֹר אֲמוֹנַת הַרְצוֹן שִׁיאִיר אִזּוּ שְׁזֶה
 הָעֵקֶר וְכִלְנֵי נִזְכָּה לְאוֹרוֹ כִּי זֶה עֵקֶר
 תְּכֵלִיתֵנוּ וְתִקְוַתֵּנוּ לְנִצְחָה:

נְמַצָּא, שְׁעַל-יָדֵי בְּרַכָּה זֹאת אָנוּ
 מְמַשִּׁיבִין עָלֵינוּ תּוֹסְפוֹת
 אוֹר קִדְשָׁה וְדַעַת, שְׁעַל-יָדֵי זֶה אָנוּ
 נִבְלָלִים בְּהִזְקָנִים דְּקִדְשָׁה וְכוּ', שְׁעַל-
 יָדֵי זֶה הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּנ"ל, וְאַחַר כֵּךְ
 אוֹמְרִים בְּרַכַּת אֶהְבֵּת עוֹלָם, שֶׁהוּא
 בַּחֲיִנַת קִבְּלַת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם מְחַדֵּשׁ,
 כְּמוֹ שְׁאָנוּ מְבַקְשִׁים שָׁם: וְתֵן בְּלִבֵּנוּ
 בִּינָה וְכוּ' לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת
 וְלִקְיָם וְכוּ', כִּי עַתָּה אָנוּ צְרִיכִין לְקִשְׁר
 כָּל הַרְצוֹנוֹת לְשֶׁרֶשׁ הַרְצוֹן, כְּמוֹ
 שְׁכֵתוֹב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל. וְזֶה נַעֲשֶׂה
 עַל-יָדֵי הַתּוֹרָה שְׁקַבְּלָנוּ עַל-יָדֵי מוֹשֶׁה

כמו ואחר קריאת שמע אומרים ברכת הגאולה שהיא ברכת אמת ויציב שמזכירין שם גאולת מצרים ומבקשין על הגאולה העתידה, כמו שאומרים: ופדה כנאמך יהודה וישראל גואלנו ה' צבאות שמו וכו', ומסימין: גאל ישראל, כל זה הוא בחינת פדיון העליון הנ"ל, כי על-ידי הארת הרצון הנ"ל על-ידי ברכת קריאת שמע וקריאת שמע בעצמה על-ידי זה נמשך פדיון הנ"ל שממתיק כל הדינים, שעל-ידי זה עקר הגאולה שהוא יתברך פודה וגואל אותנו בכל עת, כמו שאומרים שם: פודנו ומצילנו מעולם שמך וכו'. ועל-ידי זה אנו בטוחים שיפדנו וגואלנו גאולה שלמה על-ידי משיח צדקנו, כי עקר גמר שלמות הגאולה הוא משם, מבחינת רצון העליון, שהוא בחינת עד עתיק יומין מטא וכו' וכנ"ל:

ל ועל-כן בערכית מברכין שתי ברכות לאחר קריאת שמע ומוסיפין ברכת השכיבה והקומה שהוא "השכיבנו וכו' והעמידנו לחיים טובים ולשלום" ומסימין: שומר עמו ישראל לעד, כי עקר התחזקות

הרצונות שבעולם אל שרש הרצון כנ"ל. וזהו בחינת: ברכת אהבת עולם שאז מבקשים על קיום התורה לעשות רצונך בלבב שלם וכו', הינו כנ"ל.

ואחר כך אומרים קריאת שמע שהוא תכלית הבטול והבטוליות ברצון העליון וכנ"ל, כי אז נכללים לנמרי בשרש הרצון, בבחינת הסתלקות משה שנסתלק ברעוא דרעוין וכנ"ל. ואחר כך אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שיש בו עשרים וארבע אותן להמתיק העשרים וארבעה בתי דינים וכו', ולהמשיך הארת הרצון בכל הנופלים והיוזרים ובכל הרחוקים מאד מאד שנפלו על-ידי תקף הדינים על-ידי שלא התגברו לכבש את יצרם שנמשך מדינים, שכל תקנתם על-ידי הארת הרצון שנמשך להם מלעלא ולעלא עד לתתא לתתא על-ידי בחינת משה שעומד בין שמך לרצון וכו' וכנ"ל שמאיר בהמלתו גם בהם הארת הרצון שיהיה רצונם חזק בכל פעם להכלל ברצונו יתברך שכל זה הוא בחינת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בחינת ציקי קדרה וכו' כנ"ל:

אז הוא בחינת התגלות אור האמת שיתגלה בעת הגאולה שהוא בחינת יום, אבל בלילה בחינת חשכת הגלות, אז עקר ההתחזקות הוא על-ידי אמונה לבד שזהו בחינת ברפת אמת ואמונה ערבית שהוא גם בן ברפת הגאולה בחינת פדיון הנ"ל כמו שפס"מין: כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו וכו' ומס"מין: גאל ישראל.

ואחר כך מוסיפין ברפת השכיבנו, זה בחינת מה שכתוב בהתורה הנ"ל, שאפלו כשנתגלה הרצון וכו', על-ידי הצדקה אזי הוא חוזר ומתגבר מצח הנחש להטיל ספק ברצון וכו', ואזי צריכין להתחזק לחזר ולתן צדקה וכו', עין שם. וכזה תלוי כל עקר המלחמה של איש הישראלי בכל העתים העוברים עליו כל ימי חייו. ובפרט המתחילים לנשט אל הקדש להתקרב לה' יתברך, לצדיקי אמת, שיש הרבה שכבר זכו לבחינת גאולה שהוא בחינת הארת הרצון שכבר רצונם ונענועם וכסופם לה' יתברך ומתקרבים אליו יתברך וכו', אבל אחר כך נופלים מזה. וזה כלל

האמונה צריכין בבחינת לילה וחשך שהיא בחינת הגלות שדומה ללילה, כי שרש יום ולילה נמשכין מבחינת דעת הקדוש ואמונה הקדושה פידוע, ומי שזוכה לאמונה שלמה אזי לפי בחינתו לילה פיום יאיר פחשכה כאורה, כמו שכתוב (תהלים קלט) גם חשך לא יחשיך ממך וכו', וכתוב (מיכה ז) כי אשב בחשך ה' אור לי וכו'. וזה בחינת שצריכין לכלל מדת לילה פיום ומדת יום בלילה, פי הפל אהר, כי אמונה ודעת דקדשה פלא חד, כמו שכתוב (הושע ב) וארשתיד לי באמונה וידעת את ה', וכמוכא בדברינו הרבה בזה. ועל-פן בלילה אין מזכירין סדר קדשה בברפת מעריב ערבים, פי קדש בחינת מחין ודעת, פידוע, שזה מאיר רק פיום, אבל בלילה מחזקין עצמן רק באמונה לבד, בבחינת (תהלים צב) ואמונתך בלילות. ואחר כך מקשרין כל הרצונות לשרש הרצון, על-ידי ברפת אהבת עולם וכו', וכנ"ל, ואחר כך אומרים קריאת שמע וכו' פנ"ל, ואחר כך ברפת אמת ואמונה, פי בפקר אומרים אמת וציב ונכון וקים וכו', פי

שהוא בחינת קדשת משה שעסק לגלות הרצון על-ידי יציאת מצרים ומתן תורה באותות ונראות פאלה עד שגם הערב רב לא יכלו לכפר לגמרי בשום אפן רק התנגלו להטיל ספק ברצון, בבחינת (שמות לב): כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו וכנ"ל, וכל זה על-ידי שאחר קצת לבוא, בחינת (שם) וירא העם כי בשש משה וכו', כי מי שרוצה להמשיך על עצמו אמונת הרצון ולהנצל מכל הצרות על-ידי זה ולמלאות כל חסרונותיו רק על-ידי זה, הוא צריך להמתין ולהמתין בבחינת (איכה ג) טוב ויחיל ודומם לתשועת ה', וכמבאר לעיל מזה. והם עשו בהפך ממש, שעל-ידי שראו כי בושש משה התגברו להטיל ספק ברצון, עד שעשו עבודה זרה שהוא הפך אמונת הרצון, שעל-ידי זה סבלנו מה שסבלנו בכל הדורות שעברו עד היום שהגלות מתאריך מאד שהכל מחמת חטא העגל, כמו שכתוב (שמות לב) ויביום פקדי ופקדתי וכו'.

כי עקר הגלות על-ידי חסרון אמונה, כמובא כמה פעמים בדברינו.

שכל ההתרחקות והנפילות בשרשם נמשך מפגם אמונת הרצון שמשם כל התאוות וכו', והעקר נמשך מבחינה הנ"ל, מחמת שאין הרצון חזק עדן והסמרא אחרא בחינת מצח הנחש שיוגן מזקן דסמרא אחרא חותר ומתגבר להטיל ספק ברצון, כי בודאי אי אפשר לו לכפר בהרצון לגמרי, כי כבר לחמו עמו הצדיקי אמת, משה רבנו והבאים אחריו ונצחו אותו, וגלו הרצון בעולם על-ידי כל האותות והמופתים וכו' אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ועל-ידי התורה הקדושה הנעימה שנתן לנו בכתב ובעל פה, ועל-ידי כל הנביאים והזקנים והצדיקים הקדושים שבאו אחריו שגלו חדושי תורה נפלאים ונוראים וגשגבים פאלה וכו'. אך עקר כחו עדן ללחם עם חלושי כח שבוישראל הוא רק על-ידי בחינה הנ"ל, שהוא מטיל ספק ברצון, ויש בזה הרבה לדבר:

וזוה בחינת פגם הערב רב שעשו את העגל על-ידי זה שאמרו "כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו", לא ידענו דיקא שהטילו ספק ברצון

ועקר חסרון אמונה הוא בבחינה הנ"ל שכל מה שבאין הצדיקי אמת ועושין מה שעושין בהתגלות תורתם הנפלא וכו' הוא מתנבל בכל עת בכלל ובפרט על כל אחד ואחד להטיל ספק ברצון, כי גם מה שהרבה נופלים בדעתם אחר שהתחילו קצת בעבודת ה' ואינם מתחזקים עוד ברצון חזק לה' יתברך נמשך גם בן מזה מבחינת ספקות הנ"ל, כי הכל אחד והא בהא תליא כמבאר בדברינו בהלכות ערב (הלכה ג) על-פי התורה הזאת, עין שם. כי כל מה שחזקים יותר באמונת הרצון שהכל ברצונו יתברך בודאי מתחזק יותר רצון האדם לעשות רצונו כי סוף כל סוף מה יהיה התכלית ממנו וכו'. אך על-ידי התגברות הבעל דבר מטיל ספק בלבו פאלו אין לו עוד תקנה לשוב אליו יתברך וכאלו אינו פועל ברצון הטוב כלום חס ושלום. מה שבאמת הוא להפך כי עקר היתה הוא הרצון כמו שהאריך אדוננו מורנו ורבענו ו"ל בכמה שיחות בלי שעור. ומחמת זה מתרשל גם ברצון הטוב. וכל זה נמשך מהטלת ספק הנ"ל, ומשם

אריכת הגלות כנ"ל. ועל זה מתפללין ברפת השכיבנו אחר שכבר סימנו גאל ישראל שהוא בחינת פדיון הנ"ל שהוא על-ידי הארת הרצון כנ"ל, אחר כך חזרין ומתפללין על אריכת הגלות שדומה ללילה ושנה, כמו שכתוב במקום אחר. שעקרו מחמת שמטיל ספק כנ"ל. ומשם עקר השנה, כי מרבוי הפלולים של בחינת לילה שהוא חשכת הגלות צריכין לשכב ולישן ולבטל דעתו לגמרי, כי עקר השנה בשביל לחדש נשמתו שהוא שכלו בתוך האמונה בבחינת חדשים לבקרים וכו' פידוע, ועל זה אנו מתפללין אחר ברפת גאל ישראל השכיבנו לשלום וכו' והעמידנו לשלום והסר ממנו אויב וכו', שבלם נמשכין מהכפירות ברצון שהם בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים שברחמיו יצילנו מהם ונזכה לשכב ולישן בשלום ולעמוד בשלום, כי שלום בחינת אמונה, כמו שכתוב במקום אחר (בסימן סב), הינו שבכל אריכת הגלות בכלל ובפרט שהוא בחינת חשך ושנה, נזכה לשכב ולעמוד

הגאולה השלמה בכל פעם וזנבה לגאולה ארבה שאין אחריה הפסק. וכל זה הוא בחינת ברכה רביעית שבקריאת שמע של ערבית שהוא ברכת השכיבו שהוא בשביל התחזקות הרצון, ועל-כן מה יפה ונעים דברי רבותינו ז"ל שרמזו בדבריהם הקדושים שברכת השכיבו כגאולה אריכתא דמיא וכו"ל.

ובשביל זה צריכין לתן צדקה קדם התפלה (שלחן ערוך ארח חיים סימן צב סעיף י). ובפרט אצל יאתה מושל בכל' שהוא סמוך לברכת קריאת שמע, כי עקר תקון הזקנים וכו' הוא על-ידי הצדקה וכו', עין שם בהתורה הנ"ל היטב ותבין:

לב ועל-כן בדורות האחרונים כשראו שמתארך הגלות מאד הוסיפו ברכת: ברוך ה' לעולם אמן ואמן וכו', שמדבר בלו מהתחזקות האמונה ושה' יתברך גומר ויגמר לגאולנו, כמו שאומרים: יהי כבוד ה' לעולם וכו', וכמוכן למשביל בכל הפסוקים הקדושים הנעמים שבברכה זאת. וזה בחינת (מלכים א יח): וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא

בשלוש שתתחזק אמונתנו בכל פעם יותר ונהיה נצולים מספקות וישמר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם, ומסים שומר עמו ישראל לעד, כי אין לנו על מי להשען כי אם על אבינו שבשמים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל בסוף מסכת סוטה לענין אריכת הגלות ועוקבא דמישיחא, כי שמור בחינת אמונה כידוע, כי משם עקר השמירה, ובשבת מברכין הפורס סבת שלום, כי עקר התקון על-ידי שבת שאז עקר הארת הרצון כנ"ל, ועל-כן אין צריכין אז לבקש על שמירה כמו שכתבו הפוסקים, כי אז נפרס סבת שלום, כי אז התגלות רעוא דרעיון כנ"ל:

לא וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ד) לענין ברכת השכיבו: כיון דתקיננו לה רבנן כגאולה אריכתא דמיא, גאולה אריכתא דיקא, כי עכשו ארך עלינו הגלות מאד מאד בעוונותינו הרבים והכל מחמת הספקות הנ"ל, ומחמת אריכת הגלות מאד, אנו צריכין גאולה אריכתא מאד דהינו שנתחזק מאד בכל פעם בהתחזקות הרצון שעל-ידי זה מקרבין

פְּעָמִים, לְהוֹדוֹת עַל אֱמוּנַת הָרְצוֹן וְעַל
הַתְּחֻזָּקוֹת הָרְצוֹן לְנֶצַח, שֶׁזֶה הָעֵקֶר
שֶׁצָּרִיכִין עִתָּהּ כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים
כָּל זֶה בְּלִילָה קִדְּם הַשְּׁנָה, כִּי עֵקֶר
תִּקּוֹן אַרְיֶכֶת הַגְּלוּת שְׂדוּמָה לְלִילָה
הוא עַל-יְדֵי זֶה, וְכַנ"ל:

לִג וְזֶה אֱלֹמֵי שְׁמֵרוֹ יִשְׂרָאֵל שְׁתִּי
שְׁבָתוֹת מִיָּד הָיוּ נִגְאָלִין, שְׁתִּי
שְׁבָתוֹת דִּיקָא, לְזִכּוֹת לְשְׁתִּי בְּחִינַת
הַנ"ל, לְהָאֵרֶת הָרְצוֹן וְהַתְּחֻזָּקוֹת הָרְצוֹן
וְכַנ"ל, כִּי עֵקֶר הַתְּגֻלוֹת הָרְצוֹן הוא
עַל-יְדֵי שְׁמִירַת שְׁבַת וְכַנ"ל:

לְד וְזֶהוּ 'נְתַן תַּתְּנ' אֶפְלוּ מָאָה
פְּעָמִים הַנֶּאֱמָר בְּצִדְקָה וְכֵן פִּתַּח
תַּפְתַּח, כִּי עֵקֶר הָאֵרֶת הָרְצוֹן הוא
עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה, וְכֵן הַתְּחֻזָּקוֹת הָרְצוֹן
הוא עַל-יְדֵי צְדָקָה, כְּמוֹ שְׁבָתוֹב שָׁם,
וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לַתֵּן צְדָקָה הַרְבֵּה, לַתֵּן
וְלַחֲזוֹר וְלַתֵּן אֶפְלוּ מָאָה פְּעָמִים כְּדִי
לְחַזֵּק הָרְצוֹן בְּכָל פַּעַם, כִּי הַתְּגֻבְרוּתוֹ
בְּעֵנֵן הַטְּלַת הַסֶּפֶק הַנ"ל הוא כְּמַעֲט
בְּלִי שְׁעוֹר וְצָרִיכִין לְחַזֵּק אֶת עֲצֻמוֹ
כְּנִגְדּוֹ בְּכָל פַּעַם, וְעֵקֶר הַהַתְּחֻזָּקוֹת
עַל-יְדֵי צְדָקָה כַּנ"ל:

לְה וְעֵקֶר הַצְּדָקָה לַתֵּן לְעֵנִיִּים הַגּוֹנִים
וְכִי הַנִּכְלָלִים בְּהַזְקִינִים דְּקַרְשָׁה

הָאֱלֹקִים ה' הוא הָאֱלֹקִים, שְׁמֻזְבִּירִין
בְּכַרְכָּה זֹאת, כִּי אֱלֹהֵיו פָּעַל אֲז
בְּנִפְלְאוֹתָיו הַנּוֹרָאִים שֶׁכָּפְלוּ וְאָמְרוּ
שְׁנֵי פְּעָמִים 'ה' הוא הָאֱלֹקִים' 'ה' הוא
הָאֱלֹקִים', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
(יִלְקוּט שׁוּפְטִים רַמְזוֹ מו), שְׁבֻנָּה גְדוֹל מִה
שְׁנַתְגַּלָּה בְּהַר הַכַּרְמֶל מִמָּה שְׁנַתְגַּלָּה
בְּהַר סִינֵי וְכו', כִּי עֵקֶר כָּל הָעֲבוּדָה
זָרָה וְהַכְּפִירוֹת שֶׁהָיָה אַחַר מִתֵּן תּוֹרָה
נִמְשָׁד מִהַסֶּפְקוֹת הַנ"ל, שְׁמֻשָּׁם הַטָּא
הָעֵגֶל שְׁמֻשָּׁם כָּל הָעֲבוּדָה זָרָה וְכָל
הַכְּפִירוֹת שֶׁל הַמַּחְקָרִים שֶׁל עֲכָשׁוּ
וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן אָמַר לָהֶם (שָׁם) "עַד
מָתִי אַתֶּם פּוֹסְחִים עַל שְׁתִּי הַסֶּפְעִים
אִם ה' וְכו'", 'פּוֹסְחִים עַל שְׁתִּי
הַסֶּפְעִים' דִּיקָא, בְּחִינַת סֶפֶק הַנ"ל.
וְעַל-כֵּן בְּקֶשׁ עֲנֵי ה' עֲנֵי שְׁתִּי
פְּעָמִים, עֲנֵי שְׁיַתְּגַלָּה אֱמוּנַת הָרְצוֹן,
וְזֶה בְּחִינַת עֲנֵי אֲהָרָה, וְאַחַר כַּךְ חוֹר
וּבְקֶשׁ עֲנֵי שְׁנֵי עַל הַתְּחֻזָּקוֹת הָרְצוֹן
שֶׁלֹּא יִטְלוּ סֶפֶק בְּרְצוֹן חָס וְשָׁלוֹם,
שְׁעַל-יְדֵי זֶה חוֹזֵר וּמְתַגַּבֵּר מִצַּח הַנְּחָשׁ
חָס וְשָׁלוֹם כְּמוֹ שְׁבָתוֹב שָׁם. וְה'
יַתְבָּרֵךְ מְלֵא בְּקִשְׁתּוֹ וּפְעַל שְׁפַתְחוּ
כָּלֶם וְאָמְרוּ בְּנִפְלִית אִפְסִים וּבְכַטּוֹל
גְּמוּר: ה' הוא הָאֱלֹקִים ה' וְכו' שְׁתִּי

באים לבאר הספקות, וכל הספקות שבתורה בלם הם בחינת ספקות ברצון שאין יודעין רצונו יתברך שבתורה בשלמות, כי כל מצות התורה הם רצונות שלו שרצה שזאת המצוה נקים כד, וזאת המצוה כד, כגון תפלין בארבע פרשיות ועל העור וכו', וכמו שכתוב בדבריו ו"ל (בסימן לג). וכשיש ספק באיזה דין בתפלין הוא בחינת ספק ברצונו יתברך אידך היה רצונו יתברך במצוה זאת, כגון הספק שנפל על-ידי המחלקת בין רש"י ורבנו תם בענין סדר הפרשיות וכיוצא, וכן כל הספקות שבדיני אסור והתר וכו' שכל המחברים הכשרים באים לבאר הספקות שבתורה ומחברים מזה כמה ספרים, הכל לבאר הספקות. וכל מה שמבארים הספקות ביותר מבטלים הספקות שמטיל מצח הנחש ברצון בבחינת המתקת הדין בשרשו, כי מאחר שמתנגעים החכמים אמתיים לבאר הספקות שבתורה שהם הספקות של רצונו יתברך, כזה הם מחזיקים את אמונת הרצון מאד מאד, כי כזה מפרסמין שהעקר הוא לעשות רצונו

המוסיפים קדושה וכו' ומתחדשים עצמן בכל פעם, וזה מעלת המסייע בצדקתו להדפיס חדושי תורה הגונים על יסודות הצדיקים האמתיים הנ"ל, כי על-ידי זה וזכה ביותר ויותר לתקון הנעשה על-ידי הצדקה שהוא להעלות הדעת שנפל מהזקנים שאינם פראוי וכו', כמו שכתוב שם, כי על-ידי צדקתו שנותן בשביל חדושי התורה הנ"ל שאיורו בעולם, על-ידי זה ממשיך הארת הזקנים דקדושה וכו' וכו"ל:

לו גם על-ידי רבוי הספרים הקדושים שמתחדשים בתורה על-ידי זה מבטלין הספקות שרוצה בחינת מצח הנחש להטיל ברצון, כי עקר הספרים הקדושים שבתורה הם לבטל הספקות שבתורה כי בכל דור ודור נחלש הדעת עד שאין יודעין הפרוש שבספרי אמת, על-כן באים החכמים אמתיים שבכל דור ודור ומבארינו לנו באורים ופרושים וחדושים בכל דברי התורה הקדושה ומחברין מזה ספרים קדושים כדי לבטל הספקות שיש בדברי התורה שנכתבו מכבר. וזה הן בנגלה והן בגסתר, שכל הספרים

מבאר שעקר התגברותו הוא ביותר על-ידי הספקות כנ"ל, ובטולו על-ידי הצדקה, בכחינת הדר אתא תנינא ותליא לה ואחיה וקא בעי בלע לספינתא הדר אתי צפרא פושקנצא, בחינת עורב, בחינת צדקה, וקא פסקא לרישה (פמבאר בהתורה הנ"ל).

ועל-כן על-ידי הצדקה שנותנין בשביל הספרים הנ"ל שמבטלים הספקות בשרשם נעשה תקון הצדקה בשלמות נפלא, כי עוקרים כל מצח הנחש לגמרי שלא יוכל עוד להטיל ספקות כלל כנ"ל. וזה 'צדקתך צדק לעולם', שיהיה קיום להצדקה לעולם, זה זוכין על-ידי 'ותורתך אמת', על-ידי שנותנין צדקה לחבר ספרים ולהאירם בעולם לבאר דברי התורה שידעו הכל אמתת התורה בחינת ותורתך אמת, על-ידי זה בודאי צדקתך צדק לעולם, כי זאת הצדקה קימת לעולם, כי עקר תקון הצדקה נמשך על-ידי זה ביותר כנ"ל:

לז ועקר הוא הספרים הקדושים המביאים לידי מעשה, לידי קיום התורה, שלזה צריכין ספרים רבים מאד עד אין קץ שיוכל כל אדם איך

יתברך רק שנפל לנו ספק איך הוא רצונו במצוה זאת, ועל זה הם מתנגעים לבאר לנו איך לבון רצונו יתברך. וכל מה שמתחזקים לבון רצונו יתברך בזה נתחזק אמונת הרצון, כי הא בהא תליא וכנ"ל, כי בודאי כל מה שחזקים יותר שהכל מתנהג ברצונו יתברך בודאי מתחזק הרצון של האדם לעשות רצונו. וכן כל מה שרוצים יותר לעשות רצונו יתברך מתחזק האמונה יותר שהכל ברצונו, כי כל מצותיך אמונה וכנ"ל, וכמבאר מזה בהלכות ערב:

נמצא, שהספרים הקדושים שמתחדשים בכל דור הם בחינת חזוק הרצון לבטל הספק של מצח הנחש כנ"ל, כי על-ידי שהספרים מבארים כל הספקות שבתורה שהם בחינת ספקות איך הוא רצונו יתברך בפרטיות בכל דיני המצות, על-ידי זה מבטלין הספקות הרעים הנפולים שהם הספקות שמטיל מצח הנחש ברצון וכו' וכנ"ל. ועל-כן בשנותנין צדקה בשביל רבוי ספרים קדושים בזה מבטלין ביותר מצח הנחש בתכלית הבטול, כי כבר

זה זכיתי לספרים רבים בחינת 'במגלת ספר כתוב עלי':

לח וזהו גם בן מה שכתוב בסמון ס"א ב'התורה 'חדרי רבי שמעון'

שעל-ידי המחלקת נעשה ספר בחינת (איוב לא) וספר כתב איש ריבי, כי כל

המחלקת הם בחינת ספקות, שמרבוי השכחה נתרבה המחלקת, ועל-ידי זה

צריכין לספרים רבים לברר הספקות ולברר ההכרעה ופסק ההלכה שבין

החולקים, ועל-ידי שמתקנים אלו הספקות בש"שם שבקדשה על-ידי

זה מתבטל הספקות שהם הפירות של מצח הנחש שעקרו על-ידי

הספקות שמטיל ברצון וכו' כנ"ל. וזה (קהלת יב): "דברי חכמים כדרבנות

וכמשמרות נטועים בעלי אספות בלם נתנו מרועה אחד". ודרשו רבותינו ז"ל

(חגיגה ג), שאף-על-פי שאלו מטמאין ואלו מטהרין וכו' אלו ואלו דברי

אלקים חיים כי בלם נתנו מרועה אחד וכו', ועל-בן נסמך לזה 'יוזתר

מהמה בני הזוהר עשות ספרים הרבה אין קץ', כי בשביל זה צריכין ספרים

הרבה אין קץ לברר בכל פעם בכל דור ודור הספקות וחלוקות העצות

שהוא בכל דרנא ודרנא ובכל מה שעובר עליו כל ימי חיי הבלו,

בנערותו ובקנותו וכו', במיבו ובקו חס ושלום, שיוכל להחיות את עצמו

ולהשיב את נפשו ולקבל ולשאב מהם עצות אמיתיות איך להתנהג באפן

שישאר קים על עמדו ואם יכל לא יוטל וכו'. ועקר התקון על-ידי

התחזקות הרצון כנ"ל, כי בכל מה שעובר עליו איך שהוא אם מתחזק

עצמו ברצון בודאי ירחם עליו ה' יתברך ויורהו הדרך האמת, לבנו

רצונו יתברך עד שיהיו נעשים מזה ספרים קדושים לברר דרכים ועצות

לבטל הספקות שיש לשארי בני אדם בבחינת (תהלים מ) אז אמרתי הנה

באתי במגלת ספר כתוב עלי, שזכיתי שנתרבו על ידי ספרים רבים. וזה על-

ידי (שם) לעשות רצונך אלקי חפצתי, שעל-ידי הרצון החזק שחפצתי תמיד

לעשות רצונך ותורתך בתוך מעי היו תמיד, שאפלו בשלא זכיתי להוציא

מכה אל הפעל לעשות רצונך היה תמיד תורתך נעלם בתוך מעי שהיו

הומים ומיחלים תמיד לעשות רצונך בבחינת מעי מעי אוחילה וכו', על-ידי

שהוא התורה ששומרה שלא תשתבח על ידי שמזכה את הרבים בספרים קדושים כנ"ל. וזהו (שם) עושה צדקה בכל עת כי בכל עת עושה צדקה, כי לומדים בספרים שמכניסין קיום התורה בעולם וכו'.

כי עקר מה שהתירו לכתב תורה שבעל פה היה מחמת רבוי השכחה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, והשכחה נמשך מחטא העגל כמו שאמרו רבותינו ז"ל אלמלא נשתברו לוחות וכו', וחטא העגל היה בחינת ספקות כנ"ל באות ל', על-כן התירו לכתב תורה שבעל פה משום עת לעשות לה' כדי לבטל הספקות וכו' כנ"ל.

וזה: אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו, ודרשו רבותינו ז"ל על התחזקות הרצון, כמו שאמרו שם (ברכות ו): מאי ולחושבי שמו? אפלו חשב לעשות מצוה ולא עשאה וכו', דהיינו שיהיה לו רק רצון טוב לעשות רצונו יתברך נחשב כאלו עשאה, ועל-ידי זה נכתב ספר, בחינת ויכתב ספר

שיש לכל אחד שאינו יודע איך למלט נפשו ממה שצריך להמלט כאשר יודע בנפשו. ועקר התקון הוא הרצון החזק בלי שעור כנ"ל, אבל גם על זה צריכין ספרים קדושים אמתיים הרבה לחזק רצונו מחדש בכל פעם בכל יום ויום מחדש, ועקר התקון על-ידי הצדקה, ועל-כן הצדקה שנותנין בשביל ספרים אלו יקר מכל, כי זה עקר תקון הצדקה כנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (קהלת ה) אוהב כסף לא ישבע כסף ומי אוהב בהמון לא תבואה, שדרשו רבותינו ז"ל, ומוכא בפרוש רש"י שאפלו מי שאוהב מצות לא ישבע וכו', כי אם בשיש בהם מצוה שתתקים לעד כגון בתיבת ספר תורה ובגן בית המקדש וכו' מכל שכן כשפועל בצדקתו לזכות את הרבים בספרים חדשים קדושים שהם בחינת קיום התורה לכל אחד לבטל הספקות וכו' כנ"ל, בודאי אין קץ לשכרו וצדקתו עומדת לעד, כי בכל פעם בכל דורות הבאים מזכה את ישראל שתתקים התורה על ידו אשרי לו.

וזה (תהלים קו): אשרי שומרי משפט

וכמשמרות נטועים שמרמז על עשרים
 וארבעה ספרי התורה ועל עשרים
 וארבע משמרות כהנה ולויה. כי רבוי
 הספרים קדושים של תורה שבבעל פה
 שמבארים הספקות שבתורה שבכתב
 שכלולים בעשרים וארבעה ספרים
 שהם בחינת התחזקות הרצון לדורות
 לנצח וכו' כנ"ל, כל זה הוא בחינת
 תקון הפדיון העליון הכולל הנ"ל
 שממתיק הדין של העשרים וארבעה
 פתי דינים שהם בחינת עשרים
 וארבעה ספרי אוריתא שקשפונגמין
 בזה על-ידי רצונות דסטרא אחרא
 שמהם כל הפגמים, עד שיש
 שמהפכין דברי אלקים חיים ומגלגלן
 פנים בתורה שלא כהלכה ומפרשים
 כל פסוקי תנ"ך על-פי דרכם הרע
 והמור של חכמי הטבע שהם בחינת
 מצח הנחש פדוע ומפרסם דרכיהם
 הרעים של ההולכים בדרכי החוקרים
 והפילוסופים בחקמת הטבע בפרט
 בדורות הללו וכו', ה' יתברך ירחם ה'
 יתברך ירחם.

אבל על-ידי דברי חכמים פדרכנות
 וכמשמרות נטועים בעלי
 אספות נתנו מרועה אחד, שהם

זרון לפניו וכו"ל. וכל מה שנכתב
 ונתחבר ספר יותר, נתחזק הרצון
 יותר, וכן כל מה שמתחזק הרצון
 יותר נעשים ספרים הרבה יותר,
 בבחינת עשות ספרים הרבה אין קץ,
 כי בן חוזר חלילה. וזהו אז נדברו יראי
 ה' איש אל רעהו וכו', שמדברים
 מהתחזקות הרצון שמדברים יראי ה'
 זה עם זה ביראת שמים ומשתוקקים
 לה' יתברך הפך הכופרים ברצון
 ששזכרו שם תחלה בפרשה זאת
 (מלאכי ג) שמדבר שם מהמטילים ספק
 ברצון כמו שכתוב שם: אמרתם שוא
 עבד אלקים וכו' גם נבנו עושי רשעה
 וכו', ומסים שם: אז נדברו יראי ה'
 וכו', ופרש רש"י: שמדברים היראים
 והבשרים זה עם זה שלא להטות
 אחר דבריהם חס ושלום, הינו כנ"ל
 שלא יכפרו ולא יטילו שום ספק
 ברצון וכו', ועל-ידי זה 'ויקשב ה'
 וישמע ויכתב ספר' וכו' עד 'ולחושבי
 שמו' וכו', כי על-ידי זה נתרבים
 ספרים קדושים ונתחזק הרצון בכל
 פעם יותר וכו"ל:

למ וזה שדרשו רבותינו ז"ל (תנחומא
 וילך א) ומוכא בפרוש רש"י

ועשרים וארבע משמרות כהנה ולויה
שעוסקים לשמור משמרת הקדש
בבית המקדש ומהם תצא תורה, כמו
שכתוב (דברים לג) יורו משפטיך
ליעקב ותורתך לישראל וכו', הם
מבארים עשרים וארבעה ספרים
דאורייתא על-פי פרושי האמת שקבלו
איש מפי איש עד משה רבנו עליו
השלוש ומבארים רצונו ותברך שבכל
מצוה בספריהם הקדושים על-פי
שלוש עשרה מדות שהתורה נדרשת
בהם שהם בחינת שלשה עשר תקוני
דיקנא וכו'. שכל זה הוא בחינת
הארת הרצון העליון הנ"ל - על-ידי
זה מבטלין מצח הנחש שהם חכמי
הטבע וכו"ל, ועל-כן נסמך לזה:
ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים
הרבה אין קץ, כי צריכין לזה ספרים
הרבה אין קץ, לעקר ולשרש דעתם
הרעה מן העולם ולחזק אמונת הרצון
ולהכניס בלב כל אחד ואחד התחזקות
הרצון וכו' וכו"ל.

כי כבר מבאר לעיל שעקר אחיזת
הכופרים ומטילים ספק ברצון
הוא על-ידי תקף הדינים הנאחזים
מהשתלשלות הדינים של העשרים

וארבעה בתי דינים כשאין זוכין
להמתיק אותם וכו"ל, ועל-כן על-ידי
דברי חכמים פדרבנות וכמשמרות
נמועים הנ"ל שהם עשרים וארבע
משמרות כהנה ולויה שמבארים
עשרים וארבעה ספרי אורייתא שהם
כל בחינות עשרים וארבעה הנ"ל
בשרשם שבקדשה, שמבארים הכל
על-פי פרושי האמת שקבלנו ממושה
רבנו עליו השלום שכלם התחזקות
הרצון - על-ידי זה נמתק הכל ועוקרין
ומשרשין ומבטלין דעותיהם הרעות
מן העולם ונתחברין ספרים הרבה
דקדשה שממשיכין ומאירין התחזקות
אמונת הרצון בעולם לידע ולהודיע
שכל הטבע מתנהגת רק ברצונו הטוב
ובידו לשנות הטבע בכל עת על-ידי
תפלת ישראל כאשר כבר ראינו
בעינינו על-ידי משה רבנו עליו
השלום ועל-ידי כל הצדיקים שבאו
אחריו עד היום הזה:

בז וזהו (ברכות ב) מאימתי קורין את
שמע בערבית משעה שהכהנים
נכנסים לאכל בתרומתן. שקבעו זמן
קריאת שמע באכילת הפהנים את
התרומה. כי כבר מבאר שעקר קריאת

דאות ד' שהוא בחינת סוד הנקדה הנ"ל בחינת שער החמשים שסתום ונעלם ומרמז רק בסוד נקדה של הצדיק האמת בחינת קוצא דאות ד' דאחד שהוא בחינת י', שכל החמשה תבות שהם "שמע ישראל ה' אלקינו ה'" נכללין שם, כמובן בתקוני זהר שהם בחינת חמש אבנין דקירטא, בחינת (שמואל-א יז) חמשה חלוקי אבנים שלקח דוד בעת שלחם עם גלית שכפר ברצון והתיצב ארבעים יום לבטלם מקריאת שמע, כמו שפרש רש"י שם, ודוד הכניעו על-ידי חמשה חלוקי אבנים שהם בחינת חמש תבות של שמע וכו' כנ"ל. וכוללם באחד שהעקר הוא קוצא דאות ד' שהוא י', כי חמש פעמים י' הוא חמשים, שהוא תכלית הרצון העליון, ומשם עקר המשכת הרצון לבחינת ארבעים ותשעה שערים שהם עשרים וחמש אתון של שמע להמתיק עשרים וארבעה בתי דינים על-ידי ברוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד וכו' כנ"ל, כי אבנים בחינת רצון כמו שכתוב בהתורה הנ"ל בחינת אבן שלמה רצונו וכו' עין שם. וזה

שמע הוא בחינת בטול אל הרצון העליון וכו' כנ"ל, שעל-ידי זה זוכין לבחינת בהן איש חסד, בחינת (ישעיה סא): ואתם בהני ה' תקראו וכנ"ל. וזה בחינת תרומה שאוכלין הפהנים, כי תרומה בחינת צדקה נדבת לב שצריכין ישראל להפריש מראשית תבואתם לתן פרנסה לכהני ה' בחינת מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (וכמוכן בהתורה תכלים נפלו וכו' בלקוטי תנינא סימן עג שתרומה בחינת צדקה). ועל-ידי הצדקה מרימים הדעת של הזקנים וכו' ונכללין בזקנים דקדושה המוסיפין קדושה ודעת בכל יום ויום, שעל-ידי זה זוכין לרצון וכו' שעל-ידי זה נמתקין כל הדינים שבכל העשרים וארבע בתי דינים וכו' כנ"ל שזהו בחינת ארבעים ותשע אותיות שבשמע וברוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד וכו' כנ"ל. ועל-פני שיעור תרומה תרי ממאה שהוא אחד מחמשים, כי הרצון העליון הוא בחינת שער החמשים שמשם נמשכין כל הארבעים ותשעה שערים שהם בחינת ארבעים ותשע אותיות שבקריאת שמע שעקרום הוא קוצא

שם בַּמְרָא וּבְפִרוּשׁ רִשׁוֹ, בְּזֶה הוֹרוּ לָנוּ רְבוּתֵינוּ וְ"ל וְרָמְזוּ לָנוּ שֶׁעָקַר מִצּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא אֲמוּנַת הָרְצוֹן שֶׁהִכֵּל מִתְנַהֵג בְּרְצוֹן הַבוֹרָא הַיְחִיד קְרָמוֹן יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ לְנִצּוּחַ, הוּא לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת בְּכֹל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, כְּמוֹ שְׁמוּזְהִיר עַל זֶה בְּפִרְשַׁת קְרִיאַת שְׁמַע בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים יא): אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם, וְדַרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ וְ"ל (סְפָרִי שֵׁם) שֶׁבְּכֹל יוֹם וְיוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים וְהֶאֱרִיכוּ בְּזֶה וְאָמְרוּ שְׂאֵל תְּהִיָּה בְּעֵינֶיךָ כְּדִיוּטָנְמָא יִשְׁנָה שְׂאֵין אָדָם סוֹפְנָה אֵלָא כַּחֲדָשָׁה שֶׁהִכֵּל רְצִים לְשִׁמְעַנְפֵּלְאוֹת חֲדָשׁוֹת וְכוּ', וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיכָה ג): "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ" וְכוּ', וּבִשְׁבִיל זֶה קָבְעוּ בְּרַבַּת הַמְּאוֹרוֹת קֶדֶם קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא וּבְמִטְבוֹ מִחֲדָשׁ בְּכֹל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְכוּ', וְכַמְבָּאָר לְעֵיל מְזֵה.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת קְדָשַׁת הַזְּקָנִים דְּקַדְשָׁה שְׁמוֹסִיפִין אֹר קְדָשָׁה וְדַעַת בְּכֹל יוֹם וְיוֹם וְכוּ', וְהֵם מִמְּשִׁיכֵין הָאֲרַת הָרְצוֹן לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת הַתְּחַתּוֹנוֹת לְכָל הַנוֹפְלִים שֶׁבְּעוֹלָם

בְּחִינַת תְּרוּמָה שֶׁהוּא אֶחָד מִחֲמִשִּׁים, כִּי תְרוּמָה בְּחִינַת צְדָקָה, וְעַל-יְדֵי זֶה עָקַר הַמְּשַׁכֵּת הָרְצוֹן וְכוּ' בְּחִינַת פְּדִיּוֹן הָעֲלִיּוֹן הַנִּ"ל. וְעַל-כֵּן הַתְּרוּמָה שִׁיכָה לְכַהֲנִים דִּיקָא, כִּי עָקַר הַתְּקוּן לְזִכּוֹת לְבְּחִינַת כְּהֵן בְּחִינַת וְאַתֶּם כְּהַנִּי ה' תִּקְרָאוּ וְכוּ' בַּנִּ"ל, וְעַל-כֵּן תִּלּוּ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע בְּאֲכִילַת תְּרוּמָה שֶׁל הַכַּהֲנִים כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת לְהַכְּלִל בְּרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן וְלְהַמְשִׁיךְ מִשֵּׁם הַמִּתְקַת הַדִּינִים וְכוּ' עַד שֶׁיַּעֲלוּ הַכֹּל לְשֵׁם שִׁיְהִיָּה רְצוֹנָם חֻק לֵה' יִתְבָּרַךְ תְּמִיד וְכוּ' וְכוּ", כִּי אֲכִילָה דְּקַדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲכִילַת הַכַּהֲנִים אֵת הַתְּרוּמָה הוּא בְּחִינַת הָאֲרַת הָרְצוֹן שְׁמֵאִיר בְּיוֹתֵר בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּהַתּוֹרָה כִּי מִרְחָמִם וְכוּ' סִימָן ז' לְקוּטֵי תַנְיִנָא:

מא וְעָקַר קְבִיעַת הַזְּמַן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע הַנִּ"ל הַמְּבָאָר בְּמִשְׁנֵה הַנִּ"ל, הוּא מְשַׁעָה שֶׁהַכַּהֲנִים שֶׁהִיוּ טְמֵאִים וְטָבְלוּ שְׂאִינֵם רִשְׁאִים לְאָכַל בַּתְּרוּמָה עַד שֶׁיַּעֲרִיב שְׁמִשְׁן שֶׁהוּא בַּעַת תְּחִלַּת הַלֵּילָה שֶׁלֹּא חָרְיוּ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (וַיִּקְרָא כב) וְכֹא הַשְּׂמִשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאָכַל מִן הַקְּדָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ

ותתגלה ישועתו בשלמות:
וְכָל זה רמזה לנו התורה הקדושה
 בדיני מִהֲרַת הַטְּמָאִים שָׂרֵב
 מִהֲרַתֵּן תְּלוֹי בַיָּמִים וּבִזְמַן כְּפִי עֶרֶךְ
 מִמָּאֲתָן, כְּגוֹן הַטְּמָאִים בְּיוֹתֵר כְּמוֹ
 טְמֵא מֵת וְזֶב וּמִצְרַע צְרִיכִין לְהִמָּתֵן
 שְׁבַעַה יָמִים וְכו', וּבִעַל קָרִי וְכִיּוֹצֵא
 צְרִיכִין לְהִמָּתֵן יוֹם אֶחָד עַד שִׁיעָרִיב
 שְׁמֹשֶׁן וְיִתְחִיל יוֹם שְׁלֹאֲחֶרְיוֹ, וְכָל זֶה
 הוּא בְּחִינַה הַנ"ל שְׁכָבֵל יוֹם וְיוֹם
 נַעֲשִׂים חֲדָשׁוֹת לְגַמְרִי, וְעַל־כֵּן זֶה
 שְׁנִטְמָא וְרוֹצֵחַ לְהִטְהָר צָרִיךְ טְבִילָה
 בַּמִּקְוָה כְּדִי לְהִמָּשִׁיךְ עָלָיו קִדְשָׁה
 וְטְהַרָה מִמִּקְוָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהוּא הַמִּקְוָה
 שֶׁל שְׁבוּעוֹת שֶׁהוּא הַמִּקְוָה שֶׁל שַׁעַר
 הַחַמְשִׁים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּכֹונֹת הָאָר"י
 וְ"ל וּמוֹבָא בְּהַתּוֹרָה וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים-
 הַסְּתֵרָה (סִימָן נו) עֵינֵי שָׁם, כִּי מִשָּׁם
 נִמְשָׁךְ הַטְּהָרָה לְכָל הַטּוֹבָלִים בַּמִּקְוָה
 לְהִטְהָר מִטְּמָאֲתָן. וְאַחַר שֶׁהִתְחִילוּ
 לְהִטְהָר עַל־יְדֵי הַמִּקְוָה הַקְּדוּשָׁה עֲדִין
 לֹא נִגְמַר טְהָרָתָן בְּשִׁלְמוֹת וְצְרִיכִין
 לְהִמָּתֵן עַד שִׁיעָרִיב שְׁמֹשֶׁן שֶׁל זֶה
 הַיּוֹם וְיִתְחִיל יוֹם שְׁלֹאֲחֶרְיוֹ כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב: "וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטְהַר וְאַחַר
 יֵאכַל מִן הַקֶּדָשִׁים", לְהוֹרֹת שֶׁהִמְשַׁכַּת

וּמַעֲלִים אוֹתָם מִשְׁמַד לְרָצוֹן עַל־יְדֵי
 שְׁמִכְנִיסִים בָּהֶם הָאֵרֶת הַרְצוֹן וְכו'
 וְכו"ל. אָבֵל בּוֹדְאֵי אֶף-עַל־פִּי
 שֶׁהַצְּדִיקִים הַזְּקֵנִים הַקְּדוּשִׁים עוֹשִׂים
 מַה שְׁעוֹשִׂים לְהַאֲדִיר הַרְצוֹן וְלְהַעֲלוֹתָם
 וְכו' בַּנ"ל, אֶף-עַל־פִּי כֵּן עֲדִין יֵשׁ לְכָל
 אֶחָד וְאַחַד בְּחִירָה שְׁכַשְׁמֵאִיר בּוֹ
 הַרְצוֹן הַבָּא מִלְּמַעְלָה יִחַזַק אֶת עֲצָמוֹ
 לְהִמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַרְצוֹן וּלְקַשֵּׁר כָּל
 מַחֲשַׁבוֹתָיו וּמַחוֹ וְלָבוֹ וְדַעַתוֹ לְרָצוֹן
 הַזֶּה שְׁיִהְיֶה תְּמִיד כָּל תְּשׁוּקָתוֹ וְכַסּוּפֵי
 וְרָצוֹנוֹ חִזּוֹק רַק לְהִתְקַלֵּית הָאֲמִתִּי
 הַנִּצְחִי וְלְהוֹסִיף בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ
 לְהִתְחַזֵּק בְּהַרְצוֹן וּדְקָדְשָׁה בְּכָל פַּעַם
 וּבְכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְאִם אֵם עוֹבֵר
 עָלָיו מַה שְׁעוֹבֵר, אֶף-עַל־פִּי כֵּן אֵל
 יִרְפָּה אֶת הַרְצוֹן בְּשׁוֹם אַפְּן כְּעוֹלָם
 (וּכְמִבְּאֵר מִזֶּה לְעֵיל וּבְהַלְכוֹת עֶרֶב וּבְמִקּוֹם
 אַחֵר). וְהַעֲקֹר שְׁצָרִיךְ לְהִאֲמִין שְׁכָבֵל
 יוֹם וְיוֹם נַעֲשִׂים חֲדָשׁוֹת לְגַמְרִי. עַל־כֵּן
 צְרִיכִין לְהִמָּתֵן וְלְהִמָּתֵן עַד יִגִּיעַ יוֹם
 יְשׁוּעָתוֹ, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ מִצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת
 בְּכָל יוֹם כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים בְּבִרְכַת
 קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם, עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת
 וְכו' מִצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת וְכו', רַק אֶף-עַל־
 פִּי כֵּן צְרִיכִין לְהִמָּתֵן הַרְבֵּה עַד תִּצְמַח

היום שלאחריו שיהיה נמשך יום חדש קדשה חדשה רצונות קדושים חדשים ואז דיקא יטהר לאכל מן הקדשים.

וזו סוד הספירה שצריכין ישראל לספר שבע שבתות כמו ספירת

ימי הנדה להטהר מטמאתן, כמבאר בזהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל, כי אי אפשר להטהר בשלמות עד שיוכזו לקבלת התורה, כי אם על-ידי שממתינים וסופרים שבע שבתות.

והעקר להתחזק בכל אלו הימים שאינו זוכה עדין לשלמות טהרתו שהוא בחינת קבלת התורה, להתחזק בהם בכל יום יום ברצונות חזקים חדשים וכנ"ל, ויהיה חזק בזה מאד מאד בכל מה שיעבר עליו עד יזכה ליום ישועתו שהוא בחינת טהרתו לגמרי שיוכל לאכל מן הקדשים, והבן היטב. ועל-כן תלו חכמינו ז"ל זמן קריאת שמע משענה שהכהנים שנטמאו רשאין לאכל תרומה אחר הערב שמשן שמרמוז על כל זה שבכל יום יום צריכין להמשיך על עצמו אמונת הרצון מחדש לגמרי, כי בכל יום יום נעשין חדשות לגמרי, וכזה

הטהרה והקדשה תלויה בימים, שכל מה שבא ונתחדש יום אחר נתוסף ונתחדש קדשה יתרה מלמעלה, כי רק בשביל זה ה' יתברך מקים עולמו מששת ימי בראשית עד הסוף, ובכל עת הוא בורא יום וְלילה וכו', כי כל יום ויום של כל ימי עולם הוא בריאה חדשה ממש, כי יום הזה עדין לא היה מעולם, וצריך כל אחד לשום לב לזה ולהודות לשמו יתברך בכל לב על זה בכל יום יום ולומר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית בלב שלם בכל יום וכו' וכמבאר לעיל מזה. ועקר התחדשות בכל יום יום הוא רק בשביל להמשיך ולהאיר מקדשתו העליונה עלינו מחדש לעורר אותנו להתחדש בכל יום יום ברצונות חדשים וחזקים וכו' לה' יתברך:

ועל-כן הטמא שטמל והתחיל להטהר אינו רשאי לאכל בתרומה עד שיעריב שמשו ויבוא היום שלאחריו, כי כפי טמאתו, אף-על-פי שהתחיל להטהר וטמל במקנה, אף-על-פי-כן אינו יוצא מידי טמאתו בשלמות עד שימתין על התחלת

בשלמות, אף-על-פי-כן לית רעותא
 טבא דאתאביד, מכל שכן דבור טוב
 ומעשה טוב, עד שיזכה שישלם
 טהרתו אחר ביאת שמשו ביזמו
 האחרון, בכחינת וּבא השמש וטהר
 ואחר יאכל מן הקדשים שהוא חלקו
 הטוב לעולם הבא שיזכה אליו תכף
 אחר ביאת שמשו ולא יצטרך
 להתגלגל ולסבל מה שצריך לסבל מי
 שלא הכין את עצמו כלל בימי חייו,
 כי אז ביום האחרון מתקבצים כל מה
 שחטף טוב בזה העולם בכל יום ויום
 וכל רצון ורצון טוב שהיה לו בכל יום
 ויום כל ימי חייו, ורק זה הוא תקנתו
 והשארתו לנצח. ואז ידע ויבין כל
 אחד ואחד החלוק שבין מי שהשתדל
 ודרף אחר התכלית ברצונות חזקים
 בכל יום אף-על-פי שלא זכה אליו
 בשלמות ובין מי שלא השתדל כלל.
 וכמו שכתוב (מלאכי ג) ושבתם
 וראיתם בין צדיק לרשע וכו', שיהיה
 חלוק אפלו בין מי ששנה פרקו מאה
 פעמים למי ששנה פרקו מאה פעמים
 ואחד (חגיגה ט). מכל שכן וכל שכן
 בין המשתדל לאינו משתדל. והעקר
 כפי התקרבותו לצדיקי אמת הנכללים

תלוי כל טהרתו וקדשתו כנ"ל, שכל
 זה הוא בחינת קריאת שמו, בחינת
 'אשר אנכי מצוה היום' - בכל יום
 יהיו בעיניך כחדשים וכו"ל:
מב וגם דעת לנבון נקל שזה
 הפסוק: וּבא השמש וטהר ואחר
 יאכל מן הקדשים, מרמז על ביאת
 שמשו ביזמו האחרון בעת פטירתו
 שהוא בחינת ביאת השמש של כל
 ימי חייו שיש שעקר גמר טהרתו וזכה
 רק אחר ביאת שמשו לגמרי, וכעין
 שאמרו רבותינו ז"ל (יזא דף פו) שיש
 כמה וכמה שאף-על-פי שעשו
 תשובה והיה להם יסורים עדן
 תשובה ויום כפור ויסורין תולין עד
 יום המיתה שמכפר. ועל-כן כל מי
 שהוא בכחינה זאת אם יפל חס
 ושלום בדעתו מחמת זה שעובר עליו,
 לא יזכה גם אחר יום המיתה, שהוא
 אחר ביאת שמשו, לאכל מן הקדשים,
 כי בודאי הטמא לגמרי ולא טבל עדן
 אין מועיל לו הערב שמש, רק זה
 שהתיגע כל ימיו בכל מה שעבר עליו
 והתחזק ברצון הנ"ל וטבל במקנה
 והתחיל בכל יום להטהר עצמו וכו',
 אף-על-פי שלא עלתה בידו להטהר

עדין לא נתגלה בפרטיות רצונות של ה' יתברך במה נזכה לעבד אותו ולעשות רצונו עד חג השבועות הקדוש, שאז קבלנו תורתו הקדושה כל העשורת הדברות שכלול בהם כל התרי"ג מצוות שבהם גלה לנו רצונו בפרטיות שרצונו לעבד אותו באלו המצוות לשמור את השבת ושאר המצוות שבלם הם רצונות שלו. וזהו בחינת והיה אם שמע שהוא בחינת קבלת על מצוות. וזה בחינת מה שכתוב שם שצריכין לקשר כל הרצונות לרצון ה' יתברך שהוא בחינת רצון שברצונות וכו', כי כל זה נעשה על-ידי התורה שקבלנו בשבועות על-ידי משה רבנו עליו השלום, כי על-ידי התורה והמצוות מקשרים כל הרצונות לרצון ה' יתברך (וכמו שמבאר לעיל על ענין ברכת אהבת עולם, עין שם).

ובכל זה זוכין על-ידי צדקה, כמו שכתוב שם, ועל-בן בכל הרגלים חייבים ביותר לתן צדקה, כמו שכתוב (דברים טו) ושמתת לפני ה' אלקיך וכו' אתה ובנד וכו' והגר והיתום וכו', אם אתה משמת שלי

בזמנים דקדושה העוסקים להעלות כל הנופלים והרחוקים מאד מאד ממקומם שהם לרצון עליון וכנ"ל, אשרי שיאחו בהם:

בג וזה בחינת שלש פרשיות שבקריאת שמע שהם 'שמע', 'והיה אם שמע', 'ויאמר' שהוא פרשת ציצית שקבעו בקריאת שמע, כי שלש פרשיות אלו הם כנגד שלש רגלים מקראי קדש שבהם מתגלה הרצון כמבאר שם בהתורה ואת העורבים הנ"ל:

ויש לבאר בפרטיות, כי פרשת שמע הוא כנגד בחינת פסח שהוא בחינת התגלות הרצון בכלל, כי בפסח היה עקר יציאת מצרים באותות נוראות מאד שעל-ידי זה נתגלה לעין כל שהכל מתנהג ברצונו יתברך לבד. וזהו בחינת פרשת שמע שהוא בחינת קבלת על מלכות שמים בכלל, הינו שבפרשת שמע אנו מגלין שה' אחד והכל ברצונו יתברך לבד וראוי לנו לקבל עלינו על מלכותו, כי הוא לבדו מלך יחיד ואין זולתו שהוא בחינת פסח שנתגלה שהכל ברצונו יתברך והוא לבדו מולך בעולם, אבל

גמר השלש הנלים, והוא בבחינת פרישת ויאמר שבקריאת שמע שהוא פרישת ציצית, שהם תקון הלבשוין שהוא בחינת סכות ענני כבוד בחינת (איוב לח) בשומי ענן לבושו, והוא בחינת גמר התקון הנעשה על ידי רבוי הצדקה. ועל-כן בסכות מחיבים להרבות בקרבנות שהם בחינת צדקה ביותר, כי אז עוברים ככל תאחר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה ד), כי סכות בחינת רבוי הצדקה בחינת קרבנות, כי צריכין להרבות בצדקה מאד לעניים הגונים כדי לחזק הרצון בכל פעם שלא יטילו עוד ספק וכנ"ל. וכל זה הוא בחינת ציצית שהם תקון הלבושים, בחינת צדקה, בחינת (איוב כט) צדק לבשתי וילבשני, ועל-כן על פי רב כשמזהיר הפסוק על צדקה מזכיר דחקות העני בלבשו וכסותו, כמו שכתוב (שמות כב) כי הוא כסותה לבדה היא שמלתו לעורו וכו', (דברים כד) ושכב בשלמתו וברכך וכו', וכן (ישעיה נח) כי תראה ערם וכסיתו וכו'. וכן (איוב לא) אם אראה או בד מבלי לבוש, וכן הרבה. וזה בחינת (תהלים קב) תפלה לעני כי

אני משמח את שלך וכו' (כמו שפרש רש"י). וכן מחיבים להרבות בקרבנות, כמו שכתוב (שם) ולא יראה את פני ה' ריקם איש כמתנת ידו וכו', כי קרבנות הם בחינת נדבת לב בחינת צדקה כמו שנכללו בפסוק אחד, כמו שכתוב (דברים כג) מוצא שפתיך תשמר שנאמר על הקרבנות, עד 'בפיד' - זו צדקה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ראש השנה ו), כי ברנלים שאנו צריכין ביותר לקרא את הרצון ולגלותו, על-כן צריכין אז להרבות בצדקה ביותר כנ"ל.

אבל אף-על-פי שקבלו התורה בשבועות חזרו וקלקלו על-ידי הערב רב בחטא העגל שהוא עבודה זרה כפירות שנמשך ממצח הנחש. והעקר על-ידי הפסקות הנ"ל שחזרו והתגברו להטיל ספק ברצון, בבחינת פי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו וכנ"ל (באות ל). ועקר התקון היה באלול ותשרי בארבעים ימים האחרונים מאלול עד יום כפור שהם ימי רצון עד שבסכות והושענא רבא ושמני עצרת נגמר התקון בכל שנה כידוע. וסכות הוא רגל השלישי,

הרצון בעצמו אי אפשר לקבל מרבו
 אור שגורם שבירת כלים, כי רבוי
 השמן גורם כבוי הנר, ומשם כל
 הטעויות והכפירות של חכמי הטבע
 שבאים מזהמת הנחש הקדמוני ממזח
 הנחש שרוצים להשיג מיד אלקותו
 יתברך בלי כלים ולבושים דקדושה.
 ועל-כן תחלת התקון של עץ הדעת
 טוב ורע היה על-ידי לבושין כמו
 שכתוב (בראשית ג) ויעש ה' אלקים
 לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם,
 כי בתחלה היו שניהם ערמים ולא
 יתבששו, כי לא היו צריכין לבושים
 גשמיים רק דקים ורוחניים מאד
 בחינת כתנות אור, ועל-כן באמת
 נצטוו: ומעץ הדעת טוב ורע לא
 תאכלו ממנו, שמשם כל החקירות
 הרעות של חכמי הטבע, כמובא
 בספרים קדושים, אכל אחר שהנחש
 התגרה בהם והסיתם לאכל משם עד
 שבאו לכפירות כמו שאמרו רבותינו
 ז"ל (פנהרין לה) על-ידי שנכנסו
 בחקירות של עץ הדעת טוב ורע בלי
 לבושים, על-כן אחר כך בשעסק ה'
 יתברך בתקונם עשה להם לבושים
 בחינת כתנות עור, כי עתה עקר

יעטף וכו' שמכנה דחקות העניות
 בשם עטיפה, הינו שאין לו כמה
 להעטיפה, רק הוא מתעטף בצרתו
 בדחקו ועניו, כמו שפרש אדונינו מורנו
 ורבנו ז"ל (בסימן סג) על פסוק: נפשם
 בהם תתעטף, שמתעטף מנה ובה,
 וגם דחקות העני במזונות מכנה בשם
 עטיפה, כמו שכתוב (איכה ב)
 העטופים ברעב וכו'.

כי צדקה מעלה ומתקן פגם נפילת
 הדעת של הימים שנפלו על-ידי
 הזקנים שאין להם שלמות וכו', כמו
 שכתוב שם שמשם היה יונק מצח
 הנחש חכמת הטבע וכו', עין שם, כי
 עקר פגם כל החכמות הרעות של
 חכמי הטבע נמשך מפגם הלבושים
 על-ידי שפגמו במצוות התורה שבלם
 הם בחינת לבושים וצמצומים וכלים
 לקבל על ידם השגת רצונו יתברך, כי
 באמת רצונו יתברך לכד מושל
 בעולם, אך בשביל הבחירה ובשביל
 קיום העולם העלים והסתיר והלביש
 רצונו בכמה וכמה הסתרות, וצריכין
 לעשות כמה וכמה לבושים קדושים
 על-ידי מצוות התורה כדי להשיג על
 ידם הארת הרצון העליון. כי בחינת

לתקון על-ידי תקון הלבושים שהם בחינת ציצית ותפלין, שהם לבושים דשכינתא דהיא עניא בגלותא, בבחינת כי הוא כסותה לכדה וכו' דא ציצית וכו' (תקונים ט). ועל-בן ציצית הוא בבחינת צדקה בחינת תקון הלבושים שעל-ידי זה הכנעת מצח הנחש ומתגבר התגלות הרצון וכנ"ל, וזה בחינת סכות שהוא גמר תקון הרגלים בחינת בשומי ענן לכושו כנ"ל. וזה בחינת פרשה שלישית של קריאת שמע שהוא פרשת ציצית שקבעו בקריאת שמע שבו נזכר יציאת מצרים שאז היה עקר התגלות הרצון. וכל השלש רגלים הם זכר ליציאת מצרים, וכל זה הוא בחינת סכות שהוא גמר תקון של כל השלש רגלים וכנ"ל. ועל-בן נזכר שלש פעמים ציצית בפרשת ציצית כנגד שלש רגלים וכנ"ל. וענין בהלכות ערב הלכה ג' הנ"ל שם מבאר גם בן ענני השלש רגלים וראש השנה ויום הכפורים על-פי התורה הנ"ל שכלם הם בחינת תקונים הנ"ל לגלות הארת הרצון בעולם וכו', אך שם הוא בסגנון אחר קצת כי שבעין אנפין

לאורייתא והכל עולה אל מקום אחר. ועל-בן קיום כל התורה הוא על-ידי ציצית כמו שכתוב (במדבר טו) ולא תתורו אחרי לכבכם זו מינות וכו' (ברכות יד), למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלקיכם וכו'. כי עקר קיום התורה הוא על-ידי ציצית שהוא בחינת תקון הלבושים בחינת צדקה שמכניע מצח הנחש שרוצה לבטל את כל התורה חס ושלום על-ידי דעותיהם הרעות של חכמי הטבע שיונקים משם. וכן מבאר בהתורה 'משפטים' בסיומן ז' שציצית בחינת אמונה וכו', ומבטל סברות ועצות הנחש וכו', כמו שכתוב שם על מאמר רבה בר בר חנה: תא ואחוי לך טורא דסיני דהדרא לה עקרבא שהם עצת הנחש וכו' וקימו כי חמרי חורתא שהם בחינת ציצית שמכניעים אותם וכו' ומקימין את התורה, ענין שם:

מד וזה בחינת (במדבר ח) בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, כי הנשמה קרויה נר, כמו שכתוב (משלי כ): נר ה'

נכשלו מאד מאד כמו שאמרו רבותינו ו"ל, רק הנשמה נמשכת ממקום גבה מאד מרצון העליון, על-כן יש לה פח אם תרצה לעמוד במלחמה זאת, כי אם תתגבר לאחזו בשרשה שהוא בחינת רצון, דהינו שלעולם לא תניח את הרצון הטוב בכל מה שיעבר עליו, על-ידי זה תוכל להתגבר לעולם נגד חשכת הגוף והעולם הזה, כי תקף הרצון הוא בחינת אור ונר שמאיר להאדם בכל מיני חשך וצלמות בבחינת (תהלים יח) כי אתה תאיר נרי ה' אלקי יגיה חשפי, ועל-ידי זה (שם) כי כד ארוץ גדוד ובאלקי אדלג שור שאוכל להתגבר נגד כל הגדודים והחילות וחומות ברזל הרוצים להפסיק חס ושלום ביני ובין אבי שבשמים, כי איך שהוא לבי בוער עדון ברשפי אש שלהבת יה לה' יתברך אשר מים רבים לא יוכלו לכבותה וכו'. וזה (שם קלט): גם חשך לא יחשיך ממך ולילה ביום יאיר וכו', וכתוב (מזכה ז): אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי. והכל על-ידי תקף הרצון שהוא עקר קדשת הנשמה בשרשה

נשמת אדם חופש כל חדרי בטן. ועקר שרש הנשמה הוא בחינת רצון (כמובא בהלכות ערב). ועל-כן נקראת נפש, לשון רצון. ועל-כן נקראת נר, כי תקף הרצון הוא כמו נר דולק, בבחינת (שיר השירים ח): כי עזה כמות אהבה וכו', שהוא תקף הרצון והאהבה וההשתוקקות לה' יתברך ומבאר שם: רשפיה רשפי אש שלהבת יה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו', כי תקף האהבה והרצון לה' יתברך בוער כמו רשפי אש שלהבת יה שממנו נדלקין כל הנרות הקדושות בבחינת לאנהרא בוצינין לאדלקא שרגין, שזהו בחינת אור הנשמה שקרויה נר ה' שנגדלקת ומאירה על-ידי תקף הרצון דקדשה הבווער לה' יתברך ברשפי אש שלהבת יה.

ועקר אור ונר הנשמה הוא שצריכין להאיר בכל מיני תקף החשך וצלמות, כי רק בשביל זה ירדה הנשמה לזה העולם להתלבש בגוף גשמי ועכור כזה, כי גשמיות הגוף והעולם הזה נקרא חשך ומעצם החשך לא היה אפשר להתקיים. ועל-כן המלאכים כשירדו לזה העולם

מבעתי בין מצולה ואין מעמד וכו'.
 וכתיב (שם פח) שתני בבור תחתיות
 במחשכים במצולות וכו', וכן הרבה.
 ועל כל זה עקר העצה והתחבולה
 הוא התגברות הרצון דקדושה,
 שכשהאדם מתחזק איך שהוא איך
 שהוא בכל מה שעובר עליו לבלי
 להניח את הרצון דקדושה ולהתחיל
 בכל יום מחדש ברצונות חזקים
 חדשים לה' יתברך וכו', אזי הרצון
 דקדושה שהוא עקר קדשת הנשמה
 כנ"ל מאיר לו כמו גר ממש שמאיר
 בכל מיני חשך שבעולם.

ועל-בין הם בחינת שבעת הנרות,
 כי צריכין להאיר בכל מיני
 חשך שכלולים בשבעה שמשים כל
 הנפילות שבעולם חס ושלום בבחינת
 פי שבע יפול צדיק וקם (משלי כד). כי
 כל אחד מישראל נקרא צדיק כמו
 שכתוב: ועמד ישראל כלם צדיקים.
 ובפרט מי שרוצה להתקרב אליו
 יתברך ובהכרח שיעבר עליו כמה
 וכמה מיני חשך כמעט בלי שעור,
 וכל קיומו בכל מיני נפילות חס ושלום
 הוא על-ידי הרצון שנקרא גר ה'
 שכלול מבחינת שבעת הנרות שמאיר

שנקראת בשביל זה גר, כי היא
 מאירה כמו גר ממש שמאיר בכל מיני
 חשך.

וזה בחינת שבעת הנרות, כי הנשמה
 כלולה מכל השבע מדות כידוע.
 ויש שבעה מדות בקדושה, שהם כלל
 הכל, ואת זה לעמת זה יש שבע
 מדות רעות שזה בחינת שבע פרות
 הטובות ושבע פרות הרעות וכו',
 בחינת שבעה ימי טוב ושבעה ימי רע,
 והאדם בא לזה העולם בשביל
 להתנסות בזה שיעבר עליו כמה מיני
 חשך הכלולים בשבעה שהם בחינת
 שבע מדורי גיהנם שהאדם נענש
 בהם חס ושלום כשלא עמד בנפיון
 ונכשל בהם, שזה בחינת (דניאל ד):
 ושבעה עדנין וחלפון עלוהי, ובפרט
 מי שרוצה להתחיל לכנס בעבודת ה'
 ולהתקרב באיזה התקרבות לה'
 יתברך, שכל מי שחותר ועוסק לנתק
 עצמו מהרע ולהתקרב אל הטוב, כמו
 כן מתגרים ומתגברים בו יותר ויותר,
 וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ספ"ג נב) כל
 הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, וכמו
 שכתוב (תהלים קמב) בארח זו אהליך
 ממנו פח לי. ועל זה צעק דוד (שם ט)

הצדיק שהוא בחינת משה שהוא בחינת פני המנורה שכל המנורה המהורה שהם כלל נשמות ישראל מאירים ממנו, כי הוא שרש כלם, ועל-כן נקרא פני המנורה, כי פנים לשון רצון, כמו שכתוב שם בהתורה ואת העורבים הנ"ל. ועל-כן הזוהר את הכהנים שהם בחינת הזקנים דקדושה העוסקים להעלות נפשות ישראל לבחינת (ישעיה סא) ואתם כהני ה' תקראו וכנ"ל, שיכוננו תמיד להעלות ולקשר את שבעת הנרות שהם כלל הנשמות הכלולים בשבעה כתות וכל נשמה ונשמה כלולה משבע מדות וכנ"ל, שיעלה ויקשר כלם אל מול פני המנורה שהוא הצדיק בחינת משה שמכנים תקף הרצון דקדושה בלב כל אחד ויניח את הרצון הטוב לעולם ועל-ידי זה יעלו וידליקו ויאירו ושום חשך לא יוכל להחשיך להם, כי גרם לא תכבה, כי מקשרים בהצדיק בחינת משה שהוא בחינת משיח שנאמר עליו כי בשם קדוש נשבעת לו שלא תכבה גרו לעולם ועד:

מה ועל-כן נסמך פרשת הדלקת

בכל המדות הכלולים בשבעה לעלות מכל הנפילות מחשך לאור גדול בבחינת כי שבע יפול צדיק וקם שיזכה לעסק בתורה שהיא בחינת (משלי ט) חצבה עמודיה שבעה, ובתפלה שהיא בחינת (תהלים קיט) שבע ביום הללתיך. אבל אי אפשר לזכות לזה כי אם על-ידי שמקשרים עצמו לצדיקי אמת שהם כלולים בבחינת משה שנסתלק ברעוא דרעון ברצון שברצונות שהוא עומד בין שמד לרצון ועושה גרים ובעלי תשובה בעולם, כי מעלה אותם משמד לרצון, כי רק הוא מאיר ומכנים תקף הרצון דקדושה בכל אחד ואחד אפלו אם נפל חס ושלום למקום שנפל הוא מכנים בו גם כן שיתגבר בתקף הרצון הטוב ועל-ידי זה הוא מעלהו משמד לרצון וכנ"ל.

וזהו בהעלותך את הנרות - בשתרצה להדליק ולהעלות את הנרות הקדושות שהם בחינת נפשות ישראל שיבערו לה' יתברך וגרם יהיה הולך ומאיר בכל מיני חשך כנ"ל, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות - פני המנורה זה בחינת

הנרות המנורה לחנכת המשכן
 בפרשה זאת. וכן בפרשת תצוה
 שנבסמכה מיד אחר כל מעשה המשכן
 וכליו הנאמר בפרשת תרומה, ואחר
 כך מתחיל תקף במצות הדלקת נרות
 המנורה, ואינו מדבר עדין משום
 קרבנות רק מנרות המנורה, וכמבאר
 במדרשים ענין זה לענין גדלת מעשה
 המנורה ונרותיה. כי עקר כלל המשכן
 היה לתקן חטא העגל שהוא עבודה
 זרה כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וכלל
 המשכן הוא בחינת צדקה, בחינת
 (שמות כה): מאת כל איש אשר ידבנו
 לבו תקחו את תרומתי, כי צדקה
 מתקן פגם הזקנים הפגומים וכו'
 ומגביר הרצון דקדשה הנמשך על-ידי
 הזקנים שבקדשה כנ"ל בהתורה
 הנ"ל, כי משה ראה גדל התנרות
 השמן שיש לו כח כל כך להתנרות
 בהאדם בזה העולם עד אשר אחר
 שהוציאים ממצרים באותות נוראות
 כאלה וקרע להם את היים וכו' ונתן
 להם את התורה בקולות וברקים וכו'
 ובהתנלות אלקות נורא ומרעיד כזה
 וכו' וכו', ואף-על-פי-כן אחר כל אלה
 הכשילים על-ידי הערב רב בפגם

עבודה זרה של העגל שהוא בחינת
 שמד, על-כן כשנתרצה להם ה'
 יתברך בארבעים ימי רצון האחרונים
 מאילול עד יום כפור צוה להם לעשות
 משכן, וכלל המשכן הוא בחינת נדבת
 לב, צדקה, כדי לחזק את הרצון
 דקדשה, כי בהמשכן ובית המקדש
 היו כל הקרבנות שבאו לרצון, כמו
 שכתוב (ויקרא ט): לרצונכם תזבחהו.
 ועל-כן מוזכר בתחלה תקף ומיד
 פרשת המנורה בפרשת תצוה
 ובפרשת בהעלותך כנ"ל, כי זה העקר
 שצריכין להגביר הרצון בתקף גדול
 כל כך עד שיאיר לעולם ולא יפסק
 בכל מיני חשך שעוברים על כל אדם
 כפי מה שהוא, שזהו בחינת מעשה
 המנורה כנ"ל, בחינת להעלות נר
 תמיד וכנ"ל, וזה נעשה בכל אדם
 ובכל זמן בכל דור ודור, שבכל מה
 שעובר על האדם עקר תקונו על-ידי
 תקף הרצון כנ"ל, שעל-ידי זה מעלים
 הכל משמד לרצון כנ"ל.

כי עקר בחינת עבודה זרה ושמד
 הוא בחינת תאות מומן וטרדת
 ומרירת הפרנסה מה שהשמן והבעל
 דבר מפיל את כל אחד בדעתו

עד שרוב התרחקות בני האדם מה' יתברך הוא על-ידי מרדת המזון והתפצוץ, שכלם כלולים בכסף וזהב ונחשת ותכלת וכו'. ומי שמקשר עצמו לצדיקי הדור האמתיים בחינת משה ומרבים בצדקה דקדשה לשמים ולא להתפאר, על-ידי זה זוכים שמאיר בהם הארת הרצון, מבחינת משה, עד שיאיר להם בכל מיני חשך לעלות משם כנ"ל.

כי המשכן נעשה בקדשה פזאת שאפלו בחרבנו יגן על ישראל בבחינת (שמות לח) אלה פקודי המשכן - משכן, משכן בכניגו ומשכן בחרבניה, בבחינת (במדבר כד): מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל, ודרשו רבותינו ז"ל אפלו כשהם חרבים מגנים על ישראל, ובשביל זה הקימו את המשכן בכל פעם ופקוהו בעצמן ונסעו עמו ממקום למקום במדבר חשך ואפלה מקום נחש שרף ועקרב וכו', ואחר כך חזרו והקימוהו וכו', להורות לדורות שאפלו כשהמשכן יהיה נפרק וחרוב יגן עליהם, ואם יקשרו רצונם תמיד בקדשת המשכן ובית המקדש וכליו,

למבעיות ורוצה להרחיקו מאמונת השגחה והרצון העליון ומחמת זה הוא תמיד על מזון ופרנסה, מחמת שרואה שעתה נתמעטה פרנסתו, ויש שיש לו מזון הרבה אבל מתאוה יותר ויותר וכו', וכל זה נמשך מבחינת כפירות ברצון והשגחה שהם בחינת שמד ועבודה זרה, כי כל העבודות זרות תחוכים במזון כמו שכתוב בהתורה צוית צדק וכו' (סימן כג). והתקון לזה, בחינת מעשה המשכן, בחינת צדקה לעניים הגונים וכשרים באמת, כי ל"ט מלאכות ממשכן גמרינו, וכל עסקי המשא ומתן והמלאכות כלולים בל"ט מלאכות, וצריך כל אחד להרבות בצדקה ולכונן להמשיך על עצמו קדשת המשכן שעשה משה שעשאו בתקונים כאלה לתקן לדורות חטא העגל שהוא עבודה זרה בחינת תאות מזון, כי בהמשכן כלול כל הגונון עליון המלבשין בכסף וזהב ונחשת ותכלת וארגמן וכו' שבשרשם הם גבוהים מאד, כי הם עקר גדלת הבורא יתברך, כמו שכתוב במקום אחר (סימן כה), אך למטה נפלו מאד

רבותינו ז"ל, וביזתר מבאר במדרש רבה פרישת בהעלותך פרישה ט"ו, מובא בליקוט הראובני פרישת תרומה, שנתקשה בה מאד, ואפלו בשה' יתברך גלה לו חזר ושכח מעשיה כשיירד, וחזר ועלה ושאל ופרש לו וחזר ושכח וכן כמה פעמים, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא: לך אצל בצלאל והוא יעשה אותה וכו', ומיד עשה אותה בצלאל. התחיל תמה ואמר: אני כמה פעמים הראה לי הקדוש ברוך הוא ונתקשיתי לעשותה ואתה שלא ראית עשית מדעתך - בצלאל 'בצל אל' היית עומד כשהראה לי הקדוש ברוך הוא עשייתה, עד כאן לשונו.

ובל רואה ישתומם על המראה הזאת, איך יתכן שמושה לא ידע ונתקשה כמה פעמים על עשייתה ובצלאל עשה אותה מיד. ואם מחמת שהיה עומד בצל אל כשהראה הקדוש ברוך הוא למושה עשייתה, הלא משה בעצמו בודאי עמד שמה וה' יתברך בעצמו למד עמו וגלה לו עשייתה פעם אחר פעם, ואף-על-פי כן נתקשה כל כך. ובצלאל שעמד רק

והבל בכח הצדיקי אמת העוסקים בבנין המשכן בכל דור ודור כמו שכתוב בהתורה אומרה וכו' (סימן רפב), על-ידי זה יוכלו לעבר בשלום בכל המדבריות בכל מיני חשך וצלמות אפלו בשעוברים חס ושלום במקום נחש ושרף ועקרב וצמאון וכו', שבכל מקומות אלו בהכרח שיעבר בהם הרוצה לגשת אל הקדש, בפרט מי שנכשל כבר כמה שנכשל ורוצה לשוב שבכהרח שיעבר באלו המקומות, בבחינת מה שאמר רבנו ז"ל על מאמר רבותינו ז"ל "בהינו דעאל" וכו' (עין בהתורה רציא בסימן כז), ומבלם יצילנו ה' על-ידי תקף הרצון הקדשה שיזכה על-ידי התקשרות לצדיקי אמת וכו"ל. ועל-פני הזכיר בתחלה מעשה המגורה אחר מעשה המשכן כנ"ל, כי מעשה המגורה ונרותיה הם עקר אור הרצון שהיה מאיר במשכן ובית המקדש כנ"ל, שעל-ידי זה עולים מכל מיני חשך שבעולם, בבחינת כי אתה תאיר נרי וכו' וכו"ל:

מו ובשביל זה נתקשה משה מאד על מעשה המגורה כמו שאמר

המרמזים בשבעה קני המנורה ואחד עשר כפתורים ותשעה פרחים ועשרים ושנים גביעים שכלם עולים ארבעים ותשע, כנגד ארבעים ותשעה ימי הספירה שעברו על ישראל ואחר כך קבלו את התורה ביום החמישים, כמבאר כל זה בכונת האר"י ז"ל, ומוכא שהוא שרש התורה בחינת שער החמישים שהוא שרש התורה שלא השיגו משה בחייו רק בעת הסתלקותו נסתלק לשם, כי שם הוא בחינת רצון העליון, בחינת רצון שברצונות שמכנים תקף הרצון דקדשה בלב כל ישראל שיאיר להם בכל מיני חשך וכו' כנ"ל, ועל-כן נתקשה על זה מאד.

אבל בצלאל שהוא בחינת התלמיד ההגון, הבין וראה בצלאל, שמה שנתקשה משה כל כך הוא מחמת עצם ענותנותו הגדולה שהיה ענו מאד ולא רצה להתחזק מובה לנפשו, וכמבאר במקום אחר ברעיא מהימנא פרשה בהעלותך (דף קנ"ג). ועל-כן נתקשה כל כך ולא הבין איד יעשה מנורה בתקונים פאלו שיאיר הרצון לנצח וכו' כנ"ל, מחמת שהבין

מצדו בצל אל השיג לעשותה מיד, אם רבי לא שנה היא מגליה.

אך מה שאפשר להבין בזה מרחוק אנו מחיבים לחתור ולפרש דברי רבותינו ז"ל הקדושים העמקים מאד מאד, כי בודאי משה נתקשה מאד מאד כמה פעמים במעשה המנורה שהוא בחינת לעשות כלי קדושה ונוראה כזאת שיוכל להאיר על ידה הארת הרצון דקדשה בכל ישראל, בכל אחד ואחד מישראל בכל מה שיעברו עליו כל ימי חייו, שבכל מיני חשך ובכל מיני ירידות ונפילות שיעברו עליו בכלם יתגבר בתקף הרצון שיאיר לו לעלות מכלם כנ"ל, כי בודאי קשה מאד להשיג השגת עשית כלי נפלאה כזאת, בפרט שכבר ראה משה בעיניו מה שנעשה בזה העולם שאחרי כל האותות נוראות שעשה עם ישראל ביציאת מצרים וקריעת ים-סוף ומתן תורה וכו', אחר כך עשו מה שעשו וכו' כנ"ל, והבין וראה כמה וכמה קשה לעזר לבעל בחירה, על-כן לא היה יכול להשיג ולהכניס בדעתו עשית המנורה שהיא בחינת הארת הרצון בתקונים נפלאים כאלה

הנ"ל שהוא הארת הרצון וכו' פנ"ל, ועל-כן בצלאל דיקא עשה אותה פראוי והכל בכחו של משה רבו וכנ"ל:

כזו וזה בחינת מראה המנוחה של זכריה שמפמירין בפפרשת בהעלותך ובשבת חנכה שראה את המנוחה וכו' (זכריה ד) ושנים זיתים עליה אחד מימין ואחד משמאל ואמר: מה אלה אדוני, ויאמר לו הלא ידעת מה אלה, ויאמר: לא ידעתי, הינו שגם זכריה נתקשה על עסק תקון המנוחה מאד מחמת שראה ששנים זיתים עליה שהם שני אילנות אחד מימין ואחד משמאל שהם בחינת אילנא דחיי ואילנא דמותא, שהם בחינת סמרא דקדשה וסמרא אחרא שפנגדה, שמתגבר בכל פעם רע לעמת טוב וכו', על-כן שאל מה אלה שתי פעמים, כי לא היה יכול להשיג איד וכולין לכבש הר כזה, מאחר שהסמרא אחרא מתגברת כנגד כל אדם כל כך בל פד בכל פעם. והשיב לו המלאך (שם): לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות, בחינת רצון שנקרא רוח ה'

שהדבר תלוי בו שצריך שיהיה נכלל כל כך ברצון העליון עד שיוכל להכניס הרצון לנצח בכל ישראל. והוא בענותנותו לא היה יכול להשיג שיהיה לו כח כזה, על כן נתקשה מאד מאד על זה, אבל בצלאל תלמידו הבין מרחוק גדלת רבו משה שאדרבא מחמת ענותנותו הגדולה כל כך הוא נכלל בתכלית הבטול ברצון העליון, כי שם אי אפשר להכלל בשלמות כי אם על-ידי תכלית הענוה והבטול כמו משה. על-כן בצלאל בחינת התלמיד השיג מיד עשיתה כי הוא אמר אני בטוח בכחו של זקן שהוא משה רבנו שבודאי אעשה אותה ואגמר אותה כראוי, כי אני מאמין בכחו של רבי שבודאי יגמר ויגמר ויכניס הארת הרצון בזה העולם עד שיאיר להם בכל מיני חושך, כי הצדיק האמת אינו יכול לידע מגדלת עצמו כל כך מגדל הבטול והענוה שלו כמו שיוכל להשיג מרחוק בחינת התלמיד, כי הבין שמחמת זה בעצמו שנתקשה כל כך על עשיתה שזה מחמת ענותנותו על-ידי זה דיקא יגמר התקון של המנוחה

רבותינו ז"ל (ויקרא רבה פרשה יג), כי כל זה מבטלין על-ידי קדשת גר חנפה שהוא בחינת קדשת גרות המנורה שהוא בחינת הארת הרצון וכנ"ל. וזה שמוכא בספרי קדש מגדל גוראות קדשת חנפה שהוא בחינת הדלקת גרות המנורה, עד שגם בימי נח חכף אחר המבול באה היונה והנה עלה זית טרף בפיה, שמרמוז על שמן המנורה, שהוא בחינת חנפה שמצייל משטף מים רבים, מבחינת מימי המבול המתנברים בכל דור בכל פעם להחריב את העולם חס ושלום, אך עקר התקון על-ידי עלה זית בחינת שמן גר חנפה בחינת שמן המנורה שהוא בחינת הארת הרצון שמאיר בכל מיני חשך אפלו בחשכת מי המבול חס ושלום, כי הכל מתבטל על-ידי הארת הרצון שמרמוז בעלה זית שהביאה היונה לעת ערב שמרמוז על עקבות משיחא בחינת (זכריה יד) והיה לעת ערב יהיה אור. ועל-כן באמת מבאר במדרש הנעלם (בוהר חדש פרשת נח) על פסוק והנה עלה זית הנ"ל שלולא גרות המנורה, בחינת גר חנפה כבר אבדה פלטת יהודה מן

כמו שכתוב (יחזקאל כ): העולה על רוחכם, הינו על-ידי תקף הרצון דקדשה הנמשך מרוח ה' על-ידי הצדיקי אמת בחינת משה על-ידי זה יתגבר כל אחד לא בחיל ולא בכח כי אם על-ידי תקף הרצון וכו' וכנ"ל. וזהו (זכריה ד): מי אמה הר הגדול לפני זרפכל למישור, שאפלו ההר הגדול שהוא בחינת השונאים והמונעים הגדולים (וכעין שפרש רש"י שם) לפני זרפכל למישור כי כלם יתבטלו לפני הצדיק האמת בחינת זרפכל שהוא בחינת משיח על-ידי תקף הרצון שיאיר בישראל וכנ"ל.

וזו שכתב אדוננו מורנו ורבנו ז"ל בספר האלק-בית (אות גר תמיד), שעל-ידי הדלקת גר תמיד נצולין מגזרת שמד, כי גר תמיד הוא בחינת הרצון שעל-ידי זה נתבטל בחינת שמד כי עולים משמד לרצון וכנ"ל:

מח וזהו בחינת גרלת קדשת חנפה שממשיכין אז כל אחד ואחד בביתו קדשת גרות המנורה, שעל-ידי זה מכניעין בכל שנה מלכות הרשעה שרצו להשכיח תורתו ונורו אז כמה שמדות על ישראל כמו שאמרו

העולם, כי עקר קיומנו עתה הוא על-ידי הארת הרצון הנ"ל שהוא בחינת

הלכות ברכת השחר אות סא - ק

שמך לרצון שמשלה מזהמת מצרים שהיו מלאים בפירות וזנות וכו' שכל זה בחינת שמך להעלות משם לבחינת רצון וכו' כנ"ל:

סב. ועקר התקון על-ידי כל השלשה צדיקים שנסתלקו בשבת במנחה ברעוא דרעוין רצון שברצונות שהם יוסף משה דוד שבשביל זה אומרים שלש פעמים 'צדקתך' או. ומשיח יהיה כלול מכלם ועל ידו יהיה עקר התקון, כי תקון הכל תלוי רק בהצדיקי אמת שהם בחינת משיח בחינת שלשה צדיקים הנ"ל. ועקר התקון על-ידי הארת הרצון כנ"ל. וכמו שהרבה ארוננו מורנו ורבנו ז"ל לדבר בזה שעקר הוא הרצון, כמבאר בדברינו הרבה בזה. **כ**י יש בני הנעורים שעדין הם בשרים ולא קלקלו וגם אותם צריכין לעורר שזיכנו לאריכת ימים וקדשה להוסיף בכל יום קדשה ודעת

סא. בספירת העמר מתחילין לספר שבע שבתות לטהר את עצמו מזהמת מצרים ולזכות להמשך עליו בכל יום מן ודעת בחינת קדשת קבלת התורה. וכל זה מוכן בהתורה ואת העורבים צויתי (בלקוטי תנינא סימן ה) שנאמרה בשבועות שמבאר שם מענין מצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע שצריכין להכניעו על-ידי צדקה, שעל-ידי זה מתקנין פגם הזקנים מאריכי ימים שבדור שאין להם שלמות, ועל-ידי זה מגבירין מצח הרצון וכו', כי האדם צריך כל ימי חייו להוסיף בכל יום קדשה ודעת וכו', וזה עקר אריכת ימים וכו', ענין שם היטב. וכל זה בחינת ספירה שסופרין הימים לעמר שעל-ידי זה ממשיכין בכל יום ויום מן ושכל קדוש מיוחד כמבאר היטב בכונות האר"י ז"ל. אבל כל כח הזה נמשך מהצדיק בחינת משה שעומד בין

בנ"ל. וזה בחינת יוסף שהוא בחינת תוספת קדשה, כי יוסף כבש את יצרו ועמד בנפסיו, וככחו מקבלין כל מי שחפץ באמת שיהיה גם כן כובש את יצרו וכו', ויתחזק תמיד ברצון חזק לה' ויתברך עד שיוסיף קדשה ודעת בכל יום וכו'.

אבל יש הרבה שכבר קלקלו הרבה ויש שקלקלו מאד מאד ונעשה עמהם מה שנעשה, וזה שכ"ח ביותר מאד בפרט עתה רחמנא לצלן, וצריכין להעלותם. וזה עקר עבודת משה רבנו שעוסק תמיד להעלות משמד לרצון בנ"ל, כי משה נקרא על שם כי מן המים משתייהו שמרמז על שם העתיד כמובא הינו שמושה מוריד את עצמו לתוך עמקי מימי מצרים מים היודונים ומעלה משם הנפשות הנפולות שנפלו לתוך מי המבול ממש רחמנא לצלן, כי משה הוא תקון מי המבול כמובן בכתבים על פסוק בשגם הוא בשר, בשגם - דא משה וכו', כי גלות מצרים היה לתקן הטא דור המבול שבשביביל זה השליכו הנגים ליאור והכרח גם משה לירד לשם ומשם יצא על-ידי בת פרעה

דיקא שנתגירה אז, ועל שם זה נקרא משה בנ"ל לרמז שבגדל כחו של משה שעתיד להעלות משמד לרצון, על-ידי זה כשגולד וירד ליאור מצרים לא די שהיאור לא יכל לבלע אותו אף גם בגדל כחו הכנים הרהור תשובה בבת פרעה עד שנתגירה שזהו בחינת שהעלה משמד לרצון עד שהיא דיקא הוציאה אותו בגשמיות מהיאור וכו' ונקרא על שם זה משה כי מן המים וכו'. ועל-כן גם עתה כל זה עסקו תמיד להוציא כל הנופלים ממים היודונים ממי המבול וכו'. והעקר בכח ההמתקה שממשוד מרצון העליון הנ"ל שנסתלק לשם בנ"ל.

ואז כששמעלן אלו הנפשות הן מבני ישראל ששבין בתשובה הן הגרים שמתגירין הוא מעלה אותם למצח הרצון, ומחזקם תמיד שלא יטעו חס ושלום אחר חכמת הטבע שנמשך ממצח הנחש שמשם כל תאות ממון שבו כל העבודות זרות בחינת שמד. וזה כלל שבכל המדות הן טובות הן רעות כלם תלויים זה בזה כמובא במקום אחר, כי מצוה גוררת

בנ"ל. וזה בחינת יוסף שהוא בחינת תוספת קדשה, כי יוסף כבש את יצרו ועמד בנפסיו, וככחו מקבלין כל מי שחפץ באמת שיהיה גם כן כובש את יצרו וכו', ויתחזק תמיד ברצון חזק לה' ויתברך עד שיוסיף קדשה ודעת בכל יום וכו'.

אבל יש הרבה שכבר קלקלו הרבה ויש שקלקלו מאד מאד ונעשה עמהם מה שנעשה, וזה שכ"ח ביותר מאד בפרט עתה רחמנא לצלן, וצריכין להעלותם. וזה עקר עבודת משה רבנו שעוסק תמיד להעלות משמד לרצון בנ"ל, כי משה נקרא על שם כי מן המים משתייהו שמרמז על שם העתיד כמובא הינו שמושה מוריד את עצמו לתוך עמקי מימי מצרים מים היודונים ומעלה משם הנפשות הנפולות שנפלו לתוך מי המבול ממש רחמנא לצלן, כי משה הוא תקון מי המבול כמובן בכתבים על פסוק בשגם הוא בשר, בשגם - דא משה וכו', כי גלות מצרים היה לתקן הטא דור המבול שבשביביל זה השליכו הנגים ליאור והכרח גם משה לירד לשם ומשם יצא על-ידי בת פרעה

וְזֶה בְּחִינַת דָּוִד שֶׁהוּא עֶקֶר בְּחִינַת מְשִׁיחַ שִׁיְהִי בֶן דָּוִד שֶׁהִיָּה לוֹ מִלְחָמָה גְדוֹלָה עִם מִצַּח הַנְּחָשׁ בְּחִינַת גְּלִיַּת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם, שְׁעֵתָה עֶקֶר הַתְּקוּהָ עַל יְדוֹ, שֶׁהוּא לוחֵם עִם מִצַּח הַנְּחָשׁ שְׂלֵא יִרְפָּה אֶת אַמּוּנַת הָרָצוֹן שְׁמוֹשֵׁם כָּל הַנְּפִילוֹת חֵם וְשְׁלוֹם רַק לְחֹזֵק אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד אִיךְ שֶׁהוּא בְּכָל יוֹם יוֹם שִׁיתְחַזֵּק מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם בְּרָצוֹנֹת חֻזְקִים לְה' יתְבַרַךְ אֲפֹלוֹ אִם עָבַר עָלָיו מֵה שֶׁעָבַר וְהַכֵּל בְּכַח הַצְּדָקָה. וְמִי שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לְתַן צְדָקָה כְּרֵאוּי, כְּבָר גְּלָה (בְּלִקוּטֵי תַנְגִּינָא סִימָן סה) כְּשֶׁמִּקְנָאִין קְנָאת ה' צְבָאוֹת נִחְשָׁב כְּצְדָקָה, וּבִזְוֶה מִמְתִּיקִין הַחֲרוֹן אַף, בְּבְחִינַת פִּינְחָס וְכו', הַשִּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּקְנָאוֹ אֶת קְנָאתִי בְּתוֹכְכֶם וְכו', וְהוּא עוֹסֵק בְּזוֹה לְחֹזֵק אֶת הָרָצוֹן בְּכָל פְּעַם בְּתַקְוִינִים נִפְלְאִים עַד שֶׁמֵּאִיר הָרָצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּכָל אֶחָד אִיךְ שֶׁהוּא עַד שֶׁמַּעֲלֵהוּ בְּכָל פְּעַם מִסְּפָקוֹת וְכו', שֶׁגַּם זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁמַעְלָה מִשְׁמַד לְרָצוֹן כִּנ"ל, וְהוּא גָּמַר וַיִּגְמַר.

וְעַל־בֵּן דָּוִד בְּגִימְטְרִיא דִּי, בְּחִינַת שְׂדֵי, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מַג)

מִצְוָה וְעִבְרָה גּוֹרֶרֶת עִבְרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. עַל־בֵּן כְּשֶׁנּוֹפְלִים לְטַבַּע חֵם וְשְׁלוֹם וּמִתְגַּבֵּר תַּאֲוַת מְמוֹן וְרוֹדְפִים אַחַר הַהֶבֶל בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת לְהַרְוִיחַ מְמוֹן, וְעַל־פִּי רַב אֵינּוּ עוֹלָה בְּיָדָם, וְאִם לְפַעְמִים מְרוֹיַחִין אֵינּוּ מִסְּפִיק לָהֶם וְכו' בְּפֶרֶט עֲכָשׁוּ וְכו', וְאֲזִי חוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר כָּל הַתַּאֲוֹת, קְנָאָה וְתַאֲוָה וְכַבוֹד, וּבְפֶרֶט הַתַּאֲוָה הַכְּלָלִית שֶׁהִיא עֲקָרָא דִּי צִירָא בִּישָׂא וְכו', כִּי פָּגַם הַבְּרִית וּפָגַם תַּאֲוַת מְמוֹן תְּלוּוִיִּים זֶה בְּזוֹה כְּמוֹכָא בְּהַתּוֹרָה "צִוִּית צְדָק עֲדוּתִיךָ" (סִימָן כג), וְכַמְבָּאָר בְּדְבָרֵינוּ הַרְבֵּה בְּזוֹה, וְעַל־בֵּן כְּשֶׁמַּעֲלִין הַנְּפִשׁוֹת הַנ"ל וּמֵאִיר עֲלֵיהֶם הָאֶרֶת מִצַּח הָרָצוֹן כִּנ"ל אֲזִי עֲדוּן הַבַּעַל דְּכָר אֹרֶב עֲלֵיהֶם תְּמִיד כִּי הוּא מִתְחַדֵּשׁ עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם כְּמוֹ שֶׁאֲמַרו רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קְדוּשִׁין ה) בְּפֶרֶט עַל אוֹתוֹן שֶׁכָּבַר נִכְשְׁלוֹ וְכו'. עַל־בֵּן הוּא מִתְנַבֵּל עֲלֵיהֶם לְחֹזֵר וְלִהְפִּילֵם חֵם וְשְׁלוֹם. וְהַעֲקָר עַל־יְדֵי שְׁעֲדִין אֵין הָאֶרֶת מִצַּח הָרָצוֹן חֹזֵק אֲצֵלֶם כְּרֵאוּי, וְכַמְבָּאָר בְּהַתּוֹרָה וְאֵת הַעוֹרְבִים הַנ"ל. וְאֲזִי צְרִיכִים לְחֹזֵר וְלִהְתַּחֲזֵק לְתַן צְדָקָה הַרְבֵּה לְחֹזֵק אֶת הָרָצוֹן וְכו', עֵינ שֵׁם.

הוא עוסק בתקון זה וכו' וכמבאר מזה במקום אחר.

נמצא ששלשת הצדיקים האלו שהם בחינת יוסף משה

דוד שנסתלקו ברעוא דרעוין בבחינת עת רצון וכו' כנ"ל, הם עושים בחינת

שלשה תקונים: אחד, להעלות ולחזק את הכשרים עדין שלא יפלו, שלא

יסורו חס ושלום בבחינת וסרתם ועבדתם וכו', רק יתחזקו תמיד ברצון

חזק לה' יתברך וכו', וזה בחינת יוסף וכו"ל. שני, הוא בחינת משה שמוסיף

עוד להעלות אותן שפבר נפלו למקום שנפלו להעלותם משם וכו'. שלישי,

הוא בחינת דוד שהוא עקר בחינת משיח ביותר בחינת משיח בן דוד

שהעקר הוא לגמור הגאולה בכלל ובפרט, דהינו שגם אותן שפבר העלה

משמד לרצון וכו' שצריכין לחזקם שלא יפלו עוד בכל מה שעובר

עליהם וכו', שעל-ידי זה יגמור הגאולה ויאמר די לצרותינו וכו' במהרה

בימינו אמן. וזה בחינת מה שכתוב בספרים שעקר המתקת הדינים להפך

מ'צרה' ל'רצה', הינו כנ"ל, כי עקר התקון וכו' הוא על-ידי בחינת 'רצה'

ואל שדי יתן לכם רחמים ושלח את אחיכם אחר וכו' שמרמו על קץ

הגאולה הזאת שעלו נאמר מה שנתחנן יעקב אבינו עלינו: האומר

לעולמו די יאמר לצרותינו די. וזה בכלל ובפרט, בכלליות ישראל שיאמר

די לצרותינו, כי כבר משד עלינו השעבוד וארף עלינו הגלות מאד

מאד ובודאי סוף כל סוף יאמר די לצרותינו וימהר לגאלנו גאלת עולם,

כמו שכתוב (איכה ד) לא יוסיף להגלותך וכו', וכן בפרטיות אצל כל

אחד, ובפרט אותן שהתחילו קצת וכבר העלה אותם הצדיק האמת

ממקום שהעלה אותם פאשר יודע כל אחד בנפשו ואף-על-פי-כן עובר

עליהם בכל פעם ובכל יום וכו' מה שעובר עליהם, וצריכים לבטח בכחם

של זקנים דקדושה הנ"ל שעוסקים לחזק את הרצון וממשיכים עלינו

בחינת דוד משיח שיאמר די לצרות הנפש וכו' של כל אחד בפרטיות, כי

קץ שם לחשד וכו', ובודאי לא לנצח יריב וכו'. והעקר לחזק עצמו בכח של

הצדיקים הנ"ל, כי בלם כלולים מכל התקונים הנ"ל רק שכל אחד בפרטיות

וצריכין תמיד בכל יום ויום להתנהג
ברצונות חזקים חדשים לה' ותברך
וכמו שכתבנו מזה הרבה שם בהלכות
ערב הנ"ל ובמקום אחר.

וזה בחינת הדברים הנ"ל שאין להם
שעור שהם הפאה והכפורים,

שהם בחינת צדקה שנותנין מהתבואה
ושבעת מינים להפיה ולעניים שעל-
ידי זה זוכין לרצון להכניע מצח הנחש
ולתגביר הארת מצח הרצון וכו' כנ"ל,

כי פאה וכפורים צריכין לתן תכף
בהתחלה של התבואה, כי פאה
נותנין בעת הקציר תכף, וכן כפורים
נותנין תכף כשמתחיל הפרי להתכפר,

וזה בחינת התחלת הצדקה שיקרה
מאד, שעל-ידי זה זוכין לרצון במבאר
שם בהתורה ואת העורבים הנ"ל, כי
התבואה והפרות צריכין לתקנם

ביותר מחטא אדם הראשון שנאחז
ביותר בעבודת האדמה, כמו שכתוב
(בראשית ג): ארורה האדמה בעבורך

בעצבון תאכלנה וכו', שמשם באים
כל יגיעת הל"ט מלאכות שצריכין
להתניע ולטרח בהם קדם שמבררין
התבואה והפרות, שעקרבם הם
בעבודת האדמה שהם מונעים גדולים

בחינת רצון העליון וכו' כנ"ל:

סג וזה בחינת מה שאומרים בכל
יום אחר ברפת התורה משנת

"אלו דברים שאין להם שעור הפאה
והכפורים והראיון ונגמילות חסדים
ותלמוד תורה", כי כבר מבאר שעקר
הוא הרצון וכו', שעל-ידי זה זוכין

לתורה וכו' וכל טוב. וענן בדברינו
בהלכות ערב מה שדברנו בזה. וכבר
השיחה הקדושה נדפסת בספורי
מעשיות (שיחות הר"ן סימן נא) מענין

מעלת הרצון שהוא העקר, וזה בחינת
אלו הדברים שאין להם שעור, כי
כלם הם בחינת מצוות שזוכין על ידם
להארת הרצון, ועל-כן אין להם

שעור, כי הרצון דקדשה אין לו שעור,
כי הוא מועיל בכל דרגא ודרגא בכל
אדם שבעולם, כי אפלו מי שהוא

במדרגה פחותה מאד מועיל לו
גם פן הרצון הטוב, כי על-ידי הרצון
הטוב הכל יכולין להעלות וכו' כנ"ל. וכן

להפך, אפלו מי שהוא במדרגה
עליונה מאד הוא צריך גם פן לרצון,
להתחזק ברצון חדש יותר ויותר אליו
יתברך כי לגדלתו אין חקר. ועל-כן
הרצון הוא בבחינת אין שעור וכו'.

התבוֹאָה פְּדֵי לְזָכוֹת לְרָצוֹן וְכוּ' פֶּנ"ל.
וְעַל־כֵּן אֵין לָהֶם שְׁעוֹר, כִּי הָרָצוֹן אֵין
לוֹ שְׁעוֹר פֶּנ"ל.

וְזֶה בְּחֵינֵת וְהִרְאִיוֹן, שֶׁהוּא מְצוֹת
שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל
זְכוּרָה אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹקֶיהָ וְכוּ' (דְּבָרִים
טו), דִּהְיִנוּ בְּשֹׁלֶשׁ רִגְלִים שֶׁהֵם בְּחֵינֵת
מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ שְׁקוּרָאִים וּמְגִלִים אֶת
הָרָצוֹן וְכוּ' כַּמְבָאָר הַיָּטִב בְּהַתּוֹרָה
פֶּנ"ל. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין אֲזוֹ לְעֹלוֹת
וְלִרְאוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶת פְּנֵי ה'
לְקַבֵּל שֵׁם הָאֵרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחֵינֵת
פְּנֵי ה' הַמְאִיר בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּיוֹמָהּ,
וְעַל־כֵּן גַּם הִרְאִיוֹן אֵין לוֹ שְׁעוֹר, כִּי
הָרָצוֹן אֵין לוֹ שְׁעוֹר פֶּנ"ל. וְזֶהוּ:
וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל
הַצְּדָקוֹת שְׁכָלוּלִים בְּגְמִילוֹת חֲסָדִים
שְׁעָקְרָה בְּשִׁבִיל הָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן אֵין לוֹ
שְׁעוֹר פֶּנ"ל.

וְכָל זֶה הוּא בְּשִׁבִיל לְזָכוֹת לְקַבֵּלֶת
הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם, וְזֶהוּ
וּתְלִמוּד תּוֹרָה שְׂאִין לוֹ גַּם כֵּן שְׁעוֹר,
כִּי עֵקֶר קַבֵּלֶת הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי שְׁלֹמוֹת
הָרָצוֹן פֶּנ"ל שְׂאִין לוֹ שְׁעוֹר פֶּנ"ל. וְעַל־
כֵּן אוֹמְרִים מְשֻׁנָּה זֹאת בְּכָל יוֹם אַחֵר
בְּרַפְתַּת הַתּוֹרָה, כִּי בְּכָל יוֹם צְרִיכִין

מִעֲבוּדַת ה' כַּמְבָאָר בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה
פֶּנ"ל, שְׁעָקֵר הַתְּקוּן הוּא עַל־יְדֵי
צְדָקָה שְׂמֻכְנִיעַ מִצַּח הַנְּחֹשׁ בְּחֵינֵת
זְהֻמַּת הַנְּחֹשׁ וּמְגִבִיר בְּחֵינֵת הָרָצוֹן
וְכוּ', שְׁעַל־יְדֵי זֶה יוֹצֵאִין לְחֵרֹת
מִשְׁעָבוֹד הַל"ט מְלֹאכּוֹת שְׂנֵאֲחֻזִין
בְּיוֹתֵר בְּעֲבוּדַת הָאֱדָמָה וְכוּ' פֶּנ"ל. וְעַל־כֵּן
צוּתָהּ הַתּוֹרָה שְׂתַכַּף בְּשְׁקוּצְרִין
הַתְּבוֹאָה יִתְנוּ פָּאָה לְעֵנִיִּים פְּדֵי לְטַהַר
הַתְּבוֹאָה הַיּוֹצֵאת מִן הָאֱדָמָה מִזְהֻמַּת
הַנְּחֹשׁ פֶּנ"ל וְלַהֲמִשִּׁיךְ עָלָיו בְּחֵינֵת
הָאֵרֶת הָרָצוֹן שְׁעָקְרוּ נְמֻשָּׁד עַל־יְדֵי
צְדָקָה. וְכֵן בְּפוּרִים צְרִיכִין לְתַן תַּכַּף
כְּשִׁמְתַּחִיל הַפְּרִי לְהַתְּכַפֵּר גַּם כֵּן
מִפְּעַם פֶּנ"ל. וּבְפוּרִים הֵם יְקָרִים עוֹד
יּוֹתֵר כִּי מְבִיאִים אוֹתָם לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁשֵׁם עֵקֶר הָאֵרֶת פְּנֵי ה' בְּחֵינֵת רָצוֹן
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּחֵינֵת פְּנִים, כְּמוֹ
שְׂכַתוֹב שָׁם. וְעֵקֶרָם מְבִיאִין אוֹתָם
בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא יוֹם הַבְּפוּרִים, כִּי
בְּשָׁבוּעוֹת הוּא קַבֵּלֶת הַתּוֹרָה שְׁעָקְרָה
עַל־יְדֵי הָרָצוֹן פֶּנ"ל, וְעַל־כֵּן בְּשָׁבוּעוֹת
נִדְמָה לָהֶם כְּזָקֵן, בְּחֵינֵת זָקֵן נְשׂוּא
פְּנִים, בְּחֵינֵת רָצוֹן וְכוּ', כְּמוֹ שְׂמֻכְבָּאָר
שָׁם. נְמֻצָא שְׂפָאָה וּבְפוּרִים הֵם בְּחֵינֵת
צְדָקָה שְׂנוֹתְנִין בְּהַתְּחִלַּת תְּקוּן

עקר בחינת קבלת התורה בכל יום מחדש כנ"ל:

סד וזהו בעצמו בחינת ברכת כהנים שאומרים תכף אחר ברכת התורה, כי עקר התכלית הוא שעל-ידי הרצון זוכין לבחינת (ישעיה סא) ועמדו זרים ורעו צאנכם וכני נכר אפריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו, שלא תצטרכו לעשות שום עסק מל"ט מלאכות וכו'. וזהו בחינת ברכת כהנים: 'ברכה ה' - במקומו וכו'. וענין היטב בהתורה הנ"ל, מבאר שם שעל-ידי הרצון זוכין ליראה שהוא כלי לקבל החסד שעל-ידי זה אין צריכין לעשות שום עסק כלל וכו'. וכל זה זוכין על-ידי הרצון וכו', ענין שם. וזהו: 'ברכה ה' במקומו, בחינת פרנסה ועשירות דקדושה שלא נצטרך לעשות שום עסק וכו' רק המקומו והפרנסה יהיה נמשך לנו בחסדו יתברך לבד בבחינת (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר וכו'.

וזהו: וישמרך מן המזיקין, שהם בחינת יראות הנפולות שיהיה נשמר מהם רק יזכה ליראה קדושה שהוא מדת שמור, כי על-ידי

להמשיך על עצמו בחינת קבלת התורה מחדש, כמו שכתוב (שמות יט): ביום הזה באו מדבר סיני, ופרש רש"י: שבכל יום יהיה דומה בעיניך כאלו היום אתה עומד על הר סיני וכו'. וכמו שכתוב (דברים ו) אשר אנכי מצוה היום - בכל יום יהיה דומה בעיניך כחדשים, וכן הרבה. ועל-כן מברכין בכל יום ברכת התורה ואומרים: ברוך אתה ה' גותן התורה, כי הוא יתברך גותן לנו התורה בכל יום מחדש, ועקר על-ידי התחדשות הרצון שצריכין לחדשו בכל יום מחדש כמו שאמר שם אדונינו מורנו ורבנו ז"ל בשיחה הנ"ל שאין אדם דומה לחברו ואין יום דומה לחברו בענין התחדשות הרצון. נמצא שבכל יום ויום, בפרט בבקר שמתחדשת הנשמה, בבחינת חדשים לבקרים וכו', צריכין להתחזק ברצון חדש דקדושה שזהו עקר בחינת קבלת התורה בכל יום שעל זה מברכין ברכת התורה כנ"ל, ועל-כן אומרים אז משנה זאת שהיא 'אלו דברים שאין להם שעור' שהוא בחינת הארת הרצון שאין לו שעור כנ"ל, כי זה

ובנ"ל:

סו. בשזוכין להמשיך הארת הרצון בעולם בודאי אז ממילא נתתקן הכל גם בגשמיות, כמו שכתב על 'ושקליה לסלתאי ואנחיה בכותא דרקיע' וכו' - שפשוטתקן ברוחניות וכו' (בסימן יד לקיפי א). וכן בכמה מקומות, כמו בהתורה "פתח רבי שמעון" (סימן ס), שעל ידי שמעוררין בני אדם מהשנה וכו' עד שנמשך יראה, שעל ידי זה נמשך עשירות מפלג וכו'. וכן בזאת התורה "ואת העורבים" שעל ידי הרצון וכו' עד ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו', רק שצריכין להמתין בנ"ל. כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואף על פי כן ה' יתברך עוזר בכל יום, כי אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין ל), אף עקר העזר מלמעלה הוא התחזקות הרצון, וכשהאדם מקבל הארת הרצון פראוי ומכונן ומכין לבו תמיד לקשר רצונו לרצונו יתברך בבחינת (אבות פרק ב) בטל רצונך מפני רצונו וכו', ואינו מניח את הרצון הטוב יהיה אף שיהיה, על ידי זה בודאי יתתקן הכל

היראה זוכין לחסד הנ"ל, שעל ידי זה זוכין לפרנסה בלי יגיעה וכו', כמו שכתוב שם. וזהו: יאר ה' פניו אליך ויחנה, בחינת הארת פנים, בחינת הארת הרצון בנ"ל. וזהו: ישא ה' פניו אליך, בחינת צדקה שעל ידי זה עקר נשיאת פנים, בחינת (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך וכו'. וזהו: וישם לך שלום, בחינת מרבה צדקה מרבה שלום, כי עקר התקון על ידי הצדקה שעל ידי זה זוכין לרצון שעל ידי זה זוכין ליראה שהוא כלי לקבל החסד שעל ידי זה זוכין לברכת ה' בחסדו ואין צריכין לעשות שום עסק שכל זה כלול בברכת כהנים, כי כהנים דיקא צריכין לברך ברכה זאת, כי הם בחינת חסד בחינת (שם פט) עולם חסד יבנה, בחינת (ישעיה סא) ואתם כהני ה' תקראו, וכמו שכתוב בהתורה הנ"ל. ועל כן עוסקין בכל זה תכף אחר ברכת התורה כי עקר קבלת התורה בכל יום מחדש הוא על ידי הרצון וכו'. שזהו בחינת ברכת כהנים ומשנת אלו דברים שאין להם שעור,

מבחינה הנ"ל מחמת שהם בבחינת זקנים הפגומים הנ"ל שאף-על-פי שהם פשרים וצדיקים אבל על-ידי שלא הוסיפו קדושה בכל יום וכו' כנ"ל, על-ידי זה מגפילת ימיהם יונק מצח הנחש עד שהמצח הנחש בעצמו מתגרה בהם ומפילם יותר. כי בן דרך הבעל דבר - הוא המסית הוא וכו' עד שמסיתם לחלק על הצדיק המחדש עצמו בכל עת ומוסיף אור קדושה בכל יום ובכל עת שהוא בבחינת זקן שפקדושה בבחינת זקן - זה קנה חכמה וכו'. וזה בבחינת חטא המרגלים וכו'. ועל-כן נסמך לזה פרשת חלה, בבחינת צדקה, וחלה בבחינת צדקה על צדקה, כי נתנה באחרונה אחר תרומה ומעשר כדי לחזק הרצון לבטל הספקות וכו'. ועל-כן חלה לשון תפלה, כי עקר התפלה על-ידי רצון בבחינת (תהלים ט) ואני תפילתי לך ה' עת רצון. (ישעיה ט)

בעת רצון עניתך וכו'. ועל-כן טעה קרח וסמך עצמו על עשרים וארבע משמרות לוויה שראה מרחוק שיצאו ממנו. אבל טעה מאד כמו שאמרו רבותינו ז"ל

כמו שהאריך בזה הרבה בכמה שיחות קדושות ורמזים בלי שעור. ועל-כן בהכרח שיתמהמה עד שיפעל הרצון לפעלתו וכו'. ועל-כן צריך כל אחד לבנו רצונו לקשר עצמו בבחינת משה וכו' הנ"ל. ובפרט להרבות בצדקה כל אחד ואחד אפלו מי שמוזנותיו מצמצמין כמו שאמרו רבותינו ז"ל (גטין ז), או לקנאת קנאת ה' צבאות שגם בן נחשב צדקה וכו'. והעקר לבנו שתגיע הצדקה שלו לבחינת משה.

סח וזה בבחינת מחלוקת קרה. כי קרח כפר ברצון כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ירושלמי ריש פרק י דסנהדרין): קרח מין היה, כי הוא ועדתו היו תחלה צדיקים גדולים מאד, כי הוא היה מנושאי הארון, ועדתו היו קרואי העדה וכו'. אך היו בבחינת הזקנים שאין בהם שלמות וכו' ולא די להם בזה כי אם התגבר עליהם היצר הרע והסיתם לחלק על משה שנכלל תמיד ברצון העליון וכו'. וכן הוא בכל דור שנמצאים זקנים וחשובים שחולקים על הצדיק הגדול מהם שהוא חדוש נפלא. והכל

משם כל אחיות הסטרא אחרא חס ושלום שאחיותן מהשתלשלות העשרים וארבעה בתי דינים. וזהו ויקח קרח - ואתפלג קרח, שרצה לחלק העשרים וארבעה בתי דינים בחינת עשרים וארבע משמרות לוייה ממשה שהוא רצון העליון ומאחרן הכהן וכו'.

וזהו (במדבר טו) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ולא נזכר בן יעקב כי יעקב בקש על זה וכו' (בראשית רבה פרשה צח). כי קרח פגם מאוד מאוד והטיל פגם ברצון עד שפגם בקדשת אבותיו שהיו צדיקים גדולים והמשיכו הארת הרצון מדור לדור, והוא פגם בכלם ורצה לסתור כל דעותיהם הטובות והאמתיות עד שהגיע הפגם גם ללוי. אבל הבעל דבר רצה להתגרות שפיגם חס ושלום גם בקדשת יעקב שהוא כלול מכל השנים עשר שבטים ומכל השבעים נפשות, וכל השלשה צדיקים הנבדלים ברצון ביותר שהם יוסף משה דוד בלם יצאו ממנו. כי מצח הנחש שנאחו בקרח רצונו להטיל פגם גם בשרש הרצון וכו' כמו שכתוב שם.

(במדבר רבה פרשה יח). כי עשרים וארבע משמרות הנ"ל הם כנגד העשרים וארבעה בתי דינים הנ"ל (וכל בחינות עשרים וארבעה הנ"ל) ששם צריכין המתקה גדולה על-ידי בחינת פדיון הנ"ל שנמשך רק על-ידי בחינת משה שנכלל ברצון העליון וכו' כנ"ל. ועל-כן כל עשרים וארבע משמרות לוייה כל המתקתם ותקונם הוא על-ידי עשרים וארבע משמרות כהנה. כי זה ידוע שלוי בחינת דינים וכהן בחינת חסד. ואפלו כל העשרים וארבע משמרות כהנה צריכין לקבל עקר ההמתקה מבחינת משה בחינת רצון הנ"ל. כי רק משה המושך בעולם קדשת כהנה והלוייה וכו'. כי יקרה היא מפנינים - מכהן גדול שנגנס לפני ולפנים, הינו שהצדיק האמת בחינת משה יקר אפלו מהכהן גדול כי ממנו כל קדשתם וכל ההמתקות וכו' וכנ"ל. וקרח פגם בכל זה וחלק על משה וסמך עצמו על עשרים וארבע משמרות לוייה בעצמם ועל-ידי זה התגרו בו על-ידי זה דיקא תקף הדינים. כי בשאין ממתיקין הדינים הנאחזים מסטרא דלוי אוי אדרבא

דינים הנ"ל, ועל-כן מתו על-ידי מעשה זמרי עשרים וארבעה אלה, 'עשרים וארבעה' דיקא וכנ"ל. ועל-כן אמר (שם) אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל - שיהיו בני שמעון עניים מקבלי צדקה. וכן בני לוי יקבלו כל הצדקות שהם תרומות ומעשרות וכו'. וכוונה רמז התקון על כל הנ"ל שהוא על-ידי צדקה:

אבל יעקב בקש רחמים על זה שלא יזכר שמו על מחלוקתם שלא יהיה להם כח להטיל פגם שם חס ושלום. ועל-כן צרף שמעון ולוי יחד והתפלל (בראשית מט) בסודם אל תבא נפשי - במעשה זמרי שהיה משבט שמעון (בראשית רבה שם) ובקהלם אל תחד כבודי. כי גם שמעון התגרו בו תקף הדינים של עשרים וארבעה בתי

הלכות תפלה

הדינים שפכל העשרים וארבעה בתי דינים וממשיכים בחינת הארת הרצון שעל-ידי זה עקר הפדיון כנ"ל. ואחר כך הם מתפללים תפלתם שצריכים על זה החולה וכיוצא כמבאר בכל הפדיונות המובאים בספרים קדושים. וכן הוא בכלליות סדר התפלה שבתחלה על-ידי קריאת שמע וברכותיה עולים עד הרצון העליון וממשיכין הארת הרצון וכנ"ל. ועל-ידי זה נעשה בחינת פדיון, בחינת המתקת הדינים, שזה עקר תקון כל סדר התפלה בקרבנות ופסוקי דזמרה וקריאת שמע וברכותיה שהכל הוא

סמ וזה בחינת תפלה. כי עקר בחינת התפלה הוא התגלות הרצון בחינת ואני תפילתי לך ה' עת רצון. בחינת בעת רצון עניתך וכו'. בחינת (תהלים יט) יהיו לרצון אמרי פי וכו'. וזה בחינת סמיכות גאלה לתפלה שנגלמד מפסוק זה - יהיו לרצון אמרי פי וכו' ה' צורי וגואלי ונסמך לזה (שם כ) יענך ה' ביום צרה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. כל זה הוא בחינת פדיון הנ"ל. כי כן דרך הצדיקים האמתיים היוֹדעים לעשות פדיון שמתחלה עושים פדיון על פי פגנותיהם הקדושות שעל-ידי זה ממתיקים כל

לשנות כל מערכת השמים ולשנות כל סדר הטבע שה' יתברך מנהיג ברצונו, הכל יכולים לשנות ברצונם על-ידי תפלתם. כי אף-על-פי שגם סדר הטבע בעצמה ה' יתברך מנהיג ברצונו, אבל אף-על-פיהו אין מתגלה ונבר לעין כל התגלות הרצון. אבל כשישראל מתפללין ומשנין הטבע ברצונם בזה רואין הכל שאין שום טבע, רק הכל מתנהג ברצונו יתברך, ומסר הכל לישראל ולצדיקיו שניהגו העולם ברצונם על-ידי תפלתם שעל-ידי זה משנין הטבע כמו שראינו על-ידי משה רבנו עליו השלום שקרע את היים והוריד את המן וכן בהצדיקים שאחריו שהעמיד יהושע את החמה ואלהו ואלישע ודניאל וחנניה מישאל ועזריה וכו' וכו'. וכן בכל הצדיקים שאחריהם שעשו מופתים נוראים ועצומים מאד ושנו את הטבע על-ידי תפלתם. ועל-כן על-ידי התפלה עקר התגלות הרצון לכל באי עולם.

וזה בחינת תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם היים שיבקע לישראל וכו'. שנחקו מאד המפרשים על-פי שכל בפרוש אגדות אלו. אבל באמת

להמתיק כל הדינים ולהאיר הרצון. עד שמגיעין לברכת אמת וציב שהוא בחינת ברכת הגאולה כמו שמסימין גאל ישראל הינו בחינת פדיון הנ"ל בחינת פדות ונגאולה. ועל-כן באמת מבאר בפונות שבברכת אמת וציב עולים עד להיכל הרצון. כי שם עקר הגאולה והפדיון הנ"ל. ותכף ומיד צריכים לסמך גאולה לתפלה. כי תכף אחר בחינת הפדיון שהמתיקו כל הדינים ועלו בהיכל הרצון צריכין תכף להתפלל כי בן דרך הפדיון וכו"ל.

ואז על-ידי התפלה אז דיקא עקר התגלות הרצון בשלמות נפלא כי כל רצונו יתברך בכריאת עולמו ובהנהגת וקיום העולם שמנהיג ומקים העולם ברצונו הכל הוא בשביל זה בשביל נוראות קדשת תפלות ישראל. כי ה' יתברך ברא את כל העולם ומלואו רק בשביל ישראל כמו שאמרו רבותינו ז"ל פעמים אין מספר. והעקר בשביל שיהיו ישראל צדיקים שיהיו מושלין בעולמו וינהיגו את כל העולם ברצונם. והעקר על-ידי התפלה שיהיה להם כח על-ידי התפלה

הקדושה שהכל ברצונו יתברך לבר. אבל כשישראל עומדין להתפלל ומבטלין הטבע שאז נתגלה ביותר שהכל ברצונו יתברך, שפרא ומקיים ומנהיג העולם בשביל ישראל שיש להם כח בתפלתם לעשות רצונו ברצונם. אז נתגלה קדשתו ביותר בכחינת קדש קדשים, בחינת תוספת קדשה על קדשה, כי זה עקר התגלות קדשתו יתברך בשרואין הכל כח תפלת ישראל שהם פתח ה' יתברך כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וכמו שכתוב (תהלים כב) ואתה קדוש וישוב תהלות ישראל, שעקר קדשתו יתברך הם תפלות ותהלות ישראל. ועל-כן נקרא זה ההיכל של התחלת התפלה קדשי קדשים:

עא ועל-כן עקר סדר קדשה אומרים בשעת התפלה דהינו בשחזורין התפלה בעשרה, והיא חשוכה מקדשה שביוצר שגם היחיד אומרה ונקראת קדשה דמישב. כי קדשה שביוצר היא בחינת שמוספרין סדר הקדשה של המלאכים שמקדישין שמו יתברך באימה וכיראה ומגלין שהוא יתברך מנהיג עולמו ברצונו

הדבר בפשוטו שה' יתברך ברא את העולם שיתנהג ברצונו בטבע הזאת. כי באמת הטבע בעצמו הוא רצונו אבל הזהיר את הנהגת הטבע וכל המלאכים הממנים על הנהגת העולם בטבע הזאת. שתכף כשיתפללו ישראל וירצו לשנות הטבע הם מקרחים לעשות ברצונם להפך מים ליבשה ולהעמיד החמה ושלא יהיה כח לאש לשרף ולארות לדרם וכו'. ומחמת שאלו הנסים נפלאים כבר געשו הזכירו אלו הנסים. ובאמת כן הוא בכל דור שיש כח לכל הצדיקים אמתיים בכל דור ודור לשנות הטבע בתפלתם ברצונם. כי כן התנה הקדוש ברוך הוא עם המלאכים מנהיגי הטבע וכנ"ל:

ע וזה בחינת מה שאיתא בפנינת שבתחלת התפלה נכנסין בהיכל קדשי קדשים, כי הרצון הוא בחינת קדש כמו שכתב על פסוק מקרא קדש וכו' עין שם. הינו כשמוגלין שהכל מתנהג רק ברצונו ואין שום טבע כלל, כי גם הטבע מתנהגת ברצונו, זה בחינת קדש. כי זה עקר קדשתו יתברך כשמוגלין האמונה

מנהיגים העולם בתפלתם כרצונם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים סח) עתידין צדיקים שיחיו מתים וכו'. ועל-כן אין מזכירין פסוק זה ימלך בקדשת יוצר שהוא בחינת קדשת המלאכים רק בקדשה שאומרים בתפלה, כי עקר התגלות מלכותו יתברך לעולם לדור ודור היא על-ידי תפלת ישראל שהוא עקר שלמות הקדשה בחינת קדשי קדשים וכנ"ל.

וזה בחינת מה שמזכירין השלשה אבות בתפלה אברהם יצחק ויעקב. כי הם בחינת הזקנים שבקדשה שמקשרין כל הרצונות לשרש הרצון. כי כל האבות נקראים זקנים כמו שכתוב (בראשית כד) ואברהם זקן בא וכו' וכן יצחק ויעקב כמבאר במדרש (וביומא כח). ועל-כן הם שלשה אבות, שלשה זקנים קדושים שכלולים מפל הזקנים דקדשה כנגד שלש רגלים שמגליון הרצון. בבחינת מקרא קדש כנ"ל. כי הרגלים הם בחינת שלשה אבות כמובא. [ועין בהלכות קריאת התורה הלכה ד' על-פי התורה הנ"ל]:

עב וזה בחינת מעשה בלק ובלעם.

יתברך כמו שאומרים: קדוש קדוש קדוש וכו', ותרנומו: קדיש בשמי מרומא וכו', קדיש על ארעא וכו'. הינו שקדשתו למעלה ולמטה כי הוא יתברך מנהיג הכל כרצונו שזה עקר הקדשה בחינת מקרא קדש הנ"ל. וזה בחינת שלש פעמים קדוש כנגד שלש רגלים מקראי קדש וכנ"ל. אבל קדשה שבתפלה גבה יותר ויותר ואין אומרים אותה אלא בעשרה. כי קדשה שבתפלה זה בחינת התגלות קדשתו שמתגלה על-ידי תפלות ישראל שיש להם פח לשנות הטבע המתנהגת כרצונו ולעשות רצונו כרצונם שזה עקר קדשתו בחינת ואתה קדוש יושב תהלות ישראל וכנ"ל. ועל-כן זאת הקדשה שבתפלה גבוה יותר וכנ"ל. ועל-כן בקדשה שביוצר אין אומרים ימלך ה' לעולם וכו' רק בקדשה שבתפלה אומרים: ימלך ה' לעולם אלקוד ציון לדור ודור וכו'. כי עקר התגלות מלכותו יתברך לעולם לדור ודור לנצח היא על-ידי תפלת ישראל. והעקר ותגלה בשמישרה שכניתו בציון בחינת 'אלקוד ציון'. כי אז יראו הכל גדלת ישראל, שהם

ובבתי תרמיאות וקרקסאות שלחם ומחללים שבת ויום טוב וכו'. ואף-על-פי-כן כל דבריהם הם רק שאומרים שרוצים להדרוך את ישראל בדרך האמת. ודבור "אמת" אינו זו מפייהם והאמת שלחם רב מאד מאד שאומרים בכל פעם שחפצים רק באמת בידוע לכל המביט קצת בספריהם ובקרחיהם הרעים שהם מפיצים עתה בישראל שומר עמו ישראל לעד ישמרנו ואת זרענו מהם. אבל אם לא היה אלא אלו לבד היה אפשר אף-על-פי-כן לשבר שניהם להראות לכל שקרונם ופחונותם. אבל גם נמצאים מעט ביניהם שהם בבחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע שהם פקחים להרע יותר שמראים עצמם ככשרים וכאלו אינם חפצים בתועבות הרעות של תלמידיהם. אף-על-פי שבאמת הכל בא על-ידי למודיהם הרעים והם מכניסים חקירות וסברות רעות של חכמת הטבע הפך דרכי התורה האמתיים. ומראים עצמם כמדברים בתמימות וביראה בשביל האמת. וכל דבריהם בוטים כמדקרות חרב. פי

כי בלך ובלעם הם בחינת חיות רעות הנ"ל ומצח הנחש הנ"ל שרוצים להתגבר בכל פעם כנגד ישראל עם קדוש על שהם חזקים באמונת הרצון, ויניקתם הוא מקני הדור שאין בהם שלמות שעל-ידי אלו הזקנים שאין בהם שלמות באו כל הקלקולים וכל הפגמים שפגמו ישראל בשמו ותברך על-ידי העשר נסיונות שנסו אותו כמדבר וכמובא לעיל קצת מזה:

כי בלך הוא בחינת החיות רעות הדורסים וטורפים וכו' שהם חכמי הטבע, ובלעם הוא בחינת שרש חכמת הטבע בחינת מצח הנחש בעצמו. כי מבאר שם בסוף התורה הנ"ל שמצח הנחש הוא בחינת רשע ירא וכו' (ואמר אז בלשון אשכנז בזה הלשון: אזוי ווי א פרויר רשע). ומי שמסתכל על ההולכים בדרכי המחקרים בזמנים הללו שרובם בכלם הם פורקי על התורה והמצות כמפרסם. אבל גם בהם יש למראה עינים כמו שני מינים. פי יש הרבה אפיקורסים שהולכים בדרך זה, והכל רואים שהם פורקי על והולכים עם הזנות ונשים נכריות לטייל וכו'.

מגלים פנים בתורה שלא פהלכה ומהפכים דברי אלקים חיים לסברות בדויות ומזופות שלהם וכו' כידוע כל זה לבקיאים בהם קצת, ואלו הפופרים הם בחינת מצח הנ"ל וכו'. ובאמת הם גם הם כבר טמאו את עצמן בכל התועבות רעות בזנות וכו'. כי רבם היו בחורים עד שלשים וארבעים שנה ועשו מה שעשו רק שהם צבועים והסתירו תועבות שלהם:

וזה בחינת בלק ובלעם, כי בלק דרשו רבותינו ז"ל שבא לקק דמן של ישראל. זה בחינת חיות רעות הדורסים ומורפים שבאים לדרם ולטרף ולשפד דם שזהו בחינת המסיתים והמדיחים הנ"ל שהולכים בדרך תועבותיהם בנאוף וכל התאוות רעות, ואף-על-פי-כן אומרים דבריהם וחכמותיהם הרעים ומזיכיהם לילך בדרךיהם וכו'. וזה ידוע שכל התאוות בפרט תאוה הכללית בא על-ידי עבירת הדמים ועל-פני הם בבחינת בלק שבא לקק דמן של ישראל להשחית דמיהם חס ושלום על-ידי רבוי תועבותיהם ומלבישין עצמן בחכמות של הכל ללמוד

בדרכיהם וכו'. וכאשר הוכיח סופם על תחלתם שהפקיר בנותיו לזנות בשביל להטעות את ישראל הינו כנ"ל. כי בלק היה מלך, וכל המלכים דסטרא אחרא הם בחינת חיות רעות כמבאר בדניאל וזכריה וכו'. נמצא שבלק הוא בחינת החיות רעות שהם חכמי הטבע הדורסים ומורפים רבים מבני עמנו. אבל כל כח בלק הוא מבלעם הרשע שהוא בחינת שרש חכמת הטבע בחינת מצח הנחש הנ"ל שהוא בחינת רשע ירא (א פרוייר רשע הנ"ל) שהראה את עצמו כצדיק וכפרוש ולא רדף אחר הזנות, ובאמת היה מאוס תועבותיו יותר מבלעם, כי בצנעה עשה מעשה אישות עם אתונו כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קה) על פסוק ההספן הספנתי (במדבר כב). וכן נמצאים גם עתה רשעים כאלה בראשי הכתות שלהם, וברבם נודע אחר כך לכל דרכיהם ומעשיהם הרעים. וכנפר מתוך ספריהם ודעותיהם הרעות שהם חותרים לסתור חס ושלום כל דרכי התורה והאמונה הקדושה וכו'.

ובל זה הוא בחינת בלעם שהוא

מגלים פנים בתורה שלא פהלכה ומהפכים דברי אלקים חיים לסברות בדויות ומזופות שלהם וכו' כידוע כל זה לבקיאים בהם קצת, ואלו הפופרים הם בחינת מצח הנ"ל וכו'. ובאמת הם גם הם כבר טמאו את עצמן בכל התועבות רעות בזנות וכו'. כי רבם היו בחורים עד שלשים וארבעים שנה ועשו מה שעשו רק שהם צבועים והסתירו תועבות שלהם:

וזה בחינת בלק ובלעם, כי בלק דרשו רבותינו ז"ל שבא לקק דמן של ישראל. זה בחינת חיות רעות הדורסים ומורפים שבאים לדרם ולטרף ולשפד דם שזהו בחינת המסיתים והמדיחים הנ"ל שהולכים בדרך תועבותיהם בנאוף וכל התאוות רעות, ואף-על-פי-כן אומרים דבריהם וחכמותיהם הרעים ומזיכיהם לילך בדרךיהם וכו'. וזה ידוע שכל התאוות בפרט תאוה הכללית בא על-ידי עבירת הדמים ועל-פני הם בבחינת בלק שבא לקק דמן של ישראל להשחית דמיהם חס ושלום על-ידי רבוי תועבותיהם ומלבישין עצמן בחכמות של הכל ללמוד

שהוא קלפה ממאה כל כף שרוצה להסתיר ולהעלים נפלאות גוראות ונשגבות כאלה שמבארים באתגליא ובאתכסויא בכל התורה בלה מן ב' דבראשית עד ל' של לעיני כל ישראל. אשר כל רואה ישתומם ויעמד מרעיד. כי הכל רואים ומבינים כל מי שיש לו מוח בקדקדו שאי אפשר לגלות תורה קדושה ונוראה כזאת כי אם מן השמים על-ידי נבואת פנים בפנים שהוא משה רבנו. ובפרט כל הסודות העצומות והנשגבות שפכר התחילו לגלות התנאים והצדיקים הקדמונים אשר תסמר שערות האדם ורואים עין בעין כי רוח ה' דבר בם כי אי אפשר לגלות כזאת בשכל אנושי בשום אופן. וכל השבעים פנים שהתחילו לגלות מעט דמעט מהם, וכל מה שיגע משה רבנו במ"ם ימים שלש פעמים לחם לא אכל ומים לא שתה שלא נשמע מעולם שיהיה נמצא איש כזה בקדושה כזאת שלא יאכל ולא ישתה ארבעים ימים רצופים וכל הנראות העצומות האלה והאותות והמופתים וכל המורא הגדול אשר עשה משה וכו'.

הכל כאשר לכל הם רוצים להסתיר

בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע שאינו מראה ומגלה רשעותיו לחוץ, רק הוא מסית ומפתה ומדיח בסברותיו הרעים כאלו פונתו אל האמת. והוא קלפה חזקה כל כך עד שקשה מאד מאד לסתור דעותיו וסברותיו המזיפות כי כל מה שמגלין נפלאות ונוראות בתורה בחכמות אמתיות ובשכליות דקים ונפלאים בחרפות ובקראות. והתגלות נסתרות נשגבות שאי אפשר בשום שכל אנושי להשיגם כי אם על-ידי שפע אלקי וכו'. על בלם הוא חותר לסתור ולכפר בכל בדרכי סברותיו המזיפות וכו' ועל-כן נקרא בלעם שרוצה לבלע ולהעלים ולהסתיר הכל.

זוה שאיתא בדרביו ו"ל, שבלעם הוא בקלפה כנגד כל התורה שנתנה על-ידי משה רבנו. כי הב' כנגד הב' דבראשית שהוא התחלת התורה והל' כנגד סוף התורה שמוסימת בל'. והע' כנגד ע' [שבעים] פנים של תורה. והמ"ם כנגד מ"ם [ארבעים] יום שנתנה בהם התורה כמו שכתוב בהתורה "בקרוב עלי מרעים" (בסימן לו חלק א) וכו'. הינו

בישראל]:

עג ועל־כן בְּשִׂרְאָה בְּלֶק שְׂיִשְׂרָאֵל
מתגברים שלא בדרך הטבע עד
שלא היה לו פח בעצמו לנצחם, על-
כן שלח אחרי בלעם שהוא מצח
הנחש שרש חכמת הטבע אולי בכחו
יוכל לנצחם חס ושלום. וזה שכתוב
בספרי קדש שעובדא דבלק היה
בעובדא על-ידי איזה גוף טמא וכו'.
ומעשה בלעם היה רק בפיו. כי בלק
הוא בחינת חיות רעות שמתגברים
על-ידי תאוות הגוף כנ"ל. ועל-ידי זה
מכניסים דרכי כפירותיהם בעולם כרי
שיוכלו להמשיך אחרי תאוותיהם
הרעות. וכעין שאמרו רבותינו ז"ל
(סנהדרין סג): לא עברו ישראל עבודה
זרה אלא להתיר להם עריות
בפרהסיא. ובלעם היה טמא יותר
ויותר והתחכם יותר והחביא והסתיר
רשעתו כנ"ל. וכל כחו היה בפיו
שהיה יודע בשפים ושמות הממאה
הרבה וכו', וכל החכמות של חכמי
הטבע של כל המחקרים של עכשו
הכלולים בהם, שבכל זה היה מתגבר
לסתור ולהעלים חס ושלום כל דרכי
התורה מראש ועד סוף מב' דבראשית

ולהעלים ולומר שהכל מרמוז על דברי
חכמות היונים אריסטו וחבריו ימח
שמן וכו'. וכל זה הוא בחינת בלעם
שהוא כנגד התורה בכל בחינותיה
כנ"ל. כי הוא בחינת מצח הנחש
שרש חכמת הטבע וכו' וכנ"ל:

[עד שזה סמוך גלו נבלותם לעין כל
ומדפיסים בקרחיהם הרעים
שכופרים לגמרי בכל דברי הזהר
הקדוש ובכל דרכי הקבלה ומחציפים
פניהם ואומרים שכל ספר הזהר
הקדוש והתקונים לא יצא מפי רבי
שמעון בר יוחאי וחבריו. והדפיסו
איזה קרח וכו'. אשר כל בר דעת
מבין שדברי הזהר הקדוש והתקונים
אי אפשר להתגלות כי אם על-פי רוח
הקדש גבוה ונורא מאד שהופיע על
צדיק קדוש כמותו שהוא רבי שמעון
בר יוחאי ובנו שישבו שלש עשרה
שנים במערה וכו'. וכן כתבי האר"י
ז"ל כמו שאיתא בהקדמת ה'עץ חיים'
שכל מי שיסתכל בו באמת יעיד שאי
אפשר בשכל אנושי לגלות חדושים
והתגלות כאלה וכו'. והם רוצים
לעקר ולסתור חס ושלום בנינים
נשגבים כאלה, לא תהא כזאת

יתברך. כי זה ידוע ומוכן לכל שהעולם הזה אינו כלום. הבל הכלים אין בו ממש וכמו שהתחיל קהלת ספרו הבל הכלים וכו' וחזר ואמר הבל הכלים הבל הכל. וכן דוד אומר (תהלים קמר) אדם להבל דמה ימיו כצל עובר וכמו שפרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פרשה צו) לא כצלו של דקל וכו' אלא כצל עוף הפורח. וכן באו כל חכמי אמת וצוּעקים ענין זה בכמה וכמה לשונות אין מספר. ואפלו כל חכמי אמות העולם מודים על כל זה. כי הלא רואים בעין שימי חיינו הבל והאדם מת בכל יום כי היום והשעה שחי לא יהיה עוד ועל-כן מתחיל יום המות מיום הולדו וכו' וכמבאר מזה בספרים הרבה. אך אף-על-פי-כן עדין עדין צריכין לדבר בזה הרבה הרבה ולחזר עם עצמו ועם חבריו המקשיבים לקולו, כל זה ויותר מזה. כי גם את 'העלם' נתן בלבם (קהלת ג), ודרשו רבותינו ז"ל (לקוט שמעוני סימן תרטו) ומובא בפרוש רש"י: לשון העלמה ושכחה. שה' יתברך בחכמתו העמקה הכניס העלמה בלב האדם בשביל כח הבחירה שבשביל

עד ל' של לעיני כל ישראל. וכל זה הוא בחינת מצח הנחש כנ"ל. ועל-כן באמת היתה אז עת צרה גדולה ליעקב מאד. כמו שכתוב (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעין בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וכו':

עד וזה בחינת (במדבר כב) ויאמר מואב אל זקני מדון. ופרש רש"י: והלא מעולם היו שונאים זה לזה וכו', ומה ראה מואב לטל עצה ממדון. בין שראו ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם אמרו מנהיגם של אלו וכו', אמרו להם אין כחו אלא בפיו. אמרו אף אנו נבוא עליהם באדם שבחו בפיו:

כי זה כלל גדול שכל העולם לא נברא כי אם בשביל הבחירה. ועל-כן הבחירה יש לה כח גדול מאד מאד. וכמבאר מזה בכל הספרים ובדברינו כמה פעמים. ועקר כח הבחירה הוא על-ידי שה' יתברך העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות. רק נתן כח ודעת באדם שיבין מדעתו שצריך לבלות כל ימיו לבקש ולחפש אחר רצונו יתברך. ולבטל כל רצונותיו נגד רצונו

עד ש'ה' יתברך רחם עליהם וגלה להם רצונו. כי הם היו מחפשים תמיד אחר רצונו ביגיעות וטרחות עצומות. על-כּן האיר עליהם ה' יתברך וגלה להם רצונו בכל פעם כפי יגיעתם וטרחתם ומסירת נפשם. וזה הראשון היה אברהם אבינו עליו השלום שהלך בתמו בדרך הזה בשלמות. עד שהוא הראשון שהשיג רצונו יתברך בדרך התורה המסורה לנו שישוד התחלתה היה מאברהם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין פרק ב) מצינו שקים אברהם אבינו את כל התורה וכו'. כי אף-על-פי שגם מקדם היו צדיקים גדולים כמו נח ומתושלח וחנוך וכו', אף-על-פי-כן לא וכו לגלות אלקותו יתברך ורצונו כמו אברהם כמו שאמרו רבותינו ז"ל:

עה וממנו התחילה ירשתנו הטובה שאנו מתפארים בה בכל יום ואומרים 'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו אשרינו שאנו משכימים' וכו'. ובדרך הקדוש הלכו בניו יצחק ויעקב וכל השבטים הקדושים, עד שבא משה רבנו עליו השלום ונתן לנו על יסוד זה את

זה יש כח להשטן להעלים ולהסתיר ולהשכיח כל זה. אבל כח האמת בודאי גדול ביותר שכל מי שרוצה להסתכל על תכליתו הנצחי באמת לאמתו, בודאי אי אפשר להכחיש ולהעלים כל הנ"ל שהעולם הזה הכלכלים. ולא ישאר כלום ממנו ומתאוותיו ומכספו וזקבו וכו', כי אם מה שהתנועע וטרח בשביל התכלית הנצחי שהוא לעשות רצונו יתברך.

ועל-כּן כל הצדיקים האמתיים שהלכו בדרך זה והסתכלו כל ימיהם על תכליתם הנצחי השיגו והבינו תכף שרצונו יתברך להתרחק מכל התאוות לא מלבד מן המותרות אלא אפלו מה שנגרא להכרחיות צריכין למעט בכל מה דאפשר ולקדש ולטהר עצמו בכל פעם עד שגם ההכרחיות דהכרחיות יעשה בקדשה ובטהרה בשביל קיום העולם שזה רצונו יתברך ולא בשביל תאוות עצמו כלל. ומחמת שהסתכלו על האמת לאמתו והבינו כל זאת, וכן קימו ועשו ופרשו וקדשו עצמן בכל יום ובכל פעם בקדשה יתרה עד שעלו מדרגא לדרגא וממעלה למעלה

ההולכים בדרךיהם. ואזי אף-על-פי שאין אנו זוכים ומתגברים להיות כמותם ממש לשפר כל התאוות כמותם אף-על-פי-כן אנו זוכים לתכלית הנצחי על-ידי התקרבותנו אליהם ולדרכיהם הקדושים. וכמו שהפליגו רבותינו ז"ל (כתבות קיא) במעלות הדבקים לתלמידי חכמים ולצדיקים אמתיים. ובכחות הימים שאנו חותרים ומתגעגעים לזכות לילך בדרךיהם בשלמות, נוכל לזכות להיות כרצונו יתברך פראוי כי הבחירה הפשיית תמיד.

ואלו הצדיקים השלמים הנ"ל זכו על-ידי גדל קדשם עד שיש להם כח בתפלתם לבטל הטבע ולגלות שהכל ברצונו יתברך ושיש להם כח לפעל שיעשה רצונו כרצונם, בכחינת (אבות פרק ב) עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. ועל-ידי זה הם מגלים ומאירין הרצון בהתגלות נפלא שהכל רואין שה' יתברך מנהיג עולמו כרצונו כרצונם. וכמו שמבאר לעיל שעקר התגלות הרצון הוא על-ידי תפלה וכנ"ל: עו אכל את זה לעמת זה עשה

התורה הקדושה בכתב ובעל פה. ומיזם שזכינו לקבלת התורה ממושה ליהושע ומיהושע לזקנים וכו' עד היום הנה אנו צריכים ללכת בעקבותם, לדרש ולחפש ולבקש אחר רצונו יתברך כמו שכתוב (תהלים קה) דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד, וכתוב (שם) ישמח לב מבקשי ה' וכו', וכן הרבה. כי גם עתה אף-על-פי שכבר נתנה תורה ואנו יודעין רצונו בברור שהוא לקיים התורה והמצוות לסור מרע ולעשות טוב, אף-על-פי-כן עדן אין אנו יודעין במה נזכה לזה כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכו'. ועל-כן גם דוד המלך עליו השלום בקש במה בקשות ותחנונות שזכה לבון רצונו יתברך כמו שכתוב (שם קמג) למדני לעשות רצונך וכו' וצעק (שם יג) עד אנה אשית עצות בנפשי וכו', וכן (שם קיט) אחלי יכנו דרכי לשמר חקוד, וכן הרבה. שעל זה נתיסד כל ספר תהלים. אבל כל עקר יסוד כל התורה בלה הוא שאנו צריכין לילך ולאחוז בדרך אבותינו אברהם יצחק ויעקב ומשה רבנו עליו השלום וכל הצדיקים שבאו אחריהם

הבחירה שנתן ה' יתברך להאדם בזה העולם המעשה. ועקר הבחירה על-ידי שהעלים רצונו כנ"ל, ואינו מגלה סודו כי אם לעבדיו הנביאים הרודפים ומתניגעים להשיג רצונו וכנ"ל. ואלו הנביאים והצדיקים אמתיים מגלים רצונו על-ידי תפלתם הקדושה, שעל-ידי זה הם עושים מופתים ואותות נוראות בעולם. והעקר הוא משה רבנו שהוא רבן של כל הנביאים שעשה אותות ומופתים נוראים בעולם אשר לא נשמעו ולא נראו בכל הארץ כמו שכתוב (דברים ד) הנהיה בדבר הגדול הזה וכו', וכל מה שעשה הכל היה על-ידי תפלה כמו שכתוב (שמות טו) ויצעק אל ה'. וכן באלישע אמרו רבותינו ז"ל (מגלה כו) ואלישע כל מה דעביד בתפלה הוא דעביד. אבל אם כן כבר היה מתבטל הבחירה והיה מתבטל כל העולם שנבכר רק בשביל הבחירה. ועל-כן כל ימי קיום העולם בהכרח שיהיה בחירה. על-כן בדרבי נפלאותיו יתברך נתן כח גם להסטרא אחרא שיהיה להם כח לעשות איזה מופתים לפי שעה על-ידי כשפים ושמות הממאה.

אלקים. ונתן כח גם בהסטרא אחרא שיתוכל להתעקם כקוף בפני אדם עד שיש כח גם להחרטמים והמכשפים שיעשו כמעשה הצדיקים לפעל פעלות על-ידי שמות הממאה כמפרש בתורה לענין המופתים הנוראים שעשה משה רבנו, ויעשו גם החרטמים בלהטיהם כן. אבל בודאי אמתת הקדשה ידה על העליונה ולעולם גברה יד משה עליהם. כמו שכתוב (שמות ז) ויבלע מטה אהרן את מפותם. עד שבכמה אותות לא יכלו החרטמים להוציא עד שהכרחו להודות ולומר 'אצבע אלקים הוא'. ואם אף-על-פיר-כן החזיק לב פרעה, אבל בסוף הכרח להודות ולומר ה' הצדיק ולשלחם בעצמו. ואחר כך נתחרט ורדף אחריהם עד היום. ושם הראה ה' את ידו הגדולה ובקע את הים לפני בני ישראל ופרעה סבר שגם הוא יעבר הים ורדף אחריהם לתוך הים וישב ה' עליהם את מי הים וכו'.

וחנה מכל המעשיות הנוראות האלו וכאלו ומכל מה שמבאר בספרי קדש מזה, אנו רואין גדל כח

קדם כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכמו שכתוב מן ארם ינחני בלך מהררי קדם, וכמבאר בזהר הקדוש, עד שהיה לו כח לברך ולקלל את העמים בפיו וכן יתקיים. ועל ידי זה טעו ואמרו שאין לו יתברך רצון כלל חס ושלוש. רק כל אחד יכול להמשיך ולעשות פעולות בפיו ברצונו ועל ידי זה לא רצו להודות שה' יתברך בוחר בישראל ורוצה ה' בעמו ורוצה ה' את יראיו וכו' אף על פי שראו מופתים נוראים כאלה על ידי משה. כי אמרו הלא גם הם עושים מופתים בפיהם כנגדו, ועל כן אמרו שכל אחד יכול להמשיך הרצון ברצונו כנ"ל. וזה שאמרו אף אנו באים עליהם באדם שכחו בפיו כמו משה שהיה כחו בפיו. אבל באמת כל מעשיהם תהו, כי כל הגוים שאין נגדו, ואין שעור לההבדל שבין מופתי משה והצדיקים שאחריו, ובין מעשה בלעם והחרטמים כי אתה מרום לעולם ה', ולעולם ירד על העליונה, וכמו שמוכא בדבריו ז"ל (בסימן רלד לקוטי א) שנגד כל מעשה של הצדיקים יש כנגדו מעשיות של רשעים כי פיגהם פרח באויר וגם

והגדול שבהם היה בלעם הרשע שהיה לו כח בפיו כנגד משה בקדשה ומשם נמשכין כל הכפירות רחמנא לצלן. וכל טעותם של כל הכופרים העובדי עבודה זרה שפדורות הראשונים נמשך מזה. כי בודאי לא היו טפשים גמורים כמו שסוברים ההמון, ובפרט ראשיהם כמו בלך ובלעם וחרטמי מצרים וחקמי בני קדם, רק כל טעותם היה שאמרו שיכולין להמשיך רצונו כמו שרוצה כל אחד, כי זה מבאר בספרים שהיו אומרים שמעצם גדלתו של הנמצא המחייב הוא מרומם ומנשא לגמרי מלהנהיג בעצמו כל הנבראים. ועל ידי זה באו לידי כסילות דעתם ואולת חקמתם המטעית שאמרו שצריכין לעבד את האמצעי וכו', ושברך זה יוכלו להמשיך רצונו כמו שהם רוצים. וברך שהאדם רוצה לילך מזליכין אותו. על כן גדול העצה התעה אותם והטעם ונתן בהם כח שייכלו לעשות פעולות בעובדא ובמלולא. והעקר במלולא כי הדבור יש לו כח גדול עד שהיה כח לבלעם שהלך בדרכי בני

סודות הקבלה פה אל פה וקצת נכתבו במגלת סתרים. אבל אז התחילה לצמח נגע המספחת של חכמת יון ורומיים שהוא חכמת הטבע שהתרכיבו את הבית המקדש על-ידי זה. ובאמת גם כל חכמת הטבע שלהם הכל ירשו וקבלו מחכמי בני קדם כמבאר בכמה ספרים, כי בלעם וחכמי בני קדם ידעו הכל כי היו בקיאים בשמות הטמאה וכו' והיו יודעים כל סודות חכמי הטבע, ועכשו שכבר נשכח ידיעת הכשוף והשדים וכו' והתגברו חכמי הטבע הם רוצים לכפר בשדים ובכשוף לגמרי, עד שעל-ידי זה הם מחציפים פניהם וכופרים בכל סודות הקבלה ובכל שמות הקדושים וכו' מה שכל התורה והגמרא ומכללות ומדרשים קדושים מלאים מזה:

עח וכל זה מחמת גדל הבחירה, ועקר כל כח הבחירה רואין בפרשה זאת של בלעם בענין הלוכו לקלל את ישראל חס ושלום. ואיד התנהג ה' ותברך עמו. כי היה רצונו חזק מאד לקללם ואמר להם לינו פה הלילה. כי אף-על-פי שגלה שהכל

בלעם פרח באויר וכו' אבל סוף כל סוף נצח פינחם את בלעם והפילו על החרב והרגו וכו':

עז והנה בימים הראשונים בדורות הקודמים של משה רבנו והנביאים שלאחריו היה התגלות אלקותו מאד על-ידי הנבואה ורוח הקדש והמופתים הנוראים שלהם. על-כן את זה לעמת זה עשה אלקים, שגם הברוכים אחר תאוות עולם הזה היו יכולים לעשות איזה מופתים קטנים על-ידי כשוף ושמות הטמאה כדי שיהיה בחירה בנ"ל. אבל אחר חרבן בית שני, והנבואה כבר פסקה מישראל, ואותותינו לא ראינו ואין עוד נביא, על-כן נתן ה' ותברך כח לאנשי כנסת הגדולה להרג ולכטל את כח היצר הרע של עבודה זרה וכו', כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (יומא ט). ואז נתכטל רבו ככלו של כל ידיעות הכשוף ושדים ושמות הטמאה, וכן מישראל נתמעטה מאד ידיעת השמות הקדושים ועשית מופתים נוראים לשדר הטבע פאתגליא כמו בדורות הראשונים. רק ליחודי סגלה גדולי הדורות נמסרו

ואם רע בעיניך אשובה, כמתרים לפני המקום כמו שאמרו רבותינו ז"ל, וה' יתברך השיבו פרוצונו לך עמהם, והכל מחמת הבחירה כמו שאמרו רבותינו ז"ל בפרשה זאת בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

ומי שרוצה לתת לב בפרשה זאת יכול להבין היטב עד היכן פח הבחירה, וצריך כל אדם להבין מזה עתה גם עתה כי ממשלתך בכל דור ודור. כי גם עתה ה' יתברך מנהיג עולמו בחכמה עמקה בדרך זה כי מאד עמקו מחשבותיך, והוא בכלל ובפרט. וזהו כל ענין החיות רעות ומצח הנחש שהם חכמי הטבע וש"ש חכמת הטבע שמתגברים עכשו בכל פעם. וכל ההולכים בדרךיהם נתעה ונשמן לפם עד שנדמה להם בכל פעם על-פי דרכיהם שהוא ברעתם הרעה, עד שמהפכים השקרים והפזובים הידועים לאמת ואומרים שדרכיהם הוא האמת וכוונתם רק אל האמת ואומרים שזהו דרך התורה הקדושה לפרשה בדרךיהם הרעים מה שהכל רואים עין בעין אידם פורקי על לגמרי, וכל פונתם לבטל

ביד ה' יתברך אבל הלך בדרך שיוכל להמשיך רצונו פרוצונו. אבל ה' יתברך חמל על ישראל ואמר לו בפרוש לא חלף עמהם וכו'. ואף-על-פי-כן לא שב מרשעו לגמרי ואמר כי מאן ה' לתתי להלך עמכם, ופרש רש"י שרמו להם שישלח שרים רבים וגדולים מהם. כי סבר אולי יוכל להתגבר ברוצונו חזק כל כך עד שימשיך רצונו העליון פרוצונו חס ושלום לקלל חס ושלום את ישראל. ואז כשבאו שנית וראה ה' יתברך עצם רצונו הטמא לילך, אמר לו ה' יתברך: קום לך עם האנשים ואפס את הדבר וכו', ואף-על-פי-כן: וילך בלעם וכו'. אמר שמא אפתנו ויתרצה, וכמו שפרש רש"י שם. ואחר כך כשהלך עמד אתונו שלש פעמים ולחצו על-ידי המלאך שיצא לקראתו לעקבו. והוא לא שת לבו גם לזאת והלך לדרך הרע עד שגם אחר כך כשפתח ה' את פי האתון ודבר עמו והוכיחו ואחר כך גלה ה' עיניו וראה את המלאך נצב לקראתו וחרבו שלופה בידו ואמר לו בפרוש כי ירט הדרך לנגדי וכו', אף-על-פי-כן לא רצה לבטל רצונו ואמר

ענינו. וכל מה שמתגבר יותר לשברם כמו כן מתגברים ומשתמחים בנגודת לעקבו ולמנעו חס ושלום. וכן כל מה שהנחשק גדול ביותר המניעה מתפשטת ביותר עד שגדמה שקשה ואי אפשר לשברם. וכמו שכתוב בהתורה ויהי נא פי שנים (בסימן סו), ובפרט עובדא גדולה כגון לנסע לארץ ישראל שרואה שאין לו מעות על הוצאות וסכנות דרכים ובפרט בעת מלחמות חס ושלום וכו' ורבים נמנעו מחמת זה. אכל מי שמשיים לבו היטב לחשב על תכליתו ומתחזק ברצון חזק ואמין ואינו מניח את הרצון ומתענגע בכל פעם ברצונות חזקים לבוא לשם ומוציא הרצונות והכסופים בפיו וכו', על-ידי זה ה' יתברך עושה נפלאות עמו ומסבב עמו בדרכים נפלאים עד שזוכה לבוא לשם בדרך השגחה נפלאה שלא בדרך הטבע כלל, כי אף-על-פי שלא נעשה לו גם גמור באתגליא כמו לאלישע ולאליהו ולרבי פינחס בן יאיר שבקעו את המים בבגדיהם, אף-על-פי-כן מי שמשיים לבו לנפלאות הסבות שה' יתברך סבב עמו בהשגחתו הנפלאה עד

ולהשפית את התורה לגמרי חס ושלום, וכל הנמשך אחריהם קשה להשיבו, כי כל באיה לא ישובו. וכל זה מחמת גדל כח הבחירה כנ"ל. והעקר כי הכל תלוי ברצון האדם, כי הארץ נתן לכני אדם, הינו שה' יתברך מסר הבחירה לאדם, וכמו שיש כח באדם לילך אחר תאוותיו חס ושלום או להפך לשבר ולכרם מהתאוות ולסור מרע ולעשות טוב, כן יש לו כח להתגבר ברצונו עד ששכיכול יכריח רצונו יתברך למלאות תאוותו ורצונו הרע. וכמו שרואין בזה נפלאות תמים דעים למי שמשיים לב על זה וכמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו ז"ל שהמחשבה יש לה כח גדול ואמר שיש בזה נסתרות הרבה ואפלו מה ששמעתי והבנתי בזה אי אפשר לבאר. מכל שכן מה שלא גלה רק ברמז מעט, וכן רואין בחוש. ויש לבאר קצת, למשל כשאחד רוצה לסע לדבר שבקדשה כגון לארץ ישראל או לצדיק אמתי כדי שילמדהו דרך ה' ותורתו ויקרבו לעבודתו יתברך, אזי יש לו מניעות רבות ועצומות מאד כל אחד כפי

מניעות עצומות מאד מה שנגדמה שאין בדרך הטבע לבוא לשם אף הם מתגברים ברצון חזק עד שה' יתברך מסבב להם סבות עד שבאים לשם למה שרצו לעקר אותם משני עולמות, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והרצון יש לו תקף גדול וכו' וכו' וכו'. וכל זה מחמת גדל הבחירה וכו' וכו'. וכן הוא בכל הדברים שבעולם ואי אפשר לבאר הכל, אף החלוק וההפרש יכולין הכל להבין, כי זה האיש הכשר כל יסוד פגנתו ורצונו הוא בשביל התכלית האחרון שפרגיל עצמו מנעוריו להסתכל על קצו וסופו האחרון ומה יעשה ליום פקדה וכמו שכתוב וזכר את בוראך בימי בחורתיך, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (קהלת רבה פרשה יב) בוראך בארך בורך וכו', וכמו שכתוב (קהלת ב) החכם עיניו בראשו, שבראשית עולמו רואה מה יהיה בסופו וכו', וכל תשוקתו ורצונו להפיר את ה' יתברך באמת ולפרש את עצמו מכל התאוות רעות ולזכות לחטף טוב כל ימיו בשביל תכליתו הנצחי. וזה ההפך, משים כל מנמתו ורצונו לתאוות

שבא לשם הוא רואה נסים ונפלאות כמעט שהם גדולים מקיעת הים בנס. כי זה לא היה רק לפי שעה. ואלו ההשגחות הסבות הנפלאות היו כמעט בכל יום ובכל שבוע וכו'. וכן בענין פרנסת האדם שהמאמין רואה נפלאות ה' בכל עת אף פרנסתו בהשגחה נפלאה לבד, כי אף-על-פי שעושה איזה עסק ומלאכה אף-על-פי-כן רואה שכמה פעמים אינו מצליח כלל בעסק זה. וכשה' יתברך רוצה מסבב בהשגחתו פרנסתו בדרך נפלא ומזמין לו רוח בדרך גם המלבש בתוך הטבע כי פתאם בא לו רוח שלא עלה על דעתו כלל, ואי אפשר להאריך לבאר כל זה, כי יכלו המון יריעות. אבל המאמין וחפץ בהאמת יבין כל זה היטב:

אבל את זה לעמת זה עשה אלקים שגם ההולך לדבר עברה חס ושלום או שרוצה לאבד את עולמו לילך למרחקים ללמד מה שאסרו חכמינו ז"ל שהם חכמות חיצוניות ולילך בדרך שרירות לבו הרע. וגם בהם נמצאים הרבה שאין להם על הוצאות למרחקים פנה. וגם שארי

של בלעם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה פרשה ב) שהיה נפשו רחבה להתאוות ממון הרבה מלא ביתו בסף וזהב וכו'. ורוח נמוכה הפך רדיפת הכבוד שהוא גאות ורוח גבוהה. וכל המדות טובות האלה שהם כלולים מכל טוב הם בתלמידיו של אברהם אבינו עליו השלום. ולהפך תלמידיו של בלעם הרשע הם עין רעה ונפש רחבה וכו' שרודפים אחר הקנאה והתאוה והכבוד וכו'. ושאל התנא אחר כך: מה בין תלמידיו של אברהם לתלמידיו של בלעם, כלומר איך אפשר לידע מה ביניהם. ואיזה הדרך הישר שיכיר לו האדם. כי הלא אנו רואין שמקרה אלו הטובים שהם תלמידיו של אברהם אבינו בן יקרה לאלו הרעים שהם תלמידיו של בלעם הרשע. כי אלו גומר ה' יתברך עמם מה שהם רוצים, וגם עם המהפכים ארחות ישר גומר ה' יתברך למלאות רצונם וכמו שכתוב (תהלים י) כי אתה עמל וכעם תביט לתת בידך, וכמו שפרש רש"י שם. ואם בן נפל פתא בכירא שאין יודעין באיזה דרך לילך, על זה סים התנא כי בודאי קשה

עולם הזה ושרירות לבו הרע, ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כנ"ל, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא לה) הבא לטהר מסייעין לו הבא לטמא פותחין לו. ואזי ה' יתברך מזמין לכל אחד סבות וסברות וחקמות בדעתו שיוכל לעשות כרצונו עד שיש לו כח להחולק והכופר וכו' לומר סברות וחקמות של הכל להטעות עצמו ואת אחרים מן האמת ולומר שהאמת אתו, אבל האמת עד לעצמו והחפץ באמת רואה היכן האמת לאמתו:

עמ וזה בחינת (אבות פרק ה) מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע וכו' שהכל תמהין על מאמר זה כמבאר במפרשים, אך על-פי הנ"ל מובן דבריהם הקדושים קצת. כי בתחלה באר החלוק שבין תלמידיו של אברהם אבינו עליו השלום שמדתם עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה שאינם פרוכים אחר הקנאה והתאוה והכבוד שהם כלולים בדבריהם אלו. כי עין טובה הפך הקנאה שאין עינו רעה לקנא את חברו. ונפש שפלה הפך התאוה שהוא בחינת נפש רחבה

וירא אלקים את האור כי טוב וכו'. הינו שהרשעים מהפכים חשך לאור ואור לחשך, שקר לאמת ואמת לשקר עד שאי אפשר לידע באיזה מהם ה' יתברך חפץ, לכן נאמר: וירא אלקים את האור כי טוב, ואמרו רבותינו ז"ל (שם) שראה שאין העולם כדאי להשתמש בו ועמד ונגזז לצדיקים לעתיד לבוא. הינו שמי שחפץ לידע הדרך באיזה מעשים ה' יתברך חפץ יתקרב לצדיקי אמת, כי אצלם נגזז האור הטוב וילך בדרכיהם להסתפל מעודו עד סופו, מבחרותו עד זקנותו, על תכליתו הנצחי וכנ"ל ואז ידע האמת באיזה מהם חפץ ה' יתברך וכנ"ל:

ועיני בם נהדרין פרק ארבע מיתות (דף סה) מאמר רבותינו ז"ל: תניא 'ודורש אל המתים' זה המרעיב עצמו וכו'. וכשהיה רבי עקיבא מגיע למקרא זה היה בוכה: ומה המרעיב עצמו כדי שתשרה עליו רוח טמאה שורה עליו רוח טמאה, המרעיב עצמו שתשרה עליו רוח טהרה על אחת כמה וכמה, אבל מה אעשה שעוונותינו גרמו לנו שנאמר (ישעיה

לברר האמת, כי הנצחון אינו סובל את האמת, וכל מה שיאמרו להם אמת ברור יתפכו הכל אל האמת המזויף שלהם, אך החלוק הוא בסוף, כי תלמידיו של אברהם אבינו נוחלין בעולם הזה ויורשין העולם הבא ותלמידיו של בלעם הרשע יורדין לבאר שחת, כי גם בעולם הזה הכל רואין כי רק מי שיש לו אמונה חיו חיים אמתיים. אבל מי שאין לו אמונה והוא בבחינת תלמידיו של בלעם הרשע אין חיו חיים כלל גם בעולם הזה כמו שכתוב בספר הספורי מעשיות. וכאשר שמענו מפייהם בפרוש שהם בעצמן מודים על זה שעקר החיים אמתיים הוא אמונה הקדושה, מכל שבן וכל שבן בעולם הבא שאז בודאי הכל יראו החלוק וההבדל שביניהם כמו שכתוב (מלאכי ג) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו וכו': וזהו גם כן מה שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פרשה ג) אור אלו מעשיהם של צדיקים, חשך אלו מעשיהם של רשעים, ועדין אני יודע באיזה מהם הוא חפץ, תלמוד לומר:

השומים:

פ וזה שכתוב: כי הכיתני זה שלש רגלים, ודרשו רבותינו ז"ל (במדבר רבא פרשה כ) אתה מבקש לעקר אמה החוננת שלש רגלים בשנה, והזכיר זכות וכח השלש רגלים דיקא, כי הם מועדי ה' מקראי קדש שקוראים ומגלים את הרצון, והוא רצה לבטל זאת ולהכחיש ברצון חס ושלום, כי היה בחינת מצח הנחש וכנ"ל:

פא וזה בחינת פתיחת פי האתון שה' יתברך פתח פי האתון והיא בעצמה הוכיחה אותו, שנעשה גם שלא היה מעולם, כי בזה הראה לו ה' יתברך מאין נמשך כחו הטמא לפעל פעלות רעות, כי המשיך הזהמא על עצמו כל כך, על-ידי תאות נאוף בזהמא פזאת עם בהמה, עד שעל-ידי זה היה לו כח דסטרא אחרא בפיו הטמא. כי בן מנהיג ה' יתברך עולמו שמי שרוצה לפעל פעלות בקדשה צריך שיהיה פרוש וקדוש גדול מאד כמו משה רבנו עליו השלום. ואם היה שונה חס ושלום מעט בקדשתו לא היה יכול לפעל כראוי. ולהפך בממאה היה כח בלעם

(נט) עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. אמר רבא: אי בעו צדיקי ברו עלמא שנאמר: עונותיכם היו מבדילים. רבא ברא גברא, רבי חנינא ורבי הושעיא הוו יתבי וכו'. ופרש רש"י: אי בעו צדיקי, להיות נקיים מכל עון. הוו ברו עלמא שנאמר וכו', הא אם לא היו בהם עונות אין כאן הבדלה. כל זה שייך לענין מעשה בלק ובלעם שכתבנו שם מגדל כח הבחירה וכו', עין שם היטב.

ובפרק הנחנקין איתא: רבי יוסי הגלילי אומר הגיעה תורה לסוף דעתה של עבודת כוכבים, לפיכך נתנה התורה ממשלה בה, שאפלו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו, ופרש רש"י: נתנה התורה ממשלה בה, כלומר אפלו תראה אותו נביא מושל ועושה ברצונו, דכתיב ונתן לך אות או מופת, עד כאן לשונו. כל זה שייך לענין הנ"ל, עד כמה וכמה כח הבחירה מגיע, והבן מאד. ועין במסכת עבודה זרה (דף נד) מה שכתוב שם לענין מה ששאל וכו' והשיב לו: וכי יאבד עולמו מפני

כח לפי שעה בשביל הבחירה. אבל אחר כך גבי דיליה. והמחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי ומנה ובה אבא גיזל ביה נרגא. שהאתון בעצמה, שטמא את עצמו עמה, שמשם היה כחו הטמא, היא בעצמה המשיך לה ה' יתברך הדבור ופתח את פיה והוכיחה אותו והודיעה לו לעין כל מה שעשה עמה, כי כן מגיע לו מאחר שמשם המשיך כח דבורו הרע. על-כן הראה לו ה' יתברך שבזה בעצמו המשיך הדבור להאתון בעצמו לבישו ולנקם בו בבחינת (תהלים לד) תמותת רשע רעה. וכתוב (ירמיה ב) תסרף רעתך ומשבותיך תוכחד. (ועין עוד במקום אחר בדברינו מזה שדקא על-ידי זמתו הגדולה הנ"ל המשיך הדבור לשם וכו'):

פב ואף על-פי-כן עמד ברשעו ולא שב מדרכו עד שיעז לבלק להכשילם בונות ועל-ידי זה יפל מהם, כי אמר לו אלהיהם של אלו שונא זמה הוא וכו' (סנהדרין קו). והדבר תמוה מאד, אם כן, אם ה' יתברך שונא זמה, ועל-ידי זה יפלו מישראל חס ושלום, אם כן בלק ובנותיו והוא

דיקא על-ידי שטמא עצמו כל כך ועל-ידי זה דיקא היה לו כח בפיו הטמא. וכמוכא בזהר הקדוש ובספרים פעלותיו על-ידי טמאות עצומות שטמא עצמו בשכבת זרע אצל הרי השף וכו', רחמנא לצלן, על-כן הראה לו ה' יתברך כחו מאין נמשך, ומה שפעל בכחו הטמא שהמשיך כח הדבור פה אל הטמאה והסגרא אחרא כל כך על-ידי מעשה אישות שעשה עם אתונו עד שנמשך כח הדבור להאתון בעצמו עד שהאתון פתח פיו והוכיחה אותו בעצמו והודיעה לו לעיני כל השמים שהלכו מהיכן בא כחו, כי אמרה לו 'ההספן הספנת' שמרמו על מעשה אישות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קה). ובזה הראה לו ה' יתברך שאין כחו הטמא חס ושלום ממנו ומעצמו, רק הכל ברצון ה' יתברך שבא העולם ברצונו בחק כזה שיהיה כח להאדם להמשיך בבחירתו כחות העליונים ברצונו. אבל אף-על-פי-כן הכל ביד ה' כחמר ביד היוצר, כי אין עוד מלבדו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (חלו' ז) לענין כשפים, רק שנותן להם

הוא רק לאלו, ולא לממאים כמותו, כי כזה טעה בכפירותו שסבר מה שרואין בכל פעם שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו ומצליחין בידו מלמעלה שיגמור חפצו הן לטובה הן לרעה, סבר שחם ושלום ה' יתברך בפל רצונו לגמרי ומסר ביד האדם הכל וכרצונו יוכל להמשיך הכל, רק שמי שממשיך דרך הקדשה, אליו דיקא זיק הזמה. אבל אליו וסיעתו שהמשיכו כמה פעמים הפחות מלמעלה דרך הסטרא אחרא על-ידי זהמת הזמה דיקא כנ"ל, אליהם לא זיק הזמה כלל, אדרבא, כל כחם על-ידי זה חס ושלום וכנ"ל.

אבל איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת בפרח רשעים כמו עשב וכו' להשמדם עדי עד וכו', כי מה שה' יתברך נתן להם כח כזה הוא רק לפי שעה בשביל הבחירה, ובנדאי הם מחיבים להסתכל על האמת לאמתו, ואז היו מבינים שבנדאי אין זה רצון ה' יתברך להרבות זמה חס ושלום. וכמו שראו כבר מדור המבול וכו' מה שנקם בהם ה' יתברך בשביל זה, רק הוא רצה

בעצמו בודאי יפלו על-ידי זה מפלה שאין לה תקומה, מאחר שהם גרמו כל זאת וממאו את עצמן ואת ישראל כזה? וגם מהו הלשון 'אלהיהם של אלו', וכי הנה טפש ואמר שיש לישראל אלוה מיוחד ולהם אחר?

אך הכל על-פי הנ"ל, כי טעה ואמר שאיך שהאדם רוצה להמשיך רצון אלקותו יתברך בן יוכל להמשיך, על-כן אמר שישראל שמקרבין עצמן לרצונו יתברך על-פי דעת משה רבנו שהיה קדוש ופרוש מאד, והזהיר לכל ישראל על הזנות מאד, על-כן כשהם פוגמים בזנות חס ושלום בודאי תכף יפלו. אבל הוא וסיעתו שטמאו את עצמם כל בך, הם ממשיכין רצונו על-ידי טמאה זאת דיקא. וכמו שראו כמה פעמים שפעלו פעלות על-ידי זמהא זאת כנ"ל, על-כן אמרו שלהם לא זיק הזנות רק לישראל שממשיכין הרצון דרך הקדשה דיקא, ועל-כן אמר אלקיהם של אלו שזנא זמה, 'של אלו' דיקא, שהם ישראל שהמשיכו אלקותו עליהם בדרך זה של קדשת משה, הוא שזנא זמה ששזנא אותם מחמת חטא נאוף. אבל השנאה הזאת

עצה מוקני מדין, זקני מדין זה בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות וכו' שעל ידם מתגבר הדין והרגו הפך הרצון בבחינת קצר ימים שבע רגו כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל. ועל-כן נקראים זקני מדין לשון דין ורגו.

כי זקנים דקדשה בחינת זקן זה קנה חכמה הם מתחדשים בכל יום בבחינת תתחדש כנשר וכו'. כי הם מתגברים להוסיף בכל יום קדשה ודעת ולהתחיל לעבד את ה' יתברך בכל יום מחדש שזה עקר שלמות עבודת ישראל, בחינת בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וכו"ל. ועל-ידי זה הם ממשיכין רצונות טובות וחסדים חדשים בכל יום בבחינת (איכה ג) חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים רבה אמונתך ופרש רש"י שהחסדים מתחדשים בכל בקר. כי עקר כח היצר הרע הוא מדינים ורגו, ובכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו. ומי שאינו מתגבר כנגדו פראוי נדמה לו כאלו אפס תקנה חס ושלום לעמוד כנגדו כי כבר נזקן במעשיו וברגילותו וכו'. כי היצר הרע נקרא מלך זקן וכסיל. ועל-כן הזהיר רבנו ז"ל מאד

לילך אחר תאוותיו ושרירות לבו, על-כן נתן לו ה' יתברך כח כזה שיוכל להמשיך הכחות כרצונו לפי שעה בשביל הבחירה, אבל לסוף גבי דיליה. כי פריחתם הוא רק כמו עשב להשמדם אחר כך על-ידי זה עדי עד. כמו שאינו שאחר כך נפלו בלם בלק ובנות מדין ובלעם בעצמן מפלה שאין לה תקומה, כי נהרגו בלם בחרב על-ידי פינחס וישראל, כי אתה מרום לעולם ה':

פג וזה ויאמר מואב אל זקני מדין וכו' ויבלק בן צפור מלך למואב וכו' (במדבר כב). בלק מלך מואב זה בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים כנ"ל, ועל-כן הוא בחינת מלך מואב. כי עקר התגברותם הוא על-ידי תאות נאוף שהוא בחינת מואב שהם נמשכים מבחינת מצח אשה זונה שהוא המעשה של בנות לומ. ועל-כן גם עתה רצו להכשיל את ישראל על-ידי בנות מואב. כי עקר טעות המחקרים של חכמי הטבע הוא על-ידי שהם פרוכים מאד אחר תאוה זאת וכו"ל, וכמוכא בהתורה אבא שאול (בסימן נה לקושי א). ועל-כן לקחו

מאד וצעק בקול גדול לבלי להיות זקן חס ושלום וכו' כמבאר שיחה קדושה זאת בספר ספורי מעשיות (שיחות הר"ן סימן נא), והיא שיכה לתורה זאת "ואת העורבים" שאנו עוסקין בה. אבל המקרבים להצדיק האמת שהוא בחינת זקן דקדושה, הם נזהרים לבלי לפל חס ושלום לידי זקנה לעולם. ואיך שהוא איך שעובר על האדם בכל יום, הם מאמינים שכל יום ויום שפא לעולם, הוא ענין חדש לגמרי. כי ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמבאר לעיל מזה. ובנדאי לית יום דלית ביה טוב, רק שיש לו גדר מלבר, כמבאר בזהר הקדוש ומוכא בדברינו במקום אחר. ומאמינים בחסדו הגדול שאינו נפסק לעולם בחינת חסדי ה' כי לא תמנו, עד שממשיכין חסדים חדשים בכל יום מחדש בבחינת חדשים לבקרים וכו' בנ"ל, ועל-ידי זה מתגברים בסיוע דלעלא להוסיף בכל יום אור קדושה ודעת שעל-ידי זה מאיר התגלות הרצון בכל יום יותר ויותר.

בחינת תקף הדין והרגו וכנ"ל. ומהם נטל עצה בלק ומואב שהם בחינת חיות רעות בחינת חכמי הטבע בנ"ל. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (במדרש רבה פרשה כ) והלא מעולם הם שונאים זה את זה. כי אלו הזקנים שאין בהם שלמות בחינת זקני מדון, אף-על-פי שאין בהם שלמות בראוי להוסיף קדושה בכל יום, אף-על-פי-כן עדן הם בבחינת אנשים פשרים ואינם חפצים בחכמות חיצוניות של החיות רעות הנ"ל, וחולקים עליהם והם תמיד שונאים זה את זה. אבל אף-על-פי-כן הם עושים שלום זה עם זה להתיעץ על בני ישראל הפשרים הדבקים בהזקן דקדושה:

פד וזהו (במדרש כב) עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו בלחך השור את ירק השדה. שהם מתיראים שהקהל הקדוש של ישראל הפשרים המאירים התגלות הרצון מחדש בכל יום שהם ילחכו ויעקרו את כל הסבובים הרעים שלהם של החיות רעות שהם חכמי הטבע שמסבבים את דרכי התורה האמתית בסבובים רעים שלהם בבחינת (תהלים יב) סביב

אבל

צמחים, כמו שכתוב (חזקאל טז) רבבה בצמח השדה נתתיך. ואלו הילדים והנערים הם בחינת ירק השדה העליונה. כי ירק מרמז בחינת (בראשית יד) וירק את חניכיו שהוריקן בתשובה, המובא במקום אחר בהתורה אני ה' וכו' (בסימן יא). ואם היו מתגדלים בדרכי ישראל הכשרים ללמוד חמש עם פרוש רש"י וגמרא ופוסקים וספרי מוסר הקדושים, היו מתגדלים מהם פרות נפלאים בחינת (תהלים קז) וזרעו שדות ויטעו כרמים ויעשו פרי תבואה וכו'. ואלו החיות רעות בחינת שור המזיק הם עוסקים ללחכם ולעקרם מנעוריהם חס ושלום. וזהו בחינת כלחך השור את ירק השדה וכו"ל, הינו כמו שהשור המזיק פגם הרצון עוסק ללחך בחינת ירק השדה הנ"ל, כמו כן עתה ילחכו הקהל דקדשה הנ"ל את כל סביבותינו דהינו מה שאנו עוסקים לסבב את הקדשה וכו"ל:

פה ועל-כן היתה עצתם לקרא את בלעם שהוא בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע, כדי שהחיות רעות הנ"ל יקבלו חס ושלום כח

רשעים ויהלכו. ועתה זה הקהל הקדוש רוצים ללחכם ולעקרם לגמרי. וזהו: כלחך השור את ירק השדה, הינו שאמרו שהקהל דקדשה של ישראל רוצים ללחכם ולעקרם משרשם כמו ממש שהם עוסקים ללחך את סמרא דקדשה שזהו בחינת כלחך השור וכו'. שהוא בחינת שור המזיק שור המועד שהוא בחינת חטא העגל שעשו עבודה זרה הפך הרצון בבחינת (תהלים קז) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. כי שור הוא בחינת קלפה חזקה מאד בחינת תולע שרוצה להתגבר בכל יום חס ושלום וכו', כמובא בכונת פרשת התמיד, עין שם.

וזהו: כלחך השור את ירק השדה. כי זה השור המזיק בחינת החיות רעות שהם חכמי הטבע עקר התגבורתם הוא על ילדי ונערי בני ישראל לחנכם חס ושלום מנעוריהם כאשר כבר דרסו וטרפו ועקרו כמה וכמה מהם שיצאו מן הדת לגמרי כל מי שיצא מבתי כנסיות שלהם הרעה כמפרסם לעין כל. וזה בחינת ירק השדה, כי נפשות ישראל נקראים

וְכַל הָאֲבוֹת וְהָאֲמָהוֹת הָיָה רַק רְצוֹן
 טוֹב. כִּי אִזּוּ הָיָה קִדְּם קִבְּלַת הַתּוֹרָה
 וְהָיָה כָּל הַתְּקַרְבוֹתָם לָהּ יִתְבַּרְךָ רַק
 עַל-יְדֵי רְצוֹן וְנִדְיַבַּת לֵב כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב
 בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן קמב). כִּי הֵם
 הַמְּשִׁיכֵי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם
 שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּרְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ וְעִקְרוֹ
 וּבְטָלוֹ הַעֲבוּדָה זָרָה וְחֻכְמַת הַטְּבַע מִן
 הָעוֹלָם, וְזֶהוּ כִּי מְרַאשׁ צָרִים אֲרָאָנוּ.
 בְּחִינַת (תְּהִלִּים עג) צוּר לִכְבִּי וְחֻלְקֵי
 אֱלֹקִים לְעוֹלָם, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת רְצוֹן טוֹב
 לָהּ יִתְבַּרְךָ. וְזֵהוּ וּמִגְבְּעוֹת אֲשׁוּרָנוּ
 בְּחִינַת גְּבַעַת הַלְּבוּנָה בְּחִינַת קִדְּשַׁת
 הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁשָּׁם עֶקֶר הָאֵהָבָה
 וְהַרְצוֹן בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבוֹתֵהֶם שֶׁבְּשֵׁמִים
 בְּחִינַת תּוֹכוֹ רְצוֹף אֵהָבָה וְכוּ'. כִּי שָׁם
 כָּל הַקְּרִבְנוֹת שֶׁהָיוּ עוֹלִים לְרְצוֹן:

פז וְזֵהוּ הַן-עַם לְבָדָד יִשְׁכֹּן, שֶׁהֵם
 עִם קְדוּשׁ כְּזֶה שֶׁשׁוֹכְנִים לְבָדָד,
 שֶׁהֵם מְקִימִים לָךְ עִמִּי בֵּא כַּחֲדָרִיךְ
 וּסְגַר דְּלִתְךָ בַּעֲדֶךָ חֲבִי כְּמַעֲט רַגַע עַד
 יַעֲבֹר-זָעַם (ישעיהו כו). שֶׁהֵם מִתְבַּדְּדִים
 בֵּינֵם לְבִין קוֹנָם וְשׁוֹפְכִים שִׁיחַתָּם
 לְפָנָיו בְּכָל פַּעַם וְחוֹשְׁבִים בְּכָל יוֹם עַל
 אַחֲרֵיתָם וְסוֹפָם הָאֲחֵרוֹן. וְעַל-יְדֵי זֶה
 הֵם בְּטוֹחִים מְכֹל צָר וְאוֹיֵב וּמִסְמִין כִּי

מְשַׁרְשֵׁם, וְעַל-כֵּן הִתְיַעֲצוּ עִם זְקֵנֵי
 מִדִּין שֶׁהֵם בְּחִינַת זְקֵנֵי הַדּוֹר שֶׁאֵין
 בָּהֶם שְׂלֵמוֹת, כִּי מִשָּׁם יִנִּיקַת מִצַּח
 הַנְּחָשׁ וְכַנ"ל. וּבִאֲמַת הָיְתָה אִזּוֹ עַת
 צָרָה וְסַכְנָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּזֵהר
 הַקְּדוּשׁ, אֲךָ ה' יִתְבַּרְךָ הִפֵּר עֲצָתָם
 וְקִלְקַל מַחְשַׁבְתָּם עַל-יְדֵי גְּדַל כַּחוֹ שֶׁל
 מוֹשֶׁה שֶׁנִּכְלַל בְּרְצוֹן הָעֲלוּיִן כֹּל כִּדְ עַד
 שֶׁפָּעַל שֶׁה' יִתְבַּרְךָ בְּרַחֲמָיו לֹא כָּעַם
 כָּל אוֹתָן הַיָּמִים כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל (בְּרֻכּוֹת ז) כִּי כָּל כַּחוֹ שֶׁל בְּלָעַם
 הָיָה שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ מִתִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא פּוֹעֵם. כִּי כָּל כַּחוֹ הָיָה מְפַעֵם
 וְזַעַם וְרָגַז הַפֶּה הַרְצוֹן. אֲבָל ה' יִתְבַּרְךָ
 בְּרַחֲמָיו לֹא כָּעַם וְזַעַם כָּל אוֹתָן
 הַיָּמִים, עַד שֶׁבְּרַחֲמָיו הַעֲצוּמִים עָקַם
 אֶת פִּיו וְהַפִּךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה:

פו וְזֵה (בְּמִדְבָר כג) מָה אֶקֶב לֹא קֵבָה
 אֵל וּמָה אֲזַעַם לֹא זָעַם ה'. כִּי כָּל
 אוֹתָן הַיָּמִים לֹא זָעַם כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְזֵה (שָׁם) כִּי מְרַאשׁ צָרִים
 אֲרָאָנוּ וּמִגְבְּעוֹת אֲשׁוּרָנוּ. שִׁישְׂרָאֵל יֵשׁ
 לָהֶם יִרְשָׁה טוֹבָה מֵאֲבוֹתֵיהֶם
 הַקְּדוּשִׁים אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֵב
 וּמֵהָאֲמָהוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁהָיוּ חֻזְקִים
 בְּהַרְצוֹן מְאֹד. כִּי כָּל עֲבוֹדַת אֲבָרְהָם

ומתבודדים ושוֹפְכִים שִׁיחָם בְּרִצּוֹנוֹת
טוֹבִים וְכַסּוּפֵי חַזְקִים וְנִעְגוּעִים
נִמְרָצִים אֵלָיו יִתְבַּרְךָ.

וְזֶה (שם) מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב, מִי יוֹכֵל
לְמַנּוֹת וּלְשַׁעַר יְקָרַת קִדְשָׁת כָּל
פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שְׂדוּרְכִים עַל הָעֵפֶר
כְּשֶׁהוֹלְכִים לְדַבְּרִים שֶׁבִקְדֻשָּׁה כְּגוֹן
לְבִתֵּי כְּנַסִּיּוֹת וּלְבִתֵּי מִדְּרָשׁוֹת וּלְקַבֵּל
פְּנֵי רַבָּם דִּקְדֻשָּׁה וְלִשְׁפֹּךְ שִׁיחָם
בְּהַתְּבוּדוֹת לְפָנָיו ה' יִתְבַּרְךָ, שֶׁמִּכָּל
פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שְׂדוּרְסִים עַל הָעֵפֶר
נִעֲשִׂים תְּקוּנִים וְשִׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים
לְמַעַלָּה שְׂאֵי אֲפָשֶׁר לְמַנּוֹתָם וּלְשַׁעֲרָם.
וּמִכֶּפֶר אֵת רַבְעֵי יִשְׂרָאֵל (שם) וּפְרָשׁוּ
רְבוּתֵינוּ ז"ל, וְכֵן תִּתְּנֵנוּ

אוּנְקָלוּם וְיוֹנְתָן שֶׁנֶּאֱמַר עַל הָאֲרֻבָּעָה
דְּגָלִים. וְאֵלֹהֵי הָאֲרֻבָּעָה דְּגָלִים הֵם
בְּחִינַת אֲרֻבָּעָה מַחְנוֹת הַשְּׂכִינָה וְכוּ'
שֶׁנִּמְשָׁכִין מִד' דְּאֶחָד שְׁשָׁם עֵקֶר
הַכַּטּוּל אֵל רִצּוֹן הָאֵין סוּף. וְכֵל זֶה
הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה וְשִׁיחָה וְהַתְּבוּדוֹת
הַנ"ל שֶׁעֵקֶר הַשִּׁיחָה וְהַתְּבוּדוֹת
צָרִיךְ לְהִיּוֹת עַד שֶׁיִּכְבָּטֵל אֵת עֲצָמוֹ,
שֶׁיִּכְבָּטֵל כָּל רִצּוֹנוֹתָיו לְרִצּוֹן ה' יִתְבַּרְךָ.
וְזֶהוּ בְּחִינַת מִשְׁפָּט שֶׁנּוֹכַח בְּדַבְּרָיו ז"ל
בְּכַמּוֹה מְקוּמוֹת שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְשַׁפֵּט

הֵם מִסְתִּירִים עֲצָמָם בְּצֵל כְּנַפְיוֹ יִתְבַּרְךָ
תְּמִיד בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים לז) אֲתָה סֶתֶר
לִי וְכוּ', שְׂזוּהוּ בְּחִינַת וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל
בְּטַח בְּדַד עֵין יַעֲקֹב וְכוּ' (דְּבָרִים לג)
בְּחִינַת כִּי אֲתָה ה' לְבָרַד לְכַבֵּחַ
תּוֹשִׁיבֵנִי (תְּהִלִּים ד). שְׁעַל־יְדֵי בְּחִינַת
בְּדַד, בְּחִינַת הַתְּבוּדוֹת, עַל־יְדֵי זֶה
שׁוֹכֵן יִשְׂרָאֵל בְּטַח תְּמִיד. כִּי מִי זֶה
עָרַב אֵת לְבוֹ לְגִשְׁתָּ אֵל ה' יִתְבַּרְךָ
שֶׁהֵם מִסְתִּירִים עֲצָמוֹ אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ,
בְּבְחִינַת (שם צא) לֹא תִירָא מִפְּחַד
לְיָלָה מִחַץ יַעֲוֹף יוֹמָם וְכוּ' וְכוּ' רַק
בְּעֵינֶיךָ תְּבִיט וְשִׁלְמַת רִשְׁעִים תִּרְאֶה
כִּי אֲתָה ה' מִחֲסֵי עֲלִיּוֹן שְׂמֹתָ מְעוֹנָךְ.
כִּי הֵם שְׂמִים מְעוֹנָם וְדִירְתָם וּמִכְבָּחָם
אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ עַל־יְדֵי הַתְּבוּדוֹתָם
שֶׁעוֹסְקִים לְסַלֵּק מִחֲשַׁבְתָּם מִכָּל
הַהֲבָלִים שֶׁל זֶה הָעוֹלָם וּלְכַבֵּל רִצּוֹנָם
אֵלָיו יִתְבַּרְךָ.

וְזֶהוּ: וּבְגוֹזִים לֹא יִתְחַשְׁבּוּ, וְתַרְגוּם
יוֹנְתָן וִירוּשְׁלָמוֹ: וּבְגִימוֹם
עִמְמִיָּא לֹא מִתְעַרְבִין, שְׂאִינָם רוֹדְפִין
אַחַר נִימוּסֵי הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְאַחַר
רְבוּי כְּלֵי בַיִת וְכֵלֵי כֶּסֶף וְתַכְשִׁיטִין וְכוּ'
וּשְׂאֵרֵי דְבָרִים הַמְרַבִּים הַכֵּל שְׁלָהֶם.
רַק מְסֻלָּקִים כָּל מִחֲשַׁבְתָּם מִכָּל זֶה

עד שעל־פירב רואה בעצמו שאין לו מקום ורוח מארבע רוחות העולם לברח לשם ולהתחבא שם מפני העולם בגשמיות ורוחניות בגוף ונפש וממון ופרנסה בבחינת אנה אלך מרוחק וכו' ובבחינת אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי, וכמו שכתוב הבט ימין וראה ואין לי מכיר אבד מגוס מגני, וכמו שאומרים בסליחות: פנינו לימין ואין עוזר, לשמאל ואין סומך וכו', וכן הרבה עד שרואה שאין לו מגוס כי אם אליו יתברך לבד, בבחינת: מן נסתי ושכתי אליך, וכמו שכתוב ומגוס ביום צד לי. ובשביל זה בחינת: המשפט הנ"ל שהוא בחינת התבודדות נקרא רבוע, בחינת רבע ישראל. כי זה העוסק בזה באמת הוא מתהפך בדבריו לכל צד מארבע רוחות העולם שבהם כלולים כל מה שנעשה בעולם עד שרואה דחקו ועמלו ומיריותו וכו' שאין לו מקום לגוס רק לגוס לה' יתברך להכלל בד' דאחד. כי ה' יתברך נמצא בכל עת לכל קוראיו אפלו אם נתעו כמו שנתעו כי רחמיו אינם פלים לעולם.

את עצמו על כל דבר, אם כן ראוי לו לבלות ימיו וכו'. ומבאר בהתורה היכל הקדש בסימן נ"ט בחלק א' שבחינת משפט זה הוא בחינת רבוע, בחינת חשן המשפט שנאמר בו רבוע יהיה כפול, נמצא שהמשפט שהאדם צריך לחשב עם עצמו ולשפט את עצמו שזהו בחינת התבודדות ושיחה בינו לבין קונו הנ"ל הוא בחינת רבוע, ועל שם זה בעצמו נקרא רבוע, כי עקר ההתבודדות והשיחה צריך להיות בהתחזקות רצונות טובות לה' יתברך עד שיכלל באהדתו יתברך בבחינת ד' דאחד מכל מקום שהוא, בבחינת (חוקאל לו) מארבע הרוחות בואי הרוח, שמכל ארבע רוחות העולם שנתפזר דעתו לשם, ישוב מכלם לד' דאחד להכלל ברוח ה' שהוא רצונו יתברך כי רוח לשון רצון:

כי זה עקר ההתבודדות שצריך להתבודד ולחשב עם עצמו היכן הוא בעולם? ולהיכן נתפזר דעתו ומחשבתו ורצונו? ולהיכן נשלף ונתעה על־ידי מעשיו ומחשבותיו?

ישראל ולחזקם ברצונות טובים
 והתבודדות שיהיו חזקים בזה לעולם.
 ומזה אנו מבינים מה היה בדעתו
 להפך לחלק על כל זה ולרחקם חס
 ושלום מכל זה על-ידי דבוריו וליצנות
 שלו וכו' הרעים, אך ה' יתברך
 ברחמיו הפך הקללה לברכה עד
 שהכרח לברכם ולחזקם באמת כנ"ל.
 וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבא
 פרשה ט) מברכותיו של אותו רשע אנו
 למדים מה היה בלבו וכו'. ובדאי
 היה לו גם אחר כך בחירה, לאחזו על
 כל פנים מאז באהבת קדשת ישראל,
 אבל היה קשה ערף ועמד ברשעו גם
 אחר כך, עד שיעז את בלק להכשילם
 בזנות על-ידי התגרות בזה. כי היה
 יודע גדל כח היצר הרע שיהיה קשה
 להם לעמד בזה, ועל-כן נפלו מישראל
 על ידו עשרים וארבעה אלף. עשרים
 וארבעה דיקא, כי כל התגברותו היה
 על-ידי השתלשלות סיגי הדינים
 מעשרים וארבעה בתי דינים הנ"ל:
פח ואז זכה פינחס ונטל את שולו,
 שקנא קנאת ה' צבאות כמו
 שכתוב (במדבר כה) פינחס בן אלעזר
 בן אהרן הכהן השיב את חמתו וכו'.

זזה: ומספר את רבע ישראל שאין
 מי שיוכל למנות ולספר מה
 שנעשה מבחינת רבע ישראל שהוא
 משפט והתבודדות הנ"ל, איך הם
 שבים מכל מקומות שנתעו לשם לה'
 יתברך, להכלל באחדותו יתברך בד'
 דאחד על-ידי התחזקות הרצון באמת.
 כי בודאי אי אפשר לשער מה שנעשה
 בזה. וכל מי שזוכה להתחזק בזה
 להיות רצונו חזק תמיד אל האמת
 ולא ירפה את הרצון הטוב אפלו אם
 יעבר עליו מה, בודאי סוף כל סוף
 יהיה אחריתו טוב. שעל זה אמר:
 תמת נפשי מות ישרים הללו, ותהי
 אחריתי כמהו. כי אמר על עצמו
 שידע קלקולו וזהמתו העצומה שאין
 דגמתו כנ"ל, אף-על-פי-כן אמר
 הלואי והייתי זוכה אפלו אנכי לילך
 בדרך זה להתחזק מעתה ברצונות
 טובים ולפרש שיחתי בכל יום לפניו
 יתברך ולשפט את עצמי בכל עת
 בבחינה הנ"ל. אז הייתי זוכה גם כן
 לאחרית טוב בבחינת ותהי אחריתי
 כמהו.
 וכל זה אמר מחמת ההכרח שעסקם
 ה' יתברך את פיו לברך את

נשמע על-ידי בחינת פינחס שהכניע ועקר את בלעם הרשע שהוא בחינת מצח הנחש, שכל זה הוא בחינת תקון חרבן בית המקדש ששם עולין לרנלים ששם עקר הארת הרצון וכנ"ל. ועל-כן קורין זאת בין המצרים כי כל זה הוא תקון החרבן של בין המצרים. כי על-ידי בחינת פינחס נזכה שיהיה נשמע קול הקריאה של יום טוב שקורא את הרצון שעל-ידי זה יתמקן הכל ונזכה לשוב לארצנו ולבנות את בית מקדשנו במהרה בימינו אמן:

צ ועל-כן נסמך פְּרִשְׁת מִטּוֹת לְפָרֶשֶׁת פִּינְחָס. כי פְּרִשְׁת מִטּוֹת מדבר מענין נדרים, שעל-ידי מצוה זאת של נדרים רואים ומבינים גדל עצם כח הדבור, שתקף כשִׁמְבֹטָא בשפתיו צריך לקים ככל היוצא מפיו. כי באמת ענין נדרים הוא פְּלִיאָה נשגבה בבחינת (במדבר ל) איש כי יפליא לגדר נדר גזיר וכו'. כי הם בחינת פְּלִיאֹת חֲכֻמָּה (כמוכא בהתורה "שאלו את רבי יוסי בן קסמא" בסיומן נו). כי בזה רואין גדלת האדם הבעל בחירה שיש לו כח בפיו לעשות לעצמו מצוות חדשים שלא נצטוו בהם. כגון

שבטל החמה והרגו שהוא הפך הרצון על-ידי שקנא קנאת ה' צבאות בחינת בקנאו את קנאתי וכו'. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר התקון של כל הנ"ל הוא על-ידי צדקה. ומבאר בסיומן ס"ה לקומי תנינא שכשִׁמְבֹטָאין קנאת ה' צבאות נחשב כצדקה. וכן מבאר בתהלים לענין פינחס כמו שכתוב (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלל וכו', שקנא קנאת ה' צבאות ותחשב לו לצדקה וכו'. הרי מבאר דברי אדונינו מרנו ורבנו ז"ל שקנאת ה' צבאות נחשב לצדקה ועל-ידי צדקה נכנע מצח הנחש שהוא בחינת בלעם ונתתקן כל הנ"ל:

פט ועל-כן קורין פְּרִשָּׁה זאת בין המצרים. כי כל החרבן היה על-ידי חטא העגל שהוא פגם הרצון שהיה בשבעה עשר בתמוז וכו'. ועל-כן קורין אז פְּרִשָּׁה זאת שהוא הכנעת בלעם הרשע על-ידי פינחס שקנא קנאת ה' צבאות וכו'. ועל-כן מבאר בפְּרִשָּׁה זאת כל הקרבנות תמידין ומוספין של כל הימים טובים. כי כל הימים טובים הם מקראי קדש שקוראים ומגלים את הרצון שכל זה

מִצְוָה לְגַדֵּר בָּהֶם. וְכֵן אָמְרוּ (נְדָרִים ח):
 שָׂרִי לִי, לֹאֲנֵשׁ לְמַנְדֵּר לְזֵרוּזֵי נַפְשִׁיהָ.
 וְעַקֵּר הַנְּדָר כְּשִׁמוּצֵיאוֹ בְּפִי. וּבְזֶה
 רוֹאִין גְּדֵל כַּח הַדְּבָר וּמִכְמָא שְׁפָתַיִם
 שֶׁל הָאָדָם שְׁעַל-יְדֵי הַדְּבָר הוּא יָכוֹל
 לְהַתְּנַבֵּר בְּיֹתֵר לְפָרֵשׁ אֶת עֲצֻמוֹ אִפְלוּ
 מִן הַהֵתֵר, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ: נְדָרִים ס"ג
 לְפָרִישוֹת, וְכֵמוֹ שְׁרוֹאִין בְּחוּשׁ מִכָּל מִי
 שְׁרוּצָה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ בְּאִיזָה
 קִדְשָׁה וּפְרִישוֹת שֶׁנִּמְצְאִים הַרְבֵּה
 שְׁעוֹשִׂים נְדָר אֹ שְׁבוּעָה עַל זֶה, כְּגוֹן:
 לְהַתְּעֹנֹת אִיזָה יוֹם, אֹ שְׁלֹא לֶאֱכַל
 דָּבָר מִן הַחַי אִיזָה זְמַן, אֹ לִמֵּן צְדָקָה
 יוֹתֵר מִכַּח וְכִיּוֹצֵא בְּזוֹה. וְלִכְאוּרָה
 הַדְּבָר תְּמוּהָ, מִמָּה נִפְשָׁד, אִם יֵשׁ
 בְּכַחוֹ לְהַתְּנַבֵּר עַל יִצְרוֹ יוֹכֵל לְהַתְּנַבֵּר
 בְּלֹא נְדָר וְשְׁבוּעָה. וְאִם מִתְּנַרָּא שְׁלֹא
 יִתְּנַבֵּר יִצְרוֹ עָלָיו מֵה יוֹעִיל הַנְּדָר. אִךְ
 בְּזֶה רוֹאִין גְּדֵל כַּח הַנְּדָר בְּשִׁרְשׁוֹ
 וְהַעֲקָר כְּשִׁמוּצֵיאוֹ בְּפִי שְׁאֹ עַל-יְדֵי
 הַנְּדָר עוֹלָה לְבַחֲנֵינָת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה
 שְׁשֵׁם שֶׁרֵשׁ הַבְּחִירָה. וּמִשֵּׁם מִקְבֵּל כַּח
 עַל-יְדֵי שְׁמוּצֵיאוֹ הַנְּדָר בְּפִי שְׁיֻכַּל
 לְהַתְּנַבֵּר עַל מֵה שְׁצָרִיד לְהַתְּנַבֵּר.
 וּבְנֻדָּאֵי גַם אַחַר כִּף כְּשִׁעֲשֵׂה נְדָר עַדִּין
 יֵשׁ כַּח לְהַבְּחִירָה לְהַטּוֹת חֵם וְשְׁלוֹם

כְּשִׁאוֹסֵר עָלָיו דְּבָר הַמְּתֵר בְּפִי אֹזִי
 תִּכְף נֶאֱסֵר עָלָיו הַדְּבָר הַמְּתֵר בְּאִסּוּר
 תּוֹרָה (וְכַמְבָּאֵר בְּדְבָרֵינוּ מִזֶּה בְּהַלְכוֹת
 נְדָרִים) וְהוּא פְּלֵאֵי. הֲלֹא בְּאֵמֶת זֶה
 הַדְּבָר אִין בּוֹ שׁוּם אִסּוּר בְּשִׁרְשׁוֹ,
 וְאִף-עַל-פִּירְכֵּן תִּכְף כְּשִׁאוֹמֵר בְּפִי
 שְׁיֹאסֵר עָלָיו הַדְּבָר אִפְלוּ בְּלֹא הַזְכָּרָת
 הַשֵּׁם נֶאֱסֵר עָלָיו תִּכְף בְּאִסּוּר חֲמוּר
 מִן הַתּוֹרָה.

אִךְ בְּזֶה רוֹאִין גְּדֵל כַּח הָאָדָם הַבַּעַל
 בְּחִירָה. וְהַעֲקָר הַכַּח הוּא בְּפִי
 וְלִבּוֹ. שְׁכְּשִׁלְבוֹ חוּשֶׁק לְקַדֵּשׁ אֶת עֲצֻמוֹ
 בְּאִיזָה קִדְשָׁה וּפְרִישוֹת וְכִיּוֹצֵא וּמוּצֵיאוֹ
 חִשְׁקוֹ וְרִצּוֹנוֹ בְּפִי אֹזִי נַעֲשֶׂה מִזֶּה
 תּוֹרָה. כִּי אֹז נֶאֱסֵר עָלָיו הַדְּבָר בְּאִסּוּר
 תּוֹרָה. כִּי בְּאֵמֶת נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁרְשׁוֹ
 הוּא חֲלָק אֱלוֹהִים מִמַּעַל וְהוּא בְּעֲצֻמוֹ
 בְּחִינַת הַתּוֹרָה. כִּי קִדְשָׁה בְּרִיד הוּא
 וְאוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל כְּלֹא חַד, כְּמוֹ
 שְׁכְּתוּב בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (אַחֲרֵי ע"ג). וְעַל-
 כֵּן יֵשׁ לוֹ כַּח בְּפִי לְגַדֵּר נְדָר וְלַעֲשׂוֹת
 לְעֲצֻמוֹ מִצְוֹת כְּנִפְשׁוֹ.

וְהַעֲקָר נְדָרִים הוּא כְּדִי לְקַדֵּשׁ אֶת
 עֲצֻמוֹ וְלְפָרֵשׁ אֶת עֲצֻמוֹ
 מִתְּאֵוּוֹת, בְּבַחֲנֵינָת (אָבוֹת פָּרָק ג) נְדָרִים
 ס"ג לְפָרִישוֹת, שְׁאֵלוֹ הַנְּדָרִים הֵם

התרת נדרים הוא חדוש ופלא יותר שאפלו כשעלה למקום הנדר ואסר על עצמו איזה דבר שאזי נאסר עליו באסור תורה אף-על-פי-כן עדן יש לו כח שיתחרט על נדרו ויבוא לפני החכם ויתיר לו נדרו. כי כל נפשות ישראל כלולים במשה שהוא בחינת צדיק הדור, וממנו מקבלים כח כל המקחים שיכולין להתיר ביחיד או שלשה הדייטות. כי כל התרת נדרים הוא בכח משה רבנו שהוא הראשון שנתן לנו את התורה ואליו גלה ה' יתברך סוד נדרים והתרתן על-ידי החרטת לפני החכם וכו' שזה סוד התשובה שעקרה היא החרטת.

ועל-בן איתא במדרש (ויקרא רבה פל"ז) על פסוק (שמות ב) וירא בסבלותם שמושה רבנו נתן לב על סבלות בני ישראל בגלות ואז אמר לו ה' יתברך שעל-ידי זה יזכה לפרשת נדרים וכו'. והדבר פליאה ותמויה מאד, מה שיכות יש דיקא לפרשת נדרים לענין מרידת הגלות. אך משה ראה מרידת הגלות ונתן לב לזה, וראה שעקר הגלות על-ידי עונות ישראל ועקר התקון על-ידי

חם ושלום כי הבחירה יש לה כח גדול מאד. ועל-בן הזהירה התורה מאד שישמר לקים את נדרו וככל היוצא מפיו יעשה. אבל העקר הוא שעל-ידי הנדר יש לו כח הרבה יותר להתגבר על יצרו. וכמו שמצינו בבעז שאמר (רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר, ודרשו רבותינו ז"ל (רות רבה פרשה ה) ליצרו נשבע, נמצא שבלא השבועה היה סבא שהיצר הרע יתגבר עליו, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (נדרים ח) בזה. ועל-ידי השבועה עמד בנפיון וכבש את יצרו. וכן מצינו בכמה כשרים וצדיקים, וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שאמר שהיה רגיל בנדרים מאד בשביל קדשה ופרישות (שבחי הר"ן סימן טו):

צא ועל-בן מתחילין ביום הכפורים "כל נדרי" וכו'. כי נדרים גבוהים מאד כנ"ל. והם בבחינת שרשי התורה, בחינת תשובה שהוא למעלה מהתורה, ומשם נמשך כל סליחת עונות, והעקר על-ידי צדיקי האמת בחינת משה שממנו מקבלים כח כל ראשי המצוות שהם בחינת יחיד ממחה שיכול להתיר הנדר. כי

רוצה להתגבר עליו, על-כן הוא קופץ ונשבע או נודר ואוסר עליו גם את המתר בשביל פרישות ועל-ידי זה יש לו כח יותר להתגבר כנ"ל. כמו כן הוא המקנא קנאת ה' צבאות כמו פינחס שראה גדל הקלקול אז, ולא היה מי לעמוד נגד עשרים וארבעה אלף וכו'. והעקר נגד הראש והנשיא שלהם שהוא זמרי כמו שכתוב (במדבר כה) והמה בוכים פתח אהל מועד. ואז חגר מתניו מעצמו ועשה מה שלא נצטווה על זה בפרוש ועמד והתפלל ולקח רמח וכו' וקנא קנאת ה' צבאות והציל את כל ישראל ונחשב לו לצדקה, כמו שכתוב (תהלים קו) ותחשב לו לצדקה. כי זהו גם כן בחינת צדקה שהעקר הוא מחמת שהמזון כבר ביד העשיר ובידו לעשות עמו מה שירצה בבחירתו, והוא מתגבר ונותן מכיסו צדקה ומשבר אכזריות שבלבו ומהפכו לרצון, בזה עושה נחת רוח גדול לה' יתברך, ונחשב כאלו הלווה להקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (משלי יט) מלוה ה' חונן דל וכו'. ובכל זה רואין גדל כח הבחירה. כי הלא בודאי ביד

התשובה. ועקר העכוב של התשובה הוא המחלקת של החולקים עליו שמתגברים כנגדו מאד כמו שכתוב אכן נודע הדבר, ודרשו רבותינו ז"ל (שמות רבה פרשה א) שנודע לו סוד הגלות שהוא בשביל החולקין והדלטורין. הינו שהבין שהיה לו כח להשיב ישראל בתשובה. כי רב המון בני ישראל היו שומעים אליו, אך עקר העכוב הוא על-ידי בחינת דתן ואבירם שעומדים כנגדו בכל פעם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם) כל מקום שנאמר נצים נצבים, אינם אלא דתן ואבירם. וכן הוא בכל דור ודור. על-כן בשראה ה' יתברך שמושה נותן לב לזה להצטער בצרתם ורואה היטב בסבלותם ואיך שקשה מאד לתקן ולנאדם, על-כן גלה לו ה' יתברך סוד פרישת נדרים שבזה הראה לו הכח של הצדיקים והכשרים שבין ישראל שבכל דור ודור שהם בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות בחינת פינחס.

כי נדרים הם בבחינת מקנאי קנאת ה' צבאות שהוא בחינת צדקה. דהינו כמו הנודר איזה נדר בשביל פרישות שהוא מחמת שרואה שיצרו

שְׂאִין שׁוּם תְּכֵלִית מִזֶּה הָעוֹלָם
וְתַאֲוֹתָיו וְהִבְלִיּוֹ כִּידוּעַ לְכָל וְכַמְבַּאֲר
לְעֵיל מִזֶּה. וּבִפְרָט לֵב שֶׁל אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁהוּא מִזְרַע אַבְרָהָם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב שֶׁהָיוּ עֹקֵר גְּדִיבֵי לֵב וְכוּ' כִּנ"ל
וּנְפִשׁוֹתֵינוּ מִשְׁרֵשֶׁת מֵהֶם, עַל-כֵּן לֵב
שֶׁל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּפִנְיֹתָיו בּוֹדֵאֵי
הוּא בּוֹעֵר תְּמִיד לֵה' יִתְבָּרַךְ וְלִתְוֹרָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה בְּאֵמֶת. אֵךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן
מִגְדֵּל כַּח הַבְּחִירָה כִּי אֵת זֶה לְעַמֵּת
זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים, עַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר
בְּכָל פְּעַם הַשְּׂטָן וְהַיֵּצֵר הָרַע
וְהַמְחַשְׁבוֹת רַעוֹת נֶגְדַּ הַטּוֹב שֶׁבְּאֲדָם
וְרוֹצֵה לְהַמְרִידוֹ חֵם וְשָׁלוֹם מִשְׁנֵי
עוֹלָמוֹת עַל-יְדֵי תַאֲוֹתָיו וְהִבְלִיּוֹ וְכוּ'.
וְכָל מֵה שֶׁחֹתֵר וּמִתְגַּבֵּר כִּנְגְדוֹ הוּא
מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר. עַל-כֵּן הוּא מִלְחָמָה
גְּדוֹלָה וְאַרְכָּה מְאֹד. אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-
כֵן בּוֹדֵאֵי הִיָּה הָאָדָם מִתְגַּבֵּר עַל הָרַע.
אֵךְ הַמְּנִיעָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הֵם בְּנֵי
אָדָם הַחוֹלְקִים עַל הָאֵמֶת וְכַמּוֹ שֶׁאָמַר
אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ ז"ל שֶׁבְּנֵי אָדָם הֵם
מוֹנְעִים גְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר מִהַיֵּצֵר הָרַע
וְכוּ' כַּמְבַּאֲר מִזֶּה בְּסֵפֶר סְפֹרֵי מַעֲשֵׂיֹת

(שיחות הר"ן סימן פ פא) עֵין שָׁם.

וְכָל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּלָעַם וּבְלָקַ

ה' יִתְבָּרַךְ לְפָרְנָם הָעֲנִיִּים וְלִתֵּן לָהֶם
הַעֲשִׂירוֹת, וְכַמּוֹבֵא בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
(בְּבֵא בְּתָרָא דָף י) קִשְׂיָא זֹאת מִהַחוּלְקִים
שֶׁהִקְשׁוּ: אִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב
עֲנִיִּים לְמָה אֵינוֹ מְפָרְנֵן וְכוּ'. אֵךְ
הָעֹקֵר הוּא רַק בְּשִׁבִיל שֶׁהֵבֵן אָדָם
הַבַּעַל בְּחִירָה יִמְשִׁיךְ הַחֶסֶד לְעוֹלָם
עַל-יְדֵי צְדָקָתוֹ שֶׁנִּתֵּן בְּבְחִירָתוֹ שְׁלֹאֲחֵר
שֶׁבָּא הַמַּעוֹת לְכִיסוֹ וְהוּא מְאֵמֵן
שֶׁהַכֵּל מְרֻצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ וּמְקַיֵּם רְצוֹן ה'
יִתְבָּרַךְ וּמְשַׁבֵּר אֲכֹרִיּוֹת וְנוֹתֵן צְדָקָה
לְרַעֲבִים בְּבְחִירָתוֹ זֶה יָקָר מְאֹד אֲצֵל
ה' יִתְבָּרַךְ. וְכַמּוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
שָׁם (עֲרוּבֵין פו) עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים סא)
חֶסֶד וְאֵמֶת מִן יִנְצְרֵהוּ. כִּי דִיקָא עַל-
יְדֵי זֶה מִמְשִׁיךְ חֶסֶדִים. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ
פְּרִשְׁתַּת גְּדָרִים לְפָרְשֶׁת פִּינְחָס, כִּי
גְּדָרִים הֵם בְּבְחִינַת צְדָקָה בְּחִינַת
(דְּבָרִים כג) מוֹצֵא שֶׁפְּתִיךְ תִּשְׁמֹר
וְעִשִׂיתָ כְּאֲשֶׁר גְּדַרְתָּ וְכוּ' עַד בְּפִיךָ זוֹ
צְדָקָה (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ו). וְהוּא בְּחִינַת
קְנֵאת ה' צְבָאוֹת בְּחִינַת פִּינְחָס כִּנ"ל.
וְעַל-כֵּן נִסְמְכוּ זֶה לָזֶה כִּי הַכֵּל בְּחִינַה
אֲחֵת:

צב וְהַכֵּל כִּי בְּאֵמֶת פְּנִימִיּוֹת הַלֵּב
שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדַע הַיֵּטֵב

נקל] ובכלם לא היה טמא וחכם להרע ויודע נסתרות כמו בלעם הרשע. אבל כל ידיעתו בנפלאות ונסתרות הכל הפך בדעתו להרע מחמת רבוי זהמת תאוותיו הרעות. והעקר בתאות נאוף כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קו), שהוא רע הכולל. ועל ידי זה היה לו גם רוח גבוה ועין רעה וכו' שהם בחינת קנאה ותאוה וכבוד וכו'. ולא די לו בכל זה שנתעה כל כך וטמא את עצמו כל כך. עוד הסית והדיח אותו יצרו הרע והטמא עד שעמד תמיד נגד ישראל הקדושים והתקנא בהם מאד, וממנו משתלשלים כל צרות ונזלות ישראל מאז עד עתה שאנו בדור הזה בנזלות הארץ והמר הזה.

כי עקר אריכת הנזלות שהוא מחמת עיוב התשובה כמו שכתוב בזהר הקדוש ולית מלתא דא תליא אלא בתיובתא וכו', עקר העיוב הוא על ידי החולקים על נקדת האמת בכמה וכמה בחינות שכלולים בדברי התורה הנ"ל, שהם בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות שהם בחינת אנשים כשרים קצת, ומהם כמה מנהיגים

שהם בחינת מצח הנחש וחיות רעות שיונקים מזקני הדור שאין בהם שלמות. כי בלעם הוא עקר החולק הראשון שעמד כנגד קדשת ישראל. כי גם בנזלות מצרים היה הוא מיועצי פרעה שיעצו למרר חייהם בנזלות וכו' כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני קמח). כי בלעם בחינת עמלק וביחינת לבן הארמי, שכלם הם מחכמי בני קדם שנתעו על ידי תאוותיהם הרעות לדעות זרות מאד והתגברו ברצונם הטמא מאד עד שקבלו על ידי זהמתם ותועבותם הרעות כמה השבעות וכשפים שמהם נמשכו כל דרכי העבודות זרות של דורות הקודמים, וקבלו כל יסודות חכמי הטבע שאז היו כלולים יחד. [וכמו שגם עתה נמצאים חכמים להרע שרוצים לחבר ולכלל האמונות כזביות עם דעות וכפירות של חכמי הטבע. אף על פי שבאמת הם סותרים זה לזה מאד פמובן לכל בר דעת וכמו שהם יודעים בעצמן. אך מחמת אימת ההמון וכו' הם רוצים לכללם יחד. וכמובן למסתכל בדבריהם הרעים ואין להאריך בזה פאן ודעת לנבון

ויראשים וכו'. אָבֵל אֵין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת
 וְאִינִים מִסְתַּכְּלִים עַל עֲצָמָם כֹּל אֶחָד
 וְאֶחָד בְּעֵין הָאֵמֶת הֵיכֵן הוּא עוֹמֵד.
 וְאִינוּ דוֹרֵשׁ וְאִינוּ מוֹחֲפֵשׁ תִּקּוֹן לְנַפְשׁוֹ
 מֵה שְׂיֹדֵעַ בְּעֲצָמוֹ מֵה שְׁפָגַם וְקִלְקַל.
 אִף גַּם הוּא רוֹצֵה לְהִתְחַפֵּס וְלוֹמֵר
 חֲקָמוֹת וּסְבָרוֹת שְׁקָר בְּדַרְכֵי עֲבוֹדַת
 ה', וְחוֹלֵק עַל נִקְדַּת הָאֵמֶת, עַל דַּרְכֵי
 הַתְּמִימִים וְהַיִּשְׂרִים הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת
 ה' בְּתִמְיֹמוֹת כְּפִי מֵה שְׁקִבְלוּ מִצְדִּיקֵי
 הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים. וּמֵאלוֹ זִקְנֵי הַדּוֹר
 שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת יוֹנֵק בְּחִינַת מִצַּח
 הַנֶּחֱשׁ וְחִיּוֹת רַעוֹת שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטָּבֵעַ
 וְכו', וְכו', וְעַל-יַדֵּי כָּל אֵלוֹ הַדְּעוֹת
 רַעוֹת הוּא עֹקֵר הָעֶכּוֹב מִן הַתְּשׁוּבָה
 וְכו"ל, וְכַמְבָּאֵר מִזֶּה הַרְבֵּה בְּדַרְכֵינוּ
 בְּמִקּוֹם אַחֵר. וְדַבָּר זֶה נוֹהֵג בְּכָל דּוֹר
 וְדוֹר ה' יִתְבָּרֵךְ יִשְׁמֹר מַעֲתָהּ. וּמֵהֶם
 הֵיוּ כָּל הַחֲרָבּוֹת וְהַגְּלוֹיֹת וְהַצָּרוֹת
 מִיּוֹם מִתֵּן תּוֹרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה עַד
 יִשְׁקוּף ה' וִירַחֵם וַיִּתְקַן כָּל זֹאת.
 כִּי תִקַּף אַחֵר מִתֵּן תּוֹרָה עָשׂוּ אֵת
 הָעֵגֶל שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַצָּרוֹת רַחֲמֵנָא
 לְצִלָּן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"ב) וּבָיִים
 פָּקְדֵי וְכו'. וְכֹל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל עַל-יַדֵּי
 חֲכָמֵי הָעָרֶב רַב שְׁבָרָאשֵׁם הֵיוּ יוֹנִים

וְיֹמְבָרוּם בְּנֵי בַלְעָם הַרְשָׁע כְּמוֹ
 שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (זֶהר תּשׂא), וּמִשֵּׁם
 נִמְשְׁכוּ כָּל הַדְּעוֹת זְרוֹת וְרַעוֹת שֶׁל כָּל
 הַחוֹלְקִים עַל מוֹשֶׁה שֶׁהֵם כַּת הַמְּרַגְּלִים
 וְעַדַּת קִרַח וְכָל הַנְּסִיּוֹנוֹת וְהַמְתָּאוּנָנִים
 וְכו', הַכֹּל הָיָה עַל-יַדֵּי דְעוֹת וְעֲצוֹת
 רַעוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הָעָרֶב רַב שֶׁהֲלָכוּ
 בְּדַרְכֵי חֲכָמֵי בְּנֵי קָדֶם שֶׁעֲקָרָם הָיָה
 בַלְעָם שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמֹלֵק וְכו'. עַד
 שֶׁבִּסְפוֹף בִּשְׁהִיּוֹ סְמוּכִים לְכַנֵּס לְאַרְצָן
 יִשְׂרָאֵל וְכַבֵּר הִרְגוּ וְהַכְּנִיעוּ קְלֹפּוֹת
 קְשׁוֹת וְחֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד שֶׁהֵם סִיחוּן
 וְעוֹג שֶׁהֵיוּ מִבְּנֵי הַנְּפִילִים שֶׁמְהֻזָּאֵי
 וְעֲזָאֵל שֶׁמֵּהֶם קָבַל בַלְעָם וְכו', כָּל
 דַּרְכֵי דְעוֹתָיו הַרַעוֹת כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וּמִשֵּׁה רַבְּנוּ בְּעֲצָם כַּחוֹ
 הַרְגָם וְהַכְּנִיעָם וְעַדִּין לֹא רָצוּ לְכַבֵּל
 דְּעוֹתָם הַרַעָה וְלַהְכְּנִיעַ וּלְכַבֵּל אֵת
 עֲצָמָן נִגְדַּ דְעַת מוֹשֶׁה רַבְּנוּ עַד שֶׁהִבְיָאוּ
 אֵת בַלְעָם הַרְשָׁע בְּעֲצָמוֹ וְרָצָה בְּפִיו
 הַטְּמֵא לַעֲשׂוֹת מֵה שֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ עַד
 שֶׁחָס וְשָׁלוֹם הָיָה מִכְּעָרָם מִן הָעוֹלָם
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּמִדְבָר כ"ב) וַגִּרְשִׁיתִי וְכו',
 וְכַמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י ז"ל. עַד שֶׁבִּאֵמֶת
 הִיָּתָה עַת צָרָה גְּדוֹלָה לְיַעֲקֹב וְכו'
 כַּנ"ל לֹלָא ה' שֶׁהָיָה לָנוּ שְׁעָקָם אֵת

זה.

ועל-בן הצדיקים אמתים לוחמים
 עדין בכל יום בתפלתם עם
 בלעם הרשע, לבער ולעקר רשם
 השארת זהמתו הרעה ודעותיו הרעים
 מן העולם (עין חיי מוהר"ן סימן רמד). כי
 הכל תלוי זה בזה, שעל-ידי מצח
 אשה זונה שהוא תאוה הנ"ל על-ידי
 זה כל הקלקולים של הרוצים לילך
 בדרך הקדש שעקר עומד כנגדם
 תאוה זאת ששם עקר הנפיון
 והבחירה וכמו שמבאר בדבריו ז"ל
 (שיחות הר"ן סימן קטו). אבל אף-על-פי
 כן בכח קדשת נפש איש הישראלי
 היו מתגברים כנגדו, וסוף כל סוף היו
 חוזרים בתשובה אפלו אלו שנכשלו
 בזה מאד מנעוריהם. כי אף-על-פי-כן
 היה הטוב מתגבר סוף כל סוף עד
 שהיו חוזרים בתשובה. אבל הקלקול
 על-ידי בני אדם החולקים הנ"ל שיש
 בהם כמה וכמה פתות וביחינות וכלם
 יונקים זה מזה וכו'. כי זה כלל גדול,
 שבין בקדשה בין בסטרא אחרת הכל
 תלוי זה בזה בחינת (אבות פרק ד)
 מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת
 עברה וכו'. וכן בענין הפתות הנ"ל

פיו והפך הקללה לברכה. אבל עדין
 לא הניח את רשעתו ולא בטל את
 דעתו הרעה והלך והסיתו להכשילים
 בזנות בהתגרות בזה עד שהכשילים
 בעון עבודה זרה מאוסה וממנפת
 כזאת שהוא עון פעור. כי תאוה זאת
 אי אפשר לבטל מן העולם שלא יחרב
 העולם וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא
 טו) ומבא לעיל מזה. ואז היתה צרה
 גדולה ביותר מאד עד שכמעט אפס
 תקנה. אך גדול אדונינו ורב כח
 שחקים אז למושיע את פינחס שקנא
 קנאת ה' צבאות וכו' ואף-על-פי-כן
 עדין לא הטהרנו מפגמים הנ"ל, וכמו
 שכתוב (יהושע כב) המעט לנו את עון
 פעור אשר לא הטהרנו ממנו וכו'. וכן
 בכל דור ודור מתעורר בחינת זהמת
 בלעם, ורוצה להמשיך חס ושלום
 קלפת עון פעור, שהוא תכלית
 הזהמא, עקר זהמת העבודה זרה
 שנקראת קיא צואה בלי מקום, שמהם
 יניקתם של כל חיות רעות ומצח
 הנחש, שהם חכמי הטבע ודעות
 רעות שבודרות הללו שאחר החרבן
 שנתפשטו ביותר על-ידי הרומיים
 שהחריבו את הבית המקדש על-ידי

לכל אינו נעשה עתה עם שום דור ודור כי אם עמנו אלה פה היום בלנו חיים. כי במתים חפשי כתיב ולא המתים יהללו יה, רק עלינו נפל חובת היום ללחם מלחמת ה' כל אחד כפי בחינתו, כי אין שום בן אדם חי חפשי ממלחמה זאת, כי רק בשביל זה בא לעולם. לראות עמל ויגון וכעס ומכאובות וכו'. ולילך למקום עפר רמה ותולעה וכו'. הכל היה בשביל מלחמה זאת. כי כל אדם יש לו בחירה וכו'. אבל בודאי לאו כל אדם זוכה להתגבר כראוי וכו' וכמו שאמרו (ברכות יז) רצוני לעשות רצונך אך שאור שבעסה מעכב אותי וכו'. ועקר התקון על ידי צדיקו אמת שהם בחינת זקנים שבקדשה. אבל יש בנגדם זקנים שאין בהם שלמות הנ"ל שמהם יונק מצח הנחש וכו' כנ"ל ומתגברים כמו שמתגברים בכל מיני תחבולות וכו'. אבל יש בכל דור ודור אנשי אמת החסים על נפשם באמת ואינם רוצים להטעות את עצמן ומסתכלין על אחריתם בכל יום בעין האמת עד שהם בבחינת מקנאי קנאת ה' צבאות שמתעוררים מעצמם

שזקני הדור שאין בהם שלמות כשאחד מקלקל כמו שמקלקל כמו בן יונק ממנו מצח הנחש וחיות רעות הנ"ל כנ"ל. ואז חוזר ומתגבר בחינת מצח הנחש בעצמו בזה הזקן המקלקל הנ"ל ומחטיאו יותר. והעקר שמסיתו ביותר לחלק על הזקנים דקדשה. ואז חוזר ויונק ממנו מצח הנחש ביותר וכן חוזר חלילה וכו'. ועל ידי זה מתארך הגלות ביותר וכו' ל:

צג אבל אף-על-פי-כן: אתה מרום לעולם ה' וידך על העליונה תמיד כמו שפרש רש"י שם. כי כבר היו משה רבנו ופינחס בעולם שמהם ינקו כל הצדיקים והבשרים האמתיים שבכל דור, עד אשר גם עתה בעבודתנו לא עזבונו אלקינו ואין דור יתום. ובכל דור ודור נמצאים בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות שהם בחינת פינחס שעמד ויפלל וכו'. כי גם עתה הבחירה חפשית. כי עקר הבחירה הוא עתה אצלנו בני אדם החיים עתה על פני האדמה. כי כל התורה הקדושה ולעמיתה הצרה שבנגדה וכל המעשיות הנעשות בעולם בין סמרא דקדשה ובין סמרא אחרא הכל באשר

שֶׁהַחֲזִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה וְכו'. וְעַקֵּר קִבְּלַת הַתּוֹרָה בְּתַחֲלָתָם זֶה בְּחִינַת גִּדְרָה שֶׁקִּבְּלוּהָ מֵעֲצָמָם בְּלִי הַכֶּרֶחַ שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת גִּדְרָה שְׂרוּצָה לְנֶהֱגֵ עֲצָמוֹ בְּפִרְיֹשׁוֹת קִדְּם שֶׁנִּצְטָוָה. אָבָל תִּכְרַךְ שֶׁקִּבְּלוּהָ בָּאוּ בְּנִדְרָה וּבִשְׂבוּעָה עִם ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁמְחַיֵּבִים לְקַיְּמָה. וּבְשִׁפּוּגֵי חַס וְשְׁלוֹם וְעוֹבְרִים עַל אִיזֵה מִצְוָה עָקַר הַפֶּגֶם בְּבְחִינַת גִּדְרָה וּשְׂבוּעָה שֶׁהוּא שֶׁרָשׁ הַתּוֹרָה וְכו'.

כִּי עָקַר שֶׁרָשׁ הַבְּחִירָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת מִשָּׁה הוֹסִיף יוֹם אֶחָד מִדַּעְתּוֹ הַמְּבַאֵר עַל פְּסוּק וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם יַחְדָּו בְּסִימָן ק"צ עֵין שֵׁם הַיַּיִב וְהֵבֵן הַיַּיִב. דְּהֵינּוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהִבִּין מִדַּעְתּוֹ מַה שְׂרוּצָה ה' יִתְבָּרַךְ קִדְּם שֶׁנִּצְטָוָה. וְאַפְּלוּ עֲבָשׁוּ שֶׁכִּבְּרָה נִתְּנָה תּוֹרָה וַיֵּשׁ לְכָל אֶחָד בְּחִירָה כִּפְשׁוּטוֹ, אַף-עַל-פִּי כֵן בְּעֵינֵי עֲצוֹת אִיךָ לִזְכוֹת לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וּבְאִיזֵה דֶרֶךְ צָרִיכִין לִילָךְ, אִם בְּדֶרֶךְ הַמַּחְקָרִים וְכו', אִם בְּדֶרֶךְ הַמַּקְבָּלִים וְכו'. וְכֵן לְמִי לְהִתְקַרֵּב וְכו'. בְּכָל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִבִּין מֵעֲצָמוֹ. וְאִם יִסְתַּכַּל עַל תְּכִלּוּתוֹ הַנִּצְחִי בְּעֵין הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ בְּיִדְּאֵי יִזְכֶּה לְהִבִּין בְּאִיזֵה דֶרֶךְ יִלָּךְ וְלִמִּי

לַעֲשׂוֹת עֲבָדוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּשִׁבְלֵי הָאֱמֶת מַה שֶׁלֹּא נִצְטָווּ בָּהֶם וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פִּינְחָם וְעַל כָּל הַקְּנָאִין שֶׁאִם בָּא לְשָׂאֵל אִין מוֹרִין לָהֶם (סִינְהֵרִין פֶּרֶק הַנִּשְׂרָפִין דף פב) שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת גִּדְרִים, בְּחִינַת צִדְקָה וְכו' ל, וְעַל-יְדֵי זֶה הֵם מְכַנְּיָעִין אוֹתָם וְכַמְבָּאֵר לְעֵיל מוֹה. וְעַדֵּן צָרִיכִין לְבַאֵר בְּזֶה הַרְבֵּה אִךְ אֵי אֶפְשָׁר לְבַאֵר הַכֹּל מִחֲמַת זֶה בְּעֲצָמוֹ שֶׁמְבַאֵר בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל הַנ"ל שֶׁאִין מוֹרִין לָהֶם וְכו' וְהֵבֵן הַיַּיִב:

צַד וְעַל-כֵּן מִתְחִילִין בְּיוֹם הַכְּפֻרִים "כָּל גִּדְרֵי". כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ מִשֵּׁם מִבְּחִינַת גִּדְרִים וְהַתְּרַתֵּן וְהַעֲקָר בְּכַח הַצְּדִיק הָאֱמֶת בְּחִינַת מִשָּׁה. כִּי עָקַר פֶּגֶם כָּל הַחֲטָאִים הוּא שֶׁפֶגֶם בְּבְחִינַת גִּדְרָה וּשְׂבוּעָה. כִּי כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה קִבְּלָנוּ בְּבְרִית וּשְׂבוּעָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סוֹפָה לו). כִּי בְּשַׁעֲהָ שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל הַתּוֹרָה בְּיִדְּאֵי הָיָה לָהֶם בְּחִירָה לְקַבֵּל אוֹ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל. וְעַל-כֵּן בְּאֱמֶת אֱמוּנַת הָעוֹלָם לֹא רָצוּ לְקַבֵּלָהּ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּבֵא קָמָא לח) עַל פְּסוּק: וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ וְכו' (דְּבָרִים לג) מְלַמֵּד

כסף וכו' ומי אוהב בהמון לא תבואה גם זה הבל, ופרש רש"י שאפלו אם עושה מצות אם אינו עושה מצוה שיהיה לה קיום כגון בנין בית הכנסת או ספר תורה וכו'. וכמו שמצינו כמה פעמים בכמה עירות שהיה חסר להם צרכי רבים כגון בית המדרש או מקוה והיה קשה לקבץ מההמון וקפץ אחד ועשה משלו, צדקתו עומדת לעד. או אפלו שאינו עושה משלו רק שהוא מתעורר מעצמו לעסק בזה ולגש כל אחד ולקבל הרבה בזיונות ושפיכות דמים מכל אחד ומרח העסק והבנין וכו' והוא מקבל על עצמו כל זה בשביל המצוה הקימת לעד שזהו גדול מאד כי גדול המעשה יותר מן העושה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא ט). ובלבד שיהיה פונתו לשם שמים לא להתיהר ולקנטר חס ושלום. מכל שפן פשאחד עוסק בזכות הרבים הגדול מאד, שעוסק במצוה שאין לה תובעין שהוא זכות הרבים מאד, ויש לו הרבה יסורים ומניעות וכיונות וכו' בשביל זה אבל פונתו לשמים בשביל האמת לאמתו שכל זה הוא בחינת קנאת ה' צבאות

להתקרב בבחינת (תהלים לב) אשבילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני וכו'. וכמו שכתוב בהתורה פי מרחמם וכו' (בלקושי תנינא סימן ז) שיש רמזים שהם בחינת ידים שיש בים החכמה, שמה שאין יכולים לגמור בדבור גומרין בידיים ברמזים בחינת נטיית ידי וכו' עין שם. וכל זה הוא בחינת נדר שנודר מעצמו מדעתו בשביל פרישות שזהו בחינת פינתם בן אלעזר בחינת כל המקנאין קנאת ה' צבאות שמבאר בדברי רבותינו ז"ל הנ"ל שאין מורין להם בפרוש. רק אמרו בדרך כלל הבויעל ארמית קנאין פוגעין בו ואין מצוין ומורין בפרוש, רק מי שרוצה לקנאת קנאת ה' צבאות יבוא ויזכה וכו'.

וזה בחינת צדקה של בעלי צדקה האמתיים שאינם נותנים בשביל כבוד ותפארת או מחמת טבעם רק נותנים בשביל ה' יתברך. והעקר להחזיק עוסקים בתורה כשרים אנשי אמת. וצריכים לתן צדקה יותר מכחם באפן שיבגו איזה בנין דקדשה שיהיה לו קיום לעולם וכמו שפרש רש"י על פסוק (קהלת ה) אוהב כסף לא ישבע

בחינת נדרים, על-ידי זה עקר התקון המבאר בתורה הנ"ל שהוא להכניע מצח הנפש על-ידי כח הצדקה וכו' כנ"ל. ועל-ידי זה זוכין לתשובה עד שמבטלין דעותיהם הרעות הנ"ל מן העולם ומגבירים כח הרצון וכו' וכו"ל.

וכ"ל זה מקבלין כח מוקני הדור האמתיים בחינת משה שהוא

זוכה לבחינת התרת נדרים. כי התרת נדרים הוא פלא גדול ביותר שאפלו הנדר בעצמו יכול החכם להתירו. כי כל כח המתירין נמשך מהחכם בחינת משה כנ"ל. ועל-כן ביום הכפורים שצריכין לזכות לתשובה ולמחילת עוונות מתחילין כל נדרי מענין נדרים והתרתן כי משם שרש התשובה כנ"ל. והכל בכח הצדיקי אמת הכלולים בבחינת משה. ועל-כן אומרים אז קדם כל נדרי: בשיבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירין להתפלל עם העברנים. כי צריכין להעלות כל העברנים אל הקדשה ולהחזירם בתשובה, על-כן מקשרין עצמן להישיבה של מעלה ושל מטה שהם כלל הצדיקים שבחיים חיותם

עקר הפדות והנאלה וכו"ל:

צו וזה בחינת סמיכות המושנה (אבות פרק ג): מסרת סיג לתורה, מעשרות סיג לעשר, נדרים סיג לפרישות, סיג לחכמה שתיקה.

'מסרת סיג לתורה', זה בחינת תורה שבעל פה שנמסרה

אלוף, ואזי משתלשל מהדינים של העשרים וארבעה בתי דינים אחיות הסמרא אחרא שהוא בחינת אל אחר - בפירות שזהו בחינת עשרים וארבעה מיני עופות ממאים שהם בחינה אחת עם החיות רעות הנ"ל, שמשם כל יניקת חכמי הטבע, ועל-כן עקר סג' וקיום התורה הוא על-ידי מסרת שהוא בחינת תורה שבעל פה. כי הדבור פה יש לו כח גדול לגלות האמת והאמונה בבחינת (תהלים פרק ט) אודיע אמונתך בפי. אבל את זה לעמת זה. כי אף הם באים באדם שכחו בפיו, כי פיהם דבר שוא וכו' וכמו שכתוב (שם יב) יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו. שכל זה הוא מה שבארנו לעיל בענין בלעם שהוא בקלפה כנגד משה בקדשה. כי הבחירה יש לה כח גדול כנ"ל. ועל-כן הם אומרים שפתינו אתנו וכו' כי גם הם מתגברים בלשונם ובפיהם להסתיר האמת ומפרשים התורה בפיהם בדרבם הרע, שכל זה נמשך ממצח הנחש וכו' כנ"ל.

לנו בעל פה שהוא סג' לתורה שבכתב, כי מתורה שבכתב בלבד אין יודעין דבר ולא שום מצוה אף לקימה כמבאר כמה פעמים בכל הספרים ובדברינו, רק עקר הסג' לקים תורה שבכתב הוא על-ידי המסרת שהיא תורה שבעל פה, ועל-כן מבאר בדבריו ז"ל (לקוטי תניינא סימן כח) בשם המדרש שעקר ההבדל שבין ישראל לעובדי כוכבים הוא רק בתורה שבעל פה וכו', ועל-כן כל המחקרים וההולכים בדרכיהם עוסקים רק בתורה שבכתב ורוצים לפרשה על-פי דרכיהם ולגלות פנים בתורה שלא כהלכה המסורה בידינו בעל פה כידוע ומפרסם כל זה. כי עשרים וארבעה ספרים שבתורה שבכתב הם כנגד העשרים וארבעה בתי דינים הנ"ל שעקר המתקנת על-ידי רצון העליון שנמשך על-ידי הצדיקים שבכל דור שהם בחינת משה שהם בחינת תורה שבעל פה. כי תורה שבעל פה נמסרה מדור לדור לצדיקי אמת, ומי שפוגם בזה ומפריד חס ושלום תורה שבכתב מתורה שבעל פה הוא נרנן מפריד

תמיד וכידי ישראל לבטל הטבע כרצונם על-ידי תפלתם וכנ"ל. ועל-ידי זה מתגבר כל אחד ברצונות חזקים ותקיפים תמיד לה' ותברך שזה העקר וכנ"ל. ומי שחזק בזה תמיד ומכניס דרך זה בעולם בודאי יתגבר עליהם ויכניע ויעקר המינים והחולקים ויבטל דעותיהם הרעות מן העולם.

וזהו: סג לחכמה שתיקה, כי אי אפשר להתנבח עמהם עד

קצה האחרון רק צריכין לדבר בחכמה אמתית מה שצריכין לדבר. וכל מה שמדברים בחכמה נגדם הם חותרים ביותר להתגבר כנגד האמת יותר ויותר. ועל-כן סג לחכמה שתיקה שצריכין לדם ולשתק עד ישקיף וירא ה' משמים בחינת (תהלים לו) דום לה' והתחולל לו. בחינת (שם סב) אף לאלקים דומי נפשי בחינת (איכה ג) טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'. כי העקר הוא להיות חזק בעצמו בהאמת ולהתחזק ברצון חזק תמיד לה' ותברך ולאמתת תורתו, ואם אפשר לדבר עם אחד ולהשיבו אל האמת מה טוב ואם לאו צריכין לשתק בבחינת סג לחכמה שתיקה. ועל-כן כתיב (משלי

אבל הכנעתו על-ידי צדקה אמתית שהוא בחינת נדרים וכו'. וזה שסמך התנא מיד: מעשרות סג לעשר נדרים סג לפרישות. כי על-ידי בחינת מעשרות שהוא צדקה שהוא סג לעשר שעל-ידי זה נמשך העשירות אל הקדשה, וכן על-ידי נדרים שהם סג לפרישות על-ידי זה מתגברים על החולקים על המסרת שהוא תורה שבעל פה. כי כל התגברותם הוא על-ידי הממון והעשירות שהוא עתה בגלות אצלם. ועל-ידי רבוי תאות נאוף שהם משקעים בזה מאד שכל זה בחינת בלעם שהיה לו נפש רחבה לממון וכבוד ולזנות וכו' שמשם כל קנאתם בעם ה' הקשרים הדבקים בצדיקי אמת. על-כן על-ידי צדקה שהוא בחינת מעשרות שעל-ידי זה זוכין לעשירות דקדשה ועל-ידי בחינת נדרים סג לפרישות על-ידי זה מתגברים עליהם וכנ"ל. והעקר שעל-ידי הצדקה בחינת נדרים מתנהג התגלות הרצון בעולם שהכל מתנהג ברצונו לבד ואין שום טבע כלל. כי גם הטבע בעצמו מתנהגת ברצונו

יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו'. והעקר לעניינינו הוא פרוש רש"י הנ"ל, שעל זה בעצמו צריכין לבקש רחמים לעולם. הינו שלעולם צריך האדם לבקש רחמים שיוכל לבקש רחמים. כמו שמבאר ברש"י הנ"ל שפרש שצריך האדם לבקש רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו'. והבן היטב היטב עד כמה עד כמה צריכין להתחזק בבקשת רחמים. כי אף-על-פי שהוא בא לפרש שיחתו בינו לבין קונו ואינו יכול לפתח פיו כלל אף-על-פי-כן הוא צריך להתחזק לבקש רחמים על זה בעצמו שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו' וכן לעולם והבן היטב:

כו) ענה כסיל כְּאוֹלֵתוֹ וּכְתִיב (שם) אֵל תַּעַן כְּסִיל כְּאוֹלֵתוֹ. כִּי עַת לַחֲשׂוֹת וְעַת לְדַבֵּר. אֵד סוֹף כָּל סוֹף כָּל יְמֵי הַגְּלוּת הֵם מִתְנַבְּרִים בְּדַבְּרוֹהֶם. וְצָרִיכִין הַחֲכָמִים אֲמֵתִיִּים לַעֲשׂוֹת סִג לְדַבְּרֵיהֶם עַל-יְדֵי הַשְּׂתִיקָה שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת רְצוֹן בַּחֲנִינַת דּוֹם לֵה' וְהַתְּחַלּוּל לֹא וְכו' וְכַנ"ל:

צו) עין מאמר רבותינו ז"ל (פנהרין פרק נגמר הרין) על פסוק הַיַּעֲרֹךְ שׁוֹעֵךְ לֹא בְּצַר (איוב לו) כְּמָה וְכְמָה צָרִיכִין לְהַתְּחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ עֲצָמוֹ בַּתְּפִלָּה וּבַבְּקִשָּׁת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ שָׁם: לְעוֹלָם יִקְדִּים אָדָם תְּפִלָּה לְצָרָה וְכו'. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: כָּל הַמְּאַמֵּץ אֶת עֲצָמוֹ בַּתְּפִלָּה מִלְּמַטָּה אֵין לוֹ צָרִים מִלְּמַעְלָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לְעוֹלָם יִבְקֹשׁ אָדָם רַחֲמִים שְׂיִהְיוּ הַכֹּל מְאַמְצִים אֶת כְּחוֹ וְאֵל יִהְיוּ לוֹ צָרִים מִלְּמַעְלָה. וְזֶה לְשׁוֹן רִש"י ז"ל: לְעוֹלָם

הַלְכוֹת נְשִׂיאת כַּפַּיִם

אמונת הרצון שאז עוסקין בכמה תקונים הנ"ל להמשיך עלינו הארת הרצון וכו' וכן"ל. על-בן בגמר

צח) וזה בחינת ברפת כהנים. כי כבר מבאר שכל סדר קריאת שמע ובכרותיה ותפלה הכל הוא בחינת

שנמשך מבחינת בעצבון תאכלנה
בזעת אפיך תאכל לחם רק כל
העשירות והפרנסה יהיה נמשך על-
ידי ברכת ה'.

וזהו וישמרך מן המזיקין (שם) שהם
בחינת החיות רעות המבאין
שם בהתורה הנ"ל שהם מזיקי עלמא
שהם רוצים לפגם ברצון. ועל-כן על
ידם נמשך ביותר ויותר יגיעות וטרדת
המלאכות והעסקים בחינת בעצבון
תאכלנה שנמשך על-ידי חטא אדם
הראשון שפגם באמונת הרצון. ועל-כן
זה דרכם פסל למו של החיות רעות
הנ"ל של חכמי הטבע שצועקים מאד
להרבות בעסקים ומלאכות ולבטל
חס ושלום התורה ועבודה כי הם
בהפך מאמונת הרצון. ועל-כן דעתם
הרעה בהפך להרבות דיקא במלאכות
ועסקים. ומאומה לא ישא בעמלו וכו'.
על-כן מברכין אותנו הפהנים יברך
ה' במזון שהמזון והעשירות יגיע
על-ידי ברכת ה' לבד בלי עסק
ומלאכה כנ"ל וישמרך מן המזיקין
שהם החיות רעות חכמי הטבע וכו'
כנ"ל.

וזהו יאר ה' פניו אליך, זהו בחינת

התפלה עולים הפהנים לברך את עמו
ישראל באהבה. כי מבאר בהתורה
וביום הפהנים הנ"ל שעל-ידי הצדקה
שעל-ידי זה זוכין לרצון וכו' על-ידי
זה אין צריכין לעשות שום עסק
ועובדא כלל בשביל פרנסה כי נתקיים
ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם
כהני ה' תקראו, כהני ה' דיקא בחינת
חסד וכו'. נמצא שעקר התכלית
לזכות לבחינת כהן. על-כן בגמר
התפלה שזכינו להמשיך התגלות
הרצון על-כן אז הפהנים עולין לברך
ברכת כהנים להמשיך קדשת כהן על
כל ישראל שזכו כל ישראל לבחינת
ואתם כהני ה' תקראו שהוא בחינת
חסד. שלא יצטרכו לעשות שום עסק
בשביל פרנסה רק כל המזון
והעשירות והפרנסה יהיה נמשך להם
בחסדו וכו' שזהו בחינת כהן כנ"ל.
וזהו יברך ה' במזון (במדבר רבה
פרשה יא) שכל המזון יגיע להם על-
ידי ברכת ה' לבד בלי שום עובדא
ועסקי משא ומתן ומלאכה כנ"ל
בבחינת (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר
ולא יוסף עצב עמה. שלא יצטרך
לשום יגיעה של עסק ומלאכה

של ישראל נמשך ממושה שעלו נאמר (שמות לג) כי מצאת חן בעיני ועל ידי מציאת חן המשיך שלש עשרה מדות של רחמים כמו שכתוב (שם) ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך וכו' הודיעני נא את דרכיך וכו'. ואז הודיעו על ידו שלש עשרה מדות של רחמים שהם בחינת תליסר תקוני דיקנא בחינת קדשת הזקנים דקדשה שהוא בחינת התגלות הרצון בשבת במנחה שנמשך משם (פסוק בפגנות) וזה מברכין אותנו הכהנים ויחנך וכו"ל.

וזהו: 'ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום זה בחינת צדקה וכמבאר לעיל מזה בחינת (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך, בחינת מרבה צדקה מרבה שלום. כי עקר התקון על ידי רבוי צדקה כנ"ל, שעל ידי זה זוכין להארת הרצון שהוא בחינת נשיאת פנים בחינת זקן נשוא פנים כמו שכתוב שם שעל ידי זה מתבטל כח החיות רעות הנ"ל שזהו בחינת שלום. כי כל זמן שנשמע קולות הרעים של חיות רעות שהם חכמי הטבע הנ"ל יש רגז וכעס ומחלקת הפך הרצון והשלום כי הם מזיקי

קדשת יום טוב שעל ידם נתגלה הרצון כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל. כי בכל הימים טובים שהם השלש רגלים צריכין לעלות לבית המקדש להמשיך משם הארת הרצון (וכמבאר מזה במקום אחר). ועל פן עקר קדשת יום טוב תלוי בצדיקים (כמו שכתוב במקום אחר (פימן קלה)) כי עקר קול הקריאה של יום טוב שקורא ומגלה את הרצון אי אפשר לשמע כי אם על ידי החכמים והצדיקים האמתיים שמקשרים כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת רעוא דרעוין ששם נסתלק מושה וכו' כמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזהו בחינת יאר ה' פניו אליך בחינת הארת פני ה' שנמשך ביום טוב בחינת (דברים טז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך וכו' שעקרו נמשך על ידי צדיקי אמת שעל ידם מאיר פני ה' כי צדיקיא אנון אנפי שכינתא כמו שכתוב בזהר הקדוש כמה פעמים. וזהו ויחנך יתן לך חן (במדרש רבה פרשה יא) שזה בחינת שמקשרים רצונות של כל ישראל לבחינת משה רבנו שנסתלק ברצון שברצונות. כי כל החן דקדשה

שעשה אז עמנו כנ"ל. כי שם בברכה זו אנו מודים על כל הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמנו בכל דור ודור. ואשר הוא יתברך עושה עתה עמנו בכל יום וכו' כמו שאומרים שם: מִגֵּן יִשְׁעֵנו לְדוֹר וָדוֹר נִדְוֵה לָךְ וְכוּ' וְעַל נִסְיֵךְ שֶׁבְּכֹל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכֹל עֵת עִרְבֵנו וְבִקְרֹב וְצַהֲרִים, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנַת הַרְצוֹן מִבְּנֵינִים שֶׁה' יתברך עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ובכל עת וכו'. כִּי הַרְבֵּה הַרְבֵּה אָנוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ בְּכֹל יוֹם מֵאַחַר שֶׁאֵנוּ מְאֻמְיָנִים שְׂאִין שׁוֹם טֹבֵעַ רַק כֹּל הַנְּהַגְתַּ הַטֹּבֵעַ הַכֹּל בְּהַשְׁגַּחְתּוֹ יתברך לְבַד. וְאֵינוּ רוֹאִים נִפְלְאוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכֹל יוֹם. וּמִלְבַד זֶה אָנוּ מְאֻמְיָנִים שֶׁה' יתברך עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ובכל עת שְׂאִין אָנוּ יוֹדְעִים מֵהֶם בְּלִתי הוּא יתברך לְבַדוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קלו) לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדוֹ כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ, וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (גדה לא) אֵין בְּעַל הַנֶּסֶם מְפִיר בְּנֶסֶם וְכוּ'. וְעַל־כֵּן סְמוּךְ תִּכְף לְבִרְכָה זֹאת שֶׁמְגַלֶּה בְּיוֹתֵר אֱמוּנַת הַרְצוֹן, עוֹלָם הַכֹּהֲנִים לְבִרְךָ בְּשֵׁם ה', שִׁסְפִים ה'

עֲלֵמָא. אֲבָל בְּשִׁישְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ מִתְגַּבְּרִין בְּאֱמוּנַת הַרְצוֹן עַד שֶׁמִּתְבַּטֵּל פָּחַם אִזּוֹ יִשׁוּבוּ הֵמָּה אֵלֵינוּ וְיִתְקַיֵּם: וְגַר זֶאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי וְכוּ' (ישעיה יא). כִּי יתבטלו ההזקות והרָגוֹ וְיִתְרַבֶּה הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן שֶׁהַכֹּל מְרָצִים זֶה עִם זֶה בְּאַהֲבָה וְשְׁלוֹם מְגַדֵּל אֱמוּנַת הַרְצוֹן שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג בְּרְצוֹן הַבּוֹרָא יתברך לְבַד, גַּם אִזּוֹ יִתְקַיֵּם: וְעַמְדוֹ זָרִים וְרַעוּ צֹאנֵכֶם וְכוּ' שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רַבּוּי הַשְּׁלוֹם. שֶׁכֹּל הַזָּרִים וּבְנֵי גֵכָר יִכִּירוּ גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יתברך וּגְדֻלַּת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְיַעֲסִקוּ בָלֵם בְּמִלְאֲכַתְנוּ כִּי יִבְנוּ שָׂזָה כָּל תְּכֵלִיתָם. וְעַל־כֵּן מְסִימִין בְּרַבַּת כֹּהֲנִים וְיִשֵּׁם לָךְ שְׁלוֹם. כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית בְּחִינַת רְצוֹן וְאַהֲבָה וְשְׁלוֹם וְכנ"ל. וְעַל־כֵּן מִתְחִילִין הַבְּרָכָה לְבִרְךָ וְכוּ' בְּאַהֲבָה. כִּי זֶה הָעֵקֶר בְּחִינַת אֲהָבָה וְשְׁלוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֵרֶת הַרְצוֹן כנ"ל:

צמא וְעַל־כֵּן הַכֹּהֲנִים עוֹלָם לְבִרְךָ אֲצֵל בְּרַבַּת מוֹדִים. כִּי שֵׁם בְּרַבַּת מוֹדִים מְגַלֵּים הָאֵרֶת הַרְצוֹן בְּיוֹתֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת קְדֻשַׁת יוֹם טוֹב בְּחִינַת מְקָרָא קְדֻשׁ עַל־יְדֵי רַבּוּי הַנְּסִים

בְּחִינַת (דְּבָרִים ל"ב) כִּי אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם
 יְדִי, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קל"ד) שָׂאוּ יְדֵיכֶם
 קִדְשׁ וּבְרַכּוּ אֶת ה'! וּכְמוֹ שְׂרוּאִין
 בְּחִינַת שְׁמֵי שְׁמַיִם שְׁמִי שְׁמִי שְׁמִי שְׁמִי שְׁמִי
 יְתַבְרַךְ אֲזִי מִגְּבוּיָהּ יְדִיו וּפְרִשׁ כַּפָּיו
 בְּבְחִינַת (שֵׁם פָּרָק פ"ח) שְׁפֹחֲתֵי אֱלֹהִים
 כַּפֵּי, בְּחִינַת (שֵׁם קמ"ג) פִּרְשֵׁתִי יְדֵי
 אֱלֹהִים. וְעַל-כֵּן בְּרַכַּת כְּהֵנִים שֶׁהוּא
 בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הָאֵרֶת הָרְצוֹן בְּהָאָרֶץ
 נִפְלְאָה עַל-כֵּן הוּא בְּנִשְׂיַת כַּפַּיִם
 דִּיקָא. גַּם מְרַמֵּז שְׂאֵנוּ מְסַלְקִין יְדֵינוּ
 מִלְעַסְק בְּשׁוּם עֵסֶק וּמִלְאֲכָה שְׁנַעֲשִׂין
 עַל-יְדֵי הַיָּדַיִם רַק לְהַרִים יְדֵינוּ אֶל ה'
 יְתַבְרַךְ תְּמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקָּף הָרְצוֹן
 כַּנ"ל:

יְתַבְרַךְ עֲמָנוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ מִלְמַעְלָה
 בְּכָל עַת הָאֵרֶת הָרְצוֹן שְׁעַל-יְדֵי זֶה
 יִהְיוּ נִמְשָׁכִין כָּל שְׁפַע הַעֲשִׂירוֹת וְכו'
 מֵאֵתוֹ לְכַד וְכו' וּמִסְיָמִין בְּשָׁלוֹם שֶׁזֶה
 הָעֵקֶר כַּנ"ל. וְאַחַר כֵּן אוֹמְרִין תַּקְּףָה
 שִׁים שָׁלוֹם וּמִסְיָמִין הַמְּבָרַךְ אֶת עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם, כִּי גִמַר הַתְּקוּן הוּא
 שָׁלוֹם כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן לֹא מִצַּא הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחְזִיק בְּרַכָּה לְיִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהֵי הַשָּׁלוֹם (סוֹף עֲקָצִין) וְכַנ"ל:
 ק וְעַל-כֵּן אִין מְבָרְכִין אֱלֹהֵי בְּנִשְׂיַת
 כַּפַּיִם. כִּי נִשְׂיַת כַּפַּיִם מוֹרָה עַל
 גְּדֵל עֵצִים הָרְצוֹן וְהַהֲשִׁתוֹקְקוֹת בְּכָל
 לֵב לֵה' יְתַבְרַךְ בְּבְחִינַת (אֵיכָה ג) נִשְׂא
 לְכַבְּנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֶל בְּשָׁמַיִם,

ליקוטי תפילות

למען הסדר הטוב חילקנו את התפילה לחמשה חלקים

א

בשמחה גדולה ובלב טוב, ולא ירע
לכבי בתתי לו. ותהיה ידי פתוחה
תמיד לתן לעני די מחסורו אשר
יחסר לו. ואזכה לקיים מקרא שכתוב,
פתח תפתח את ידך לו והעבט
מעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו.
ותזמין לנו עניים הגונים לזכות בהם,
ותשמרנו ותצילנו מעניים שאינם
מהגנים

אנא ה', עזרני להתחיל לתן צדקה
הרבה באמת פרוצנדק הטוב,
ובזכות מצות צדקה מעורני ותפתח
לי ותרחיב לי כל הפתחים והשערים
דקדושה, כי אתה ידעת את לבני.
רבוננו של עולם, כמה קשה לי
להתחיל שום התחלה בעבודת ה'
באמת, וכל ענין עבודה ועבודה שאני

ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים
ברב חסדך ענני באמת ישעך.
ה' שמע תפילתי האזינה אל תחנוני
באמונתך ענני בצדקתך. למען שמך
ה' תחיני בצדקתך תוציא מצרה
נפשי. אני בצדק אחזה פניך אשבעה
בהקיץ תמונתך. רבוננו של עולם, מלא
רחמים, זכני ברחמיך הרבים לתן
צדקה הרבה תמיד, בכל יום ובכל עת
ובכל שעה, ותמן לי כח וגבורה לכוף
את יצרי ואת לבי הקשה, לשפר
האכזריות שבלבבי להפכו לרחמנות,
להתנדב לתן צדקה הרבה בפזור גדול
יותר מטבעי ורצוני, בלי שום הקפדה
כלל, כמו שכתוב, פזר נתן לאביונים
צדקתו עמדת לעד קרנו תרום בכבוד.
ואזכה לתן צדקה בשמי ידים,

בושלות תאמץ. זכני ברחמיך הרבים, שאתחיל מעתה באמת התחלה גמורה, שאתחיל מעתה לכנס בעבודתך מיום אל יום, ולהוסיף בכל יום ויום קדשה וטהרה וחקמה וכינה ודעת אמת, וכל יום ויום יאיר ביותר בתוספות אור קדשה מרבה מיום שלפניו. ותעזרני להתחיל לתן צדקה הרבה בכל עת לעניים הגונים, כי התחלת הצדקה קשה וכבדה עלי מאוד ביותר, ואין אני יודע איך לזכות לצדקה בראוי, לגדל רבוי המניעות בלי שעור שיש לי על זה, כי רחוק ממני צדקה:

אנא ה', קרב מרחק כמוני, חוס על רחוק מרחמנות כמוני, הושיעה נא לרחוק מישועה כמוני, רפא נא לחולה ונדבא כמוני בגשמיות ורוחניות, אשר אין רופא בעולם לרפאת חולה כזה, כי אם אתה לכה, ברחמיך הרבים, ברחמיך הגדולים, בחסדיך העצומים, בחסדיך הנוראים, כי אתה כל תוכל ולא יבצר ממך מזמה. ובכל דור ודור אתה עושה גדולות עד אין חקר, נסים ונפלאות עד אין מספר. ולך נאה להראות גדלך

רוצה להתחיל, קשה וכבד עלי מאוד מאד, עד אשר כשל בח הסבל. וכמה וכמה חבלי לדה, וכמה וכמה גניחות וצעקות ושועות וזעקות וצוחות בכמה מיני קולות של אה ואבוי, וכמה וכמה אנחות מעמקא דלבא, וכמה וכמה כפילות והפיות אנו צריכין, קדם שאנו זוכין להתחיל איזה התחלה באיזה עבודה, ומגדל הכבוד העצום עדין לא התחלתי לעבדך באמת, כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה, בן היינו מפניך ה', הרינו חלנו כמו ילדנו רות. וכבר עברו עלי ימים ושנים הרבה משנותי הקצובים במספר תחת ידך, ועדין לא התחלתי התחלה גמורה בעבודתך באמת, עבר קציר בלה קיץ ואני לא נושעתי. אבל עדין אני מקוה ומצפה ומחכה ומיחל בכל עת ובכל שעה לישועתך האמתית, כי כל עוד נשמתני בי, אני מקוה לישועה שלמה באמת. על-כן אזעק ואשוע, חמל על עני כמוני, דל וחלוש, בואב וגווע, כיולדה אפעה, הושיעה המלך, כי קצר המצע מהשתרע. רבונו של עולם, אמן ורחוק רפיון ידי, חזק ידים רפות וכרפים

שְׁעָרֵי צֶדֶק אָבוּא בָּם אֹרְחָה יְהוָה. זֶה
הַשְּׁעָר לַיהוָה צְדִיקִים יְבוֹאוּ בוֹ. פִּתְחוּ
שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנָתוֹ,
פִּתַּח לָנוּ שַׁעַר בְּעַת נְעִילַת שַׁעַר,
בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם אֲשֶׁר אֵין
שׁוּם שַׁעַר סְגוּר בְּפִנְיֵיהֶם לְעוֹלָם. שְׂאוּ
שְׁעָרִים רְאִשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם
וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד
ה' עֲזוּז וְגִבּוֹר ה' גִּבּוֹר מִלְחָמָה. שְׂאוּ
שְׁעָרִים רְאִשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם
וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ
הַכְּבוֹד ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד
סְלָה:

וּגְבוּרֹתֶיךָ הַגְּדוֹלָה וְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
אֲשֶׁר אַתָּה עוֹזֵר לֹא כֶחֱ, וּמְרַחֵם עַל
מִי שְׂאִינוּ רְאוּי לְרַחֵם מִכָּל הַצְּדִיקִים,
וְחוֹנֵן אֶת מִי שְׂאִינוּ רְאוּי לְחַנּוּנֶיךָ בְּשׁוּם
אִפְּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וַחֲנוּתִי אֶת אֲשֶׁר
אֲחֹן וְרַחֲמֵי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. מֵלֵא
רַחֲמִים, רַחֵם עָלַי וּפְתַח לִי כָּל הַפְּתָחִים
וְהַשְּׁעָרִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, וְעֲזֹרֵנִי לְכַנֵּם
בָּהֶם בְּאֵמַת חַיֵּשׁ קָל מִהֲרֵה. וְזַכֵּנִי
לְהַרְבוֹת בְּצִדְקַת תְּמִיד, עוֹשֶׂה צְדָקוֹת
עִם כָּל בָּשָׂר וְרוּחַ עֹשֶׂה עִמִּי צְדָקָה.
וְזַכֵּנִי לְקִים מְצוֹת צְדָקָה בְּשִׁלְמוֹת בְּפוֹזֵר
גְּדוֹל כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאֵמַת, וְתִרְחִיב לִי
כָּל הַפְּתָחִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה. פִּתְחוּ לִי

ב

כַּח הַצְּדָקָה דְּקִדְשָׁה שֶׁל כְּלָלוּת עִמָּךְ
יִשְׂרָאֵל הַכְּשִׁירִים. וְנִזְכָּה לְהַעֲלוֹת
וּלְבָרֵר כָּל הַדַּעַת וְכָל הַיָּמִים הַגְּפוּלִין
שֶׁל כָּל הַזִּקְנִים הַמְּאָרִיכֵי יָמִים שֶׁבְדוֹר
שְׂאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת, שְׂאִין מוֹסִיפִים
קְדוּשָׁה בְּכָל יוֹם מִימֵי חַיֵּיהֶם, אֲשֶׁר
עַל-יָדֶם יוֹנֵק חַס וְשְׁלוֹם מִצַּח הַנְּחָשׁ,
שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ חֲכַמַת הַטְּבַע:
אָנָּה ה', רַחֲמֵן מֵלֵא רַחֲמִים, וְזַכֵּנִי

וּבְכֹן תִּזְכְּנוּ בְּזִכּוֹת הַצְּדָקָה הַקְּדוּשָׁה,
וּבְזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים
הַזִּקְנִים שֶׁבְּקִדְשָׁה, שֶׁנִּזְכָּה לְהַכְּנִיעַ
וּלְשַׁבֵּר וּלְעַקֵּר וּלְכַבֵּל שְׂרֵשׁ יְנִיקַת
מִצַּח הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ חֲכַמַת
הַטְּבַע, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְעַקֵּר וּלְכַלּוֹת
וּלְשַׁבֵּר וּלְכַבֵּל חֲכַמַת הַטְּבַע
וְהַאֲפִיקוּרְסוֹת מִן הָעוֹלָם. וְתַעֲזֹרֵנוּ
לְהוֹצִיא יְנִיקָתָם וְחֵיתָם מֵהֶם עַל-יְדֵי

אתה רב להושיע, זכני וקדשני בקדשתך העליונה בכל עת ועת, ולהוסיף קדשה וטהרה בכל יום ויום, עד שאזכה להיות נמנה בכלל הזקנים וקדושה. מלא רחמים על כל החפצים להתקרב אליך, שמרני והצילני מפגם הזקנים המאריכי ימים שאין בהם שלמות, קרבני להצדיקים אמתים הזקנים וקדושה, כי כבר התחלת לקרבני אליך, ואין נאה לך לעזובני. זכני מעתה להתקדש ולהטהר בקדשתך באמת, עד שאהיה ראוי להיות נמנה באמת בין הזקנים וקדושה, ואל תבישני משברי, ואל תחפירני מתקותי:

רבונו של עולם, בעל הרצון, בעל הרחמים, רעוא דכל רעיון, סתימא דכל סתימון, עתיק דעתיקון, אשר הודעת לצדיקיה האמתים שלש עשרה מדותיה של רחמים, הפלילים בתליסר תקוני דיקנא קדישא, חום וחמל עלי ברחמיך הרבים ברחמיך הגדולים, ברחמיך הגנוזים, שאין בהם שום אחיות דין כלל, וזכנו לשוב בתשובה שלמה לפניך ולהתקרב לעבודתך באמת, כי אתה יודע

להרבות בצדקה באמת בקדשה גדולה, עד שנוכה לתקן זאת בשלמות, להכניע ולשבר ולכמול מלך זקן וכסיל. כי אתה ידעת את כל אשר עבר עלינו על-ידו, אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתנו. תן לנו תקוה ולא נאבד, הוציאנו מבין שניו, הצילנו נא מיד אויבנו ורודפינו, ורחם עלינו ועורנו והושיענו, שנוכה לקדש את כל ימינו בקדשה גדולה. ותעזר לי אבי שבשמים, אב הרחמן, שאזכה להתחיל מעתה לכנס בעבודתך באמת, ואזכה להוסיף בכל יום ויום אור קדשה ודעת. וכל יום מימי חיי יאיר באור גדול, וכל יום שיבא אחריו יאיר ביותר בתוספות קדשה ודעת, עד שאזכה למלאות ימי ושנותי בתכלית השלמות בקדשה גדולה באמת. ואזכה ביום פקדתי לבוא ולכנס לפניך עם כל הימים שלי, אשר אני חי על פני האדמה, שיהיו כלם שלמים וקמים ומאירים באור גדול, עד שיהיו ראויים להלביש את נשמותי בהם לעלות ולבוא לפני כסא כבודך בלבושין נהירין, ולא איעול בכסופא קמך. מלכי ואלהי אליך אתפלל, כי

באמת, כמה אני רחוק מקדשתך האמתית, וכמה אני צריך להתבייש בפני הפשוטים שב ישראל, מכל שכן בפני בשרי הדור, מכל שכן וכל שכן בפני הצדיקים האמתיים שבדור. אבל על רחמיך הרבים אני בוחט, שעדין יש לי תקנה לתקן את ימי הפגומים מאד מאד, ולהטיב את מעשי, לחדש בנשר ימי שעברו בחשך. על כן אני תולה עיני אליך ומצפה לישועתך, עד שתחנני ותחזירני בתשובה שלמה לפניך באמת, חיש קל מהרה, עד שאזכה להיות כרצונך הטוב באמת. חוסה עלינו כרב רחמים, ועזרנו וזכנו בכח וזכות הצדיקים האמתיים הנקנים שבקדשה, שנוכה לעורר ולגלות ולהאיר הארת מצח הרצון שהוא רצון שברצונות. ויתגבר מצח הרצון על מצח הנחש, להכניע ולשבר ולעקר ולבטל זוהמת מצח הנחש מן

העולם שהוא חכמת הטבע, ויתבטל חכמת הטבע והאפיקורסות מן העולם, ויתגלה ויאיר מצח הרצון בעולם, ויתגלה בעולם שאין שום דרך הטבע כלל, רק הכל מתנהג ברצונך הטוב לבד. ותתפשט האמונה הקדושה בעולם, ויאמינו הכל כי אתה בראת עולמך ברצונך הטוב אחר העדר הגמור, והוצאת כל העולמות מאין המחלט ליש, ובראת יש מאין, ואתה מנהיג עולמך ברצונך לבד, ואין שום חיוב הטבע כלל. ותתן לנו חכמים אמתיים דקדשה, ותתן להם כח, שיקשרו כל הרצונות לשרש הרצון, למצח הרצון, לרצון שברצונות, עד שיתגלה ויאיר הארת הרצון בעולם, ונוכה כלנו לכסף ולהשתוקק תמיד לעבודתך באמת, ברצון חזק ותקיף מאד:

ג

כי ברחמיך הרבים עשית עמנו נסים ונפלאות גדולות ונוראות, פלאי פלאות, בכל השלש רגלים, מועדי ה'

והזכרנו לשמע קול הקריאה של הימים טובים הקדושים, אשר הם קוראים ומגלים את הרצון.

ויוס־טוב את קול הקריאה הגדולה של היוס־טוב קדש, שמכריו וקורא ומגלה את הרצון שאין שום חיוב הטבעי כלל, רק הכל מתנהג ברצונך הקדוש לבד. וברצונך גלית (הגלית אותנו בין העכו"ם לטובתנו, כדי לכלא הפשע ולהתם חטאת. ואתה עתיד להוציאנו מביניהן מהרה, ותנקם דם עבדיך השפוד. ועל־ידי־זה נזכה לשמחת יוס־טוב באמת כמו שכתוב, ושמחת בחגיך. ונזכה לשמח מאד מאד בכל הימים־טובים בשמחה שאין לה קץ וסוף, נגילה ונשמחה בישועתך. ויקים מקרא שכתוב, ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע. ויאמר אדם אך פרי לצדיק, אך יש אלקים שופטים בארץ. ותעקר ותשבר ותכלה ותכבול קול שאגת הצוררים, שהם החיות רעות הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו, שהם חכמי הטבע, אשר נתעו ונבוכו על־ידי רשעותם בחקמות זרות ודעות נבוכות ואפיקורסות גדול. והם אורכים גם על בני עמך ישראל וצודים את נפשם לקחתם חס ושלום, והם דורסים וטורפים רבים מבני עמנו, אשר נלכדו

מקראי קדש. כי בחג הפסח הקדוש הוצאת אותנו ממצרים באותות נוראות, במסות באותות ובמופתים ובמלחמה וכיד חזקה ובורע נטויה, ככל אשר עשית לנו ה' אלהינו במצרים לעינינו. ובחג השבועות הקדוש נתת לנו את תורתך הקדושה באותות גדולות ונוראות, בקולות וברקים עלינו נגלית ובקול שופר עלינו הופעת, ופנים בפנים דבר ה' עמנו, ודברך שמענו מתוך האש, אשר לא נשמע ולא נראה כזאת בכל הארץ ובכל הגוים אשר על פני האדמה. וחג הסכות הקדוש הוא זכר להקף ענני כבוד, אשר הקפת אותנו במדבר סיני ארבעים שנה בשבעת ענני כבוד, וכעמוד ענן הלכת לפנינו יומם וכעמוד אש לילה. מה רבו מעשיך ה', רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערך אליך אגדה ואדברה עצמו מספר. זכנו ברחמך הרבים לקבל את כל השלש רגלים בשמחה גדולה ובקדשה ובטהרה. ונזכה בכל השלש רגלים הקדושים והנוראים, מועדי ה' מקראי קדש, לשמע בכל יוס־טוב

הנערים, ומטעים שרוצים להדריך
 בדרך הישר ללמדם חכמת-הדקדוק,
 ולבלות ימים על חכמה זו שאינה
 מכרחת כל-כך, ומרחיקין עמך ישראל
 מעקר הלמוד הקדוש המכרה, שהוא
 גמרא ופוסקים, שהם עקר יינה של
 תורה, ששם כלולים כל התורה
 שבכתב ושבעל-פה. ואחר-כך
 מוסיפים פשע על פשע ומפתים ללמוד
 עמהם לשונות הנזים וכתבם, עד
 שמכניסים אותם בחכמת
 האפיקורסות, ושוחטין את הילדים
 בידים ממש, ונוחרים ודורסים
 וטורפים ועוקרים אותם בידים משני
 העולמות:

רבונו של עולם, מה נאמר לפניך
 יושב מרום ומה נספר לפניך
 שוכן שחקים, הלא כל הנסתרות
 והנגלות אתה יודע. אתה יודע כוננתם
 ומחשבתם הרעה, לא עלינו תלנתם,
 כי אם עליוך לבד ועל תורתך
 הקדושה. כי לפי מחשבתם הרעה הם
 חושבים חס ושלו, להשכיח שמך
 ותורתך הקדושה מן העולם חלילה.
 אבינו שבשמים, רחם עלינו ועל זרענו
 ועל-כל זרע עמך בית-ישראל, חוס

בשמות חכמתם המטעת ונפלו
 בחכמתם כתא מכמר, כצפירים
 האחוזות בפת, פהם יוקשים בני
 האדם בעת הרעה הזאת עכשיו
 בדורות הללו, בחכמת הטבע
 והאפיקורסות, אשר התפשטה עכשיו
 בעולם ביותר, אשר לא היתה כזאת
 מימות עולם:

אתה ה', איכה נעשה, הגידה לי
 שאהבה נפשי איכה תרעה
 איכה תרביץ בצהרים, בעת צרה
 הזאת, אשר נתקום עכשיו בעונותינו
 הרבים, והיתה עת צרה ליעקב אשר
 כמהו לא נהיתה וכמהו לא תוסיף. כי
 פשתה המספחת הזאת בימינו בין
 ישראל עמך, אשר הם מחברים
 חבורים רבים בדרביהם הרעים בדרך
 חכמת הפילוסופיא, ומפיצים אותם
 בין בני-ישראל, ומכניסים חס ושלו
 ארם חציהם הרעות והזרות והמרות
 ואין מי שירגיש כאב מכה הזאת.
 חמל על ילדי עמך-ישראל, אשר הם
 ממשיכים עליהם העון הזה בחבלי
 השוא, ואחר-כך בעבות העגלה
 חטאה. כי בתחלה מתלבשים עצמם
 ברמאות ואומרים שרוצים בתקנות

מכל העולם, ובפרט מעמך ישראל הקדוש אשר בהם בחרת. ויתפשט הארת הרצון בעולם, וידעו הכל כי אין שום חייב הטבע כלל, רק הכל מתנהג ברצונך הקדוש לבד: ונזכה בלנו לרצון דקדשה, שיהיה רצוננו חזק ותיקף ואמין בכל עת ובכל שעה לעבודתך וליראתך ולתורתך, ובכל יום ויום ובכל שעה ושעה יתחזק הרצון דקדשה אצלנו יותר ויותר, כי אתה ידעת כי בשר ודם אנתנו ומחמור קרצנו, ומי יעצר בך לעבדך באמת, הן השמים ושמי השמים וכל צבאם, מלאכים ושופים ואופנים וחיות הקדש וכל צבא מעלה, אין גם אחד שיוכל להתפאר ולומר שיוכל לעבדך, כי לגדלתך אין חקר, ושמוך מרמם על כל ברכה ותהלה, אף כי אנוש רמה וכן אדם תולעה, עיף ויגע, ובכל יום ויום יצרנו מתגבר עלינו, ופורש רשתות ומכמורות לנפשנו, בארץ זו אהלך טמנו פח לך. חוסה עלינו כרב רחמך, וזכנו ועזרנו והושיענו להגביר הרצון דקדשה, שנזכה להגיל עצמנו ברצונות טובים תמיד, לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע

ורחם והושיענו בעת צרה הזאת, כי כבר הצלתנו מכמה וכמה אלפים צרות רבות ורעות. חמל עלינו גם עתה בעת הזאת, בעוקבא דמשיחא, אשר נשארו כתרן בראש ההר וכנס על הגבעה, ואין מי יעמוד בעדנו, כי אין מי שיגיש כאב צרה ומכה הזאת. חוס וחמל עלינו ברחמך לבד, למענך עשה ולא לנו, ראה עמידתנו דלים ורקים. וקום לנו מקרא שכתוב, למעני למעני אעשה, כי איך יחל, וכבודי לאחר לא אתן. רחם עלינו למען שמך, והצל אותנו ואת זרענו ואת כל זרע עמך בית ישראל מכל חכמת הטבע, שלא ילמדו ספריהם, ולא ילכו בדרביהם, ולא יכנס בלבם שום סברא מספרותיהם, ולא שום דעה מדעותיהם. ונזכה בלנו לילך תמיד בדרך אבותינו אשר דרכו בה מעולם מיום מתן תורה עד היום הזה, ללמוד דיני התורה הקדושה ולהגות בתורתך הקדושה לבד יומם ולילה, בתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, ולשמר ולעשות ולקיים את כל דברי-תורתך באהבה באמת ובתמימות, בלי שום חכמות כלל. ותתפטל חכמת הטבע

כִּלְתָּה נַפְשִׁי לַחֲצוֹת ה' לְבִי וּבְשָׂרִי
 יִרְנְנוּ אֵל אֵל הוּא. כָּלָה שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי צוֹר
 לְבָבִי וְחֻלְקֵי אֱלֹקִים לְעוֹלָם:

אֵלֶיךָ תְּמִיד, בְּרִצּוֹן חֶזֶק וּבְכַסּוּפֵינוּ
 אֲמַתִּיִּים, בְּתַשׁוּקָה גְדוֹלָה בְּכָלוֹת
 הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב, נִכְסְפָה וְגַם

ד

וּתְרַחֵם עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיב,
 וּתְשַׁמְרֵנִי וּתְצִילֵנִי תְּמִיד
 שְׁלֹא אֶפֶל לְיָדֶי זְקֵנָה לְעוֹלָם, שְׁלֹא
 תִּהְיֶה עֲבוֹדָתְךָ זְקֵנָה וְיִשְׁנֶה אֲצִלִּי
 לְעוֹלָם, רַק אֲזַכֶּה לְחַדֵּשׁ עֲצָמִי בְּכָל
 יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה לְחַדֵּשׁ בְּנִשְׁר
 נְעוּרֵי לְהַתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ,
 וּתְצִילֵנִי מִזְּקֵנָה דְסִמְרָא אַחֲרָא תְּמִיד,
 אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי לַעֵת זְקֵנָה בְּכָלוֹת בְּחַי
 אֵל תַּעֲזוּבֵנִי. וְאֲזַכֶּה לְקַיֵּם דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ
 זְכוּרָנָם לְבָרְכָה שְׁדָרְשׁוּ עַל פְּסוּק,
 הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם, שִׁיְהִיָּה דּוּמָה
 בְּעֵינֵי בְּכָל יוֹם יוֹם כְּאֵלוֹ הַיּוֹם נִכְנַסְתִּי
 עִמּוֹ בְּבְרִית, כְּאֵלוֹ הַתְּחַלֵּתִי הַיּוֹם
 לְכַנֵּס בְּקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁפְּתוּב,
 אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְּנוּד הַיּוֹם, בְּכָל יוֹם יִהְיוּ
 בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים, וּתְעַזְרֵנִי וּתְחַזְקֵנִי
 וּתְאַמְצֵנִי תְּמִיד בְּכָל עֵת שְׁלֹא אֵיֵאֵשׁ
 עֲצָמִי לְעוֹלָם שׁוּם יְאוּשׁ כְּלָל, וּבְעֵצָם
 מְדַרְגְּתֵי הַשְּׁפָלָה וְהַפְחוּתָה מְאֹד מְאֹד,

אָבִי אֵב הַרְחֲמוּן, מִשְׁךָ עֲבֹדָךְ אֵל
 רְצוּנָךְ, שִׁיְהִיָּה כָּל מִגְמָתִי וְחַפְצִי
 וּרְצוֹנֵי חֲזָקִים תְּמִיד לְזִכּוֹת לְהַתְקַרֵּב
 אֵלֶיךָ בְּאַמְתָּ, וְלֹא אֶסְתַּכַּל עַל הַבְּלִי
 עוֹלָם הַזֶּה כְּלָל, וְלֹא תִרְדַּף מִחֻשְׁבְּתִי
 וּרְצוֹנֵי אַחַר הַמְּמוֹן כְּלָל, כִּי לֹא כְּמוֹתִי
 אֶקַּח הַכֵּל, כִּי אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם
 בְּשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא
 אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבְךָ, וּבֵין שִׁיְהִיָּה לִי
 מְמוֹן וּבֵין לְאוֹ, בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אֲבֵלָה
 יְמֵי בְּשׁוּרָה, וּמָה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
 שִׁיַּעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, הַבַּל הַבְּלִים הַכֵּל
 הַכֵּל. וְאִם גַּם לַעֲבֹד אוֹתְךָ אֵינִי זוֹכֵה
 בְּעוֹנֹתֵי הַרְבִּיב, עַל-כֵּל-פָּנִים זַבְּנֵי
 שִׁיְהִיָּה רְצוֹנֵי חֶזֶק תְּמִיד רַק לְזִכּוֹת
 לְהַתְקַרֵּב אֵלֶיךָ וְלַעֲבוֹדָתְךָ, וְלֹא אֶפְסִיק
 הַרְצוֹן דְּקִדְשָׁה כְּלָל, אוֹיֵל אֲזַכֶּה
 שֶׁתַּעֲשֶׂה עִמִּי כְּכֹל נִפְלְאוֹתֶיךָ הַנּוֹרְאוֹת,
 וּתְתַחֵל מַעֲתָה לְקַרְבֵּנִי אֵלֶיךָ בְּאַמְתָּ:

שום מחשבה בשביל פרנסה, רק בחסדך הגדול לבד תחיינו ותתן לנו כל צרכינו מאתך לבד. ונוכח שתהיה מלאכתנו נעשית על ידי אחרים, ויקים בנו מקרא שכתוב, ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם, ואתם כהני ה' תקראו משרתי אלהינו יאמר לכם, כי אתה יודע, כי צרכינו הם רבים מאד, ואפלו ההכרחיות לבד הם רבים מאד, אכילה ושתייה ומלבושים ודירות, וצרכי מצוה לתן צדקה וגמילות חסדים, ושכר למוד, ושאר הצטרכות ההכרחיים, אשר יכולים הם ושלום לבלות הימים על ההכרחיות לבד. אנא ה', שמרנו והצילנו מזה, וזכנו להרבות בצדקה תמיד, עד שנוכח בזכות הצדקה להמשיך חסד גדול עלינו, ויקים מקרא שכתוב, עולם חסד יבנה. ותקים העולם בחסדך לבד, בלי אתערותא דלתתא כלל, ולא נצטרך לעשות שום עסק ולא שום מלאכה ומשא ומתן בשביל פרנסה. וכשם שבראת עולמך בחסדך הטוב לבד, בלי אתערותא דלתתא כלל, כן תשפיע עלינו חסדך ותתן לנו

אזכה לקוות ולצפות לישועה אמתית, לישועה שלמה תמיד, ואקוה ואיחל ואחכה תמיד לזכות לתכלית השלמות פראוי לאיש הישראלי, אשר לקך נוצרתי, ולא ארפה ולא אעזב את הרצון דקדשה, רק אחזק עצמי בכל עת לחדש הרצון דקדשה יותר, להתחיל בכל פעם מחדש להשתוקק ולכסף ולהתגעגע אליך ולעבודתך ברצון חזק חדש לגמרי:

ותזכנו על ידי התגלות הרצון דקדשה, שנוכח להמשיך יראה גדולה עלינו, ונוכח להתירא ולרעד ולפחד ממך תמיד ולעבדך ביראה גדולה ובשמחה רבה, כמו שכתוב, עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה. בפחד וברעד נמליכך עלינו, אחד יחיד ומיוחד, עד שנוכח על ידי היראה הקדושה להמשיך חסד גדול מאתך עלינו. ונוכח על ידי זה להמשיך שפע גדולה ופרנסה טובה בהרחבה גדולה, בלי שום יגיעה ובלי שום עסק ומלאכה כלל, רק אתה לבד תכלכלנו בלי שום עשיתנו כלל. ולא נצטרך לעשות שום עסק ולא שום מלאכה ומשא ומתן, ולא לחשב

להפיל שום ספק ברצון חס ושלום,
רק בלם ידעו אותך למקמנם ועד
גדולם, ויבירו בלם כח מלכותך, וידעו
הכל בידיעה חזקה ונכונה, בלי שום
ספק כלל, שהכל מתנהג רק ברצון
הבורא לבד יתברך שמו לצנח.
וכמצבנה עבד בחיל שמנא ודירי
ארעא, ולא ייתי די ימחא בידה
ויאמר לה מה עברת:

כל פרנסותינו וכל צרכינו מאתך לבד
בלי עשייתנו כלל, למען נזכה להיות
פנויים מכל עסק, ולעסק רק בתורה
ותפלה ומצות ומעשים טובים, ולא
ניגע לריק ולא גלד לבהלה. ונזכה
להיות ברצונך הטוב באמת, ותגלה
הרצון בעולם ותחזק את אמונת
הרצון בחזק גדול, ותכפול כל
הספקות, ולא יהיה כח למצח הנחש

ה

להשען כי אם על אבינו שבשמים,
כמו שכתוב, לולי ה' שהיה לנו יאמר-
נא ישראל. לולי ה' שהיה לנו בקום
עלינו אדם. אזי חיים בלעונו בחרות
אפס בנו. אזי המים שטפנו נחלה
עבר על נפשנו. אזי עבר על נפשנו
המים הזדנים. ברוך ה' שלא נתנו
טרף לשניהם. נפשנו כצפור נמלטה
מפח יוקשים, הפח נשבר ואנחנו
נמלטנו. עזרנו בשם ה' עשה שמים
וארץ. עזרנו כי עליך נשעננו, ואנחנו
לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו:
וברחמיך הרבים תמשיך רפואה
שלמה לכל תחלואינו

ותרחם ברחמיך הרבים על כל
הנפשות מעמך בית-
ישראל, אשר כבר נפלו ונלכדו ברשת
חכמת הטבע הרעה והמרה מאד,
ותוציאם משם לשלום. ותאיר עליהם
ברחמיך הרבים, הארת הרצון, ויתודע
להם האמת במקום שהם, שאין שום
חיוב הטבעי כלל, רק הכל מתנהג
ברצונך הקדוש לבד, ויפרחו
ממצודתם לשלום. ומעתה תרחם
עלינו ועל זרענו ועל כל עמך ישראל,
ותשמרנו ותצילנו כלנו שלא יהיה
נלכד שום אחד מישראל בחכמת
הטבע חס ושלום, כי אין לנו על מי

מכותינו, כי אין אנו סומכים על שום רפואה וסבה בדרך הטבע כלל, כי אם עליך לבר אנו נשענים, ולרפואתיך אנו מקוים ומיחלים, כי אתה רופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם. רפא נא את כל מכותינו בכל הבחינות בגשמיות ורוחניות, כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה:

מלא רחמים, זרע צדקות, מצמיח ישועות, בורא רפואות, עשה

עמנו צדקה למען שמך, ומלא כל משאלותינו לטובה ברחמים. עושה צדקות עם כל בשר ורוח לא כרעותינו תגמלנו. עזרנו והושיענו וזכנו בזכות הצדיקים האמתיים, בזכותם וכחם תמשיך ותאיר עלינו הארת הרצון העליון, הארת רעוא דרעוין, רצון שברצונות. ונזכה לקשר כל הרצונות שבעולם לשרש הרצון, עד שנוזכה בלנו להאמין באמונה שלמה וחזקה ונכונה שהכל ברצונך לבר, ולכסף ולהשתוקק ולהתגעגע תמיד לשמך הגדול ולעבודתך באמת, ברצון תקיף וחזק ואמין באמת לאמתו ברצונך הטוב כל ימי חיינו לעולמי עד ולנצח נצחים, עד שנוזכה לבא לשמחה

ולכל מכאובינו ולכל מכותינו, ותרפא כל מכות עמך ישראל בכל תקוני רפואותיהם בגשמיות וברוחניות. ובזכות וכה הצדקה תרחם על כל חולי עמך ישראל, אשר שלחת עליהם מכותיך בעונותינו הרבים, ותעזר להם שיהיו נפתחין פי כל המכות, ותמשיך ותוציא כל הקלקולים וכל הלחות רעות וכל הדמים העכורים והמקלקלים מתוך כל מכות עמך ישראל, בזכות הצדיקים האמתיים הזקנים שבקדשה אשר קנו חכמה האמתית. ובזכות קדשת השלש רגלים מועדי ה' מקראי קדש, שהם קוראין ומגלין את הרצון, על-ידי-זה נזכה לטהר ולכבס ולהדיח את כל הדמים, עד שיהיו כל הדמים זכים וצחים וטהורים, למען יוכלו כל הדמים שבכל רמ"ח אברינו ושם"ה גידנו לסבב סבובם והלובם כסדר במהירות גדול כראוי להם באמת, ותמשיך עלינו חסד גדול מאתך, ועל-ידי-זה נזכה שייסגר פי כל המכות וכל נגעי עמך בית ישראל, באפן שנוזכה בלנו אנהנו וכל עמך בית ישראל לרפואה שלמה מן השמים לכל

אלקים, אזכיר צדקתך לְבָרְךָ. אלקים
 לְמַדְתָּנִי מִנְעוּרַי וְעַד הַנְּהָה אֲנִיד
 נִפְלְאוֹתֶיךָ. וְגַם עַד זְקֵנָה וְשִׁיבָה אֲלֵקִים
 אֵל תִּעֲזָבֵנִי, עַד אֲנִיד זְרוּעֶךָ לְדוֹר לְכָל
 יְבוֹא גְבוּרָתְךָ. וְצַדִּיקְךָ אֲלֵקִים עַד
 מְרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֻלוֹת אֲלֵקִים מִי
 כְּמוֹךָ. אֲשֶׁר הִרְאִיתָנִי צְרוֹת רַבּוֹת
 וְרַעוֹת, תְּשׁוּב תַּחֲיִינִי וּמִתְהַמּוֹת הָאָרֶץ
 תְּשׁוּב תַּעֲלֵנִי. תָּרַב גְּדֻלְתִּי וְתִסַּב
 תִּנְחַמְנִי. גַּם אֲנִי אוֹדֶךָ בְּכָלִי נֶבֶל
 אֲמַתְךָ אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה לְךָ בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ
 יִשְׂרָאֵל, תִּרְנְנָה שְׁפָתַי כִּי אֲזַמְרָה לְךָ
 וּנְפֹשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ. גַּם לְשׁוֹנֵי כָּל הַיּוֹם
 תִּהְיֶה צַדִּיקְךָ כִּי בִשׁוּ כִּי חָפְרוּ מִבְּקִשֵׁי
 רַעְתִּי. יִהְיוּ לְרַצּוֹן אִמְרֵי־פִי וְהִגִּינוּ לְבִי
 לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי:

גְּדוּלָּה וְחֵדוּה רַבָּה וְעֲצוּמָה עַל־יָדֶי
 רְצוּנָנִי וְכוֹסִפְנִי הַחֹזֵק לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל
 בְּאֵמֶת. וְתִמְשִׁיךְ עָלֵינוּ שְׂמֵחַת יוֹם טוֹב
 קָדֵשׁ תָּמִיד, וְנוֹכַח לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה
 תָּמִיד, וְלִעֲבֹדְךָ בְּאֵמֶת בִּירְאָה וּבְאַהֲבָה
 וּבְשִׂמְחָה וְחֵדוּה, וְיִקָּיֵם בָּנוּ מְהֵרָה
 מִקְרָא שְׂכֵתוֹב, בְּשִׁמְךָ יִגְלוֹן כָּל הַיּוֹם
 וּבְצַדִּיקְךָ יְרוּמוּ. כִּי תִפְאַרֶת עֲזָמוֹ
 אֶתָּה וּבְרִצּוֹנְךָ תְרוּם קָרְנָנוּ. כִּי לִיהוּה
 מִגִּנְנוּ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְלַכְנוּ. חוּם
 וְחֵמֶל נָא עָלֵינוּ וּזְכֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 לְבֹא מְהֵרָה לְכָל מָה שֶׁבִקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ.
 בְּצַדִּיקְךָ תִּצְיֵלֵנִי וְתִפְלְמֵנִי הַטָּה אֵלַי
 אֲזַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי. וְאֲנִי תָּמִיד אֵיחָל
 וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהִלָּתְךָ. פִּי יִסְפֵּר
 צַדִּיקְךָ כָּל הַיּוֹם תִּשׁוּעָתְךָ כִּי לֹא
 יִדְעָתִי סְפָרוֹת. אָבוֹא בְּגִבּוֹרֹת ה'

הצעת דברים בסדר הלימוד בספר ליקוטי הלכות

נכתב ע"י אחד מאנ"ש

בדרך כלל הלימוד ליקוטי הלכות הוא בסדר רגיל - ללמוד את הספרים לפי הסדר דף אחר דף, וגם כשלומדים הלכות על פי תורה מסוימת, לומדים אותם לפי הסדר של ספרי ליקוטי הלכות אורח חיים יורה דעה וכו'.

והגם שכל לימוד בליקוטי הלכות הוא בוודאי יקר מאד, אך כשמתבוננים במבנה הספר מגלים שיש לו בעצם סדר אחר מכפי שזה סודר בדפוס, כלומר: כשמוהרנ"ת חידש את חידושו הוא לא חידש אותם כפי הסדר שבהם הם הודפסו, הלכה א' על השכמת הבוקר ואח"כ הלכה ב' על השכמת הבוקר וכו', אלא הוא חידש את חידושו על סדר השולחן ערוך בכמה מחזורים, בתחילה הלכה א' על כל שולחן ערוך, ואחרי שסיים הלכה א' הוא התחיל שוב מחזור חדש ולכתוב הלכה ב' על כל הלכות שולחן ערוך, וכמו שרואים שבכל ענין יש הלכה א' ואחר כך הלכה ב' וכו', ובדרך כלל הלכה א' היא ממחזור א, והלכה ב' היא ממחזור ב וכו'. ומכיוון שהספר מיוסד על השולחן ערוך, לכן סידר מוהרנ"ת שבכל ענין ילמדו קודם את חידושו ממחזור א ואחר כך ממחזור ב (חוץ מהלכה הפותחת את הספר שהיא ממחזור ג שמוהרנ"ת הקדימה כדי לפתוח בתורה רפ"ב).

והנה מוהרנ"ת כותב בהקדמתו שחידושו הם ביאורים על התורות של רבינו, ולפי זה יוצא שלולי שרבינו ציווה עליו שחידושו יהיו על סדר השולחן ערוך, היו חידושו מסודרים על התורות, דהיינו כמו שכעת יש בכל ענין, הלכה א' ואחר כך הלכה ב' וכו', כך היה יכול להיות כגון על תורה א,

דרוש א ואחר כך דרוש ב וכו'.

לכן אף שמהסדר שסידר מוהרנ"ת בדפוס הוא קודם את הלכה א ואחר כך את הלכה ב וכו', אבל כשלומדים את כל הלכות על פי תורה מסוימת, רצוי מאוד ללמוד קודם את חידושיו המוקדמים ואחר כך את חידושיו המאוחרים, ויש בזה הרבה תועלת ונציין זאת בקצרה (ואי"ה יורחב במקום אחר).

בחידושים שעל התורות מכיון שהם מיוסדים על אותה תורה יש קשר בין הלכות, ואם לומדים אותם כפי הסדר שמוהרנ"ת חידשם, מרגישים יותר את נועם התרחבות חידושיו, היינו שמתחילים מההלכה הראשונה שחידש מוהרנ"ת על אותה התורה והיא בדרך כלל קצרה, ואחר כך להלכה הבאה אחריה שהיא מתחילה להתארך ולהאיר ולחזק יותר.

גם מצוי שמוהרנ"ת מציין לדברים שחידש בהלכות הקודמים, ובעיקר כשלומדים בצורה זו יכולים יותר לעיין מהיכן מוהרנ"ת ראה את חידושיו בתוך התורה, כי מה שמבאר באריכות בהלכה מוקדמת יכול להיכלל בקיצור בהלכה מאוחרת.

וגם וכשיודעים גם את זמנם כתיבתם, יכולים להתחבר ולהתקשר יותר למוהרנ"ת האיך ובאיזה מצבים כתבם וחידשם, וזאת ניתן לראות גם בעיון בשאר כתביו שבאותה העת כגון ימי מוהרנ"ת ועלים לתרופה.

וכמה עלינו להודות לה' שאנ"ש היקרים החיים עמנו היום מצאו בעמלם הרבה מסדר ההלכות שכתב מוהרנ"ת, זה התחיל בבעל הספר 'באש ובמים', שבסוף ספרו הביא סדר של הלכות משוער להלכות של שנותיו המאוחרות של מוהרנ"ת, ואחריו עלה בקודש בעל מערכת 'שיבולים', שהצליח בעמלו לסדר יותר וגם למצוא סדר בהלכות הראשונות, והוא נוהג עמנו בטובת עין לתת לנו את סדר ההלכות שעל התורה לפי סדר כתיבתם. לכן מכיון שהצענו זאת לכמה מאנשי שלומינו שלמדו בתורה הזמנית בצורה זו, ומצאו

טעם חדש בלימוד הליקוטי הלכות לכן אנו מציעים את סדר זמן כתיבתם על תורה ב' תנינא, שכל הרוצה ללמוד בצורה זו יוכלו בנקל לדעת את זמן כתיבתם.

וזה סדר זמן כתיבת ההלכות שעל תורה ד תנינא

- ענין ברכת שהחיינו ג - אחר שבועות תקסט
- מנחה ב - סיון תקסט
- שבת ב - קיץ תקסט
- גילוח ב - אדר תקעא
- תרומות ומעשרות ב - חורף תקעב
- ענין קדיש - תמוז תקעד
- חול המועד ג - אלול תקעה
- דגים ג - קיץ תקעו
- כלי היין א כסלו תקעז
- ערב ג - אב תקעח - תשרי תקעט
- שומר שכר ב - כסלו תקפ
- קריאת התורה ד - אייר תקפא
- פדיון בכור ד - חורף תקפז
- ר"פ תפילה ו שבברכת השחר ה - קיץ תרב

ארבעה יסודות בהליכה עם התורה

א. לימוד התורה והלכות והמפרשים כל אחד כפי דרגתו ודרגת עיונו "כי הוא מילתא דשוויהו לכולהו" (הקדמת ליקו"מ).

"אמר שטוב לקבוע לעצמו שני שעורים ללמוד ספריו הקדושים, שעור אחד פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בפיו בעל-פה, ושעור אחד ללמוד בעיון גדול כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו" (חיי מוהר"ן שמו).

ב. תפילה - לעשות מהתורה תפילות הן באמירת התפילה שייסד מוהר"ן ת, והן בהתבודדות ושפיכת ליבו וענינו על פי התורה.

"רבנו זכרוננו לברכה הזהיר אותנו כמה פעמים, בכמה מיני לשונות, לעשות מהתורות תפלות. ואמר, שנעשה מזה שעשועים גדולים למעלה. ואמר, שעדין לא עלו שעשועים כאלה לפני השם יתברך כמו אלו השעשועים שנעשים מתפלות אלו שעושים מן התורות" (הקדמת ליקוטי תפילות).

"מכלל דבריו הבננו, שעקר כוננתו היתה בפשיטות, שנשתדל לעין בתורות הקדושות והנוראות שגלה לנו להבין ולהשפיל כוננת אותה התורה למעשה. ונחשב דרכנו כמה אנו רחוקים מאלו הדברים המזכרים בכל תורה ותורה, ונתפלל ונעתיר לשם ברבוי הפצרות ובקשות ותחנונים שיהם עלינו ויזכנו, ויקרבנו ברחמי המרבים, שנזכה לקים כל מה שנאמר שם באותה התורה, ונשפך שיחנו לפני השם יתברך על כל הדברים הנאמרים שם, שנזכה לקימם ולהגיע אליהם בשלמות" (שם).

ג. קיום - עיקר מטרת הלימוד צריך להיות מה יכול להוציא לעצמו עצות ועובדות שיוכל לקיים את מה שגילה רבינו ז"ל בתורה זו הן מה שגילה בפנים התורה והן עצות חדשות המסתתרות בעמקי קשרי התורה.

"עקר כונתו הקדושה הוא פרוש הפשוט שבכל תורה ותורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה כמבאר כבר כמה פעמים. שכל עקר כונתו הקדושה בכל תורה ותורה שגלה. ובכל דבור ודבור שיצא מפיו הקדוש הכל היה רק בשביל לזכות את ישראל להביאם לידי מעשה ישרה. לרמוז להם מרחוק ומקרוב להורות להם עצות ותחבולות. עמקות ונפלאות. להתקרב להשם יתברך מפל מקום שהוא" (הקדמת מוהרנ"ת לליקו"מ).

ד. הליכה - לילך ולחיות עם התורה במשך כל היום עד שכל עבודת ה' ברוחניות ובגשמיות יאיר על פי מה שנאמר בתורה

"דבר עמנו כמה פעמים שרצונו חזק מאד שנלך עם התורות שגלה. דהינו לילך תחלה איזה זמן עם תורה פלונית בערך ב' או ג' חדשים, דהינו שיהיו כל עבודתו והלכות ביראת ה' על פי הנאמר באותה התורה, וכל תפלתו ושיחתו יהיה לזכות להגיע למה שנאמר באותה התורה" (שיחות הר"ן רצו).

"כי כל ישעו וכל חפצו וכל מגמתו שתזכו לילך עם דבריו, הינו לקיים כפשוטם ולהבין דבר מתוך דבר, ולמצא לעצמו עצות בכל יום ובכל עת בכל מה שעובר על האדם בכל עת וזמן ביום ובלילה, בשכבו ובקומו, ובלכתו בדרך, בימי נעוריו, ובימי בחרותו ובימי זקנותו מתחלתו ועד סופו. הן בינו לבין עצמו, הן בהנהגתו עם ביתו ואשתו ובניו, ובהנהגתו עם בני אדם הקרובים והרחוקים האוהבים והשונאים חס ושלוש וכו' וכו', אין דבר ואין ענין שלא נוכל להוציא ולמצא לעצמנו עצות נכונות

וְדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל דְבַר אֵיךְ שֶׁהוּא, בְּבַחֲיַנְתָּ יְרִידָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם וּבַחֲיַנְתָּ עֲלֶיהָ, בְּכָל מִינֵי דְרָגוֹת וְעֲנִינִים שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בָּהֶם". (עלים לתרופה קס"א).

הלימוד התפילה הקיום והליכה בתורתו הקדושו הוא לקבל את אור רבינו הקדוש השורה על אנפי תורתו

"צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת תָּמִיד אֶפְלוּ הַמְּקַרְבִּין אֵלָיו, מִכָּל שָׁפָן אַחַר הַסְּתַלְקוֹת לְעֵלָא וְלַעֲלָא, צְרִיכִין לְחַפְּשׁוֹ וּלְבַקְּשׁוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְסַלְּסַל וּלְחַפֵּשׂ בְּתוֹרְתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְלִילֵךְ בְּדַרְכֵי וְאוֹרְחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן הַרְבֵּה לְפָנֵי ה' יִתְבָּרֵךְ עַד שְׂיִוְרִיד דְּמַעוֹת הַרְבֵּה עַד שְׂיִשְׁפֹּךְ לְבוֹ כַּמִּים לְפָנֵי ה' עַד שְׂיִזְכֶּה לְמַצָּא וּלְהַשִּׁיג פְּנִימִיּוֹת כּוֹנֵנֵת תּוֹרְתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא בַּחֲיַנְתָּ הַצְּדִיק בְּעֲצֻמוֹ" (שלוחין ה')

לוח לימודים מומלץ
ללומדי התורה הזמנית - תורה ד תנינא,
מחולק לימים לתועלת הלומדים
חודש שבט

ציון בדף הספר	לימוד תורה ד חלק שני	יום בשבוע	יום בחודש
			א
			ב
			ג
			ד
			ה
			ו
			ז
			ח
			ט
			י
דף ה.	טור 1	ליקו"מ	א
דף ה.	טור 2	ליקו"מ	ב
דף ה:	טור 3	ליקו"מ	ג
דף ה:	טור 4	ליקו"מ	ד
דף ו.	טור 5	ליקו"מ	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו
			ז
דף ו.	טור 6	ליקו"מ	א
דף ו:	טור 7	ליקו"מ	ב
דף ו:	טור 8	ליקו"מ	ג
דף ז.	טור 9	ליקו"מ	ד
דף ז.	טור 10	ליקו"מ	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו
			ז
דף ז:	טור 11	ליקו"מ	א
דף ה.	טור 1	ליקו"מ פעם שניה	ב
דף ה.	טור 2	ליקו"מ	ג
דף ה:	טור 3	ליקו"מ	ד
דף ה:	טור 4	ליקו"מ	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ל

חודש אדר

ציון בדף הספר	כ"מוד תורה ד חלק שני		יום בשבוע	יום בחודש
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	א
דף ו.	טור 5	ליקו"מ	א	ב
דף ו.	טור 6	ליקו"מ	ב	ג
דף ו:	טור 7	ליקו"מ	ג	ד
דף ו:	טור 8	ליקו"מ	ד	ה
דף ז.	טור 9	ליקו"מ	ה	ו
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	ז
			ז	ח
דף ז.	טור 10	ליקו"מ	א	ט
דף ז:	טור 11	ליקו"מ	ב	י
דף ה.	טור 1 - 2	ליקו"מ פעם שלישי	ג	יא
דף ה:	טור 3 - 4	ליקו"מ	ד	יב
דף ו.	טור 5 - 6	ליקו"מ	ה	יג
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	יד
			ז	טו
דף ו:	טור 7 - 8	ליקו"מ	א	טז
דף ז.	טור 9 - 10	ליקו"מ	ב	יז
דף ז:	טור 11	ליקו"מ	ג	יח
דף ה.	טור 1 - 2	ליקו"מ פעם רביעי	ד	יט
דף ה:	טור 3-4	ליקו"מ	ה	כ
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כא
			ז	כב
דף ו.	טור 5 - 6	ליקו"מ	א	כג
דף ו:	טור 7 - 8	ליקו"מ פעם שניה	ב	כד
דף ז.	טור 9-10	ליקו"מ	ג	כה
דף דף ז:	טור 11	ליקו"מ	ד	כו
קיצור ליקו"מ			ה	כז
חזרה על כל הנלמד בשבוע			ו	כח
מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ז	כט

חודש ניסן

ציון בדף הספר	לימוד תורה ד הלך שני		יום בשבוע	יום בחודש
		קיצור ליקוטי מוהר"ן	א	א
כרך א דף ריז	קריה"צ ד	ליקוטי הלכות	ב	ב
דף ריח	קריה"ת ד	ליקוטי הלכות	ג	ג
עמוד קנב: - קנג.	קדיש	ליקוטי הלכות	ד	ד
עמוד קנד: - קנד.	קדיש	ליקוטי הלכות	ה	ה
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	ו
			ז	ז
עמוד קנד: - קנה.	קדיש	ליקוטי הלכות	א	ח
כרך ב עמוד קסז ועמוד קפד.	שהחיינו - מנחה ב	ליקוטי הלכות	ב	ט
עמוד קפד: - קפה.	מנחה ב	ליקוטי הלכות	ג	י
כרך ג עמוד א: - עמוד ב.	שבת ב	ליקוטי הלכות	ד	יא
כרך ג דף קפג	חווה"מ ג	ליקוטי הלכות	ה	יב
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא וליקוטי אבן הלכות נט"י המבאר כל עניני פסח ע"פ התורה			ו	יג
			ז	יד
דף קפד	חווה"מ ג	ליקוטי הלכות	א	טו
כרך ד דף עב	דגים ד	ליקוטי הלכות	ב	טז
דף עג	דגים ג	ליקוטי הלכות	ג	יז
עמוד עד.	דגים ג	ליקוטי הלכות	ד	יח
דף קפד	חווה"מ ג	ליקוטי הלכות	ה	יט
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כ
			ז	כא
דף קעא	כלי היין א	ליקוטי הלכות	א	כב
דף קעב	כלי היין א	ליקוטי הלכות	ב	כג
דף קעג	כלי היין א	ליקוטי הלכות	ג	כד
עמוד קעד	כלי היין א	ליקוטי הלכות	ד	כה
עמוד רכה: - רכו.	גילוח ד	ליקוטי הלכות	ה	כו
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כז
			ז	כח
כרך ה דף רט	פדיון בכור ד	ליקוטי הלכות	א	כט
כרך ה דף רט	פדיון בכור ד	ליקוטי הלכות	ב	ל

חודש אייר

ציון בדף הספר	לימוד תורה ד חלק שני		יום בשבוע	יום בחודש
כרך ה דף רה	תרומות מעשות ג	ליקוטי הלכות	ג	א
כרך ז קי: - קיא	ערב ג	ליקוטי הלכות	ד	ב
דף קיב	ערב ג	ליקוטי הלכות	ה	ג
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	ד
			ז	ה
דף קיג	ערב ג	ליקוטי הלכות	א	ו
דף קיד	ערב ג	ליקוטי הלכות	ב	ז
דף קטו	ערב ג	ליקוטי הלכות	ג	ח
דף קטז	ערב ג	ליקוטי הלכות	ד	ט
דף קיז	ערב ג	ליקוטי הלכות	ה	י
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	יא
			ז	יב
דף קיח	ערב ג	ליקוטי הלכות	א	יג
דף קיט	ערב ג	ליקוטי הלכות	ב	יד
דף קכ	ערב ג	ליקוטי הלכות	ג	טו
דף קכא	ערב ג	ליקוטי הלכות	ד	טז
דף קכב	ערב ג	ליקוטי הלכות	ה	יז
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	יח
			ז	יט
דף קכג	ערב ג	ליקוטי הלכות	א	כ
דף קכד - עמוד קכה.	ערב ג	ליקוטי הלכות	ב	כא
כרך ח דף קנ	שומר שכר ב	ליקוטי הלכות	ו	יח
דף קנא	שומר שכר ב	ליקוטי הלכות	ד	כג
דף קנב	שומר שכר ב	ליקוטי הלכות	ה	כד
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא			ו	כה
			ז	כו
קנג	שומר שכר ב	ליקוטי הלכות	א	כז
קנד	שומר שכר ב	ליקוטי הלכות	ב	כח
פרפראות לחכמה			ג	כט

חודש סיון

ציון בדף הספר	לימוד תורה ד הלך שני	יום בשבוע	יום בחודש
	פרפראות לחכמה	ד	א
	פרפראות לחכמה	ה	ב
חזרה על כל הנלמד בשבוע ממולץ ללמוד יקרא דשבתא. וכמובן התורה שנאמרה בשבועות, וכן הלכות ערב ג' מאות לד		ו	ג
		ז	ד
		א	ה
		ב	ו
	פרפראות לחכמה	ג	ז
	פרפראות לחכמה	ד	ח
	פרפראות לחכמה ומי הנחל	ה	ט
		ו	י
		ז	יא
		א	יב
		ב	יג
		ג	יד
		ד	טו
		ה	טז
		ו	יז
		ז	יח
		א	יט
		ב	כ
		ו	כא
		ד	יח
		ה	כג
		ו	כד
		ז	כה
		א	כו
		ב	כז
		ג	כט

ציון עצמי

הליכה

לחשוב, להעמיק ולהפנים את דברי התורה ללב, וכן לקשר את כל החיי יום יום לתורה

קיום

לקיים את העצות למעשה (לפחות אחד מהעצות)

תפילה

אמירת תפילת מוהרנ"ת או התבודדות ע"פ התורה

לימוד

לימוד התורה או הלכות

חודש שבט

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
					א
					ב
					ג
					ד
					ה
					ו
					ז
					ח
					ט
					י
				א	יא
				ב	יב
				ג	יג
				ד	יד
				ה	טו
				ו	טז
				ז	יז
				א	יח
				ב	יט
				ג	כ
				ד	כא
				ה	כב
				ו	כג
				ז	כד
				א	כה
				ב	כו
				ג	כז
				ד	כח
				ה	כט
				ו	ל

חודש אדר

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ז	א
				א	ב
				ב	ג
				ג	ד
				ד	ה
				ה	ו
				ו	ז
				ז	ח
				א	ט
				ב	י
				ג	יא
				ד	יב
				ה	יג
				ו	יד
				ז	טו
				א	טז
				ב	יז
				ג	יח
				ד	יט
				ה	כ
				ו	כא
				ז	כב
				א	כג
				ב	כד
				ג	כה
				ד	כו
				ה	כז
				ו	כח
				ז	כט

חודש ניסן

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				א	א
				ב	ב
				ג	ג
				ד	ד
				ה	ה
				ו	ו
				ז	ז
				א	ח
				ב	ט
				ג	י
				ד	יא
				ה	יב
				ו	יג
				ז	יד
				א	טו
				ב	טז
				ג	יז
				ד	יח
				ה	יט
				ו	כ
				ז	כא
				א	כב
				ב	כג
				ג	כד
				ד	כה
				ה	כו
				ו	כז
				ז	כח
				א	כט
				ב	ל

חודש אייר

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ג	א
				ד	ב
				ה	ג
				ו	ד
				ז	ה
				א	ו
				ב	ז
				ג	ח
				ד	ט
				ה	י
				ו	יא
				ז	יב
				א	יג
				ב	יד
				ג	טו
				ד	טז
				ה	יז
				ו	יח
				ז	יט
				א	כ
				ב	כא
				ג	כב
				ד	כג
				ה	כד
				ו	כה
				ז	כו
				א	כז
				ב	כח
				ג	כט

חודש סיון

הליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ד	א
				ה	ב
				ו	ג
				ז	ד
				א	ה
				ב	ו
				ג	ז
				ד	ח
				ה	ט
					י
					יא
					יב
					יג
					יד
					טו
					טז
					יז
					יח
					יט
					כ
					כא
					כב
					כג
					כד
					כה
					כו
					כז
					כח
					כט

הפיס הגדול

ללומדי התורה הזמנית

ההגרלה השבועית

300 ש"ח

3 זוכים ב1000 ש"ח

תנאי ההצטרפות:

לימוד כל החומר השבועי לפי הלוח תמימי דרך (לא כולל יום שישי ושבת)
בחברותא או בלימוד בסדר עצמאי למשך שעה (התורה והלכות וביתר המפרשים
סביב התורה). + אמירת הליקוטי תפילות על התורה.
הלימוד בלי חברותא הוכיח היא רק ב50%

*

ההגרלה החודשית

חודש שבת – שבת במירון (שווי 1000 ש"ח) כולל אש"ל מלא
חודש אדר – כרטיס טיסה (בשווי 300 דולר) לציון רביה"ק באומן
חודש ניסן – 1,000 ש"ח בשובר זכייה/כרטיספר
חודש אייר – כרטיס טיסה (בשווי 300 דולר) לציון רביה"ק באומן

תנאי ההצטרפות:

לימוד כל החומר החודשי לפי הלוח של תמימי דרך (לא כולל יום שישי ושבת).
או לימוד בסדר עצמאי למשך 5 שעות במשך כל החודש (התורה והלכות וביתר
המפרשים סביב התורה) + אמירת הליקוטי תפילות על התורה.

להרשמה ועדכונים: חייגו:

07.333.574.600

ניתן להירשם להגרלה על השבוע הקודם עד יום ראשון בערב
תוצאות ההגרלות יפורסמו בקו מידי שבוע
ההגרלות על דעת הנהלת הארגון ט.ל.ח.